

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Det här är en digital kopia av en bok som har bevarats i generationer på bibliotekens hyllor innan Google omsorgsfullt skannade in den. Det är en del av ett projekt för att göra all världens böcker möjliga att upptäcka på nätet.

Den har överlevt så länge att upphovsrätten har utgått och boken har blivit allmän egendom. En bok i allmän egendom är en bok som aldrig har varit belagd med upphovsrätt eller vars skyddstid har löpt ut. Huruvida en bok har blivit allmän egendom eller inte varierar från land till land. Sådana böcker är portar till det förflutna och representerar ett överflöd av historia, kultur och kunskap som många gånger är svårt att upptäcka.

Markeringar, noteringar och andra marginalanteckningar i den ursprungliga boken finns med i filen. Det är en påminnelse om bokens långa färd från förlaget till ett bibliotek och slutligen till dig.

Riktlinjer för användning

Google är stolt över att digitalisera böcker som har blivit allmän egendom i samarbete med bibliotek och göra dem tillgängliga för alla. Dessa böcker tillhör mänskligheten, och vi förvaltar bara kulturarvet. Men det här arbetet kostar mycket pengar, så för att vi ska kunna fortsätta att tillhandahålla denna resurs, har vi vidtagit åtgärder för att förhindra kommersiella företags missbruk. Vi har bland annat infört tekniska inskränkningar för automatiserade frågor.

Vi ber dig även att:

- Endast använda filerna utan ekonomisk vinning i åtanke
Vi har tagit fram Google boksökning för att det ska användas av enskilda personer, och vi vill att du använder dessa filer för enskilt, ideellt bruk.
- Avstå från automatiska frågor
Skicka inte automatiska frågor av något slag till Googles system. Om du forskar i maskinöversättning, textigenkänning eller andra områden där det är intressant att få tillgång till stora mängder text, ta då kontakt med oss. Vi ser gärna att material som är allmän egendom används för dessa syften och kan kanske hjälpa till om du har ytterligare behov.
- Bibehålla upphovsmärket
Googles "vattenstämpel" som finns i varje fil är nödvändig för att informera allmänheten om det här projektet och att hjälpa dem att hitta ytterligare material på Google boksökning. Ta inte bort den.
- Håll dig på rätt sida om lagen
Oavsett vad du gör ska du komma ihåg att du bär ansvaret för att se till att det du gör är lagligt. Förutsatt inte att en bok har blivit allmän egendom i andra länder bara för att vi tror att den har blivit det för läsare i USA. Huruvida en bok skyddas av upphovsrätt skiljer sig åt från land till land, och vi kan inte ge dig några råd om det är tillåtet att använda en viss bok på ett särskilt sätt. Förutsatt inte att en bok går att använda på vilket sätt som helst var som helst i världen bara för att den dyker upp i Google boksökning. Skadeståndet för upphovsrättsbrott kan vara mycket högt.

Om Google boksökning

Googles mål är att ordna världens information och göra den användbar och tillgänglig överallt. Google boksökning hjälper läsare att upptäcka världens böcker och författare och förläggare att nå nya målgrupper. Du kan söka igenom all text i den här boken på webben på följande länk <http://books.google.com/>

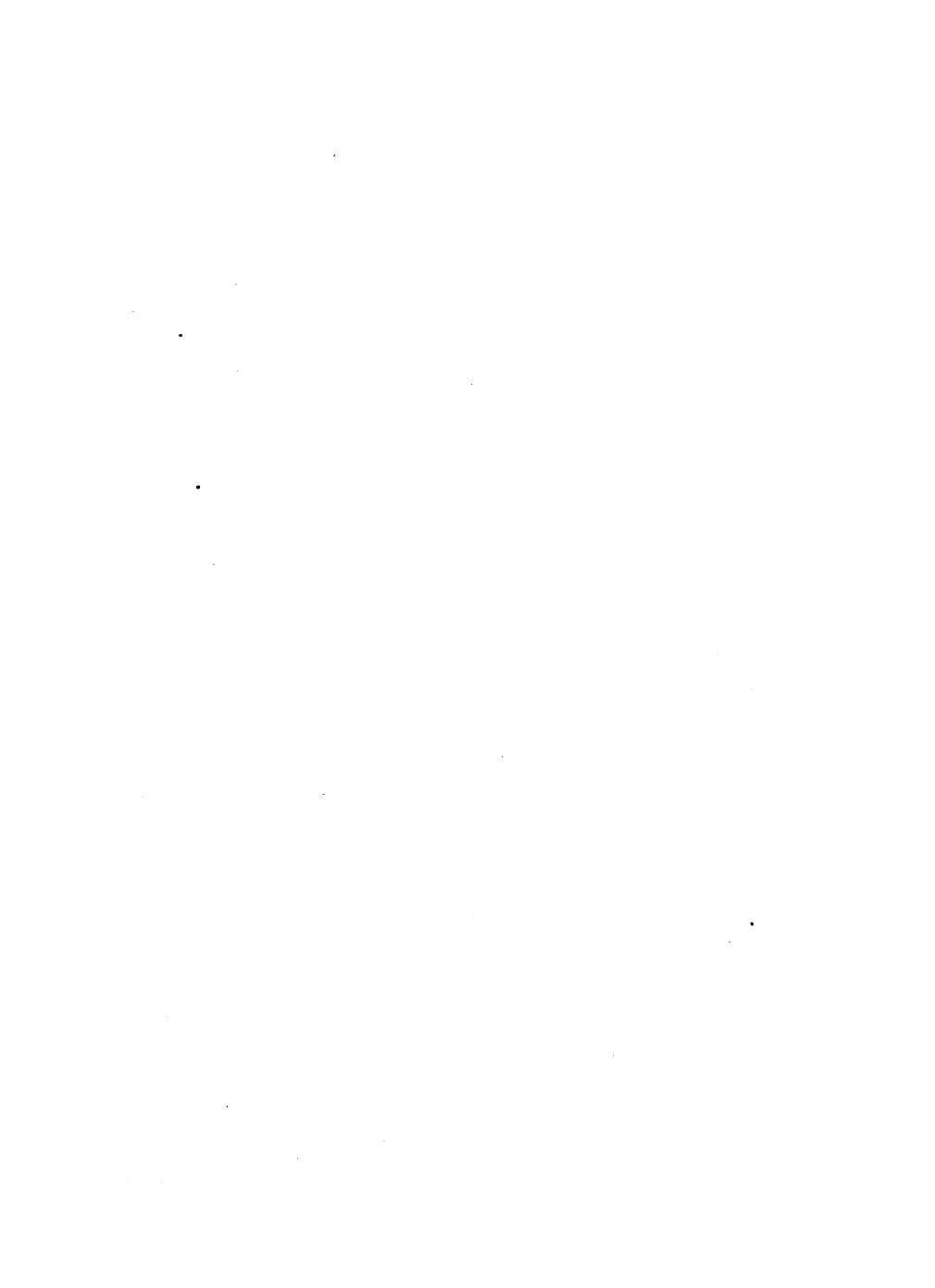

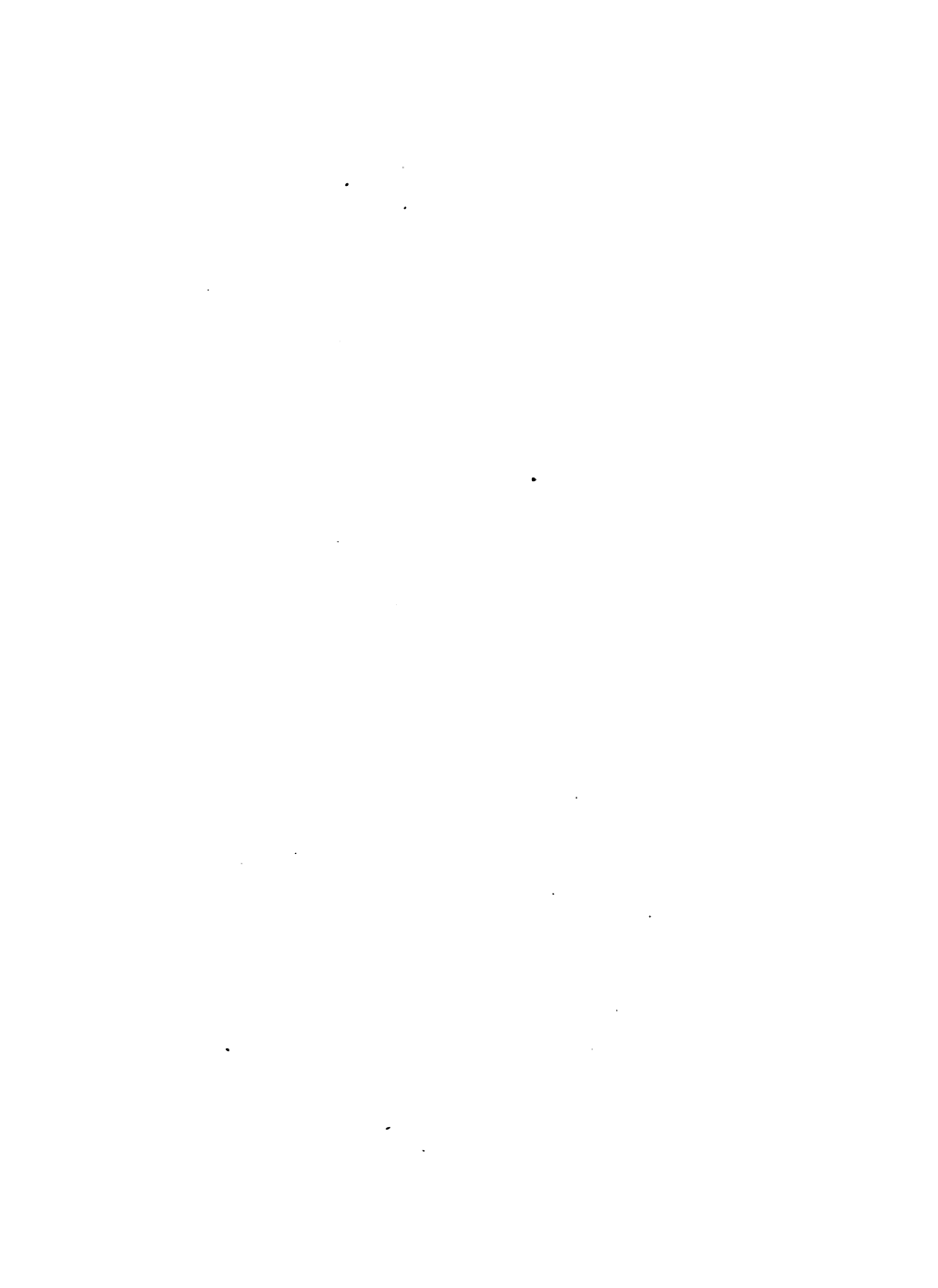
✓

12. i. 23.

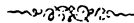

SVENSKA SPRÅKETS
SYNONYMER.

AF

A. F. DALIN.

STOCKHOLM,
J. BECKMANS FÖRLAG,
1870.

STOCKHOLM.
TRYCKT HOS JOH. BECKMAN,
1970.

FÖRORD.

Bland de ord, af hvilka ett språk består, finnas många, som mer eller mindre talrikt gruppera sig omkring ett hufvudbegrepp och bilda liksom för sig afslutna ordfamiljer, hvilkas gemensamma känne-
märke detta begrepps innehåll är. Dessa har man efter de grekiska grammatikerna kallat Synonymer, d. ä. Liktydige, en allmänt antagen, men mindre riktig benämning, enär, i sträng mening taget, inga fullkomliga liktydingar finnas, om man med detta uttryck menar sådana, som i alla förekommande fall med lika rätt och lika väl kunna användas och utbytas med hvarandra. Så t. ex. måste erkännas, att varg och ulf väl äro liktydingar i den mening, att de beteckna samma föremål; icke dess mindre skilja de sig i användningen, då varg är det allmänna hvardagsuttrycket, hvaremot ulf sällan brukas utom i högre stil, i det bibliska och kyrkliga språket samt ordspråksvis. Likaså gifvas för orden gosse, flicka, en hel mängd liktydingar, som dock alla hvar för sig hafva något eget, karakteristiskt, om icke annat, så åtminstone det, att de inskränka sig till folkspråket eller tillhöra någon viss munart. Begrepps-
förvänder vore således måhända ett lämpligare uttryck för ifråga-
varande till begreppet mer eller mindre beslätade ord; men då det icke är af bruket vedertaget, kan det icke ännu rätt väl begagnas, emedan få skulle förstå, hvad dermed menas.

Att angifva den ofta djupt liggande, fina begreppsskilnaden emellan synonymer är ändamålet med ett Synonymlexikon. Nyttan deraf kan icke vara tvivelaktig för någon, som inser, af hvilken vigt det är, att vi i tal och skrift betjena oss af det rätta, mest träffande, tauken bäst motsvarande uttryck, att vi säga just hvad vi vilja säga, hvarken mer eller mindre, och att vi icke nyttja ord, hvilkas betydelse ligger på sidan om det vi äsyftat, eller måhända rent af motsäger det, och som således föranleda missförstånd, visserligen i allmänhet löga betydande, dock understundom af den beskaffenhet, att de utsätta oss för åtlöje, någon gång äfven äro af svårare följder. Sådana ordböcker, äfven Synonymiker kallade, hafva

också redan länge funnits på flera utländska språk, i synnerhet kulturspråken; så t. ex. för det franska, af **Voltaire, d'Alembert, Girard**, m. fl.; för det tyska, af **Gotsched, Storch, Eberhard**, m. fl.; för det engelska, af **Blair**, och för danskan, af **Sporon**. I Tyskland lägger man på dessa hjälpredor för tanken, för tal och skrift, så stor vikt, att t. ex. Kongl. Skolkollegium i Berlin uti ett cirkulär särskilt förordat **Eberhards** »Synonymisches Handwörterbuch der deutschen Sprache» till allmänt begagnande vid undervisningen i tyska språket. Det torde således ingen vilja bestrida, att ett dylikt arbete äfven för vårt modersmål vore önskvärdt, om det ock till en början måste framträda i helt liten skala och i form af ett anspråkslöst försök.

Då Förf. med utgifvandet af föreliggande lilla arbete vågat detta försök, har han icke varit blind för de stora, ja till en del oöfvervinneliga svårigheter, som dermed äro förknippade. Han vet och erkänner, att det skall lemna mycket öfrigt att önska, att mycket kunde vara bättre, och att i synnerhet nödig fullständighet i angifvandet af synonymernes begreppsskilnad saknas, framför allt genom bristen på upplysande exempel. Hvad sist omnämde bristfällighet beträffar, hoppas han dock af upplysta bedömare vara ursäktad, enär arbetet, för att i denna del kunna fullt motsvara behövet, skulle växt ut till ett allt för stort omfång; så t. ex. utgör **Eberhards** större tyska Synonymik icke mindre än sex band. Men, då i svenska litteraturen ännu hvarje sådant arbete saknas, har han trott sig åtminstone till någon del kunna medverka till fyllande af denna lucka, i förhoppning, att någon, utrustad med större förmåga, skall fortsätta, förbättra och utvidga, hvad han påbörjat och endast i utkast kunnat lemna.

Hvad ordförrådet beträffar, som, efter hvad registret utvisar, innehåller ett antal af inemot 7000 synonymer, och således nära dubbelt öfverstiger de tyska synonymiska handordböckernas, torde det befinnas motsvara icke allt för öfverdrifna anspråk på fullständighet.

Stockholm i November 1870.

A.

1. **Abc. Alfabet. Bokstafsöljd. Bokstafsrede. Stafrad.** — Den i en viss antagen ordningsöljd uppställda samlingen af bokstäfver, som tillhöra ett språk. *Abc* motsvarar i dagligt tal det främmande ordet *Alfabet*, som i skriftspräket understundom återgifves med *Bokstafsöljd*, *Bokstafsrede*, *Stafrad*, allesamman mindre vanliga.

2. **Afart. Artförändring. Ras. Varietet.** — *Afart*, en i oväsentliga delar afvikande, bestämdt utpräglad och konstant afdelning af en art. *Artförändring*, en tillfällig och föränderlig, afvikande form af en art. Härmed liktydigt är det främmande *Varietet*. *Ras*, likaledes ett främmande ord, betyder: artförändring af någon husdjursart. Jfr 912.

3. **Afbilda. Afmåla. Afrita. Afteckna. Aftaga. Skildra. Afskildra. Utmåla.** — *Afbilda*, göra en bild efter en förebild. *Afmåla*, *Afrita*, *Afteckna*, genom målning, ritning, teckning återgifva bilden af ett föremål. *Aftaga*, genom teckning eller målning framställa bilden af en människa, i synnerhet dess ansigtsbild. *Skildra*, *Afskildra*, brukas stundom liktydigt med *Afmåla*, helst i bildlig mening. *Utmåla*, bildligt: skildra med öfverdrift, öfverdrifvet prisa, svärta o. s. v.

4. **Afbrott. Uppehåll. Uppehör. Återvändo. Paus.** — *Uppehör*, slut på en handling, på en verkning eller ett varande. *Återvändo*, d. s. s. *Uppehör*. I det adverbiala uttrycket: Utan återvändo. *Afbrott*, plötsligt upphörande eller hämmande af en verksamhet eller verkning. *Uppehåll*, upphörande af något, som efter längre eller kortare tid åter fortsättes. Liktydigt dermed är det främmande *Paus*, som brukas mest i tonkonsten. Jfr 1304.

5. **Afkomma. Afföda. Afvel. Yngel. Kull.** — Afkomlingar af menniskor eller djur. *Afkomma* brukas mest i fråga om menniskor, *Afföda* äfven och hufvudsakligast om djur, *Afvel* om husdjur, *Yngel* om djurs ungar i allmänhet, äfven stundom föraktligt om en människas barn. *Kull*, samteliga barnen af ett äktenskap; äfv. på en gång födda ungar af ett djur. Jfr 52.

6. **Aflägga. Afsätta.** — *Aflägga*, lägga undan, i förråd, till besparing eller afhämtning. *Afsätta*, sätta, ställa undan för samma ändamål; äfv. aflägga pennningar till något visst behof.

7. **Afråda. Afstyrka. Afskräcka. Afskrämma. Afstyra. Afvända. Varna. Varsko.** — *Afråda*, genom råd söka öfvertala någon att afstå från ett beslut, ett företag. *Afstyrka*, genom kraftiga skäl och föreställningar enträget afråda. *Afskräcka*, *Afskrämma*, förmå någon att afstå från en tillämnad handling, ett företag, genom förespegling af dermed förknippade svårigheter eller faror. *Afstyra*, genom öfvertalelse eller lämpliga åtgärder afhålla någon ifrån en tillämnad handling. *Afvända*, genom skäl eller öfvertalelse förmå någon att frångå ett beslut, en föresats. *Varna*, antyda en person, att han bör akta sig för något. *Varsko*, har i folk- och hvardagspråket enahanda betydelse som *Varna*.

8. **Afsides. Afväges. Afläggse. Fjerran.** — *Afsides*, bort åt sidan; afskildt och undangömdt; i enrum. *Afväges*, långt bort ifrån vägen. *Afläggse*, långt borta, på långt afstand ifrån ett ställe. *Fjerran*, ganska långt borta.

9. **Afskaffa. Upphäfva. Inställa. Afhjelpa.** — *Afskaffa*, borttaga något stadgadt eller öfligt, vare sig nyttigt eller skadligt. *Upphäfva*, borttaga laga kraft och verkan af något. *Afhjelpa*, undanrödja något för handen varande ondt, fel, missbruk o. s. v. *Inställa*, afbryta fortsättningen af något, t. ex. utgifningen af en tidning, penningars utbetalning; äfv. återkalla något

förut tillkännagifvet, t. ex. en offentlig tillställning, ett nöje o. s. v. Jfr 1135.

10. **Afsked. Afgång. Entledigande. Orlof. Farväl. Adjö.** — *Afsked*, en persons skiljande eller afgående från embete, tjänst, syssla; äfv. skilsmessa från personer, saker eller ställen. I denna sednare bemärkelse äro *Farväl* och det främmande *Adjö* liktydiga. *Afgång*, händelsen att en person lemnar innehafvande embete, tjänst, befattning. *Entledigande*, skiljande från tjänst (brukas mest i officiel stil). *Orlof*, afsked ur enskilt tjänst.

11. **Afskeda. Förafskeda. Entlediga. Afsätta. Afdanka. Hemförlofva. Aftacka.** — *Afskeda*, genom utfärdadt skriftligt afsked eller genom orlofssedel förklara en person ledig ifrån offentlig eller enskilt tjänst. *Entlediga*, afskeda embets- eller tjänsteman ur rikets tjänst. Brukas mest i officiel stil. Liktydigt är *För-afskeda*, men numera föga brukligt. *Afsätta*, skilja någon ifrån innehafvande embete eller tjänst, utan derom gjord ansökan; äfv. skilja en regerande person ifrån styrelsen. *Afdanka*, förafskeda ur krigstjänst utan formligt afsked; äfv. snöpligen afskeda, bortköra ur tjänst. *Hemförlofva*, gifva manskap eller skolorngdom tillstånd att återvända hem. *Aftacka*, upplösa och hemförlofva krigsmanskap.

12. **Afskjuta. Aflossa. Affyra. Afbränna. Afsmälla. Afspanna.** — *Afskjuta*, medelst skjutredskap med häftig fart framdrifva något förstörelseredskap emot ett mål. *Aflossa*, låta skottet gå af ur ett laddadt eldvapen. *Affyra*, *Afbränna*, hafva samma betydelse, men afse mera sjelfva antändningen. *Afbränna* betyder derjemte: antända brännbara ämnen, som explodera. *Afsmälla*, aflossa ett eldvapen. Har i synnerhet afseende på sjelfva explosionen. *Afspanna*, aflossa någonting spändt (sträng, fjäder, bäge, bössa o. s. v.).

13. **Afton. Qväll.** — *Afton*, tiden ifrån skymningen till den vanliga tiden för natthvilan. *Qväll*, lik-

tydigt, brukas mera i folk- och hvardagsspråket, mindre i skriftspråket, utom i samtalsstil och poesi.

14. **Aftonmåltid. Qvällsmål. Qvällsmat. Qvällsvard. Aftonvard. Sexa.** — *Aftonmåltid*, måltid, som intages på aftonen. *Qvällsmål, Qvällsmat, Qvällsvard*, äro dermed liktydiga, men tillhöra hvardagsspråket. *Aftonvard*, mellannål, som intages vid aftonens begynnelse, före den egentliga aftonmåltiden. *Sexa*, egentl. aftonvard vid sextiden; brukas numera i allmänhet om hvarje lättare anrättning på aftonen.

15. **Afträda. Afstå. Afsäga sig. Afåta. Öfverlåta. Upplåta. Uppgifva.** — *Afträda*, formligen till annan person öfverlemna något, hvartill man äger eller anser sig äga rätt. *Afstå*, till en annans förmån lemna ifrån sig eller öfverge något, som man äger, innehar eller gör anspråk på. *Afsäga sig*, uttryckligen förklara, att man ej vidare gör anspråk på något, hvartill man äger eller förmenar sig äga rätt. *Afåta*, genom någon förhandling (köp, byte o. s. v.) till annan person afstå något. *Öfverlåta*, är i allmänhet liktydigt med *Afstå*, men innebär vanligen ett tyst begifvande, utan uttrycklig förklaring. *Upplåta*, öfverlåta åt någon nyttjanderätten till en sak. *Uppgifva*, öfverlemna åt en annan besittningen af något. Jfr 1318.

16. **Aftåga. Afmarschera. Aftroppa. Uppbryta.** — *Aftåga*, bortgå i samlad trupp eller viss ordning. *Afmarschera*, aftåga i marschtakt. *Aftroppa*, aftåga truppvis. *Uppbryta*, aftåga från lägerort, rastställe o. s. v.

17. **Afund. Afundsamhet. Afundsjuka. Missunnsamhet. Svartsjuka.** — *Afund*, en känsla af bitterhet och harm vid tanken på en annans lycka, framgång eller företräden. *Afundsamhet*, benägenhet att intagas af afund. *Afundsjuka*, afund eller afundsamhet i högre grad. *Missunnsamhet*, benägenhet att ej unna andra något godt. *Svartsjuka*, aggende känsla af harm öfver en annans deltagande eller företräde i en persons kärlek, vänskap eller ynnest.

18. **Afvikelse. Afsprång. Afsteg.** — *Afvikelse*, handlingen att afvika från ett ämne, från det rätta, sanna eller goda. *Afsprång*, tvär och oförberedd afvikelse från ämnet. *Afsteg*, afvikelse, som härleder sig af obetänksamhet, lättsinnighet o. s. v. Jfr 246.

19. **Afvisa. Bortvisa. Affärda. Afskeda. Afföra. Afreda. Afsnäsa. Afspisa.** — *Afvisa*, visa bort någon ifrån, sig eller ifrån ett ställe; äfv. vägra att antaga (anbud, förslag o. s. v.). I förra bemärkelsen är *Bortvisa* liktydigt. *Affärda*, bortsända någon i ett ärende af vigt; äfv. snöpligt afvisa. I sednare bemärkelsen säges äfven *Afskeda*. *Afföra*, föraktligt eller med hugg och slag affärda. *Afreda*, med skarpa ord besvara eller vederlägga. *Afsnäsa*, på ett snäsigt sätt besvara, afvisa. *Afspisa*, med fagra ord och tomma löften göra sig qvitt en person, som ansöker om något.

20. **Afväg. Biväg. Sidoväg. Genväg.** — *Afväg*, väg, som afviker ifrån en större, allmänare. *Biväg*, mindre väg, som sammanbinder hufvudvägar eller utgår åt sidan ifrån en större. *Sidoväg*, väg, som löper på sidan om en annan. *Genväg*, väg, som förkortar den vanliga vägen till ett ställe.

21. **Afvärja. Afslå. Tillbakaslå.** — *Afvärja*, förhindra verkan af ett anfall eller anfallsvapen. *Afslå*, tillbakadrifva ett anfall.

22. **Aktning. Högaktning. Vörndnad. Uppmärksamhet. Undseende. Anseende. Inflytande. Heder. Ära.** — *Aktning*, fördelaktig tanke om en person, till följe af hans förtjenster eller goda egenskaper, och deraf följande uppmärksamhet för honom i det yttre. *Högaktning*, högre grad af aktning. *Vörndnad*, känsla af högsta aktning för en person. *Uppmärksamhet*, iakttagande af hvarje tillfälle att vara någon viss person till tjenst. *Undseende*, känsla af vörndnad, aktning för eller skonsamhet emot en person, hvarigenom man bevekes att afhålla sig ifrån något, som man eljest skulle hafva gjort. *Anseende*, utmärkelse, som någon åtnjuter i det allmänna omdömet, till följe af dygder, kunskaper, förtjenster o. s. v. *Inflytande*, förmåga att utverka,

genomdrifva, hvad man önskar, grundad på förtroende eller anseende, som man åtnjuter. *Heder*, hög tanke, som andra hysa om en persons goda egenskaper; äfv. bevisning i det yttre af aktning för en person. *Ära*, hög grad. af anseende, som en person åtnjuter i det allmänna, på grund af utmärkta förtjenster eller bragder.

23. **Allmän. Allmännelig. Offentlig. Öppen.** — *Allmän*, som gäller om, kan sägas om alla eller största delen, tillhör eller angår alla. *Allmännelig*, alla tillhörig, för alla gemensam. Brukas mindre ofta utom i de teologiska uttrycken: allmännelig tro, kyrka. *Offentlig*, som sker, försiggår, göres inför allmänheten, är bestämd för allmänhetens bruk eller staten tillhörig, t. ex. offentliga lustbarheter, offentlig tacksägelse, offentliga byggnader, skolor. *Öppen*, för alla tillgänglig. I vissa uttryck, t. ex. hålla öppen bod, på öppet torg, öppen gata.

24. **Allmänhet. Menighet.** — *Allmänhet*, ett samhälles hela befolkning; äfv. ett på något ställe samladt större antal af människor. *Menighet*, massan af det ringare folket; äfv. liktydigt med Allmänhet i detta ords sednare bemärkelse.

25. **Allvar. Allvarlighet. Allvarsamhet.** — *Allvar*, lugn värdighet i lynne, hållning och uppförande. *Allvarlighet*, eftertryckligt handhafvande af lag och ordning; lugn och sansad stränghet. *Allvarsamhet*, lugnt, jemnt och stadigt sinnelag, föga tillgängligt för skämt och munterhet.

26. **Alster. Foster. Frukt. Lifsfrukt.** — *Alster*, något, som af jorden blifvit frambringadt. Säges äfven bildligt om det, som af människor genom arbete, konst, snille frambringas. *Foster*, barn eller unge, ännu varande i moderlifvet. *Frukt*, i allmänhet: hvad jorden frambringar till näring för människor och djur; i inskränkt betydelse: den köttiga och saftiga växtedel, som på vissa träd utbildas af fruktämnet. *Lifsfrukt*, barn, i synnerhet i moderlifvet.

27. **Andakt. Andäktighet. Uppbyggelse. Salvelse.** — *Andakt*, själens uteslutande sysselsättning med tan-

ken på Gud och gudliga ting, i bön, betraktelse eller ähörande. *Andäktighet*, böjelse för eller vana vid andaktsöfningar; äfv. ofta liktydigt med Andakt. *Uppbyggelse*, väckelse till fromhet och dygd genom lära eller föredöme. *Salvelse*, patetiskt, känslösamt, gråtligt föredrag, med syfte att beveka.

28. **Ande. Själ. Sinne. Hjerta.** — *Ande*, ett okroppsligt, med förnuft, vilja, känsla och verksamhetskraft begåfvadt väsende. *Själ*, människans andliga del, som lifvar kroppen och fortlevver efter dennas upplösning. *Sinne*, själens förmåga att emottaga intryck utifrån eller inifrån. *Hjerta*, själens förmåga att erfara känslor och lidelser; äfv. själens drift till välvilja mot andra.

29. **Andedrägt. Andedrag. Andetag. Anda.** — *Andedrägt*, den lifsförrättning, hvarigenom luft insupes i lungorna och åter utsläppes. *Andedrag, Andetag*, luftens insupande i lungorna för hvarje gång särskilt. *Anda*, den luft, som genom andedräkten utsläppes ur lungorna, t. ex. hafva elak anda; äfv. liktydigt med Andedrägt, t. ex. hämta andan.

30. **Andfådd. Andtruten. Andtäppt. Andlös. Flåsmätt. Flämtande.** — *Andfådd, Andtruten*, kallas den, som till följd af häftig kroppsrörelse andas kort, tätt och hastigt. Samma betydelse har äfven *Flåsmätt*, men brukas endast i folk- och hvardagsspråket. *Andlös*, ytterst andtruten; säges äfven om den, som återhåller andedräkten; äfv. liktydigt med liflös, död. *Andtäppt*, som till följd af något inre kroppsligt hinder har svårighet att andas. *Flämtande*, som andas tätt, häftigt och hörbart, t. ex. af trötthet, hetta, feber o. s. v.

31. **Anfalla. Angripa. Öfverfalla. Våldföra. Antasta. Anhålla. Öfverraska. Öfverrumpla. Ansätta. Storma. Bestorma. Förgripa sig.** — *Angripa*, med ord eller gerning börja strid emot någon. *Anfalla*, innebär ett häftigt, *Öfverfalla*, ett plötsligt angrepp. *Våldföra*, utöfva våld emot någon. *Anhålla*, nödgå någon att stanna, för att redogöra för sig eller uppfylla ens begäran; äfv. fasttaga, gripa. *Antasta, angripa* med

ytte våldsamheter, eller i tal och skrift (med beskyllningar, anspråk, påståenden, frågor o. s. v.). *Ansätta*, med all makt söka att betvinga någon, att nödgå till eftergift, till medgifvande; äfv. ofta liktydigt med *Angripa*. *Storma*, med väpnad styrka anfalla fästning, stad o. s. v., för att intaga dem. *Bestorma*, dermed liktydigt, betyder äfven: häftigt och enträget ansätta någon med frågor, böner, uppmaningar o. s. v. *För-gripa sig på någon*, med ord eller gerning angripa en af lag fridlyst eller allmänt vördad person. *Öfverraska*, oförvarandes komma öfver eller anfalla någon. *Öfver-rumpla*, oförseet anfalla en fiende. Jfr 1029.

32. Angå. Anbelanga. Beträffa. Anbeträffa. Ankomma. Röra. Handla om. Vidkomma. Gälla. — Stå i förhållande till något. *Angå*, uttrycker detta begrepp i allmänhet, och kan till föremål hafva både person och sak. Likaså *Röra*, hvilket dock i fråga om sak har inskränktere användning och kan icke gerna brukas adverbialt i st. f. hvad angår; man kan således icke säga: hvad mig rör, så är jag nöjd; hvad honom rör, så bergar han sig nog. *Gälla*, nyttjas i vissa fall liktydigt med *Angå*. *Handla om*, hafva till föremål, t. ex. boken handlar om politik. *Vidkomma* är liktydigt med *Angå*, men har mindre ofta sak till föremål och brukas sällan i hvardagstal, aldrig i folkspråket. *Anbelanga*, *Beträffa*, *Anbeträffa*, hafva äfven samma betydelse som *Angå*, men nyttjas endast i uttrycken: anbelangande, beträffande, hvad anbelangar, hvad beträffar o. s. v., hvilka uttryckssätt äfven tillkomma öfriga här ofvan anförda, till denna grupp hörande ord, med undantag af *Handla* och *Gälla*. *Ankomma*, nyttjas endast i uttrycket: hvad ankommer, t. ex. hvad den saken ankommer, så är jag lugn.

33. Anhängare. Medhållare. Partigångare. — *Anhängare*, den, som gynnar någon viss persons afsigter och sträfvanden, eller är tillgifven något visst parti, en sekt, en lära, ett vetenskapligt system o. s. v. *Medhållare*, någon viss persons anhängare, som gillar dess åsigter eller understöder dess sträfvanden. *Partigån-*

gare, ifrig anhängare af något visst parti; äfv. i krig, deltagare i eller anförare för ett ströfparti.

34. Anklaga. Skylla. Beskylla. Påbörda. Angifva. Tilltala. Åtala. Åkära. Åklaga. Beifra. Lagsöka. Lagföra. Stämma. Instämma. — *Anklaga*, draga någon inför rätta, såsom skyldig till öfverträdelse af lag. *Skylla*, *Beskylla*, gifva någon skuld för en sak, utan att dermed åsyfta hans dragande för rätta. *Påbörda*, beskylla en person för något af svårare beskaffenhet. *Angifva*, för vederbörande myndighet anmäla begången eller tillämnad förbrytelse, uppgifva viss person, som begått eller har i sinnet att begå någon förbrytelse. *Tilltala*, i egenskap af allmän åklagare anklaga någon vid domstol. *Åtala*, *Åkära*, *Åklaga*, göra något till föremål för anklagelse vid domstol. *Beifra*, har samma betydelse, men nyttjas föga utom i skriftspråket, likasom de båda föregående orden egentligen tillhöra rättegångsstilen och oftast sägas om åklagare på embetes vägnar. *Lagföra*, kalla någon till inställelse vid domstol, för att svara i brottmål eller tvistemål. *Lagsöka*, utkräfvä en fordran genom den offentliga maktens åtgärd. *Stämma*, kalla någon inför domstol, för att svara eller vittna i ett mål. *Instämma*, kalla till inställelse vid domstol (så väl kårande som svarande part och vittnen); äfv. genom laga stämning göra en sak anhängig vid domstol.

35. Ankomma. Framkomma. Anlända. Inträffa. Anlöpa. — *Ankomma*, komma till en ort, dit man färdat. *Framkomma*, hinna fram till målet för resa, färd, vandring. *Anlända*, egentl. komma till något land, till någon hamn, efter sjöresa; har i allmänhet samma betydelse som Ankomma, men antyder vanligen en längre färd, hvarförutom Ankomma icke gerna brukas i fråga om sjöresor. *Inträffa*, nyttjas ofta liktydigt med Ankomma. *Anlöpa*, under segling till bestämmelseorten lägga till vid en kust, inlöpa i en hamn.

36. Ansigte. Anlete. Syn. Uppsyn. Min. Blick. Anblick. — *Ansigte*, främre delen af människans hufvud, emellan hårfästet, öronen och hakans underdel.

Anlete, dermed liktydigt, tillhör poesien och den högstilen. *Syn*, äfven liktydigt, brukas i hvardagstal, alltnast i bestämd form och i vissa ordasätt. *Uppsyn*, d. allmänna uttrycket i en persons ansigte (fysionomi) *Min*, tillfälligt ansigtsuttryck. *Blick*, *Anblick*, ögoneruttryck hos en person.

37. **Anslag. Anläggning. Stämpling. Ränke Komplot. Kabal.** — *Anslag*, förehafvande mot någon i ond afsigt, med fiendtligt syfte. *Anläggning*, en förhand uppgjord plan. Kan sägas både i god och dålig bemärkelse. *Stämpling*, hemlig anläggning till någons skada, förderf, till omhvälfning i samhällsskicket o. s. v. *Ränker*, listiga, hemliga anläggningar till egen fördel eller andras skada. *Komplot, Kabal*, främmande ord, som betyda: förening emellan flera personer i och för något olofligt, helst politiskt ändamålvinnande. Jfr 856.

38. **Anslå. Tillslå. Tillägga. Anordna. Förordna. Anvisa.** — *Anslå*, bevilja eller bestämma medel, till visst belopp, för något uppgifvet, enskilt eller offentligt ändamål. *Tillslå*, har samma betydelse, men inskränkta användning. *Tillägga*, brukas stundom betydelsen: anslå, tilldela, t. ex. man har tillagt honorar en pension. *Anordna*, anbefalla eller föreskrifva utbetalning af något penningbelopp eller utlemnandet af någon sak. *Anvisa*, anslå penningmedel med särskild bestämmande, hvarifrån de skola utgå. *Förordna*, genom testamente anslå penningmedel åt viss person eller till visst uppgifvet ändamål.

39. **Anständig. Skicklig. Sedig. Sedlig. Sedesam. Ärbar. Jungfrulig.** — *Sedlig*, som i sin vandring i ord och gerningar, iakttager sedlighetens bud. *Anständig*, som i det yttre iakttager, hvad som i sedlig afseende är passande och tillbörligt. *Skicklig*, som med anständighet förenar umgängesvett. Brukas dock i denna bemärkelse mindre ofta. *Sedig*, som har stilla, milda fogliga seder. *Sedesam*, som sorgfälligt undviker allt hvad som strider emot anständighetens fordringar. Säges endast om fruntimmer. *Ärbar*, som genom et

anständigt, sedligt och värdigt uppförande ingifver aktning. Likaledes endast om fruntimmer. *Jungfrulig*, sedig, kysk och blygsam som en jungfru.

40. **Antal. Tal. Mängd. Hop. Flock. Skock. Skara. Rote. Svärm. Här. Härskara. Hord. Hjord. Stim. Klunga. Klasse. Smale. Klass. Grupp.** — *Tal.* storhet, som utgör bestämning för enheter. *Antal*, räknetalet, tillämpadt på vissa gifna föremål. *Mängd*, obestämdt, större antal. *Klass*, större afdelning af ett flertal, efter vissa bestämningar och kännemärken. *Grupp*, flera föremål, så sammanställda, att de hafva ett visst sammanhang sins emellan, och att ögat uppfattar dem såsom ett helt. *Hop*, på ett ställe samlad mängd af föremål. *Flock*, antal af flera personer eller djur, minst fem, som äro tillsammans eller följas åt. *Skock*, stor hop af personer eller djur; äfv. antal af sextio. *Skara*, en betydligare hop af folk eller djur, egentl. af rytteri, svarande mot en squadron. *Rote*, mindre afdelning af ett kompani. *Svärm*, ganska stor hop af tätt samlade yrfän; äfv. ganska stor mängd af tillsammans ströfvande menniskor, i synnerhet nomader eller vandrande folkstammar. *Här*, ursprungligen: stor mängd; betyder nu: en ganska betydlig samling af trupper under en fältherres befäl. *Härskara*, ganska stor hop af krigsfolk. Mest i bibelspråket. *Hord*, stor skara af nomader eller af vilda, råa, ohyfsade menniskor. *Hjord*, större flock af boskapsdjur eller af vissa vilda djur. *Stim*, skara af lekande fisk. *Klunga*, ganska tätt hopad mängd af föremål. *Klasse*, samling af tätt sittande blommor, bär eller frukter på skaft längs efter ett utdraget fäste. *Smale*, i folkspråket: stor mängd. Jfr 961.

41. **Anteckna. Uppteckna. Uppskrifva.** — *Anteckna*, skriftligen teckna något till minnes, till egen eller andras efter rättelse. *Uppteckna*, *Uppskrifva*, anteckna något af större vidlyftighet, uppräta förteckning, inventarium på något.

42. **Använda. Bruka. Begagna. Nyttja. Tillgodogöra. Njuta. Åtnjuta. Tillgodonjuta. Betjena.**

sig af. Förbruka. Anlita. Tillita. — *Använda*, göra något till medel för uppnående af ett visst ändamål *Bruka*, innebär derjemte bibegreppet af nytta, vare sig verklig eller icke. *Nyttja*, göra ett godt, fördelaktigt bruk af något. *Begagna*, i allmänhet liktydigt med föregående ord. *Betjena sig af*, göra bruk af något till sin tjänst. *Anlita, Tillita*, med förtroende söka hjälp af en person eller använda en sak såsom medel. *Förbruka*, använda till något visst behof; äfv. genom begagnande för något visst ändamål göra ända på något. *Tillgodogöra*, utbringa ur ett ämne det, som kan användas till nytta. *Njuta*, hafva fördel, nytta eller välbehag, lust, nöje af något, som man äger, innehafver eller är delaktig af. *Ätnjuta*, vara i besittning af eller äga att bekomma något godt, någon fördel. *Tillgodonjuta*, njuta fördel af.

43. Arf. Arfskap. Qvarlätenskap. — *Qvarlätenskap*, hvad en afiden person lemnat efter sig i fast och löst, vare sig att lagliga arfvingar finnas eller icke. *Arf*, qvarlätenskap, som tillfaller kända eller förmodade arfvingar. *Arfskap*, säges om större, betydande arf.

44. Arg. Argsint. Snarsint. Ondsint. Lättretlig. Sticken. Snarsticken. Eldfängd. Het. Hetlefrad. Hetsig. Ilsken. Vildsint. — *Arg*, som lätt blir uppbragt, lätt retad till utbrott af vrede. Kan sägas både om menniskor och djur. *Argsint*, det samma, säges endast om menniskor. *Snarsint*, hastig till sinnes. En lindrigare grad af *Argsint*. *Lättretlig*, lätt retad. *Sticken, Snarsticken*, som lätt finner sig stött. *Eldfängd*, som lätt blir ond eller förälskad. *Het, Hetlefrad, Hetsig*, snar till häftiga utbrott af vrede. *Ondsint*, benägen för utbrott af vrede, eller att gifva förebräelser, bannor, snäsor o. s. v. *Ilsken*, i högsta grad arg. *Vildsint*, i hög grad tygellös och våldsam till lynnes. Jfr 1237.

45. Artig. Höfig. Höfvisk. Ridderlig. Manerlig. Belevvad. Förbindlig. Förekommande. Nedlåtande. — *Höfig*, kallas den, som är aktningsfull och vänlig i sitt sätt att bemöta andra. *Artig*, som i um-

gänget med andra visar ett i hög grad uppmärksamt och behagligt uppförande. *Förbindlig*, som genom artighet och välvilja gör sig andra menniskor förbundna. *Förrekommände*, som i sitt sätt att bemöta andra ådagalägger välvilja och tillmötesgående. *Nedlåtande*, kallas en hög eller förnäm person, som i tal och umgänge med lägre bemöter dem med en viss förtrolig vänlighet. *Belevvad*, som i umgängeslivet ådagalägger ett fint lefnadsvett. *Höfvisk*, ett äldre uttryck för samma begrepp, numera föga allmänt. *Ridderlig*, som med ädla, upphöjda tänkesätt förenar fin belevvenhet och utsökt artighet emot det täcka könet. *Manerlig*, som har goda maner, väl vet att skicka sig med folk.

46. **As. Luder. Åtel.** — *As*, den liflösa kroppen af något sjelfdödt djur, helst däggdjur eller fågel. Säges dock äfven, föraktligt och i lägre språket, om en död människokropp, samt bildligt om en ytterst dålig, förkastlig eller oduglig person. *Luder*, till förruttnelse öfvergående död kropp af ett djur, i synn. af hästar; äfv. lockmat, utlagd för rofdjur; fig. liderligt stycke, sköka. *Åtel*, i äldre språket: död kropp, som ligger till byte för rofdjur och fåglar.

47. **Axel. Skuldra. Härd.** — *Axel*, öfverarmens öfre led, hvarmedelst den är sammanfogad med bälén. *Skuldra*, den del af människokroppen, som utgör förbindelsen emellan ryggen, halsen och hvardera armen, bestående af nyckelbenet och skulderbenet jemte betäckande hud och muskler. Begge dessa ord förvexlas dock ofta. *Härd*, det samma som Skuldra, är numera föråldradt.

B.

48. **Bada. Löga.** — *Bada*, brukas både om bad i fria naturen eller inomhus. *Löga* ell. *Löga sig*, kan endast sägas om det förra.

49. **Baktala.** **Bakdanta.** **Förtala.** **Förklena.** **Smäda.** **Förringa.** **Nedsätta.** **Belacka.** **Försmäda.** **Lasta.** **Kränka.** **Svärta.** **Utskämma.** **Beljuga.** **Vanrykta.** **Vanfräjd.** — *Baktala*, tala illa om någon i dess frånvaro. *Bakdanta*, har en skärpt betydelse Baktala. *Förtala*, tala illa och hvad osant är om någon, för att bibringa andra en dålig tanka om honom. Den, som baktalar, kan stundom säga, hvad sant men aldrig den, som förtalar. *Smäda*, utan bevis tal eller skrift, beskylla någon för äreröriga handling. *Försmäda*, skymfa eller gäcka med smädliga ord eller åtbörder. *Svärta*, på det gröfsta smäda eller förtala. *Lasta*, vrängt och med argt uppsåt klandra någon, för att väcka hat emot honom. *Kränka*, göra äreröriga beskyllningar emot någon. *Utskämma*, på det värsta utmåla en person. *Belacka*, groft förtala. *Förringa*. *Nedsätta*, söka att bibringa sämre tankar om personen eller sak. *Förklena*, i tal eller skrift nedsätta värdet af en person. *Beljuga*, ljuga på någon. *Vanfräjd*. *Vanrykta*, sätta i elakt rykte.

50. **Band.** **Bindel.** **Linda.** **List.** **Rem.** **Remsa.** — *Band*, lång, smal, jemnbred väfnad till ombindning eller knytning o. s. v. *Bindel*, bredt band, som tjenar till att dermed för något visst ändamål omveckla något. *Linda*, lång, bred yllebindel, hvarmed dibarn lindas. *List*, bredt och starkt band af snörmakeriarbete. *Rem*, långt, smalt, jemnbredt stycke af läder, som begagnas till att binda eller fästa med. *Remsa*, långt, smalt, allmänhet jemnbredt stycke af tyg o. d.

51. **Bann.** **Bannlysning.** **Akt.** — *Bannlysning*, uteslutande ur kyrkans gemenskap. *Bann*, det tillstånd, då någon blifvit förklarad utesluten ur kyrkans gemenskap. *Akt*, i uttrycket: förklara i akt, förklara någon förlustig samhällets beskydd, sätta utom lagen, landsförvisa.

52. **Barn.** **Unge.** **Barnunge.** **Afkomling.** **Ättling.** **Ättlägg.** **Efterkommande.** **Efterverld.** — *Barn*, son eller dotter till någon viss person. *Unge*, djur i dess första ungdom. Brukas äfven i hvardagspråket,

ofta föraktligt, i st. f. Barn, hvilket äfven gäller om *Barnunge*. *Afkomling*, den, som härstammar ifrån någon viss uppgifven person eller slägt. Säges äfven i fråga om djur, i synnerhet hästar och hornboskap, vid stuterier och holländerier. *Ättling*, *Ättlägg*, afkomling af furstlig, adlig eller berömd person. *Efterkommande*, de som härstamma från någon viss person, slägt, eller ifrån ett folk, en folkstam. Brukas mest om af lägsna slägtleder, aldrig om barn. *Efterverld*, de människor, som i framtiden komma att lefva, utan afseende på deras härstamning. Jfr 5.

53. **Bast. Bark.** — *Bark*, ett träds eller en buskes yttre betäckning, på stam och grenar. *Bast*, är det inre, närmast veden liggande lagret af bark.

54. **Bearbeta. Arbeta. Förarbeta. Utarbeta. Upparbeta. Förädla.** — *Arbeta* (aktivt), genom konstskicklighet åstadkomma något, som tjänar till nytta eller nöje. *Bearbeta*, genom arbete och särskilt behandling gifva något råämne, något naturalster, en för afsedt ändamål lämplig form eller beskaffenhet. *Förarbeta*, genom arbete göra ett ämne användbart till något visst behof. *Utarbeta*, genom långvarigt arbete fullborda något, som fordrar möda och sorgfällighet, jemte kunskaper eller konstskicklighet. *Upparbeta*, genom flit och arbete förbättra, utbilda, uppodla. *Förädla*, genom förarbetning gifva högre värde åt råämnena. Jfr 420.

55. **Bedja. Bönfalla. Anropa. Åkalla.** — *Bedja*, ödmjukt eller undergifvet anhålla om något. *Bönfalla*, dermed liktydigt, innebär högsta grad af ödmjukhet, en nästan knäfallande anhållan. *Anropa*, ifrigt bönfalla om hjälp och beskydd. *Åkalla*, har enahanda betydelse, men brukas endast i fråga om Gud eller hedniska gudomligheter.

56. **Bedraga. Svika. Besvika. Förråda. Narra. Lura. Purra. Öfverlista. Beluxa. Gäcka. Skoja. Vingla.** — *Bedraga*, till sin egen fördel, genom list och falskhet tillfoga en person förlust eller skada. *Förråda*, skada eller förderfva någon, som man är trohet skyldig, genom stämplingar eller förbindelse med dess

fiender. *Svika*, bedraga i handel ochandel. Har oftare samma betydelse som *Förråda*. *Besvika*, liktydigt med *Svika*, brukas mera sällan. *Narra*, är ett lindrigare uttryck för *Bedraga*, betecknar en mindre elak afsigt eller blott skalkaktighet, och säges ofta på skämt. *Lura*, *Purra*, på ett bakslugt, illistigt sätt bedraga. Tillhöra båda hvardagsspråket. *Beluxa*, liktydigt med *Lura*, nyttjas endast skämtvis, i hvardagsspråket. *Gäcka*, bedraga med falska löften, förespeglingar o. s. v. *Öfverlista*, genom list tillintetgöra en annans listiga anslag. *Skoja*, öfva otillättna konstgrepp, i synnerhet vid hästhandel; öfva bedrägeri i handel ochandel. *Vingla*, i handel: genom allahanda bedrägligt förfarande i varuslut och låneaffärer söka att förtjena penningar.

57. **Bedrift. Dat. Dåd. Bragd. Idrott. Storverk.** — *Bedrift*, minnesvärd handling, hvarigenom någon utmärker sig framför andra. *Dat*, brukas mest i plural om vapenbedrifter, tillhör den högre stilen, och bildar sammansättningarna: Vapen-, Krigs-, Hjelte-, Kämpadat. *Dåd*, egentl. gerning, handling, brukas någon gång i högre stil liktydigt med *Bedrift*, men oftast i dålig bemärkelse om en skändlig, neslig handling. *Bragd*, stor bedrift, helst krigisk. *Storverk*, bedrift, som i storhet öfverträffar andra. *Idrott*, öfning, konstfärdighet, talang, hvarigenom man utmärker sig; äfv. stundom liktydigt med *Bragd*, *Bedrift*.

58. **Bedröflig. Sorglig. Ledsam. Beklaglig. Beklagansvärd. Ängslig. Hemsk.** — *Bedröflig*, som förorsakar eller uttrycker bedröfvelse, ledsnad eller bekymmer. *Sorglig*, som förorsakar eller uttrycker sorg. *Ledsam*, som förorsakar ledsnad, obehag, förtret. *Beklaglig*, som är att beklaga, högst bedröflig. *Beklagansvärd*, som förtjenar att beklagas, värd medlidande. *Ängslig*, som väcker en känsla af ängslan, ganska ledsam, högst otreflig. *Hemsk*, som väcker en djupt gripande känsla af oförklarlig fruktan och afsky.

59. **Bedröfva. Ängsla. Beängsta. Bekymra. Gräma. Förstämna.** — *Bedröfva*, förorsaka bedröfvelse. *Ängsla*, ingifva ängslan, högsta oro. *Beängsta*, väcka

angest. *Bekymra*, förorsaka bekymmer. *Gräma*, väcka en känsla af djup och gripande bedröfvelse, bitter och tärande harm. *Förstämma*, förorsaka dåligt lynne, göra ledsen, nedstämd till lynnnes.

60. **Bedröfvad. Sorgsen. Sorgbunden. Ängslig. Ledsen. Utledsen. Beklämd. Beängstad. Ängestfull. Svärmodig. Vemodig. Tungsint. Dyster. Nedslagen. Förkrossad. Förtviflad. Hängfärdig. Modfälld. Modstulen. Hemsk. Betryckt. Misslynt. Förstämd. Orolig. Bekymrad. Bekymmerfull.** — *Bedröfvad*, som befinner sig i ett tillstånd af bedröfvelse. *Sorgsen, Sorgbunden*, försänkt i sorg. *Ängslig*, plågad af qväljande oro och fruktan för ett stundande ondt. *Ledsen*, som känner ledsnad, obehag. Brukas ofta i samma mening som *Bedröfvad* eller *Bekymrad*. *Utledsen*, alldeles ledsen vid något. *Beklämd*, i hög grad orolig, ängslig, så att man känner liksom en tryckning öfver hjertat. *Beängstad*, betagen af ängest. Brukas föga utom i högre stil. *Ängestfull*, i hög grad betagen af ängest. *Modfälld*, som förlorat modet och till följe deraf misströstar. *Modstulen, Nedslagen*, uttrycka detta begrepp i högre grad. *Förkrossad*, alldeles i grund nedslagen. *Förtviflad*, i allra yttersta måtto bedröfvad. *Hängfärdig*, färdig att hänga sig af sorg och förtviflan. Tillhör hvardagspråket. *Svärmodig, Tungsint*, tung till sinnes. *Vemodig*, betagen af en sorgbundenhet, som dock icke helt och hållet nedtrycker själen. *Dyster*, vemodigt stämd och till följe deraf tyst och sluten. *Hemsk*, djupt nedslagen, dystert och förtviflad. *Betryckt*, hvars sinne tryckes af någon ledsam, oroande, plågsam tanka. *Förstämd*, som är vid dåligt lynne till följe af någon inträffad ledsamhet. *Bekymrad*, oroad af bekymmer. *Bekymmerfull*, i hög grad bekymrad. *Misslynt*, försatt i dåligt lynne genom sviken förväntan. *Orolig*, som saknar ro, lugn.

61. **Bedröfvelse. Sorg. Sorgsenhet. Hjertsorg. Hjertqual. Ängslan. Ängest. Hjertängslan. Grämselse. Ledsnad. Beklämning. Hjertklämning. Ned-**

slagenhet. Modfällighet. Modstulenhets. Förstämning. Betyck. Oro. Bekymmer. Svårmod. Vemod. Försvifan. — *Bedröfvelse*, svårt själslidande, föranledt af olycka, motgång, eller något ledsamt förhållande. *Sorg*, långvarigare tillstånd af djup bedröfvelse. *Sorgsenhet*, sorgsen sinnesstämning. Uttrycker en lindrigare grad af sorg. *Hjertsorg, Hjertqual*, hjertfrätande sorg, qual. *Oro*, det tillstånd, då själen är upprörd af tvivel, oviss-
het, fruktan, farhågor. *Ängslan*, aggende oro. *Hjertklämning, Hjertängslan*, svår ängslan. *Ängest*, hög grad af fruktan för någon förestående eller hotande fara. *Grämelse*, varaktig, djup och gripande bedröfvelse, bitter och frätande harin öfver någon svår förlust, sviket hopp eller kränkande skymf. *Ledsnad*, känsla af obehag, en lägre grad af Bedröfvelse. *Beklämning*, svår, hårdt tryckande ängslan. *Betryck*, tillstånd, då man tryckes af nöd, olycka eller svårigheter. *Bekymmer*, känsla af tryckande oro och ledsnad öfver något obehagligt, svårt eller hotande förhållande. *Modfällighet*, det sinnestillstånd, då man förlorat modet och öfverlåter sig åt misströstan. *Modstulenhets, Nedslagenhet*, en högre grad af detta tillstånd. *Förstämning*, dåligt lynne till följe af någon inträffad ledsamhet. *Svårmod*, tung, dyster sinnesstämning. *Vemod*, en känsla af lindrigare sorgbundenhet, som icke helt och hållet nedböjer själen. *Försvifan*, ytterlig sorg, den man ej ens bjuder till att bekämpa, utan öfverlemnar sig at fullkomlig hopplöshet.

62. **Befalla. Bjuda. Påbjuda. Anbefalla. Beordra. Antyda. Förståndiga. Ålägga. Förelägga. Föresätta. Tillsäga. Förordna. Stadga. Förfoga. Utstaka. Föreskrifva. Reglera. Fastställa. Bestämma. Pålägga.** — *Befalla*, på grund af laglig eller sjelftagen myndighet, muntligen eller skriftligen, gifva en person sin vilja tillkänna om något, som af honom skall verkställas. *Bjuda*, i kraft af gällande makt och myndighet befalla, att något skall lända till efterlefnad. *Påbjuda*, genom allmän kungörelse meddela befallning om något. *Anbefalla*, anmana en person att göra eller iakttaga något.

Beordra, i militärspråket: gifva en person order att begifva sig till någon viss ort eller utföra något visst uppdrag. *Antyda*, ett lindrigare uttryck för en i kraft af ägande myndighet afgifven bestämd befallning, som ovilkorligen måste åtlydas. *Förståndiga*, på grund af embetsmyndighet eller såsom förman, i form af befallning, föreskrift eller tillrättavisning, gifva någon sin vilja tillkänna. *Tillsäga*, muntligen meddela en person sin vilja i något hänseende, anmana till något. *Ålägga*, i kraft af laga myndighet anbefalla en person något. Säges äfven ofta i samma betydelse som uppmana, enträget uppfordra till något. *Förelägga*, i kraft af domaremakts ålägga. Lag- och rättegångsord. Äfv. (i fråga om Försynen) på förhand bestämma ens öde. *Föresätta*, i vissa talesätt liktydigt med Ålägga, Förelägga. *Stadga*, göra något gällande till efterlefnad, till efterrättelse. *Föreskrifva*, noga och uttryckligt gifva tillkänna, hvad man vill att någon skall göra, eller huru något bör göras. *Bestämma*, föreskrifva, stadga, berama till efterrättelse. *Fastställa*, stadga eller bekräfta något till efterlefnad eller efterrättelse. *Utstaka*, liktydigt med Bestämma, Fastställa. *Förordna*, stadga något till allmän eller enskilt efterrättelse; äfv. föreskrifva något medel till bruk emot en sjukdom. *Reglera*, stadga regler, som af vissa personer eller vid någon inrättning o. s. v. böra iakttagas. *Förfoga*, i kraft af befogenhet förordna, huru något skall användas, huru med något skall förhållas, eller anordna att något sker. Tillhör i synnerhet rättegångs- och embetsmannastilen. *Pålägga*, i kraft af gällande myndighet anbefalla något till efterrättelse eller till utgörande.

63. **Befallning. Bud. Påbud. Order. Budord. Föreskrift. Stadgande. Stadga. Regel. Rätt. Rättemöre. Lag. Förordning. Författning. Reglemente. Förordnande. Åläggande.** — *Befallning*, ett i kraft af laglig eller sjelftagen myndighet at en underordnad meddeladt tillkännagifvande om något, som man vill och fordrar att han skall göra. *Order*, befallning, gifven af befälhafvande eller förman. *Föreskrift*, hvad

som blifvit någon föreskrifvet till efterföljd, eller tillståelse, iakttagande. *Bud*, föreskrift, gifven åt utöfning eller lydande till efterlefnad. *Budord*, hvar och en af de lika föreskrifter, som i tio Guds bud innehållas. Något af regering påbudet till efterlefnad. *Restryck* af det, som för flera särskilda fall är eller varit vara gemensamt. *Rättesnöre*, det, hvarefter sitt handlings sätt har att rätta sig. *Rätt*, innebörd af de naturliga sanningarna i fråga om hvad som är naturligt rätt eller orätt. *Lag*, allmänligt gällande och rättesnöre till rättelse och efterföljd eller lydande; i inskränkt mening: af menniskor stadgade eller ett visst samfund gällande regel för utöfvandet af fria viljan. *Stadgande*, något genom lag stiftadt. *Stadga*, samling af stadganden i något visst härskers *Reglemente*, stadga, hvarigenom vissa förhållanden regleras och föreskrifter gifvas till viss ordning. *Förordning*, af regering eller annan myndighet utgifven föreskrift angående verkställighet af någon lag, eller rörande sådana ämnen, som kunna blifva föremål för lagstadgande. *Författning*, behörig statsmyndighet utgifven förordning. Bruk om förordningar, som utgå från sjelfva regeringen i ett land. Äfv.: inbegreppet af de lagar, som utgöra sjelfva grunden för ett samhälls styrelse och ordning. *Förordnande*, stadgande till allmän eller efterrättelse. *Åläggande*, dom, utslag, utlåtande eller sägelse, hvarigenom en person ålägges att fullgöra eller ställa något.

64. Befordra. Främja. Befrämba. Bidra. *Befordra*, verka för något visst mål, för framförande af någon sak, af något företag eller förhållande. *Befrämba*, hafva nästan samma bemärkelse som *befordra*, men inskränka sig till skriftspråket. *Bidra*, göra eller verka något, som kan tjena till befria eller af ett visst ändamål. Jfr 205 och 453.

65. Befria. Frigöra. Lösgöra. Frigifva. Berga. Frälsa. Förlossa. Lösa. Förlösa. Å
— *Befria*, göra fri, lös, ledig ifrån fängsel, ban

o. s. v., ifrån hinder, tvång, tryckande besvär eller börd (så väl i egentlig som bildlig mening). *Frigöra*, *Lösgöra*, äro äfven liktydiga med Befria, men förekomma mest i egentlig bemärkelse, i synnerhet det sednare. *Frigifva*, sätta i frihet, gifva friheten; äfv. befria från förbud eller inskränkande band. *Lösa*, befria någon ur fångenskap genom lösepenningens erläggande. *Rädda*, befria från en hotande fara, rycka undan förstörelse, ur förderfvet. *Bergu*, rädda från strandning, sjunkning, eller undan elden vid eldsvådor. *Frälsa*, är ett stegradt uttryck för *Rädda*, och tillhör i synnerhet det bibliska och kyrkliga språket, hvilket ännu mera gäller om *Förlossa*. *Återlösa*, egentl. lösa något tillbaka; fig.: frälsa från syndens välde. *Förlösa*, biträda hafvande qvinnor vid födseln, så att de entledigas ifrån fostret.

66. **Befäl. Kommando. Anförande. Ledning.** — *Befäl*, *Kommando*, rättighet att befalla öfver en krigshär, öfver en större eller mindre afdelning deraf. *Anförande*, den handling, då man går i spetsen för ett antal personer, såsom deras hufvudman och ledare. Har äfven stundom samma betydelse som Befäl. *Ledning*, egentl. vägförande, nyttjas äfven liktydigt med Anförande och Befäl, samt bildligt med Styrelse. Jfr 976.

67. **Befästa. Förskansa.** — *Befästa*, genom försvarsverks anläggande sätta ett ställe i stånd att emotstå fiendtligt anfall. *Förskansa*, befästa med skansverk.

68. **Begabba. Gäcka. Håna. Förhåna. Bespotta.** *Håda. Förhåda. Bele. Beskratta. Utskratta. Begrina. Göra spe af. Gyckla med. Drifva. Förlojliga.* — *Begabba*, med bitterhet och illvilja göra någon till föremål för åtlöje. *Gäcka*, spefullt skämta med någon. *Håna*, med uttryck af hatfullt förakt begabba. *Förhåna*, i hög grad håna. *Bespotta*, med hätskhet och på ett groft, hånande sätt begabba. *Håda*, göra någon till mål för skymf och smädelse. *Förhåda*, i hög grad håda. *Bele*, göra någon till föremål för åtlöje, men utan bitterhet. Kan endast hafva person till objekt. *Förlojliga*, göra till föremål för åtlöje. Har till objekt

både person och sak. *Beskratta*, gäckande skratta åt någon. *Begrina*, på ett lagt och oädel sätt göra åtlöje af någon. *Utskratta*, skratta samfällt, hänande och med full hals åt någon. *Göra spe af*, *Gyckla med*, *Drifva med*, göra någon till föremål för ett begabbande skämt.

69. **Begrafning. Jordning. Jordfästning. Likbegängelse. Graföl.** — *Begrafning*, ett liks högtidliga nedsättning i jorden. *Jordning*, nedsättning, nedgräfnings i jorden, utan afseende på högtidlighet. *Jordfästning*, den presterliga ceremoni, hvarmedelst ett lik antvardas åt jordens sköte. *Likbegängelse*, samteliga ceremonier och högtidligheter vid en persons begrafning *Graföl*, gästabud vid samma tillfälle.

70. **Begynnare. Nybegynnare. Nyläring.** — *Begynnare*, den, som nyligen börjat lära, idka eller utöfvat något. *Nybegynnare*, har samma betydelse i stegrans grad och utmärker den, som ännu knappt hunnit lärt något. *Nyläring*, begynnare i konst, yrke, handverk. Säges om den, som väl gjort några framsteg, dock ick hunnit långt.

71. **Begå. Bedrifva. Öfva. Föröfva. Bryta. Förbryta.** — *Begå*, utföra något felaktigt, oklokt, ondskefullt eller brottsligt. *Bedrifva*, begå något lastbart elakt eller brottsligt. *Öfva*, utmärker en vana dervid *Föröfva*, utföra någon elak handling, något brott. Säges om gröfre förbrytelser eller illgerningar oftare än *Bedrifva*. *Bryta, Förbryta*, begå något lagstridigt eller något, hvarigenom man ådrager sig en persons ovilja, vrede, hat. Dessa ord förekomma i denna betydelse endast i vissa frågande, relativa eller negativa talesätt.

72. **Begär. Åstundan. Önskan. Åträ. Lystnad. Begärelse. Begifvenhet. Lusta. Längtan. Trängtan. Klåda.** — *Önskan*, tankarnes riktning på något, som man gerna skulle vilja. *Åstundan*, liflig önskan att erhålla något. *Begär*, häftig åstundan att komma i besittning eller åtnjutande af något. Innebär i allmänhet en rent sinlig drift. *Åträ*, är ett stegradt begär, som i *Lystnad* når sin spets. *Begärelse*, stark åträ att

tillfredsställa någon sinlig böjelse. *Begifvenhet*, oemotståndligt, öfverdrifvet begär. *Lusta*, begär efter väl-lustig njutning. *Längtan*, otålig önskan att snart ernå en sak, träffa en person eller komma till en ort. *Trängtan*, häftig, nästan feberaktig längtan. *Klåda*, bildligt uttryck: öfverdrifvet begär att göra något.

73. **Begära. Anhålla. Bedja. Åstunda. Bönfalla. Utbedja sig. Anmoda. Ombedja. Ansöka. Anlita. Tigga. Bettla.** — *Begära*, framställa till en person sin önskan att erhålla något, eller att något måtte ske eller göras. *Anhålla*, höfligt, ödmjukt eller vördsamt begära. *Bedja* (om), ödmjukt anhålla om att af nåd eller ynnest erhålla något. I stegrad betydelse *Bönfalla*. *Utbedja sig*, bedja om något såsom en ynnest. Tillhör det finare umgängesspråket. *Anmoda*, höfligt och vänligt till en person framställa begäran, att han måtte göra något, det man önskar. *Åstunda*, yttra önskan om något, t. ex. åstunda ett samtal. *Ombedja*, utmärker derjemte en viss grad af ödmjukhet. *Ansöka*, framställa hos regering eller embetsmyndighet begäran om något. *Anlita*, vända sig till en person med begäran om hjälp, bistånd eller understöd. *Tigga*, begära almosor. *Bettla*, liktydigt, förekommer mest i lagstil. Jfr 263.

74. **Begärlig. Lysten. Begifven. Pickhågad. Fiken. Snål. Sniken. Girig. Rofgirig. Vinningslysten.** — *Begärlig*, som har begär efter något. *Lysten*, i hög grad begärlig efter något. *Fiken*, nästan liktydigt, har en inskränktares användning. *Begifven* (på), starkt begärlig efter något. *Pickhågad*, intagen af liflig åtra efter något. *Snål*, mycket begärlig, brukas endast i dagligt tal, t. ex. snål efter mat. *Sniken*, *Vinningslysten*, begärlig efter vinst. *Girig*, som med öfverdrifven åtra att förvärfva ägodelar parar en ytterlig grad af sparsamhet. *Rofgirig*, begärlig efter rof. Jfr 175 och 931.

75. **Behaga. Täckas. Vårdigas.** — *Behaga*, är i det finare umgängesspråket ett vanligt höflighetsuttryck för: vara så god, hafva den godheten att, t. ex. om ni

behagar stiga in. *Täckas*, innebär en högre grad af artighet och är i synnerhet bäst passande vid tilltals till personer af en högre samhällsställning. *Värdiga* — är här af en ytterligare stegring i uttryck och nyttjelse helst i bönfallande ton.

76. **Behaglig. Angenäm. Täckelig. Behagfull. Treflig. Ljuf. Ljufig. Intagande. Retande. Älskvärd. Älsklig. Söt. Huld. Vän.** — *Behaglig*, som väcker en känsla af välbehag, gör ett godt intryck på något af sinnena. *Angenäm*, har samma betydelse men brukas icke gerna i fråga om föremål, som gör intryck på synsinnet. *Behagfull*, full af behag. Kan endast sägas i fråga om person. *Täckelig*, som väntas tackas någon. Numera föga brukligt, utom i det bibliska språket. *Treflig*, som gör att man trifves, finnes sig väl, känner nöje. *Ljuf*, som gör ett ganska behagligt intryck. Kan icke gerna användas i fråga om smaksinnet, men säges någon gång om person, i betydelsen af Älskvärd. *Ljufig*, ganska ljuf. Utesluter synsinnet, hvaremot det är användbart på föremål för smaksinnet, men kan icke nyttjas om person. *Intagande*, som intager sinnet, i hög grad väcker vårt behag. *Retande*, som genom yttre behag väcker ett lifligt begär. *Älskvärd*, som genom yttre och inre behag förtjenar att älskas. *Älsklig*, antyder i allmänhet en högre, andlig, i själens egenskaper grundad älskvärdhet. *Huld*, som gör ett ljuft intryck. *Vän*, urgammalt ord, ännu brukligt i poesi och högre stil, är liktydigt med Älsklig. I tal språket säges därför ofta *Söt*. Jfr 1179.

77. **Behandla. Bemöta. Handtera. Emottaga.** — *Behandla*, uppföra sig på något visst sätt, väl eller illa, emot någon. Säges både i fysiskt och moraliskt afseende. *Bemöta*, fäster sig mera vid den moraliska sidan af begreppet; *Handtera* mera vid det yttre, fysiska, och tillhör hufvudsakligen tal språket. *Emottaga*, bemöta en kommande, en besökande, en gäst med välvilja eller tvärtom.

78. **Behålla. Qvarhålla. Bibehålla. Vidmakthålla. Uppehålla. Upprätthålla. Underhålla. Vidblifva. Vid-**

hålla. — *Behålla*, hafva kvar, förblifva i besittning af. *Qvarhålla*, ej lemna, ej släppa ifrån sig. *Bibehålla*, laga, att någon eller något fortfarande förblifver i samma oförändrade skick. *Uppehålla*, bibehålla vid stånd, vid lif; bekosta ens lifsuppehälle. *Underhålla*, bekosta hvad som tarivas, för att bibehålla något i godt stånd; äfv. sörja för ens uppehälle och behof. *Upprätthålla*, sörja för att något bibehålles i godt eller oförändradt skick. Kan icke brukas i fysisk mening. *Vidmakthålla*, hålla vid makt, i helgd. Medgifver äfven användning i fysiskt afseende. *Vidblifva*, *Vidhålla*, fortfarande bibehålla, stå fast vid beslut, åsigt, mening o. s. v.

79. Behöfva. Tarfva. Fordra. Erfordra. Påfordra. Kräfva. Påkalla. Åska. — *Behöfva*, hafva en sak af nöden för något visst ändamål. Kan äfven hafva person till föremål, hvilket deremot icke är förhållandet med *Tarfva*, som i öfrigt har enahanda bemärkelse. *Fordra*, *Erfordra*, hafva ännu inskränktare användning, förutom att de, liksom *Tarfva*, endast tillstådja sak som objekt, hvilket likaledes gäller om *Kräfva*, *Åska*, *Påfordra*, *Påkalla*, hvilka förekomma nästan endast i det mera städade skriftspråket.

80. Beklaga. Ömka. Ömma för. Behjerta. — *Beklaga*, yttra medlidande med någon, deltagande eller ledsnad i afseende på en sak, ett förhållande. *Ömka*, djupt beklaga. Har endast person till föremål. *Ömma*, erfara en liflig känsla af obehag, ledsnad, saknad eller medlidande. Är neutralt och konstrueras med *vid* ell. *för*, i sistnämnda fall med person till föremål. *Behjerta*, lägga en sak varmt på hjertat. Innebär vanligen en liflig önskan att kunna afhjelpa det, som utgör föremålet för ens deltagande.

81. Bekosta. Påkosta. Bestå. Bestrida. — *Bekosta*, utgifva de nödiga penningmedlen i och för något visst ändamål. *Påkosta*, dermed liktydigt, har en mer inskränkt användning, hvilket äfven gäller om *Bestå*, som hufvudsakligen tillhör hvardagsspråket, hvaremot *Bestrida* företrädesvis ingår i skriftspråket och betydelse.

att utgifva nödiga penningmedel för något visst ändmål, i synnerhet till ett företags utförande.

82. Bekräfta. Styrka. Bestyrka. Betyga. Intyga. Vittna. Bevittna. Vitsorda. Fästa. Befästa. Försäkra. Sanna. Bejaka. Besanna. Stadfästa. Bedyr — *Försäkra*, med anspråk på trovärdighet förklara, a något är fullt öfverensstämmande med sanningen, m verkliga förhållandet. *Bejaka*, med ja besvara en fråga. *Betyga*, genom betyg försäkra om sanningen, riktighet af eller meddela vitsord om något. *Intyga*, muntligt eller skriftligen försäkra om riktigheten, sanningsenligheten af en uppgift, en omständighet, ett förhållande. *Styrka*, genom muntligt eller skriftligt intygande gif ökad eller full trovärdighet åt en uppgift, en utsaga o. s. v. *Bestyrka*, gifva stöd åt, bibringa visshet och sanningen, riktigheten eller verkligheten af någon uppgift, utsaga eller något förhållande. *Bekräfta*, uttryckligt eller högtidligt styrka, intyga sanningen, riktigheten eller verkligheten af uppgift, utsaga, förhållande. *Bedyra*, högtidligt försäkra, bekräfta. *Stadfästa*, gif gällande kraft, t. ex. stadfästa en lag, ett beslut. *Bevittna*, genom vittnesmål styrka, intyga; äfv. liktydigt med *Vitsorda*, med sitt vitsord intyga sanningen, verkligheten af något. *Vittna*, inför domstol omtala, hvormån man vet i ett mål, som der är under ransakning; äfv. i allmänhet och bildligt: utgöra bevis för något. *Fästa*, *Befästa* (med ed), brukas endast i lagspråket, om edligt bekräftande. *Sanna*, *Besanna*, styrka, intyga sanning af något. *Besanna*, kan äfven brukas i samma betydelse som *Bejaka*.

83. Belägra. Belägga. Beränna. Bestalla. *Belägra*, med krigsfolk hålla en befäst ort innesluten för att bemäktiga sig densamma. *Belägga*, *Bestalla*, äldre språket: omgifva en befäst ort med flera städer läger, för att afskåra tillförseln och tvinga den till uppgift. *Beränna*, i äldre språket: innesluta en befäst ort med krigsfolk, för att genom belägring intaga densamma.

84. **Bemöda sig.** **Beflita sig.** **Vinnlägga sig.** **Bjuda till.** **Söka.** **Försöka.** **Sträfva.** **Anstränga sig.** **Streta.** **Spjerna.** **Fäkta.** **Plita.** **Åflas.** — *Bemöda sig*, göra sig möda, för att vinna, ernå, utföra något. *Söka*, brukas ofta i lika betydelse. *Försöka*, bemöda sig att vinna erfarenhet af, huruvida något är möjligt, låter sig göra. *Beflita sig*, använda omsorg, flit och nit på något. *Vinnlägga sig*, har samma betydelse, men brukas mindre i talspråket. Både *Beflita sig* och *Vinnlägga sig* hafva för öfrigt en något inskränktere användning än *Bemöda sig*. *Bjuda till*, allvarligt och ifrigt bemöda sig. *Sträfva*, rastlöst och ifrigt arbeta, bemöda sig. *Streta*, sträfva allt hvad man förmår. *Spjerna*, streta emot. *Anstränga sig*, uppbjuda alla sina krafter i och för ett ändamål. *Fäkta*, *Plita*, i hvardagsspråket: lifligt anstränga sig, för att vinna något. *Åflas*, oafåtligt och med all makt sträfva.

85. **Bereda.** **Tillreda.** **Tillaga.** **Laga.** **Anrätta.** **Ansa.** **Bana.** **Tillrusta.** **Förbereda.** — *Bereda*, göra person eller sak tjenlig, passande, skicklig för något visst ändamål. *Tillreda*, genom särskilt förfaringssätt bereda något till ett visst bruk. Säges om mat, drycker, läkemedel, kemiska preparater o. d. *Tillaga*, har i det närmaste samma bemärkelse, men brukas mera i talspråket, och är derjemte liktydigt med *Tillrusta*. *Laga*, liktydigt med *Tillreda*, säges nästan endast om mat och maträtter, samt tillhör hvardagsspråket, hvar emot *Anrätta*, tillreda en maträtt eller samtliga rätterna till en måltid, nästan endast nyttjas i det finare språket. *Ansa*, i fråga om mat och med afseende på sättet att tillreda den, inskränker sig hufvudsakligen till talspråket. *Bana*, säges uteslutande om väg. *Tillrusta*, göra rustning, anstalter till något, t. ex. krig, kalas, barnsöl o. s. v. *Förbereda*, på förhand bereda.

86. **Bereda.** **Förbereda.** **Bespetsa.** — *Bereda*, försätta en person i tjenligt tillstånd, i lämplig sinnesförfattning, för något visst syftemål; äfv. på förhand underrätta om något, på det man må hafva tid att rätta sig derefter. *Förbereda*, liktydigt, brukas i första be-

märkelsen af Bereda mindre ofta än i den sednare *Bespetsa*, bereda en person på något, tillhör hvardags-språket och brukas mest reflexivt, t. ex. du kan bespetsa dig på, att så kommer att ske.

87. **Berest. Befaren. Bevandrad.** — *Berest*, son rest vida omkring, besökt många länder. *Befaren*, liktydigt, säges mest om sjömän. *Bevandrad*, som vandrat mycket omkring på en ort, i ett land; äfv. fig. ganska kunnig, erfaren i någon konst, vetenskap o. s. v

88. **Berg. Bergshöjd. Landhöjd. Landrygg. Fjäll. Ås. Klippa. Skär. Kulle. Backe. Brink.** — *Berg* en af någon bergart bestående, ansenligare upphöjning på jordytan. *Bergshöjd*, ett berg af betydligare utsträckning. *Landhöjd*, höjdsträckning i det inre af ett land. *Fjäll*, ganska högt, vidsträckt berg, hvars topp större delen af året eller alltid är betäckt med snö (Alp). *Ås* långsträckt upphöjning på jordens yta, vare sig af sand eller sten (Sandås, Bergås). *Landrygg*, bergsrygg eller hög ås, som genomlöper ett land. *Klippa*, fristående jordfast, sammanhängande massa af sten, enstaka, brant hög och spetsig, men mindre hög och vidsträckt än ett berg. *Skär*, öfvervattensklippa. *Kulle*, rundaktig jordupphöjning af mindre höjd än ett berg. *Backe*, jordbetäckt upphöjning på jordytan, af mindre omfång; äfv sluttning af bergs- eller jordhöjd, af ås eller kulle. *Brink*, brant, mindre backe.

89. **Bero. Vara afhängig. Lyda, Höra under** — *Bero*, vara underkastad annan persons vilja eller ledning; äfv. för uppehälle, hjälp och understöd vara hänvisad till 'en annans välvilja. *Vara afhängig*, bero af annans bud och godtycke. Säges om regenter, folk och stater oftare än Bero. *Höra, Lyda under*, vara något slags underordnad förhållande af ovilkorlig eller tillfällig förbindelse med person eller sak, såsom tillhörighet eller del af något helt.

90. **Bero. Hänga af. Komma an på.** — *Bero*, vara underkastad någon viss verkande orsak eller vilkoret af något visst förhållande. *Hänga af*, brukas

någon gång i enahanda betydelse. *Komma an på*, äfven liktydigt, tillhör hufvudsakligen talspråket.

91. **Berykta. Utsprida.** — *Utsprida*, på enskilt väg, genom omtalande, låta något komma till fleres kännedom. *Berykta*, göra till allmänt samtalsämne.

92. **Beräkning. Öfverslag.** — *Beräkning*, betyder i allmänhet handlingen att beräkna, och är till sitt begrepp mera omfattande än *Öfverslag*, ungefärlig beräkning, till hvad belopp inkomster, kostnader, utgifter, eller det till ett arbete nödiga, komma att sammanlagdt uppgå.

93. **Berätta. Tälja. Förtälja. Inberätta.** Jfr 736. — *Berätta*, muntligen eller skriftligen framställa förloppet af något, som tilldragit sig. *Förtälja*, liktydigt, nyttjas mindre i tal- än skriftspråket, och *Tälja*, föga brukligt, är inskränkt till skaldespråket. *Inberätta*, ingifva, insända berättelse om något, å tjenstens vägnar.

94. **Berättelse. Saga. Historia. Sägen. Dikt. Roman. Fabel. Amsaga. Barnsaga. Käringsaga.** — *Berättelse*, framställning af förloppet af något, som tilldragit sig. *Historia*, sann berättelse om människoslågets, ett folks, ett större eller mindre samhälles öden; äfv. berättelse om vetenskapers och konstners, handels, näringars o. s. v. utveckling; äfv. liktydigt med Dikt, Fabel. *Saga*, egentl. sann historisk eller äfven blott diktad berättelse, tillhörande isländska litteraturen; äfv. smärre diktad, vanligtvis underbar berättelse från en äldre tid, tillhörande folklitteraturen. *Sägen*, berättelse, som ifrån äldre tider muntligen fortplantat sig till en sednare tid. *Dikt*, diktad berättelse. *Amsaga, Barnsaga, Käringsaga*, saga, diktad i ändamål att roa barn eller som dertill användes. *Fabel*, diktad berättelse, hvari de handlande företrädesvis äro djur, och hvars ändamål är att framställa någon moralisk sanning eller praktisk lefnadsregel. *Roman*, diktad berättelse på prosa, hvaruti på ett poetiskt sätt skildras människorna och deras seder, fel, lidelser, darskaper m. m.

95. **Berättiga. Befoga. Bemyndiga. Befullmäktiga.** — *Berättiga*, gifva eller medföra rättighet till

något. *Befoga*, gifva behörighet, fog, gällande skäl till något. Brukas nästan endast i particip. *Bemyndiga*, gifva någon full makt och myndighet att å annans vägnar föra talan, göra och låta. *Befullmäktiga*, utfärda fullmakt åt någon att å uppgifven persons vägnar föra talan i en sak eller utföra något uppdrag.

96. **Beröm. Lof. Pris. Ros. Berömmelse. Lof-tal. Bifall. Puff.** — *Bifall*, yttradt gillande, godkännande. *Beröm*, öppet uttaladt erkännande af en persons värde och förträfflighet i allmänhet eller i något särskilt afseende. *Berömmelse*, något att berömma, sig af. Är för det mestå liktydigt med Utmärkelse, Åra. *Lof*, högre grad af Beröm. *Pris*, upphöjande af ens ära, förtjenster, stora egenskaper o. s. v., med uttryck af djup vördnad. *Lof* och *Pris* brukas förnämligast i det religiösa och kyrkliga språket. *Ros*, det samma som Beröm, nyttjas mindre ofta. *Lof-tal*, beprisande tal. *Puff*, öfverdrifvet beröm, hvarmed i en tidning person eller sak utbasunas.

97. **Berömma. Lofva. Prisa. Beprisa. Rosa. Lof-orda. Lofprisa. Lofsjunga. Fira. Upphöja. Puffa. Utpuffa.** — *Berömma*, i tal eller skrift, på ett hedrande sätt omtala. *Lofva*, högeligen berömma. *Prisa*, med uttryck af vördnad och beundran lofva. *Beprisa*, omtala såsom högst berömvärd. *Rosa*, i hög grad berömma. Brukas mindre ofta. *Loforda*, *Lofprisa*, i tal eller skrift, med loford omtala. *Lofsjunga*, med sång och vers beprisa. *Fira*, *Upphöja*, på det högsta beprisa. *Puffa*, *Utpuffa*, i en tidning med öfverdrifvet beröm omtala och förorda något. Tillhör hvardagsspråket. Jfr 919.

98. **Besigtning. Syn.** — *Besigtning*, den förrättning, då något undergår sorgfällig granskning och undersökning, för att finna, om det är så beskaffadt, som det enligt lag, författning, aftal o. s. v. bör vara. *Syn*, till begreppet liktydigt, inskränker sig till jord- och stadsegendomar, skog o. d., i hvilket afseende *Besigtning* icke gerna användes.

99. **Beskaffad. Artad. Fatt. Dan. Funtad. Vulen.** — *Beskaffad*, som har någon viss egenskap, innefattar något visst tillstånd eller förhållande. *Artad*, beskaffad till natur, lynne, egenskaper. Förekommer mest i sammansättningar. *Dan*, d. s. s. *Beskaffad*, tillhör uteslutande folk- och hvardagsspråket, hvilket äfven gäller om *Fatt*, som dock i uttrycket: vid så fatta omständigheter, fått inrymme i skriftspråket. *Funtad. Vulen*, äro folkspråket tillhöriga och betyda, i likhet med *Dan* och *Fatt*, det samma som *Beskaffad*.

100. **Beslut. Föresats. Rådslag.** — *Beslut*, viljans sjelfbestämning att verkställa eller underlåta något, som man påtänkt, och hvarom man med sig sjelf förut öfverlagt. *Föresats*, viljans fasta sjelfbestämning till görande eller låtande, i öfverensstämmelse med ett klart uppfattadt mål. Har endast afseende på sjelfva handlingen, hvaremot *Beslut* afser äfven den föregående öfverläggningen. *Rådslag*, egentligen ett beslut, fattadt efter mogen öfverläggning. Brukas dock ofta i högre stil liktydigt med *Beslut* i vanlig mening.

101. **Beslägtad. Skyld. Närskyld. Närbeslägtad. Befryndad. Besvägrad.** — *Beslägtad*, af samma släkt som en annan person. *Skyld*, liktydigt, inskränker sig till några få ordasätt, t. ex. skyldte och oskyldte. *Närskyld, Närbeslägtad*, som är i nära skyldskap till en person. *Befryndad*, genom eget eller annans äktenskap beslägtad med någon. *Besvägrad*, genom svägerlag befryndad.

102. **Besparing. Sparpenning. Spargods.** — *Besparing*, något som blifvit besparadt. *Sparpenning*, besparad penningssumma. *Spargods*, besparade saker, redskap o. s. v.

103. **Bestämma. Besluta. Afgöra. Belevfa. Berama. Utsätta.** — *Afgöra*, bringa en sak, ett mål, till ett visst slut. *Bestämma*, afgörande inverka på, gifva afgjord riktning åt, stadga vissa gränser för något. *Besluta*, efter förutgången öfverläggning, bestämma sig för något visst handlingssätt. *Utsätta*, bestämma viss tid eller ort. *Becramu*, besluta, bestämma eller öfver-

enskomma om något. Brukas mest i historisk *Beleva*, d. s. s. besluta. Gammalt ord, som förekommer endast i fråga om allmänna beslut på riksmöten o. s. v.

104. **Beständig.** **Beständande.** **Oföränderlig.** **Varaktig.** **Stadig.** **Oförgänglig.** **Ovansklig.** **Oförvansklig.** **Oafbruten.** **Oupphörlig.** **Oafåtlig.** **Idkelig.** **Idelig.** **Uthållande.** **Uthållig.** **Ihållande.** **Ihållig.** **Långvarig.** **Långlig.** **Evig.** **Evinnerlig.** **Everdelig.** — *Oföränderlig*, ej underkastad förändring. *Beständande*, som fortvarar i oförändradt skick. *Beständande*, som fortfar att äga bestånd. *Varaktig*, som länge och utan afbrott varar, länge har bestånd. *Stadig*, har samma betydelse, men är i användningen mera begränsad. *Oförgänglig*, ej underkastad förgångelse. *Ovansklig*, *Oförvansklig*, ej underkastad försämring. *Oupphörig*, *Oafåtlig*, som fortfar utan uppehör, utan uppehåll, ständigt upprepas, förnyas. *Idkelig*, *Idelig*, som utan repas träget, med all id. Närmar sig i betydelsen föregående tvenne ord, och inskränker sig till hvard sitt språk. *Oafbruten*, som fortfar utan afbrott, utan uppehåll. *Ihållande*, *Ihållig*, som länge och oafbrutet fortfar. *Uthållande*, *Uthållig*, som länge håller ut, utan afbrott, ståndaktigt, med tålmodighet fortfar eller fortsätter något. Dessa tvenne ord kunna lämpas både på personen och på saken, hvilket i allmänhet icke är förhållandet för de öfriga i denna grupp upptagna. *Lång*, *Långvarig*, som varar, påstår lång tid. *Långlig*, som varar länge. *Evig*, som är utan begynnelse och ända. *Evinnerlig*, som varar så länge, att man ej föreser dess slut derpå. *Everdelig*, i alla tider, för alltid förvarande, gällande. Har inskränkt användning och förekommer mest i skriftspråket.

105. **Besätta.** **Bemanna.** **Bevåra.** — *Besätta*, lägga krigsfolk i en ort, till dess försvar. *Bemanna*, försätta fartyg, båt o. d., med erforderligt manskap. *Bevåra*, försätta krigsfolk eller fartyg med vapen.

106. **Besättning.** **Bemannning.** — *Besättning*, förmanad styrka, inlagd i en befäst plats, till dess försvar.

äfv. samteliga manskapet ombord på örlogs- eller handelsfartyg, båt o. s. v. *Bemannning*, besättning på fartyg eller båt.

107. **Besöka. Uppvakta. Påhelsa. Hemsöka.** — *Besöka*, infinna sig hos någon i hans hemvist, af höflighet, pligt, för affärer o. s. v. *Uppvakta*, aflägga skyldighetsbesök hos en hög eller förnäm person, hos förman eller lärare. *Påhelsa* eller *Helsa på*, göra ungängesbesök hos vän eller bekant. Inskränker sig till hvardagsspråket. *Hemsöka*, till straff eller pröfning låta en menniska drabbas af något svårt ondt. Brukas mest i biblisk och kyrklig stil.

108. **Betaga. Intaga. Tjusa. Förtjusa. Förtrolla. Förhexa. Hänföra. Hänrycka.** — *Intaga*, bemäktiga sig tanke och känsla. Säges om passioner och sinnestörelser; äfv. om person: i hög grad behaga. *Betaga*, göra ett öfverväldigande intryck på sinnet eller känslan. *Tjusa, Förtjusa*, väcka en utomordentligt liflig känsla af kärlek, nöje eller beundran. *Förtrolla, förtjusa* i högsta grad. *Förhexa*, göra galen af kärlek. *Hänföra, försätta* någon i ett sådant tillstånd af passion eller känslorörelse, att han glömmet allt annat. *Hänrycka, försätta* någon i högsta tillstånd af fröjd eller själsnjutning, så att han blir liksom utom sig.

109. **Betala. Gällda. Erlägga. Utgöra. Skatta. Afbetala. Afqvitta. Inbetala. Utbetala. Återbetala. Godtgöra. Lösa. Inlösa. Utlösa. Infria.** — *Betala*, utgifva penningar eller varor, för att derigenom afbördas en skuld eller skyldighet. *Gällda*, af samma betydelse, var fordom enrådigt i språket, men är nu nästan utträngdt af det ifrån tyskan lånade *Betala*, och brukas föga utom i lag- och rättegångsstil samt bildligt. *Erlägga*, är också liktydigt med *Betala*, men inskränker sig till förvaltnings- och affärsstil samt det mera vördade talspråket. *Utgöra*, säges om skatt, afrad, skyldigheter o. d. *Skatta*, erlægga skatt. *Godtgöra*, genom betalning ersätta en annans lidna skada, förlust eller kostnader. *Afbetala*, betala någon del af en skuld eller

småningom gälda något skuldbelopp. *Afqvitta*, döda en skuld genom en till beloppet motsvarande fordran. *Inbetala*, betala till offentlig eller enskilt kassa. *Utbetala*, utgifva penningar ur en kassa eller af om händer hafda medel. *Återbetala*, betala tillbaka något, som man lånat eller förut fått till sig betalt. *Lösa*, *Inlösa*, *Infria*, återbekomma något emot penningars erläggande. *Utlösa*, genom lösens erläggande utbekomma.

110. **Bete. Visa. Bevisa. Ådagalägga.** — *Ådagalägga*, i handling eller uppförande gifva prof på någon viss egenskap, sinnesstämning o. s. v. *Visa*, har samma betydelse, men ett vidsträcktare användningsätt, emedan det kan hafva person till föremål, hvilket icke är förhållandet med *Ådagalägga*. *Bevisa*, är nästan liktydigt med *Visa*, men något mera begränsadt. *Bete*, gifva en person prof på sina välvilliga tänkesätt emot honom.

111. **Betro. Anförtro. Förtro. Ombetro. Uppdraga. Antvarda. Öfverantvarda.** — *Betro*, med full tillit öfverlemna åt en person utförandet af en sak eller vården af något. *Anförtro*, liktydigt, utmärker en oinskränkta tillit. *Förtro*, under tysthetslöfte yppa något för en person. *Ombetro*, anförtro åt någon utförandet af en sak. *Uppdraga*, anmoda en person att uträtta, besörja, verkställa något. *Antvarda*, öfverlemna person eller sak åt någon i förvar eller vård. *Öfverantvarda*, har enahanda bemärkelse i öfrigt, men inskränker sig till person, och båda dessa verber äro föräldrade.

112. **Betyda. Beteckna. Bemärka. Utmärka.** — *Utmärka*, *Beteckna*, genom särskilt märke, tecken, eller på särskilt sätt göra igenkännelig, antyda eller tillkännagifva något. *Betyda*, *Bemärka*, uttrycka något visst begrepp. Härmed liktydigt nyttjas äfven ofta *Beteckna*, *Utmärka*.

113. **Betyg. Intyg. Bevis. Besked. Vittnesbörd. Vitsord.** — *Vittnesbörd*, förklaring, hvarigenom man gifver tillkänna, hvad man vet angående en sak eller i fråga om en persons fräjd, förhållande, kunskaper, duglighet o. s. v. *Vitsord*, vittnesbörd i fråga om person;

äfv. rättighet att gälla som auktoritet, ell. kraft att gälla som fullgiltigt betyg eller bevis. *Intyg*, muntligt eller skriftligt vittnesbörd, hvarigenom sanningen eller riktigheten af något vitsordas. *Betyg*, skrifteligen afgifvet vitsord om en persons fräjd, kunskaper o. s. v., eller om en saks beskaffenhet, om ett förhållande. Samma betydelse har i allmänhet *Bevis*, men nyttjas i denna mening mindre. *Besked* är betyg öfver en persons fräjd och uppförande, utgifvet af husbonde för tjenstehjon, af handtverksmästare för gesäll, eller af prest för någon församlingsbo.

114. **Betänka. Besinna. Eftersinna. Eftertänka. Öfvertänka. Pätänka. Genomtänka. Upptänka. Utänka. Utfundera. Begrunda. Utgrunda. Öfverväga. Beräkna. Afse. Betrakta. Taga i betraktande.** — *Betänka*, göra något till särskilt föremål för sina tankar. *Besinna*, med tankeförmågan uppmärksamt skärskåda en sak, synnerligast med afseende på dess följder. *Eftersinna, Eftertänka*, noga tänka på en sak, för att finna något som man i tankarna söker, för att komma till ett visst resultat eller beslut. *Öfvertänka*, noga betänka det hela af en sak med alla dess omständigheter. *Pätänka*, sysselsätta tankarna med något, för att i afseende derpå komma till bestämdt omdöme, beslut o. s. v. *Genomtänka*, noga tänka på allt, som har sammanhang med ett ämne, en fråga. *Upptänka, Utänka, Utfundera*, genom tankens verksamhet utfinna, påfinna. *Öfverväga*, emot hvarandra afväga skäl och motskäl i fråga om en sak. *Begrunda*, göra något till föremål för tankens ansträngda verksamhet. *Utgrunda, utforska* genom begrundning. *Betrakta*, allvarligt sysselsätta sina tankar med något. *Taga i betraktande*, fästa ett visst afseende vid en sak, särdeles i förhållande till andra. I samma betydelse nyttjas äfven *Afse. Beräkna*, på förhand noga öfvertänka en sak med alla dess omständigheter, för att derefter rätta sig.

115. **Bevara. Förvara. Akta. Vakta. Bevaka. Vårda. Efterse.** — *Bevara*, bibehålla i godt, oförsämradt skick. *Förvara*, bevara något (frukt, wat-

varor o. d.) för att skämmas eller på annat sätt tagas skada. *Akta*, väl bevara person eller sak för skada eller fara. *Vårda*, egna oafslätlig omsorg åt person eller sak. *Efterse*, hafva tillsyn vid något. *Vakta*, skydda bevara för något ondt, t. ex. vakta sin själ för synd. *Bevaka*, hålla vakt om någon; äfv. hafva vaksamt öga på någon och dess förehafvanden.

116. **Bild. Afbild. Afbildning. Aftryck. Bildstod. Beläte. Brösbild. Byst. Porträtt. Konterfej Målning. Tafla. Skilderi.** — *Bild*, mer eller mindre liknande efterbildning af något sinligt föremål; äfv. framställning, genom konstens åtgärd, af någon inbillningskraftens skapelse. *Afbild*, konstgjord bild af någon lefvande varelse. *Afbildning*, något som i bild framställer ett eller flera sinliga föremål (människa, djur, landskap o. s. v.). *Aftryck*, en genom intrykning uti ett mer eller mindre mjukt ämne deruti åstadkommen afbildning. *Bildstod*, genom bildhuggarkonsten åstadkommen, fristående, hel figur, som afbildar någon person, gudomlighet o. s. v. *Beläte*, genom bildhuggarkonsten åstadkommen bild, i synnerhet afgudabild. *Brösbild*, *Byst*, bild, föreställande öfre delen af en människa, jemns med bröstet. *Porträtt*, genom målning framställd bild af någon persons anletsdrag. *Konterfejer* dermed liktydigt, är numera föråldrad och brukas endast i skämtsamt stil. *Målning*, genom målarkonsten framställd afbildning. *Tafla*, målning, infattad i ramar. *Skilderi*, äldre uttryck för målning.

117. **Bildad. Upplyst. Hyfsad. Städad. Hyggelig. Fin. Förfinad.** — *Bildad*, väl uppfostrad och undergiven i hvad som bidrager att odla förståndet och förädlad hjertat. *Upplyst*, som har sanna, tillräckliga och tillämpliga kunskaper. *Hyfsad*, som i det yttre, i skicket och seder, iakttagert det för samfunds- eller umgängelivet passande. *Städad*, har samma betydelse, men högre grad, och *Fin* i den högsta. *Förfinad*, som högt öfverdrifvet fina seder. *Hyggelig*, sedligt god och behaglig i umgänge. Säges dock i allmänhet om de

som har ett fördelaktigt yttre och vet att skicka sig i sällskap.

118. Bildning. Odling. Uppfostran. Hyfsning. Städning. — *Bildning*, en högre utveckling af människans själsförmögenheter, så väl hjertats som förståndets. *Odling*, nyttjas ofta i samma betydelse. *Uppfostran*, utveckling af kropps- och själskrafter hos barn och ungdom. *Hyfsning*, hyfsade seder, hyfsadt skick, väsende. *Städning*, städadt väsende.

119. Bitter. Besk. Amper. Sträf. Sur. Krisk. Skarp. Stickande. Frän. Härsk. — *Skarp* (i fråga om smak), som gör ett ganska starkt, oangenämt intryck på smaksinnet. *Bitter*, som har en skarp, obehaglig, liksom bitande smak. *Besk*, som har en sammandragande, något bitter, mindre obehaglig smak. *Sträf*, obehagligt sammandragande. *Stickande*, som på smaksinnet gör ett retande intryck, liksom af något uddhvasst. *Amper*, som har en skarp och behagligt stickande smak. *Frän*, som gör ett skarpt och vedervärdigt stickande intryck på lukt- och smaksinnet. *Härsk*, säges om vissa anskända födoämnen, som fått en frän smak och lukt. *Sur*, som innehåller någon syra och till följe deraf har en egendomlig, stickande smak, motsatsen till Söt. *Krisk*, besksur.

120. Bjelke. Balk. Sparre. Spira. — *Bjelke*, för byggnadsbehof tillhuggen stock. *Balk*, emellan begge sidorna af ett fartyg anbragt bjelke, som tjänar till underlag för däcket; äfv. vågstång. *Sparre*, lång, smal stödbjelke för tak. *Spira*, lång, smal och rak träd-stam; (på fartyg) mindre rå eller bom.

121. Bjuda. Erbjud. Tillbjud. Uppbjud. Inbjud. Utbjud. Hembjud. — *Bjuda*, framräcka, framhålla eller föreslå något åt en person till emottagande, antagande eller njutning, förtäring, om han så önskar; äfv. förklara sig vilja gifva något visst penningebelopp för en sak, vid köp, på auktion o. s. v.; äfv. emoda någon att deltaga i ett samqväm, ett nöje, eller att bivista någon offentlig och högtidlig förrättning. *Erbjud*, *Tillbjud*, föreslå en person något till antagande.

Utbjuda, erbjuda något till köps. *Uppbjuda*, bjuda et fruntimmer att uppstiga till dans; (på auktion) utropē till försäljning; (lagt.) tillkännagifva vid domstol skedē försäljning af en fastighet, på det den, som anser sig dertill äga fog, må kunna klandra köpet. *Inbjuda*, bjuda någon till gäst vid större, festligt samqväm, eller att bivista någon offentlig fest eller högtidlig akt. *Hembjuda*, enligt lagens stadgande erbjuda någon viss dertill berättigad person att köpa en egendom, innan den försäljes till annan man.

122. **Blad. Löf. Barr.** — *Blad*, liten, tunn, mjuk, utplattad växtedel, som utgår ifrån stjelk, gren, qvist, eller ifrån roten af en växt. Säges i fråga om alla växter med undantag af vissa trädslag, hvilkas blad kallas *Löf*, t. ex. björklöf, asplöf, allöf, almlöf m. fl.; deremot palmblad, lindblad, lagerblad. *Löf* kallas äfven kollektivt samtliga löfven på ett träd. *Barr*, syl- likt, styft blad på vissa trädslag (Barrträden).

123. **Blanda. Mänga. Tillblanda. Tillsätta. För-
sätta. Bortblanda. Förblanda. Förvevla. Inblanda.
Uppblanda. Utblanda.** — *Blanda*, bringa likartade eller olikartade föremål, ämnen, tillsammans om hvar- andra. *Mänga*, blanda ihop flytande ämnen. *Till-
blanda*, bringa ett ämne af ringare quantitet i bland- ning med ett annat af större. *Tillsätta*, har i allmän- het samma betydelse, men brukas i synnerhet om fly- tande ämnen och metaller. *Försätta*, uppblanda ett ämne med någon tillsats, som mer eller mindre förän- drar dess egenskaper. *Bortblanda*, inblanda ett före- mål ibland andra; så att man icke lätt får reda på detsamma. *Förblanda*, misstaga sig om personer eller saker, så att man tager den ena för den andra. *För-
vevla*, liktydigt, säges icke gerna om person. *Inblanda*, här och der blanda något in uti ett annat. *Uppblanda*, ymnigt tillblanda ett ämne i ett annat. *Utblanda*, ge- nom blandning göra ett ämne tunnare, svagare.

124. **Blemma. Blåsa. Qvissla. Finne. Vårta.** — *Blemma*, hudutslag i form af en liten blåsa. *Qvissla*, helt liten blemma. *Finne*, varblemma i ansigtet. *Blåsa*,

en med blodvatten, blod eller var fylld, rund upphöjning på huden. *Vårta*, något större utväxt på huden, af mer eller mindre rundaktig form, och antingen naturlig (Bröstvårta) eller uppkommen genom vätskornas sjukliga beskaffenhet.

125. **Blifva. Varda. Förblifva.** — *Blifva*, öfvergå från ett tillstånd till ett annat, komma i något visst tillstånd eller förhållande. I denna bemärkelse är *Varda* liktydigt och brukas allmänt i dagligt tal, men sällan i skriftspråket, utom i biblisk och kyrklig stil. *Blifva* betyder äfven: fortfarande vara i samma oförändrade tillstånd. För denna bemärkelse är *Förblifva* liktydigt och mera brukligt.

126. **Blixtra. Blioka. Ljunga.** — *Blixtra*, säges om det elektriska, starka sken, som plötsligt synes, då ett åskmoln urladdar sig. *Blioka*, brukas dermed liktydigt i folkspråket. *Ljunga*, blixtra ganska starkt. **F**örekommer endast i högre stil och skaldespråket.

127. **Blomma. Blomster. Blom. Flor. Ros. Lilja.** — *Blomma*, den del af en växt, som utgöres af de för dess befruktning nödiga organer jemte deras omhölje. **B**lomster, en för fägring utmärkt blomma; äfv. växt, som har sådana blommor. *Blom*, fullt utslagen blomma; **f**örekommer, utom i talesättet: stå i blom, nästan endast i poesi. *Flor*, blomstring, i både egentlig och bildlig mening. *Ros*, egentl. benämning på de särskilda blomsterarterna af släktet *Rosa* (Törnros, Provinsros m. fl.); säges äfven i allmänhet för Blomster. *Lilja*, skön och välluktande blomma af familjen *Liliaceæ*; äfv. i allmänhet växt af denna familj.

128. **Blomma. Blomstra. Florera.** — *Blomma*, *Blomstra*, sägas båda om växter, hvilka äro under fullt utvecklade blombildning; men *Blomstra* nyttjas äfven bildligt, hvilket icke är förhållandet med *Blomma*, som deremot i egentlig mening är mera brukligt än *Blomstra*. *Florera*, liktydigt med *Blomma*, nyttjas mest bildligt.

129. **Blotta. Afhölja. Aftäcka. Afslöja.** — *Blotta*, göra blott och bar. *Afhölja*, *Aftäcka*, borttaga något

som höljer, öfvertäcker, ett föremål. *Afslöja*, egentl borttaga eller upplyfta slöjan, som höljer en persons ansigte. Alla dessa ord, undantagandes *Aftäcka*, antaga äfven bildlig betydelse.

130. **Blyg. Skygg. Blygsam. Anspråkslös. För-synt.** — *Blyg*, kallas den, som fruktar att, i sällskap med främmande personer, säga eller göra något opas-sande. *Skygg*, är den, som skyr, gerna undviker främ-mande, obekanta personer. *Blygsam*, den, som i um-gänget med andra röjer en djup känsla af det sedige och anständiga. *Anspråkslös*, som icke högt uppskattar eget värde och har blott ringa anspråk på andras upp-märksamhet. *Försynt*, är den, som af undseende för andra sorgfälligt undviker allt, hvarigenom han kan förlora deras aktning eller sära deras känsla.

131. **Blygas. Skämmas.** — *Blygas*, erfara en känsla af obehag vid tanken på eget eller andras ogillande omdöme, med afseende på någon begången eller tilläm-nad klandervärd handling. *Skämmas*, uttrycker detta begrepp i högre mått och tillhör mest hvardagsspråket.

132. **Blåsa. Bubbla. Bläddra. Perla.** — *Blåsa*, liten, på ytan eller i det inre af en kropp bildad ihå-lighet, innehållande luft. *Bläddra*, liten luftblåsa, på ytan af en kropp eller på något flytande ämne. *Bubbla*, större luftblåsa, som bildar sig på ytan af flytande ämnen eller dit uppstiger, vid kokning, häftig upprör-ning eller af andra orsaker. *Perla*, liten luftblåsa på ytan af sprithaltiga vätskor.

133. **Blåsa. Pusta. Stänka. Andas. Utandas. Fnysa. Nysa. Prusta. Frusta. Flämta. Flåsa. Hessja.** — *Blåsa*, (aktivt) ur munnen framdrifva en starkare luftström. *Andas*, genom näsan eller munnen indraga luft i lungan och utsläppa den der förut befint-liga. *Utandas*, med andedrägten gifva ifrån sig, t. ex. utandas en elak lukt, sin sista suck. *Pusta*, andas tungt, djupt, häftigt och kort. *Stänka*, pusta hårdt och ljudeligt, af vederböda eller smärta. *Flåsa*, andas tätt, häftigt och hörbart, såsom då man sprungit sig andfädd. *Hessja*, flåsa starkt. Tillhör folk- och hvar-

dagsspråket. *Flämta*, andas ganska tätt och häftigt. *Fnysa*, häftigt utdrifva luften genom näsborrarna, liksom för att befria dem ifrån något retande eller besvärande. *Frusta*, häftigt, kort och med starkt ljud utdrifva luften genom näsborrarna. *Nysa*, ofrivilligt, konvulsiviskt och med ett eget ljud utstöta luften genom näsborrarna. *Prusta*, nysa ganska häftigt.

134. *Blåsa. Fläkta. Pusta. Vifta.* — *Blåsa*, (neutralt) säges om yttre luften, då den är i en stark, för känseln ganska märkbar rörelse åt något visst väderstreck. *Fläkta*, säges om en saktare, hastigt kommande och öfvergående luftström. *Pusta*, fläkta något starkare. *Vifta*, (om små och lätta föremål) hastigt röras af och an i luften.

135. *Bo. Vistas. Vara. Befinna sig. Uppehålla sig. Dväljäs. Dröja. Förbida. Förblifva. Qvarblifva. Qvarstanna. Qvardröja. Hafva sitt tillhåll.* — *Bo*, hafva sitt hemvist eller sin bostad på något ställe. *Uppehålla sig*, tillbringa tiden på ett ställe, utan att der hafva sin varaktiga bostad. *Vistas*, för längre tid uppehålla sig på en ort. *Vara, Befinna sig*, uppehålla sig för tillfället och för kortare tid på något ställe. *Dväljäs*, har samma betydelse som *Vistas*, men brukas endast i skaldespråket och den högre stilen. *Dröja*, stanna qvar på ett ställe någon tid, helst längre än man sjelf ämnat eller andra väntat. *Förblifva*, fortfara att vistas på ett ställe. *Förbida*, dröja någon tid på ett ställe. *Qvarblifva, Qvardröja, Qvarstanna*, förblifva qvar. *Hafva sitt tillhåll*, vanligen uppehålla sig på ett ställe. Säges oftast i dålig mening.

136. *Bo. Näste. Kula. Lya. Ide. Hide. Gryt.* — *Bo*, ställe, der fågel eller vildt djur har sitt beständiga tillhåll för natthvilan och för ungars uppfödande. *Näste*, en fågels bo. *Kula, Lya*, håla i jorden eller berg, der ett vildt djur har sitt bo. *Ide, Hide*, björrens och gråfingens vinterlya. *Gryt*, vissa vilda djurs bo i bergshålor.

137. *Bohag. Bohagsting. Husgeråd. Möbel.* — *Bohag*, samteliga ett bo tillhörande redskap, vare sig

de tillhöra boningshus, uthus eller begagnas utomhu *Bohagsting*, hvarje särskilt sak, som räknas till boha. *Husgeråd*, kollektiv benämning på samteliga redskap hvilka tillhöra boningshus. *Möbel*, hvarje husgerådssal som för beqvämlighet nyttjas i boningsrum.

138. **Boja. Kedja. Fjetter. Band. Black. Handklofvar.** — *Boja*, fängselredskap af jern, hvarmed fårgars ben och armar omslutas. *Kedja*, jernkedja, be gagnad som fängselredskap. *Fjetter*, fotboja. *Blac tungt*, jernbeslaget trä, hvarmed en fårges ben fårgsla *Handklofvar*, ett slags fängselredskap, som sättas of fårgars handlofvar. *Band*, tåg eller rep, användt ti en persons fårgslande.

139. **Bonde. Danneman. Hemmansägare. Hemmansbrukare. Åbo. Hemmansåbo. Landtbrukar. Landthushållare. Landtman. Åkerbrukare. Åkerman. Jordbrukare. Godsägare. Egendomsägare. Egendom herre.** — *Jordbrukare*, allmän benämning på alla den som idka jordbruk, så i stort som smatt. *Åkerbrukare*, *Åkerman*, jordbrukare i mindre skala. Det sed nare ordet brukas numera sällan. *Bonde*, jordbrukar af allmogen. Ursprungligen: sjelfständig jordägare *Danneman*, hedersbenämning för Bonde (egentl. akta och hedervärd man). *Hemmansägare*, sjelfägande jorc brukare på hemman eller hemmansdel. *Åbo*, den, soi med nyttjanderätt innehafver annans hemman, hem mansdel eller lägenhet å landet. *Hemmansåbo*, *Hem mansbrukare*, åbo å hemman eller hemmansdel. *Lantbrukare*, den, som idkar jordbruk i förening med lant mannanäringar. Kan brukas både om bönder och stånd: personer, men säges företrädesvis om de sednare. *Lant hushållare*, den, som idkar jordbruk och boskapssköts jemte dithörande näringar. *Landtman*, person, som be på landet. *Godsägare*, *Egendomsherre*, ägare af e landtgoods. *Egendomsägare*, ägare af en större jorc egendom.

140. **Boning. Bostad. Boställe. Bo. Hem. Hen vist. Vistelseort. Tillhåll. Bol. Bolstad. Bolby.** — *Hem*, ställe, der man för beständigt bor eller blott ft

någon tid vistas. *Boning*, hus, våning, rum, ställe, der någon för beständigt bor. *Bostad*, ställe, der någon har sitt hem, varaktigt eller blott för kort tid. *Boställe*, gård, hus eller lägenhet, anslagen till bostad åt någon, som är i statens eller enskilt persons tjenst. *Hemvist*, ställe, der någon vistas. I allmänhet liktydigt med Hem, men i talspråket mindre brukligt. *Vistelseort*, ställe, der någon för tillfället vistas. *Tillhåll*, ställe, der någon vanligen håller till. *Bo*, en persons bostad och bohag; äfv. all den egendom i löst och fast, som tillhör en bosatt man eller äkta makar. *Bol*, gård på landet med dertill hörande jord. Numera föräldratt, liksom *Bolstad*, den plats a gård eller hemman, der mangårdshusen ligga; Bolstad är äfven liktydigt med den kamerala termen *Bolby*, gård, hemman, by, som utgör stamsätet för Afgärdaby.

141. **Bortgång. Utgång. Afträde.** — *Bortgång, Utgång*, handlingen att gå bort eller ut ifrån ett ställe. *Afträde*, har samma betydelse, men nyttjas endast i fråga om utgående efter ett offentligt uppträdande (t. ex. på scenen), efter företräde hos en furste eller annan hög person, vid ett rättegångsmåls förehafvande o. s. v., mest i uttrycket: Taga afträde.

142. **Bosatt. Bofast.** — *Bosatt*, den, som har sitt varaktiga hem och hushåll på något visst uppgifvet ställe. *Bofast*, som besitter fastighet i stad eller på landet och der är boende.

143. **Bota. Låka. Hela. Kurera.** — *Bota*, genom tjenliga medel häfva en sjukdom, återställa någon till helsen. *Hela*, genom tjenliga medels användande uträtta, att sår eller annan yttre kroppsskada försvinner. *Låka*, liktydigt med Hela, säges nästan endast om sår. *Kurera*, egentl. bota medelst användande af en längre kur. Tillhör hvardagsspråket och nyttjas i allmänhet liktydigt med Bota i hela utsträckningen af detta ords begrepp.

144. **Botemedel. Läkemedel. Läkedom.** — *Botemedel*, medel, hvarigenom något kroppsligt ondt eller något själslidande botas. *Läkemedel, Läkedom*, bote-

medel emot sjukdom. Dessa båda ord kunna icke, s som Botemedel, användas i fråga om yttre kroppsskador, Läkemedel icke heller bildligt sasom detta, m väl Läkedom.

145. **Botpredikan. Straffpredikan.** — *Botpredika* predikan, som i synnerhet äsyftar att väcka ånger förenig med allvarlig föresats till bättring. *Straffpredikan*, predikan, hvarigenom åhörarne strängt bestraff för sina synder och hotas med Guds straffdomar, dere de icke bättra sig. Båda orden brukas äfven bildligt.

146. **Brant. Stalp. Stupa. Brådstupa.** — *Brant* höjd med nästan lodrätt stupande sida. *Stalp*, två brant, betydligt djup. *Stupa*, *Brådstupa*, brant stupande sida af någon höjd, t. ex. ättestupa.

147. **Breda. Utbreda. Förbreda. Sträcka. Försträcka. Utsträcka. Sprida. Kringsprida. Utsprida. Fortplanta. Räcka. Uträcka. Töja. Strö. Utströ. Förströ. Beströ. Öfverströ. Vidga. Utvidga.** — *Breda*, lägga, veckla eller stryka någonting, jemnt eller slätt, utöfver en yta. *Utbreda*, *Förbreda*, breda ut ut åt alla håll. Förstärkningsord för *Breda*. *Sträcka* bringa någonting hopböjdt, hopviket o. s. v., i rakt eller jemnt läge efter hela dess längd. *Uträcka*, förstärkningsord för *Sträcka*. *Försträcka*, utsträcka (lem, sen till öfverdrifven spänning, så att skada deraf uppkommer. *Räcka*, genom utsträckning närma något int ett föremål; äfv. utsträcka handen, för att gifva eller bjuda en person något. *Uträcka*, förstärkningsord för *Räcka*. *Töja*, sträcka eller utdraga något, så att det blir längre. *Sprida*, *Kringsprida*, vidt ifrån hvarandra åt alla håll utbreda en mängd af likartade, smärre för mål. *Utsprida*, förstärkningsord för *Sprida*. *Fortplanta* bildligt uttryck: utbreda, bereda framgång åt något. t. ex. fortplanta en lära. *Strö*, kasta, sprätta eller släppa mellan fingrarna en mängd af likartade smärre föremål, så att de spridas ut öfver en yta. *Utströ* förstärkningsord för *Strö*. *Förströ*, brukas endast bildligt i bemärkelsen Förskingra. *Beströ*, *Öfverströ*, genöfverströende fördela något utöfver en yta. *Vidga*, gö

vidare. *Utvidga*, göra vidsträcktare, gifva större utsträckning.

148. **Bref. Skrifvelse. Sändebref. Rundskrifvelse. Rundbref. Cirkulär. Biljett. Epistel.** — *Skrifvelse*, en af offentlig myndighet eller enskilt person aflåten skrift, i allmänna eller enskilda angelägenheter. *Bref*, förseglad skrifvelse, afsänd ifrån enskilt person till en annan, af regering affärdad, eller af myndighet i embetsväg aflåten; äfv. en af regering eller embetsmyndighet utfärdad skriftlig handling, hvarigenom någon värdighet, rättighet eller förmån beviljas. *Sändebref*, skrifvelse af mera betydande omfång och vikt, ställd till flera personer samfält, eller utskrifven i flera exemplar för särskilda personer. *Rundskrifvelse, Rundbref, Cirkulär*, skrifvelse, bref i flera exemplar af enahanda lydelse, som i embets- eller affärsväg skickas omkring till flera personer. *Biljett*, litet handbref, breflapp. *Epistel*, egentl. bref, i hvilken bemärkelse det ännu ofta skämtvis brukas, särskilt i den inskränkta betydelsen af Skaldebref. I allmänhet menas dermed något af de i N. Testamentet intagna brefven ifrån apostlarna.

- 149. **Brinna. Låga. Flamma. Glöda. Blossa. Byra. Pyra. Afbrinna. Förbrinna. Nedbrinna. Uppbrinna. Utbrinna.** — *Brinna*, förtäras af eld. *Låga*, brinna med låga. *Flamma*, brinna med stark och häftig låga. *Glöda*, brinna utan låga. *Blossa*, brinna flammande med starkt sken. *Byra*, glimma under askan. *Pyra*, brinna helt svagt. *Afbrinna*, helt och hållet förstöras genom eld. Brukas mest i fråga om eldsvådor. *Förbrinna*, helt och hållet af eld förtäras. Nyttjas företrädesvis i vetenskapsspråket. *Nedbrinna*, småningom nedsjunka till följe af förbränning. Säges om något stående, upprest, upplagdt, t. ex. ett hus, ett bål. *Uppbrinna*, har samma betydelse som Afbrinna och Förbrinna, men en vidsträcktare användning. *Utbrinna*, brinna till slut.

150. **Brist. Saknad. Afsaknad. Behof. Tarr. Nöd.** — *Brist*, frånvaro af något behöfligt, af något

som borde finnas. *Saknad*, *Afsaknad*, lifligt känd frånvaro af något förloradt eller brist på något nödvändigt. *Behof*, brist på något nödvändigt, i synnerhet till lifvets uppehälle. *Tarf*, det äldre uttrycket för Behof. *Har* numera en ganska inskränkt användning. *Nöd*, brist på de nödvändigaste lefnadsbehofven.

151. **Brista. Bräckas. Gå af. Braka af. Springa. Springa af.** — *Brista*, säges om fasta kroppar, då sammanhanget emellan deras delar på något ställe plötsligt upphäfves, antingen helt och hållet eller blott till någon del. *Bräckas*, brista blott delvis, eller sa, att en ofta knappt märkbar spricka uppkommer. Säges om sköra kroppar. *Gå af*, aldeles förlora sammanhanget, så att två särskilda stycken uppkomma af det hela. *Braka af*, gå af med brak. *Springa*, häftigt, i ett ögonblick gå sönder, 'gå af; äfv. genom någon våldsam, inifrån verkande kraft plötsligt och med knall söndras i många stycken, som kastas omkring åt alla håll. *Springa af* plötsligt, häftigt och med buller brista af.

152. **Bro. Brygga. Spång.** — *Bro*, *Brygga*, betyda båda ett öfver vatten anlagd byggnadsverk, antadt till gång- eller körväg; äfv. ett för fartygs tilläggning, tvättning o. s. v., vid stranden af haf, sjö eller flod, uppfördt byggnadsverk. *Bro* har i allmänhet fastare byggnads sätt, *Brygga* deremot är af mindre fasthet och mera tillfällig beskaffenhet, samt säges nästan uteslutande om smärre sådana, utlagda för vattenhämtning, klädtvättning o. d. *Spång*, liten helt smal bro endast för fotgängare.

153. **Broderskap. Brödraskap. Brorskap.** — *Broderskap*, ömsesidigt förhållande af inöfverlig tillgifvenhet emellan bröder eller andra personer. *Brödraskap*, antadt eller verldsligt samfund, hvars medlemmar äro förpligtade att lefva i broderligt förhållande till hvarandra. *Brorskap*, det förtroliga förhållande, som äger rum emellan dem, hvilka kommit öfverens att, med bortläggande af alla titlar, kalla hvarandra bror eller du.

154. **Bry sig om. Bekymra sig om. Vårda sig. Sköta om. Fråga efter. Akta. Vårda.** — *Bekymra*

sig om, egna uppmärksamhet, omtanka eller omvårdnad åt person eller sak. *Bry sig om*, *Fråga efter*, hafva samma betydelse, men tillhöra mera talspråket. *Sköta om*, endast brukadt om sak, är föråldradt. *Akta*, fästa afseende vid, egna uppmärksamhet åt person eller sak, t. ex. han aktar ingen, ej akta besväret, mödan, faran. *Vårda*, liktydigt, tillhör talspråket, likasom *Vårda sig att*, värdigas att, t. ex. han vårdar ej, hvad man säger honom; jag vårdar mig ej att svara. Samteliga dessa verber brukas endast med nekeord eller i frågande satser.

155. **Bryta. Bräcka. Spräcka. Spränga. Knäcka. Krossa.** — *Bryta*, genom böjning verka, att ett föremål brister af. *Bräcka*, genom tryckning, stöt, slag o. s. v. åstadkomma, att ett skört föremål brister på något ställe och slår sprickor åt alla håll. *Knäcka*, har samma betydelse, t. ex. knäcka ett glas, ett ägg, men är äfven liktydigt med *Bryta*, *Krossa*, t. ex. knäcka ryggen, knäcka nöter. *Spräcka*, göra, att något spricker. *Krossa*, genom tryckning, stöt, slag o. s. v. upphäfva sammanhanget emellan ett föremåls delar, så att det söndras i många stycken. *Spränga*, åstadkomma, att något springer i stycken.

156. **Bräde. Planka. Ribba. Läkt.** — *Bräde*, ett, högst 15 linier tjockt, ur en sågstock efter hela dess längd utskuret, jemntjockt stycke trä. *Planka*, sådant stycke trä af större tjocklek. *Ribba*, långt, smalt, jemnbredt stycke af ett bräde. *Läkt*, i fyrkant huggen eller sågad ribba af 3 tums bredd och 2 tums tjocklek eller något mindre.

157. **Bränna. Sveda. Svedja. Afbränna. Förbränna. Nedbränna. Uppbränna.** — *Bränna*, låta något förtäras genom eld eller utsättas för verkningen deraf. *Sveda*, bränna ett föremål på ytan. *Svedja*, bränna fällda träd, för att utså såd i askan. *Uppbränna*, låta något genom eld förstöras. *Afbränna*, liktydigt; men betyder äfven: antända något, som exploderar, t. ex. kanon, fyrverkeri. *Förbränna*, har samma betydelse som *Uppbränna*, men brukas nästan

endast i det vetenskapliga språket. *Nedbränna*, lägga i aska. Säges om hus, byggnader, städer.

158. **Bröllop. Förmålning. Biläger. Giftermä** — *Giftermål*, äktenskaps ingående. *Bröllop*, brudvigs jemte derpå följande festlighet. *Förmålning, Biläge* liktydiga, brukas allenast i fråga om furstliga persone

159. **Bröst. Hjerta. Bringa. Barm. Sköte.** — *Bröst*, (på människor) främre delen af kroppens öf bå; äfv. hvardera af de halfklotformiga, köttiga dela framtill på öfre delen af en kvinnas kropp, i hvilka mjölken bildar sig; (på djur) den del af kroppen, der lungorna hafva sitt läge. *Hjerta*, den del af bröstet der hjertats slag låta höra sig. Brukas för denna bemärkelse i vissa talesätt. *Bringa*, bröstet på vissa fyrfotade djur eller på vissa fåglar. *Barm*, nedre delen af bröstet, emellan armarna, eller den del deraf, hvar öfver man lägger armarna i kors. Säges mest i fråga om kvinnor, t. ex. barnet sofver vid modrens barm. Bemärker äfven mellanrummet emellan bröstet och kinderna. *Sköte*, den vinkel, som bildas af underlifvet och låren hos en sittande människa.

160. **Bud. Budskap. Budbärare.** — *Budskap*, tillkännagifvande, som genom någon utskickad öfverbringas till en person. *Budbärare*, person, som öfverbringar ett budskap. *Bud*, brukas i begge dessa bemärkelser.

161. **Buga. Bocka sig. Niga.** — *Buga* ell. *Bug sig, Bocka sig*, böja kroppen framåt, i stående ställning, antingen såsom tecken till aktning eller vördnad eller af någon annan anledning. *Buga, Buga sig*, brukas endast i förra hänseendet och tillhöra det bibliska äfvensom det finare, umgängesspråket. *Niga*, böja begagnade knäna och åter räta upp sig, vid helsning eller dans.

162. **Buk. Mage. Underlif. Belg. Våmb.** — *Buk* den utåt rundade del af en människo- eller djurkroppens bå, som innesluter de inelvor, hvilka hafva sitt läge nedan om bröstet. *Mage*, rund, af flera förenade hinnor bildad säck inom buken, hvaruti hos människor och djur de genom matstrupen inkomna födoämnen fö

ä g arbetas till näring för kroppen. Säges äfven i det
 mera städade språket för Buk. *Underlif*, den del af
 må bålen på en menniska, som har sitt läge nedanför
 ig brösthälan, i synnerhet trakten närmast bukringen.
 g Har i synnerhet afseende på de deruti innehållna in-
 de elfvor. *Belg*, stor buk. I lägre språket, och sällan
 förekommande. *Våmb*, största rummet i magen hos
 idislande djur. Säges i folkspråket ofta, liksom före-
 gående ord, för: stor buk.

163. **Bula. Kula. Buckla. Bygel.** — *Bula*, liten
 halfklotformig upphöjning på en hård yta, i synnerhet
 på metaller; äfv. liten, halfklotformig, hård uppdrifning
 på huden, förorsakad genom stöt, slag o. s. v. *Kula*,
 har den sednare bemärkelsen af *Bula*, men icke den
 förra. *Buckla*, stor, kupig upphöjning på midten af
 en sköld; äfv. dylik prydnad å ömse sidor af betslet
 på en häst. *Bygel*, i kroklinie eller halfcirkel utböjd
 del på vissa föremål, vanligen af metall, och ämnad
 till skydd eller förstärkning.

164. **Bunt. Knippa. Vippa. Kärfve. Vase. Knyte.**
Bylte. Kyle. Packe. Paket. — *Bunt*, samling af lik-
 artade, till ett helt sammanbundna föremål. *Knippa*,
Knippe, har samma betydelse, men nyttjas vanligen om
 mjuka, böjliga, långa och smala föremål, t. ex. ris,
 spön, lök o. d. Dock är allmänna bruket häruti för
 vissa fall afvikande; man säger sålunda äfven: en bunt
 pennor, strutsfjädrar m. m. *Vippa*, knippe af långa,
 smala, utbredda föremål; oregelbunden tofs. *Kärfve*,
 med sädesband ombunden knippa af skuren säd. *Vase*,
 risknippa, som nyttjas vid stormningar. *Knyte*, någon-
 ting i duk, kläde, handduk o. s. v. inknutet. *Bylte*, en
 mängd tätt och utan ordning hoplagda, vårdslöst om-
 lindade kläder, linnepersedlar o. d. *Kylse*, en hop utan
 ordning sammanlagda kläder; hopblandad och ordnad
 massa af mjuka föremål. *Packe*, tätt och med omsorg
 hoplagd och omsluten större bunt af varor eller andra
 saker. *Paket*, liten packe med omslag af papper, väf,
 bastmatta o. d.

165. **Bygga. Uppbygga. Uppföra. Timra. Lägga. Lägga. Slå.** — *Bygga*, af trävirke, sten e andra ämnen, vanligen på lagd grundval, uppresa sammanfoga något byggnadsverk. *Uppbygga, Uppföra* sägas endast om byggnader, *Bygga* deremot äfven skepp, bro, väg. *Timra*, bygga af sammanfogade stekar. *Anlägga*, från första början anordna uppbyggd det af stad eller större byggnad. Säges äfven om *Lägga, Slå*, brukas endast om broar.

166—7. **Byta. Ömsa. Skifta. Vexla. Bortbyta. Förbyta. Ombyta. Utbyta. Afvexla. Omvexla. Vexla. Tura om.** — *Byta*, åt en person öfverlåta någonting emot ett annat, som af honom lemnas tillbaka såsom vederlag. *Ombyta, Ömsa*, taga något till bruk, begagnande, i st. f. ett annat förut begagnadt. *Skifta*, brukas liktydigt med *Byta*, i några bildliga tryck, t. ex. skifta ord, vapen. *Bortbyta*, genom byta lemna ifrån sig något till en annan. *Förbyta*, af mig tag eller i elak afsigt taga något föremål i stället för ett annat. *Utbyta*, bortbyta något emot ett annat. *Byta* har afseende på både det som lemnas och som emottages i byte, *Bortbyta* hufvudsakligen på det som man lemnar ifrån sig, *Utbyta* likaså, men fordrar alltså prep. *emot* efter sig, för att angifva det, som fås i stället, hvaremot *Bortbyta* kan stå både med och utan nämnde preposition. *Vexla*, utbyta något emot ett annat, som fås i stället. *Afvexla, Omvexla*, låta ännu ett annat skiftevis ske. *Utvoxla*, göra utbyte t. ex. utvexla fångar. *Tura om, Tura om*, göra någonting vaxelvis med en annan.

168. **Båge. Hvalf.** — *Båge*, del af en cirkels periferi eller af en ellips. *Hvalf*, i bågform hvälfadt tak.

169. **Bås. Spilta. Kette. Fälla.** — *Bås*, afbaktning i fähus, för hvarje särskilt nötkreatur. *Spilta*, balkning i stall, för hvarje särskilt häst. *Kette*, balkning i fähus, för kalvvar eller får. *Fälla*, afspänt eller flätverk kringstängd plats på marken, boskap.

170. **Bädd. Säng. Läger. Hängmatta.** — *Läger*, ställe, der menniska eller djur hvilat; äfv. det, hvar på man hvilat, under sömn eller sjukdom. *Bädd*, läger till hvila eller sömn, bestående af utbredda sängkläder eller andra dertill tjenliga föremål. *Säng*, en vanligen af trä hopfogad ställning att hvila uti på en bädd af sängkläder. *Hängmatta*, en matta eller ett segelduksstycke, upphängdt för att hvila uti, vanligast på fartyg.

171. **Bägare. Kappe. Tumlare. Kalk. Pokal. Rømmare. Skål. Kopp. Bål.** — *Bägare*, ett slags dryckeskärl i form af en afstympad kägla. *Kappe*, helt liten bägare. *Pokal*, mycket stor bägare. *Rømmare*, äfv. ett slags stor bägare. *Kalk*, bägarformigt dryckeskärl, med fot under, begagnadt i synnerhet vid vinnets utdelning i den hel. nattvarden. *Skål*, kärl af rund form, större eller mindre, utan fot, och begagnadt att derur äta supamat eller att dricka. *Kopp*, mindre skål med en liten utstående kant under botten, i stället för fot, och i synnerhet begagnadt att derur dricka kaffe, té eller chokolad. *Tumlare*, liten skål i form af en puka, att supat bränvin ur. *Bål*, stor, vid skål för vissa dryckesvaror.

172. **Bättra. Förbättra. Bota. Godtgöra. Laga. Upplaga. Lappa. Flicka. Rätta. Beriktiga.** — *Förbättra*, göra någonting bättre än förut, bringa i bättre tillstånd. *Bättra*, liktydigt, brukas mindre ofta, mest i moralisk mening, t. ex. bättra sitt leverne. *Rätta*, göra riktig. *Beriktiga*, rätta något, som blifvit oriktigt anfördt eller uppgifvet. *Bota*, laga och iståndsätta någonting skadadt, ersätta skedd skada. Brukas i denna bemärkelse föga, utom i uttrycket: bota skadan. *Godtgöra*, har i vissa talesätt samma betydelse som Bättra, t. ex. godtgöra ett fel, en försummelse. *Laga*, åter iståndsätta någonting bristfälligt, söndrigt. *Upplaga*, laga något så, att det åter blir fullkomligt brukbart. *Lappa*, laga medelst lappars påsättande. *Flicka*, liktydigt, brukas numera endast i sammansättningar.

173. **Bödel. Skarprättare. Mästerman. Rackare.**
 — *Skarprättare*, en statens tjenare, hvars befattning är att afrätta till döden dömda förbrytare. *Bödel*, ursprungligen skarprättarens medhjelpare, kallades fordom en rättsbetjent, som marterade dem, hvilka genom pinliga medel skulle tvingas till bekännelse. *Brukas* ofta i samma mening som *Skarprättare*. *Mästerman*, är den mera allmänna benämningen på *Skarprättare*. *Rackare*, bödelsdräng och hudafdragare.

174. **Böja. Bugta. Kröka. Luta. Bända.** — *Böja*, utan att upphäffa delarnes sammanhang, förändra ett föremåls form eller längdsträckning, så att det viker åt sidan. Förutsätter i allmänhet en tryckning såsom verkande kraft, och säges mest om böjliga, smidiga föremål. *Bugta*, göra en eller flera bugter på ett föremål. *Kröka*, böja någonting hårdt eller något, som har stark motståndskraft, t. ex. kröka en spik, en grepp. *Bända*, med ansträngning böja på något långt och smalt föremål af metall. *Luta*, bringa något ur dess lodräta ställning, så att det kommer närmare marken, golfv. o. s. v.

175. **Böjd. Benägen. Fallen. Hågad. Begärlig.**
 — *Böjd* (för), som af en inre drift känner sin vilja dragen till något visst mål. *Benägen* (för), innebär en ringare grad häraf. *Fallen* (för), det samma som *Böjd*. Tillhör företrädesvis talspråket. *Hågad*, som har håglust till något. *Begärlig* (efter), som har begär efter något. Jfr 74.

176. **Bøjelse. Drift. Benägenhet. Fallenhet. Håglust. Tycke. Anlag. Kallelse. Gry. Vurm. Åhåga.**
 — *Drift*, en inre medfödd kraft, som verkar på människans vilja. *Bøjelse*, viljans och önskningsarnes riktning åt något visst mål, till följe af en inre drift. *Tycke*, bøjelse, för hvilken man icke kan angifva något skäl. *Vurm*, öfverdrifvet, dåraktigt tycke för någon viss sak. *Benägenhet*, *Fallenhet*, bøjelse i ringare grad. *Fallenhet* är äfven liktydigt med *Anlag*, medfödd förmåga att uppöfva och utmärka sig i dygd, kunskap eller färdighet. *Håglust*, liflig bøjelse. *Lust*, ett stegradt

uttryck för Håg. *Åhåga*, ifrig håg, ifrigt bemödande. *Gry*, brukas bildligt för anlag. *Kallelse*, d. s. s. böjelse, naturligt anlag. I vissa talesätt.

177. **Böjlig. Smidig.** — *Böjlig*, som låter böja sig, utan att brista. *Smidig*, egentl. som låter hamra sig, utan att brista. Brukas äfven i en något förstärkt betydelse af *Böjlig*. Båda orden användas ofta bildligt.

178. **Bön. Begäran. Anhållan. Anmodan. Ansökan. Ansökning.** — *Begäran*, framställd önskan att erhålla något, eller att något måtte ske eller göras. *Anhållan*, höflig, ödmjuk, värdsam begäran. *Anmodan*, höfligt och vänligt till en person framställd begäran, att han måtte göra något, det man önskar. *Ansökan, Ansökning*, hos regering eller embetsmyndighet framställd begäran om något. *Ansökan* brukas i synnerhet om tjänstebefattningar. *Bön*, ödmjuk anhållan att af nåd eller ynnest erhålla något; i kyrklig mening: den heliga förrättning, då man beder till Gud.

179. **Börja. Begynna. Företaga. Anträda. Öfvertaga. Öppna. Inbryta. Inträda.** — *Börja*, taga början; äfv. göra början med något. Jfr 180. *Begynna*, i sednare tid ifrån tyskan i språket inkommet, har samma betydelse, men antyder i synnerhet första början af något och nyttjas i talspråket mindre än *Börja*. *Företaga*, börja att sätta något i verket. *Anträda*, börja att företaga vandring, färd o. s. v.; äfv. *begynna* utöfningen af regering, embete o. s. v. *Öppna*, i vissa talesätt liktydigt med *Begynna*, t. ex. öppna en session, en bal, ett fälttåg. *Öfvertaga*, taga emot styrelsen, skötseln, vården, utförandet af något. *Inbryta*, plötsligt *begynna*, påkomma, öfverraska. *Inträda*, taga början. Bildligt uttryck om tidskiften, nya förhållanden o. s. v.

180. **Början. Begynnelse. Upphof. Uppkomst. Ursprung. Upprinnelse. Tillkomst. Utbrott. Inträde. Anträde.** — *Början*, det första af tillvaro, handling eller verkning. Liktydigt är *Begynnelse*, men brukas mest i afseende på tillvaro, tid, rum eller uppkomst. *Upphof*, första orsaken till något. *Uppkomst*, första

början af en verkning, af ett förhållande. *Tillkom-*
 första början af en tillvaro. *Ursprung*, *Upprinne-*
 första början af något med afseende på vilkoren i
 dess tillkomst. *Utbrott*, plötslig och våldsamt begy-
 nelse af något. *Anträde*, begynnande af vandring, färd
 o. s. v., eller af regering, embete m. m. *Inträde*, för-
 sta gång, då någon förrättar en tjänst, utöfvar erhåll-
 rättigheter o. s. v. Bildligt brukas för Början: Föds-
 Källa, Vagga, Linda, Barndom m. fl.

D.

181. **Dagakarl.** **Daglönare.** **Dagsverkare.** **Arb-**
tare. **Arbetskarl.** **Legohjon.** — *Arbetare*, i vidsträckt
 taste bemärkelse: den som sysselsätter sig med något
 arbete; uti inskränkt och mera vanlig bemärkelse: e
 person, som försörjer sig med kropps- eller handarbete
Arbetskarl, person, som försörjer sig med gröfre kropps
 arbete. *Dagsverkare*, arbetare, som, till följd af ålig-
 gande arbetsskyldighet, förrättar åt en person dags
 arbete på vissa dagar i veckan. *Legohjon*, legdt tjen-
 ste- eller arbetshjon. *Dagakarl*, arbetskarl, som arbe-
 tar för dagspenning. Brukas mest i kyrklig och reto-
 risk stil. *Daglönare*, den, som arbetar åt andra och
 viss betalning för dagen. Kan äfven sägas om den
 som sysselsätta sig med finare arbeten.

182. **Dal.** **Däld.** **Kjusa.** — *Dal*, sänkning af störr
 vidd i jordytan, emellan bergshöjder. *Däld*, mindre da-
Kjusa, kort och smal sänkning emellan tvenne höjder.

183. **Dans.** **Bal.** **Assemblée.** — *Dans*, tillställnin-
 för nöjes skull, dervid man roar sig med att dansa.
 Säges i synnerhet om det lägre folkets nöjen af dett
 slag. *Bal*, dansnöje i större stil, antingen enskilt elle
 offentligt. *Assemblée*, främmande ord: offentlig bal för
 den finare och bildade delen af innevävarne i en sta-
 och herrskaperna i trakten deromkring.

184. **Darra. Dallra. Bäfva. Skaka. Rista. Skälfva.** — *Darra*, undergå korta och hastiga rörelser fram och åter. *Dallra*, säges om hastiga, knappt märkbara rörelser af och an på ytan af flytande ämnen eller vissa kroppar af lösare sammansättning; betyder äfv.: röra sig med ganska tätt på hvarandra följande svängningar kring en viss hvilopunkt. *Skakas, Skaka*, häftigt röras fram och åter. *Ristas, Rista*, skakas med häftiga ryck. *Bäfva*, darra häftigt; äfv. skakas ganska våldsamt. *Skälfva*, har en förstärkt betydelse af Bäfva.

185. **Del. Part. Stycke. Afdelning.** — *Del*, hvarje af de särskilta, vare sig verkliga eller blott tänkta ting, hvaraf något helt består. *Afdelning*, hvarje genom afskiljande bildad, särskilt del af ett helt. *Part*, är egentl. detsamma som *Del*, men brukas nästan endast om ett obestämdt antal, betraktadt såsom del af något visst helt, t. ex. en part af stadens innevanare. *Stycke*, ett för sig bestående eller blott tänkt helt, betraktadt såsom afsöndradt ifrån ett större.

186. **Del. Lott. Andel. Anpart. Tillskott. Delaktighet.** — *Del*, hvarje af de särskilta mindre storheter, hvori något helt blifvit sönderstyckadt. *Lott*, del af något, som genom lottning skiftas. *Andel*, en del af något helt, hvilket är fleres gemensamma egendom eller af flera gemensamt skall erläggas. *Anpart*, liktydigt med *Andel*, men mindre brukligt; betyder äfven: någon viss del af ett helt, hvilken tillkommer en person. *Tillskott*; andel i sammanskott. *Delaktighet*, gemensamhet med en eller flere andra uti något.

187. **Dela. Söndra. Stycka. Skifta. Afdela. Fördela. Indela. Utdela. Utskifta.** — *Dela*, skilja något helt i delar. *Söndra*, har samma betydelse, men brukas mest bildligt för: Görä oense. *Stycka*, söndra något helt i stycken. *Skifta*, dela i lotter. *Afdela, Indela*, skilja något helt i vissa, för sig bestående delar. *Fördela*, dela något emellan flera, så att hvar och en får sin behöriga andel. *Utdela, Utskifta*, utlemna till flera personer hvar sin andel, lott af något.

188. **Dikta. Ljuga. Hopdikta. Uppdikta. smida. Hopspinna.** — *Dikta*, uppfinna, uttänka n som ej är verkligt eller sant; äfv. i tal eller framställa ideala skapelser af inbillningskraften. *Ljuga* med vett och vilja samt med afsigt att bedraga skada, säga, skriva, uppgifva något, det osan *Hopdikta*, dikta eller ljuga något sammanhängande vidlyftigt innehåll. *Uppdikta*, uttänka något osä ändamål att skada, eller äfven utan all afsigt. *smida, Hopspinna*, brukas ofta bildligt i st. f. *Hop*

189. **Dimma. Töcken. Mist. Tjocka. Sjömö Dunst. Ånga. Imme. Gas.** — *Ånga*, luftformig k ännu synlig såsom rök. *Imme*, ånga, som uppifrån en varm vätska, eller som fällt sig på ytan ett föremål. *Dunst*, i luftkretsen genom afduns uppstigande vattenångor. *Gas*, i luftform förvan flytande ämne, så fint, att det är omärkligt för *Dimma*, från jorden uppstigna, såsom ett moln täcker jordbrynet sväfvande dunster. *Töcken*, tjock dimma. *Mist*, dimma på hafvet. *Sjöterm*, liksom *Tjocka, mörker*, stark mist.

190. **Dimmig. Töcknig. Mistig. Disig.** — *Dimmig, Töcknig*, uppfylld af eller höljd med dimma, ken. *Mistig, Disig*, sjötermer af enahanda betydelse. Jfr 189.

191. **Disk. Bord. Taffel. Stol.** — *Bord*, (i betydelse) skifva af trä eller sten, uppbyren på ett eller flera stöd, och begagnad att derpå lägga eller hvarjehanda saker. *Taffel*, dukadt och serveradt vid hof och i förnäma hus. *Disk*, bredt skrank a bords höjd, hvilket afdelar vissa rum. *Stol*, vissa krämares salubord.

192. **Djup. Brådjup. Svalg. Afgrund.** — *Djup* djupt ställe. *Brådjup*, tvärbrant, ansenligt djup. *Svalg* vid öppning till en jordhåla o. d.; äfv. bred, lång ganska djup klyfta. *Afgrund*, bottenlöst, ofantligt djupt ställe. Jfr 189.

193. **Djur. Best. Få. Nöt. Kreatur. Hus Högdjur. Krypdyr. Kryp. Kräk.** — *Djur*, orga

förnuftslös varelse, begåfvad med känsel och frivillig rörelseförmåga. *Kreatur*, egentl. skapad varelse, brukas i dagligt tal ofta för Djur i allmänhet, i synnerhet boskapsdjur. *Best*, större däggdjur, helst af grof eller plump skapnad. *Fä*, boskapsdjur, i synnerhet nötkreatur. *Nöt*, kreatur af hornboskapen. *Husdjur*, hemtamta djur, som af menniskan uppfödes till dess nytta. *Högdjur*, villebråd, som endast under en viss tid af året får skjutas. *Kryp*, *Krypdjur*; litet krypande djur. *Kräk*, helt litet djur, i synnerhet af insekter och reptilier.

194. **Dolk. Dart. Stilett.** — *Dolk*, blankt stickvapen med helt kort och rak klinga. *Dart*, ett fordon brukligt stickvapen med kort, rak klinga, och af flera slag. *Stilett*, ett slags mycket smal, vanligen treeggad dolk.

195. **Dom. Utslag.** — *Dom*, beslut, som af domstol afkunnas i ett tviste- eller brottmål. *Utslag*, domstols beslut i tvistemål.

196. **Domstol. Rätt.** — *Domstol*, offentlig myndighet, som äger att döma i rättegångsmål. *Rätt*, har samma betydelse, men mera inskränkt användning.

197. **Draga. Släpa. Hala. Varpa.** — *Draga*, medelst användande af kroppskraft, långsamt och jemnt hålla en kropp i rörelse bakefter eller åt sig. *Släpa*, draga något bakefter sig på marken eller golfvet. *Hala*, draga på ett tåg. *Varpa*, med tillhjälp af ett utfördt tåg framhala ett fartyg.

198. **Dricka. Klunka. Belga. Kolka. Smutta. Pimpla. Supa. Pumpa i sig. Tratta i sig.** — *Dricka*, i munnen införa något flytande ämne och genom upprepede sväljningar låta det rinna ned genom strupen. *Klunka*, dricka i stora klunkar. *Belga*, dricka glupskt. Ordet tillhör folk- och hvardagsspråket; likaså *Kolka*, dricka begärligt. *Pumpa i sig*, *Tratta i sig*, sägas om ett omättligt drickande. *Smutta*, dricka helt litet, då och då. *Pimpla*, dricka eller supa helt litet, men tätt och ofta. Alla dessa ord, med undantag af *Dricka*, äro egna för hvardagsspråket. *Supa*, klunkvis förtära vissa starka drycker, t. ex. bränvin.

199. **Drifva. Mota. Fösa. Jaga. Köra. Skjuta. Förfölja. Eftersätta. Efterjaga. Pådrifva. Påmana. Fördrifva. Utdrifva.** — *Drifva*, tvinga någon att gifva sig undan, att fly. *Fösa*, drifva framför sig. Sägnes i synnerhet om djur, helst husdjur. *Mota*, egentligen hindra någon att komma fram; har äfven samma betydelse som *Fösa*. *Förfölja*, ifrigt följa efter menniskor eller djur, i afsigt att fånga, gripa, döda eller skada. *Jaga*, förfölja vissa djur, för att fånga eller döda dem; äfv. liktydigt med *Fösa*. *Eftersätta, Efterjaga*, ifrån skynda efter, för att fånga, gripa eller döda. *Köra. Skjuta*, sägas i hvardagsspråket bildligt för *Drifva* eller *Fösa*. *Pådrifva, Påmana*, nödga att gå eller arbeta fortare. *Fördrifva*, drifva bort. *Utdrifva*, drifva ur eller ifrån ett ställe.

200. **Dristig. Djerf. Vågsam. Tilltagsen. Förfärlig. Oförfärlig. Förfärlig. Öfverdådig. Öfvergifven. Dumdristig.** — *Dristig*, som med tillförsigt vågar sig i svåra eller farliga företag. Sägnes vanligen i god bemärkelse. *Djerf*, har nästan samma betydelse men antyder brist på eftertänka och brukas ofta i dårlig mening. *Vågsam*, benägen för att våga, att äfventyras. *Tilltagsen*, fallen för att våga, att försöka, att taga sig något till; äfv. närgången, oförsynt. *Förfärlig. Öfverdådig*, som obetänkt kastar sig i en uppenbar fara. *Förfärlig*, som allt för mycket förtröstar på sina krafter. *Öfverdådig*, öfverdrifvet djerf. *Öfvergifven*, som af förtvivlan, sorg eller ledsnad vid lifvet frågar eft ingenting hvad som kan hända, och derföre blindt stötar sig i hvarje fara. *Dumdristig*, som af oförstånd utsätter sig för en ögonskenlig fara.

201. **Droppe. Tår.** — *Droppe*, liten, i klotform samlad del af något flytande ämne. *Tår*, saltaktigt vätska, som utpressas ur tårkörtlarna i ögat och droppform nedrinner.

202. **Dryckenskap. Drinkeri. Superi. Fylleri.** — *Drinkeri, Dryckenskap*, begifvenhet på starka drycker i allmänhet taget. *Superi, Fylleri*, vana att omätligt förtära brännvin.

203. **Dröja. Töfva. Vänta. Uppskjuta. Utdraga.**
Förbida. Fördröja. Fördröja sig. Anstå. Bestå.
Sinka. Försinka. Försinka sig. Söla. — *Dröja*, draga ut på tiden; låta vänta på sig; förlänga väntelsen på ett ställe. *Vänta*, dröja kvar, gifva sig tålmod, t. ex.: vänta, tills jag kommer. *Töfva*, liktydigt, mest brukligt i skriftspråket. *Förbida*, afvakta det kommande, afbida tiden. *Fördröja*, låta person eller sak dröja utöfver tiden. *Utdraga*, draga ut på tiden med något, t. ex. utdraga underhandlingarna. *Uppskjuta*, fördröja en sak till annan tid. *Sinka*, mindre brukligt, betyder dels (aktivt) fördröja; dels (neutralt) dröja. *Fördröja sig*, dröja allt för länge kvar på ett ställe. *Försinka*, fördröja allt för länge. *Försinka sig*, genom försumlighet förlora tiden. *Söla*, vara trög och långsam, af tröghet eller försumlighet dröja utöfver tiden. *Anstå*, *Bestå*, fördröjas tills vidare; uppskjutas på behaglig tid. *Brukas* allenast om sak, mest i affärs- och embetsmannastil.

204. **Dröjsmål. Uppskof. Anstånd. Tidsutdrägt.**
Omgång. — *Dröjsmål*, förhållandet, att någon eller något dröjer eller fördröjes. *Tidsutdrägt*, utdragande på tiden. *Omgång*, onödig tidsutdrägt. *Uppskof*, fördröjande med något till annan tid. *Anstånd*, ett utöfver förelagd eller bestämd tid medgifvet uppskof med ett åliggandes fullgörande.

205. **Duga. Gagna. Båta. Tjena. Hjelpa.** — *Duga*, hafva de för något visst ändamål erforderliga egenskaper. *Gagna*, medföra gagn, vara till nytta. *Brukas* oftast impersonelt, hvilket äfven är förhållandet med det liktydiga *Båta*. *Tjena*, vara tjenlig; är oftast liktydigt med de tvenne föregående orden. *Hjelpa*, vara nyttig, tjenlig, t. ex. ett medel, som hjälper för tandvärk. Jfr 64.

206. **Duglig. Skicklig. Färdig. Händig. Behändig. Dugtig. Fullärd. Utlärd. Utstuderad. Fullflugen. Genombiten. Genompiskad. Genomdrifven.** — *Duglig*, som har de för något visst ändamål erforderliga egenskaper. *Skicklig*, som äger god färdighet, kun-

skap, insigt i något. *Dugtig*, i högre grad duglig eller skicklig. *Färdig*, som har god öfning i något, i synnerhet i en konst. *Händig*, *Behändig*, kallas den, som har mycken färdighet i handaslöjder, handarbete. *Fullärd*, *Utlärd*, fullkomligt undervist, erfaren i något. *Genomdrifven*, liktydigt, nyttjas oftast i dålig mening. *Fullfugen*, af enahanda betydelse, brukas både i god och dålig betydelse. I dålig mening sägas *Utstuderade*, *Genompiskade*, *Genombitene*, t. ex. en utstuderad skäl.

207. **Dum. Tåpig. Våpig. Inskränkt. Enfaldig. Nötaktig. Barnslig. Slö. Slösint. Korkad. Hufvudsvag.** — *Dum*, som har klen förstånd, svagt omdöme. *Inskränkt*, något dum. *Slö*, *Slösint*, som har ganska dålig fattningsgäfva. *Hufvudsvag*, litet vetande. *Korkad*, mycket dum. Skämtord. *Enfaldig*, uttrycker ringare grad af *Dum*. *Barnslig*, tanklös, enfaldig som ett barn. *Nötaktig*, dum som ett nöt. I hvardagspråket. *Tåpig*, *Våpig*, i hvardagsstal: mycket enfaldig.

208. **Dy. Gyttja. Äfja. Mudder. Slam.** — *Dy* mylla på botten af sjö, träsk o. s. v. *Gyttja*, eger dyjord, som kvarstannat efter öfversvämning. I allmänhet liktydigt med *Dy*, hvilket äfven är förhållandet med det numera föråldrade *Äfja*. *Mudder*, groft grus eller gyttja i blandning. *Slam*, i ytterst fina delar upplösd jord, som afsätter sig på botten af floder, dammar, grafvar o. s. v.

209. **Dyr. Dyrbar. Kostbar. Kostlig. Godige. Värdefull. Värderik. Oskattbar. Ovärderlig.** — *Dyr* som kostar eller kostat mycket; äfv. af högt värde denna sednare bem. numera föga brukligt). *Dyrbar*, *Kostbar*, af ganska högt värde. *Värdefull*, *Värderik* af mycket värde. Uttrycka en ringare grad af *Dyrbar*, *Kostlig*, högst dyrbar eller förträfflig. *Oskattbar*, *Ovärderlig*, af högsta värde. *Gedigen*, (egentl. tyskt ord) af verkligt inre värde.

210. **Dålig. Klen. Grof. Slät. Skral. Elak. Passlig. Ringhaltig. Bedröflig. Usel. Eländig. Ömlig. Erbarmlig. Jemmerlig.** — *Dålig*, illa beskaffad icke god, icke duglig. *Elak*, nyttjas i vissa uttryck

sätt liktydigt, t. ex. elak väg, elakt rykte. *Grof*, af jemförelsevis sämre arbete och ämne än andra ting af samma art. *Klen*, svag, ömtålig; föga duglig eller kun- nig. *Skräl*, liktydigt med Dålig, har en mera inskränkt användning, hvilket likaledes gäller om *Slät*. *Passlig*, någorlunda hjälplig, nästan dålig. *Ringhaltig*, af ringa halt, värde. *Bedröflig*, *Usel*, *Eländig*, *Ömklig*, innefatta allesman en stegrad bemärkelse af Dålig, *Erbarmlig*, *Jemmerlig*, en superlativ.

211. **Dålig. Osedlig. Förkastlig. Klandervärd. Föraktlig. Ovärdig. Oädel. Sempel. Låg. Lågsinnad. Nedrig. Snöd. Usel. Eländig. Gemen. Skurkaktig. Bofaktig. Nidingsaktig.** — *Osedlig*, *Dålig*, icke sedligt god. *Klandervärd*, i sedligt afseende för- tjent af klander. *Förkastlig*, i hög grad klandervärd. *Föraktlig*, värd förakt. *Ovärdig*, utan allt sedligt värde. *Oädel*, ej ädelsinnad. *Låg*, i sedligt hänseende förakt- lig. *Snöd*, liktydigt, brukas mindre ofta, nästan endast i kyrklig stil. *Sempel*, som passas endast menige man, den obildade hopen. *Nedrig*, *Lågsinnad*, stegrade ut- tryck för Låg. *Usel*, *Eländig*, ganska föraktlig. *Gemen*, ytterst dålig och föraktlig. *Skurkaktig*, *Bofaktig*, *Nidingsaktig*, af högst nedrig sinnesart. Jfr 738.

212. **Dåraktig. Narraktig. Därhusmessig. Tokig. Galen. Besatt. Befängd.** — *Dåraktig*, som handlar i högsta grad oförståndigt, eller innebär, röjer högsta grad af oförstånd. *Därhusmessig*, säges stundom i ena- handa bemärkelse. *Narraktig*, som liknar eller utmär- ker en narr. *Tokig*, *Galen*, i hög grad dåraktig eller narraktig. *Besatt*, *Befängd*, i yttersta mätto dåraktig, löjlig eller narraktig. De fyra sista orden, jemte Där- husmessig, tillhöra hvardagsspråket. Jfr 869.

213. **Dåre. Narr. Tok. Galning. Fjoller. Stolle. Tokstolle. Tosing. Fån. Fåne. Gäck. Glop. Snus- hane.** — *Dåre*, egentl. en svagsint människa; vanligare: den, som handlar i högsta grad oförnuftigt. *Narr*, den, som i skick, åtbörder och beteende röjer brist på sundt förnuft och derigenom gör sig till ett föremål för åt- löje. *Tok*, innefattar båda dessa begrepp, och *Galning*

likaså, men i högsta grad. *Fjoller*, tanklös, dårak¹ karl. *Tosing*, enfaldig karl. *Stolle*, person, som ganska inskränkt förstånd. Brukas i allmänhet likt digt med Tok. *Tokstolle*, tokrolig, narraktig person. *Fån*, *Fåne*, fånig, äfv. dum, enfaldig människa. *Gäc* person, som ofta är föremål för gäckeri. *Glop*, if uppfostrad yngling, som icke vet att skicka sig såsom han bör. *Snushane*, dum och inbilsk sprätt.

214. **Dö. Omkomma. Förgås. Afida. Afslumra. Afsomna. Utdö.** — *Dö*, upphöra att lefva. *Omkomma* dö genom olyckshändelse eller på våldsamt sätt. *Förgås*, dö genom olyckshändelse eller till följe af nöd och brist. *Afida*, (urspr. gå bort) är liktydigt med *Dö* men brukas sällan i dagligt tal, utan tillhör nästan uteslutande skriftspråket. De bildliga uttrycken *Afslumra*, *Afsomna*, förekomma sällan utom i retorisk och kyrklig stil. *Utdö*, helt och hållet upphöra att vara till. Säges om ätter, släkter, och bildligt om konstster m. m. Vanliga synonymer för *Dö* äro i öfrigt *Med döden afgå*, *Falla ifrån*, *Gå hädan*, *Vandra häda*, *Gå bort*, *Gå all världens väg*, *Gå till sina fäder*, *Ko af m. fl.*

215. **Död. Liflös. Affiden. Framliden. Salig. Högsalig. Högstsalig.** — *Död*, som upphört att lefva. Brukas allmänt både i tal och skrift, hvaremot det litet tydiga *Affiden* är inskränkt till skriftspråket, och *Framliden* till den högre stilen, i fråga om furstliga, förnäma och vidtfräjdade personer. *Salig*, nyttjas i utgångsspråket om anhöriga, vänner och närmare bekanta, hvaremot *Högsalig* af det rådande bruket i förbehållet åt furstliga personer, som i lifstiden icke varit spira, men *Högstsalig* åt furstar, som i lifstiden varit regerande, äfvensom åt deras gemåler. *Liflös* som saknar lif. Säges i synnerhet om ting.

216. **Död. Förgängelse. Bane. Frånfälle. Händanfärd. Ändalykt. Afgang. Dödsfall.** — *Död*, det fullkomliga upphörandet af alla lifsförrättningar hos ett organiskt väsende. *Förgängelse*, en organiserad kropp upplösning och förvandling till mull. Brukas endast

fråga om människor, mest i det kyrkliga språket och retorisk stil. *Bane*, en persons våldsamma död, vare sig genom annans hand eller genom olyckshändelse. *Frånfälle*, tillhör skriftspråket, är mest brukligt i juridisk stil, och kan icke sägas i fråga om våldsam död. *Afgång med döden* eller blott *Afgång*, förekommer i skriftspråket, men är för talspråket nästan främmande. *Andalykt*, har i allmänhet afseende på själva döds-sättet och nyttjas, liksom *Hüdanfärd*, företrädesvis i det kyrkliga språket. *Dödsfall*, tillfälligheten af en persons frånfälle. Öfriga liktydingar för Död äro: *Bortgång* ur tiden, *Bortgång*, *Slut*, *Ända* m. fl.

217. **Döda. Afdagataga. Dräpa. Fälla. Mörda. Lönmörda. Ihjelslå. Ombringa. Affärda. Förgöra. Afifva. Afrätta. Slagta.** — *Döda*, på våldsamt sätt beröfva människa eller djur lifvet. Kan icke användas i fråga om lifdömda förbrytare. *Afdagataga*, genom lönnligt mord eller afrättning beröfva en människa lifvet. Eget för skriftspråket. *Dräpa*, med öppet våld, men utan öfverläggning, afhända en människa lifvet. *Fälla*, döda i strid eller på jagt. *Mörda*, med berädt mod döda en af staten skyddad person, antingen uppenbarligen eller i löndom. *Lönmörda*, i löndom mörda. *Ihjelslå*, dräpa genom slag, utan användande af egentligt vapen, t. ex. vid slagsmål. *Ombringa*, lånadt ifrån tyskan, har samma betydelse som *Afdagataga*. *Affärda*, med fullt uppsåt, hemligen eller uppenbarligen döda en person, helst fiende, motståndare, ovän o. s. v. *Förgöra*, taga lifvet af någon genom trollmedel, förgift eller hemliga konst. *Afifva*, i vidsträckt bemärkelse liktydigt med *Afdagataga*; i inskränkt: låta en person undergå dödsstraff, i kraft af fälld dom eller på makt-hafvandes befallning. Sist anförda betydelse har äfven *Afrätta*. *Slagta*, döda kreatur, som skola användas till föda eller offring, samt på tjenligt sätt bereda dem dertill.

218. **Dödlig. Förgänglig.** — *Dödlig*, döden underkastad. Säges allenast om människor. *Förgänglig*, deremot, uttrycker den slutliga upplösning och förvandling,

alla organiska kroppar äro underkastade, samt äfven, i betydelsen: förstörelse underkastad, sägas liflösa ting.

219. **Döfva. Bedöfva.** — *Döfva*, försvaga nå känsla; lindra smärta, lidande. *Bedöfva*, är deraf förstärkningsord, men betyder äfven: beröfva nå sans och krafter.

220. **Döma. Ådöma. Afdöma. Sakfälla. Bedö** — *Döma*, i egenskap af domare fälla utslag i tvi eller brottmål; äfv. fälla omdöme. *Ådöma*, döma anklagad till något visst bestämdt straff. *Sakfä* döma en anklagad skyldig till den sak, hvarför har åtalad. *Afdöma*, genom slutlig dom afgöra ett rå gångsmål, en tvist. Kan icke, såsom *Döma* och *döma*, hafva person till objekt. *Bedöma*, fälla omd om person eller sak.

221. **Dörr. Port. Grind. Led.** — *Dörr*, på v gen af hus eller rum anbragt öppning att derige gå in eller ut; äfv. stängsel för en sådan öppn *Port*, hög och vid öppning på byggnad, mur, till g eller stad, att gå eller köra in igenom; äfv. dertill rande stängsel. *Grind*, dörr af gallerverk, spjelor v., på skrank, mur, staket, gårdsgård o. s. v. liten del af en gårdsgård, som kan öppnas för gen körsel.

E.

222. **Ed. Edgång. Svordom. Edsöre.** — *Ed*, l tidligt bedyrande, inför laglig myndighet, under a pande af gudomligheten eller något heligt och v nadsvärdt föremål såsom vittne. Är äfven, i någr uttryck, liktydigt med *Svordom*, bedyrande, som sk oträngdt mål, med missbrukande af Guds namn under påkallande af djefvulen eller onda andar. *gång*, den högtidliga handling, då man går ed i domstol. *Edsöre*, den ed, som fordom, vid ny kon

antråde till regeringen, af honom jemte rikets förnämsta män svors, att upprätthålla ordning och säkerhet i landet; äfv. den allmänna frid och säkerhet, som konung svurit att upprätthålla i landet.

223. **Efterdöme. Föredöme. Förebild. Föresyn. Varning. Mönster. Exempel. Modell. Urbild. Ideal.** — *Exempel*, något enskilt föremål, ting (sak, ord, förhållande, händelse o. s. v.), som åskådliggör beskaffenheten af dermed likartade; äfv. liktydigt med **Efterdöme**. *Förebild*, person eller ting, som tjänar till efterföljd eller efterbildning. *Urbild*, ursprunglig, första bild, efter hvilken andra äro bildade eller bildas. *Ideal*, begreppet om något, som tänkes i sin högsta möjliga fullkomlighet. *Mönster*, föremål, som tjänar till förebild, hvarefter något annat bör göras; äfv. person eller sak, som genom sin förträfflighet kan framställas till efterföljd. *Modell*, mönsterbild till efterbildning. *Efterdöme, Föredöme*, berömlig person eller handling, som förtjenar att tagas till efterföljd. *Föresyn*, har enahanda betydelse, men kretsen för dess användning är inskränktare. *Varnagel*, varnande exempel.

224. **Eftergifva. Efterskänka. Efterlåta.** — *Eftergifva*, frikalla en person ifrån fullgörandet af något, hvartill han är förpligtigad, eller ifrån undergående af adömdt straff. *Efterskänka*, eftergifva något, hvartill man äger rätt. *Efterlåta*, liktydigt med *Eftergifva*, förekommer mindre ofta.

225. **Egen. Tillhörig. Egendomlig. Egenartad. Synnerlig. Särskilt.** — *Tillhörig*, som tillhör person eller sak. *Egen*, uteslutande tillhörig. *Egendomlig*, som företrädesvis tillhör, utmärker person eller sak. *Egenartad*, som är af egen, särskilt art, natur, beskaffenhet. Brukas endast i skriftspråket, helst i litterär och vetenskaplig stil. *Särskilt*, för sig afskild, af egen art, beskaffenhet. *Synnerlig*, som afviker ifrån det vanliga; sällsynt, särdeles utmärkande. *Enkannerlig*, har samma betydelse, men är numera föga brukligt.

226. **Egenskap. Beskaffenhet. Natur. Art. Förhållande. Lynne. Skaplynne. Egenhet.** — *Beskap-*

fenhet, inbegreppet af ett tings kännemärken, inre eller yttre, tillfälliga eller väsendtliga, dock med företrädesvis fästadt afseende på de tillfälliga. *Egenskap*, väsendtligt kännemärke, hvarigenom person eller sak skiljer sig ifrån andra. *Art, Natur*, naturlig, egendom beskaffenhet hos person, djur eller ting. *Egenhet*, särskilt tillhörig eller utmärkande egenskap. *Förhållanden*, det sätt, hvarpå ett ting förhåller sig till ett annat. *Lynne, Skaplynne*, brukas i skriftspråket ofta för beskaffenhet.

227. **Eld. Brand. Brasa. Flamma. Låga. Eldvåda. Vådeld. Mordbrand. Fyr.** — *Eld*, den verksamhet, som frambringas genom det vid förbränning af gjorda värmeämnen, och som yttrar sig genom ljus och hetta; äfv. brinnande brännbara ämnen. *Brand*, detsamma förteelse, då något brännbart föremål, helst stör förstöres af eld. *Låga*, de, vid förbränning, ur den brinnande kroppen uppstigande luftarter, som derut utveckla ett mer eller mindre starkt sken. *Flamma*, stark, häftig och klar låga. *Brasa*, starkt brinnande eld, i synnerhet af ved. *Eldsvåda*, genom våda eller anläggning uppkommen brand, hvarigenom hus och byggnader förstöras. *Vådeld*, förstörande brand, tillkommen genom våda. *Fyr*, ständigt underhållet ljus sken på havet, till vägledning eller varning för seglare. *Mordbrand*, brand, anlagd med uppsåt att skada gö.

228. **Embetsman. Tjensteman. Betjente.** — *Embetsman*, person, som innehafver en högre offentlig tjänst och är försedd med kunglig fullmakt derå. Brukas också i fråga om civila tjänster. *Tjensteman*, person, som innehar någon offentlig tjänst af lägre värdighet, hvilken icke åtföljes af kunglig fullmakt. *Betjente*, kallade tjänstemän af lägsta värdighet.

229. **Enig. Endrätigt. Samdrätigt. Ense. Samöfverens. Enstämmig. Enhällig.** — *Enig*, öfverensstämmande i åsigt, vilja, beslut och handling. *Endrätigt, Samdrätigt*, som lefver i sams; äfv. som röjer, tillkännagifver sams. *Ense*, har samma bemärkelse som Enig, men kan icke brukas attributivt. *Sams*, liktydiga

med Ense, tillhör företrädesvis talspråket. *Öfverens*, af samma tanka, äsigt och vilja. *Enstämmig*, *Enhällig*, enligt med allas uttryckta vilja eller tanka.

230. **Enighet. Endragt. Endragtighet. Sämja. Samdragt. Samdragtighet. Enhällighet. Enstämmighet.** — *Enighet, Endragt, Endragtighet, Samdragt, Samdragtighet*, öfverensstämmelse i äsigt, vilja, beslut och handling. *Sämja*, förhållandet, att människor lefva fredligt tillsammans med hvarandra. *Enstämmighet, Enhällighet*, förhållandet, att något är enligt med allas uttryckta vilja eller tanka.

231. **Enkel. Sempel. Einfaldig. Konstlös. Okonstlad. Osökt. Otvungen. Naturlig. Flärdfri. Flärdlös. Oskyldig. Menlös.** — *Enkel*, egentl. icke samsamsatt, icke dubbel, icke invecklad; fig. utan prydnad, utan anspråk, utan konst eller flärd. *Sempel*, är i vissa uttryck liktydigt med Enkel, men betyder äfven: ringa, menig. *Konstlös*, gjord utan konst; äfv. likstämmigt med *Okonstlad, Naturlig*, ej tillgjord. *Osökt*, som ej röjer spår af bemödande, hufvudbry. *Otvungen*, som ej röjer spår af tvång; ej krystad; fri och ledig. *Flärdlös, Flärdfri*, ej fallen för fäfänga, ej bedräglig, redbar. *Oskyldig*, utan erfarenhet af verden och det onda, dock ej saknande kännedom derom. *Menlös*, utan all aning om det onda och endast derigenom skuldlös. *Einfaldig*, nyttjas någon gång i samma betydelse, men innebär en oerfarenhet, som gränsar till dumhet.

232. **Enligt. Likmätigt.** — *Enligt*, i öfverensstämmelse med. *Likmätigt*, har samma betydelse, men nyttjas endast i rättegångs- och embetsmannastil, i fråga om lagstadgande, förordning, föreskrift o. s. v.

233. **Ensam. Allena. Ende. Enslig. Enstaka. Enkilt. Inhyses. Fristående.** — *Ensam*, som är eller lefver för sig sjelf, afskild ifrån sällskap med andra, t. ex.: han satt ensam för sig sjelf i det stora sällskapet; jag kände mig så ensam ibland alla dessa för mig främmande personer. *Allena*, som befinner sig alldeles för sig sjelf, helt och hållet utan sällskap af någon annan, t. ex.: han var allena i rummet, när jag

kom in. I ett sällskap af flera personer kan man kallas vara ensam, men aldrig allena. Skilnaden mellan Ensam och Allena iakttages dock sällan, utan sam brukas ofta i samma betydelse som Allena, hvilka sednare ord i talspråket icke ofta höres. Allena märker äfven den, om hvilken något säges med utestående af alla andra, t. ex.: Gud allena är vis. I denna betydelse nyttjas äfvenledes ofta Ensam. *Ende*, som är allenast en, t. ex. ende arfvingen. *Enslig*, afskild för sig sjelf. *Enstaka*, till läge helt och hållet afskild ifrån andra, t. ex. en enstaka koja på slätten. *Frestående*, säges om föremål, som stå fritt, utan beröring med andra, t. ex. fristående kolonner. *Inhyses*, som sitter mycket inne, lefver för sig sjelf. Tillhör för denna bemärkelse hvardagspråket. *Enskilt*, som en samt tillhör eller har afseende på någon viss person eller sak, t. ex.: det är hans enskilda egendom. Utmärker äfven en motsats till Offentlig, Uppenbar.

234. **Envis. Egensinnig. Egenvillig. Halsstarrig. Hårdnackad. Nackstyf. Stel. Styf. Styfsint. Tjurhufvig. Efterhängsen. Enständig. Enträgen.**
Envis, kallas den, som, utan att lyssna till förnuftiga skäl, vidblifver sin mening, föresats eller sitt beslut, ehuru de äro stridande mot det rätta. *Egensinnig*, den, som är fallen för att i allt rätta sig efter sin egen mening och vilja, äfven med kännedom om deras oriktighet eller skadlighet. *Egenvillig*, som följer blott sin egen vilja, utan att göra afseende på andras. *Halsstarrig*, som gör envist motstånd emot andras vilja, ehuru den är laglig och berättigad. *Nackstyf*, som ej lätt låter böja eller kufva sig. *Hårdnackad*, ytterst halsstarrig, ytterst svår att besegra, vederlägga, öfvertala eller öfvertyga. *Styfsint*, som ej lätt låter böja sig efter andras vilja. *Stel*, *Styf*, hafva i hvardagspråket samma betydelse som Styfsint. *Tjurhufvig*, ytterst egensinnig eller trotsig. *Enständig*, som ifrigt och träget upprepas, förnyas, yrkas. Säges allenast om sak. *Enträgen*, som träget begär, yrkar, beder om något, eller utbjuder varor. *Efterhängsen*, som besvärar

genom trägna besök, genom påtrugande af sitt sällskap, genom enträgna böner, ofta förnyadt utbudande af varor o. s. v.

F.

235. **Falla. Stupa. Tumla. Kullbytera. Digna. Segna. Sjunka. Störta. Instörta. Raka. Ramla. Rasa. Dimpa. Dråsa. Smola. Duns. Slippa. Slinka. Slinta.** — *Falla*, i brist af underlag eller fast hållning, genom sin tyngd och till följd af tyngdlagen, förflyttas ifrån ett högre ställe till ett lägre eller ifrån en upprikt ställning i ett liggande läge. *Sjunka*, betecknar en långsammare, stundom omärklig fallande rörelse. *Störta*, falla plötsligt och häftigt. *Instörta*, falla ihop i en hög. Säges om hus, byggnader o. d. *Stupa*, störta omkull. Säges endast om människor och djur. *Tumla*, falla med en hvälfvande rörelse, hvälfva öfver ända. *Kullbytera*, falla hufvudstupa, så att man tumlar öfver ända. *Dimpa*, falla plötsligt och tungt som en liflös massa. Tillhör hvardagspråket. *Digna*, nedfalla utaf trötthet eller maktlöshet. *Segna*, långsamt digna ned. Båda dessa sednare ord brukas i allmänhet endast om människor, någon gång äfven om djur. *Rasa*, häftigt nedfalla. Säges om jord, snö o. d., samt om byggnader, som instörta. *Dråsa*, (om säd) falla ymnigt, hoptals. *Smola*, (om säd) rinna ur axen. *Slippa*, *Slinka*, af brist på tillräckligt hållfäste halka, falla ned eller ut ifrån något, som håller eller omsluter. *Slinta*, halka eller falla till följe af ostadigt fotfäste. *Duns*, falla tungt ned, så att det ger en duns. I hvardagstal, hvartill äfven höra: *Raka*, häftigt och oförsedt nedstörta; *Ramla*, nedstörta med buller.

236. **Falsk. Osann. Sanningslös. Osannfärdig. Orätt. Oriktig. Felaktig. Ogrundad. Grundlös. Diktad. Uppdiktad. Lögnaktig. Skenfager.** — *Falsk*, stridande mot sanningen, mot verkliga förhållandet, mot

tingens natur eller konstens antagna reglor; äfv. som saknar tillräckligt skäl, är utan giltig orsak. *Osann*, *Sanningslös*, *Osannfärdig*, ej öfverensstämmande med sanningen, i synnerhet i tal och skrift. *Orätt*, ej en äg med det rätta. *Ogrundad*, *Grundlös*, som saknar grund, skäl, anledning. *Felaktig*, *Oriktig*, som afviker ifrån sanningen eller det rätta. *Diktad*, *Uppdiktad*, ej sanna utan endast genom inbillningskraften uppfunnen, eller som endast i inbillningen har sin tillvaro. *Skenfagel*, som har ett villande sken. *Lögnaktig*, i dålig afsigt uppdiktad. Alla dessa ord brukas i förenämnda bemätkelser endast om sak. Se för öfrigt följande.

237. **Falsk. Förfalskad. Oäkta. Skenbar. Låtsad. Förställd. Föregifven. Förment. Bedräglig. Svekfull. Trolös. Förrädisk. Sviklig. Försätlig. Dubbel. Hal.** — *Falsk*, säges om det, som icke är hvad det bör eller uppgifves för att vara, utan har blot skenet deraf; äfv. om person, som icke är hvad han vill synas vara eller ger sig ut för, eller som, i afsigt att bedraga, visar sig i det utvertes annan, än han verkligheten är. *Förfalskad*, säges om det, som blifvit förändradt till någonting annat eller sämre, än hvad det rätteligen borde vara. *Oäkta*, kallas det, hvilket ej är så beskaffadt, som det borde eller synes vara. Har en inskränktare användning än *Falsk*. *Skenbar*, som har sken af att vara något, hvad det i verkligheten icke är. *Låtsad*, utmärker det, som man i ord, gerning, miner eller åtbörder med afsigt gifvit ett falskt sken. *Förställd*, säges om något yttre i uppförande, skick o. s. v., som man gifvit ett annat utseende, än det sanna och verkliga. Sammanfaller i begreppet med *Låtsad*, men skiljer sig i användningen. *Föregifven*, falskeligen anförd som skäl eller ursäkt. *Förment*, oriktigt ansedd eller uppgifven för att vara något, som icke äger grund. Brukas både om person och sak. *Bedräglig*, som bedrager, villar eller missleder. *Svekfull*, innebar en högre grad af bedräglighet, parad med illistighet, och nyttjas, liksom *Bedräglig*, både om person och sak. *Sviklig*, bedräglig i handel och vandel. Säges

endast í fråga om sak. *Trolös*, som bryter emot utlofvad trohet. Säges både om person och sak; likaså *Förrädisk*, van eller böjd för att förråda andra. *Försätlig*, som sker, utföres genom försåt; äfv. som åsyftar att snärja någon genom list. *Dubbel*, bildligt uttryck för Falsk, i fråga om karakter och handlingssätt. *Hal*, nyttjas i vissa fall bildligt för Bedräglig.

238. **Fana. Baner. Standar. Flagg. Vimpel.**
Standert. — *Fana*, fälttecken, bestående af en merendels fyrkantig sidenduk, fästad vid öfre ändan af en lång stång. *Baner*, förnämsta fanan vid en här. *Standar*, ryttarfana. *Flagg*, vanligen fyrkantig duk af ylle, som hissas på mast eller flaggstång, för att utvisa den rådande vinden, angifva ett fartygs nationalitet o. s. v. *Vimpel*, lång och smal flaggduksremsa, som hissas å stortoppen af fartyg. *Standert*, trekantig flagg, som å stortoppen föres af en befälhafvare för flera örlogsfartyg.

239. **Fara. Våda. Äfventyr. Farlighet. Risk. Klämma. Knipa.** — *Fara*, något hotande ondt eller blotta möjligheten deraf. *Våda*, till begreppet liktydigt, har en inskränkare användning och förekommer i talspråket mera sällan. *Farlighet*, en mindre hotande fara. *Risk*, fara, i synnerhet för skada, förlust o. s. v. Brukas mest i handels- och affärsspråket. *Äfventyr*, ovanlig händelse, helst om den är förenad med fara. *Klämma*, *Knipa*, svår, farlig belägenhet. Bildliga uttryck, tillhörande hvardagsspråket.

240. **Fara. Färdas. Resa. Åka. Segla. Begifva sig. Förfoga sig. Flacka. Befara.** — *Fara*, medelst något slags fortskaffningsmedel föras ifrån ett ställe till ett annat. *Resa*, medelst fortskaffningsmedel förflytta sig till någon aflägsen ort, främmande land eller länder. *Färdas*, på samma sätt förflytta sig till en mindre aflägsen ort. Säges i synnerhet, då fortskaffningssättet tillika angifves, t. ex. färdas i vagn, till häst, i båt o. s. v. *Åka*, färdas i vagn eller annat åkdon. *Segla*, färdas på fartyg, i segelbåt o. s. v. *Begifva sig*, förflytta sig ifrån ett ställe till ett annat, mer eller mindre

aflägsset. Säges i allmänhet och utan afseende på fortskaffningsmedlet. *Förfoga sig*, har samma betydelse men brukas mindre i dagligt tal. *Befaru*, fara, re öfver haf eller igenom land eller länder. *Flacka*, fäddas omkring hit och dit.

241. **Farkost. Fartyg. Skepp. Jakt. Skuta. Buss. Julle. Slup. Eka. Ekstock. Flotte. Färja. Pråm.** — *Farkost*, fortskaffningsmedel till sjös. Säges i synnerhet om mindre sådana. *Fartyg*, allmän benämning på de byggnader, som begagnas att öfver vattnet förskaffa folk eller gods, eller som nyttjas i krig. *Skeppfartyg*, tillräckligt stort att kunna göra längre resor, synnerhet sådant som har tre master. *Jakt*, mindre enmastadt handelsfartyg. *Skuta*, litet enmastadt fartyg ämnadt endast till flod-, insjö- eller kustfart. *Båt*, mindre, kölad, merendels odäckt farkost, som drifves med åror, ofta äfven med segel. *Slup*, ett slag större segelbåt; äfv. ett som kutter tackladt, enmastadt fartyg, med bom-, topp- och stagesegel. *Julle*, ett slag mindre båt. *Eka*, *Ekstock*, liten farkost med flat botten, som framdrifves med åror och brukas på insjöer och floder. *Pråm*, plattbottnad farkost, som begagnas att föra last till eller ifrån fartyg. *Flotte*, på vatten flytande, fast sammanfogade, stockar eller bjelkar med derå hvilande plankbeläggning. *Färja*, fyrkantig, bred farkost med flat botten, till fortskaffning öfver sund flod o. s. v.

242. **Farlig. Vådlig. Äfventyrlig. Halsbrytande. Betänklig. Eftertänklig.** — *Farlig*, *Vådlig*, som med för eller kan medföra fara, våda. *Äfventyrlig*, som har egenskap af äfventyr. *Betänklig*, *Eftertänklig*, utan fara. *Halsbrytande*, ytterst farlig.

243. **Fast** (i bildlig bemärkelse). **Stadig. Orubblig. Obrottslig. Osviklig. Orygglig. Obeveklig. Ständaktig. Oblidkelig. Oförsonlig. Bestämd. Afgjord. Af sagd. Afsvuren. Bergfast. Klippfast. Jernfast.** — *Fast*, kallas den, som förblifver vid sin föresats, tro mening, utan att låta öfvertala sig till afvikelse der ifrån; äfv. den, som i motgång icke faller modet, icke

låter skrämra sig. *Bergfast, Klippfast, Jernfast*, fast i högsta grad. *Stadig*, ordentlig i lefnadssätt och uppförande. *Orubblig*, som ej bringas ifrån öfvertygelse, beslut, föresats. *Obrottslig, Osviklig*, som fast förblir sin pligt trogen, ej bryter emot tro, löfte. *Orygglig*, som ej kan ryggas, återkallas; äfv. det samma som Obrottslig. Säges endast om sak. *Obeveklig*, som ej låter sig bevekas. *Oblidkelig*, som ej kan blidkas. *Oförsonlig*, som ej låter beveka sig till försoning. *Ståndaktig*; fast i öfvertygelse, i föresats och handlingsätt, oaktadt hinder, motgång, olycka, offer eller lidanden. *Bestämd*, som har fasta grundsatser och en fast vilja; äfv. som tagit ett fast beslut. *Afsgjord, Afsagd, Afsvuren*, fullkomligt bestämd, alldeles obeveklig, t. ex.: afsvuren fiende till dryckenskap.

244. **Fattas. Fela. Brista. Saknas. Tryta.** — *Fattas*, ej finnas i förråd, i beredskap, till hands. Säges dels om det, som ovilkorligt borde finnas, dels äfven om det, som icke är alldeles nödvändigt. *Felas*, antyder egentligen frånvaron af det, som nödvändigt borde finnas. *Brista*, har afseende på något outhärligt godt, hvars frånvaro medför ett tillstånd af ofullkomlighet och smärtsamt låter känna sig. *Saknas*, säges egentligen om frånvaron af något, som väcker afsaknad. *Tryta*, är liktydigt med *Fattas*, men är i användningen mera begränsadt och brukas nästan endast i dagligt tal. *Fattas* och *Felas* ingå i allmänna språkbruket såsom fullkomligt liktydiga; äfven *Brista*, *Saknas* och *Tryta* användas ganska ofta vexelvis med de begge förra, men kunna dock icke alltid emot dem utbytas. Man kan sålunda icke säga: det tryter ännu tio riksdaler i summan; icke heller: hvad brister, tryter dig, efter du ser så ledsen ut? eller: hvad saknas dig? i st. f. hvad fattas (felas) dig?

245. **Fattig. Arm. Behöfvande. Nödlidande. Torftig. Obemedlad. Medellös. Afsigkommen. Utfattig. Nödstadd. Nödständ.** — *Fattig*, som lider brist på det nödvändiga eller ej har tillräckligt deraf. *Arm*, i hög grad fattig. *Utfattig*, så fattig, att man

alls ingenting äger. *Behöfvande*, stadd i behof af det nödvändiga, utan tillräcklig bergning och utkomst. Uttrycker en lindrigare grad af fattigdom. *Nödlidande*, fattig till den grad, att verklig nöd förefinnes. *Torfbegär*, som har nätt och jemnt det nödvändiga, icke lånat ifrån fattig. *Obemedlad*, *Medellös*, kallas den, som saknar förmögenhet, som väl äger hvad han behöfver, men icke har något tillöfvers. *Afsigkommen*, säges den van som en gång befunnit sig i goda omständigheter, men slutligen blifvit fattig och behöfvande. *Nödstadd*, *Nödstäld*, stadd i nöd. Hafva vidsträcktare bemärkelse än *Nödlidande*, och kunna sägas i fråga om hvar slags nöd.

246. **Fel. Felaktighet. Oriktighet. Felsteg. Misslag. Missräkning. Bock.** — *Fel*, klandervärd afvikelse från regel, föreskrift, rättesnöre. *Felaktighet*, *Oriktighet*, fel af lindrigare beskaffenhet. *Felsteg*, svärare *felsteg*. *Misstag*, oafsigtligt fel i handling, omdöme, uppfattning. *Missräkning*, fel i räkning; fig. fel i beräkning, felslaget hopp. *Bock*, fel af dumhet, af tanklöshet eller okunnighet. Tillhör hvardagspråket. Jfr 20.

247. **Felaktig. Skyldig. Brottslig. Klandervärd. Tadelvärd. Lastbar. Straffbar. Straffvärd.** — *Felaktig*, som felar emot regel, föreskrift, rättesnöre, lag eller det sedligt rätta. *Skyldig*, som begått ett svärare fel eller ett brott. *Brottslig*, skyldig till brott. *Tadelvärd*, förtjent af tadel. *Klandervärd*, i högre grad tadelvärd. *Lastbar*, högst klandervärd. *Straffbar*, *Straffvärd*, förtjent af straff.

248. **Fet. Hullig. Frodig. Fyllig. Yppig. Däst. Knubbig. Mullig. Flunsig.** — *Hullig*, vid godt hull, köttfull. *Frodig*, vid ganska godt hull. *Fyllig*, trind och frodig. I samma betydelse nyttjas äfven stundom *Yppig*, t. ex. yppiga former. *Fet*, som är hullig och derjemte har mycket fett. *Mullig*, säges i hvardagspråket om en qvinna, som väl är fet, men icke öfverdrifvet. *Knubbig*, af kort växt, men mycket fet. Äfvenledes hvardagsuttryck. *Däst*, ovig af mycken fetma,

trög och maklig af för mycken förtäring. *Flunsig*, mycket däst och ovig. Hvardagsuttryck.

249. **Finna. Hitta. Träffa. Råka. Anträffa. Påfinna. Påträffa. Påhitta. Upphitta. Öfverkomma. Öfverraska. Ertappa.** — *Finna*, blifva varse något förhanden varande, antingen man sökt derefter, sträfvat att ernå det, eller helt oförmodadt kommit dertill. *Träffa, Råka*, finna en person, den man söker, eller äfven tillfälligtvis. *Hitta*, finna något förloradt eller något, som ingen förut vetat af, t. ex. hitta en skatt. *Påfinna, Påträffa, Påhitta*, händelsevis finna, träffa. *Upphitta*, hitta och upptaga. *Anträffa*, finna rätt på något som man söker; äfv. händelsevis finna. *Öfverraska*, oförvarandes komma på någon, så att han blir förskräckt, bestört eller förlägen. *Ertappa*, öfverraska någon i begående af brott, öfverträdelse eller fel. *Öfverkomma*, oförmodadt påträffa, finna, komma åt något; äfv. liktydigt med *Öfverraska, Ertappa*. *Beträda*, finna någon skyldig till öfverträdelse eller fel. Jfr 1029.

250. **Finna. Påfinna. Uppfinna. Utfinna.** — *Finna*, uppnå något sökt mål för tanken; äfv. tillfälligtvis komma till kännedom, insigt af något. *Påfinna*, genom eftersinnande finna. *Utfinna*, genom mycket eftersinnande finna. *Uppfinna*, uttänka något, som ej förut varit känt, och med framgång använda det för något visst ändamål. Jfr 1162.

251. **Fjeskig. Beställsam. Beskäftig. Inställsam. Fjäsig.** — *Fjeskig*, ifrig att syssla, utar att dermed uträtta något. *Beställsam*, som har mycket att syssla eller visar öfverdrifven ifver vid göromåls uträttande, öfverdrifvet nit att vara till tjenst. *Beskäftig*, liktydigt med *Beställsam*, tillhör den skämtsamma stilen. *Inställsam*, som söker att ställa sig in, att göra sig behaglig. *Fjäsig*, som fjäsar för någon.

252. **Fjäder. Penna.** — *Fjäder*, hvarje af de rörformiga, med fan på sidorna beväta kroppsdelar, som utgöra fåglarnes hudbetäckning eller tjena dem till medel att flyga. *Penna*, ving- eller stjertfjäder på en fågel.

253. **Flat. Efterlåten. Eftergifven. Undfallande. Medgörlig. Spak. Spakfärdig.** — *Eftergifven*, som lägger efter för andras vilja. *Efterlåten*, allt för mycket eftergifven, vare sig af svaghet, öfverdrifven godhet eller straffbar sorglöshet. *Flat*, till den grad efterlätt att de, öfver hvilka man bör hafva uppsigt, få lefva efter eget godtycke. *Undfallande*, eftergifvande för annans påståenden eller uttryckta vilja. *Spak, Spakfärdig*, villig att efterkomma andras vilja, önskningsmedgörlig, kallas den, som lätt ger efter för andra önsknningar, anspråk, påståenden, äfven då han borde det.

254. **Flicka. Mö. Jungfru. Tärna. Piga. Mamsell. Fröken. Tös. Jänta. Fänta. Grebba. Slink.** — *Flicka*, ogift qvinna, i synnerhet ung. *Mö*, flicka som lefver i fullkomlig kyskhet. *Jungfru*, egentl. flicka från tidpunkten för manbarhetens inträdande, har äfven samma betydelse som *Mö*, och nyttjas allmänt som tilltals- och benämningsord för flickor af ringare klasser hvilka icke tillhöra allmogen. *Tärna*, urspr. ung flicka i tjänst hos en prinsessa eller förnäm dam, brukas nu mera liktydigt med ung flicka, mö, mest i poesi och den högre stilen. *Piga*, tjensteqvinna, som förrättat lägre sysslor. *Mamsell* (fr. ma demoiselle), är ett tilltals- och benämningsord för ogifta fruntimmer af medelklassen, men börjar i närvarande tid allt mer att vika för *Fröken* (gam. tyska Fräuchen), hedersbenämning, hittills uteslutande förbehållen ogifta adeliga fruntimmer. *Tös, Jänta, Fänta, Grebba*, äro landskapsor som icke höras i det mera städade språket. *Slink*, lättfärdig flicka.

255. **Flit. Flitighet. Arbetsamhet. Trägenhet. Id. Idoghet. Konstflit. Drift. Fart.** — *Flit*, träge och ifrig verksamhet. *Flitighet*, egenskapen att vara flitig. *Arbetsamhet*, egenskapen att gerna och träge sysselsätta sig med arbete. *Trägenhet*, trägen, rastlös verksamhet. *Id*, uttrycker en högre grad af flit, men brukas numera sällan. *Konstflit*, flit i utöfvandet af handverkskonst. *Idoghet*, egenskapen hos en pers

att träget arbeta i sitt yrke. Brukas endast i fråga om de närande yrkena. *Drift*, ifver att raskt utföra, hvad man har för händer. *Fart*, skyndsamhet i arbete, i göromål, i verksamhet.

256. **Flitig. Arbetsam. Sträfsam. Trägen. Trälsam. Idog. Trefven. Driftig. Verksam. Oförtruten. Outtröttlig. Oförtröttad. Rastlös.** — *Arbetsam*, som gerna och träget sysselsätter sig med arbete. *Flitig*, ifrigt och träget arbetsam. *Sträfsam*, ihärdigt sträf-vande att genom arbete söka sin bergning. *Trägen*, ganska ihärdig i arbete eller förehafvande. *Trälsam*, ytterst trägen och arbetsam. *Idog*, i hög grad flitig. Brukas i fråga om närande yrken. *Trefven*, som finner sin trefnad i flit och id. *Driftig*, är den, som med ifver och fart utför, hvad han har för händer. *Verksam*, som ifrigt och träget använder sin kraft, för att verka till uppnående af något visst ändamål. Kan ej sägas i fråga om egentligt arbete. *Oförtruten*, som med outtröttlig ifver fortsätter, fullföljer, hvad man har för händer. *Outtröttlig, Oförtröttad*, som ej kan uttröt-tas, ej tröttnar. *Rastlös*, utan rast, utan hvila.

257. **Flotta. Flottilj. Eskader.** — *Flotta*, ett större antal af fartyg, som segla tillsammans; äfv. sam-teliga en nations örlogs- eller handelsfartyg. *Flottilj*, liten flotta. *Eskader*, afdelning af en flotta, under befäl af en vice amiral, konteramiral eller kommodor.

258. **Fly. Flykta. Rymma. Afvika.** — *Fly*, skynda bort, för att undkomma en fiende, en fara. *Flykta*, fly bort ifrån en ort eller ur landet, för att undslippa straff, undkomma förföljelse o. s. v. *Rymma*, hemligen och olofligen begifva sig bort ifrån den ort eller ur det land, der man bott, eller ifrån läger, garnison, fartyg o. s. v. *Afvika*, hemligen och olofligen lemna en ort. Säges icke om soldater eller sjömän.

259. **Flyga. Sväfva. Fladdra. Flaxa. Kretsas.** — *Flyga*, med tillhjälp af vingor fortskaffa sig i luften. *Sväfva*, säges om fåglar, som förflytta sig genom luften, hvilande på vingarna; äfv. om det, som sakta och jemnt, i horisontal riktning, rör sig genom luften. *Fladdra*,

flyga lätt och med snabba vingslag; äfv. röra sig hastigt af och an. *Flaxa*, slå vingarna tätt upp och ned *Krets*a, flyga i kretsar.

260. **Flyta. Simma.** — *Flyta*, säges om kroppa som genom sin lätthet uppbäras på ytan af flytämnen. *Simma*, säges om människor eller djur, genom ändamålsenliga kroppsrörelser fortskaffa sig eller uti ett flytande ämne. Brukas äfven i sam betydelse som Flyta.

261. **Fläsk. Späck. Flott. Fett. Talg. Ist. Merg. Olja. Tran.** — *Fett*, ett organiskt ämne, mjukt och slippigt, bestående af väte, kol och syre. *Flott*, djurfett, som vid kokning af kött flyter ofvanpå. *Ist*, det blöta fett i magen hos människor och vissa djur. *Talg*, det i vanlig temperatur fasta och temmelig hårda fett uti idislande djurs inelvor. *Merg*, svampaktig, fet massa, som fyller benens håligheter i en mennisko- eller djurkropp. *Olja*, den feta saft, som genom pressning erhålles af växtrikets alster, i synnerhet af olivträdetes bär; äfv. benämning på vissa andra feta vätskor. *Tran*, smält fett af hafsdjur. *Fläsk*, köttet af svin, i synnerhet det feta deraf. *Späck*, lag af fett emellan huden och köttet på vissa djur.

262. **Folk. Folkslag. Stam. Folkstam. Nation.** — *Folk*, inbegreppet af en stats innebyggare. *Folkslag*, en genom språk och härkomst beslägtad folk mängd, som bebor ett land af någon utsträckning. *Stam, Folkstam*, släkt, som småningom tillväxt och utvidgat sig till ett betydande antal af familjer. *Nation*, samtliga de människor på jordklotet, som hafva samma härkomst, språk, seder och kroppsbildning; t. ex. judiska nationen. Brukas äfven ofta liktydigt med Folk.

263. **Fordra. Kräfva. Pocka. Yrka. Åska. Påstå. Affordra. Påfordra. Påyrka. Mana. Anmans Uppmana. Uppfordra. Infordra. Utkräfva. Utfordra Utmana.** — *Fordra*, på grund af verklig eller förmenn rättighet begära något. *Pocka*, på ett trotsigt och befallande sätt fordra, begära något. *Kräfva*, fordr betalning af skatt eller skuld. *Åska*, på grund af

myndighet fordra. Förekommer nästan endast i skriftspråket. *Påstå*, *Yrka*, enständigt, med ifver och eftertryck fordra. *Affordra*, fordra, att en person gifver ifrån sig något. *Påfordra*, på grund af rättighet fordra. *Påyrka*, är ett förstärkningsord af *Yrka*. *Infordra*, begärå att inbekomma (svar, utlåtande o. s. v.). Brukas i embetsmannastil. *Utfordra*, *Utkräfva*, fordra att utbekomma något. *Uppfordra*, fordra af någon, att han förrättar, verkställer, fullgör något, som man på grund af rättighet eller myndighet begär. *Mana*, uppfordra till fullgörande af en pligt, till ett löftes uppfyllande o. s. v. *Anmana*, nästan liktydigt med *Uppfordra*. *Uppmana*, under åberopande af pligt uppfordra en person till något. *Utmana*, uppbjuda någon till strid, täflan o. s. v. Jfr 73.

264. **Fordran. Fordring. Kraf. Påstående. Yrkande. Anspråk. Anmaning. Uppmaning. Anfordran.** — *Fordran*, *Fordring*, begäran i stöd af verklig eller förment rätt. *Kraf*, begäran att få en penningfordran betald; äfv. (bildligt och i allmänhet) fordran, tariff, behof. *Yrkande*, enständig och allvarlig fordran. *Påstående*, uttryckligt och bestämdt yrkande. *Anspråk*, påstående om rättighet till en sak. *Anmaning*, tal eller skrift, hvarigenom man uppfordrar en eller flera personer till något. *Uppmaning*, yrkande, att en person förrättar, fullgör något. *Anfordran*, bestämd och på myndighet grundad anmaning.

265. **Forntid. Fornålder. Urtid.** — *Forntid*, långt tillbaka förgången tid. *Fornålder*, liktydigt med *Forntid*, förekommer nästan endast i skriftspråket. *Urtid*, uråldrig tid.

266. **Fortfara. Fortskrida. Fortvara. Framhärda. Fortsätta. Fortgå. Fullfölja.** — *Fortfara*, ej upphöra att handla eller verka. Säges både om person och sak. *Fortsätta*, fortfara med något, som man förehafver; äfv. efter uppehåll, afbrott, åter begynna med något. Kan användas endast i fråga om menniskor. *Fortgå*, fortfara i sin rörelse; oafbrutet fortsätts eller fortfara. *Fortskrida*, uttrycker ett långsammare fortgående. *Full-*

följa, fortsätta något till slut. *Fortvara*, fortfara att vara till. *Framhärda*, allt framgent fortfara, vidblifva.

267. **Fot. Tass. Labb. Ram. Hof. Klöf. Klo.**
— *Fot*, nedersta delen af benet hos människor och djur. *Tass*, fot på vissa fyrfota djur. *Ram*, nedersta leden på björnens ben. *Labb*, landskapsord, har enahanda betydelse. *Hof*, den hornartade beklädnaden på nedersta delen af vissa däggdjurs fötter, då den ej är klufven. *Klöf*, det klufna hornet på fötterna af vissa däggdjur. *Klo*, spetsig, krokig nagel på fåglars och några däggdjurs fötter.

268. **Frambringa. Åstadkomma. Tillvägabringa. Åvägabringa. Skapa. Alstra. Framalstra. Bilda. Forma. Dana. Tillskapa. Tilldana. Bära.** — *Frambringa*, gifva tillvaro, uppkomst, antingen af egen kraft, såsom skapare, eller genom en i naturen nedlagd kraft; äfv. vara orsak till något. *Åstadkomma*, verka uppkomsten, tillkomsten, anskaffandet af något. *Tillvägabringa*, *Åvägabringa*, bringa något till stånd. *Kan*, likasom *Åstadkomma*, endast hafva sak till föremål. *Skapa*, egentl. frambringa af intet. Betyder i utsträckt mening: uppfinna, tillvägabringa, gifva tillkomst. *Alstra*, egentl. (om jorden) gifva tillkomst, frambringa genom inneboende drifkraft; fig. åstadkomma genom snille, konst, arbete. *Framalstra*, liktydigt med *Frambringa*, brukas nästan endast om jorden. *Forma*, gifva viss form åt något; äfv. gjuta, stöpa i form. *Bilda*, gifva bestämd form åt någonting förut formlöst; äfv. fig. uppodla själens förmögenheter. *Dana*, liktydigt med *Bilda*. Brukas företrädesvis bildligt, helst i högre stil. *Tilldana*, *dana*, *bilda* för något visst ändamål, till visst behof. *Tillskapa*, gifva form, skapnad; fig. gifva uppkomst åt. *Bära*, frambringa (säd, frukt). Jfr 1208.

269. **Framdeles. Framgent.** — *Framdeles*, längre fram i tiden. *Framgent*, ifrån nu och för beständigt.

270. **Framställa. Föreställa. Uttrycka.** — *Uttrycka*, genom yttre medel, genom tecken, ord, gifva begrepp om känslor, tankar, sinnesrörelser o. s. v. *Framställa*, genom bild eller målning afskildra, i tal

eller skrift uttrycka. *Föreställa*, nyttjas ofta liktydigt med *Framställa*; äfv. utgöra afbildning af ett eller flera föremål.

271. **Framtid. Det tillkommande.** — *Framtid*, den kommande, dock icke närmast efterföljande tiden. Inskränker sig inom jordlivets gräns. *Det tillkommande*, kan väl äfven nyttjas liktydigt med *Framtid*, men afser i synnerhet lifvet efter detta.

272. **Fred. Frid. Lugn. Stillhet. Ro. Rolighet.** — *Lugn*, *Stillhet*, frånvaro af oro, frihet ifrån bekymmer och bråk. *Lugn* utmärker äfven: frihet ifrån sinnarörelser. *Ro*, egentl. hvila, är i allmänhet liktydigt med *Lugn*. *Rolighet*, af enahanda betydelse, är numera föråldradt. *Fred*, säkerhet för våld, för fiendtlighet eller oroande; äfv. sämja, i synnerhet emellan stater och folk. *Frid*, allmän säkerhet i landet för person och egendom (i vissa sammansättningar, såsom Hemfrid, Kyrkofrid). Vanliga bemärkelsen är: andligt lugn, sinneslugn, samvetsro.

273. **Frestelse. Lockelse. Retelse. Anfäktelse.** — *Lockelse*, något som lockar, förleder. *Retelse*, häftig drift, i synnerhet af sinlig art, framkallad genom föreställningen om någon njutning. *Frestelse*, retelse till något, som man vet vara skadligt eller olofligt. *Anfäktelse*, ytterst svår, kvalfull frestelse, i synnerhet, i teologisk mening, af djefvulen eller onda andar.

274. **Fri. Lös. Ledig. Själfständig. Oberoende. Oafhängig. Obesvärad. Otvungen.** — *Fri*, af ingenting inskränkt eller hindrad. *Lös*, fri från något som fäster, binder, fängslar eller (bildligt) förpligtar. *Ledig*, fri från tvång, hinder, band, arbete. *Oberoende*, *Oafhängig*, som kan handla efter egen vilja och godtycke, utan att behöfva rätta sig efter andra. *Själfständig*, har samma betydelse, men säges äfven om den, som i sitt handlingssätt ej låter leda sig af andra. *Otvungen*, *Obesvärad*, fri från tvång, t. ex. obesvärad hållning, otvungen stil.

275. **Fria. Frikalla. Frikänna. Frisäga. Fritaga.** — *Frikänna*, *Frikalla*, förklara oskyldig. Ena-

handa betydelse hafva äfven *Fria*, *Frisäga*, men förekomma mindre ofta i frågan om anklagelse, hvaremot de, i tal om beskyllning, äro det vanliga uttrycket. *Frikalla* är äfven liktydigt med *Fritaga*, förklara någon undantagen ifrån efterlefnad af ett lagbud, en förordning, eller ifrån beskattning, afgift, åliggande o. s. v.

276. **Fria. Gilja. Gifsta sig. Äkta. Förmåla sig.** — *Fria*, begära till äkta. Uttrycker äfven bemödandet att vinna en qvinnas hjerta och hennes bifall till en önskad äktenskapsförbindelse med henne. Det liktydiga *Gilja* är numera föråldradt. *Gifsta sig*, ingå äktenskap. *Förmåla sig*, förmligt och högtidligt träda i gifte. Brukas endast om furstliga personer. *Äkta*, gifsta sig med någon. Brukas endast i skriftspråket, numera sällan. De trenne sednare orden kunna sägas om både man och qvinna, men *Fria* och *Gilja* endast om män.

277. **Frisk. Sund. Rask. Kry. Karsk. Katig. Bra. Färdig. Helbregda.** — *Frisk*, som är vid god helsa. *Sund*, brukas dermed liktydigt i några få uttryck, t. ex. en sund kropp. *Helbregda*, äfvenledes det samma som *Frisk*, säges endast om den, som blifvit återställd till helsan. *Färdig*, som har alla kroppens lemmar i godt skick. *Rask*, frisk och med full lefnadskraft. *Kry*, frisk, liflig och munter. Brukas om äldriga och tillfrisknande personer. *Karsk*, säges någon gång i hvardagsspråket för *Rask*. *Katig*, är i folkspråket ett ganska vanligt uttryck för samma begrepp. *Bra*, i hvardagsspråket, höres ofta för: återställd till helsan.

278. **Fritalig. Frispråkig. Frimodig. Framfus.** — *Fritalig*, *Frispråkig*, kallas den, som, utan afseende på person, säger allt hvad som faller honom in. *Frimodig* är den, som fritt och utan fruktan yttrar sina tankar och följer sin öfvertygelse. *Framfus*, som ytttrar sig eller handlar djerft, obetänksamt och öfveriladt.

279. **Frivillig. Sjelfvillig. Godvillig. Sjelfmant. Sjelfkraft. Opåmint. Oombedd. Otvungen. Fri.** — *Fri*, beroende endast af sjelfbestämning. *Frivillig*, som

af fri vilja gör något. Säges äfven om det, som göres af fri vilja. *Sjelfvillig*, är liktydigt med Frivillig, men brukas icke gerna om sak. *Godvillig*, som göres utan tvång, af fri vilja. *Sjelfkraft*, *Sjelfmant*, som utan anmaning, af egen drift, gör något. Säges äfven om något, som göres frivilligt. *Opåmint*, liktydigt med Sjelfmant, nyttjas icke om sak. *Oombedd*, säges om den, som gör något af sig sjelf, utan att man bedt honom derom. *Otvungen*, ej genom tvång framkallad, t. ex.: otvungen bekännelse.

280. **Frukost. Dagvard. Morgonvard. Ottemål.** — *Frukost*, lättare måltid på förmiddagen. *Dagvard, Morgonvard*, dermed liktydiga, äro föräldrade. *Ottemål*, mål, som intages helt bittida på morgonen.

281. **Frukta. Rädas. Baxnas. Grufva sig. Bäfva. Darra. Förskräckas. Förfäras. Fasa. Befara. Befrukta.** — *Frukta*, känna oro vid tanken på något hotande ondt, det man ej tror sig kunna öfvervinna. *Rädas*, har nästan samma betydelse. *Baxnas*, betagas af häpnad och fruktan. Tillhör hvardagsspråket. *Grufva sig*, erfara en känsla af obehag och bekymmer vid tanken på något hotande farligt eller obehagligt. *Darra*, vara betagen af fruktan, i hög grad frukta för något. *Bäfva*, ett likasom det förra bildligt uttryck, innebär en ännu högre förstärkning i begreppet af Frukta. *Förskräckas*, erfara en plötslig och häftig känsla af fruktan för något oväntadt ondt. *Förfäras*, i högsta grad förskräckas. *Fasa*, betagas af ytterlig fruktan eller förskräckelse. *Befara, Befrukta*, med fruktan emotse något hotande ondt.

282. **Fruktan. Rädhåga. Rädsla. Farhåga. Förskräckelse. Bäfvan. Förfäran. Förfärelse. Skrämsel. Skräck. Fasa.** — *Fruktan*, känsla af oro öfver något hotande ondt, det man ej tror sig kunna öfvervinna. *Rädhåga, Rädsla*, äro i allmänhet liktydiga med Fruktan, men hafva en mera begränsad användning. *Farhåga*, lindrigare grad af fruktan för att något farligt, förderfligt, obehagligt skall inträffa. *Förskräckelse*, plötsligt påkommen häftig känsla af fruktan för något ovän-

tadt ondt. *Bäfvän*, hög grad af fruktan. *Förfäran*, *Förfürelse*, ytterlig förskräckelse. *Fasa*, till det yttersta uppdrifven förfäran. *Skrämsel*, plötsligt påkommen häftig förskräckelse. *Skräck*, ytterlig förskräckelse, som betager all besinning.

283. **Fruktbar. Bördig. Fruktsam. Afvelsam.** — *Fruktbar*, som ger rika skördar af säd och frukt. *Bördig*, dermed liktydigt, är icke alltid lika användbart; man kan således icke säga: ett bördigt år, men väl: ett fruktbart år. *Fruktsam*, som har förmågan att genom apling föröka sitt slägte. Äfven liktydigt med *Afvelsam*, som genom apling mycket föröker sitt slägte.

284. **Frukttimmer. Dam.** — *Frukttimmer*, benämning på qvinnor af den bildade klassen. Ordet tillhör det finare umgängesspråket. *Dam* (fr. dame, af lat. domina, herrskarinna), är i allmänhet liktydigt med Frukttimmer, men brukas äfven stundom ironiskt föraktligt.

285. **Fråga. Spörsmål. Förfrågan. Efterfrågan. Förhör. Högmålsfråga.** — *Fråga*, tal eller skrift, hvarigenom man af en person begär svar å något. *Spörsmål*, liktydigt, nyttjas föga utom i skriftspråket. *Högmålsfråga*, fråga, som rör någon högst vigtig sak. *Förfrågan*, på förhand framställd fråga, för att skaffa sig underrättelse om något. *Efterfrågan*, fråga, som göres, för att skaffa sig underrättelse om en sak. *Förhör*, pröfning eller ransakning genom spörsmål.

286. **Fråga. Spörja. Befråga. Tillfråga. Tillspörja. Utfråga. Förfråga sig. Höra. Förhöra.** — *Fråga*, i tal eller skrift begära svar på något. Det liktydiga och mindre vanliga *Spörja* förekommer mest i skriftspråket, företrädesvis i rättegångsstil. *Befråga*, genom frågor till en person begära upplysning om en sak. *Tillfråga*, ställa en fråga till någon. Brukas mest i passiv, helst particip. *Tillspörja*, dermed liktydigt, förekommer oftast i rättegångs- och polisstil. *Förhöra*, genom spörsmål pröfva, ransaka eller utforska. *Höra*, brukas ofta liktydigt med Förhöra. *Utfråga*, genom

frågor utleta något af en person. *Förfråga sig*, på förhand genom frågor göra sig underrättad om något.

287. **Fråntaga. Betaga. Förtaga. Beröfva. Från-röfva. Afhända. Frånstjåla. Frånrycka. Undandra. Undanhålla.** — *Fråntaga*, taga något ifrån en person, i ordets vidsträcktaste betydelse, vare sig med rätt eller orätt, med eller utan våld. *Från-röfva*, med våldsam hand fråntaga en person något. *Frånstjåla*, genom stöld fråntaga. *Beröfva*, med våld fråntaga någon hans rättmätiga egendom; äfv. bringa någon i mistning eller saknad af en sak. *Afhända*, med våld, eller genom list och försåt, fråntaga en person något, som utgör hans rättmätiga egendom. *Frånrycka*, våldsamt, med fiende-hand fråntaga. *Betaga*, bringa i mistning af något. Utesluter begreppet af egentligt våld och orätt, samt har i allmänhet endast person till föremål. *För-taga*, hindra något att låta sig förnimmas, kännas, erfaras, att verka eller fortkomma; äfv. göra att något upphör. Kan icke hafva person till föremål. *Undandra*, har samma betydelse som *Betaga*, *Fråntaga*, t. ex. undandra någon sin hjälp. *Undanhålla*, ej låta en person få det, hvartill han äger rätt.

288. **Fråssa. Glupa. Sluka.** — *Glupa*, äta glupskt. Brukas föga utom i uttrycket: en glupande ulf. *Sluka*, med glupskhet förtära. *Fråssa*, äta öfverdrifvet mycket.

289. **Främmande. Utländsk. Utrikes.** — *Främmande*, som icke tillhör ens eget hus, familj, slägt, eller som är ifrån annan ort, annat land. *Utländsk*, som är ifrån, tillhör eller har afseende på ett annat land än ens eget. *Utrikes*, af enahanda betydelse, kan icke brukas om person, och har för öfrigt ett mera begränsadt användningssätt.

290. **Frö. Korn. Gryn. Kärna.** — *Korn*, helt liten partikel af vissa ämnen, t. ex. af sand. Äfven liktydigt med *Frö*, den del af växters frukt, som är bestämd till deras fortplantning. *Kärna*, frö i en stenfrukt och i vissa andra frukter. *Gryn*, litet korn, i synnerhet af grofmalen säd.

291. **Ful. Stygg. Led. Otäck. Vidrig. Vedervärdig. Motbjudande. Vederstygglig. Vanskaplig. Afskyvärd. Vidunderlig. Gemen. Vämjelig. Äcklig. Oskön.** — *Ful*, som genom en påfallande ofullkomlighet i det yttre gör ett obehagligt intryck på sinnet. *Motsatsen af Skön. Stygg, Led*, som genom fulhet, i förening med ett uttryck af ondska, gör ett förhatligt intryck. *Brukas mest bildligt, i moralisk mening. Oskön*, egentl. ej skön, brukas i estetisk stil, för att beteckna en lägre grad af det Fula. *Otäck*, i hög grad ful. *Tillhör hvardagsspråket. Gemen*, säges om en menniska, som har ett ytterst förhatligt utseende, med prägnen af en nedrig själ. *Vanskaplig*, som har något vanställande kroppsslyte. *Vidrig, Vedervärdig, Motbjudande*, som väcker vedervilja. *Äcklig, Vämjelig*, som väcker högsta afsmak. *Vederstygglig*, i hög grad vedervärdig. *Afskyvärd*, som gör ett i högsta måtto obehagligt intryck. *Vidunderlig*, i yttersta grad ful, oformlig, ohygglig, förfärlig. Jfr 708.

292. **Fullborda. Färdiggöra. Fullända. Fullgöra. Uppfylla. Fullfölja. Fullkomna. Genomföra.** — *Färdiggöra*, bringa ett arbete till slut, så att ingenting vidare återstår att göra. *Inskränker sig i användningen till vissa hand- och handverksarbeten. Fullborda*, har samma betydelse, men säges icke om hand- och handverksarbeten, eller i allmänhet obetydligare arbeten, utan om mera omfattande och betydande, litterära o. d. *Fullända*, fullkomligt sluta något, med bibegrepp af möjligaste fullkomlighet. *Fullgöra*, riktigt och ordentligt verkställa, uträtta. *Fullfölja*, brukas i vissa fall liktydigt med Fullborda, men vanligaste bemärkelsen innebär fortsättning till slut af någonting påbörjad. *Genomföra*, bringa till fullbordan, fullkomligt utföra, t. ex. genomföra en plan, ett förslag. *Fullkomna*, göra fullkomlig. *Förekommer äfven i betydelsen Fullborda*, t. ex.: Fader! det är fullkomnad. *Uppfylla*, nyttjas ofta i bemärkelsen Fullgöra, t. ex. uppfylla sin pligt, sin skyldighet.

293. **Fullkomlig. Fulländad. Fullständig. Full.** — *Fullständig*, som icke saknar någon af sina behöriga delar och derutinnan motsvarar sin bestämmelse. *Fullkomlig*, som har alla möjliga goda egenskaper i högsta mått. Kan i denna bemärkelse endast sägas om Gud. Brukas i vanligaste bemärkelsen om den eller det, som i sitt slag har alla behöriga egenskaper. *Fulländad*, säges om det, som blifvit utarbetadt, utfördt till fullkomlighet; har, i fråga om person, samma betydelse som Fullkomlig. *Full*, nyttjas äfven i många fall liktydigt med Fullkomlig, t. ex. med full sansning, en full kavaljer.

294. **Fullmäktig. Ombud. Målsman.** — *Ombud*, person, som fått uppdrag att handla, göra och låta å en annans vägnar. *Fullmäktig*, med fullmakt försedt ombud. *Målsman*, den, som äger laglig rätt att föra annan persons talan vid domstol eller handla å dess vägnar i angelägenheter af offentlig natur.

295. **Fylla. Påfylla. Uppfylla.** — *Fylla*, göra full eller fulltalig; äfv. helt och hållet upptaga något rum. *Uppfylla*, förstärkningsord för Fylla, brukas äfven bildligt. *Påfylla*, påöka innehållet i ett kärl, tills det blifver fullt.

296. **Fyllig. Full. Öfverflödlig. Ymrig. Rik. Riklig. Öfversvinnelig.** — *Full*, som innehåller allt hvad som kan rymmas; äfv. som har öfverflöd på något. *Fyllig*, som gör ett intryck af fullhet. *Öfverflödlig*, som finnes i mer än behöfligt förråd. *Ymrig, Rik, Riklig*, som finnes i stor mängd eller myckenhet. *Öfversvinnelig*, i högsta måtto öfverflödande.

297. **Fyndig. Fintlig. Påhittig. Rådlig. Förslagen. Klyftig. Spetsfundig.** — *Fyndig*, som har god uppfinningsgäfva, lätt finner medel, utvägar, ord. *Fintlig*, som lätt hittar på råd, utväg, lätt finner sig i tal och svar. *Påhittig*, liktydigt, tillhör hvardagsspråket. *Rådlig*, som vet att finna råd, utväg i svåra fall. *Förslagen*, som, när så behof göres, genast är tillreds med förslag till medel, utvägar. Sammanfaller i det närmaste med Rådlig, men har ett bibegrepp af list. *Klyf-*

tig, som visar mycken skarpsinnighet uti att utfinna, upptänka, utforska. *Spetsfundig*, som har mycken färdighet i att utfinna små, oväsentliga åtskilnader, beväs eller motskäl i omtvistade frågor.

298. **Få. Emottaga. Bekomma. Inhändiga. Erhålla. Ernå. Uppnä. Åtkomma. Öfverkomma. Vinna. Undfå. Anamma. Antaga.** — *Få*, komma i besittning, i åtnjutande, blifva delaktig af något, i vidsträcktaste mening. Kan till subjekt hafva både människor, djur och liflösa ting. *Emottaga*, taga till sig något, som framröckes, lemnas; få i sin ägo, i sitt förvar något, som gifves, öfverlåtes, meddelas. Har i dessa bemärkelser endast person till subjekt. *Bekomma*, liktydigt med *Få*, tillhör skriftspråket och nyttjas sällan om djur och liflösa ting såsom subjekt. *Inhändiga*, bekomma i handom, emottaga. Säges i synnerhet om bref. *Erhålla*, egentl. få något, som man begärt, anhållit om, nyttjas i allmänhet liktydigt med *Få*, *Bekomma*, kan icke gerna sägas om annat än person, samt tillhör skriftspråket och det mera städade umgängesspråket. *Undfå*, d. s. s. *Emottaga*, är uteslutande förbehållet skriftspråket och inskränker sig till några få ordasätt. *Anamma*, af samma betydelse, förekommer i denna bemärkelse ensamt i uttrycket: *anamma sakramentet*. *Antaga*, har i vissa talesätt samma betydelse som *Få*, *Bekomma*, t. ex.: antaga en ny form, annan färg, andra åsigter. *Ernå*, erhålla något, som man sökt vinna. *Uppnä*, komma fram till ett visst föresatt mål. I många fall liktydigt med *Ernå*; dock kan man icke säga: *ernå* en hög ålder, *ernå* målet o. s. v. *Vinna*, förvärfva, bekomma, *ernå*, är begränsadt inom kretsen af vissa talesätt. *Åtkomma*, förvärfva, *ernå*, *vinna*. Innebär begreppet af sträfvande, bemödande att vinna, äfven stundom af orättmätigt förvärf. *Öfverkomma*, tillfälligtvis komma åt, lyckas att få i sin ägo.

299. **Fåfång. Fåfänglig. Flärdfull. Tom.** — *Fåfång*, fallen för flärd och prål, böjd för att vilja lysa med yttre förmåner. *Fåfänglig*, som har ett tomt, bedrägligt sken, utan motsvarande inre värde. *Flärd-*

full, mycket fallen för flärd; äfv. (om sak) som röjer, vittnar om flärd. *Tom*, innehållslös, utan betydelse, utan inre värde.

300. **Fåfånga. Fåfånglighet. Flärd.** — *Fåfånga*, begäret att utmärka sig genom obetydliga och tillfälliga yttre företräden, som lysa i hopens ögon. *Fåfånglighet*, yttre sken af förträfflighet utan motsvarande inre värde. *Flärd*, verldsligt sinne; tomt prål; världen och dess lustar.

301. **Fädernesland. Fädernejord. Fosterland. Fosterjord. Hemland.** — *Fädernesland*, det land, der man är född eller hvarifrån man leder sin härkomst. *Fädernejord*, dermed liktydigt, brukas föga utom i skriftspråket, helst i den högre stilen. *Fosterland*, *Fosterjord*, egentl. det land, der man blifvit uppfostrad. Har vanligtvis samma betydelse som Fädernesland, men höres sällan i talspråket. *Hemland*, det land, der man har sitt hem, der man är boende.

302. **Fällning. Bottenfällning. Drägg. Grummel. Grums. Draf.** — *Drägg*, orenlighet, som lägger sig på botten af vissa flytande ämnen. *Grummel*, i flytande ämnen befintliga fasta smådelar, hvilka vid stillhet vanligen falla sig till botten. *Grums*, odugliga lemningar af vissa ämnen, t. ex. vid drufpressning, trankokning. *Draf*, hylsorna af malt, som återstå efter bryggning. *Fällning* ell. *Bottenfällning*, ämne, som genom kemisk åtgärd blifvit fäldt till botten af en lösning; äfv. i allmänhet, grummel på botten af en vätska.

303. **Fänad. Boskap. Nötboskap. Hornboskap.** — *Fänad*, numera föräldradt ord, som i vidsträckt mening betyder: oskälige djur, men i inskränkt är liktydigt med *Boskap*, kollektivbenämning för nötkreatur, svin, får och getter, som vanligen uppfödas i ladugårdar. *Nötboskap*, det slags boskap, som består af nötkreatur. *Hornboskap*, nötkreatur, får och getter.

304. **Fängelse. Häkte. Häktelse. Arrest. Gäldstuga. Bysättningshäkte.** — *Fängelse*, ställe, rum, hus, der fångar hållas i förvar. *Häkte*, liktydigt, brukas mest i skriftspråket, helst i lag- och rättegångsstil.

Håktelse, är föråldradt och tillhör bibelspråket. *Arr* äfv. af enahanda betydelse som Fångelse, nyttjas m i dagligt tal. *Bysättningshäkte* eller *Gäldstuga*, fångelse, der bysatta personer förvaras.

305. **Fängsla. Binda. Fjettra. Häkta. Arreste Bysätta.** — *Fängsla*, medelst bindande eller belägg med bojer hindra någon att göra fritt bruk af kroppsllemmar; äfv. inspärta i fångelse. *Binda*, fång med band, rep, tåg, rem o. d. *Fjettra*, fängsla med fjettrar, bojer. *Häkta, Arrestera*, inspärta i fångelse. *Arrestera* brukas både i tal och skrift, *Häkta* till hufvudsakligen lag- och rättegångsspråket. *Bysätta* låta insätta en person i häkte för skuld.

306. **Färdig. Beredd. Tillreds. Redo.** — *Färdig* som befinner sig i nödigt tillstånd, att kunna gå företaga något, eller i beredskap för något visst ändamål. Kan sägas både om sak och person. *Beredd* färdig och besluten att göra något. Säges endast om person. *Tillreds*, i beredskap till något. Är egentligen adverb och kan icke användas attributivt. *Redo*, äfv. ledes egentligen adverb, har samma betydelse.

307. **Fäste. Befästning. Förskansning. Fästning. Fästningsverk. Skans. Skansverk. Borg. Slott. Kastell. Citadell. Blockhus. Bålverk. Fältverk. Fortifikation. Kåk.** — *Befästning*, samtliga försvarsverk, hvilka genom en plats sättes i stånd att emotstå fiendens anfall. *Förskansning, Skansverk*, tillfällig befästning under fälttåg, emot fiendtligt anfall. *Fästning*, en vallar och grafvar befästad ort, tillräckligt stark att kunna tjena till långvarigt försvar. *Skans*, en mindre fästning, likväl af den styrka, att formlig belägring erfordras för dess intagande. *Fästningsverk*, försvarsverk för en fästning. *Fäste*, en af natur eller konst emot fiendtligt anfall befästad ort. *Kåk*, befästad af ingen betydenhet. *Borg*, större befästad byggnad. *Slott*, har samma betydelse, men betyder derjemte stort palats, tillhörigt en furste eller förnäm person. *Kastell*, liten fästning, som beskyddar en för öfver obefäst ort. *Citadell*, skans eller kärnfäste inuti

stad eller fästning. *Blockhus*, förskansningsbyggnad af trä eller sten, försedd med skottgluggar och beräknad för en mindre truppstyrka. *Bastion*, framskjutande del af en fästningsvall. *Bålverk*, försvarsverk; äfv. liktydigt med *Bastion*. *Fältverk*, tillfälligt försvarsverk på öppna fältet emot fiendtligt anfall, under påstående fälttåg.

308. **Fästmö. Brud. Maka. Gemål. Hustru. Fru. Husfru. Matrona. Madam. Mor. Enka.** — *Fästmö*, trolöfvad qvinna. *Brud*, en qvinna på sin bröllopsdag. *Hustru*, gift qvinna. *Maka*, liktydigt med *Hustru*, tillhör det finare språkbruket. *Gemål*, en furstlig persons maka. *Fru*, ursprungligen en förnäm mans hustru; är nu ett hedersnamn för hvarje gift fruntimmer af den bildade klassen. *Husfru*, en förnäm mans fru. *Enka*, qvinna, hvars man är död, och som icke ingått nytt äktenskap. *Matrona*, bedagad, allvarsam och ärbär hustru. *Madam* (fr. madame, fru), benämning, som gifves hustrur eller enkor af den ringare klassen. *Mor*, i dagligt tal: hustru eller enka af allmogen.

309. **Föda. Afta. Framföda. Bära.** — *Afta*, genom fortplantning gifva första lifsgnistan åt ett foster. *Föda*, frambringa sitt foster till verlden. Säges både om qvinnor och djurhonor. *Framföda*, liktydigt, fäster tanken uteslutande vid sjelfva födelsemomentet. *Bära*, äfven det samma som *Föda*, säges allenast om kor.

310. **Födelse. Födsel. Nedkomst. Förlossning. Börd. Härkomst.** — *Födelse*, ett fosters framfödande. Brukas helst i fråga om menniskor och med särskilt hänsyn till fostret. *Förlossning*, en hafvande kvinnas entledigande från fostret. *Nedkomst*, af enahanda betydelse, tillhör det finare språkbruket. *Födsel*, liktydigt med *Födelse*, har derjemte samma betydelse som *Härkomst*, förhållandet, att man härstammar ifrån någon viss person eller tillhör någon viss släkt. *Börd*, äfven det samma som *Födelse*, men i denna bemärkelse sällan brukligt; säges äfven för *Härkomst*, i synnerhet förnäm, t. ex.: en man af börd.

311. **Följa. Efterfölja. Efterträda. Aflösa.** — *Följa*, komma bakefter någon, efteråt. Säges både i fråga om rum och tid. *Efterfölja*, har samma betydelse, men brukas oftast i passiv eller som neutrumb. *Efterträda*, följa efter någon i embete, tjänst, befattning o. s. v. *Aflösa*, träda i en annans ställe, vid vaktgöring, tjänstgöring, arbete o. s. v.

312. **Följa. Medfölja. Åtfölja. Ledsaga. Beledsaga. Lotsa. Konvojera.** — *Följa*, gå, fara, färdas, föras i sällskap med någon, göra sällskap på vandring, resa o. s. v. *Medfölja*, följa med, vara följaktig. *Har* sällan person till subjekt. *Åtfölja*, dermed liktydigt, brukas både om person och sak. *Ledsaga*, följa någon på väg, såsom sällskap eller till skydd. *Beledsaga*, åtfölja någon på vandring, färd, resa, till skydd, biträde eller såsom hedersbevisning. *Konvojera*, säges om örlogsskepp, som åtfölja handelsfartyg till betäckning. *Lotsa*, betjena främmande fartyg som vägvisare i farvattnet vid en kust.

313. **Följd. Rad. Räcka. Sträcka. Ramsa. Kedja.** — *Följd*, personer, föremål eller händelser, som följa efter hvarandra. *Rad*, räcka af utmed eller bakefter hvarandra följande, likartade föremål. *Räcka, Sträcka*, en mängd af likartade föremål, som hafva sitt läge i en följd utmed hvarandra. *Kedja*, egentl. rad af hopfogade länkar. Brukas bildligt i samma bemärkelse som *Följd*. *Ramsa*, lång följd af ord o. d.

314. **Följe. Medfölje. Svit.** — *Följe*, samteliga personer, som till uppvaktning eller hedersbevisning åtfölja någon högre person. *Medfölje*, samteliga personer, som medfölja en person, vare sig högre eller lägre. *Svit*, en furstlig persons följe.

315. **För. Framstam. Förstäf.** — *Framstam*, främre delen af ett fartyg. *För*, sjöterm, har samma betydelse och brukas mest i bestämd form. *Förstäf*, en krokig bjelke, som med nedre ändan är fästad på underlöpnet af ett fartyg och räcker med öfre ändan upp under bogsprötet.

316. **Föra. Bringa. Fortskaffa. Framskaffa. Öfverföra. Öfverbringa. Befordra. Flytta. Förflytta. Bära. Känka. Köra. Skjutsa. Fora. Forsla. Frakta. Skeppa. Färja. Flotta.** — *Bringa*, skaffa något till en annan ort. Säges mindre ofta. *Föra*, genom något slags fortskaffningsmedel bringa något till en ort. *Framskaffa*, besörja, att något kommer fram till ett ställe, till en person. *Befordra*, besörja, att person eller sak föres till dess bestämelseort. *Fortskaffa*, bringa, föra person eller sak till en ort; äfv. liktydigt med *Befordra*. *Öfverföra*, föra person eller sak öfver haf, sjö, flod o. s. v. till någon ort; äfv. liktydigt med *Fortskaffa*, likasom *Öfverbringa*, hvilket brukas föga utom i fråga om bref. *Flytta*, låta något få annan plats, bringa, föra till annat ställe, annan ort; låta en person få annan boningsplats, station, syssla o. s. v. *Förflytta*, till begreppet liktydigt med *Flytta*, höres sällan i dagligt tal och kan icke i alla förekommande fall utbytas med detta ord. *Bära*, omedelbart med kroppens tillhjälp föra något. *Känka*, i hvardagsspråket: med ansträngning bära någonting mycket tungt. *Köra*, föra på eller uti kördon. *Skjutsa*, med häst och äkdon fortskaffa en person till en ort. *Fora*, medelst lastdjur eller dragare föra varor ifrån en ort till en annan. *Forsla*, medelst dragare föra varor eller personer^o ifrån en ort till en annan. *Frakta*, emot viss öfverenskommen betalning föra varugods sjölêdes ifrån en ort till en annan. *Skeppa*, på fartyg öfverföra varor ifrån ett land till ett annat. *Färja*, öfverföra på färja. *Flotta*, flottvis föra timmer o. d. ifrån en ort till en annan.

317. **Förakt. Missaktning. Vanvördnad. Sidvördnad.** — *Förakt*, känsla af moraliskt misshag för person eller sak, grundad på öfvertygelsen derom, att de ej förtjena aktning. *Missaktning*, ringare grad af aktning, än som vederbör. *Sidvördnad*, bristande skyldig vördnad, felande uppmärksamhet emot någon. *Vanvördnad*, sidvördnad, som närmar sig till uttryck af förakt.

318. **Förakta. Vanvörda. Ringakta. Missakt. Försmå. Sätta sig öfver.** — *Förakta*, känna eller ytt förakt för person eller sak. *Ringakta*, hysa blott ringaktning för någon eller något. *Missakta*, visa en person mindre aktning, än han förtjenar. *Vanvörda*, visa tillbörlig vördnad. *Försmå*, akta något allt för ringa att förtjena emottagas eller antagas; äfv. ans något under sin värdighet. *Sätta sig öfver*, anse under sin värdighet, ej bry sig om.

319. **Föraktlig. Förkastlig.** — *Föraktlig*, vär förakt. *Förkastlig*, värd att förkastas; högst klandervärd.

320. **Förargelse. Anstöt.** — *Anstöt*, smärtsamt intryck på själen, till följd af något, som strider emot religion och goda seder eller det tillbörliga och passande, eller ock till följd af någon, merendels inbillad förolämpning. *Förargelse*, känsla af harm öfver något i sedligt afseende förkastligt.

321. **Förbjuda. Förmena. Förvägra.** — *Förbjuda*, tillkännagifva, att något visst ifrågavarande ej får göras eller ske. *Förmena*, ej tillåta en person att göra något hvarom fråga är. *Förvägra*, neka sitt samtycke till något. Är i allmänhet liktydigt med Förmena. J 1250.

322. **Förborga. Dölja. Gömma. Skylla. Fördölja. Undandölja. Undangömma. Undansticka. Bemantla. Maskera. Myssla.** — *Dölja*, laga, att person eller sak icke kan synas eller lätteligen upptäckas. I samma bemärkelse brukas äfven någon gång *Skylla*, hvilket egentligen betyder: öfvertäcka. *Gömma*, förvara något på ett afskildt eller hemligt ställe, eller inom lås och nyckel. Äfven i allmänhet liktydigt med Dölja. *Förborga*, äfvenledes liktydigt med Dölja, kan icke hafva person till föremål. Är numera föråldradt och förekommer nästan endast i det bibliska och kyrkliga språket. *Fördölja*, förstärkningsord af Dölja, har sällan person till föremål, och nyttjas mest i betydelsen: förtiga, förhemliga. *Undandölja*, dölja person eller sak för att undandra dem upptäckt, uppspaning, förföl

jelse o. s. v. *Undangömma*, gömma person eller sak på något afskildt eller hemligt ställe, för att de icke må kunna påfinnas. *Undansticka*, hemligen borttaga och undangömma något. *Bemantla*, gifva en skenfager färg åt något. Egentl. täcka öfver med en mantel. *Maskera*, egentl. gömma under mask. Brukas bildligt för: Bemantla. *Myssla*, i hvardagstal: hemligen undandölja.

323. Förbrytare. Lagbrytare. Öfverträdare. Brottsling. Illegerningsman. Missgerningsman. Ogerningsman. Missdådare. — *Öfverträdare*, den som öfverträder lag, befallning, föreskrift. *Lagbrytare*, den som öfverträder mencklig lag. *Förbrytare*, den som gör sig skyldig till lagbrott af svårare beskaffenhet. Har blott afseende på mencklig lag. *Brottsling*, den som svårt förbryter sig emot gudomlig eller mencklig lag. *Missdådare*, *Missgerningsman*, *Ogerningsman*, *Illegerningsman*, förbrytare af värsta slag.

324. Förbättra sig. Förbättras. Bättra sig. Bättras. — Dessa ord betyda alla: blifva bättre, med den skilnad, att *Bättra sig*, *Förbättra sig*, brukas äfven i sedligt afseende, hvilket sällan är förhållandet med *Bättras*, *Förbättras*.

325. Fördel. Förmån. Nytta. Gagn. Båtnad. Bästa. Fromma. Frukt. Vinst. Vinning. Utbyte. Fångst. Fång. Kap. — *Nytta*, det goda, som bruket af en sak medför. *Gagn*, liktydigt, är nästan lika allmänt brukligt. *Båtnad*, af samma bemärkelse, har en mera inskränkt användning och höres sällan i talspråket. *Bästa*, egentl. adjektivt neutrum, är äfvenledes synonymt med *Nytta*, men nyttjas oftast i förbindelse med en genitiv eller med ett pronomen samt i vissa talesätt. Det jemväl liktydiga, nästan föråldrade *Fromma*, förekommer endast adverbialt i förbindelse med prepositionen *till*. *Fördel*, hvad som länder till förbättring af ens ställning, bringar nytta, vinst, förkofran, nöje eller njutning. *Förmån*, liktydigt, brukas i några få uttryck bättre än *Fördel*, men båda orden kunna i allmänhet utbytas med hvarandra. *Vinning*,

fördel, som man har af något. *Vinst*, hvad som efter afdrag af alla kostnader och afbränningar blir öfrigt vid försäljning, idkande af handel, rörelse o. s. v.; äfv. hvad som förvärfvas genom spel, vadhållning o. d. *Äfven* i allmänhet det samma som *Nytta*, *Fördel*. *Utbyte*, hvad som vinnes genom bearbetning af en grufva. *Fångst*, mängd af djur, fisk, som fångas; äfv. bildligt för *Vinst*, *Fördel*. *Fång*, något, som vinnes, förvärfvas. *Kap*, egentligen uppbringadt fartyg, säges i hvardagspråket ofta för *Vinst*. *Frukt*, bildligt uttryck för *Nytta*.

326. **Fördöma. Förbanna.** — *Fördöma*, i teologisk mening: döma till evigt straff eller förklara någon det värd. *Förbanna*, nedkalla Guds straffdom öfver någon; äfv. döma till evigt straff.

327. **Förebrå. Förevida. Tillvita. Tilltala. Före hålla. Förekasta. Föreställa. Tillrättvisa. Banna. Snäsa. Hundfla. Skurpensa. Snubba. Lexa upp.** — *Förebrå*, allvarsamt klandra en person för något, i afsigt att väcka ånger, blygsel o. s. v. *Förevida*, *Tillvita*, lägga en något till last. *Föreställa*, föra någon till sinnes det orätta uti eller de skadliga följderna utaf något, som han gjort eller ämnar att göra. *Före hålla*, strängt och i förmanande ton förebrå; äfv. liktydigt med *Föreställa*. *Förekasta*, tillfälligtvis, i förbigående eller helt kort, tillvita en person något. *Tilltala*, allvarligt förebrå en något. *Tillrättvisa*, med bestraffande ord förebrå, i afsigt att rätta och förbättra. *Banna*, med hårda ord förebrå, bestraffa. Brukas helst i fråga om barn, tjenstefolk och underordnade. *Snäsa*, med hårda ord tilltala, hvasst förebrå en något. *Skurpensa*, *Snubba*, *Lexa upp*, skarpt tillrättvisa. *Hundfla*, öfverhopa med förebråelser, bannor, skymford. De sednare fem orden tillhöra hvardagspråket.

328. **Föredrag. Utförande. Utförssätt.** — *Föredrag*, tal eller afhandling, som i ett sällskap uppläses; äfv. sättet att med röst och åtbörder utföra ett tal: *Utförssätt*; äfv. sättet att utföra ett tonstycke: *Utförande*.

329. **Föregifva. Förebära. Förevända.** — *Föregifva*, falskeligen anföra något såsom skäl, ursäkt. *Förebära*, är liktydigt, men har icke lika vidsträckt användning som *Föregifva*, hvilket äfven gäller om det jemväl liktydiga *Förevända*.

330. **Förena. Förbinda. Ena. Foga. Para. Införlifva. Hopfoga. Sammanfoga. Vidfoga. Tillfoga. Fästa. Fästa. Häfta. Hopfästa. Sammanfästa. Hop-sätta. Sammansätta. Sammanlänka. Anknyta. Förknippa. Förlika.** — *Förena*, sammanföra till enhet, sammanhang, gemenskap, samtlighet. Säges både egentligt och bildligt. *Ena*, förekommer någon gång i skriftspråket med liknande betydelse. *Para*, förena till par. *Införlifva*, förena något mindre med ett större, så att begge blifva ett enda helt. Säges om jordegendomar och landområden. *Foga, Hopfoga, Sammanfoga*, förena två stycken af ett snickararbete utan tillhjälp af spik, skruf, stift o. d., endast genom ytornas inpassning i hvarandra. Brukas ofta bildligt. *Vidfoga, Tillfoga*, foga något mindre till ett större helt. *Förbinda*, vid murning passa fogarna så, att de, som äro i närmaste skikten, ej komma öfver hvarandra. Nyttjas i många fall liktydigt med *Hopfoga, Förena. Fästa, hopfoga* bleck och plåtår genom kanternas vikning om och öfver hvarandra; äfv. med falsbenet hopvika arken vid bokbindning. *Fästa*, göra fast något vid ett annat. *Hopfästa, Sammanfästa*, förena två föremål genom att fästa dem vid hvarandra. *Häfta*, enkelt och lösligt hopfästa. *Hopsätta, Sammansätta*, till ett helt hopfoga, förena de särskilda stycken eller delar, af hvilka ett arbete, ett konstverk består. *Sammanlänka*, förena länk i länk, det ena med det andra. Brukas stundom bildligt i samma betydelse som *Förena. Förknippa*, bildligt uttryck, liktydigt med *Förena. Anknyta*, brukas bildligt, i litterär stil, för *Vidfoga, Tillfoga. Förlika*, finna öfverensstämmelse, likhet emellan tvenne föremål.

331. **Förening. Samband. Sammanhang. Förbindelse. Band. Anhang. Parti. Liga. Koteri. Skrå.**

Förbund. Gemenskap. Beröring. Samfärdsel. Förknippning. Sammansättning. Gyttring. Hopgyttring — *Förening*, ett helt, uppkommet derigenom, att tven eller flera föremål blifvit förenade; äfv. hvad som sammanhåller förenade föremål. *Förbindelse*, fast förenin (helst i bildlig mening); äfv. vechselberöring emellan tven föremål, orter, omständigheter, förhållanden o. s. v. *Gemenskap*, ömsesidig förbindelse mellan personer, orter förhållanden. *Samband*, förbindelse mellan omständigheter, förhållanden eller tillstånd. Kan äfven nyttjas fråga om personer. *Sammanhang*, nära förbindelse mellan ord, meningar, omständigheter, förhållanden, så att det ena beror eller bestämmes af det andra. *Beröring*, egentl. förhållandet att ett ting beröres af ett annat äfv. fig. förhållande mellan personer eller saker. *Samfärdsel*, inbördes beröring i handel och vandel. *Ban*, bildligt uttryck, hvarmed betecknas: förening emellan människor, i och för något olagligt eller moraliskt förkastligt ändamål; äfv. förbindelse i andligt hänseende. *Parti*, förening af flera personer emot andra, som hafv motsatta åsichter och syften. *Liga*, förbund emellan flera stater; äfv. hemlig förbindelse mellan flera personer för uppnåendet af enskilda syften. *Koteri*, sällska af nära förbundna personer, i synnerhet sådana, som puffa för hvarandra. *Anhang*, samteliga de personer som hålla med någon viss hufvudman. *Förbund*, i öfverenskommelse grundad förening emellan personer och för något visst ändamål; äfv. sådan förening emellan stater till anfall eller försvar; äfv. förbundna stater. *Skrå*, af regering gillad förening emellan de handverkare i en stad, som utöfva samma yrke. *Förknippning*, liktydigt med Förbindelse, Samband. *Sammansättning*, kemisk förening af två eller flera enkla kroppar. *Gyttring, Hopgyttring*, ett helt, uppkommet genom tillfällig sammanhopning af flera likartade eller olilikartade delar.

332. Företal. Förord. Förespråk. Inledning. —

Företal, hvad en författare skrifvit framför början i bok eller skrift, för att meddela nödiga upplysningar.

till dess begagnande. *Förord*, företal af kortare innehåll. *Förespråk*, föräldradt uttryck, liktydigt med *Företal*. *Inledning*, förberedande början af skrift eller bok.

333. **Företråde. Fördel. Förmån. Företrädesrätt. Förmånsrätt. Försteg. Försprång.** — *Företråde*, öfverlägsenhet i något hänseende framför en annan eller andra; äfv. bättre rätt än en annan äger. I sednare bemärkelsen nyttjas vanligen *Företrädesrätt*, *Förmånsrätt*. *Fördel*, *Förmån*, äro ofta liktydiga med *Företråde*, i dess förra bemärkelse; likaså de bildliga uttrycken *Försteg*, *Försprång*.

334. **Förfallen. Bofällig.** — *Förfallen*, som befinner sig i ett ganska försämradt tillstånd. Säges om byggnader, äfv. bildligt om människor, med afseende på helse, utseende och sedlighet. *Bofällig*, som är nära att falla, hotar att instörta. Brukas endast om byggnader.

335. **Författare. Skriftställare. Skribent. Skribler.** — *Författare*, den, som författat en bok, en skrift, eller flera sådana. *Skriftställare*, *Skribent*, sägas om författare i allmänhet, utan afseende på någon viss bok eller skrift, och kunna icke nyttjas om poeter. *Skribler*, dålig skriftställare.

336. **Förflyta. Förlida. Förgå. Förlöpa. Förinna. Passera. Framgå. Framflyta. Framfara. Framrinna. Framskrida. Tilländagå. Tilländalöpa.** — Bildliga uttryck, hvarmed tidens långsammare eller hastigare gång utmärkes. *Förgå*, *Förlida*, *Passera*, *Framgå*, beteckna ett långsammare framskridande, *Förflyta*, *Förinna*, *Förlöpa*; ett hastigare lopp. *Framskrida*, *framga* ganska långsamt. *Framflyta*, *Framrinna*, *Framfara*, *förflyta* mer eller mindre hastigt. *Tilländagå*, *Tilländalöpa*, sägas om någon viss bestämd tid, som framskrider ända till slut.

337. **Förfölja. Eftersätta. Efterjaga.** — *Förfölja*, följa efter någon, i afsigt att uppnå, fånga, gripa, döda eller tillfoga skada. *Eftersätta*, *Efterjaga*, uttrycka ett ganska hastigt och ifrigt förföljande. Bildligt betyder

Förfölja äfven: genom ett fiendtligt uppförande bestämdigt söka att tillfoga en person skada.

338. **Förgift. Gift. Etter.** — *Gift, Förgift, ämne*, som, inkommet i en lefvande kropp, utöfvar derpå en förstörande eller omedelbart dödande verkan; äfv. lifsfarligt smittämne. *Etter*, säges af lägre folk om ormgift.

339. **Förgifta. Förgifva.** — *Förgifta*, bibringa, meddela någonting giftiga egenskaper, göra för helsan fördärfelig; äfv. liktydigt med *Förgifva*, döda medelst ingifvande af förgift.

340. **Förhasta sig. Öfverila sig.** — *Förhasta sig*, hasta allt för mycket i omdöme, beslut, handling. *Öfverila sig*, betyder det samma, men i högre grad.

341. **Förhärda sig. Förstocka sig.** — *Förhärda sig*, göra sig alldeles obeveklig, otillgänglig för det goda, förblifva obotfärdig, ej låta omvända sig. *Förstocka sig*, innebär en högre grad af förhärdelse, samt brukas nästan endast i biblisk och kyrklig stil.

342. **Förjaga. Bortdrifva. Fördrifva.** — *Bortdrifva*, drifva bort ifrån ett ställe. Sällan bildligt. *Fördrifva*, med yttre våld eller genom andra medel tvinga någon att aflägsna sig ifrån ett ställe, en ort, ett land. Ofta bildligt. *Förjaga*, är deraf ett förstärkt uttryck.

343. **Förkänning. Förkänsla. Aning.** — *Förkänning*, känning i kroppen på förhand af någon förestående sjukdom. *Förkänsla*, känsla, som man på förhand tycker sig erfara af något kommande. *Aning*, dunkel förkänsla i själen af något kommande.

344. **Förlika. Försona. Bemedla. Bilägga.** — *Förlika*, återföra till sänja och fredligt förhållande. *Försona*, blicka någon, som är förtörnad; äfv. liktydigt med *Förlika*. *Bemedla*, genom medlande tillvägabringa, avsluta något. *Bilägga*, genom bemedling tillvägabringa upphörandet af tvist, strid o. s. v. Liktydiga härmed äro äfven *Förlika* och *Försona*, dock inom en trängre krets.

345. **Förlora. Mista. Tappa. Borttappa. Spilla. Förspilla. Förverka. Tillsätta.** — *Förlora*, blifva

beröfvad person eller sak. *Mista*, af enahanda betydelse, har en mera begränsad användning. *Tappa*, förlora genom strid, process, vad, spel. *Borttappa*, förlora någonting derigenom, att det oförmärkt kommer ur ens förvar eller vård. I samma betydelse nyttjas äfven *Tappa*, *Förlora*. *Tillsätta*, förlora något af sin förmögenhet på en spekulatio, en affär, ett företag o. s. v. *Spilla*, *Förspilla*, genom glömska, försummelse, lättsinnighet förlora. *Förverka*, genom öfverträdelse af pligt göra sig något förlustig.

346. **Förlåta. Tillgifva. Benåda.** — *Förlåta*, upphöra med sin vrede mot en person för något, hvarigenom han ådragit sig den samma. Liktydigt är *Tillgifva*, men brukas mindre och höres i talspråket sällan. *Benåda*, efterskänka någon ett ådömdt straff eller bevilja mildring deruti.

347. **Förmå. Bestämma. Drifva. Öfvertala. Öfvertyga. Beveka. Föranlåta. Föranleda.** — *Förmå*, inverka på en person derhän, att han beslutar sig till något. Nästan liktydigt är *Bestämma*, men i denna bemärkelse föga användt. *Drifva*, med kraft och eftertryck förmå någon att verkställa en sak. *Öfvertala*, genom bevekelsegrunder, hämtade från känslor och begär, förmå en person till något. *Öfvertyga*, genom skäl och bevis förmå en person att hålla något för sant. *Beveka*, genom böner, föreställningar o. s. v., förmå en person till något. *Föranlåta*, *Föranleda*, gifva anledning till att göra något.

348. **Förmå sig. Beqvåma sig. Gitta.** — *Förmå sig*, tvinga sig att göra något, för hvilket man icke är böjd. *Beqvåma sig*, ogerna låta förmå sig till något. *Gitta*, förmå sig till, vårda sig, idas att göra något. Tillhör folk- och hvardagspråket, samt förekommer allenast i nekande satser.

349. **Förnimma. Erfara. Känna. Spörja. Förspörja. Höra. Röna. Inhämta. Insupa.** — *Förnimma*, egentligen: genom sinnesas tillhjälp emottaga intryck af något; i allmänhet: underrättas om, få veta något. *Erfara*, genom yttre eller inre känslor

emottaga intryck af fysisk eller andlig verkning; äf erhålla kunskap, underrättelse om något. I allmän liktydigt med Förnimma. *Känna*, genom känselsinn emottaga intryck. I utsträckt mening äfven om luk och smaksinnet. *Röna*, hufvudsakligen af samma betydelse som Erfara, höres i talspråket sällan. *Spörj Förspörja, Höra*, få kunskap, underrättas om något. Liktydiga med Förnimma, Erfara, i dessa ords sedna bemärkelse. *Inhämta*, förvärfva kunskaper; äfv. erhåll underrättelse om något. *Insupa*, bildligt uttryck för: själ och sinne emottaga och tillegna sig.

350. **Förnya. Upprepa. Återtaga. Omtaga.** — *Förnya*, gifva ny kraft, liflighet eller giltighet åt något som lidit afbrott eller råkat i glömska; äfv. åter börja åter afgifva, yttra, förklara något. *Upprepa*, åter säga yttra, skrifva något. Sammanfaller i begreppet till en del med sednare bemärkelsen af Förnya, dock kunna begge orden sällan vexla om. *Återtaga, Omtaga*, nytt upprepa, genomgå, öfverläsa, t. ex. återtaga en musikstycke, en lexä.

351. **Förnäm. Adelig. Högtförnäm. Högätta** — *Adelig*, som tillhör adelsståndet. *Förnäm*, som i af högt stånd, bekläder något af de högsta embetena staten; utmärkt framför andra i rang och värdighet. *Högtförnäm*, af högsta rang. Brukas mest skämtvis. *Högättad*, af hög ätt, af förnäm börd.

352. **Förnödenhet. Behof. Husbehof. Nödvändighetsvara. Nödortft.** — *Behof*, något, som är nödvändigt att hafva eller göra. *Förnödenhet*, något, som i fysiskt afseende är nödigt att hafva, såsom lifsmed o. d. *Nödvändighetsvara*, sådan vara, som tjenar a tillfredsställa något af de nödvändiga lefnadsbehofve. *Nödortft*, hvad som tarvas för de nödvändigaste behofvens tillfredsställande. *Husbehof*, hvad som behöves i ett hushåll.

353. **Förolämpa. Förörätta. Förfördela. Fö närma. Missfirma. Skymfa. Beskymfa. Såra. Stöt** — *Förörätta*, tillfoga en oförrätt. *Förolämpa*, i ord eller gerning förörätta på ett sätt, som är sårande fi

ens hederskänsla. *Förfördela*, *Förnärma*, innebära en något förmildrande skiftning af begge de föregående orden. *Missfirma*, i tal eller skrift förringa ens heder och anseende. Tillhör lagspråket och rättegångsstilen. *Skymfa*, svårt och uppsätligt förolämpa. *Beskympa*, föga brukligt förstärkningsord af *Skymfa*. *Såra*, i tal eller skrift, om eller till en annan yttra något, som smärtar hans sjelfkänsla. *Stöta*, är en något lindrigare grad af *Såra*.

354. **Förord. Förbön. Bemedling.** — *Bemedling*, mellankomst, hvarigenom något beverkas, en tvist biläges o. s. v. *Förord*, bemedling, hvarigenom man söker utverka någon förmån för en person. *Förbön*, framställning i bedjande ordalag till en person, i ändamål att derigenom för en annan vinna dess medlidande eller utverka förlåtelse, nåd.

355. **Förorda. Anbefalla.** — *Förorda*, genom sin bemedling söka verka hos en person till en annans förmån. *Anbefalla*, för en person eller sak utbedja sig en annans omsorg, vård eller beskydd.

356. **Förr. Förut. Tillförene. Fordom.** — *Förr*, i den förflutna tiden. Kan nyttjas äfven om en aflägsnare tid. *Förut*, betecknar, att något är, finnes eller sker förr i tiden än ett annat. *Tillförene*, afser en icke mycket aflägsen tid. *Fordom*, för lång tid tillbaka.

357. **Förre. Forne. Förliden. Nästliden.** — *Förre*, som närmast föregått någon viss, närvarande tid. Brukas både i tal- och skriftspråket, hvaremot *Förliden*, med enahanda betydelse, sällan höres i dagligt tal, *Nästliden*, aldrig, men någon gång i skriftspråket. *Forne*, som fordom varit.

358. **Förse. Utstyra. Utrusta. Utræda.** — *Förse*, laga, att person eller sak erhåller något för den samma nödvändigt. *Utrusta*, förse med det nödiga för resa, fälttåg o. s. v.; äfv. i allmänhet liktydigt med *Förse*. *Utræda*, d. s. s. *Utrusta*, helst om fartyg. *Ustyra*, gifva en dotter utstyrsel. Äfven någon gång brukadt i samma bemärkelse som *Förse*.

359. **Försegla. Besegla.** — *Försegla*, tillsluta n delst påtryckning af sigill. *Besegla*, genom namntec ning och sigills påtryckande bekräfta någon skrift handling.

360. **Försigtig. Vaksam. Var. Varlig. Varsa. Omtänksam. Aktsam.** — *Försigtig*, är den, som i al hvad han företager, ser sig väl före. *Varsam*, so noga ger akt på allt, hvad som kan blifva hinderli eller farligt. *Varlig*, brukas någon gång liktydigt me *Varsam*. *Omtänksam*, den, som har tankarna riktad på allt hvad som är nödigt, för att vinna sina syfte. *Aktsam*, som noga aktar och vårdar det, han har i si förvar. *Vaksam*, som uppmärksamt passar på hvar tillfälle, då skada kan ske, och söker att förekom den. *Var*, säges om djur, som äro väl på sin vak t. ex. om hundar, som ge hals vid minsta buller.

361. **Förskrifning. Skuldsedel. Skuldebref. Skul förskrifning. Pantförskrifning. Pantbref.** — *Förskrif ning*, skriftlig försäkran, hvarigenom något på viss ti såsom pant öfverlätas åt en person: *Pantförskrifnin Pantbref*; eller utbetalning af en viss summa efter vi tid utfästes: *Skuldförskrifning, Skuldsedel, Skuldebr*

362. **Förskräcka. Skrämma. Uppskrämma. Fö föra. Förskrämna.** — *Förskräcka*, väcka förskrä kelse. *Skrämna*, injaga häftig förskräckelse. *Uppskrämna*, stegringsord af *Skrämna*. *Förföra*, i högt mätto förskräcka. *Förskrämna*, skrämna någon : att han förlorar all besinning.

363. **Förskräcklig. Frukansvärd. Förfäran Förfärlig. Faslig. Fasaväckande. Fasansfull. F sansvärd. Gruffig. Ryslig. Ohygglig. Hisklig. Gri lig.** — *Förskräcklig*, som injagar förskräckelse. Högt grader deraf äro öfriga här anförda adjektiver, i s gande från *Frukansvärd* till *Gräslig*.

364. **Förslag. Plan. Utkast. Upprättning.** *Förslag*, hvad som föreslås eller upptänkes såsom m del att ernå något visst ändamål; äfv. grunddragen något, som är ämnadt att utföras. *Plan*, ett i det hu vudsakliga utarbetadt förslag till något större föret

ller till ett litterärt arbete. *Utkast*, ett i sina väsendt-
iga hufvuddelar, men ej i detalj utfördt arbete. I vissa
fall äfven liktydigt med Förslag och Plan. *Upprån-
ning*, grunddragen af ett utkast.

365. **Förstå. Begripa. Fatta. Uppfatta. Inse. Unkijla.** — *Uppfatta*, i medvetandet upptaga hvad genom sinliga intryck förnimmes; äfv. göra sig viss föreställning om något. *Fatta*, riktigt uppfatta. *Förstå*, fatta meningen, betydelsen af något. *Begripa*, fullständigt i medvetandet upptaga de särskilta känne-
märkena af ett föremål. I allmänhet liktydigt med Förstå. *Inse*, med förståndet genomskåda något, så att man grundligt förstår det. *Urskilja*, med förståndet sär-
skilja begrepp ifrån andra.

366. **Förstånd. Förnuft.** — *Förstånd*, förmågan att tänka. *Förnuft*, i allmänhet: samtliga människans kunskapskrafter; i inskränktare betydelse: förmågan att göra sig föreställningar om föremål, som ligga utom inneverldens område.

367. **Förstöra. Förderfva. Tillintetgöra. För-
ita. Krossa. Förkrossa. Omintetgöra. Härja. För-
ärja. Föröda. Utöda. Ödelägga. Grusa. Nedrifva. Sa-
sara.** — *Förstöra*, våldsamt upphäfva sammanhanget mellan delarna af ett föremål, så att det antingen upp-
hör att vara till, eller helt och hållet förlorar form eller användbarhet; fig. orsaka undergång, förlust af helsa, eder, förmögenhet. *Förinta*, göra slut på ett föremåls
llvaro, bringa till intet. *Tillintetgöra*, har samma be-
delse, men nyttjas mest bildligt och liktydigt med
mintetgöra, verka derhän, att något blir om intet,
isslyckas, ej kommer till verkställighet. *Förderfva*,
llintetgöra ett föremåls brukbarhet, godhet, varaktig-
et. *Krossa*, genom tryckning eller stöt upphäfva sam-
manhanget emellan delarna utaf ett föremål, så att det
tpltas eller söndras i små stycken; fig. i grund för-
störa, förderfva. *Förkrossa*, är förstärkningsord af
krossa, men nyttjas sällan i egentlig mening. *Föröda*,
ödelägga, göra öde. *Härja*, föröda genom krig, farsot
s. v. *Förhärja*, förstärkningsord af Härja. *Utöda*,

i grund utrota, förstöra. Säges om befolkningen i et land, om djur och växter. *Nedrifva*, nedtaga byggnas mur o. d. *Rasera*, i grund nedrifva. *Grusa*, i grund förstöra någonting uppmuradt.

368. **Försumma. Uraktlåta. Underlåta. Åsidosätta. Tillbakasätta. Eftersätta. Förbigå. Förbise. Frånse.** — *Underlåta*, afhålla sig ifrån att göra något vare sig detta är ens pligt eller icke. *Uraktlåta*, underlåta något, som borde göras. *Försumma*, af glömska, tanklöshet eller lättsinnighet underlåta något. *Åsidosätta*, ej iakttaga något, hvartill man är förpligtad. *Eftersätta*, försumma arbete, göromål o. s. v., så att det kommer att ligga efter. Afven i allmänhet liktydigt med Försumma. *Tillbakasätta*, ej lemna förtjer uppmärksamhet åt en person. Liktydiga härmed är äfven Försumma, Eftersätta. *Förbigå*, af glömska vårdslöshet eller med flit lemna något utan uppmärksamhet och öfvergå till något annat; äfv. falla med sitt val på någon annan än den, som rätteligen var deraf förtjent. *Förbise*, ej taga i betraktande. *Ka* icke hafva person till föremål och brukas mest i skriftspråket. I samma betydelse nyttjas äfven stundom, litterär stil, *Frånse*.

369. **Försvaga. Slappa. Förslappa. Förslöa. Förlama.** — *Försvaga*, göra svag, svagare (i både egentlig och bildlig mening). *Slappa*, göra slapp, mindre spänad. *Förslappa*, förstärkningsord af Slappa och, i likhet med detta, ofta brukadt bildligt i st. f. Försvaga, hvilka äfven gäller om *Förslöa*, egentl. göra slö, och *Förlama* egentl. göra lam.

370. **Försvär. Skydd. Beskydd. Värn. Nödvärn. Hägn. Beskärn. Betäckning. Fristad. Tillflykt. Tillflyktsort. Bålverk.** — *Försvär*, handlingen att försvara; äfv. person eller ort, sak, föremål, som ger säkerhet för anfall eller fara. *Skydd, Beskydd*, försvar eller omvårdnad, som lemnas åt någon, vare sig af en skilt person eller offentlig myndighet. *Hägn*, egentl. stängsel kring åker och äng, *Värn*, egentl. utanver vid en fästning, *Beskärn*, egentl. försvarsmedel, *Bål*

verk, egentl. försvarsverk, brukas alla bildligt för Beskydd. *Nödvärn*, tillåtet försvar af egna eller andras rättigheter emot orättmätigt anfall, då man ej kan vänta skydd af den offentliga makten. *Betäckning*, beväpnad trupp eller afdelning af fartyg, som användes till skydd emot fiendtligt anfall. *Tillflykt*, person, hos hvilken man söker beskydd; äfv. ställe, dit man flyr, för att der finna skydd. I sednare bemärkelsen nyttjas äfven *Tillflyktsort*. *Fristad*, ort, der förbrytare, gäldenärer och förföljde äga en skyddande tillflykt; fig. skydd, tillflykt.

371. **Försvara. Skydda. Beskydda. Hägna. Värja. Värna. Beskärma. Freda. Betäcka. Förfäktä.** — *Försvara*, söka att afvärja anfall emot person eller sak. *Värja*, liktydigt, brukas mindre ofta, mest i skriftspråket. *Skydda, Beskydda*, lemna försvar eller omvårdnad. *Hägna, Värna, Beskärma*, äro bildliga uttryck för *Beskydda*. (Jfr 370, Hägn, Värn, Beskärn.) *Freda*, bevara, skydda för fiendtligheter, strid och oro. *Betäcka, skydda* för fiendtligt anfall. *Förfäktä*, med ifver försvara en sats, ett påstående, rättigheter o. s. v.

372. **Försvinna. Förlora sig. Bortkomma. Förkomma.** — *Försvinna*, upphöra att synas, att visa sig; *ifv. aflägsna sig* ifrån ett ställe och dit ej mera återvända. *Förlora sig*, brukas i vissa ordasätt liktydigt *ned* *Försvinna*. *Bortkomma, Förkomma*, på obekant *ätt* förloras och ej mera kunna återfinnas.

373. **Försät. Bakhäll.** — *Försät*, lönnlig anläggning, då en eller flere personer på något ställe i fiendlig afsigt lura på någon. *Bakhäll*, ställe, der man ligger i försät; äfv. personer, som ligga i försät.

374. **Försäkra. Trygga. Betrygga. Stadga. Befästa.** — *Försäkra*, göra säker, varaktig, t. ex. försäkra sin lycka, sitt oberoende. Kan i denna bemärkelse ej hafva person till föremål. *Trygga, Betrygga*, bereda trygghet, försätta i skyddadt tillstånd. Säges bäde om person och sak. *Stadga*, göra fast, stadig, gifva stadga. *Befästa*, gifva styrka och fasthet.

375. **Försämra. Förvärra.** — *Försämra*, göra sämre. Säges både i fysisk och moralisk mening. *Förvärra*, göra värre, öka det onda. Kan icke hafva person till föremål.

376. **Försök. Rön. Prof.** — *Försök*, handling hvarigenom något försökes. *Rön*, försök, som anställes för att utforska förhållandet med något, ett ämnes egenskaper o. s. v. *Prof*, försök, hvarigenom man vill lära känna en persons egenskaper eller ett tings beskaffenhet.

377. **Försöka. Profva. Pröfva. Bepröfva. Fresta.** — *Försöka*, söka att utröna en persons eller ett tings egenskaper och verkningar. *Profva*, försöka beskaffenheten, godheten, dugligheten af ett ting, ett ämne. Säges i synnerhet om något nyss färdiggjort, tillverkad förfärdigadt. *Pröfva, Bepröfva*, försöka person eller sak, för att finna, om de äro sådana de böra vara. *Fresta*, försöka att genom lockelser, retelser, förna någon att afvika från det rätta, från lag och bud.

378. **Förteckning. Register. Lista. Rulla. Matrikel. Längd. Uppsats.** — *Förteckning*, skriftlig, ordnad uppställning af enskiltheter till bekväm öfversigt af det hela. *Register*, vanligen alfabetiskt ordnad innehållsförteckning. *Lista*, förteckning på personer eller ting, i och för något särskilt ändamål och inom någon viss kategori, samt ej ordnad i alfabetisk följd, utarbetad merendels efter tid. *Rulla*, lista, förteckning på manuskap, fångar o. s. v. *Längd*, nyttjas för *Lista, Förteckning*, i vissa uttryck, t. ex.: uppbörds-, husförhörmantalslängd. *Matrikel*, mannförteckning på medlemmarna af ett stånd, en embetsmannaklass eller ett sällskap. *Uppsats*, kort anteckning af åtskilliga saker, för bättre minne skull.

379. **Förtjena. Förskylla.** — *Förtjena*, vara värd att få, erhålla, bekomma något. *Förskylla*, genom uppförande, handlingssätt förtjena.

380. **Förtrogen. Förtrolig.** — *Förtrolig*, som umgås med någon fritt och otvunget såsom en broder eller vän. Säges äfven om det, som röjer, uttrycker ett sä-

dant förhållande. *Förtrogen*, som åtnjuter en persons fulla förtroende. Brukas icke om sak.

381. **Förundra. Förvåna.** — *Förundra*, försätta i förundran. *Förvåna*, göra högst förundrad.

382. **Förtuse. Förese. Motse. Ana. Gissa.** — *Förtuse*, ifrån förhandenvarande tecken och företeelser sluta till framtida händelser. *Förese*, har samma betydelse, men brukas mindre ofta. *Motse*, tänka på något kommande. Äfven liktydigt med *Förtuse*. *Ana*, hafva en dunkel förkänsla af något tillstundande. *Gissa*, med ledning af vissa sannolikheter, eller blott på höft, yttra sin förmodan om förhållandet med någonting obekant, ovisst.

383. **Förutsäga. Föresäga. Spå. Förespå. Förutspå. Profetera.** — *Förutsäga, Föresäga*, på förhand, till följd af förutseende, säga, förkunna något, som skall hända. *Spå*, genom öfvernaturlig förmåga eller hemliga medel förutsäga något, som skall hända. *Förespå, Förutspå*, nyttjas liktydigt med *Förutsäga. Profetera*, egentl. (i bibeln) hålla religiösa föredrag; äfv. (i närvarande tid) genom gudomlig ingifvelse förutsäga hvad som skall hända; äfv. i allmänhet: förutspå.

384. **Förvirrad. Oredig. Förlägen. Brydd. Förbryllad. Förbluffad. Flat. Skamflat. Snopen. Bestört. Häpen. Handfallen. Försagd. Bortkommen. Bortbjuden. Bortbytt.** — *Oredig*, som ej har rediga tankar. *Förvirrad*, för tillfället beröfvad sinnesnärvaro. *Förlägen*, villrådlig, huru man i något visst, tillfälligtvis inträffande, fall skall förhålla sig. *Brydd*, uttrycker en lägre grad af förlägenhet. *Förbryllad*, till den grad förlägen, att man alldeles förlorat fattningen. *Flat*, på ett obehagligt sätt öfverraskad och till följe deraf förlägen. *Skamflat*, blygselfull och förlägen. *Snopen*, flat och harmsen öfver en sviken förhoppning. *Handfallen*, till följe af någon oförutsedd händelse alldeles rädlös. *Försagd*, den, som till följe af öfverraskning, häpenhet, förlägenhet ej vet, hvad han skall säga. *Bestört*, af någon oförmodad händelse i hög grad öfverraskad och förvirrad. *Häpen*, plötsligt och i hög grad bestört

Förbluffad, ytterst bestört. Tillhör hvardagsspråket *Bortkommen*, *Bortbyuden*, *Bortbytt*, som förlorat fattning och sinnesredighet. Äro bildliga uttryck och nyttjas endast i hvardagstal.

385. **Förvissa. Öfvertyga.** — *Förvissa*, göra någon fullkomligt viss om, att något är sant, äger sin riktighet. *Öfvertyga*, genom skäl och bevis förmå en person att hålla något för sant.

386. **Föräldrar. Förfäder. Anor.** — *Föräldrar* fader och moder. *Förfäder*, alla manspersoner, från hvilka någon i rätt uppstigande linie härstammar, med undantag af fader; äfv. äldre generationer i allmänhet *Anor*, rätt uppstigande slägtleder på fäderne och möderne, i adliga ätter.

387. **Föränderlig. Obeständig. Ovaraktig. Ombytlig. Ostadig. Omskiftlig. Flyktig. Fladderaktig. Vankelmodig. Vispig.** — *Föränderlig*, som lätt och ofta förändrar sig. Säges både om person och sak *Ostadig*, ej varaktig; (om person) som ofta, utan gällande skäl, ändrar tycke, föresatser. *Obeständig*, som ej har bestånd; (om person) som ej stadigt fortfar samma tänkesätt, tycken. *Ovaraktig*, som saknar varaktighet. Kan brukas endast om sak. *Ombytlig, Omskiftlig*, fallen för ombyte. Sammanfalla nära med *Föränderlig*, hvilket äfven gäller om *Ostadig*. *Flyktig*, obeständig i tycken, i böjelser. Betyder äfven: fäfang, flärdfull; lösaktig. *Vankelmodig*, som ofta, utan giltigt skäl ändrar sina föresatser. *Fladderaktig*, ostadig. Ej användbart om sak. *Vispig*, flygtig och opålitlig, utan hållning, karakter och grundsatser.

G.

388. **Gammal. Åldrig. Ålderstigen. Bedagad. Urgammal. Utgammal. Lastgammal. Utlefvad. Gammaldags. Gammalmodig. Urmodig. Föråldrad. Uråldrig. Urminnes. Forntida.** — *Gammal*, (om person)

långt framskriden i ålder; (om sak) som varat sedan lång tid tillbaka. *Åldrig*, *Ålderstigen*, kommen till hög ålder. *Bedagad*, som hunnit öfver medelåldern och begynner åldras. *Utlefvad*, orkeslös af ålder. *Utgammal*, alldeles utlevvad. *Lastgammal*, så gammal, att man är sig sjelf och andra till börda. Föregående ord, med undantag af *Gammal*, nyttjas endast om person. *Gammaldags*, *Gammalmodig*, i gamla tider bruklig, öflig. *Föråldrad*, som med tiden kommit ur bruk. *Urmodig*, sedan långliga tider kommen ur bruk. *Forntida*, som varit, lefvat eller tilldragit sig i forntiden. *Urgammal*, *Uråldrig*, som tillhör, leder sin upprinnelse från äldsta tider. Dessa sju sednare ord kunna endast sägas om sak. *Urminnes*, säges om det, som är så gammalt, att ingen kan minnas det; äfv. om det, som går längre tillbaka i tiden, än alla historiska urkunder.

389. **Gifva. Bortgifva. Förmåla.** — *Gifva*, i kraft af giftomannarätt gifva en qvinna till äkta hustru åt en man. Fordrar prep. med och brukas nästan endast i dagligt tal. *Bortgifva*, med samma betydelse, äskar prep. till och nyttjas både i tal- och skriftspråket. *Förmåla*, säges blott om prinsar och prinsessor, förekommer mest i passiv, och afser i synnerhet vigselakten och bröllophögtidigheterna.

390. **Gifva. Bortgifva. Skänka. Bortskänka. Begåfva. Förära. Benåda. Beskära. Förlåna. Tilldela. Egna. Förunna. Helga. Offra. Tillegna.** — *Gifva*, lemna ifrån sig något åt en person såsom gåfva. Fordrar både sak- och personobjekt. *Bortgifva*, liktydigt, säges i synnerhet om gåfvor af högre värde, tar till sig både sak- och personobjekt, det sednare med prep. åt, men kan äfven stå utan det sednare, hvilket icke är förhållandet med *Gifva*. *Skänka*, *Bortskänka*, gifva frivilligt och utan egennyttja eller beräkning. Emellan *Skänka* och *Bortskänka* äger samma skilnad rum, som emellan *Gifva* och *Bortgifva*. *Begåfva*, har samma betydelse som *Gifva*, men fordrar prep. med för sakobjektet, och nyttjas blott om betydligare gåfvor, som gifvas mera fornligt. *Förära*, högtidligt skänka

en person något af högre värde, för att derigeno visa honom en ära. *Benåda*, gifva en person såsom ett vedermäle af nåd. Fordrar prep. *m* sakobjektet. *Tilldela*, låta en person blifva dela något, hvilket väl i egentlig mening icke kan gåfva, men som så betraktas. Säges om sådan har högre vigt och betydighet, subjektet är va en högre ställd personlighet och personobjektet i derordnad. *Beskära*, tilldela något af kärleksfu Säges om Gud, försynen, ödet. *Förläna*, har samma betydelse och användningssätt, men kan brukas om regerande personer. Båda dessa ord t företrädesvis den högre stilen och det kyrkliga sj *Förunna*, af gunst och nåd tilldela. *Tillegna*, l: att en person blir delaktig, kommer i besittning got. *Egna*, *Helga*, *Offra*, nyttjas endast bildligt, vissa talesätt, för Gifva.

391. **Gilla. Godkänna. Antaga. Bifalla. Billiga. Instämna.** — *Gilla*, förklara, att nå sådant det bör vara eller sådant man önskar det. *känna*, erkänna något såsom godt, giltigt, rätt: behörligt. Står uppom folkspråket och höres mindre ofta i dagligt tal. *Bifalla*, yttra sitt g af något (förslag, mening, åsigt o. s. v.). *Antaga* sitt bifall till något, som föreslås, andrages, fram *Biträda*, förklara, att man gillar något (yttrad n tanke, åsigt, beslut). *Billiga*, finna billig, skälig mätig, rättvis. Af här anförda ord kan endast känna hafva person till objekt. *Instämna* (uti klara sig vara af samma tanke som en annan.

392. **Gjuta. Stöpa.** — *Gjuta*, forma en genom att hålla den smält i en hålighet eller föning af viss på förhand bestämd form och låta deruti kallna och stelna. Kan till objekt hafva: sjelfva metallen och det, som genom gjutningen f *Stöpa*, forma ett smält ämne genom dess hål form eller på annat sätt. Kan till objekt icke sjelfva ämnet, hvilket för öfrigt kan vara något än metall (t. ex. stöpa ljus af talg), och brukas

om dylik formning i smått, hvaremot Gjuta säges företrädesvis om metallers formning i stort (t. ex. gjuta kanoner, klockor, statyer o. s. v.).

393. **Glad. Gladlynt. Glädtig. Munter. Lustig. Nyter. Fägen. Fröjdefull. Upprymd. Uppsluppen. Förtjust.** — *Glad*, livvad af angenäma känslor. *Munter*, kallas den, som i det yttre, i synnerhet i sitt tal, ger luft åt sitt glada lynne. *Nyter*, förnöjd och glad. I talspråket. *Upprymd*, vid särdeles munter sinnesstämning. *Lustig*, i hög grad munter. *Uppsluppen*, ytterst munter, lustig i högre grad än det passande gerna tillåter. *Fröjdefull*, full af glädje. Höres sällan i talspråket. *Förtjust*, i högsta måtto glad. *Fägen*, uttryck för Glad, tillhörande folkspråket. *Gladlynt*, *Glädtig*, som har ett i allmänhet gladt lynne eller är för tillfället vid en glad sinnesstämning. Uttrycker en högre grad af glädje.

394. **Glädja. Muntra. Fröjda. Hugna. Fägna. Roa. Förnöja. Förströ. Förlusta.** — *Glädja*, väcka glädje hos någon. *Muntra*, försätta i munter sinnesstämning. *Fröjda*, göra mycket glad. *Hugna*, har samma betydelse som Glädja, men inskränktere användning, och höres sällan i talspråket. *Fägna*, äfvenledes liktydigt med Glädja, brukas både i tal- och skriftspråket, men mindre än detta. *Roa*, *Förnöja*, bereda, förskaffa nöje. *Förströ*, skingra ens sorg, bekymmer, tankar, genom något roande. *Förlusta*, roa med tillställda nöjen, förlustelser.

395. **Glädje. Nöje. Ro. Lust. Munterhet. Fröjd. Fagnad. Hugnad. Gamman. Jubel.** — *Nöje*, förnöjd sinnesstämning. *Ro*, liktydigt med Nöje, brukas mest i talspråket, helst i vissa talesätt. *Lust*, lifligt nöje. *Glädje*, lifligt nöje, som man erfar i anledning af något erhållet godt eller undsluppet ondt. *Munterhet*, munter sinnesstämning. *Fröjd*, högre grad af glädje. *Fagnad*, glädjande tillfredsställelse. *Hugnad*, liflig känsla af tillfredsställelse. *Gamman*, skämt och tidsfördrif. Brukligt endast i några få talesätt. *Jubel*, fröjderop, största glädje. Jfr 1048.

396. **Glömma. Bortglömma. Förglömma. Utglömma. Förgäta** — *Glömma*, förlora något ur minnet. *Bortglömma, Förglömma*, helt och hållet glömma. *Utglömma*, af glömska utelemna. *Förgäta*, liktydigt med *Glömma*, brukas både i tal och skrift, men höres sällan i folkspråket, och kan icke gerna sägas om det man lärt, i minnet inöfvat.

397. **God. Bra. Duglig. Försvärlig. Dugtig. Grundlig. Bastant. Mästerlig. Ypperlig. Förträfflig. Utsökt. Dråplig. Ståtlig. Storståtlig. Fin. Hög. Utmärkt. Klassisk.** — *God* (om sak), som väl motsvarar sitt ändamål, fullkomlig i sitt slag, t. ex. *god jordmän, goda varor*. *Bra*, brukligt endast i talspråket och inom en inskränktare krets, är liktydigt med *God*. *Försvärlig*, som kan godkännas, temmeligen *god*. *Duglig*, som duger till något visst ändamål. *Dugtig*, ganska *duglig*. *Grundlig, Bastant*, ganska *dugtig*. I hvardagspråket. *Förträfflig*, som öfverträffar det mesta i sitt slag, har en ganska hög grad af godhet. *Utsökt*, utvaldt *god*. *Mästerlig*, i högsta grad väl gjord eller utförd. *Ypperlig*, högst *förträfflig*. *Dråplig, Ståtlig*, ytterst *förträfflig*. *Storståtlig*, i högsta mätto *ståtlig*. *Utmärkt*, af mer än vanlig godhet. *Klassisk*, säges om författare, hvilka kunna tjena till mönster. *Fin*, har i vissa fall samma betydelse som *Utmärkt*, t. ex.: *fin viner, kryddor*. *Hög*, i sitt slag *utmärkt*, stor, betydande, *förträfflig*, upphöjd, t. ex.: *hög börd, rang; höga priser, hög själ*.

398. **God. Godhertad. Godsint. Godmodig. Godlynt. Vålvillig. Kärleksfull. Kärleksrik. Hjelpsam. Vålgörande. Öm. Ömsint. Ömhertad. Mensklig. Mild. Mildsinnad. Huld. Huldrik. Blid. Nådig. Skonsam. Medlidsam. Barmhertig. Miskundsam. Miskundelig. Gifmild. Frikostig. Vålsinnad. Våltänkande. Ädel. Ädelsinnad. Ädelmodig. Snäll. Beskedlig.** — *God* (om person), som gerna söker att befördra andras bästa. *Vålvillig*, som i sitt hjerta önskar andra godt och i sina handlingar ådagalägger ett sådant tänkesätt. *Godhertad*, som har ett godt hjerta. I allmänhet liktydigt

med God, hvilket dock utmärker, icke allenast ett godt hjerta, utan äfven goda grundsatser. *Godsint, Godmodig*, som har ett godt sinnelag, ej fallen för att vredgas eller fatta hat. *Godlynt*, som af naturen har ett godt lynne. *Välsinnad*, som hyser välvilliga tänkesätt, goda afsigter. *Vältänkande*, som har goda, menniskoälskande tänkesätt. *Mild, Mildsinnad*, icke sträng eller hård. *Menskelig*, brukas ofta i samma betydelse som *Mild*. *Ömsint, Öm, Ömhjertad*, som har ett känsligt, deltagande hjerta. *Kärleksfull, Kärleksrik*, i högsta måtto god och ömsint. *Barmhertig*, mild och förlåtande mot felande; äfv. hjälpsam och ömsint emot hjälpbehöfvande. *Miskundelig, Miskundsam*, liktydiga med *Barmhertig*, tillhöra det kyrkliga språket. *Medlidssam*, som känner smärta vid åsynen af eller tanken på andras lidande. *Hjelpsam*, som gerna går till handa med hjälp. *Huld*, välvilligt sinnad, mild och öm. *Huldrik*, ganska mildsinnad. I skaldespråket. *Blid*, mild; vänligt eller försonligt sinnad. *Nådig*, som hyser en oförtjent välvilja mot någon lägre, underordnad. Säges egentligen blott om Gud och regerande furstar. *Skonsam*, ej så sträng, som man med rätta kunde och borde vara. *Välgörande*, som bemödar sig att göra andra godt, mildra deras nöd och förljufva deras lif. *Frikostig*, kallas den, som gerna och ofta gläder andra med rika skänker, utan afseende på, om de äro i behof eller icke, blott för det nöje, han deraf erfar. *Gifmild*, den, som ofta och rikligt ger åt behöfvande, utan annan bevekelsegrund än rent medlidande. *Ädel, Ädelsinnad*, villig att af ren välvilja uppoffra sin fördel för andras bästa. *Ädelmodig*, mild och försonlig emot ovän eller fiende, på hvilken man vore i tillfälle att hämnas. Äfven ofta d. s. s. Ädelsinnad. *Beskedlig*, icke böjd att tänka eller göra något ondt. Tillhör talspråket, hvilket äfven är förhållandet med *Snäll*, beskedlig och godhertad; äfv. tjenstvillig. Jfr 955 och 1207.

399. **Godtgöra. Ersätta.** — *Ersätta*, utgifva något till en person, för att hålla honom skadeslös för liden förlust, eller för kostnad, möda, arbete o. s. v., som

han haft för ens räkning. *Godtgöra*, dermed liktydig är dock till sitt användningssätt mera begränsadt.

400. **Gosse. Pilt. Pojke. Larf. Pyrvel. Parve Pys.** — *Gosse*, barn af mankon emellan sju och fjortio års ålder. *Pilt*, af samma betydelse, är numera föråldradt. *Pojke*, liktydigt, tillhör talspråket. *Larf, Pyrvel, Parvel, Pys*, liten gosse om två till tre års ålder. Tillhöra hvardagsspråket.

401. **Graf. Dike. Kanal. Grop. Gröppa. Grufva. Grift.** — *Graf*, jernbred, gräfd fördjupning i marken af betydligare längd, och vanligen bestämd till vattens afledande eller förvarande; äfv. djup, gräfd fördjupning i jorden, för begrafning af lik. *Kanal*, djup och bred vattengraf till aflopp, vattning eller för segelfarten. *Dikè*, jernbred, lång, gräfd fördjupning i marken grundare och smalare än en graf, samt afsedd endas för vattnets aflopp. *Grop*, oregelbunden fördjupning i marken, vare sig naturlig, tillfällig eller gräfd, och vanligen vidare upp- än nedtill, samt mer eller mindre djup. *Gröppa*, liten grop på väg. *Grufva*, en till vinnande af malmer eller andra nyttiga mineralier gräfd eller utsprängd fördjupning i jorden. *Grift*, hvälfv graf, uti eller under en kyrka eller på en kyrkogård.

402. **Grann. Prydlig. Sirlig. Siratlig. Pråktig. Ståttlig. Prunkande. Prålig. Prålande. Yppig.** — *Prydlig*, behagligt prydd. *Sirlig*, prydd med konst och småaktig noggrannhet. *Siratlig*, kallas en person, som är stor, vacker och välväxt. *Grann*, lysande genom färgprakt och öfverdrifven prydlighet. *Pråktig*, utmärkt genom yttre glans och herrlighet. *Ståttlig*, som gör et storartadt intryck. *Prunkande*, ytterst pråktig. *Prålande, Prålig*, skrytsamt grann. *Yppig*, kostbar och pråktig.

403. **Grannlaga. Finkänslig. Laggrann.** — *Finkänslig*, som med fin urskilning uppfattar det skickliga och passande. *Grannlaga*, kallas den, som noga akta sig att säga eller göra något, hvilket på minsta vis kan sára en annans känsla; äfv. den, som fordrar en sådan

noggrann uppmärksamhet. *Laggrann*, brukas stundom i samma betydelse som *Grannlaga*.

404. **Gren. Qvist. Ranka. Ref. Refva. Ris. Ruska.** — *Gren*, omedelbart ifrån stammen liksom en arm utgående lem på träd och buskar. *Qvist*, tunn och böjlig ifrån en gren utgående del af träd eller buske. *Ranka*, klängande qvist af vinträdet med tillhörande blad. *Ref, Refva*, stjelk, som på längre mellanrum slår rötter i jorden och deremellan bågformigt höjer sig. *Ris*, samling af qvistar eller smärre grenar. *Ruska*, afhuggen gren med vidsittande löf eller barr.

405. **Groda. Källfrö. Padda. Klossa. Tossa.** — *Groda*, bekant slägte af kräldjuren. *Källfrö*, den vanliga arten deraf. *Klossa, Tossa*, benämningar i folkspråket på *Groda*. *Padda*, ett särskilt slägte af groddjuren.

406. **Grund, s. n. Bank. Ref. Vad.** — *Grund*, grundt ställe i haf, sjö eller flod. *Bank*, en nära mot vattenytan uppstigande, långsträckt, bred och jemn upphöjning af hafsytan, vanligen bestående af sand. *Ref*, ett grund, som sträcker sig ut ifrån landet. *Vad*, grundt ställe i ström eller å, der man kan vada öfver.

407. **Grund, s. m. Botten. Mark. Vall. Golf.** — *Grund*, det understa, fasta af något, i synnerhet af haf, sjö eller flod. *Botten*, har i allmänhet samma betydelse, men brukas uteslutande om kärl och vissa fasta kroppar, t. ex. botten af ett fat, af en tårta. *Mark*, jordens yta i allmänhet. *Vall*, gräsbeväxt mark; äfv. jemn mark. *Golf*, beläggning af trä eller sten på botten af boningsrum o. s. v.

408. **Grunda. Anlägga. Grundlägga. Stifta. Instifta. Instikta. Inrätta. Upprätta.** — *Grunda*, lägga första grunden till något. *Inrätta*, anordna något i öfverensstämmelse med ett visst afsedt ändamål. *Upprätta*, egentl. uppresa, uppföra, brukas i vissa fall liktydigt med *Inrätta*. *Anlägga*, från första början anordna och besörja uppbyggandet af en stad, fästning o. s. v., eller grunda någon större inrättning. *Stifta*, grunda något, som har mer än vanlig vigt och är be-

stämndt för längre varaktighet. *Instifta*, d. s. s. *Stifta*. Säges om mera betydande offentliga inrättningar samt i religiös mening. *Instikta*, äfven liktydigt med *Stifta*, inskränker sig till det bibliska och kyrkospråket. *Grundlägga*, är liktydigt med *Grunda*, och i vissa fall äfven med *Anlägga*.

409. **Grundsats. Grundsanning. Grundregel. Lefnadsregel.** — *Grundsats*, allmän sanning, hvarur andra härledas: *Grundsanning*; äfv. regel för handlingssättet: *Lefnadsregel. Grundregel*, hufvudsaklig, allmän regel.

410. **Gråta. Lipa. Grina. Grägna. Snyfta. Flepa.** — *Gråta*, utgjuta tårar. *Lipa*, gråta bittert under förvridning af läpparna. *Grina*, gråta högljudt och under förvridning af anletsdragen. *Grägna*, det samma som *Grina*, men brukligt endast om barn. *Flepa*, se *gråtfärdig* ut, smågråta. Alla dessa ord, utom *Gråta*, tillhöra uteslutande hvardagsspråket. *Snyfta*, under gråt göra ofrivilliga, djupa och krampaktiga andetag tätt uppå hvarandra.

411. **Gräns. Ägoskilnad. Råskilnad. Rågång. Landamäre.** — *Gräns*, yttersta kanten eller sträcklinien af ett jordområde. I fråga om grannars ägor nyttjas vanligen *Ägoskilnad*. *Rågång*, uppgången ägoskilnadslinie. *Råskilnad*, genom rågång utstakad ägoskilnad. *Landamäre*, ett lands gräns.

412. **Gröt. Mos. Deg.** — *Gröt*, ett slags tjockare skedmat af mjöl eller gryn, kokta med vatten eller mjölk; äfv. hoprörd, dylik massa till omslag. *Deg*, knådad massa af mjöl och vatten eller mjölk, hvaraf bakas bröd m. m.; äfv. dylik massa, hoprörd af ett pulverformigt och ett flytande ämne. *Mos*, något, som blifvit sönderkokt till stadgan af gröt eller deg; äfv. (apoteks-term) grötlik blandning af pulver med ett flytande ämne.

413. **Gudaktig. Gudfruktig. Gudlig. From. Dygdig. Helig. Religiös.** — *Dygdig*, sedligt god. *From*, sedligt god till följe af religiös känsla. *Gudfruktig*, from af fruktan för Gud, d. v. s. till följe af en liflig öfvertygelse om Guds helighet och rättfärdighet. *Gudaktig*, som af själ och hjerta dyrkar och älskar Gud

och lever efter hans vilja. *Gudlig*, som lever helt och hållet i Gud. *Helig*, i hög grad sedligt ren och fullkomlig. *Religiös*, som af kärlek till Gud handlar samvetsgrant i alla sina förhållanden.

414. **Gudsdyrkan. Gudstjenst. Husandakt.** — *Gudsdyrkan*, sättet att dyrka Gud. *Gudstjenst*, offentlig gudsdyrkan. *Husandakt*, enskilt gudsdyrkan.

415. **Gumma. Käring.** — *Gumma*, gammal qvinna. *Käring*, liktydigt, tillhör hvardagspråket och innebär vanligen något föraktligt, när det icke brukas skämtvis.

416. **Gå. Gånga. Vandra. Stiga. Träda. Vanka. Vackla. Skrida. Vada. Klättra. Lustvandra. Spatsera. Promenera. Tåga. Marschera. Troppa. Rycka. Drifva. Stryka. Svärma. Irra. Ströfva. Knalla. Masa. Valla. Mallra. Palta. Pallra. Larfva. Kralla. Rulta. Stulta. Tulta. Strutta. Stöfla. Traska. Lunka. Trippa. Slinka. Slingra. Loma. Tassa.** — *Gå*, i upprätt ställning, med fötternas tillhjälp, långsamt förflytta sig ifrån ett ställe till ett annat. *Gånga*, föråldradt ord, liktydigt med *Gå*. *Stiga*, *Träda*, gå endast få steg, ett kort stycke. *Vandra*, färdas till fots. Nyttjas äfven ofta i fråga om promenad, gängärenden m. m. *Vada*, gå i vattnet på grunda ställen i sjö, flod, å o. s. v. *Vanka*, gå med vaggande gång; äfv. gå hit och dit, utan något visst mål. *Vackla*, gå med osäkra, svigtande steg. *Skrida*, gå helt långsamt framåt. *Klättra*, mödosamt stiga uppför en brant höjd. *Drifva*, *Stryka*, gå sysslolös omkring. *Irra*, vilsen gå omkring hit och dit; äfv. stryka omkring utan stadigt hemvist. *Ströfva*, draga omkring hit och dit i landet, för att uppsöka något, plundra eller tigga. *Svärma*, vandra omkring i stora skaror; äfv. stryka omkring, för att roa sig, rusta o. s. v. *Tåga*, gå i högtidlig ordning; äfv. liktydigt med *Marschera*, tåga i takt och i viss bestämd ordning (om trupper). *Troppa*, gå truppvis. *Spatsera*, *Lustvandra*, *Promenera*, gå endast för sitt nöje och för att hämta frisk luft. *Rycka*, liktydigt med *Marschera*, antyder en skyndsam marsch och säges endast om trupper. Följande ord tillhöra folk- eller hvardags-

språket: *Knalla*, gå sakta och maktigt. *Masa*, maktigt och släpa benen efter sig, gå mycket lå. *Valla*, vandra af och an. *Palta*, gå, säges eg om tiggare. *Pallra*, gå helt sakta och varligt. gå sakta och vacklande, af brist på krafter. gå ostadigt och vacklande som en liten gosse. gå långsamt och med möda, synnerligen i dåligt *Rulta*, hafva en tung, långsam och vaggande *Mallra*, långsamt vandra omkring. *Stulta*, gå va och lutad som gamla gubbar. *Loma*, gå med hufvud och släpande steg. *Tulta*, gå med korta, och vacklande steg. Säges egentligen om barn. gå i stöflar. *Tassa*, gå helt tyst och smygande; sakta i strumplästen eller i tofflor, liksom spior *Slinka*, gå hemligt, i smyg. *Slingra*, framskridter. *Strutta*, gå med en framåt stupande, stöta stapplande gång. *Trippa*, gå på framfötterna eller små, lätta, nästan hoppande steg. *Lunka*, gå eller half passgång.

417. **Gåfva. Skänk. Föräring. Nådegåfva. mossa.** — *Gåfva*, hvad som för intet lemnas å att blifva hans tillhörighet. Kan sägas både om heter och lösören. *Skänk*, gåfva, gifven i af visa sig frikostig. Kan endast sägas om lösören *äring*, skänk, gifven af en högre person åt någ att derigenom visa honom en ära. *Nådegåfva* gifven af nåd och barnhertighet. *Almosa*, nå gifven åt någon fattig, tiggare.

418. **Gång. Resa. Hvarf. Omgång.** — hvarje särskilt tillfälle, då en handling, verknindelse eller företeelse sker eller upprepas. *Resadigt*, föråldradt, brukligt endast i lag- och bibe samt i vissa talesätt. *Omgång*, hvarje särskildå vissa handlingar upprepas. *Hvarf*, brukas fall liktydigt med Gång.

419. **Gäckas. Gyckla. Spektakla. Nojsa.** — *Gäckas*, spefullt skämta med någon. *Gyckla* putslustiga upptåg för sig; äfv. liktydigt med *Drifva*, *Spektakla*, *Nojsa*, göra spe af någon.

420. **Göra. Förfärdiga. Tillverka. Förrätta. Uträtta.** — *Göra*, genom användande af kropps- eller själskrafter verka eller frambringa något. *Förfärdiga*, genom handarbete och med tillhjälp af vunnen konstfärdighet frambringa ett föremål, som tjenar antingen till nytta eller nöje. *Tillverka*, med tillhjälp af verktyg, maskiner, kemiska operationer o. s. v., frambringa vissa ämnen eller föremål till nytta eller nöje. *Förrätta*, verkställa, utföra någon angelägenhet eller sådana göromål, som tillhöra en tjänst, syssla o. s. v. *Uträtta*, utföra göromål, uppdrag o. s. v. Jfr 54.

421. **Gördel. Bälte. Skärp. Gjord.** — *Gördel*, jembred bindel af tyg eller skinn, hvarmed, för värmes skull, midjan af kroppen omslutes. *Bälte*, bred bindel af läder, som man bär om lifvet, för att sammanhålla kläderna. *Gjord*, bredt, starkt band af hampväf, eller bred rem, till sadeltyg, stolsitser, sängbottnar o. d. *Skärp*, lifband, lifbindel; äfv. bredt band, buret som axel- eller lifgehång.

422. **Göromål. Gerning. Handling. Sysselsättning. Arbete. Verk. Syssla. Bestyr. Ärende. Värf. Förrättning. Uträttning. Angelägenhet. Förehafvande. Företag. Befattning. Verksamhet.** — *Sysselsättning*, allt hvad man af egen drift och vilja gör, vare sig för nytta, nöje, eller att förnöta tiden. *Verksamhet*, kropps- eller själskrafters fortsatta sysselsättande i och för något visst ändamål. *Gerning*, verksamhet, hvarigenom något utföres, åstadkommes, frambringas. *Arbete*, verksamhet, vare sig själens eller kroppens, förbunden med större kraftansträngning. *Handling*, andlig verksamhet, som uppenbarar sig genom yttre verkning, och hvars riktning och syfte äro af sedligt god eller dåligt beskaffenhet. *Verk*, något genom verksamhet, vare sig med eller utan ansträngning, åstadkommet, frambragt, t. ex.: verket prisar mästaren, ett verk af slupen. *Göromål*, gerning, hvarigenom något utföres, förrättas eller uträttas, som tillhör ens tjänst, befattning eller verksamhet. *Syssla*, göromål, som förefaller i ett hus, helst sådant som förrättas af tjänstehjon.

Ärende, något, för hvars uträttande man begifver : eller skickas till en person; äfv. liktydigt med *Anglägenhet*, sak eller förrättning, i någon större mån vittig och maktpåliggande. *Bestyr*, något tillfälligt : bestyra. *Förrättning*, göromål eller angelägenhet, se tillhör en tjänst, syssla o. s. v. *Värf*, omfattar både göromål, förrättning, sysselsättning, yrke. *Uträttning* något tillfälligt, som förrättas för egen eller andras räkning. *Befattning*, sysselsättning eller åtgärd m. något, antingen tillfälligtvis eller på grund af embe-tjänst, syssla. *Förhafvande*, sak af någon vikt, som man sysselsätter sig med och söker att genomdrifva. *Företag*, något af större vikt och betydighet, som sättes i verket. Jfr 1080.

H.

423. **Hafva. Äga. Besitta. Innehafva. Åtnjuta** — *Hafva*, har i allmänhet till föremål allt hvad som står till en person eller sak i något slags förhållan-af tillhörighet, förbindelse eller beroendé. Brukas äfv. ofta i samma betydelse som efterföljande verber. *Innehafva*, hafva något i sitt våld, vare sig med eller utan rätt; (i militärspråket) hålla ett land, en ort besatt. *Äga*, innehafva något såsom egendom med laglig rätt. *Besitta*, innehafva något med ägande- eller nyttjanderätt. *Åtnjuta*, innehafva någon förmån, som icke förutsätter besittnings- eller äganderätt.

424. **Hal. Halkig. Glatt. Glansk. Slipprig.** *Glatt*, fullkomligt slät. *Hal*, säges om det, som är en så glatt yta, att man lätt slinter derpå, eller som är svårt att fasthålla och lätt slinter ur händerna. *Halkig*, något hal. *Glansk*, glatt och glänsande. *Slipprig*, säges om det, som har en blöt och smörjig yta på hvilken man lätt kan halka.

425. **Hals. Nacke. Manke.** — *Hals*, den kroppsdelen, som förenar hufvudet med den öfriga delen.

er kroppen. *Nacke*, nedersta delen af bakhufvudet jemte
 Am bakkdelen af halsen. *Manke*, öfre delen af halsen på
 D V hästar och oxar.

IT 426. **Halt. Rast.** — *Halt*, uppehåll, som marsche-
 S rande trupp gör. *Rast*, kort hvila under tåg, marsch,
 ta färd, vandring.

427. **Hammare. Slägga. Klubba. Knoster.** —
 Hammare, redskap att slå eller smida med. *Slägga*,
 stor, tung handhammare, som vid smidning föres med
 begge händer. *Knoster*, grof slägga, som brukas till
 att sönderslå stenar m. m. *Klubba*, stor, tung, i nedre
 ändan ganska tjock knölpåk, fordom begagnad som
 stridsvapen; äfv. redskap till bultning, bestående af en
 tung träklump med skaft.

428. **Hand. Näfve. Knytnäfve. Labb. Ram. Tass.**
 — *Hand*, yttersta delen af armen på en människa, ifrån
 handleden till fingerändarna. *Näfve*, stor och grof hand.
Inskränkt till talspråket. *Knytnäfve*, knuten hand. *Labb*,
Ram, grof hand. Tillhöra det lägre hvardagsspråket.
Tass, liten hand. Säges skämtvis.

429. **Handel. Köpmanskap. Mångleri. Schack-
 reri.** — *Handel*, yrket att köpa och sälja, för att derpå
 göra vinst. *Köpmanskap*, i större skala bedrifven han-
 del. *Schackreri*, handels idkande i smätt genom varors
 utbudning i hus och gårdar, åt kommande och gående.
Mångleri, småhandel med lifsmedel, brukade kläder,
 möbler o. d.

430. **Handling. Urkund. Akt.** — *Handling*, skrift,
 utgången ifrån en offentlig myndighet eller dit ingifven;
 äfv. skrift, härrörande af ett lärdt samfunds, en aka-
 demis verksamhet. *Urkund*, offentlig handling, som
 tjenar till bekräftelse af en saks sannfärdighet. *Akt*,
 en rättegångshandling, embetskrifvelse, eller till någon
 myndighet ingifven skrift.

431. **Handske. Vante. Mudd.** — *Handske*, sydd
 betäckning för handen, vanligen af skinn och med hvarje
 finger särskilt afdelt. *Vante*, af tyg eller läder sydd
 eller af ullgarn m. m. stickad eller knuten betäckning
 för handen. *Mudd*, betäckning för handlofven.

432. **Hast. Hastighet. Skyndsamhet. Brådska. Flång.** — *Hast*, förhållandet att något göres, verkställs fort. Liktydigt är *Hastighet*, som derjente betyder: förhållandet emellan tiden för en kropps rörelse och den väg, rymd, som han derunder tillryggalägger. *Skyndsamhet*, hastigt verkställande, utförande. *Brådska*, stor skyndsamhet. *Flång*, öfverdrifvet och onödigtvis häftig rörelse; öfverdrifven brådska. Tillhör hvardagsspråket.

433. **Hasta. Skynda. Brådska. Brådstörta. Flånga.** — *Hasta*, göra någonting fort. *Skynda*, bruka mycken hast. *Brådska*, uttrycker en ytterligare stegring af *Hasta*. *Brådstörta*, göra något med öfverilad brådska. *Flånga*, springa, rida eller dansa öfverdrifvet häftigt.

434. **Hastig. Skyndsam. Snabb. Bråd. Brådstörtad. Qvick. Hurtig. Snäll. Gesvind. Ferm. Rapp. Rask. Flink. Snar. Plötslig. Ofördröjlig. Oförtöfvad.** — *Hastig*, *Snar*, som sker, göres, förrättas, rörelser sig på jemförelsevis kort tid. *Skyndsam*, uttrycker en lindrigare stegring i begreppet af *Hastig*. *Bråd*, *ga*, *ska* hastig, eller som fordrar mycken hast. *Brådstörtad*, öfverdrifvet brådska. *Plötslig*, som sker, i träffar helt hastigt och oförmodadt. *Ofördröjlig*, som ej får fördröjas. *Oförtöfvad*, som sker utan dröjsmål. *Snabb*, *Qvick*, *Hurtig*, *Rask*, *Rapp*, *Snäll*, *Gesvind*, ganska skyndsam; som mycket fort gör, uträttar något. *Flink*, rask och driftig i hvad man har för händer. *Ferm*, flink, öfvad och skicklig. De båda sistnämnda orden kunna äfven, likasom de föregående, användas om sak.

435. **Hata. Afsky. Vämjas.** — *Afsky*, hysa yttersta vedervilja för person eller sak. *Vämjas*, erfara en högst motbjudande känsla vid åsynen af eller åtanke på en sak. *Hata*, nära en fortvarande känsla af illvilja mot en person eller afsky för en sak.

436. **Hederlig. Hedervärd. Redlig. Rättskaffens. Rättsinnad. Rättsinnig. Rättänkande. Redbar. Reel. Ärlig. Bra. Galant.** — *Hederlig*, som i sitt handlingssätt söker att rätta sig efter hederns föreskrifter. *Hedervärd*, som förtjenar att hedras. *Rättskaffens*,

Rättsinnad, Rättsinnig, Rättänkande, som älskar och vill det rätta. *Redlig*, som samvetsgrant söker att göra rätt för sig i handel och vandel. *Ärlig*, strängt rättsinnig i afseende på andras egendom, så att man aldrig på olofligt sätt vill tillegna sig den. *Redbar, Reel*, kallas den, som är ordentlig, pålitlig, och söker att göra rätt för sig. *Bra*, som är af ett hederligt och rättshaffens sinnelag. *Galant*, har samma betydelse, och båda dessa ord tillhöra talspråket.

437. **Hedra. Ära. Fira. Vörda. Dyrka. Tillbedja.** — *Hedra*, visa en person heder; äfv. göra heder åt, t. ex. hedra sitt land; äfv. lända till heder, t. ex.: detta drag hedrar honom. *Ära*, bevisa ära. Kan endast hafva person till föremål. *Firu*, bevisa mycken ära genom festliga tillställningar & d. *Vörda*, högt akta och ära. *Dyrka*, med känsla af fruktan eller kärlek, eller af båda tillika, i det yttre betyga sin vördnad för ett högre väsende. *Tillbedja*, uttrycker samma begrepp, men innebär en känsla af djupare vördnad och hängifvenhet.

438. **Helsa. Friskhet. Sundhet.** — *Friskhet*, friskt tillstånd. Kan sägas, icke allenast i fråga om organiska väsenden, utan äfven om vatten, luft, drycker m. m.; är således till sitt begrepp mera omfattande än *Helsa*, det tillstånd hos en lefvande kropp, då alla dess organer ordentligt och med lätthet fullgöra sina förrättningar. *Sundhet*, betyder icke endast det samma som *Helsa*, utan äfven egenskapen att vara helsosam.

439. **Helsa. Välkomna. Emottaga.** — *Helsa*, välönskande, med ord eller tecken, betyga någon kommande eller mötande, någon som man besöker eller som man skrifver till, sin aktning, vördnad eller vänskap. *Välkomna*, helsa en besökande, en ankommande gäst välkommen. *Emottaga*, med yttringar af välvilja eller af en motsatt känsla bemöta en kommande.

440. **Helsosam. Sund.** — *Helsosam*, för helsan nyttig. *Sund*, har samma betydelse, men äfven den af Frisk.

441. Hemföljd. Hemgift. Medgift. Brudskatt. Utstyrsel. Morgongåfva. — *Hemföljd*, den gåfva i fast eller löst, hvilken son eller dotter, vid giftermål eller bosättning, erhåller vid skilsmessan ifrån föräldrahuset. *Hemgift, Medgift*, hafva samma betydelse, men sägas endast i fråga om döttrar. *Hemgift* betyder derjemte hvad som af andra än föräldrar gifves åt en flicka till hjälp i bosättningen, när hon gifter sig. *Brudskatt*, de gåfvor, som af anhöriga och vänner sammanskjutas åt en brud. *Utstyrsel*, kläder och andra förnödenheter, hvarmed en dotter förses, då hon skall träda i äktenskap. *Morgongåfva*, den gåfva, som en man före vigseln utfäster åt sin blifvande hustru, af sin enskilda egendom.

442. Hemlig. Lönnlig. Dold. Förborgad. Förtäckt. — *Hemlig*, icke uppenbar, känd blott af en eller ganska få personer. *Lönnlig*, liktydigt, brukas icke gerna om annat än det, som sker i olofligt, brottsligt syfte. *Dold, Förborgad*, hafva samma bemärkelse som *Hemlig*, dock är *Förborgad* numera föräldradt och brukas föga utom i det kyrkliga språket. *Förtäckt*, ej tykligt uttryckt, utan blott antydd.

443. Hemman. Gård. Mantal. — *Mantal*, den enhet, hvarefter jordegdomars storlek mätes. *Hemman*, till visst mantal satt jordegendom. *Gård*, brukas ofta liktydigt med *Mantal*, men betyder äfven: bebyggstadstomt.

444. Hemställa. Hemskjuta. Hänskjuta. Underställa. — *Hemställa*, öfverlemna något till en annan bedömande. Brukas af en lägre, underordnad person eller myndighet, eller ock samtalsvis af artighet. *Hemskjuta*, har samma betydelse, men nyttjas mindre. *Hänskjuta*, öfverlemna afgörandet af en sak, en fråga, en tvist, ett rättegångsmål, till annan person eller högre rätt. Skiljer sig ifrån *Hemställa*, *Hemskjuta* deruti, att dessa icke nyttjas i rättegångsstil. *Underställa*, hänskjuta till högre rätts pröfning; äfv. liktydigt med *Hemställa*.

445. Herre. Husbonde. — *Husbonde*, den, som naturligen och lagligen äger rätt att befalla i en familj. *Herre*, har en vidsträcktare bemärkelse och betyder äfven: herrskare; ägare af länderi, gods o. s. v.

446. Herrlig. Härlig. Majestätisk. Majestätlig. Ståtlig. Pråktig. — *Herrlig*, egentl. som tillkommer, utmärker eller anstår en herre; brukas vanligen liktydigt med *Härlig*, utmärkt skön, högst förträfflig, kostlig, ypperlig. *Majestätisk. Majestätlig*, som har egenkap af majestät, hög, stor, konglig, beundransvärd. *Pråktig*, som utmärker sig genom prakt. *Ståtlig*, högst utmärkt, präktig, ypperlig.

447. Herrskare. Beherrskare. Herre. Landsherre. Regent. Furste. Prins. Arfprins. Kronprins. Drott. Envåldsherre. Envåldsherrskare. Sjelfherrskare. — *Herrskare*, person, som herskar öfver land och folk. *Beherrskare*, dermed liktydigt, brukas icke gerna absolut, utan ständigt i förbindelse med uppgifvet land eller folk. *Herre*, nyttjas ofta liktydigt med *Herrskare*. *Regent*, högste styresman i en stat. *Landsherre*, regent i en monarkisk stat. *Furste*, regent i en monarkisk stat, större eller mindre; äfv. person af en regentfamilj, utan något slags regeringsmakt. *Prins*, son af en regerande furste, eller manlig medlem af en regentfamilj. *Kronprins*, tronarfvinge i ett konungarike. *Arfprins*, prins, som är närmast berättigad till tronen, utan att vara regentens son. *Drott*, fordom i Sverige, titel för regenterna (intill konung Dygve), samt för de tolf offerprester (Diar), som utgjorde deras högsta råd. Brukas ofta poetiskt för Furste. *Envåldsherre, Envåldsherrskare*, envåldig konung. *Sjelfherrskare*, ensam och oinskränkt herrskare.

448. Hindra. Förhindra. Hämma. Hejda. Dämma. Fördämma. Stämma. Stocka. Undertrycka. Mota. Förekomma. Afböja. Afvärja. Afvända. Förebygga. Afstyra. Afhålla. Afleda. Återhålla. — *Hindra*, göra, verka, åstadkomma, att något icke kan få framgång, att det försvåras eller lider afbrott. *Förhindra*, förstärkt uttryck af *Hindra*. *Hämma*, hindra rörelsen, fortgången

af något. Säges både i fysisk och andlig mening, lik som *Dämma*, hvilket har samma betydelse, egentl. säti dam emot. *Fördämma*, genom dam eller dammar hindra vatten att öfversvämma. *Stämma*, göra att en flytande vätska hämmas i sitt lopp. *Stocka*, göra en vätska tjock, så att den stannar i sitt lopp; äfv. bildlikt. s. s. Hämma. *Mota*, ställa sig i vägen för något för att hindra honom att komma fram; fig. hindra forsgången af något. *Hejda*, hindra person eller sak att fara eller att fortsätta något; äfv. sakta, afsakta. *Udertrycka*, hindra fortkomsten, framgången, utvecklingspridningen o. s. v. af något. *Förekomma*, hindra något att fullborda, verkställa en sak; hindra något att lyckas. *Förebygga*, har enahanda betydelse, men konstrueras endast med sak till föremål. *Afböja*, hindra något att träffa målet, att inträffa eller äga rum, i allmänhet genom fredliga, försonliga medel. *Afvända*, förbjuda någon att frångå en äsigt, en föresats o. s. v.; äfv. förhindra något obehagligt, olyckligt att inträffa. *Afvärja*, genom en skyddande rörelse förhindra anfallsvapen att träffa målet, anfall att göra verkan; äfv. förekomma en hotande fara, hindra en olycka o. d. att inträffa. *Afhålla*, hindra person eller sak att komma nära intill ett föremål; äfv. hindra en person att göra eller deltaga i något. *Återhålla*, hindra en person att göra företaga något; äfv. förhindra, att något kommer till utbrott eller går i verkställighet. *Afleda*, på lämpligt sätt förhindra något hotande, obehagligt, olyckligt att inträffa. *Afstyra*, genom öfvertalelse eller vidtagna lämpliga åtgärder förhindra någonting skadligt, brottsligt eller orätt; äfv. inverka på någon derhän, att han afstår ifrån en elak eller skadlig föresats.

449. **Hinna. Nå. Upphinna. Påhinna. Uppnä**
 — *Hinna*, småningom närma sig någon, som färdas förut, och slutligen komma ända intill honom; äfv. komma fram till ett mål, dit man ämnat sig. I denna sednare bemärkelsen är *Nå* liktydigt. *Upphinna, Påhinna*, äro förstärkningsord af *Hinna*, och *Uppnä* af *Nå*.

450. **Historia. Häfder. Annaler. Årsböcker. Tideböcker. Krönika.** — *Historia*, sann berättelse om människoslägtets, om ett folks, ett större eller mindre samhälls öden; äfv. om vetenskapers och konsternas, handels, näringarnes o. s. v. utveckling. *Häfder, Tideböcker*, ett lands historia. *Annaler, Årsböcker*, arliga anteckningar af historiska händelser; äfv. kortfattade historiska anteckningar, upptagande blott märkligare händelser och personer. *Krönika*, kortfattad historisk berättelse om en stats märkligare öden under någon viss tid.

451. **Historieskrifvare. Historikus. Häfdatecknare. Annalist. Krönikeskrifvare.** — *Historieskrifvare*, författare af ett eller flera historiska arbeten. *Historikus*, person, som är väl hemmastadd i historien; äfv. historisk författare. *Häfdatecknare*, ett den högre stilen förbehållet uttryck för Historieskrifvare. *Annalist*, författare af tideböcker. *Krönikeskrifvare*, författare af en krönika.

452. **Hjelp. Bistånd. Biträde. Tjenst. Bidrag. Understöd. Undsättning. Vålgerning. Handräckning. Tillhjälp. Hjelpreda. Hjelpmedel. Hjelpkälla.** — *Hjelp*, det som göres, gifves, lemnas, till att förbättra en persons ställning, som är stadd i fara, nöd, behof, eller på det han må vinna sitt syfte. *Bistånd*, hjälp i nöd eller i och för utförandet af ett företag. *Biträde*, hjälp vid förrättandet af tjenst, vid företag eller göromål. *Tjenst*, tillfälligt, kostnadsfritt bistånd eller biträde. *Bidrag*, något, som utgifves, lemnas, för att i sin mån befrämja ett visst ändamal. *Understöd*, hjälp åt någon, som är stadd i nöd, behof. *Undsättning*, d. s. s. Hjelp, Understöd; särskilt: trupper, som tillföras en belägrad fästning, stad o. s. v., till dess försvar. *Vålgerning*, hjälp, understöd åt någon, som är stadd i nöd eller behof. *Handräckning*, tillfällig hjälp åt någon, som deraf råkat i behof. *Tillhjälp*, hjälp, hvarmedelst man lyckas utföra något. *Hjelpreda*, hvad som tjänar till hjälp att reda sig ur en svårighet. *Hjelpmedel*,

medel, hvarmed hjelp tillvägabringas. *Hjelpkälla*, got, hvarifran man hämtar hjelp.

453. **Hjelpa. Bistå. Bispringa. Undsätta. Biträ Tillhandagå. Bidraga. Understödja. Gynna. Hy. Forthjelpa. Framhjelpa. Förhjelpa. Underhjel Upphjelpa. Underlätta. Framdraga.** — *Hjelpa*, f bättra ens tillstånd, antingen genom att skaffa hon något åstundadt godt eller genom att ifrån honom lägsna något ondt. *Bistå*, hjelpa i nöd eller i och i utförandet af något företag. *Bispringa*, hjelpa någon som tillfälligt är stadd i fara, nöd, behof. *Biträ* hjelpa vid förrättandet af tjenst, vid företag eller gör mål. *Bidraga*, i någon mån befrämja ett visst änd mål, genom att gifva eller göra något, som länder de till. *Understödja*, hjelpa någon, som är stadd i nöd behof, eller vid ett företag, förehafvande. *Undsätt* hjelpa någon, som är stadd i fara eller betryck. *Bispråk* mest i fråga om penninghjelp eller hjelptrupp. *Tillhandagå*, biträda med något tillfälligt, mindre sendtligt. *Forthjelpa*, bidraga till ens fortkomst. *Framhjelpa*, hjelpa någon att komma fram i verlden, hjel till försörjning, befordran, lycka. *Förhjelpa* (till), hjel en person att vinna, erhålla något. *Underhjelpa*, *Underlätta*, bidraga till att något lättare kan verkställ. *Upphjelpa*, egentl. hjelpa upp på fötter; fig. återställa i godt skick. *Framdraga*, bildligt: hjelpa fram i verlden. *Gynna*, af välvilja för någon söka att befordra dess bästa. *Hylla*, stegradt uttryck för Gynna. Jfr

454. **Hjelpare. Medhjelpare. Biträde. Handtlångare.** — *Hjelpare*, den, som hjelper en annan. *Medhjelpare*, den, som hjelper till med något. *Biträde*, person, som biträder i förrättande af tjenst, vid förel eller göromål. *Handtlångare*, person, som biträder handtverkare i det gröfre af dess arbete.

455. **Hora. Sköka. Frilla. Kofsa.** — *Hora*, (allmänhet) qvinna, som bedrifver otukt; (i lagstil) i tenskapsbryterska. *Sköka*, allmän hora. *Frilla*, otuktig qvinna, hvilken lefver tillsammans med en man, sås

om hon vore hans laggifta hustru.. *Kofsa*, i folkspråket: liderlig qvinna.

456. **Hud. Skinn. Hinna. Bark. Näfver.** — *Hud*, den yttre betäckning, som naturen gifvit menniskors och vissa djurs kroppar; äfv. denna betäckning, afdragen af ett djur, för att beredas till läder. *Skinn*, är på det hela liktydigt med *Hud*, brukas ömsom med detta ord i fråga om menniskor, men inskränker sig, i fråga om djur, till vissa djurarter, t. ex. kalfskinn, bockskinn, räfskinn, björnskinn m. m. I allmänhet brukas *Hud* med afseende på större djur, *Skinn* i fråga om mindre. *Hinna*, ytterst tunn hudbetäckning; äfv. tunt öfverdrag på ytan af flytande ämnen eller på sår. *Bark*, yttersta betäckningen kringom trädens ved. *Näfver*, yttre barken på björk.

457. **Hufvud. Skalle. Panna. Flint. Kaluf.** — *Hufvud*, den kroppsdel, hos människan och de fullkomligare djuren, som är säte för hjernan och de förnämsta sinnesverktygen. *Skalle*, egentl. hufvudskål, har i det lägre språket samma betydelse som *Hufvud*. *Panna*, öfre delen af en människas ansigte, ofvan ögonen. *Flint*, tillhörande folkspråket, betyder dels panna, dels äfven skalle, hufvud. *Kaluf*, är äfven ett det lägre folkets uttryck för *Hufvud*.

458. **Hungra. Svälta. Fasta.** — *Hungra*, lida hunger. Brukas i talspråket mindre än *Svälta*, som har samma betydelse. *Fasta*, afhålla sig ifrån mat, antingen helt och hållet, eller blott ifrån kraftig spis, i synnerhet kött.

459. **Hungrig. Svång.** — *Hungrig*, som känner behof af och begär efter föda. *Svång*, har i folkspråket samma betydelse.

460. **Hus. Byggnad. Boning. Stuga. Koja. Hydda. Kåk. Kyffe. Hybble. Kofve. Buckle.** — *Hus*, plats ofvan jord, omgifven af upptimrade eller uppmurade väggar, med tak öfver. *Byggnad*, större hus, i synnerhet boningshus af trä eller mindre stenhus. Brukas icke gerna om uthus, icke heller om större stenhus eller mycket små och dåliga boningshus. *Byggnad*,

större hus, i synnerhet sådant, som gör anspråk på prydlighet. *Stuga*, simpelt, mindre boningshus. *Koja*, helt litet, enkelt boningshus. *Hydda*, boning af alla enklaste slag, afsedd blott att tjena till skydd emot sol, väder och vind. *Kåk*, dåligt, förfallet, större boningshus. *Kofve*, uselt hus. *Kyffe*, litet eländigt boningshus eller rum. *Hybble*, eländigt koja, uselt näste. *Ruckle*, uselt, förfallet boningshus.

461. **Hvila. Rast. Stillhet.** — *Hvila*, en kropps bibehållande af sitt läge; frånvaro eller upphörande af rörelse eller arbete. *Rast*, kort hvila under tåg, marsch, vandring.

462. **Hvila. Rasta.** — *Hvila*, i allmänhet: bibehålla samma läge, ej vara i rörelse; äfv. gifva kroppen eller själen ro efter arbete. *Rasta*, göra halt under tåg, marsch, vandring, för en kortare hvila.

463. **Hvit. Blek. Black.** — *Hvit*, benämning på den ljusaste af alla färger. *Blek*, af matt, hvitaktig färg. *Black*, blekt brun eller grå; äfv. urblekt.

464. **Hysa. Herbergera. Inqvartera.** — *Hysa*, låta någon vistas i sitt hus, i sin gård eller bostad. *Herbergera*, hysa vägfärande. *Inqvartera*, anvisa (trouper, manskap) kvarter i hus, gård, stad o. s. v.; äfven (i hvardagspråket) gifva någon herberge hos en person i ett hus o. s. v.

465. **Håla. Kula. Grotta.** — *Håla*, tomt rum, berg eller under jorden. *Grotta*, af naturen eller med konst bildad håla, öfver eller under jord. *Kula*, jorc eller bergshåla, der vilda djur eller röfvere hafva sitt tillhåll.

466. **Hår. Fjun. Skägg. Mustascher. Murrhår. Luf. Lugg. Man. Borst. Tagel. Ull. Ragg. Rugg. Dun. Fnugg. Ludd.** — *Hår*, fint, ihåligt rör, som utväxer ifrån människors och vissa djurs kroppar. *Fjun*, *Fnugg*, kort, fint och mjukt hår. *Skägg*, håret på en mans haka och kinder. *Mustascher*, skägg på öfverläppen. *Murrhår*, de långa hår, som kattor m. fl. djur hafva på ömse sidor om munnen. *Luf*, framhåret på en människas hufvud. *Lugg*, håret på kläde, på en

hatt m. m. *Man*, det långa hår, som på vissa djur nedhänger å ömse sidor om halsen. *Borst*, groft, styft hår på vissa djur, i synnerhet på ryggen af svin. *Ull*, krusigt, mjukt och fint hår, i synnerhet på får. *Ragg*, långt, groft och stråft hår, såsom på getter. *Tagel*, håret i hästens man och svans. *Rugg*, de ruggiga håren på skinn eller ylletyg. *Dun*, ett slags ganska fin fjäder, som på fåglarna fyller de egentliga fjädrarnes mellanrum. *Ludd*, långa, mjuka och täta hår på växtdelar.

467. *Hälla. Gjuta. Ösa. Slå. Uthälla. Utgjuta. Utösa. Utslå. Spilla. Sqvätta.* — *Gjuta. Utgjuta.* låta ett flytande ämne i någon myckenhet flyta ur ett kärl. *Hälla, Uthälla*, sakta utgjuta en vätska ur ett kärl. *Slå*, brukas allmänt i talspråket för *Gjuta*. *Utslå*, helt och hållet utgjuta. *Ösa*, med sked, slef, skopa o. s. v. upphämta något af en vätska och åter uthälla det. *Utösa*, ösa hela innehållet ur ett kärl. Brukas bildligt i vissa talesätt. *Spilla*, genom oaktsamhet råka att utgjuta något litet af ett flytande ämne. *Sqvätta. utslå, utspilla*, gifva ifrån sig sqvättar af något flytande ämne.

468. *Hända. Ske. Tima. Inträffa. Tilldraga sig. Begifva sig. Förefalla. Föregå. Försiggå. Förekomma. Foga sig. Påkomma. Tillstöta. Vederfaras.* — *Ske*, säges om alla förändringar, vare sig omedelbara verkningar af fria handlingar eller blott naturverknin-gar. *Hända*, uttrycker en förändring, som väcker synnerlig uppmärksamhet och ofta har till följd en kedja af flera med hvarandra sammanhängande förändringar. *Inträffa, Förefalla*, säges om det, som tillfälligtvis och oförmodadt händer. *Tima*, har nästan samma betydelse, men brukas sällan och nästan endast i skriftspråket. *Begifva sig*, liktydigt med *Hända*, är föråldradt och inskränkt till bibel- och kyrkspråket. *Tilldraga sig*, säges om tillfälliga, oförutsedda händelser af mera betydande följder. *Föregå*, liktydigt med *Hända*, brukas mindre ofta, då helst om något obekant. *Förekomma*, säges om det, som blott sällan

inträffar. *Försiggå*, förrättas (i fråga om offer handlingar, ceremonier, operationer m. m.). *Foga* antyder ett tillfälligt eller för något visst ändamål vaktadt sammanträffande af omständigheter. *Påko* oförmodadt inträffa. Säges mest i fråga om något ligt eller obehagligt, t. ex. om en sjukdom påkom. *Tillstöta*, plötsligt inträffa, under det något annat går; tillkomma och öka verkningen af något. *V faras*, säges om godt eller ondt, som tillfogas, h någon.

469. Händelse. Tilldragelse. Företeelse.

Uppträde. — *Händelse*, betecknar allt hvad som der, icke allenast i den moraliska, utan ock i de siska verlden, dock hufvudsakligen det, som v någon större uppmärksamhet. *Tilldragelse*, är ett mindre vanligt ord, som betyder: en händelse af vigt i den moraliska verlden. *Företeelse*, något mindre vanligt, som företer sig för ens syn (fenomen) äfv. något för menskligheten, för ett samhälle eller enskilt viktigt, betecknande, som inträffar. *Uppträdande*, som väcker uppseende, i synnerhet då det af bedräglig, löjlig eller förarglig beskaffenhet. *Uppträde*, ett främmande ord, som betyder: hvarje särskild delning af en akt i ett skådespel; äfv. liktydigt Uppträde.

470. Hänga. Dingla. Dangla. Slinka. & Falla. — *Hänga*, vara upptill fästad vid något mål, utan stöd nedtill; äfv. vara allt för långt nalande. *Falla*, brukas för Hänga ned, i fråga om der, draperier o. d., t. ex. klädningen, draperiet i vackra veck. *Slinka*, hänga lös och fara hit och dit utan stadga. *Sloka*, hänga slapp och nedböjd. *Dangla*, hänga löst och slänga hit och dit. Båda liktydiga ord tillhöra folk- och hvardagsspråket.

471. Hänryckning. Hänförelse. — *Hänförelse*, sinnestillstånd, då man till följe af något lifvande tryck är försatt i så stark passion, att man glömt allt annat. *Hänryckning*, en högre grad af Hänförelse, utmärker ett sinnestillstånd, då menniskan, &

inverkan af något ytterst lifvande intryck, är alldeles utom sig sjelf och med själen liksom förflyttad till en annan värld.

472. **Hänseende. Hänsigt. Hänsyn. Afseende. Anseende. Beträktande.** — *Afseende*, tankens riktning, företrädesvis eller uteslutande, på något visst föremål, ämne, förhållande; det förhållande, att man fäster särskilt vikt vid någon person eller sak. Brukas adverbialt i uttrycket: i afseende på. *Anseende*, nästan liktydigt, brukas för här ifrågavarande bemärkelse mest i det adverbiala uttrycket: i anseende till, hvilket antyder ett orsakligt förhållande. *Beträktande*, den omständighet, att man fäster ett visst afseende vid någon sak eller något förhållande, särdeles i jemförelse med andra. Nyttjas adverbialt i uttrycket: i betraktande af. *Hänseende*, konstrueras med prep. *till* och är liktydigt med *Afseende*, t. ex.: en i alla hänseenden aktningvärd man. Det adverbiala uttrycket: i hänseende till, innebär samma mening som de motsvarande: i anseende till, i betraktande af. *Hänsyn*, endast brukligt i singular och på sednare tid lånadt ifrån danskan, får ofta företräda ordet *Hänseende*, helst i de adverbiala uttrycken: med hänsyn af, i hänsyn till. *Hänsigt*, är äfven liktydigt med *Hänseende*, men brukas icke i plural, icke heller gerna adverbialt.

473. **Härma. Efterhärma. Efterapa. Eftergöra. Efterforma. Efterbilda. Efterlikna. Efterfölja.** — *Härma, Efterhärma*, säga eller göra efter, såsom en annan förut sagt eller gjort, oftast till förlöjligande. *Eftergöra*, med afsigt göra något på samma sätt, som en annan förut gjort; äfv. göra, förfärdiga något till full likhet med något annat. Har aldrig person till objekt. *Efterlikna*, i handlingssätt, uppförande, konst, yrkesfärdighet, snilleöfning söka att likna någon, som man tagit till mönster. *Efterapa*, tanklöst, dåraktigt eller i brottslig afsigt härma en person eller eftergöra något. *Efterforma*, forma något till likhet med ett annat. *Efterbilda*, bilda något till likhet med något förut varande. Brukas mest i fråga om litteratur och

skön konst. *Efterfölja*, handla i öfverensstämmelse med en annan persons föredöme.

474. **Härstamma. Härleda sig. Härröra. Härflyta.** — *Härstamma*, leda sin upprinnelse, härkomst ifrån någon. Äfven liktydigt med *Härleda sig*, hafva sin upprinnelse ifrån, komma, följa af något, såsom verkan af orsak. I samma begrepp instämma äfven *Härröra, Härflyta* (af ell. ifrån).

475. **Häst. Hors. Kamp. Gångare. Passgångare. Springare. Hingst. Sto. Mär. Krake. Skinkmär. Kratta.** — *Häst*, ett allmänt bekant husdjur. *Hors*, har i vissa munarter och det äldre språket enahanda betydelse. *Kamp*, urspr. stridshäst, brukas ofta i folk- och hvardagspråket för *Häst*. *Gångare*, i äldre språket d. s. s. som *Passgångare*, häst, dresserad till passgång. *Springare*, snällfotad häst. *Hingst*, outskuren häst af hankön. *Sto*, häst af honkön. *Mär*, i folk- språket d. s. s. *Sto*. *Krake*, eländig häst. *Skinkmär*, mager, dålig mär. *Kratta*, liten dålig mär. De tre sednare orden tillhöra folk- och hvardagspråket.

476. **Hög. Lång. Reslig.** — *Hög*, såges om föremål, som resa sig långt uppåt i jemförelse med andra af samma slag. *Lång*, har samma bemärkelse endast i fråga om människor. *Reslig*, ovanligt lång, hög (om människor, träd o. s. v.).

477. **Hög. Hop. Kummel. Röse. Bråte. Drå. Stapel. Trafve. Binge. Dös. Stack. Vålm. Sät. Skyl. Kast. Bugge. Ruka.** — *Hop*, uppstaplad, oordnad samling af föremål. *Hög*, en upphopad, högre samling af föremål, i synnerhet likartade; äfv. uppkastad jord i form af en kulle. *Röse, Stenröse*, hög af stena på marken. *Kummel*, grafhög, uppkastad stenhop. *Stenröse*. *Bråte*, stor sammanförd hög af fällda trädgrenar, rötter o. d. *Dråse*, stor hög, i synnerhet af säd. *Binge*, i hvardagspråket: hög, hop. *Stack*, stor, kägelformig eller fyrkantig hög, stapel, af halm, höved, dynga o. s. v. *Dös*, uppstaplad hög af otröskad säd eller af halm. *Vålm*, hopräfsad, kägelformig hög af hö. *Såte*, hopräfsad hög af hö, större än en vålm.

Skyl, på åker till torkning upprest hög af sädeskärfvar. *Stapel*, hög af något i viss ordning upplagdt. *Trafve*, upplagd stapel, i synnerhet af ved. *Kast*, uppkastad stapel eller hög. *Rugge*, tät samling eller hop af vissa växter, t. ex. gräs, vass, säf. *Ruka*, liten hög af något blött, tjockt ämne.

478. **Högmod. Öfvermod. Högfärd. Högdragenhet. Stolthet. Förnämhet.** — *Stolthet*, ett medvetande om eget värde, som nog mycket träder i dagen; äfv. (i god mening) ett sådant medvetande, förenadt med undflyende af allt i sedlig mening dåligt. *Högmod*, stolthet (i förra bemärkelsen), parad med förakt för andra och anspråk på andras ödmjukhet. *Öfvermod*, öfverdrifven tillit till egna krafter, egen förmåga, makt, rikedom o. s. v., jemte deraf följande böjelse att missakta andra. *Högdragenhet*, i det yttre röjd känsla af öfverlägsenhet. *Högfärd*, högmod, som yttrar sig genom begär att lysa. *Förnämhet*, högmod, som visar sig i begäret att gerna vilja anses som förnäm.

479. **Högmodas. Högfärdas. Stoltsera. Förhäfva sig. Brösta sig. Yfva sig** ell. **Yfvas. Kroma sig. Storas.** — *Högmodas*, vara högmodig, visa högmod. *Högfärdas*, gerna vilja lysa med tomt prål; äfv. visa högmod öfver något. Tillhör hvardagsspråket. *Stoltsera*, visa sig stor och stolt. *Förhäfva sig*, på ett för andra högst kränkande sätt låta känslan af egen öfverlägsenhet framskina. *Brösta sig*, gifva sig en min af orhet och betydighet. *Yfva sig*, liktydigt; egentl. bra sig stor, bred och vid som en kalkon. *Kroma sig*, kröka halsen med ett utseende af stolthet; fig. sa sig stolt. *Storas*, i folkspråket: vara stor på sig. r 900.

480. **Högmodig. Öfvermodig. Stolt. Högfärdig. Högdragen. Uppblåst. Förnäm. Dryg. Spotsk. rotsig. Grötmyndig. Kräftinn. Storgod. Stormog. Anspråksfull. Bonddryg. Bondhögfärdig. Dumryg. Dumhögfärdig. Kavat.** — *Stolt*, som har medvetande af eget värde och nog mycket lägger det i dagen; äfv. (i god mening) lifvad af en ädel sjelfkänsla.

Högmodig, Hög, Stormodig, som med stolthet parar för akt för andra och anspråk på deras ödmjukhet. *Öfvermodig*, intagen af öfvermod (jfr 478). *Högfärdig*, intagen af högfärd (jfr 478). *Högdragen*, som i de yttre röjer öfvertygelse om egen öfverlägsenhet. *För näm*, som gerna vill gifva sig anseende af att tillhöra den högre samhällsklassen. *Anspråksfull*, som, af öfvertygelse om eget värde, fordrar af andra mycke vördnad, aktning, uppmärksamhet eller stora förmåner. *Uppblåst*, bildligt uttryck: intagen af högmod öfverlycka, framgång, rikedom eller makt. *Trotsig*, är den som öppet och utmanande visar, att han ej fruktar en person. *Spotsk*, stolt och trotsig eller hänande. Följande ord tillhöra hvardagsspråket: *Dryg*, d. s. s. högmodig, dum och okunnig. *Grötmyndig*, säges om en dum och uppblåst person, som gerna vill visa sig myndig och befallande. *Kräfstinna*, pösande af högmod. *Storgod*, som håller sig för god till något, dryg. *Bondryg*, dryg som en rå bonde. *Dumdryg*, dum, rå och högmodig. *Bondhögfärdig*, som visar det slags dumdryghet, hvilken ofta framträder hos bondfolk. *Dumhögfärdig*, dum och högfärdig. *Kuvat*, i folk- och hvardagsspråket: stor och dryg af sig.

481. Högtid. Högtidlighet. Fest. Festivitet.

Högtid, tid af en eller flera dagar, då minnet af någon händelse firas med gudstjänst eller med offentliga, utomordentliga ceremonier och lustbarheter. *Fest*, har samma betydelse, men är äfven liktydigt med *Festivitet*, så offentlig eller enskilt lustbarhet, till firande af någon viss utomordentlig händelse eller till någon viss person ära. *Högtidlighet*, offentliga ceremonier, ståt och lustbarheter, hvarmed någon utomordentlig händelse eller något stort minne firas.

482. Högtidlig. Festlig. Ceremoniös. Gravtisk. — *Högtidlig*, som angår en högtid, eller förrättad med iakttagande af vissa formaliteter. *Festlig*, som hvar egenskap af fest, vanlig vid fester, passande för en fest. Har icke så vidsträckt bemärkelse som Högtidlig. *Ceremoniös*, som sker med ceremonier; (om person) fall

för krus, kruserlig. *Gravitetisk*, öfverdrifvet allvarsam och värdig i sitt skick.

483. **Höja. Upphöja. Förhöja. Lyfta. Upplyfta. Häfva. Hissa. Upphissa. Upphäfva. Upphala.** — *Höja*, göra hög eller högre. *Upphöja*, är deraf ett förstärkt uttryck. *Förhöja*, göra högre, föröka. Nyttjas icke gerna i fysisk mening. *Lyfta*, med armkraft eller medelst redskap, maskiner, bringa något upp ifrån marken eller ifrån något underlag. *Upplyfta*, stegringsord af *Lyfta*. Betyder äfven: föra uppåt, högre upp, rikta uppåt. I denna mening säges äfven *Höja*, t. ex.: höja handen, armen; höja ögonen emot himmelen. *Häfva*, lyfta upp någonting stort och tungt. I denna ordets egentliga betydelse mindre brukligt. *Upphäfva*, våldsamt häfva, vräka upp. *Upphala*, medelst tåg uppdraga. *Hissa, Upphissa*, medelst blocktyg upphala.

484. **Höjd. Topp. Spets. Klint.** — *Höjd*, det högsta af ett föremål. *Topp*, öfversta ändan af vissa höga föremål, såsom af berg, träd, master, stänger på fartyg m. m. *Spets*, öfversta ändan af någonting upp till afsmalnande till en udd. *Klint*, öfversta ytan af ett berg, när den är brant och spetsig.

485. **Höra. Afhöra. Åhöra. Lyssna.** — *Höra*, med hörseln uppfatta ljudet af något; äfv. gifva akt på hvad som säges, talas. *Afhöra*, uppmärksamt höra på en muntlig framställning eller ett tonstycke, särdeles ända till slut. *Åhöra*, med uppmärksamhet höra på (tal, predikan). *Lyssna*, uppspärta öronen och med andlös tystnad noga gifva akt, för att kunna uppfånga ljudet af något.

I.

486. **Iakttaga. Uppfylla. Fullgöra.** — *Iakttaga*, efterleva, hvad som genom lag, stadga, förordning, föreskrift, sed eller bruk är anbefaldt eller vedertaget. *Uppfylla* och *Fullgöra*, äro i några talesätt dermed

liktydiga, t. ex.: uppfylla lagen, fullgöra sin plig skyldighet.

487. **Ifra. Nitälska.** — *Ifra*, med ifver tala, skriva verka, arbeta för eller emot något. *Nitälska*, med brinnande nit ifra för något.

488. **Ifrig. Nitisk.** — *Ifrig*, som med ifver verka för ett ändamål, hyllar en tro, lära o. s. v. *Nitisk* som ådagalägger en brinnande ifver.

489. **Ifver. Nit. Nitälskan. Drift. Fart. Framfärd. Besked. Hänförelse. Entusiasm.** — *Ifver*, st andlig liflighet och kraftansträngning i och för något visst mål. *Nit*, brinnande ifver för framgången, befordrandet af en sak. *Nitälskan*, nitiskt ifrande. *Drift* ifrigt bemödande att raskt utföra, hvad man har i händer. *Fart*, skyndsamhet, hvarmed något utföres. *Framfärd*, säges ofta i hvardagsspråket för *Drift*, *Fart* likaså, i vissa talesätt, *Besked*. *Hänförelse*, är en högstegrad ifver, och *Entusiasm*, är en till högsta händelsen drifven hänförelse.

490. **Ihärdig. Ihållande. Ihållig. Framhärdig. Ihängsen. Trägen. Ifrig. Enträgen. Envis. Inbite. Inrotad.** — *Ihärdig*, *Trägen*, kallas den, som offlätligt håller i med, hvad han påbörjat; (om sak) som offlätligt fortsättes, fortfar. *Framhärdig*, fallen för att frångå hända i hvad man en gång företagit, beslutat. *Ifrig* ihärdig och lifvad af ifver; (om sak) ganska träge. *Ihållande*, *Ihållig*, ofbrutet fortfarande. Endast om sak. *Ihängsen*, ganska ihållig. *Enträgen*, *Envis*, utmärka en hög grad af trägenhet. Brukas både om sak och person. *Inrotad*, *Inbiten*, sägas om något ont som tagit så öfverhand, att det icke lätteligen kan utrotas.

491. **Inbilla. Intala.** — *Intala*, genom sitt tala ingifva en person något i själen. *Inbilla*, intala något att tro, hvad som är falskt, saknar grund.

492. **Inbringa. Afkasta. Afränta.** — *Inbringa* gifva i inkomst. *Afkasta*, liktydigt, brukas mest om fast egendom, helst jord. *Afränta*, gifva i ränta. Föga brukligt.

493. **Inbrott. Infall. Hemgång.** — *Inbrott*, inträngande med våld i annans hus eller förvaringsställe, för att stjäla. *Infall*, inbrytande med härsmakt i ett land. *Hemgång*, hemfridsbrott, då man ingår i annans hus eller tomt, för att göra honom skada.

494. **Inbunden. Förbehållsam. Dolsk. Slutten.** — *Förbehållsam*, är den, som af öfverdrifven försigtighet håller inne med något, det han vet eller tänker. *Dolsk*, som hemligen inom sig närer onda afsigter, anslag. *Inbunden*, dolsk och listig. *Slutten*, ej böjd att yppa sina tankar för andra.

495. **Infall. Grill. Hugskott. Nyck. Påfund. Upptåg.** — *Infall*, plötsligt påkommen tanke, håg, lust att göra något. *Hugskott*, sällsamt, underligt infall. *Grill*, underlig föreställning, sällsam tanke, som alltjemt ligger en i hägen, utan att hafva någon grund i verkligheten eller kunna leda till någon påföljd. *Nyck*, orimligt, utan allt skäl påkommet infall. *Påfund, Upptåg*, sägas ofta i hvardagsspraket för *Infall, Hugskott*.

496. **Ingrepp. Intrång.** — *Ingrepp*, orättmätigt begagnande af andras rättigheter. *Intrång*, skada eller olägenhet, som man tillfogar någon, genom att tränga sig in i hans hus, i hans handverk, yrke, näringsfång eller olofligtvis begagna hans rättigheter.

497. **Inhägnad. Gärde. Lycka. Vret. Täppa. Gård.** — *Inhägnad*, med hägnad, stängsel omgifven Jordrymd. *Gärde*, inhägnadt sädesfält. *Lycka*, inhägnad åker- eller ängsmark af mindre vidd. *Vret*, liten, inhägnad åker- eller ängsjord. *Täppa*, litet kringtäppt åker- eller kryddland. *Gård*, kringstängd öppen plats, i synnerhet framför ett boningshus.

498. **Inkomst. Ingäld. Afkomst. Afkastning. Intägt. Ränta. Uppbörd. Intrader.** — *Inkomst*, hvad som ärligen inflyter i offentlig eller enskilt kassa. *Afkastning*, ärlig inkomst af fast egendom, i synnerhet af jord, eller ock af penningar. *Intägt*, hvad som uppbares i skatt, afgift o. s. v., eller fas in genom biljettförsäljning o. d. *Uppbörd*, i egenskap af skatt, tull,

afgifter, uppburna medel, för hvilka man är skyldig att redovisa. *Rünta*, afkastningen af en utlånt pennin summa på viss gifven tid, efter visst för hundrade *Ingöld*, d. s. s. Inkomst. *Föräldratt*. *Afkomst*, för brukligt ord, liktydigt med Inkomst, Afkastning. *It trader*, främmande ord, som brukas om en stats inkomster.

499. **Inkräkta. Bemäktiga sig. Bemästra sig. Intaga. Eröfra. Underkufva. Underlägga sig.** — *Bemäktiga sig*, sätta sig i besittning af, underkasta sig makt och välde. *Bemästra sig*, med våld bemäktiga sig något, lägga under sitt välde. *Intaga*, med vapen makt bemäktiga sig. *Eröfra*, intaga och varaktigt underlägga sitt välde. *Inkräkta*, med våld och orätt bemäktiga sig (land, rättigheter o. s. v.). *Underlägga sig*, lägga under sitt välde, göra sig underdånig. *Underkufva*, med härsnadt bekämpa och underlägga sig. De tvenne sednare orden brukas endast i fråga om länder eller landområden.

500. **Inmäte. Inkrom. Malle.** — *Inmäte*, det in af något, i synnerhet i fråga om djur, som använd till föda (helst fisk och fågel), samt om det köttigt saftiga af frukt. *Inkrom*, det inre och mjukare af vis födoämnen, såsom af bröd, bakverk, frukt; äfv. inmä i fågel och fisk. *Malle*, inkromet i mjukt bröd.

501. **Innebyggare. Innevånare. Bebyggare.** — *Innebyggare*, person, som bor i ett land, en ort, en l o. s. v. För städer säges helst *Innevånare*. *Bebyggare*, den som tager sin bostad i ett förut obeboet eller föga bebodt land och börjar att uppodla det. Äfven d. s. s. *Innebyggare*.

502. **Innehåll. Halt. Inbegrepp.** — *Innehåll*, d som inrymmes, finnes inom omfånget af ett ting. *Halt* den myckenhet af något visst ämne, som en samman satt kropp innehåller. *Inbegrepp*, allt det som någonsin uti sig inbegriper. Jfr 1176.

503. **Innehålla. Hålla. Innesluta. Omfatta. Innfatta. Inbegripa. Innebära. Rymma. Inrymma.** — *Innesluta*, sluta inom sig, hafva inom sitt omfång, u

sitt sköte. Brukas både egentligt och bildligt, både om hela innehållet och om större eller mindre del deraf. *Innehålla*, har samma betydelse, men brukas mest i fråga om bok, skrift. *Hålla*, äfven till begreppet liktydigt, inskränker sig till mått, mål och vigt samt beståndsdelar af en sammansatt kropp. *Innefatta*, säges om samteliga delarna, hela innehållet, som något uti sig innesluter, samt brukas både egentligt och bildligt. Likaså *Inbegripa*, uti sig begripa, innefatta. *Innebära*, i sitt begrepp innefatta. *Omfatta*, uti sig innesluta, innefatta. Säges om hela innehållet af något, men ej gerna om särskilda delar. *Rymma*, lemna rum uti sig för något visst antal, någon viss myckenhet. Säges om hus, boningsrum, kärl o. d. *Inrymma*, lemna rum uti sig för ett visst antal. Brukas om hus, boningsrum m. m., men icke om kärl.

504. *Inplanta*. *Inskärpa*. *Bibringa*. *Ingifva*. *Intala*. *Inpränta*. *Inprägla*. *Inplugga*. *Inviga*. — *Ingifva*, gifva en person något i sinnet, som bestämmer hans handlings- eller tänkesätt. *Intala*, genom sitt tal ingifva en något i själen. *Bibringa*, på lämpligt sätt, ofta oförmärkt, meddela någon en kunskap, färdighet, åsigt, känsla. *Inplanta*, med trägen möda ingifva, liksom plantera något i ens själ, sinne. Brukas i synnerhet om känslor, dygder o. s. v. *Inprägla*, *Inpränta*, liksom genom prägling eller präntning intrycka, fästa uti ens själ, sinne, minne något, som noga bör ihågkommas, obrottsligt utöfvas o. s. v. *Inskärpa*, djupt och eftertryckligt i själen, i minnet fästa, inprägla något. *Inplugga*, i hvardagsspråket: med mycken möda lära en annan eller sjelf lära sig något. *Inviga* (uti), *bibringa* grundlig och full kunskap i en sak, i vetenskap, konst, yrke o. s. v. Bildligt uttryck.

505. *Inveckla*. *Trassla*. *Intrassla*. *Inkrångla*. *Hoptrassla*. *Tilltrassla*. *Tillkrångla*. *Snärja*. *Insnärja*. — *Inveckla*, egentl. innesluta en sak uti något, som man vecklar deromkring; fig. göra någonting svårt att utreda. *Snärja*, egentl. inveckla någon i band, tåg o. s. v., så att han ej slipper lös; fig. listeligen bedraga, förleda.

liksom locka någon i en snara. *Insnärja*, stegringsor af Snärja. *Trassla*, göra delarna af något så insnärjt uti hvarandra, att de endast med svårighet kunna redas ut. *Intrassla*, göra att någonting blir mycket trassligt (både i egentlig och bildlig mening). *Hoptrassla*, göra att något intrasslas uti ett annat; fig. hopblanda i sak med en annan, så att man har svårt att reda de ifrån hvarandra. *Tilltrassla*, *Tillkrångla*, göra någonting mycket trassligt, krångligt. *Inkrångla*, göra, att något blir mycket inveckladt och ytterst svårt att utreda.

506. **Invända. Anmärka. Erinra. Påminna.** *Invända*, framställa motskäl emot något, som en anförstått påstår; äfv. yttra tvifvel om lämpligheten af befallni tillsägelse, åtgärd. *Anmärka*, framställa en invändning ett ogillande, ett klander, i afseende på person eller sak. *Erinra, Påminna*, lindrigare uttryck för Anmärka.

507. **Invändning. Motsägelse. Inkast. Anmärkning. Erinran. Påminnelse. Jäf.** — *Invändning*, framställning af motskäl; yttrande af tvifvel om lämpligheten af något. *Motsägelse*, yttrande, som innebär motsatsen af hvad en annan yttrat; äfv. liktydigt med Invändning, i sednare bemärkelsen. *Inkast*, allvarsamt viktig invändning emot riktigheten af en sats, ett påstående. *Anmärkning, Erinran, Påminnelse*, jfr 506. *Jäf*, förklaring, att man anser en person ej kunna gifva någon mening i något visst förevarande mål; äfv. i betydelse af mänhet d. s. s. bestridande, invändning.

508. **Irra. Famla. Trefva.** — *Irra*, vilseleda, stryka af och an; äfv. stryka omkring utan stadigt hemvist. *Famla*, breda ut armarna, för att leta sig fram. Säg liksom följande ord, om blinda eller om dem, som gå i mörkret. *Trefva*, känna för sig med händerna, att få tag i något, som man söker. Samteliga de ord nyttjas äfven bildligt.

J.

509. **Jemföra. Förlikna.** — *Jemföra*, pröfvande sammanhålla något med ett annat, för att finna, om och huruvida likhet eller olikhet dem emellan förefinnes; äfv. liktydigt med *Förlikna*, ställa lika högt, lika högt värdera.

510. **Jemn. Slät. Kal. Flat. Platt. Flack.** — *Jemn*, säges om en yta, som helt och hållet eller i det närmaste ligger i samma plan. *Slät*, säges om en yta, som är mer eller mindre fri från uppstående föremål. *Flat*, jemn och slät på ytan, samt jemförelsevis föga upphöjd eller fördjupad. Brukas blott om några få föremål. *Platt*, slät, vid och nedtryckt. *Flack*, jemn och slät, utan skog och höjder. *Kal*, utan träd, buskar eller hår.

511. **Jemna. Jemka.** — *Jemna*, göra jemn. *Jemka*, afpassa det ena efter det andra, så att ett riktigt ömsesidigt förhållande uppkommer.

512. **Jord. Mark. Botten. Grund. Land. Jordmån. Jordart.** — *Jord*, ytan af den planet, menniskorna bebo; äfv. mull eller söndersmulade mineralier, hvaraf denna yta till stor del utgöres; äfv. liktydigt med ägomark, jordmån, jordart. *Mark*, jordens yta i allmänhet; äfv. d. s. s. jordområde, jordmån. *Land*, den torra delen af jordklotet, i motsats till haf, sjö; äfv. en stats, ett rikes område; äfv. särskilt, naturligt begränsad del af jordklotet. *Botten, Grund*, mark, tillhörande något särskilt lands eller samhälles område. *Jordart*, kallas i allmänt tal någon viss blandning af de söndergrusade mineralier och organiska kvarlefvor, som betäcka jordytan. *Jordmån*, inbegreppet af de särskilda jordarter, hvaraf odlingsbar mark på något visst ställe utgöres.

513. **Jorda. Begrafva. Jordfästa. Bisätta.** — *Jorda*, nedgräfvä i jorden; äfv. d. s. s. *Begravva*, hög-

tidligt nedsätta ett lik i jorden. *Jordfästa*, begravd vid jord. *Bisätta*, uti ett bårhus eller ock i sje. grafven nedsätta ett lik, några dagar före den egentliga begrafningen.

514. **Jordbäfning. Jordskalf. Jordstöt.** — *Jordbäfning*, naturföreteelse, bestående i jordytans mer eller mindre våldsamma, vågformiga rörelse. *Jordskalf*, plöligt inträffande, men hastigt öfvergående, ganska vis sam jordens skakning på någon viss trakt. *Jordstöt*, ögonblicklig, häftig jordens skakning, liknande en s

515. **Jordfall. Jordras. Fjällskred. Isskred. Snöskred.** — *Jordfall*, den naturföreteelse, då jordlager, eller bergmassor hafva sitt läge uppöfver underjordiska grottor, falla ned. *Jordras*, jordmassors nedrasande från bergshöjder. *Fjällskred*, en på slutningen af ett fjäll lägrad jordmassors lossnande och nedskridande. *Isskred*, ett på slutningen af ett fjäll hvilande isfältets långsamma nedskridande. *Snöskred*, från höjden af ett fjäll på en gång med blixstens fart och åskans dån, nedrasande massor af snö. Lavin.

516. **Jordisk. Timlig. Verldslig.** — *Jordisk*, som tillhör, har afseende på människans lif här på jorden. *Timlig*, har samma betydelse, men inskränktare vändning, och tillhör förnämligast kyrkospråket. *Verldslig*, som har afseende på detta lifvet (i motsats till tillkommande); (om person) som uteslutande tänker på sig och sysselsätter sig med hvad som tjenar till timligt ändamål; som älskar världen och dess lustar.

K.

517. **Kall. Kyilig. Sval. Friak. Frostig. Kulig. Buskig. Kuslig.** — *Kall*, som har ingen eller en mycket låg grad af värme. *Frostig*, säges om luften, den är så kall, att frost inträffar; äfv. (om mark) sått för frost. *Kylig*, något kall. *Sval*, föga varm.

Frisk, kylig och lifvande. *Kulen*, töcknig och kall. *Ruskig*, *Kuslig*, kall, mulen och regnig.

518. **Kalla. Ropa. Båda. Stämma. Inkalla. Före-kalla. Instämma. Uppbåda. Uppropa. Utropa.**
 — *Kalla*, muntligen, skriftligen eller genom bud anmoda, uppmana eller befalla någon att komma till sig eller till något visst uppgifvet ställe. *Ropa*, med hög röst kalla. *Båda*, kalla genom bud. *Stämma*, kalla till viss tid och ort, helst i något offentligt ärende. *Inkalla*, kalla till inställelse. *Före-kalla*, kalla någon att på utsatt tid infinna sig inför laga myndighet. *Instämma*, kalla någon att inställa sig vid domstol. *Uppbåda*, genom bud sammankalla. *Uppropa*, med hög röst upp- eller framkalla någon vid namn. *Utropa*, högljudt och med sinnesrörelse utsäga något; äfv. med hög röst förkunna, tillkännagifva.

519. **Kammare. Kabinett. Kajuta. Koj. Hytt.**
 — *Kammare*, mindre boningsrum. *Kabinett*, litet afskildt boningsrum för skrifning, studier eller samtal. *Kajuta*, hvarje i aktern af ett fartyg varande boningsrum för befålet. *Hytt*, ett på halfdäck å somliga fartyg bygd rum eller kajuta. *Koj*, ett med bräder afstängdt sängställe i ett fartyg.

520. **Kant. Brädd. Strand. Kust. Rand. Lagg. Ren. Bryn. List. Bräm. Brätte. Bård. Skyfve.**
 — *Kant*, yttersta randen af ett föremål; äfv. smal eller skarp, hvass sida af ett ting; äfv. smal remsa längs gränsen af en yta. *Brädd*, kanten af en yta, i synnerhet af till vatten gränsande land; äfv. öfversta randen af ett kärl. *Strand*, kant af haf, sjö, flod o. s. v. *Kust*, landremsa, som gränsar intill hafvet och sträcker sig ett stycke derifrån inåt. *Rand*, smal ytterkant på vissa föremål. *Bryn*, framstickande rand, kant; äfv. öfversta ytan af något. Brukligt endast i några få uttryck. *Ren*, gräsbeväxt kant af en åker. *List*, vid-sydd eller vidfästad kant, remsa på band eller tyg; äfv. smal, upphöjd kant på byggnader eller snickeriarbeten. *Bräm*, bred, med pelsverk eller dyrbart tyg beprydd

kant på kläder. *Brätte, Skyfve*, ut- eller uppviken nedomkring en hatt. *Bård*, kant, list på vissa klädesdelar, äfv. på hattar. *Lagg*, kant på laggkär

521. **Kasta. Slunga. Vräka. Slänga. f Stjelpa. Hvälfva. Skotta. Stänka.** — *Kasta*, handen gifva ett ting hastig fart genom luften. *Sl* egentl. kasta med slunga; äfv. i allmänhet: kasta stark fart och långt bort. *Vräka*, med mycke strängning kasta någonting stort och tungt. *Sl* häftigt och vårdslöst, föraktligt eller likgiltigt, något bort ifrån sig, egentligen genom en hori rörelse med armen. *Sutta*, säges i folk- och hvar språket för Kasta. *Stjelpa*, kasta omkull, öfver *Hvälfva*, bringa något stort och tungt att falla bågform. *Skotta*, kasta med skofvel. *Stänka*, någon vätska i spridda droppar.

522. **Klaga. Jemra sig. Qvida. Skräna. G: Voja sig. Beklaga sig. Besvära sig. Beskärma: Kära. Knota. Knorra. Kinka. Pjunka. Bru Grumsa. Fnurra.** — *Klaga*, genom ord eller oalderade ljud gifva uttryck åt obehagliga känslor eller något lidande; äfv. hos vederbörande myndighet till rättelse af missbruk, orättvisa o. s. v. *Beklag*, yttra missnöje med person eller sak. *Jemra sig*, i oartikulerade ljud; äfv. bittert beklaga sig öfve got. *Qvida*, jemra sig med svaga, klagande. *Skräna*, tjuta och jemra sig. *Gnälla*, högljudt eller beklaga sig. *Voja sig*, skämtvis i vardagsket: öfverljudt beklaga sig. *Kinka*, beklaga sig småsaker; vara öfverdrifvet grannlaga, ömtålig. *Pj* klaga öfver småsaker eller något inbilladt ondt. *H* öppet yttra missnöje öfver något. *Knorra*, för uttryck af *Knota*, brukas numera sällan. *Bru knota* argt och vresigt. *Grumsa*, halfhögt knota hota. *Fnurra*, vara missnöjd eller vresig. *Be sig*, i lindrigare ordalag yttra missnöje med något anföra klagan hos högre rätt eller embetsmyndighet öfver någon lägres förfarande; äfv. hos vederbörande

myndighet anföra klagan öfver orättvisa, last och tunga o. s. v. *Kära*, genom stämning eller angivelse öfverlemna en sak under domstols pröfning. *Beskärma sig*, utfara i häftig klagan öfver person eller sak. Af föregående ord tillhöra Kinka, Pjunka, Brumma, Grumsa, Gnälla, Fnurra, Beskrma sig hvardagsspråket.

523. **Klagan. Klagolåt. Klagovisa. Veklagan.**

Jemmer. Klagomål. Besvär. Käran. Käromål. —

Klagan, uttryck af svår smärta, i synnerhet genom ord; äfv. besvärs anförande hos vederbörande rätt eller myndighet. *Klagolåt*, klagan genom oartikulerade ljud. *Klagovisa*, bitter klagan, uttryckt genom ord. *Veklagan*, en starkare, mera gripande klagan, medelst utrop af smärta. *Jemmer*, högsta uttryck af klagan. *Klagomål*, muntlig eller skriftlig klagan öfver något förhållande, antingen enskilt eller offentligt inför domstol eller embetsmyndighet. *Besvär*, klagan hos domstol eller embetsmyndighet. *Käran, Käromål*, innehållet af hvad kärande part anför och yrkar emot sin vederpart.

524. **Klema. Kela. Förkela. Förklema.** —

Klema, Kela (med), behandla någon med öfverdrifven ömhet och omsorg. *Förkela, Förklema*, bortskämma genom klemmande.

525. **Klok. Förståndig. Förnuftig. Vettig. Slug.**

Vis. Klarsynt. Förnumstig. Öfverklok. Knipslug.

— *Förnuftig*, begåfvad med förnuft; äfv. som rätt brukar sitt förnuft. *Förståndig*, som handlar med ledning af eftertanka och erfarenhet. *Vettig*, som har vett, odladt förstånd, insigter. *Klok*, som förstår att för sina ändamål välja de tjenligaste medel. *Vis*, som för de bästa ändamål alltid vet att välja de bästa medel. *Slug*, som klyftigt utfinner tjenliga medel för sina ändamål, och icke lätt låter lura sig af andra. *Knipslug*, ganska slug. Tillhör hvardagsspråket. *Klarsynt*, som klart inser sakers förhållande och sammanhang. *Förnumstig*, småförståndig, småklok. Skämtsamt uttryck. *Öfverklok*, som inbillar sig vara ogement klok, mera klok än andra.

526. **Kloket. Slughet. Vishet. Visdom. Förstånd. Förnuft. Klokskap.** — *Kloket*, genom öfning vunnin färdighet att för afsedda ändamål välja de tjenligaste medel. *Vishet*, egenskapen att för de bästa ändamål alltid välja de bästa medel. *Visdom*, vidsträckt vetande, vidt omfattande kunskap, ett i hög grad utbildadt förstånd. *Slughet*, jfr. *Slug. Förnuft. Förstånd*, genom öfning vunnin färdighet att handla med ledning af eftertanka och erfarenhet. Se f. ö. 366. *Klokskap*, spetsfundig öfverkloket.

527. **Kläda. Ikläda. Påkläda. Påtaga. Bekläda. Förkläda. Uppkläda. Utkläda. Utspöka. Öfverkläda** — *Kläda*, vara en person behjelpig, så att han bli högtidsklädd; äfv. förse någon med kläder till nyttjande. *Påkläda*, sätta kläder på någon. *Bekläda*, iföra en person någon viss dräkt; äfv. förse manskap o. s. v. med nödiga kläder; äfv. liktydigt med *Öfverkläd*. *Ikläda*, bekläda med någon viss dräkt. *Påtaga*, iklä sig. *Öfverkläda*, öfverdraga ett föremål med något, till skydd och förvaring. *Uppkläda*, förse med nya kläder; äfv. förse med snygga, fina kläder. *Utkläda*, klä någon så, att han föreställer en annan person. *Kläkläda*, kläda någon så, att han blir oigenkännelig eller liknar till klädseln en person af någon viss samhällsklass. *Utspöka*, kläda någon löjligt, narraktigt eller underligt.

528. **Klädnad. Klädning. Klädsel. Dräkt. Kläddräkt. Skrud. Mundering. Plagg.** — *Klädnad*, sarteliga klädespersedlar, som en person är iförd. *Klädnin*g, fruntimmers hufvudsakliga klädesplagg; (för man personer) sammanhörande rock eller frack och benkläd. *Klädsel*, sättet, huru någon är klädd; äfv. liktydigt med *Klädnad*. *Dräkt, Klädedräkt*, människors klädsel i a seende på dess olikhet till ämne, form och snitt, till folk, stånd, samhällsklass o. s. v. *Skrud*, praktiskt dräkt, som nyttjas vid högtidliga ceremonier. *Mundering*, soldatbeklädnad. *Plagg*, större klädespersede såsom: rock, byxor, kappa.

529. **Knif. Dart. Dolk. Stilett.** — *Knif*, skärande verktyg, bestående af en å ena sidan uddhvas klinga, vid ena ändan fästad uti ett skaft. *Dolk*, blankt stickvapen med helt kort och rak klinga. *Dart*, ett slags fordom bruklig dolk. *Stilett*, ett slags dolk med fin, vanligen treeggad klinga.

530. **Koka. Sjuda. Brygga.** — *Koka*, upphetta ett flytande ämne till den grad, att det småningom öfvergår till luftform; (i vanlig mening) i vatten eller annan vätska, med tillhjälp af eld, bereda födoämnen till mat. *Sjuda*, gammalt ord för *Koka*, numera obrukligt, utom i vissa uttryck, t. ex. sjuda salpeter, såpa. *Brygga*, genom kokning bereda något slags dryck. Jfr. 949.

531. **Komma. Infinna sig. Inställa sig.** — *Komma*, närma sig till ett ställe och der inträffa. *Infinna sig*, komma till person eller ort, efter föregången kallelse, anmodan eller bjudning, i och för någon viss angelägenhet, och vanligen på viss uppgifven tid. *Inställa sig*, efter kallelse infinna sig på ort och ställe som vederbör.

532. **Konstig. Konstgjord. Konstfull. Konstrik. Konsterfaren. Konstförfaren. Konstfärdig. Konstmessig.** — *Konstgjord*, med konst gjord, tillverkad, frambragt (i motsats till *Naturlig*). *Konstig*, gjord med mycken konst. *Konstfull*, *Konstrik*, som vittnar om hög grad af konstfärdighet. *Konstmessig*, som göres eller blifvit gjord efter konstens regler. *Konstfärdig*, som besitter mycken färdighet i en konst. *Konsterfaren* eller *Konstförfaren*, erfaren, skicklig i ett handtverksyrke.

533. **Kort. Stubbig. Stackig. Stumpig. Stubbig. Knapp. Knapphändig. Kortfattad. Gen. Vig.** — *Kort*, som har ringa utsträckning på längden; äfv. jemförelsevis mindre lång än något annat af samma slag; äfv. (om tid) som icke varar länge. *Stubbig*, allt för mycket, oformligt kort. *Stackig*, allt för kort. Tillhör hvardagspråket. *Stumpig*, i hvardagspråket: mycket kort. *Stubbig*, i hvardagspråket: helt kort,

men tjock. *Knapp*, ej fullt tillräcklig. *Knapphändig*, ej nog omfattande, ej nog utvecklad eller fullständig. *Kortfattad*, i korthet affattad. *Gen*, säges om en väg, hvilken går rakt fram och är kortare än en annan, som förer till samma mål; fig. som lätt leder till målet. I ordets sednare bemärkelse brukas äfven *Vig*.

534. **Kosta. Gälla. Maxa.** — *Gälla*, hafva visst värde. Brukas i vidsträckt mening, icke endast om penningar. *Kosta*, hafva visst penningvärde, gälla i pris. *Maxa*, i folkspråket, d. s. s. Kosta.

535. **Kostsam. Dyr.** — *Dyr*, som kostar mycket. Har vidsträcktare bemärkelse än det för öfrigt liktydigt *Kostsam*, hvilket icke säges om hvad som köpes eller säljes.

536. **Kraft. Styrka. Makt. Myndighet. Våld. Eftertryck. Förmåga. Förmögenhet.** — *Förmåga*, egenskapen att förmå, vara i stånd till något. *Förmögenhet*, (i singular) liktydigt, brukas mest i plural och betyder då: goda egenskaper, hvarmed en menniska af naturen blifvit utrustad. *Kraft*, förmåga att verka. *Styrka*, grad af kraft; (äfv. i fråga om ting) förmåga att emotstå yttre inverkningar. *Makt*, förmågan att sätta sin vilja i verket; äfv. betydande, öfverlägs kraft att handla. *Myndighet*, den makt, som tillkommer någon i kraft af innehafvande embete eller tjänst. *Våld*, lagstridig utöfning af makt; äfv. liktydigt med *Makt*. *Eftertryck*, kraftig verkan. Jfr. 638.

537. **Krigståg. Härtåg. Härfärd. Härnad. Fälttåg.** — *Krigståg*, tåg af en krigshär eller flotta till ett främmande land och i fiendtlig afsigt. *Härtåg*, krigståg till lands. *Härfärd*, krigståg till sjös. Ordet i skränker sig till forntidens historia, hvilket äfven händelsen med *Härnad*, krigståg till sjös, för att göyde. *Fälttåg*, den tid af året, som en här, under krig, är i fält, med bibegrepp af allt det, som de under af den samma utföres.

538. **Krok. Hake. Hulling. Krycka.** — *Krok*, nägonting krumböjdt, i synnerhet ett dylikt redskap

ännadt att derpå hänga något, o. s. v. *Hake*, redskap af metall, krumböjdt eller vinkelformigt, att hänga något på, draga till sig föremål o. s. v. *Hulling*, liten utböjd, spetsig hake på pil eller krok. *Krycka*, krokigt eller rakt tvärträ, upptill på en käpp.

539. **Krokig. Krökt. Bugtig. Krum. Krumpen. Hopkrumpen. Kutig** ell. **Kutryggig**. — *Krokig*, som går i krok. *Krum*, liktydigt, brukas föga. *Krökt*, krokig till följe af yttre inverkan. *Bugtig*, något krokigt eller krökt. *Krumpen*, (om människor) krokigt till följe af nervernas sammandragning. *Hopkrumpen*, krökt och hopsjunknen af ålder. *Kutig*, *Kutryggig*, som har i bäge krökt rygg.

540. **Kropp. Bål. Lif. Lekamen. Stomme. Skrof. Materia**. — *Kropp*, byggnaden för en människas eller ett djurs sinliga verktyg; äfv. den del deraf, som återstår, när hufvud och lemmar tänkas afsöndrade. I denna sednare bemärkelse nyttjas äfven *Bål*, *Stomme*, hvilka ord äfven betyda sjelfva resningen, inre ställningen eller den hufvudsakliga delen af vissa föremål. *Skrof*, stommen af en djurkropp eller af ett fartyg. *Lif*, betyder: dels en människas kropp, dels sjelfva bålen eller stommen deraf; i förra bemärkelsen endast brukligt i några få talesätt; men i den sednare vanligare än *Bål* eller *Stomme*. *Lekamen*, en människas kropp. I det kyrkliga språket. *Materia*, en kropps innehåll, hvarmed den fyller rummet.

541. **Kroppelig. Lekamlig. Materiel. Sinlig**. — *Kroppelig*, som har en kropp, eller tillhör, har afseende på kroppen. *Lekamlig*, som har afseende på människans kropp. I kyrklig stil. *Materiel*, som har egenskap af eller tillhör, har afseende på materia. *Sinlig*, som har afseende på sinnena.

542. **Krypa. Krafla. Kråla. Slingra. Klänga. Klättra**. — *Krypa*, långsamt röra sig framåt på det sätt, att kroppen antingen helt och hållet eller till större delen berör marken. *Krafla*, krypa med mycken möda, långsamt förflytta sig på händer och fötter.

I hvardagspråket. *Kräla*, långsamt röra sig fram utan tillhjälp af fötter eller med ganska korta såd. Säges om maskdjur och amfibier. *Slingra*, framsk i bugter. Om ormar och maskar. *Klättra*, *Klä* med händer och fötter sträfvä uppför något b föremål.

543. **Krångla. Konstla.** — *Krångla*, af ela göra svårigheter, lägga hinder i vägen för någon; smida ränker, söka undflykter, bruka advokatkrångla vränga lagens mening. *Konstla*, bruka list, rått hafva konstler för sig.

544. **Krökning. Krok. Bugt. Buk. Krum** — *Krökning*, linie, som småningom allt mer af ifrån den räta linien. *Krok*, betydlig krökning. I lindrig krökning. *Bukt*, vid, bugtig del på vissa mål, t. ex. på en tunna. Bildligt uttryck. *Krum* bugt, som hundar och andra djur göra under språ

545. **Kudde. Dyna. Puta. Hyende. Bol** **Madrass.** — *Kudde*, med fjäder, dun o. s. v. i igensydd säck eller påse, vanligen af bolstervar. *ster*, långkudde, som utgör sjelfva bädden i en *Madrass*, med hår, tagel o. s. v. stoppad underbi en säng. *Dyna*, en med fjäder, hår, tagel o. stoppad påse att sitta, ligga eller stödja sig på. I liten dyna, som, till förekommande af skafning, i på eller under något. *Hyende*, liten dyna att något på.

546. **Kula. Klot. Boll. Piller. Droppe** *Klot*, fast, rund kropp, på hvars yta hvarje punkt lika långt ifrån medelpunkten. *Kula*, mindre, klot kropp af något hårdt ämne. *Boll*, klotformig kropp mindre storlek, hård eller mjuk. *Droppe*, liten, i form samlad del af något flytande ämne. *Piller*, medel i form af en liten kula.

547. **Kunna. Orka. Förmå. Mäkta.** — *Ke* betecknar möjlighet öfver hufvud, *Förmå* deremot s att göra något, kraft att handla eller verka. *K* är till begreppet vidsträcktare och kan sägas båd

levande varelser och liflösa ting, Förmå deremot endast om de förra. I allmänt språkbruk förväxlas dock ofta begge dessa verber med hvarandra. *Orka* är ett ord, som sällan förekommer utom i dagligt tal, och är liktydigt med Förmå. *Makta*, hafva tillräcklig makt, styrka, förmåga att göra något. Brukas endast i ne-
tande sats.

548. **Kunnig. Insigtsfull. Erfaren. Förfaren. Sakkunnig. Konstfaren. Konstförfaren. Hemmastadd. Bevändrad. Försigkommen.** — *Kunnig*, som grundligt förstår något och äger deruti god öfning; äfv. liktydigt med *Insigtsfull*, som har många kunskaper, insigter. *Erfaren*, som genom eget eftertänkande, eller genom vunnen lärdom af hvad man upplefvat, kommit till ett bestämdt och säkert vetande. *Förfaren*, kallas en, som äger kännedom, färdighet, insigt i konst, yrke o. s. v., förvärfvad genom vana och öfning. *Konstfaren* eller *Konstförfaren*, erfaren, skicklig i något handtverksyrke. *Sakkunnig*, som äger en genomfarenhet vunnen kännedom i någon viss konst, något yrke. *Hemmastadd*, *Bevändrad*, väl kunnig, erfarne i någon viss vetenskap, konst o. s. v. *Försigkommen*, som gjort goda framsteg i någon kunskapsgrän.

549. **Kyla. Svala. Svalka. Förkyla. Afkyla. Svala. Afsvalka. Kylslå.** — *Kyla*, göra kall eller illare. *Svala*, göra sval. *Svalka*, göra svalare. *Afkyla*, småningom beröfva ett föremål dess innehafvande värme. *Afsvalka*, *Afsvalka*, småningom göra sval, svalare. *Kylslå*, låta en het vätska stå, tills den afsvalt. *Förkyla*, genom blottställande för stark köld eller stigt ombyte af luft ådraga en kroppsdel något sjukligt tillstånd.

550. **Kysk. Tuktig. Blygsam.** — *Kysk*, som ängt afhåller sig ifrån oloflig kärleksnjutning. *Tuktig*, som af sedlighetskänsla i tal och handling underkänsligt, hvad som sårar anständigheten. *Blygsam*, som känner blygsel och rodnar vid allt hvad som tyder på orena begär.

551. **Kälke. Slåde. Släpa. Drög.** — *Kälke*, enkelt redskap till körning eller draging, uppbyggd tvänne genom tvärträn sammanhållna medar. *Slåde* med medar försedd vinterkörden. *Släpa, Drög*, ett grof kälke, hvarpå svåra tyngder släpas.

552. **Källa. Brunn. Springkälla. Springbrunn. Vattenkonst. Källsprång.** — *Källa*, mindre samling af vatten, som på något ställe genom så kallade källådror väller upp ur jorden. *Brunn*, ett i jord gräfdt eller borrhadt, djupt hål, för vattens uppsamlning och förvaring. *Springkälla*, källa, hvarur vatten springer upp i luften. *Springbrunn, Vattenkonst*, byggd med springvatten. *Källsprång*, ur jorden häftigt utspringande källåder.

553. **Känna. Igenkänna.** — *Känna*, hafva i förvetande af en persons eller ett tings utmärkande kännetecken. *Igenkänna*, vid återseendet af en person eller sak erinra sig, att man förut sett eller haft erfarenhet af densamma.

554. **Kännedom. Vetskap. Vetande. Vett. Kunskap. Insigt. Vetenskap. Lära. Beläsenhet. Forsynthet. Bokvett. Lärdom. Erfarenhet. Förfärdighet.** — *Kännedom*, hvad man vet om något eller hafva kännedom af. I denna bemärkelse äro *Vetande, Vetenskap* liktydiga, men hafva en inskränktare användning. *Vetskap*, kännedom om någon viss ifrågavarande sak eller händelse. *Kunskap*, betyder äfven: inbegrepp af allt hvad man inhämtat, lärt och vet i ett visst ämne i vetenskap, konst o. s. v. Brukas ofta i plural, utafseende på särskilda kunskapsgränar. *Insigt*, grundkunskap i vetenskap, konst eller yrke. Nyttjas äfven ledes ofta i plural. *Vetande*, hela inbegreppet af kunskaper, som en person äger. *Vett*, egentl. vetenskap; äfv. godt förstånd i förening med kunskap om det rätta, skickliga och passande. *Vetenskap*, inbegrepp af systematiskt ordnade kunskaper. *Vett* inbegreppet af alla de sanningar eller föreskrifter, som tillhöra en vetenskap eller konst. *Beläsenhet*, e

skapen att vara beläst. *Boksynthet*, kännedom af litteraturen, inhämtad genom läsning. *Bokvett*, ur böcker hämtadt vetande. *Lärdom*, genom studier förvärfvad insigt i de lärda, d. v. s. de filosofiska, filologiska och historiska kunskapsarterna. *Erfarenhet*, insigt eller färdighet, förvärfvad genom vana; äfv. kännedom af världen och människorna, förvärfvad genom långvarig beröring och umgänge med folk af alla klasser. *Förfarenhet*, färdighet i konst, yrke, vunnen genom vana och öfning.

555. **Känsla. Känning.** — *Känsla*, förnimmelse af ens eget tillstånd såsom antingen angenämt eller oangenämt. *Känning*, någon viss verkning, som låter känna sig.

556. **Känslig. Ömtålig.** — *Känslig*, lätt tillgänglig för intryck på känslan eller känslan. *Ömtålig*, öfverdrifvet känslig.

557. **Känslighet. Känsla.** — *Känslighet*, egenskapen att vara känslig. *Känsla*, moralisk känslighet, förmåga att känna medlidande, ömhet.

558. **Känslfull. Känslig. Känslöom. Känslösam. Patetisk.** — *Känslig*, som har känsla, deltagande, sinne för något visst, t. ex.: känslig för andras lidanden, för vänskap; äfv. ömtålig, t. ex. känslig för köld. *Känslfull*, som har mycken känsla. *Känslöom*, som hyser ömma känslor, ömsint. *Känslösam*, tillgjordt känslfull. *Patetisk*, som uttrycker eller väcker starka sinnesrörelser.

559. **Känslolös. Kärlekslös. Obeveklig. Oblidkelig. Oförsonlig. Hårdhertad. Hård. Hjertlös. Skoningslös. Omild. Omenskelig. Obarmhertig. Grym. Blodgirig. Blodlysten. Blodtörstig. Mordisk.** — *Känslolös*, *Kärlekslös*, som ej hyser deltagande känslor för andra. *Hjertlös*, i hög grad känslolös. *Hårdhertad*, *Hård*, föga tillgänglig för deltagande, medlidande eller försonlighet. *Obeveklig*, *Oblidkelig*, som ej låter sig bevekas, blidkas. *Oförsonlig*, som ej låter beveka sig till försoning. *Omenskelig*, *Omild*, *Obarmhertig*, utan känsla af barmhertighet, öfverdrifvet hård. *Skonings-*

lös, utan all skonsamhet. *Grym*, som finner nöje i at misshandla andra. *Blodgirig*, *Blodlysten*, *Blodtörstig* som älskar blodsutgjutelse. *Mordisk*, som drifves a begär att taga lifvet af menniskor.

560. **Kärlig. Kär. Eldfängd.** — *Kärlig, Kär* af naturen böjd för kärlek. *Eldfängd*, som lätt bli förälskad. Bildligt uttryck.

561. **Kättja. Brunst. Brånad.** — *Kättja*, begär efter könsdriftens tillfredsställelse. *Brånad*, häftig sådant begär. *Brunst*, begäret till parning hos viss fyrfotade djursläkten.

562. **Köld. Kyla. Svalka. Frost. Rim. Rin frost. Kåle.** — *Köld*, frånvaro af värme från och med temperaturgrad, då vattnet fryser, ända upp till den, då qvicksilfret fryser och derutöver. *Kyla*, mindre grad af köld. *Svalka*, lindrig, uppfriskande kyl. *Frost*, lägre köldgrad, dock så stark, att vattnet fryser eller att det rimmar. *Rim, Rimfrost*, frusen dagg eller dimma. *Kåle*, kyla i marken, hvarigenom der befinner sig vatten hålles fruset.

563. **Köpa. Köpslå. Handla. Inköpa. Uppköp Upphandla. Afnäma. Kursa. Tillhandla sig. Schackra** — *Köpa*, förvärfva något genom betalning med penningar. *Köpslå*, underhandla om ett köp. *Handla* köpa något efter förutgången köpslagan; äfv. (reciprok begära och bjuda vid köp. *Inköpa*, köpa förnödenheter, varor, för att hafva förråd deraf. *Uppköp Upphandla*, köpa stora partier af en vara, för att hafva i förråd eller åter afyttra. *Tillhandla sig*, d. s. Köpa, säges endast i fråga om fastigheter. *Afnäma* brukas någon gång i affärsstil för Köpa. *Kursa*, uppgöra köpslut i liten skala. Tillhör hvardagsspråket. *Schackra*, drifva handel i smått, genom utbudande på torg och gator, i hus och gårdar, åt kommande och gående.

564. **Köpman. Handlande. Handelsidkare. Handelsman. Krämare. Kramhandlare. Grosshandlar Grossör. Minuthandlare. Schackrare.** — *Handlande* person, som idkar handel, vare sig i gross eller mint

Såges dock icke om gatkrämare och gårdfarihandlande. *Handelsidkare*, *Handelsman*, mindre handlande, äfven gårdfarihandlande. *Grosshandlare*, *Grossör*, person, som drifver handel i stort. *Minuthandlare*, person, som i öppen salubod idkar handel i smått. *Köpman*, borgare, som idkar köpenskap, handel. Såges både om gross- och minuthandlare, men i synnerhet om de förra. *Krämare*, *Kramhandlare*, minuthandlare, som idkar handel med hvarjehanda kramvaror. *Schackrare*, person, som drifver handel i smått, genom utbudande i hus och gårdar, åt kommande och gående.

565. **Kött.** *Hull*. — *Kött*, de betäckande mjuka delarne på en mennisko- eller djurkropp, med undantag af hud, brosk och fett, i synnerhet det ätbara af förenämnda delar. *Hull*, kött på en levande kropp, i synnerhet med afseende på fetma eller magerhet. Såges både i fråga om menniskor och kreatur.

L.

566. **Laga**, v. n. **Låta**. **Besörja**. **Anstalta**. **Föranstalta**. **Tillse**. — *Laga*, *Låta*, draga försorg om att något sker. *Anstalta*, vidtagna nödiga åtgärder i och för något visst ändamål. Är neutralt, hvaremot det för öfrigt liktydiga *Föranstalta* är både aktivt och neutralt. *Besörja*, föranstalta om, att någonting sker, verkställas eller anordnas, vanligen för annans eller andras räkning, till följe af anmodan, uppdrag eller tjänstepligt. *Tillse*, se efter eller draga försorg om, att något sker, t. ex. man måste tillse, att arbetet blir väl gjordt.

567. **Lager**. **Lag**. **Hvarf**. **Bädd**. — *Lag*, samling af horisontelt utmed hvarandra lagda, likartade föremål. *Hvarf*, brukas ofta i enahanda bemärkelse. *Lager*, lag, hvarf i jorden, af någon viss jordart; äfv. samling af en mängd varor, som höra till någon viss

handel. *Bädd*, nyttjas i geologien liktydigt med eller Hvarf.

568. **Lagfästa. Domfästa. Lagfara.** — *Lagfästa*, genom behörig domstols åtgärd gifva laga stelse åt något. *Domfästa*, bekräfta genom laga Brukas mest om skuldfordringar. *Lagfara*, besatt laga stånd å inköpt fast egendom vid behörig stol erhålles.

569. **Laglig. Laga. Laggill. Laggiltig. bunden. Lagenlig. Laglikmätig. Lagtima. Rättig. Vederbörlig. Tillbörlig. Behörig. Passande. Tillständig.** — *Laglig*, med lag öfverensstämmande *Laga*, dermed liktydigt, tillhör lag- och rättens språket. *Lagbunden*, genom lag inskränkt inom gränser. *Laggill, Laggiltig*, enligt lag giltig. *Laglig, Laglikmätig*, hafva samma betydelse som *Lagenlig* men förekomma sällan utom i skriftspråket. *Lag* som sker, förrättas på af lag föreskrifven tid. *Lagmätig*, öfverensstämmande med lag oeh rätt, d. s. både med den borgerliga lagen och den naturliga rätten. *Vederbörlig*, af lag, stadga, reglemente o. s. v. skrifven eller anbefalld. *Tillbörlig*, som med rätt såsom pligt fordras. *Behörig*, öfverensstämmande lag, rätt eller sedvana. *Passande*, som väl på höfves, anstår. *Tillständig*, som är ens rättighet hvartill man är befogad.

570. **Landa. Landstiga. Hamna. Anlöpa.** *Landa*, lägga till vid strand med fartyg eller m farkost. *Landstiga*, gå i land ifrån fartyg, efter resa. *Hamna*, inlöpa i hamn. *Anlöpa*, se 35.

571. **Landsflykt. Förvisning.** — *Förvisning* slags straff eller tecken till onåd, då en person å gent eller regering förvises ifrån en ort, eller då i viss, vanligen aflägsen, bostad anvisas honom. *Landsflykt*, det slags straff, då någon förvises ur det der han är boende; äfv. frivillig flykt ur landet.

572. **Landsflyktig. Biltog. Fridlös. Fåga** — *Landsflyktig*, den, som till straff blifvit förvist

sitt land och derföre måste uppehålla sig i ett främmande. *Fridlös. Biltog* eller *Fågelfri*, kallas den, som till straff för någon svår förbrytelse blifvit ställd utom lagens och samhällets beskydd.

573. **Landskap. Provins.** — *Landskap*, särskilt område af ett land, med naturliga eller af gammalt antagna gränser, och som vanligtvis fordom haft egen styrelse. *Provins*, nyttjas ofta liktydigt med Landskap, ehuru det ursprungligen betyder: en genom krig eröfrad landsdel.

574. **Last. Lass. Laddning.** — *Last*, det som af lastdjur drages på kördon eller bäres på ryggen; äfv. liktydigt med *Laddning*, det gods, hvarmed ett fartyg är lastadt. *Lass*, last på kördon.

575. **Lasta. Ladda. Belasta. Belamra. Pålasta. Öfverlasta. Öfverhopa.** — *Lasta*, sätta, ställa eller lägga något tyngande uppå ett föremål; lägga last på kördon eller lastdragare; äfv. låta föra ombord last på fartyg. *Ladda*, säges stundom för *Lasta*, när frågan är om fartyg. *Belasta*, lägga tyngd eller börda på person, djur eller sak; äfv. (fig.) pålägga last och unga. *Pålasta*, föra lastvaror om bord på fartyg. *Belamra*, hopställa på en plats, i ett rum, äfv. pålasta, varor eller saker i mängd, så att de äro i vägen eller till hinders. *Öfverlasta*, pålasta för mycket. Brukas mest bildligt. *Öfverhopa*, bildligt för: öfverdrifvet bestå, besvära; i öfvermått tilldela, tillfoga.

576. **Led. Fog. Fogning. Såt. Ledfogning. Edgång. Knä.** — *Fog, Fogning*, stället, der två ycken af ett timmermans- eller snickararbete äro upfogade. *Såt*, fog i byggnadsverk. *Led, Ledfogning, edgång*, stället, der en rörlig lem är fogad vid en annan. *Led*, betyder äfven: knutigt ställe på strå, jelk, rör, liknande en ledfogning; äfv. del af strå, jelk, rör, emellan tvenne sådana ställen. *Knä*, den del på människor och vissa djur, som förenar låret med skenbenet; äfv. led på vissa växter.

577. **Leda. Vägföra. Vägleda.** — *Leda*, styra en persons gång, i det man förer honom vid handen,

vid ledband o. d. *Vägföra, Vägleda*, följa med någon och visa honom vägen.

578. **Ledsam. Tråkig. Enformig. Entonig. Långdragen. Långtråkig. Långrandig.** — *Ledsam*, som förorsakar ledsnad. *Tråkig*, i hög grad ledsam. *Enformig, Entonig*, ledsam genom brist på omväxling. *Långtråkig. Långdragen, Långrandig*, för mycket utdragen på längden och derigenom tråkig.

579. **Ledsamhet. Obehag. Förtret. Förtretlighet. Förargelse.** — *Ledsamhet*, ledsam händelse, omständighet. *Obehag*, händelse, förhållande, omständighet, som gör ett obehagligt intryck. *Förtret, Förtretlighet, Förargelse*, förtretlig, förarglig händelse.

580. **Lefva. Framlefva. Genomlefva. Upplefva. Öfverlefva.** — *Lefva*, hafva lif, vara till, såsom ett organiseradt väsende. *Framlefva*, tillbringa sina dagar i något visst tillstånd. *Genomlefva*, lefva under en viss tidrymd ifrån början till slut; äfv. under sin lefnad få erfara, röna något, vare sig godt eller ondt, t. ex. han har genomlevat många bittra sorger. I denna sednare bemärkelse är *Upplefva* liktydigt, men betyder äfven: lefva ända till någon viss tid eller händelse. *Öfverlefva*, lefva qvar efter någon; äfv. lefva utöfver någon viss tid eller händelse.

581. **Lega. Hyra. Besolda. Stådja. Städsla. Fästa.** — *Lega*, emot öfverenskommen betalning betinga sig en persons tjänst eller arbetsbiträde, nyttjandet af ett lastdragande djur, o. s. v. *Hyra*, för viss tid och emot viss betalning betinga sig eller innehafva nyttjande rätten till något eller en persons biträde för något särskilt ändamål. *Besolda*, emot viss betalning betinga sig en persons biträde i och för något klandervärdt eller straffvärdt ändamål. *Fästa, Stådja, Städsla*, genom legoafstal och fastepennning betinga sig nyttjande rätten till en persons arbetsförmåga eller till jord, för en viss längre tid och emot viss öfverenskommen lön eller afgift.

582. **Lek. Ras. Skämt. Gamman.** — *Lek*, tidsfördrif, hvarmed barn eller äldre roa sig, i synnerhet då kroppsrörelse eller kroppsofning kommer i fråga-

as, yr och stojande lek. *Skämt*, hvad som säges eller ires, för att muntra eller väcka löje. *Gamman*, skämt h tidsfördrif.

583. **Leka, Rasa. Stimma. Skämta. Gantas. Galnas. Hängla.** — *Leka*, roa sig såsom barn. *Stimma*, d. s. s. Leka. Egentl. om fisk, men äfven om olgossars obehöriga lek under lärotimmarna. *Rasa*, roa och skalkas såsom yra barn. *Hängla*, rasa på oanständigt sätt med en flicka. I folkspråket. *Skämta*, yttra något lustigt, för att väcka löje. *Tokas*, prata, hafva lustiga upptåg för sig. *Galnas*, är derutaf stegradt uttryck. Båda dessa ord tillhöra hvardagsspråket. *Gantas*, hängla, tokas, är ett landskapsord.

584. **Lemna. Räcka. Langa. Aflemna. Framlemna. Inlemna. Öfverlemna. Afåta. Öfverlåta. Upplåta. Anförtro. Antvarda. Öfverantvarda. Leverera. Afleverera. Tillstålla. Meddela. Inrymma.**
Lemna, gifva en person något i handom. *Räcka*, sträcka armen och lemna en person något. *Langa*, ta något och räcka det ifrån sig åt en annan. *Aflemna*, lemna ifrån sig personer eller saker, särdeles på grund af äliggande. *Framlemna*, lemna något till personen eller på ort, dit det blifvit adresserat. *Inlemna*, lemna något till en person, som befinner sig inne uti rum o. s. v. *Öfverlemna*, lemna en person något i handom, i vård eller besittning. *Tillstålla*, öfverlemna något till en person på en annans vägnar. *Leverera*, aflemna något betingadt, bestäldt, eller något i man är skyldig att lemna. *Afleverera*, lemna ifrån något, som man är skyldig att lemna. I de flesta liktydigt med *Leverera*. *Afåta*, afsända någon betesskrifvelse. *Upplåta*, öfverlemna åt någon nytt-det af en sak. *Öfverlåta*, öfverlemna åt någon för- eller nyttjande rätten till en sak. *Meddela*, lemna en person del af, göra delaktig af något. *Anförtro*, med full tillit öfverlemna åt en person något att göra eller förvara. *Antvarda*, öfverlemna en person i handom en sak i någons vård eller förvar. *Öfverantvarda*, öfverlemna en person i någons förvar. De båda sed-

nare orden äro föräldrade. *Inrymma*, förekommer bildligt i skriftspraket liktydigt med Ofverlåta.

585. **Lemning. Rest. Återstod. Qvarlefva. A lefva. Öfverlefva. Behållning. Slump. Squätt. Slunk** — *Lemning*, hvad som blifvit lemnadt öfrigt. *Återstod. Rest*, något återstående, något som rester, fattas. Återstod är äfven liktydigt med Lemning. *Aflefva, Qvarlefva, Öfverlefva*, lemning efter en lefvande kropp. *Qvarlefva, Öfverlefva*, nyttjas äfven i enahanda betydelse som Lemning. *Behållning*, hvad som befinne kvar i kassa, förvar, o. s. v. *Slump*, liten återstod af en vara, af en dryck. *Slunk*, liten återstod af värtvar. *Squätt*, något helt litet af ett flytande ämne.

586. **Lida. Plågas. Pinas. Våndas. Martera** — *Lida*, erfara verkningarna af något svårt ondt, var sig fysiskt eller moraliskt. *Plågas, Pinas*, lida svårt. *Våndas*, lida de svåraste plågor. *Marteras*, plågas till det yttersta.

587. **Lif. Lefnad. Lifstid. Lefnadslopp. Lefnadsbana. Lefverne**. — *Lif*, en andlig varelses eller organiserad kropps förmåga af verksamhet förmedelst en inneboende, af naturen gifven kraft; äfv. (i inskränkt mening) förmåga att fortfarande bibehålla sig lefvand. *Lifstid*, tiden för en människas lif här i tiden. *Lefnadsloppet* af en människas lif ifrån början till slut, med alla dess öden och skiftningar. *Lefnadslopp, Lefnadsbana*, bildliga uttryck, af enahanda betydelse som Lefnad. *Lefverne*, en människas lefnadslopp med afseende på dess sedliga beskaffenhet.

588. **Liffig. Lefvande. Lifaktig. Eldig. Qvick. Pigg. Rask. Kry. Katig. Yr. Yster. Rasig. Ravill**. — *Liffig*, full af lif, rörlighet, verksamhet. *Lifaktig*, förekommer någon gång i skriftspråket, i fråga om något, som har ett friskt, kraftigt lif. *Lefvande*, nyttjas bildligt för Lifaktig i vissa uttryck, t. ex.: lefvande hopp, tro, förtröstan. *Eldig*, i hög grad liflig. *Yr, Yster*, liflig till öfverdrift. *Qvick*, som rör sig med mycken lätthet. Säges både om person och sak. t. ex.: vara qvick i sina rörelser, qvicka ögon. *Rask*

säges ofta om person för *Liffig*, *Kry*, i dagligt tal, om aldrig och tillfrisknande personer, *Katig*, äfvenledes om person, i folkspråket. *Rasig*, fallen för att rasa. *Rasvill*, ytterst yr i sitt ras. *Pigg*, ganska lifaktig, kry.

589. **Lik. Snarliik. Jemnlík. Likadan. Samme.**

Enahanda. Likartad. Likformig. — *Lik*, som har nästan samma beskaffenhet, egenskaper eller utseende som en annan person eller sak. *Snarliik*, ganska lik. *Jemnlík*, af lika värde, anseende, makt, betydighet. Kan endast brukas om menniskor. *Likadan*, af lika beskaffenhet. Säges både om sak och person. *Samme*, utmärker person eller sak, som icke är någon annan, än just den ifrågavarande. *Enahanda*, af samma slag, art, af lika beskaffenhet. Nyttjas endast om sak; lika- så det härmed liktydiga *Likartad*, *Likformig*, till for- men lika.

590. **Like. Gelike. Jemnlíke. Vederlíke. Med- menniska. Nästa. Kamrat. Stallbroder.** — *Like*, den, som liknar en annan i egenskaper eller samhälls- ställning, som kan mäta sig med en annan i börd, för- mögenhet eller förtjenster; äfv. liktydigt med *Medmen- niska*, *Nästa*, hvilka båda ord tillhöra det bibliska och kyrkliga språket, samt betyda: hvarje menniska be- traktad i förhållande till andra menniskor, med hvilka den lefver tillsammans. *Jemnlíke*, den, som är fullt lika god med en annan i afseende på samhällsställning, rang, värde och förtjenster. *Vederlíke*, jemnlíke i rang och värdighet. *Gelíke*, d. s. s. *Jemnlíke*, brukas van- lig i föraktlig mening. *Kamrat*, den, som tillsammans med en annan deltar i strid, arbete, bor i samma rum, tillhör samma klass o. s. v. *Stallbroder*, kamrat i strid, äfventyr o. s. v. Brukas vanligen i mindre god bemärkelse.

591. **Likgiltig. Liknöjd. Kallsinnig.** — *Likgil- tig*, som icke har mera böjelse för det ena än det an- dra, icke känner häg och lust eller deltagande för nå- got; (i fråga om sak) af ingen vikt, af ingen betydelse. *Liknöjd*, kallas den, som icke bryr sig om, huru det går med en sak, om något sker eller icke. *Kallsinnig*,

är den, som saknar deltagande för person, sak eller förhållande.

592. **Likhet. Anstrykning. Bismak.** — *Likhet*, egenskapen att vara lika. *Anstrykning*, aflägsen likhet, tycke eller sken af något. Bildligt uttryck liksom *Bismak*, hvilket i konst och vitterhet betyder något främmande, som åtföljer det egentliga skaplynnnet hos en konstnär, författare o. s. v.

593. **Likna. Efterlikna.** — *Likna*, vara lik *Efterlikna*, söka att likna. Jfr. 473.

594. **Linie. Rad. Led. Haj.** — *Linie*, i matematisk mening: en längd utan bredd; äfv. rak sträck af likartade föremål, samlade sida vid sida utme hvarandra. *Rad*, flera likartade föremål, samlade tä utmed eller bakom hvarandra i en sträcka. *Led*, rad af personer, uppställda eller gående jemns på samu linie. *Haj*, en eller tvenne rader af personer, upp ställda på en plats i och för någon ceremoni.

595. **Linka. Halta. Hinka.** — *Halta*, vid gåe det, för hvart annat steg luta åt sidan. *Linka*, *Hink* halta smått. Dessa tvenne ord tillhöra hvardagsspråke

596. **List. Svek. Bedrägeri. Otrohet. Förräderi. Högförräderi. Knep. Försåt. Förställning.** — *List*, färdighet att på lönnligt och bedrägligt vis, g nom ett falskt handlingssätt, uppnå sina syften; äf medel, som dertill användes. *Bedrägeri*, skada, so någon till sin egen fördel genom list tillfogar en anna *Otrohet*, brott emot den trohet, som man är någ skyldig. *Förräderi*, det brott, då man söker att skac eller förderfva någon, som man är trohet skyldig, g nom stämplingar emot honom eller förbindelse m hans fiender. *Högförräderi*, förräderi mot staten, de regent eller regering. *Svek*, bedrägeri i handel oc vandel. *Knep*, bedrägligt streck. *Försåt*, bildligt fö list, hvarigenom man söker att snärja någon. *Förställ ning*, det slags falskhet, då man i det yttre visar si annorlunda, än man i verkligheten är.

597. **Listig. Slipad. Räfaktig. Illistig. Illslu Ilpliktig. Ilfundig. Illparig. Illmarig. Arglistig**

Bakslug. Lömsk. Ränkfull. Förslagen. Klipsk. Fiffig. Slängd. — *Listig*, fallen för och van att bruka list. *Lipad*, i hög grad listig. *Rüfaktig*, har i hvardagspråket samma betydelse. *Illistig, Illslug*, som begagnar sig af list, för att, till andras skada, uppnå sina ändamål. *Arglistig*, på en gång listig och ondskefull. *Illfundig*, i hög grad illistig. *Illmarig, Ilparig*, d. s. s. Illistig. Begge dessa ord tillhöra hvardagspråket och nyttjas ofta skämtvis för Skålmaktig. *Illpliktig*, sammanfaller med Arglistig, dock med någon förmildring i begreppet. *Bakslug*, som genom listiga och dolska anslag söker sin fördel på andras bekostnad. *Lömsk*, som på ett bakslugt och försåtligt sätt söker andras skada. *Ränkfull*, som genom ränker söker uppnå sina ändamål. *Förslagen*, fintlig, slug och listig. *Klipsk*, mycket listig, ganska förslagen. Brukas ofta blott på skämt för Skålmaktig. *Fiffig*, i hvardagspråket liktydigt med Förslagen. *Slängd*, som förstar begagna sig af tillfället, för att fintligt slingra sig undan.

598. **Lit. Tillit. Tro. Förtroende. Förtröstan. Förlitande. Tillförsigt.** — *Förtroende*, god tanke om en persons trohet, pålitlighet, eller vilja och förmåga att hjälpa, skydda. *Lit, Tillit, Förtröstan*, förtroende till en persons vilja och förmåga att hjälpa eller skydda. *Förlitande*, fast tro på uppnäendet af ett eftersträfvadt mål eller på andra personers löften, försäkringar, deras sänedom af en sak, insigter, karakter m. m. Brukas adverbialt i uttrycket: i förlitande på. *Tillförsigt*, fullsömlig tillit, fast förtröstan. Brukas vanligen absolut. *Tro*, tillit till en persons sannfärdighet. Endast i några talesätt, t. ex. sätta tro till någon.

599. **Liten. Klen. Ringa. Fåtalig. Knapp. Obetydlig. Oansenlig. Små.** — *Liten*, icke stor. *Ringa*, utan synnerligt värde, föga betydande. *Små*, liten, kort; äfv. ringa, ej betydlig. *Klen*, liten, ringa. I vissa talesätt. *Knapp*, ej tillräcklig. *Fåtalig*, som innehåller blott ett ringa antal. *Obetydlig*, ej betydlig, ej betydande. *Oansenlig*, icke mycket stor, nästan liten.

600. **Ljud. Ton. Klang. Läte. Skall. Genljud. Återljud. Eko. Återskall. Missljud. Oljud. Olåt. Buller. Dunder. Dån. Dön. Brak. Gny. Knall. Skräll. Smäll. Sorl. Stoj. Larm. Allarm. Tumult. Väsen. Oväsen. Rumor.** — *Ljud*, dallring i luften, som gör intryck på hörselsinnet. *Ton*, ljud hvars höjd eller djup kan af örat uppfattas. *Klang*, klingande ljud. *Läte*, oartikuleradt ljud, helst då det utgår ifrån ett djur. *Skall*, starkt och gällt ljud. *Återljud*, *Genljud*, *Eko*, *Återskall*, återstudsande ljud eller skall. *Missljud*, obehagligt ljud. *Oljud*, skrål, rop och hojtande, hvarigenom lugnet och ordningen störes. *Olåt* allt hvad som låter illa, såsom dålig musik, gräl, knop o. s. v. *Buller*, ganska starkt och groft ljud. *Dunder*, starkt, skakande buller, såsom af åskan. *Dån*, *Dön*, ihållande, mycket hårdt och skakande buller. *Knall*, plötsligt och ögonblickligt, ganska starkt buller. *Skräll*, skakande, förfärlig knall af något längre uthålligt. *Smäll*, plötsligt, ganska häftigt, ögonblickligt ljud. *Brak*, starkt buller af något, som brister, lossnar, krossas. *Gny*, ihållande, starkt och olikartadt buller. *Knall*, svagt ljud. *Sorl*, uthålligt, susande eller rasslande ljud likt det af en forsande bäck. *Väsen*, *Oväsen*, starkt oljud. *Stoj*, oväsen af lekande barn eller af äldre personer. *Larm*, *Allarm*, plötsligt gifvet tecken vid hastigt påkommen fara genom öfverraskning; äfv. liktydigt med *Stoj*, *Oväsen*. *Rumor*, i hvardagsspråket buller, larm, stoj. *Tumult*, vildt oväsen.

601. **Ljuda. Låta. Skalla. Klinga. Förkling. Pingla. Brusa. Mullra. Susa. Porla. Fräsa. Hvin. Hvissla. Tjuta. Hyla. Gnälla. Gnissla. Gallra. Gråna. Skallra. Skramla. Slamra. Klappa. Smattra. Spraka. Knarka. Knarra. Knastra. Knäppa. Kurr. Surra. Prassla. Frasa.** — *Ljuda*, åstadkomma en dallring i luften, hvarigenom verkas det intryck på hörselsinnet, som kallas *Ljud*. *Låta*, se 620. *Klinga* säges om det slags ljud, som höres, då luftens dallringar äro regelbundna, d. v. s. af samma hastighet. *Pingla*, ljuda som en pingla. *Förklinga*, säges om en

klingande ljud, som långsamt försvagas och slutligen
 bordör. *Skalla*, gifva ett starkt och klangfullt åter-
 ljud. *Mullra*, säges om åskan, då hon höres bullra
 på långt håll. *Brusa*, ljuda såsom vagorna på ett af
 stormen upprördt haf. *Susa*, ljuda som träd, skog, i
 stark blåst. *Porla*, ljuda som kokande vatten. *Fråsa*,
 säges om ett ljud, liknande det, som höres, då något
 stekes i smör. *Hvissla*, frambringa ett fint, gällt och
 skärande ljud. *Hvina*, säges om det gälla, hvisslande
 ljud, som höres, då vissa föremål drivas med stor
 hastighet genom luften. *Tjuta*, gifva ett vidrigt, skä-
 rande, starkt och uthållet, hvinande ljud. *Hyla*, säges
 om orgelpipor, som låta illa af för stark torka. *Gnälla*,
 (om liflösa föremål) låta illa, liksom när en hund låter
 höra ett sådant låte. *Gnissla*, gifva ett hvasst, skä-
 rande ljud, såsom då tvenne hårda och glatta ytor
 våldsamt gnidas emot hvarandra. *Gallra*, *Gråna*, i
 folkspråket: gifva ett starkt genljud. *Klappra*, säges
 om bullret af ett ganska tätt upprepadt, hårdt klap-
 pande. *Knarra*, gifva ett sakta brakande ljud. *Knarka*,
 förstärkningsord af *Knarra*. *Skallra*, gifva ett ljud,
 likt det af en ristad skallra. *Skramla*, göra ett starkt,
 skrällande och ihållande buller. *Slumra*, frambringa
 ett uthålligt gällt buller, bestående af flera på hvar-
 andra följande, skarpa, metalliska ljud. *Smattra*, gifva
 ett skarpt, darrande och skakande ljud, likt det af en
 trummet; säges äfven om ljudet af små hårda, trinda
 föremål, då de tätt slå emot något. *Spraka*, med ett
 snällande ljud utkasta gnistor. *Knastru*, säges om en
 följd af oregelbundet, dock i allmänhet tätt på hvar-
 andra följande, korta och hårda ljud. *Knäppa*, gifva
 ett kort och något hårdt ljud, likt det af ett ur. *Kurra*,
 gifva ett sakta bullrande, liksom porlande ljud. *Surra*,
 gifva ett skarpt susande, uthålligt ljud. *Prassla*, gifva
 ett sakta, susande eller knarrande ljud, uppkommet
 genom lätta, rörliga föremåls strykning eller gnidning
 emot hvarandra. *Frasu*, ljuda såsom siden, då särskilta
 stycken deraf råka att gnida sig emot hvarandra. Be-
 tydelsen af *Tona*, *Genljuda*, *Återljuda*, *Återskalla*,

Missljuda, Bullra, Dundra, Dana, Döna, Knalla, Skräll Smälla, Braka, Gny, Sorla, Stoja, Larma, inses lä af motsvarande substantiver: Ton, Skall, Genljud m. Jfr. 600.

602. **Ljudelig. Högljudd. Öfverljudd. Kl Skarp. Gäll. Pipig.** — *Högljudd*, starkt ljudanc Brukas endast i fråga om menniskorösten; likaså *Lj delig*, ett förstärkt uttryck af Högljudd. *Öfverljud* så högljudd, att inga andra ljud höras. *Klar*, (o ljud och toner) ren, hög och klingande. *Gäll*, som h ett klart och genomträngande ljud. *Skarp*, stark o genomträngande. *Pipig*, fin, gäll och klagande.

603. **Ljus. Sken. Glans. Irrsken. Dag. Dagsljus.** — *Ljus*, det enkla ämne, som gör föremål synliga (enligt nyare föreställningssätt: etervägor, so sätta i rörelse af en lysande kropp, träffa ögat); ä: belysning, upplysning. *Sken*, det ljus, som utgår ifr en lysande kropp. *Glans*, glänsande sken. *Dag, Dagsljus*, det i luften ifrån solen utströmmade ljus, un den tid, då hon för hvarje gång är uppom synkrets. *Dager*, det samma; äfv. belysning genom dagsljus *Irrsken*, villande, bedrägligt sken.

604. **Ljus. Bloss. Fackla. Dank. Irrblo Lyktgubbe.** — *Ljus*, konstgjord, af vissa brännbä ämnen bestående kropp, som medelst förbränning fra bringar belysning. *Dank*, mycket smalt sådant ljus sämre beskaffenhet. *Bloss*, stycke af torrved eller a nat brännbart ämne, som brinner med stark låga o nyttjas af bondfolk, i synnerhet inomhus. *Fackla*, bl af beck, vax o. d., som brinner med stor låga och ämnadt till belysning i fria luften. *Irrbloss, Lyktgub* benämning på små, liksom hoppande lågor, hvil stundom i nattens mörker ses sväfva omkring öfv kärraktig mark och ställen, der djurlemningar förtrutt

605. **Ljus. Klar. Skär. Bjert. Genomskini Kristallisk.** — *Ljus*, som i sig sjelf har mycket lju ämne, t. ex. en ljus himlakropp; äfv. som aterkast mycket ljus, t. ex. en ljus färg; äfv. väl upplyst, b lyst, t. ex. ett ljust rum. *Klar*, som utströmmar ell

återkastar så mycket ljus, att man med största lätthet kan se tydligt; äfv. liktydigt med *Genomskinlig*, som genomsläpper ljusstrålarna. *Kristallisk*, klar som kristall. *Skär*, ljus, klar och ren. *Bjert.* kallas en färg, som är mycket lysande, i ögonen fallande.

606. **Ljusna. Dagas. Gry.** — *Ljusna*, blifva ljus, ljusare. *Dagas*, blifva dag. *Gry*, säges om dagsljusets första anbrott.

607. **Locka. Förleda. Förföra. Tubba.** — *Locka*, med fagra ord, smicker, öfvertalelse, löften, förespeglingar o. s. v. förmå någon att begå en dårskap eller dålig handling. *Förleda*, genom skenbara skäl öfvertala en person att göra något, som är skadligt eller ändamålsvidrigt. *Förföra*, förleda till något orätt. *Tubba*, förleda till otrohet, till öfverträdelse af pligt.

608. **Lugn. Stillhet. Vindstilla. Stiltje.** — *Stillhet*, frånvaro af rörelse och frihet ifrån allt störande. *Lugn*, det tillstånd, då ingen rörelse, kraftansträngning eller verksamhet äger rum. Se vidare 272. *Vindstilla*, *Stiltje*, lugnt väder. Sjömansord.

609. **Luta. Hälla. Slutta. Stupa. Kränga.** — *Luta*, icke stå lodrätt. *Hälla*, icke ligga horisontelt, hafva ett sluttande läge. *Kränga*, säges om fartyg, då de luta mycket åt ena sidan. *Slutta*, säges om en ytta, som icke ligger horisontelt, utan åt ena sidan snaränningom sänker sig. *Stupa*, hafva ganska brant sluttning.

610. **Lutande. Sluttande. Brant. Stupande. Tvärbrant.** — *Lutande*, *Sluttande*, som lutar, sluttar; se fr. 609. *Brant*, som har en ifrån den lodräta linien ej mycket afvikande sluttning. *Tvärbrant*, som med en snaränningom, utan öfvergång, blir brant; äfv. liktydigt med *Stupande*, ganska brant, nästan lodrät.

611. **Lycka. Väl. Valfärd. Vålgång. Välmakt. Vålstånd. Framgång. Medgång. Fortkomst. Tur.** — *Framgång*, goda framsteg i hvad man förehafver. *Medgång*, förhållandet, att man gynnas af framgång i det man företager. *Lycka*, det förhållande, då människan, äfven utan sin förskyllan, alltid eller för längre

tid pröfvar idel gynsamma skiften. Jfr. 1309. *Förtkomst*, framgång i verlden till förvärfvande af förmögenhet, rikedom, anseende, makt eller ära. *Välgång*, lyckligt lif i timligt hänseende. *Välfärd*, *Väl*, lyckligt tillstånd, så i andligt som timligt afseende. *Välmakt*, tillstånd, då man i rikt mått är i åtnjutande af lyckans hafvor. *Välstånd*, goda förmögenhetsvilkor och derpå grundadt lyckligt tillstånd. *Tur*, framgång i företag, befordringsväg, i spel o. s. v. Nyttjas ofta liktydig med Lycka i detta ords här upptagna bemärkelse.

612. **Lycklig. Öfverlycklig. Säll. Salig. Lycksalig. Lyckosam.** — *Lycklig*, som har lycka, framgång, är i åtnjutande af lycka, sällhet. Har i allmänhet endast afseende på världslig Lycka. *Öfverlyckli*, i högsta måtto lycklig. *Säll*, betecknar en högre grad af lycka, bestående mera uti en inre glädje och till fredsställelse än yttre förmaner. *Salig*, utmärker de högre sällhet, som härrör af andliga skatter, vishet dygd o. s. v.; äfv. liktydigt med *Lycksalig*, hvilket ha afseende på de rättfärdiges eviga glädje efter döden *Lyckosam*, som har framgång, tur; äfv. lyckobringande.

613. **Lyda. Följa. Höra. Hörsamma. Efterkomma. Efterfölja. Efterleva. Åtlyda.** — *Lyda* rätta sig efter en annans uttryckta vilja, befallning verkställa något, som befallas, föreskrifves eller till styrkes. *Följa*, göra såsom en annan önskar eller gö emedan det behagar oss eller synes oss nyttigt. *Efterfölja*, handla i öfverensstämmelse med en annans vilj eller efterdöme. *Efterkomma*, af fri vilja göra såsom någon befallt, önskat, bedt eller uppmanat. *Hörsamma Höra*, nyttjas ofta i skriftspråket för Lyda. *Efterleva Åtlyda*, i lefnad och handlingssätt iakttaga något, som blifvit befallt, förordnad, föreskrifvet.

614. **Lymmel. Bängel. Slyngel. Räkel. Snyffel. Gök. Krabat. Kältring. Murfvel. Slok. Slush. Hundsvott. Rackare. Bof. Skurk. Niding. Kalnaje. Skålm. Skalk. Lufver. Lurifax. Klippare. Dansmästare. Siker. Spjufver. Filur. Galgfågel.** — *Lymmel*, *Bängel*, *Slyngel*, *Snyffel*, *Krabat*, dålig, för

aktlig karl, yngling eller pojke. *Rükel*, oduglig karl, tolp. *Gök*, oordentlig, utsväfvande, sedeslös, oförskämnd karl, yngling eller pojke. *Kältring*, dalig, småaktig, aggfyll och grälig karl. *Murfvel*, i hvardagsspråket: karl utan karakter och duglighet. *Slok*, lösdrivvare. *Slusk*, sluskig karl. *Hundsfott*, *Rackare*, nedrig karl. *Bof*, en man, som finner nöje uti att skada andra, helst på ett lömskt sätt. *Skurk*, den, som utan betänkande är färdig till hvad brott som helst, då han tror sig säker för lagens hämd. *Niding*, den, som begått någon i högsta grad nedrig gerning. *Kanalje*, i högsta mätto nedrig menniska. Säges dock ofta skämtvis. *Skälm*, illistig bedragare. *Skalk*, *Lufver*, *Lurifax*, *Fälur*, hafva samma betydelse, och alla dessa ord brukas ofta i hvardagsspråket skämtvis. *Siker*, *Spjufver*, en arg skälm af värsta slag. *Galgfågel*, person, som gjort sig förtjent af att hängas, erkeskälm, stor rackare. *Kläppare*, d. s. s. Skälm, säges oftast i skämtsam mening. *Dansmästare*, lättsinnig, oordentlig, utsväfvande och slösande ung man, som blindt tillfredsställer sina begär, utan att tänka på lag, heder eller samvete. Jf. 1129.

615. **Lysa. Belysa. Upplysa. Skina. Blänka. Stråla. Glänsa. Glimma. Glimra. Glindra. Glimta. Glittra. Skimra. Gnistra. Tindra. Spritsa.** — *Lysa*, gifva ljus ifrån sig, sprida ljus. *Belysa*, lysa på, öfver ågot. *Upplysa*, klart och öfverallt belysa. *Skina*, lysa med stark och klar glans, t. ex. såsom solen. *Blänka*, en lägre grad af *Skina*, säges om blanka ytor, t. ex. poleradt silfver. *Glänsa*, lysa med ett bländande sken. *Skina*, *Blänka*, *Glänsa*, sammanfalla nära i betydelsen och utbytas ofta det ena mot det andra. *Stråla*, åta alla håll ifrån sig utsända strålar. *Glimra*, *Glänsa* såsom glimmer. *Glimma*, *glänsa* med ett darrande sken. *Glindra*, *glänsa* såsom glinder (ett slags blänkande metkrok i form af en liten fisk). *Glittra*, *blänka* med ett tätt skiftande, rörligt, liksom gnistrande sken. *Glimta*, hastigt framlysa och åter försvinna. *Skimra*, *glänsa* med ett darrande sken; äfv.

lysa dunkelt och östadigt. *Tindra*, lysa som stjernorna, med ett än klart, än matt, färgskiftande, ögonblickligt försvinnande och återkommande sken. *Gnistra*, kasta gnistor ifrån sig. *Spritsa*, (om vissa smälta kroppar) kasta klara, hvita eldgnistor.

616. **Låg. Djup. Grund.** — *Låg*, af ringa höjd. *Djup*, som sträcker sig långt nedåt eller inåt. *Grund* föga djup. Säges om vattnet i haf, sjö, flod o. s. v.

617. **Lån. Försträckning. Förskott. Förlag.** — *Lån*, handlingen att låna af eller åt någon. *Försträckning*, penningars utgifvande på förhand, i afbetalning på arbete o. s. v.; äfv. liktydigt med Lån (i bem. utlåning). *Förskott*, penningar, som på förhand lemnas någon i afbetalning på ett arbete. *Förlag*, bestående af ett arbetes utförande på aftalade vilkor.

618. **Låna. Låntaga. Långgifva. Belåna. Upplåna. Utlåna. Försträcka. Förskjuta. Förlägga.** — *Låna*, emottaga någonting annan person tillhörigt, antingen till begagnande för någon tid, med vilkor att återlemna det samma, eller till förbrukning, med vilkor att gifva något annat af samma slag och värde tillbaka (*Låntaga*); äfv. gifva en annan något att bruka och begagna på sådana vilkor (*Långgifva, Utlåna*). *Belåna*, upptaga lån emot säkerhet af något, som lemnas pant. *Upplåna*, förskaffa sig penningar genom lån. Säges helst om större summor. *Försträcka, Förskjuta*, lemna penningar i förskott. *Försträcka* betyder äfver lemna penningar till läns. *Förlägga*, på vissa vilkor bekosta ett arbetes utförande.

619. **Lång. Afång. Långgrund. Långlagd.** — *Lång*, angifver en kropps, en ytas, en linies störst utsträckning; uttrycker äfven en jmförelsevis betydligt utsträckning. *Afång*, mycket mera lång än bred. *Långrund*, aflångt rund (oval). *Långlagd*, säges om en aflångt ansigte och om en person, som har ett sådan

620. **Låta. Tjuta. Skräna. Gnälla. Skäll. Bjebba. Gläfsa. Morra. Ryta. Mumla. Böla. Råm. Vråla. Skria. Bräka. Gnägga. Grymta. Gal. Kackla. Klucka. Skrocka. Kuttra. Fräsa. Jam**

Hvåsa. Kraxa. Pipa. Qvillra. Qväka. Sqväka. Sqvattra. — *Låtu*, egentligen det samma som *Ljuda*, säges om alla slags oartikulerade ljud (låten), företrädesvis om sådana, som på ett egendomligt och utmärkande sätt tillhöra menniskan och vissa djurslag. Af menckliga låten märkas: *Hosta*, *Harkla* eller *Harskla*, *Hicka*, *Qvida*, *Tjuta*, *Hvissla*, *Hvåsa*, *Gnålla*, *Pipa*, *Jemra*, *Stöna*, m. fl. Djurlåten betecknas genom orden: *Tjuta*, ett hundars och vargars egendommiga låte; *Skålla*, hundens och råfvens; *Ryta*, lejonets, tigers, panterns och några andra större rofdjurs; *Böla*, tjurens och oxens; *Vråla*, en ilsken och retad tjurs; *Råma*, kors och kalvars; *Skria*, åsnans; *Bråka*, fårens och getens; *Gnåga*, hästens; *Grymta*, svinets; *Gala*, tuppens; *Kackla*, hönans och gåsens; *Skrocka*, hönans, när hon värpt ut och vill ligga; *Klucka*, kalkonens; *Kuttra*, dufvans; *Jama*, kattens; *Hvåsa*, ormens; *Kraxa*, korpens och kråkans; *Qväka*, *Sqväka*, grodans; *Sqvattra*, ankans eller skatans. *Gnålla*, säges om hunden, då han utstöter korta, gälla och klagande låten. *Glåfsa*, *Skålla* som små hundar. *Bjebba*, skålla tätt och fint, såsom knåhundar. *Morra*, kallas det dofva, mumlande låte, som hundar låta höra, då de blifva retade, hoga att bitas o. s. v. *Mumla*, säges om björnen och vissa andra djur, då de låta höra ett doft, oredigt, uthållande ljud emellan tänderna. *Skråna*, gifva ett gällt, skärande och ohyggligt låte, såsom vissa fåglar. *Fråsa*, är kattens egendommiga låte, då han retas. *Pipa*, låta som små fågelungar. *Qvillra*, pipa smått.

621. **Låtsa. Förstålla sig.** — *Låtsa*, gifva sig utseende, sken af något. *Förstålla sig*, i det yttre, i ord, gerning, miner eller åtbörder, visa sig annorlunda, än man i sjelfva verket är. Jfr. 898.

622. **Låcker. Kråslig.** — *Låcker*, ganska välsmaklig. *Kråslig*, i hög grad låcker.

623. **Lågga. Sätta. Stålla. Belågga. Pålågga.** — *Lågga*, bringa något i liggande låge, t. ex.: lågga en bok på bordet. *Sätta*, egentl. bringa i sittande låge. Har i allmänhet samma betydelse som *Stålla*, förflytta

något till en viss plats och der bringa det i ståend. ställning, t. ex. sätta grytan på elden; ställa boken på hyllan; sätta, ställa fatet på bordet. *Pålägga*, lägga något på, öfver ett annat. *Belägga*, öfverdraga ytan af ett föremål med något, till skydd, förvaring, o. s. v.

624. **Längta. Trängta. Tråna.** — *Längta*, känna en med saknad blandad åtrå efter något frånvarande eller efter att något skall ske. *Trängta*, häftigt längta. *Tråna*, täras af längtan, af sorg o. s. v.

625. **Lära. Inhämta.** — *Lära*, gifva eller emottaga undervisning i vetenskap, konst, yrke. Jfr. 1145. *Inhämta*, genom eget bemödande eller andras undervisning förvärfva kunskaper.

626. **Lärd. Höglärd. Spränglärd. Beläst. Studerad. Vitter. Boksynt.** — *Beläst*, som läst mycket *Studerad*, som genom studier inhämtat kunskaper. *Boksynt*, kallas den, som äger vidsträckt kännedom af litteraturen, förvärfvad genom läsning. *Lärd*, den, som besitter genom studier förvärfvad insigt i de lärda d. v. s. de filosofiska, filologiska och historiska kunskapsarterna. *Höglärd*, mycket lärd. *Spränglärd*, hvardagsspråket: öfvermattan lärd. *Vitter*, som idkar dikt Konst eller värtalighet.

627. **Lärjunge. Lärning. Lärjosse. Nyläring** — *Lärjunge*, den, som af någon inhämtar undervisning i lära, vetenskap eller konst. *Lärning*, *Lärjosse*, yngling, som är i lära hos en handtverksmästare. *Nyläring* som nyligen börjat lära något.

628. **Lättrogen. Godtrogen.** — *Lättrogen*, som lätt sätter tro till hvad som säges, äfven om det är orimligt. *Godtrogen*, som allt för mycket tror andra om godt.

629. **Lättsinnig. Lättfärdig. Lättlynt.** — *Lättsinnig*, kallas den, som handlar, utan att tänka sig för, och är obekymrad om följderna. *Lättfärdig*, lättsinnig och begifven på otukt. *Lättlynt*, som tar verlden lätt, ej lägger förtret, motgång, olycka på sinnet.

630. **Löfte. Lofven. Tillsägelse. Ord. Hederslöfte. Hedersord. Handfästning. Kungsord.** — *Löfte*

muntlig eller skriftlig försäkran, hvarigenom man förbinder sig till något. *Lofven*, liktydigt, brukas numera föga, utom i vissa talesätt. *Tillsägelse*, äfven liktydigt med Löfte, är likaledes föråldradt. *Ord*, också en liktyding med Löfte, förekommer mera allmänt i vissa talesätt. *Hedersord*, *Hederslöfte*, löfte, som man vid sin heder lofvar att hålla. *Handfästning*, handslag, iwarmed ett löfte befastas; äfv. fordom: den muntliga onungaförsäkran, som Sveriges regenter vid anträdet till regeringen afgåfv. *Kungsord*, fullt tillförlitligt tal, löfte. Bildligt uttryck.

631. **Lön. Belöning. Vedergällning. Vederlag. Arfvode. Sportel. Aflöning. Sold.** — *Vedergällning*, sättning, som gifves åt någon för lemnad hjälp, biträde, bevisade tjänster o. s. v.; äfv. återgåldande af godt eller ondt. *Vederlag*, ersättning genom något, som har motsvarande värde. *Lön*, vederlag, betalning för arbete, tjänst, syssla, embete. *Sportel*, laglig bitkomst för embets- och tjänstemän. *Arfvode*, vederättning för något särskilt, tillfälligt uppdrag, göromål eller besvär, som icke hör till någon viss tjänstebefattning. *Belöning*, vedergällning för bevisad tjänst, välja o. s. v.; äfv. utmärkelse eller hedersbetygelse, utdelad en person för någon berömlig handling, ådagagad skicklighet o. s. v. *Aflöning*, betalning, som gifves någon för af honom fullgjordt arbete. *Sold*, aflöning, som värfvad krigsman åtnjuter.

632. **Lös. Loss. Slak. Slapp. Sladdrig. Slanng. Slokig. Sliddrig. Fladdrig.** — *Lös*, fri från allt, som fäster, binder, fångslar. *Loss*, lös, lossad. Lagligt tal och sjömansspråket. *Slak*, ej styf, ej spänd. *app*, ej tillräckligt spänd eller fast. *Sliddrig*, som nger lös och slapp. *Fladdrig*, löst fästad och fladdande. *Sladdrig*, utan fasthet, fyllning eller spänning. *ankig*, som sitter löst och oordentligt, far hit och dit utan all hållning. *Slokig*, som hänger slapp och oböjd.

633. **Lösa. Lossa. Aflösa. Upplösa.** — *Lösa*, lösa lös; befria från fångsel. *Lossa*, göra lös, lösare.

Har inskränktere användning än Lösä, hvilket äfven brukas oegentligt. *Aflösa*, lossa och borttaga något, som är bundet om ett föremål. *Uplösa*, lösa något knutet, bundet; (i kemien) förena en fast kropp med en vätska, som gör honom flytande. I begge dessa bemärkelser säges äfven Lösä.

M.

634. **Mager. Affallen. Infallen. Insjunken. Tärd. Aftärd. Afmerglad. Utmerglad. Resen. Aftacklad.** — *Mager*, som ej har mycket kött på kroppen. *Affallen*, som förlorat hull och blifvit mager. *Tärd*, småningom försvagad och mycket afmagrad. *Aftärd*, *Afmerglad*, som i hög grad förlorat hull och krafter. *Aftacklad*, i hvardagstal: som har ett i hög grad förfallet och afmergladt utseende. *Utmerglad*, ytterst afmerglad. *Infallen*, *Insjunken*, som genom afmagrin sjunkit in, blifvit mindre utstående. Brukas blott några få uttryck, t. ex.: infallna, insjunkna kinder, infallet ansigte, insjunkna ögon. *Resen*, utmerglad, utsvulten. Säges om hästar.

635. **Maka. Jemka.** — *Maka*, helt litet förflytta ett föremål ifrån stället, medelst att sakta skjuta eller draga det samma. *Jemka*, som egentligen betyder: göra jemn, afpassa, brukas äfven liktydigt med *Maka*, men antager äfven den bildliga bemärkelsen: mildra, göra lindrigare.

636. **Makalös. Ojemförlig. Oförliknelig. Oöfverträfflig.** — *Makalös*, som icke har sin make. *Ojemförlig*, *Oförliknelig*, hvarmed ingenting annat kan jemföras, förliknas. *Oöfverträfflig*, som af ingen eller intet kan öfverträffas.

637. **Maklig. Beqväm. Beqvämlig.** — *Beqväm*, väl passande och tjenlig till något visst bruk eller ändamål; äfv. fri från besvär, möda eller obehag; (om person) som älskar beqvämlighet. *Maklig*, som ej

medför mycken möda eller brådska; (om person) skygg för möda och långsam i hvad man förehafver. *Beqvämlig*, sammanstämmer med *Beqväm* i detta ords första bemärkelse.

638. **Makt. Våld. Vælde. Herravælde. Öfverherrskap. Öfvermakt. Öfvervælde. Öfverhöghet.** — *Makt*, kraft, som gör sig gällande genom sin öfverlägsenhet. *Våld*, liktydigt, nyttjas för denna bemärkelse allenast i vissa talesätt. *Öfvermakt*, öfverlägsen makt i fråga om krig eller strid. *Vælde*, fullkomligt öfverlägsen och betvingande, herrskande makt. *Herravælde*, en herrskares makt. *Öfvervælde, Öfverherrskap, Öfverhöghet*, ett främmande vålde, som ett folk, innebyggarne i ett land äro underkastade. Jfr 536.

639. **Mala. Gröpa.** — *Mala*, emellan tvenne hårda kroppar, af hvilka den ena kringvrides, sönderkrossa något till pulver eller till små korn. *Gröpa*, groft söndermala.

640. **Man. Karl. Gosse. Buss.** — *Man*, person af mankön, ifrån ynglingaålderns utgång till ålderdomens början. *Karl*, liktydigt, brukas nästan endast i talspråket. *Gosse*, nyttjas i plural af befäl såsom ett förtroligt tilltalsord till underlydande manskap. *Buss*, käck och dugtig karl.

641. **Mantel. Kappa. Kapprock. Kåpa.** — *Kappa*, ytterplagg utan ärmor, hvilket betäcker hela kroppen. *Mantel*, det samma, brukas endast i fråga om furstliga personer och vissa främmande folkslag. *Kapprock*, kappa med ärmor. *Kåpa*, gammal benämning på Kappa, ännu bibehållen i vissa sammansättningar t. ex.: Korkåpa, Munkkåpa.

642. **Massa. Kropp. Ämne. Materia.** — *Materia*, allt hvad som är sinligen förnimbart och fyller rummet, utan att äga bestämd form. *Kropp*, i vidsträcktaste bemärkelse: något sinligen förnimbart, som fyller rummet inom vissa gifna gränser, har en gifven form, bildar ett för sig afslutet helt, och kan bestämmas till mått och vikt. *Massa*, den myckenhet af *materia*, som en kropp innehåller. *Ämne*, för sig

bestående, sjelfständigt ting; äfven det, hvaraf består.

643. **Medborgare. Landsman. Borgare.** — *Landman*, person, hvilken tillhör samma land som en *Medborgare*, medlem af ett fritt borgerligt samfund. *Borgare*, person, som har burskap i en stad.

644. **Medel. Utväg. Hjelpmedel.** — *Medel*, hvarigenom ett ändamål uppnås. *Utväg*, medel till att komma ur en svårighet, förlägenhet, fara; äfv. lil med *Medel* i allmänhet. *Hjelpmedel*, medel, hvarigenom ett bemödande underhjälpes.

645. **Medkänsla. Deltagande. Medlidande. Ömkan.** — *Deltagande, Medkänsla*, sinnelaget hos en som ömmar vid andras lidande och glädes vid glädje. *Medlidande*, känsla af smärta vid andras lidande eller tanken på andras lidande. *Medömkan*, inbillning, förmåga att med tanken klart reda saker och hållanden. Jfr 862.

646. **Medvetande. Medvetenhet. Besinnning.** — *Medvetande, Medvetenhet*, själens förnimmande af sig sjelf såsom verkande eller lidande. *Besinnning*, förmåga att kunna med tanken klart reda saker och hållanden. Jfr 862.

647. **Menniska. Person. Hjon. Person.** — *Menniska*, med förnuft och fri vilja begåfvad varelse, bestående af kropp och själ. *Person*, en varelse betraktad i och för sig såsom ett tänkan viljande väsende, med naturliga rättigheter och skyldigheter och såsom tillräknelig för sina handlingar. *Hjon*, familj af de till familjen hörande personer; äfv. tjänstgörande arbetare. *Personlighet*, inbegreppet af alla en persons egenskaper.

648. **Midt. Medelpunkt. Medel.** — *Midt*, den mittersta delen af en kropp, linie, yta eller rymd. *Medelpunkt*, den punkt på en linie, som är lika lång från de båda ändarna; äfv. den punkt i en plan eller i en figur, som skär midt i tu alla de genom honom dragna linier, hvilka sammanbinda tvenne punkter på omkretsens omkrets. *Medel*, brukas, i fråga om tid, för att märka midten af en viss tidrymd.

649. **Mildring. Lindring. Lisa.** — *Mildring*, förhållandet att något mildras. *Lindring*, minskning i smärta, i straff o. s. v. *Lisa*, lindring i plåga; tröst, hugsualelse.

650. **Minnas. Påminna sig. Ihågkomma. Erinra sig.** — *Minnas*, bevara, bibehålla i minnet. *Påminna sig, Ihågkomma, Erinra sig*, återkalla i minnet genom eftertänkande.

651. **Minne. Hågkomst. Erinran Erinring. Åminnelse. Åtanka.** — *Minne*, själens förmåga att bibehålla de föreställningar, hon en gång haft, samt att återkalla dem i klart medvetande; äfv. liktydigt med *Hågkomst*, förhållandet att man minnes något. *Erinran, Erinring*, den verkning af minnesförmågan, hvarigenom hon i själen återkallar en förut hafd föreställning. *Åminnelse*, hågkomst af en affiden person eller af en märklig händelse. *Åtanka*, hågkomst af person eller sak, förenad med tänkande derpå.

652. **Minnesgod. Långsint.** — *Minnesgod*, som har godt minne. *Långsint*, som icke lätt glömmer oförrätter, länge bär agg, hat.

653. **Minska. Afminska. Förminska. Afkorta. Förkorta. Afknappa. Förknappa. Förringa. Afdraga. Frändraga. Afräkna. Frånräkna. Stubba. Afstubba. Stäcka. Sänka. Inskränka. Försvaga.** — *Minska*, göra mindre. *Afminska*, liktydigt, är mindre brukligt. *Förminska*, är ett stegradt uttryck af *Minska*. *Afkorta*, förminska något på längden, göra kortare; äfv. i allmänhet: förminska. *Förkorta*, är ett förstärkningsord för *Afkorta*. *Afknappa*, göra knappare, mindre tillräcklig. *Förknappa*, göra allt för knapp, otillräcklig. *Förringa*, minska i värde, göra ringare. *Försvaga*, göra svag, svagare, beröfva kraft, styrka. *Afräkna, Frånräkna*, vid beräkning, minska en summa, ett belopp, ett antal, med någon del deraf; äfven i tanken afsöndra något. *Afdraga, Frändraga*, frånräkna en del af en summa, ett belopp. *Stubba, Afstubba*, förkorta genom afhuggning. Brukas i fråga om svansen på vissa husdjur. *Stäcka*, göra stackig, afkorta. Nyttjas

mest bildligt. *Inskränka*, egentl. föra inom vissa skran-
kor, gifva trängre gränser, brukas mest bildligt i den
allmänna betydelsen: minska, förminska. *Sänka*, bild-
ligt: göra lägre, t. ex. torkan har sänkt sjöns vattenhöjd.

654. **Minskas. Förminsкас. Aftaga. Förlora sig. Falla. Sjunka. Kallna.** — *Minskas, Förminsкас,* blifva mindre. *Aftaga*, småningom förminsкас, småningom blifva ringare, sämre. *Förlora sig*, småningom minsкас och slutligen försvinna. *Falla, Sjunka, Kallna,* äro bildliga uttryck för minsкас, blifva lägre, t. ex.: vattnet faller i sjön; qvicksilfret i barometern har sjunkit; deras vänskap börjar kallna.

655. **Misstaga sig. Fela. Irra sig. Förirra sig. Vilsefara. Missräkna sig. Förse sig. Förfela.** — *Fela*, begå fel. *Misstaga sig*, ofrivilligt taga pers^o eller sak för en annan; fig. ofrivilligt fela i handling^g uppfattning, omdöme. *Irra sig*, misstaga sig i för^e ställning, omdöme, uppfattning, åsigt. Brukas nästa^m endast i skriftspråket. *Förirra sig*, råka vilse; tag^g vilse. Förekommer sällan i dagligt tal. *Vilsefara*, fig. fara vilse, sväfv^a i villfarelse. *Missräkna sig*, egent. begå fel i räkning; fig. misstaga sig i sina beräkningar blifva sviken i sitt hopp. *Förse sig*, fela i sedligt hänseende. *Förfela*, taga fel om, gå miste om något.

656. **Misströsta. Förtvifa.** — *Misströsta*, tvifl^g om framgången af en sak, om välgång, räddning o. s. v. *Förtvifa*, uppgifva allt hopp, gifva sig förlorad.

657. **Misstycka. Förtycka. Förtryta.** — *Misstycka, Förtycka*, illa upptaga. *Förtryta*, harmas öfve något.

658. **Misstyda. Förtyda. Förvända.** — *Misstyda*, oriktigt uttyda eller uppfatta. *Förtyda*, med af sigt illa uttyda. *Förvända*, med afsigt gifva någon tal, yttrande, ett annat innehåll, syfte, än det verkliga

659. **Misstänka. Misstro.** — *Misstro*, icke sät^t tro, lit, förtroende till person eller sak. *Misstänka*, hys^g förmodan om en annans olofliga, brottsliga eller fiendtlig^g afsigter, förehafvanden, handlingar; äfv. förmoda, att någo icke är, såsom det bör vara eller hvad det utgifves för

660. **Mjuk. Vek. Blöt. Mör. Kram. Boken.** — *Mjuk*, motsatsen af *Hård*, kallas en kropp, hvars delar kunna utan synnerlig möda åtskiljas, och som lätt ändrar form samt behåller mottagna intryck. *Vek*, som lätt kan vikas eller böjas. *Blöt*, ganska mjuk och lös. *Mör*, säges om vissa födoämnen, som genom tillredning fått ett löst sammanhang, så att de med lätthet kunna tuggas. *Kram*, våt och mjuk (om snö). *Boken*, blöt och till hälften skämd (om frukt).

661. **Moln. Sky.** — *Moln*, tät samling af vattenångor i den högre luftkretsen. *Sky*, litet tunt, ljust moln.

662. **Mord. Dråp. Lönnmord. Vådadråp.** — *Dråp*, lagbrott, då en människa utan berådt mod dödar en annan. *Mord*, lagbrott, då någon med berådt mod bringar en af staten skyddad person om lifvet. *Lönnmord*, mord, som föröfvas i löndom. *Vådadråp*, dråp, som sker af våda.

663. **Motsats. Afbrott. Vederspel.** — *Motsats*, motsatt förhållande; äfv. person eller sak, som har helt och hållet motsatta egenskaper i förhållande till en annan. *Afbrott*, skiljaktigt, olika förhållande; äfv. synnerligen märkbar olikhet. *Vederspel*, motsatt förhållande. Mindre brukligt ord och af inskränkta användning än *Motsats*.

664. **Motsäga. Mucka. Knysta. Bjebba emot.** — *Motsäga*, säga motsatsen af hvad en annan sagt. *Bjebba*, ifrigt och munvigt motsäga eller träta på någon. *Knysta*, *Mucka*, öppna sin mun till motsägelse; göra skygga invändningar. De tre sista orden tillhöra vardagsspråket.

665. **Mun. Trut. Flabb. Käft. Mule. Näbb.** — *Näf*. — *Mun*, den öppning i hufvudet på människor och djur, hvarigenom födan intages. *Trut*, i folkspråket: mun och näsa tillsammans. *Flabb*, i folkspråket: stor mun. *Käft*, i folkspråket: stor, grof mun. *Mule*, den del af hufvudet på nötkreatur, som innefattar munnen och näsborrarna. *Näbb*, den hornartade, spetsiga del af fåglars hufvuden, som svarar emot munnen på andra djur. *Näf*, stor och lång näbb.

666. **Musikus. Tonkonstnär. Musikant.**
man. Birflare. — *Musikus, Tonkonstnär,* pe
 hvilken idkar musik såsom konst. *Musikant, Spei-*
den, som idkar musik blott såsom handtverk. *Bi-*
re, dålig fiolspelare.

667. **Muta. Besticka.** — *Besticka,* genom
 ningar, skänker, löften, fagra ord eller artigheter o
 förleda till pligtöfverträdelse. *Muta,* besticka g
 penningar eller skänker. Brukas i synnerhet i
 om embets- och tjänstemän.

668. **Mutor. Bestickning. Handtryckning**
Bestickning, en persons förledande till pligtöfverträ
 genom penningar, skänker, löften o. s. v. *Mutor,*
 va, som gifves åt någon, för att muta honom. *I*
tryckning, penningar, som oförmärkt tryckas nå
 handen, för att muta honom.

669. **Måla. Färga.** — *Färga,* genom dop
 eller kokning i dertill beredd vätska gifva tyg,
 ull o. s. v. någon viss färg; äfv. med färgborste
 pensel, doppad i någon färgvätska, öfverstryka yt
 ett föremål. Brukas för denna sednare bemärkelse
 om hus, plank o. d. I fråga om boningsrum, n
 o. d. säges *Måla,* hvilket äfven betyder: medelst
 på en yta afbilda något.

670. **Måltid. Mål. Ris. Anrättning.**
Taffel. — *Måltid,* förtärande af mat och dryck p
 gon viss sedvanlig tid af dagen; äfv. mat och c
 som dervid förtäres. *Mål,* liktydigt; brukas i
 talesätt och i sammansättningar. *Ris,* för til
 framsatt, lätt måltid. *Anrättning,* samtliga fi
 måltid tillagade maträtter; äfv. någon särskilt afd
 deraf. *Bord,* bildligt: en framställd matanrät
 fullständigt anordnad måltid. *Taffel,* spisning i
 liga eller förnäma hus, vid stort bord.

671. **Mån. Förhållande. Mått.** — *Förhål-*
 en storhets omedelbara bestämning af en annar
 artad; äfv. väl afpassadt mått emellan delarna ut
 helt; äfv. sammanhang, samband, förbindelse r
 personer eller ting. I ordets sist anförda bemä

liktydiga äro *Mått* och *Mån*, båda endast i förbindelse med prep. i, t. ex.: i större, mindre mått; i mån af mina krafter; i lika mån.

672. **Mången. Mycken.** — *Mången*, betecknar ett större antal (mängd). *Mycken*, stor till antal, mått, värde o. s. v. Till begreppet vidsträcktare än *Mången*, hvilket endast afser antal. Jfr. 960.

673. **Mått. Mål. Vigt. Måttstock.** — *Mått*, i vidsträckt betydelse: det, hvarmed eller hvarefter myckenheten eller storleken af något bestämmes; i in-skränkt bemärkelse: längdmått. *Mål*, rymdmått; äfv. (i allmänhet, och föga brukligt) mått. *Vigt*, mått för den tryckning, en kropp utöfvar på en annan, som fullkomligt understöder honom (tyngdmått). *Måttstock*, mått för underafdelningarna utaf aln eller fot.

674. **Mätta. Mått. Hof. Höfva. Lämpa. Medelmätta. Medelväg. Hejd. Återhåll. Återhållsamhet. Måttlighet.** — *Mätta*, *Mått*, hvad som är väl och riktigt afmått, afpassadt; lagom. *Hof*, *Höfva*, hvad som är passande och tillbörligt. *Medelmätta*, egenskapen att vara hvarken stor eller liten, hvarken god eller dålig, utan midt emellan. *Medelväg*, utväg, åtgärd, metod, som utgör en förmedling emellan tvenne eller flere andra. *Lämpa*, fogligt och passande sätt att så till väga. *Återhåll*, *Hejd*, *Återhållsamhet*, *Måttlighet*, iakttagande af mätta.

675. **Måttlig. Medelmåttig. Lagom. Lindrig. Skälig. Billig. Hofsam.** — *Måttlig*, hvarken stor eller liten; äfv. som iakttagert mätta eller sker med mätta. *Lagom*, just tillräckligt, hvarken för stor, för mycken eller för liten. *Medelmåttig*, hvarken stor eller liten, hvarken god eller dålig. *Lindrig*, icke mycket svår, smärtsam eller häftig. *Skälig*, *Billig*, ej öfver-
crifven. *Hofsam*, som iakttagert hof, mätta.

676. **Mängd. Myckenhet.** — *Mängd*, obestämdt större antal. *Myckenhet*, det större eller mindre af ett ting, som kan mätas eller vägas, ökas eller minskas.

677. **Möda. Arbete. Ansträngning. Besvär. Besvärlighet. Olägenhet. Bråk. Tråk. Omak. Huf-**

vudbry. — *Arbete*, användande af själens eller kropp krafter på att åstadkomma, frambringa något. *M* strängt användande af krafter, vare sig själens eller k pens. *Ansträngning*, en till yttersta grad stegrad ki yttring. *Besvär*, möda, omsorg eller svårighet, som äf någon viss förrättning, något visst göromål. *Besvä het*, *Olägenhet*, någonting svårt, besvärligt, trycka *Omak*, hvad som vållar obehämlighet. I allmänhet tydigt med *Besvär*, och brukligt endast i vissa tale *Hufvudbry*, tankeförmågans ansträngande till följ något, som förorsakar bekymmer, oro, villrådighet o. *Bråk*, en mångfald af bestyr, som medföra my möda och hufvudbry. *Tråk*, tråkigt, mödosamt, sl arbete; tråkigt lif.

678. **Möjlig. Görlig. Verkställbar. Utfö. Tänkbar.** — *Möjlig*, som kan vara till eller ske, för tanken innebär någon motsägelse. *Görlig*, son ter sig göra, kan göras. *Verkställbar, Utförbar*, kan verkställas, utföras. *Tänkbar*, som låter tänk.

679. **Mörk. Dunkel. Skum. Dyster.** — *I* icke upplyst. *Dunkel*, något mörk, halfmörk. *S* mera mörk än ljus, närmande sig till mörker. *D*, föga upplyst. Jfr. 725.

N.

680—1. **Naken. Bar. Blott. Blottad. Ö. Ohöjd. Afslöjad. Kal. Skallig. Flintskallig** *Naken*, som har inga kläder på kroppen; äfv. h *Blottad*, aftäckt. *Blott, Bar, Ohöjd*, obetäckt. *Ö* i vissa uttryck liktydigt med *Blott, Bar*, t. ex. öppet bröst. *Afslöjad*, ej längre höjd af slöja täckelse. *Kal*, utan träd, buskar eller hår. *Sk* utan hår på hufvudet. *Flintskallig*, skallig uppom hjessan.

682. **Nalkas. Närma sig. Stunda. Inst Tillstunda. Förestå.** — *Närma sig, Nalkas, k*

närmare. Äfven om tid, i synnerhet Nalkas. *Stunda*, *Instunda*, *Tillstunda*, säges om tid, som nalkas, icke är långt till. *Förestå*, utmärker det, som man med visshet vet snart skola inträffa, eller äfven något hotande ondt.

683. **Namn. Benämning. Förnamn. Dopnamn. Kristningsnamn. Tillnamn. Binamn. Vedernamn. Öknamn.** — *Namn*, ord, hvarmed person eller sak betecknas, till skilnad ifrån andra. *Benämning*, dermed liktydigt, nyttjas icke gerna för egennamn. *Tillnamn*, namn, som utmärker, hvilken slägt en person tillhör; äfv. liktydigt med *Binamn* eller *Vedernamn*, särskilt namn, som tillägges en person i anledning af någon dess utmärkande egenskap. *Binamn* kan äfven sägas om sak. *Öknamn*, skymfligt vedernamn. *Förnamn*, namn, som en person bär före sitt tillnamn eller slägt-namn. *Dopnamn*, *Kristningsnamn*, förnamn, hvarmed en person blifvit uppkallad i döpelsen.

684. **Namn-kunnig. Ryktbar. Beryktad. Fräjdad. Berömd. Prisd.** — *Namn-kunnig*, som gjort sitt namn allmänt känt genom bedrifter, stora förtjenster, snille-Prof o. s. v. *Ryktbar*, mycket namn-kunnig. *Beryktad*, allmänt omtalad, vare sig för något berömligt eller lastvärdt. *Berömd*, omtalad med beröm. *Prisd*, högt berömd. *Fräjdad*, ganska ryktbar, vidt berömd.

685. **Nederbörd. Regn. Dugg. Dusk. Dagg. Hagel. Snö. Trindsnö. Isbark.** — *Nederbörd*, fällning ur luften af der varande vattenångor. *Regn*, vattenångors fällning ur luften i droppform. *Dugg*, fint regn. *Dusk*, regnaktig väderlek. *Dagg*, fuktighet i luften, som vid jordytans afsvälning om nätterna afsätter sig i droppform på växter och andra föremål. *Hagel*, nederbörd i form af frusna regndroppar. *Snö*, nederbörd, bestående af i luften frusna, nål- eller stjernformigt kristalliserade vattendunster. *Trindsnö*, hård snö, som faller i trinda korn. *Isbark*, regn, som frusit i luften närmare intill marken.

686. **Nederlag. Blodbad. Blodstgjutelse. Blodspillan. Manspillan.** — *Blodstgjutelse*, utgjutelse af

menniskoblod i öppen strid eller genom en tyrannisk regering. *Bloodspillan*, stor eller onödigt uppoffring af människolif. *Manspillan*, förlust af manskap i strid. *Bloodbad*, stor blodsutgjutelse. *Nederlag*, trupper fullkomliga besegrande i strid, åtföljdt af ovanligt stort manspillan.

687. **Nedslå. Fälla. Störta. Nedlägga. Kullkasta. Öfverändakasta.** — *Nedslå*, slå till marken äfv. fig. för Döda. *Kullkasta*, *Öfverändakasta*, kasta omkull, öfver ända; äfv. fig. upphäfvå, tillintetgör. *Fälla*, bringa något att falla; nedslå, nedhugga; äfv. fig. döda i strid eller på jagt. *Nedlägga*, fälla till marken; äfv. fig. döda i strid eller på jagt. *Störta*, häftigt kullkasta; äfv. fig. orsaka någons förderf, undergång.

688. **Neka. Förneka. Bestrida. Frågå.** — *Neka*, säga, svara, påstå, att något icke är sant, icke är till. *Förneka*, är ett stegradt uttryck af *Neka* vanligen åtföljdt af objekt, hvaremot *Neka* företrädesvis brukas neutralt. *Frågå*, förneka något, nyttja endast i nekande satser. *Bestrida*, förneka sanningen nyttan eller rättmätigheten af något.

689. **Noggrann. Noga. Ordentlig. Punktlig. Regelbunden. Sträng. Sorgfällig. Nogräknad. Grannlaga. Granntyckt. Tyckmycken. Kinkig. Laggrann. Finkänslig. Samvetsgrann.** — *Noggrann*, som iakttagert eller af andra fordrar sträng riktighet och ordning. *Noga*, har samma betydelse, men inskränker sig till talspråket. *Ordentlig*, som iakttagert ordning, ske med ordning. *Punktlig*, på punkten noggrann att fullgöra något, ytterst ordentlig. *Regelbunden*, underkastad vissa regler. *Sorgfällig*, som iakttagert eller vittnar om mycken omsorg. *Sträng*, ytterst noggrann; äfv. obehaglig, hård. *Nogräknad*, som af andra fordrar sträng iakttagande af pligt, största uppmärksamhet. *Samvetsgrann*, som alltid i sitt handlingssätt rådfrågar sitt samvete och rättar sig derefter. *Grannlaga*, *Laggrann* mycket noggrann, samvetsgrann, i sitt handlingssätt äfv. som fordrar mycken uppmärksamhet af andra

Finkänslig, som har en fin, grannlaga känsla. *Grannlyckt*, *Tyckmycken*, som illa upptager minsta tecken till brist på uppmärksamhet eller aktning. *Kinkig*, öfverdrifvet noggrann, svår att göra till lags.

690. **Ny. Ung. Frisk. Färsk. Nymodig.** — *Ny*, som för kort tid sedan begynt att vara till, för kort tid sedan gjord, skedd; ej länge känd. Brukas mest om sak. *Ung*, som ej lefvat länge, ej ännu hunnit sin fulla utbildning, mognad, styrka. Säges om menniskor, djur och äfven om växter. *Nymodig*, som nyligen kommit på modet, öfverensstämmer med nyaste mod. *Färsk*, nyligen tillagad, bakad, bryggd; äfv. ej saltad, ej rökt eller inlagd. Brukas äfven i vissa fall liktydigt med *Ny*, t. ex.: färska spår, färskt sår. *Frisk*, icke gammal eller skämd; som har sin fulla saft, smak, styrka eller glans.

691. **Nyck. Besynnerlighet. Egenhet. Infall. Hugskott.** — *Egenhet*, något egendomligt, ifrån det vanliga afvikande. *Besynnerlighet*, sällsam, besynnerlig egenhet. *Infall*, *Hugskott*, plötsligt påkommen tanka, häg, lust att göra något. *Nyck*, orimligt infall.

692. **Nykter. Fastandé.** — *Fastandé*, som ännu ingenting förtärt på dagen. *Nykter*, ej rusig; äfv. som aldrig eller högst sällan berusar sig. Har ursprungligen samma betydelse som förra ordet.

693. **Nyttig. Gagnande. Gagnelig. Båtande. Ördelaktig. Förmånlig. Tjenlig. Rådlig. Lämplig. Äglig. Helsosam.** — *Nyttig*, som medför nytta. *Gagnande*, *Gagnelig*, som gör gagn, tjänar till nytta. *Ördelaktig*, *Båtande*, *Förmånlig*, som bringar fördel. *Helosam*, för helan nyttig. *Tjenlig*, som väl tjänar till ändamålet. *Lämplig*, afpassad efter behof och omständigheter. *Läglig*, tjenlig i afseende på tillfälle, lägenhet, tid. *Rådlig*, lämplig att tillråda.

694. **Näfve. Göpen. Nypa.** — *Näfve*, en hand full. *Göpen*, så mycket som kan hållas i håliga handen. *Nypa*, så mycket af pulverformiga ämnen, som man kan fatta mellan tummen och de närmaste fingerändarna.

695. **Nämna. Kalla. Benämna. Namngifv Uppkalla.** — *Kalla, Benämna*, med något visst nan utmärka, beteckna. *Nämna*, till namnet uppgifv *Namngifva*, gifva namn åt person eller sak, som för varit namnlösa; äfv. liktydigt med *Nämna*. *Uppkall* uppropa vid namn; äfv. namngifva person eller s: efter någon annan.

696. **Nära. Föda. Fodra. Stilla. Mata. Li nära. Försörja. Underhålla. Uppehålla.** — *När* genom nya ämnen ersätta dem, som i en människ eller djurkropp, eller hos en växt, gått förlorade; äf liktydigt med *Föda*, gifva, förskaffa, bereda uppehåll näring. Sednare ordet kan till föremål hafva bå människor och djur, men icke växter. *Mata*, sticl mat i munnen på människa eller djur. *Fodra, Still* gifva foder åt kreatur. *Lifnära*, underhålla lifvet g nom närande ämnen. Endast i fråga om människ och boskap. *Försörja*, draga försorg om en perso uppehälle och öfriga behof. *Uppehålla*, anskaffa ell gifva medel till en persons nödvändigaste lefnadsbeh *Underhålla*, bekosta en persons uppehälle och öfri behof.

697. **Närhet. Grannskap. Grannhålle. Nejd** — *Närhet*, nära läge. *Grannskap*, närmast kringli gande trakt; äfv. d. s. s. *Grannhålle*, kringboen grannar. *Nejd*, närliggande trakt.

698. **Näring. Näringsmedel. Näringsämne. Föd Foder. Kost. Mat. Spis. Förtäring. Sofvel. Ti kost. Uppehälle. Lifsuppehälle. Underhåll. Ber ning. Utkomst. Lifsförnödenhet. Lifsmedel. Matsäc** — *Näring*, hvad som tjenar till ett organiskt väsend (människors, djurs, växters) närande. *Föda*, näri för människor och djur. *Foder*, föda för kreatur. *M Spis*, för spisning tillagad föda. *Förtäring*, mat o dryck, som förtäres eller är dertill ämnad. *Kost*, i begreppet af de näringsmedel, som människan behöfv för sitt uppehälle; äfv. mat och dryck, som en pers af någon bekommer, emot öfverenskommen betalni för viss tid. *Tillkost*, allt slags mat, som förtäres t

brödet. *Sofvel*, fast föda, som förtäres till brödet, i synnerhet köttmat. *Matsäck*, på färd, resa, dagsverke o. s. v. medförd kost. *Lifsmedel*, *Näringsmedel*, *Näringsämne*, *Lifsförnödenhet*, ämne, som tjenar till lifvets uppehållande. *Uppehålle*, *Lifsuppehålle*, inbegreppet af allt hvad till lifvets uppehållande behöfves. *Underhåll*, hvad till en persons lifsuppehålle och öfriga behof åtgår samt af någon annan bekostas. *Utkomst*, förhållandet, att man har de nödvändiga lefnadsbehofven uppfyllda. *Bergning*, fullt tillräcklig utkomst.

699. **Näringsflit. Konstflit. Yrkesflit. Slöjdfлит.**
 — *Näringsflit*, *Yrkesflit*, idkande af de närande yrkena i allmänhet (Industri). *Konstflit*, idkande af handtverkskonst. *Slöjdfлит*, idkande af mekaniska och kemiska yrken, som hafva till föremål förarbetningen af råa naturalster utan tillhjälp af maskinerier. Nyttjas äfven ofta i samma mening som Konstflit.

700. **Näsa. Nos. Tryne. Snut. Snyte. Snabel.**
 — *Näsa*, den utstående del af människans ansigte, som är redskap för luktsinnet. *Nos*, nedersta delen af hufvudet på vissa däggdjur och fiskar. *Tryne*, nos på svin m. fl. *Snut*, nos på vissa djur; äfv. i hvardags-språket för Mun. *Snyte*, lång, smal och spetsig nos. *Snabel*, mycket långt, smalt snyte.

701. **Nöd. Betryck. Trångmål. Knipa. Klämms. Beknip. Nödfall. Elände. Uselhet.** — *Nöd*, tillstånd af fara eller lidande, då man har högsta behof af hjälp. *Betryck*, *Trångmål*, svår belägenhet. I hvardags-språket brukas äfv. dermed liktydigt: *Knipa*, *Klämma*, *Beknip*. — *Elände*, *Uselhet*, tillstånd af yttersta nöd och brist. *Nödfall*, sådant fall, då svår nöd är för handen.

702. **Nödig. Nödvändig. Behöfig. Erforderlig. Oumbärlig. Nödortftig.** — *Behöfig*, som behöfves i allmänhet eller för något visst ändamål. *Erforderlig*, som erfordras för något visst ändamål. *Nödig*, som är af nöden, ej kan undvaras. *Nödvändig*, innebär en stegring i begreppet af Nödig. *Oumbärlig*, som ej kan umbäras, högst nödvändig. *Nödortftig*, som ej gerna

kan umbäras, något när tillräcklig. Brukas i synhet om föda, utkomst, bergning.

703. Nödlidande. Nödställd. Nödstadd.
tryckt. — *Nödlidande*, som lider nöd, saknar det värdigaste för lifvets uppehälle. *Nödställd*, *Nödstadd* i ytterst svår belägenhet eller i fara. *Betrydd* i betryck.

704. Nöja sig. Nöjas. Benöja sig. Åtnöja. Åtnöjas. Finna sig. Foga sig. Beqväma sig.
Nöja sig, *Nöjas*, vara nöjd, tillfreds. *Benöja sig*, tydigt, är föga brukligt. *Åtnöja sig*, *Åtnöjas*, äfvenahanda betydelse som *Nöja sig*, nyttjas mest i sk språket. *Finna sig*, *Foga sig*, *nöja sig*, ehuru ogetåligt fördraga något. *Beqväma sig*, ovilligt låta försig till något.

705. Nöjd. Förnöjd. Belåten. Tillfredsst. Tillfreds. Förnöjsam. — *Nöjd*, som finner och erinner sig hafva nog af något, eller att man fått sin skan uppfylld. *Förnöjd*, fullkomligt nöjd. *Belåten* innebär en lägre grad af *Nöjd*. *Tillfredsställd*, *Tillfreds*, som ej finner skäl att klaga, låter sig *Förnöjsam*, nöjd med sin lott, med sitt läge, stånd.

706. Nöje. Förströelse. Tidsfördrif. Lusthet. Förlustelse. — *Förströelse*, *Tidsfördrif*, som tjenar att förströ sinnet, fördrifva tiden. *Lusthet*, tillställning för att roa. *Lustbarhet*, större enskilt offentlig tillställning för att roa. *Förlustelse*, s hufvudsakligen om enskilda lustbarheter.

707. Nöta. Slita. Utnöta. Utslita. — *Nöta* genom fortfarande gnidning småningom borttaga partiklar ifrån ytan af ett föremål; äfv. genom långvarigt nyttjande småningom försämra något. *Slita* i tu; äfv. nöta kläder genom begagnande, så de blifva tunna eller söndriga. *Utnöta*, *Utslita*, genom nötning, slitning, göra någonting obrukbart, odugli

O.

708. **Obehaglig. Misshaglig. Oangenäm. Otfreflig. Ruskig. Motbjudande. Frånstötande. Förhatlig. Förtretlig. Förarglig. Ledsam. Stygg. Försmädlig.** — *Obehaglig, Misshaglig*, som gör ett elakt intryck, vare sig på yttre eller inre sinnet. *Oangenäm*, innebär en stegring i begreppet af Obehaglig. *Förtretlig, Förarglig, Ledsam*, som gör förtret, förargelse, mycket obehag. *Stygg, Försmädlig*, hafva ofta i hvardagspråket samma betydelse som nyssnämde ord. *Otfreflig*, som ger en motsatt känsla af trefnad. *Ruskig*, ganska obehaglig. Tillhör hvardagspråket. *Motbjudande*, som väcker motvilja. *Frånstötande*, i hög grad motbjudande. *Förhatlig*, motbjudande ända till att väcka afsky. Jfr. 291.

709. **Oblig. Oförskämd. Oförsynt. Skamlös. Hutlös. Fräck. Otidig. Närgången. Näsvis. Påflugen. Tilltagsen. Trotsig.** — *Oblig, Oförskämd*, som utan blygsel tillåter sig ord eller handlingar, hvilka innefatta missaktning emot andra. *Oförsynt*, som utan allt slags afseende gör sig skyldig till lagstridiga handlingar eller ett oskickligt beteende. *Skamlös, Hutlös*, i högsta måtto oförskämd. *Fräck*, som i tal och åtbörder visar en oförskämd djerfhet, ett trots både mot lag och seder. *Otidig*, oförskämd i tilltal, ovettig. *Tillhör folk- och hvardagspråket. Närgången*, säges den vara, som tar sig allt för stora friheter emot en person. *Näsvis*, oförskämdt fri i sitt uppförande mot andra. *Påflugen*, som oblygt tilltalar hvem som helst, *Oförsynt* framställer önsknningar o. s. v. *Tilltagsen*, djerf i uppförande och handlingssätt gent emot andra. *Trotsig*, den, som öppet och utmanande låter en annan förstå, att han ej fruktar honom, anser sig lika god som han, lika stark, mäktig, kunnig, skicklig o. s. v.

710. **Obotfärdig. Förhärdad. Förstockad.** — *Obotfärdig*, som ej vill göra bot och bättring. För-

hårdad, som förhärdat sitt hjerta. *Förstockad*, alldeles förhärdad, otillgänglig för nådens verkningar.

711. **Odelad. Hel. Hel och hållen. Oafkortad. Full. Fullständig. All. Samtlig.** — *Odelad*, ej delad. *Hel*, som har alla sina delar i behåll, ej beröfvad någon af sina delar. *Hel och hållen*, som ej till minsta del lidit minskning. *Full*, säges om det, som innehåller allt, hvad det kan rymma, upptaga, innefatta; äfv. liktydigt med *Hel och hållen*. *Fullständig*, som icke saknar någon af sina behöriga delar. *Oafkortad*, som ej genom afkortning lidit minskning. *All*, betecknar det hela af något, har för denna bem. icke plural, kan i allmänhet utbytas emot *Hel*, t. ex.: hela världen, hela folket ell. all världen, allt folket; men användes äfven i många fall, när detta ord ej är lämpligt, t. ex.: all säden, allt hvetet. *Samtlig*, som inbegriper alla.

712. **Odlä. Uppbruka. Uppodla. Plantera. Utbilda. Förädla.** — *Odlä*, uppbräta förut ej upptagen jord och förvandla den till bärande; äfv. fig. uppbräta, göra fullkomligare, t. ex. odlä ett språk o. s. v. *Uppodla*, *Uppbruka*, hafva enahanda bemärkelse med förstärkt uttryck. *Plantera*, sätta en växt i jorden, för att den må slå rot och växa; äfv. lägga eller nedsticka frön ell. kärnor i jorden, för att deraf uppdraga växter. *Utbilda*, utveckla något till den grad af fulländning, som det kan emottaga. *Förädla*, göra ädlare, bättre; äfv. fig. genom förarbetning gifva råämnen ett högre värde.

713. **Offra. Blota.** — *Offra*, med vissa ceremonier hembära åt en gudomlighet något såsom gifva *Blota*, åt afgudar offra djur eller människor och dervid med offerbloden bestryka afgudabilderna och templetväggar.

714. **Oformlig. Oskaplig. Formlös. Missbildad. Vanskaplig. Vidunderlig.** — *Formlös*, utan form *Oformlig*, utan bestämd eller regelbunden form. *Missbildad*, illa bildad, illa danad, illa skapad. *Oskaplig* i hög grad missbildad. *Vanskaplig*, i högsta mått missbildad, ytterst ful. *Vidunderlig*, vederstygglig som ett vidunder.

715. **Ofta. Flitigt. Träget. Tätt.** — *Ofta*, många gånger. *Flitigt*, med all flit, rätt ofta. *Träget*, med trägenhet, ganska ofta. *Tätt*, gång på gång och nära efter hvar annat.

716. **Ofullkomlig. Bristfällig. Ofullständig.** — *Ofullkomlig*, som saknar fullkomlighet, ej i allo god. Säges både om sak och person. *Ofullständig*, saknande någon af de delar, hvilka erfordras, för att utgöra ett helt. *Bristfällig*, som har brister. Nyttjas blott om sak. Jfr. 247.

717. **Ofärdig. Menför. Vanför. Lytt. Lam. Borttagen.** — *Lytt*, som har något kroppsslyte. *Menför*, *Vanför*, genom kroppsslyte eller på annat sätt oförnögen till arbete. *Ofärdig*, behäftad med något svårare roppslyte, hvilket är till men vid arbete. *Lam*, som irrorat känsel och rörelseförmåga i hela kroppen eller någon del deraf. *Borttagen*, förklarad till följd af aganfall.

718. **Oförnöjd. Missnöjd. Obelåten. Oförnöj-
m. Spurken.** — *Oförnöjd*, ej förnöjd, ej tillfreds-
älld. *Obelåten*, icke rätt nöjd. *Missnöjd*, ganska
issbelåten. *Oförnöjsam*, som ej är nöjd med sin lott.
Spurken, i hvardagspråket: säges om den, hvars yttre
tråder missnöje.

719. **Oförrätt. Förolämpning.** — *Oförrätt*, hand-
g, hvarigenom en annans personlighet eller ära krän-
s. *Förolämpning*, för hederskänslan sårande oförrätt.
r. 353.

720. **Ogilla. Förkasta. Missbilliga. Förskjuta.
Kassera. Rata. Utdöma. Utmönstra. Vräka. För-
ma. Förneka. Jäfva.** — *Ogilla*, förklara, att något
är sådant det bör vara. *Förkasta*, förklara något
som oantagligt, odugligt, ofullkomligt, skadligt. Innebär
stegring i uttrycket af *Ogilla*. *Förskjuta*, förklara,
att man ej mer erkänner släktskaps-, vänskaps- eller
rleksförbindelse med en person. *Missbilliga*, d. s. s.
gilla, brukas mindre ofta. *Kassera*, förklara oduglig
er ogiltig. *Rata*, förkasta något såsom osmakligt eller
ugligt. *Utdöma*, genom laga dom förklara oduglig.

Utmönstra, förkasta ett eller flera föremål ibland
Vräka, förkasta något såsom odugligt, jäfva
 vittnen. *Fördöma*, anse eller förklara person e
 högst straffvärd, alldeles förkasta. *Förneka*, i
 känna person eller sak. *Jäfva*, förklara, att er
 ej kan anses såsom opartisk; äfv. i allmänhet:
 ogiltig, bestrida, förkasta.

721. **Ogiltig. Oantaglig. Jäfvig.** — *Oa*
 som ej kan antagas. *Ogiltig*, som ej kan gilla
 kännas. *Jäfvig*, säges om den, som anses obeh
 vittna eller döma, emedan han ej erkännes
 opartisk.

722. **Ogudaktig. Gudlös.** — *Ogudaktig*,
 lefver efter Guds bud, hyser ringa aktning för
 domliga. *Gudlös*, som icke har någon religie
 föraktar den; äfv. som i sitt lefverne visar för
 alla både menskliga och gudomliga lagar.

723. **Ojemn. Skroflig. Knagglig. Knölig.** — *Ojemn*, ej jemn, ej slät, ej plan.
 full med knölar på ytan. *Skroflig*, ojemn, med
 knöliga eller kantiga upphöjningar. *Knagglig*, i
 skarpa, kantiga, små upphöjningar. *Knöttrig*, f
 helt små, knutlika upphöjningar.

724. **Oklanderlig. Oförvitlig. Ostraff.**
Oklanderlig, ej klandervärd. *Oförvitlig*, den man
 ting kan förevita. *Ostrafflig*, ej straffvärd.

725. **Oklar. Grumsig. Glämig.** — *Okla*
 mörk. *Grumlig*, oklar till följe af grummel.
 som har blygrå eller gulblek ansigtsfärg och
 insjunkna ögon. Jfr. 679.

726. **Oklok. Ovis. Oförståndig. Oförnufti**
vitsk. — *Oklok*, *Ovis*, den som ej har tillräck
 vad omdömesförmåga att finna den regel, efter
 han bör handla. *Fåvitsk*, i hög grad ovis. *Oj*
dig, som ej rätt brukar sitt förstånd. *Oförn*
 hög grad oförståndig.

727. **Okunnig. Fåkunnig.** — *Okunnig*, so
 nar kunskap, insigt, erfarenhet, färdighet. *Få*
 som föga vet eller förstår.

728. **Okysk. Osedlig. Otuktig. Lättfärdig. Lösaktig. Liderlig.** — *Okysk*, som gör sig skyldig till oloflig kärleksnjutning eller har böjelse derför. *Osedlig*, som ej iakttager sedelagens bud, i synnerhet hvad tukt och ärbarhet beträffar. *Otuktig*, som bedrifver otukt, lefver i otukt. *Lättfärdig, Lösaktig*, fallen för ett osedligt, okyskt lefnadssätt. *Liderlig*, i hög grad lösaktig.

729. **Olaglig. Orättmätig. Laglös.** — *Olaglig*, stridande mot lag. *Orättmätig*, har samma betydelse, men brukas blott i fråga om äganderätt, innehafvande, besittning. *Laglös*, som icke aktar, icke efterlefver gällande lagar. Säges både om sak och person.

730. **Olik. Olika. Skiljaktig. Olikartad. Särskilt. Åtskillig. Annan.** — *Olik, Olika*, som ej har samma utseende, beskaffenhet, egenskaper, som något annat. *Skiljaktig*, som i ett eller annat afseende skiljer sig ifrån något annat. *Olikartad*, af olika art. *Särskilt*, afskild för sig; äfv. i allmänhet liktydigt med *Skiljaktig*. *Åtskillig*, säges om en flerfald af skiljaktig beskaffenhet. Brukas endast i neutrum singularis och i plural. *Annan*, icke den samme som någon viss ifrågavarande person eller sak; olika, skiljaktig.

731. **Olycka. Motgång. Vedermöda. Vedervärdighet. Otur. Ofall. Missöde. Ofärd. Elände. Uselhet. Osällhet. Osalighet.** — *Olycka*, olycklig händelse; äfv. bristande lycka i hvad man företager; äfv. olyckligt tillstånd. *Motgång*, något som går emot, vidrig, ogynnsam händelse; äfv. brist på framgång. *Otur*, dålig tur. *Ofall*, olycklig händelse. Mindre brukligt ord. *Missöde*, vidrig, obehaglig, ledsam händelse. *Vedermöda*, tryckande möda, stor besvärlighet, svår motgång. *Vedervärdighet*, besvärlighet, missöde, motgång. *Ofärd*, händelsen, förhållandet, att det går någon illa; olyckligt tillstånd. *Elände, Uselhet*, eländigt, uselt, beklagansvärdt tillstånd. *Osällhet, Osalighet*, osällt, osaligt tillstånd. Jfr 1138.

732. **Olycklig. Osäll. Arm. Osalig. Olycksalig. Usel. Eländig.** — *Olycklig*, som har motgång i sina företag eller befinner sig i ett tillstånd af olycka. *Arm*,

i hög grad olycklig. *Usel*, *Eländig*, i högsta mätto olycklig, ytterst beklagensvärd. *Osäll*, som befinner sig i ett olyckligt tillstånd. *Osalig*, *Olycksalig*, ej salig (i teologisk och kyrklig mening). Begge orden brukas dock äfven i samma betydelse som Olycklig.

733. **Olydig. Ohörsam.** — *Olydig*, som ej lyder. *Ohörsam*, af samma betydelse, nyttjas mest i skriftspråket.

734. **Omgifva. Omringa. Omsluta. Omfatta. Innesluta. Omgärda. Kringgärda. Omhvärfva. Kringränna. Kringskansa. Hägna. Gärda. Holma. Ringa. Vänga. Hvärfva.** — *Omgifva*, rundt omkring på alla sidor sätta, ställa, lägga, uppföra något. *Omsluta*, på alla sidor tätt omgifva, så att ingen öppning lemnas. *Innesluta*, instänga, införa, inlägga uti något omslutande. *Omringa*, *Kringränna*, innesluta liksom uti en ring. *Omfatta*, egentl. taga om med händerna; fig. d. s. s. Omgifva; äfv. uti sig innesluta, inbegripa. *Kringskansa*, omgifva med skansar. *Hägna*, omgifva (märk) med stängsel. *Gärda*, *Omgärda*, *Kringgärda*, kringstänga med gårdsgård eller rishag o. s. v. *Ringa*, i jägarspråket: gå omkring en trakt, för att tillse, om några utspår finnas. *Holma*, *Vänga*, *Hvärfva*, i jägarspråket: gå omkring ett djur, så att det förblifver inom kretsen. *Omhvärfva*, d. s. s. Omgifva, Omringa. Jfr 983.

735. **Omsorg. Omtanka. Omtänksamhet. Omhugsan. Vaksamhet. Försorg. Anstaltande. Föranstaltande.** — *Omsorg*, den uppmärksamhet, man egnar åt utförandet af något. *Omtanka*, *Omtänksamhet*, tankarnes riktning på allt hvad som är nödigt, för att vinna sina syften. *Omhugsan*, gammalt ord för *Omtanka*. *Vaksamhet*, uppmärksamt aktgifvande på hvarje tillfälle, då skada kan ske, och ifrigt bemödande att förekomma all sådan. *Anstaltande*, *Föranstaltande*, nödiga åtgärders vidtagande för något ändamål. *Försorg*, besörjande af något för annans räkning.

736. **Omtala. Omorda. Omnämna. Omförmåla. Omröra. Beröra.** — *Omtala*, tala om något; förtälja

Omorda, omständligt tala om något. *Omnämna*, i kort-
het omtala. *Omförmåla*, d. s. s. *Omåla*. Brukas mest
i skriftspråket. *Omröra*, helt flygtigt, lösligen omtala.
Beröra, i förbigående omnämna. Jfr 93.

737. **Omväg. Omsvep. Krokväg. Slingerbult.**
— *Omväg*, egentl. väg, som till samma ställe går längre
omkring än en annan kortare; äfv. i bildlig mening lik-
tydigt med *Omsvep*. vidlyftigt ordande, hvarigenom man
öker oförmärkt komma fram med något, som ligger
n om hjertat, eller hvarigenom man söker undvika ett
estämtdt svar. *Krokväg*, bildligt uttryck: omväg, hvar-
igenom man behändigt söker uppnå ett mål. *Slinger-
ult*, slingrande undflykt. Skämtvis i hvardagsspråket.

738. **Ond. Elak. Ondskefull. Samvetslös. Arg.
tygg. Vrång. Vrångsint. Orättrådig. Orättvis. Vrång-
is. Förvänd. Vanartad. Vanartig. Syndig. Orättfär-
g. Odygdig. Obeskedlig. Illasinnad. Illatänkande.
Ivillig. Ilsken. Ilskefull. Hatfull. Håtsk. Helve-
sk. Djefvulsk.** — *Ond*, icke god. *Elak*, böjd för
t skada andra, äfven om ingen egen nytta deraf kan
irflyta. *Ondskefull*, full af ondska, i grunden elak.
Arg, som har en stark böjelse att göra ondt. För-
nna bem. brukligt endast i vissa ordasätt. *Stygg*,
ycket elak. *Vrång, Vrångsint*, motvillig att göra det
tt är. *Samvetslös*, som icke frågar efter pligt och
mvete. *Förvänd*, obenägen för det goda. *Vanartad*,
sedligt afseende urartad. *Vanartig*, som har elaka
jelser och dåliga vanor. *Syndig*, benägen till det
da; som lefver i synd. *Orättfärdig*, som handlar i
rid emot det rätta, emot gudomlig lag. Brukas mest
det kyrkliga språket. *Orättrådig*, som i råd, öfver-
gning och beslut hyllar hvad orätt är. *Orättvis*,
idande mot rättvisan; äfv. som ej öfvar rättvisa.
ångvis, mindre brukligt ord, har en skärpt betydelse
Orättvis. Odygdig, benägen att göra skada, förtret,
l lek, genom skälmstycken o. s. v. Säges om barn
h någon gång äfven om husdjur. *Obeskedlig*, säges i
språket om den, som gör något illa, eller icke vill
ra hvad godt eller rätt är. Ett lindrigare uttryck

för Elak. *Illasinnad*, som har ondt i sinnet. *Illatänkande*, som har ondskefulla tankar. *Illvillig*, som vill andra illa. *Ilsken*, *Ilskefull*, i högsta måtto ondskefull. *Hatfull*, *Hätsk*, full af hat. *Helvetisk*, *Djefvulsk*, i yttersta grad ond, elak. Jfr 211.

739. **Ondska. Elakhet. Illvilja. Vanart. Okynne.** — *Ondska*, böjelse för det som ondt är. *Elakhet*, benägenhet att skada göra. *Illvilja*, högre grad af elakhet. *Vanart*, elak böjelse eller vana. *Okynne*, benägenhet att skada göra, att göra elaka streck, mer af öfverdåd och lättsinne, än af verklig ondska.

740. **Onyttig. Gagnlös. Ogagnelig. Oduglig. Otjenlig. Olämplig. Fruktlös. Fåfång. Lönlös. Tacklös. Otacksam. Onödig. Obehöflig. Opåkallad.** — *Onyttig*, *Gagnlös*, *Ogagnelig*, som är utan nytta, gagn. *Onödig*, *Obehöflig*, ej nödig, till intet tjenande. *Opåkallad*, ej af behovet påkallad, ej behöflig. *Oduglig*, som ej duger. *Otjenlig*, *Olämplig*, ej tjenlig för ändamålet, ej lämplig. *Fruktlös*, *Fåfång*, som saknar framgång, misslyckas, ej tjenar till något. *Lönlös*, *Tacklös*, *Otacksam*, säges om det, för hvilket man ingen lön, ingen tack har.

741. **Oordning. Oreda. Olag. Oskick. Förvirring. Villervalla. Förbistring.** — *Oordning*, brist på ordning, ordningslöst tillstånd. *Förvirring*, *Oreda*, hög grad af oordning. *Olag*, *Oskick*, det tillstånd, då något icke är i skick och lag, såsom det bör vara; äfv. dålig vana, felaktigt bruk. *Villervalla*, hög grad af förvirring. *Förbistring*, yttersta oreda.

742. **Opålitlig. Otillförlitlig. Ogrundad. Löslig. Ytlig. Flygtig.** — *Opålitlig*, är den, som man ej kan sätta lit till. *Otillförlitlig*, den, som man ej kan sätta tro till, hvars uppgifter icke äro säkra. *Ogrundad*, som saknar grund, orsak, skäl, anledning. Säges endast om sak. *Löslig*, *Ytlig*, ej grundlig; icke att rätta sig efter. *Flygtig*, obeständig i sina tycken.

743. **Ord. Uttryck. Glosa. Ordalag. Ordasätt. Talesätt. Ordställning. Ordvändning.** — *Ord*, artikuleradt, enkelt eller sammansatt ljud, hvarmedelst ett

begrepp betecknas. *Ordasätt, Talesätt*, en af språkbruket stadgad, för allo gifven sammanställning af några få ord, hvilka tillsammans uttrycka något visst begrepp, någon tanke eller mening. *Ordställning, Ordvändning*, vilkorlig sammanställning af ord, hvarmed någon viss mening uttryckes. *Uttryck*, i vidsträckt mening: hvarje tecken, som uttrycker någon föreställning, känsla eller tanke, vare sig hörbart, synbart eller tänkbart; i inskränkt betydelse: ord eller talesätt, hvarmedelst ett begrepp, en tanke uttryckes. *Glosa*, ord eller talesätt, tillhörigt ett främmande språk, helst latin, och antecknad för minnes skull eller inprägladt minnet. *Ordalag*, d. s. s. ord, uttryck, brukas mest plural.

744. **Ordna. Anordna. Gruppera.** — *Ordna*, ringa i ordning, i visst regelbundet skick. *Anordna*, viss ordning och efter en viss plan sammanställa delarna utaf något helt. *Gruppera*, ordna flera särskilda föremål eller flera grupper.

745. **Ordning. Reda. Redighet. Lag. Skick.** — *Ordning*, viss bestämd följd, hvari flera föremål komma till eller äro sammanställda vid sidan af hvarandra. *Reda, Redighet*, utredt, ordnad tillstånd. *Lag, Skick*, ordentligt, riktigt, behörigt tillstånd, såsom det bör vara. I vissa talesätt.

746. **Ordning. Tur. Börd. Hvarf. Rang.** — *Ordning*, stadgad eller vedertagen följd, i hvilken flera personer vaxelvis förrätta något. I samma bemärkelse nyttjas äfven stundom *Hvarf*; likaledes, dock äro sällan, det föräldrade *Börd*. *Rang*, den grad af ordning, som på grund af börd eller embete tillkommer någon i det borgerliga lifvet.

747. **Ordningstal. Räknetal. Tal. Antal. Nummer. Siffra.** — *Tal, Räknetal*, storhet, som utgör en viss bestämning för enheter. Räknetal betyder även: aritmetisk uppgift. *Antal*, räknetalet, tillämpadt i vissa gifna föremål. *Ordningstal*, räknetal, som gifver någon viss bestämning i ordningsföljden. *Num-*

mer, liktydigt med *Antal*; äfven med *Siffra*, tecken, hvarmed en enkel talstorhet utmärkes.

748. **Oregelbunden. Oregelmessig. Oordentlig. Sjelfsvåldig. Tygellös. Vild.** — *Oordentlig*, som saknar, ej iakttager ordning. *Oregelbunden*, *Oregelmessig*, ej bunden af, ej ordnad efter vissa regler. *Sjelfsvåldig*, som blott följer sitt eget tycke, utan att rätta sig efter lag, föreskrift eller förmaning. *Tygellös*, i hög grad sjelfsvåldig och oordentlig. *Vild*, har stundom samma betydelse som *Tygellös*, t. ex. föra ett vildt lif.

749. **Oren. Orenlig. Smutsig. Lortig. Solkig. Osnygg. Snuskig. Sluskig. Oterig.** — *Oren*, ej ren. *Orenlig*, ej fallen för att iakttaga renlighet. *Smutsig*, full med smuts, besudlad med smuts. *Lortig*, ett lägre uttryck för *Smutsig*. *Solkig*, smutsad genom handtering med händer. *Oterig*, säges i folkspråket för *Smutsig*. *Osnygg*, ej snygg. *Snuskig*, illaluktande af snusk. *Sluskig*, osnygg och vårdslös i klädsel.

750. **Orena. Smutsa. Nedsmutsa. Söla. Solka. Sudda. Sudla. Besudla. Nedsöla.** — *Orena*, göra oren. *Smutsa*, göra smutsig. *Nedsmutsa*, smutsa i hög grad. *Sudla*, *Besudla*, nedsmutsa med något vätskigt smörjigt eller klubbigt ämne. *Solka*, smutsa genom handtering med händerna. *Sudda*, smutsa med blått färg o. s. v., vid skrifning, målning, tryckning m. n. *Söla*, i hög grad besudla. *Nedsöla*, söla något öfver allt, söla full.

751. **Orenlighet. Smuts. Lort. Träck. Skar. Solk. Snusk. Går. Var. Dynt.** — *Orenlighet*, hvat som är orent. *Smuts*, vätskig, smörjig eller klubb orenlighet, äfven sopor, dam o. d. *Träck*, spillning af människor eller djur. *Lort*, liktydigt med *Träck* och *Smuts*. Tillhör hvardagsspråket. *Skarn*, föråldrad orenlighet, smuts. *Solk*, smuts efter handtering med händer. *Shusk*, illaluktande orenlighet på kläder eller möbler. *Går*, orenlighet i kreaturs inelfvor; äfv. liktydigt med *Var*, tjock, svårflytande, hvit eller grön vätska, som bildar sig i sår eller vid bulnader. *Dynt*

orenlighet i fettet hos svin, bestående egentligen i en art af blåsmask.

752. **Orsak. Skäl. Grund. Anledning. Fog. Skuld. Bevekelsegrund. Driffjäder.** — *Orsak*, det, hvarigenom något sker, verkas eller frambringas. *Grund*, det första och väsendtliga, hvarpå vetande, kunskap stöder sig; äfv. liktydigt med *Skäl*: det, hvarpå man stöder en sats, en mening, ett påstående o. s. v. *Orsak* har afseende på verkligheten, *Skäl* och *Grund* mera på blotta tanken. *Anledning*, tillfällig, närmast verkande orsak; äfv. liktydigt med *Skäl*. *Fog*, grundadt, giltigt skäl för tanke eller handling, i något visst gifvet fall. *Skuld*, orsak till skada, olycka o. s. v., eller till något orätt, brottsligt. *Bevekelsegrund*, skäl, som förmår någon till en viss handling, ett visst handlingsätt. I samma betydelse nyttjas äfven ofta det bildliga uttrycket *Driffjäder*.

753. **Osanning. Lögn. Narri.** — *Osanning*, hvad som i tal eller skrift ej öfverensstämmer med sanningen. *Lögn*, uppsätlig osanning i ändamål att bibringa någon ett falskt begrepp om en sak. *Narri*, osanning, som säges endast på skämt.

754. **Oskuld. Skuldlöshet. Skuldfrihet. Oskuldighet. Menlöshet. Barnasinne.** — *Oskuld*, frihet ifrån skuld eller brott, i något visst fall; äfv. liktydigt med *Oskuldighet*, en menniskas tillstånd, då hon ej ännu kommit till medvetande af skilnaden emellan godt och ondt. *Skuldlöshet*, *Skuldfrihet*, frihet ifrån syndaskuld. *Menlöshet*, oerfarenhet af världen och det onda. *Barnasinne*, fromt och menlöst sinne, såsom hos ett godt barn.

755. **Ostridig. Obestridlig. Oemotsäglich. Ovedersäglich. Oneklig. Oförneklig. Otvifvelaktig. Oomkullstötlig. Ovederlägglig.** — *Ostridig*, *Obestridlig*, som ej kan bestridas. *Oemotsäglich*, *Ovedersäglich*, som ej kan motsägas. *Oneklig*, *Oförneklig*, som ej kan förnekas. *Otvifvelaktig*, ej tvifvel underkastad. *Ovederlägglig*, *Oomkullstötlig*, som ej kan vederläggas.

756. **Ostyrig. Oreggerlig. Bångstyrig. Obändig. Ohandterlig.** — *Ostyrig*, svår att hålla i styr; som ej

vill iakttaga lag, ordning och skick. *Oregerlig, Ohanc terlig*, af enahanda betydelse, brukas endast i hvar dagsspråket. *Bångstyrig*, ett stegradt uttryck för Ostyrig. *Obändig*, svär att böja, tygla, betvinga Jfr. 1160.

757. **Otro. Klentrogenhet. Misstro. Misstroende. Vantro. Öfvertro. Vidskepelse. Skrock.** — *Otro*, bristande tro, så väl i allmänhet som i synnerhet med afseende på religionens sanningar. *Klentrogenhet*, svag, vacklande tro. *Misstro, Misstroende*, brist på förtroende till person eller sak. *Vantro*, villfarande, förvänd tro (i religiöst hänseende). *Öfvertro, Vidskepelse*, tron att öfversinliga väsenden inblanda sig i tingens vanliga lopp och framkalla verkningar, stridande mot naturlagarna. *Skrock*, vidskeplig sägen, tro eller föreställning.

758. **Otrogen. Klentrogen. Misstrogen. Vantrogen. Vidskeplig. Irrlärig. Kättersk.** — *Otrogen*, som ej tror på hvad som säges eller uppgifves; äfven och i synnerhet: som ej tror på någon viss religions läror. *Klentrogen*, som har en svag, vacklande tro. *Misstrogen*, fallen för att misstro. *Vantrogen*, fängslad af en villfarande, förvänd tro. *Vidskeplig*, intagen af vidskepelse. *Irrlärig*, som hyllar irrläror. *Kättersk* som afviker ifrån någon af kyrkans grundläror.

759. **Otukt. Okyskhet. Lösaktighet. Liderlig het. Hor. Hordom. Lönskaläge. Skörlefnad.** — *Okyskhet*, begifvenhet på oloflig kärleksnjutning. *Otuk* brott emot kyskheten; äfv. okyskt lefnadssätt. *Lösaktighet*, benägenhet för ett okyskt lefnadssätt. *Liderlighet*, i hög grad otuktigt lefnadssätt. *Hor*, äktenskap brott: äfv. i allmänt tal liktydigt med *Lönskaläg* olofligt samlag emellan ogifta. *Hordom*, d. s. s. *Ho* äfv. liktydigt med *Skörlefnad*, horaktigt lefnad.

760. **Otät. Gles. Gisten. Läck.** — *Otät*, ej tä *Gles*, (om en mängd af likartade föremål) ej tätt san manstämde; (om sammanhängande kroppar) tätt uppfylld af små håligheter, t. ex.: gles väf. *Gisten*, (o: laggkärl) som af torka blifvit otät. *Läck*, säges om farkoster eller laggkärl, som blifvit otäta.

761. **Ovana. Oskick. Olag. Osed. Oart. Last.** — *Ovana*, bristande vana; äfv. elak, förderflig vana. *Oskick, Olag*, betyda äfven: elak vana, t. ex.: ett *oskick*, som irriter sig i förvaltningen; hästen har det *slaget* att slå bakut. *Osed*, dålig sed, dålig vana. *Oart*, är äfven i vissa fall liktydigt med *Osed*, t. ex.: ossen har många *oarter*. *Last*, vana att med fri vilja ryta mot sedelagen.

762. **Ovanlig. Sällsynt. Rar. Sällspord. Sällm. Utomordentlig.** — *Ovanlig*, icke vanlig. *Sällm*, *Rar*, som man sällan får se, sällan anträffar. *Sällspord*, som man sällan får höra talas om. *Sällsam*, m sällan inträffar, yppar sig. *Utomordentlig*, högst vanlig. Jfr. 1138.

763. **Ovilja. Olust. Leda. Vedervilja. Motvilja. Afsky. Vämjelse. Äckel. Misshag. Misscke. Illvilja. Hat. Agg. Groll. Håtskhet.** — *vilja*, bristande benägenhet eller böjelse; äfv. avvig, sen sinnesstämming; äfv. känsla af förtrytelse, väckt någon ovärdig handling eller ett ovärdigt uppförande. *lust*, bristande håg, lust. *Motvilja, Leda*, känsla af obehag, som person eller sak ingifver. *Vedervilja*, stark otvilja. *Afsky*, ytterlig vedervilja. *Vämjelse*, egentl. insla af högsta afsmak, så stark, att den retar till räkning; fig. högsta afsmak, afsky för en sak. *Äckel*, gentl. den obehagliga känsla, som åtföljer retning till t krakas; fig. stark vedervilja, afsky. *Misshag, Misscke*, lindrigare känsla af ovilja, af förtrytelse. *Illvilja, vilja*, som söker andras skada. *Hat*, fortfarande insla af illvilja mot en person. *Agg*, gammalt och rotadt hat. *Groll*, hemligt agg. *Håtskhet*, hatfull onesstämming. Jfr. 767.

764. **Ovilkorlig. Ofrivillig. Obetingad. Oinrängt. Obegränsad.** — *Ovilkorlig, Obetingad*, ej inrängt af vilkor eller förbehåll. *Ovilkorlig* är äfven tydigt med *Ofrivillig*: som icke beror af ens fria ja. *Oinskrängt*, ej bunden af vissa vilkor; fullkommt fri att göra och låta, utan att bero af lag eller

andras vilja. *Obegränsad*, som ej har gifna, bestämda gränser. Brukas ofta bildligt för Oinskränkt.

765. **Ovillig. Ohågad. Motvillig. Afvig. Ogen.** — *Ovillig, Ohågad*, ej hågad, ej benägen att göra något, hvarom fråga är. *Motvillig*, som hyser motvilja. *Ogen*, ovillig att vara till tjänst, att hjälpa. *Afvig*, ovänligt stämd emot person eller sak. *Ovillig*, brukas äfven ofta i en lindrigare skiftning af *Ogen* och *Afvig*. Jfr. 1160.

766. **Ovän. Motståndare. Vedersakare. Motpart. Vederpart. Fiende.** — *Motståndare*, den, som gör motstånd i strid, tvist, eller motverkar någons planer, afsigter. *Vedersakare*, d. s. s. motståndare. Brukas icke i fråga om krig, fejd, strid. *Motpart, Vederpart*, person, med hvilken man tvistar, ligger i delo, i process. *Ovän*, person, som vill en annan illa, gerna ser hans ofärd. *Fiende*, den, som hatar någon viss person och på allt sätt söker hans skada och förderf.

767. **Ovänskap. Fiendskap. Fiendtlighet.** — *Ovänskap*, hatfull sinnesstämning hos en person i afseende på en annan. *Fiendskap*, sträfvande, af hat eller hämd, efter en annans förderf. *Fiendtlighet*, fiendtlig sinnesstämning eller handling. Jfr. 763.

768. **Oändlig. Gränslös. Omätlig. Oberäknelig. Bottenlös.** — *Oändlig*, utan ända. *Gränslös*, utan gräns. *Omätlig*, som ej kan mätas, beräknas. *Bottenlös*, utan botten; äfv. fig. oändlig. *Oberäknelig*, som ej kan beräknas.

P.

769. **Pansar. Vapenrustning. Harnesk. Kyras. Pansarskjorta. Brynja.** — *Vapenrustning*, fordom brukligt skyddsvapen af starkt jernbleck, som betäckte nästan hela kroppen. *Harnesk*, har samma betydelse men är ofta äfven liktydigt med *Pansar*, den del af en vapenrustning, som betäckte sjelfva bålen. *Kyras*, bröstharnesk. *Pansarskjorta* eller *Brynja*, pansar, som

festod af sammanlänkade metallringar eller flätad stål-
råd, eller ock af små plåtar, fästade vid hvarandra
om fjäll.

770. **Pant. Underpant. Vårdtecken.** — *Pant*,
vad som lemnas åt en annan till säkerhet för betal-
ngen af en skuld eller för uppfyllelsen af en förbin-
delse. I sednare hänseendet brukas äfven *Underpant*,
äro bildligt. *Vårdtecken*, tecken, som medskickas ett
medbud att förevisa till säkerhet för, att det kommer
än rätt person.

771. **Paradis. Eden. Elysé. Lustgård. Lust-
rk.** — *Eden, Paradis*, enligt bibeln, det första men-
skoparets boningsort. *Paradis*, betyder äfven: de
liges hemvist efter döden. *Elysé*, enligt grekiska och
menska mytologien, hjeltarnes och de dygdiges bo-
ningsort efter döden. Bildligt betyda dessa tvenne ord:
utmärkt skön ort. *Lustgård, Lustpark*, inhägnad,
äro beväxt plats för promenader och nöjen i det gröna.

772. **Partikel. Korn. Grand. Fnugg. Smula.
molk. Atom. Molekul.** — *Partikel*, hvarje minsta
mätbar del af materien. *Korn*, egentl. frö af något
desslag; äfv. helt liten del af vissa ämnen, t. ex. ett
malkorn. *Grand*, ganska liten del af materien, t. ex.:
ett stoftkorn, ett damkorn. *Smolk*, något helt litet,
som renar, aggar, besvärar. *Fnugg*, kringflygande
stoft- eller damkorn. *Smula*, helt liten del af något
färdigt, torrt och mört ämne; i allmänhet: något helt
ett. Vetenskapliga uttryck äro de främmande orden:
Atom, benämning på de minsta, odelbara och oförän-
drliga delar, hvaraf materien antages bestå. *Molekul*,
benämning på de minsta delar af kropparna, hvilka icke
kunna genom mekaniska och optiska medel kunna urskiljas,
traktade såsom sammansättningar eller primitiva sym-
metrier af de icke i verkligheten framställbara atomerna.

773. **Partisk. Ensidig.** — *Partisk*, som gynnar
en parten på den andras bekostnad. *Ensidig*, som ser
er bedömer en sak blott ifrån en sida.

774. **Passa, v. a. Jemka. Lämpa. Afpassa. Afmätta.
lätta.** — *Jemka*, minska, afkorta eller tillöka smått

om smått till lagom. *Passa*, jemka något efter ett annat, så att de blifva lagom för hvarandra. *Afpassa*, passa något efter ett annat, så att det blir möjligt, lämpligt eller skäligen kan verkställas. *Rätta* (efter), afpassa något efter ett annat, så att det förra kommer i riktigt, behörigt förhållande till det sednare. *Lämpa*, har samma betydelse, men brukas ej i fysisk mening. Liktydigt och bildligt nyttjas äfven *Afmäta*.

775. **Passa**, v. n. **Anstå. Egna. Höfvas. Tillkomma.** — *Passa*, vara tillständig för någon viss person, med afseende på hans samhällsställning, ålder, kön o. s. v. Nyttjas i talspråket mera än *Anstå* och *Egna*, hvilka för öfrigt äro dermed nästan liktydiga. *Höfvas*, vara passande, tillständig för en person, i fråga om lefnadsvettets fordringar. *Tillkomma*, vara enom tillständigt eller behörigt att göra något.

776. **Pelare. Kolonn. Pilaster.** — *Kolonn*, fristående rundt stöd för hvalf eller hvalfbåge. *Pelare*, fristående, fyrkantigt eller mångkantigt, stöd för hvalf eller hvalfbåge. *Pilaster*, fyrkantig pelare, som sluter sig intill muren.

777. **Penning. Mynt. Medalj. Slant.** — *Mynt* prägladt stycke metall med åsatt värde. *Penning*, har samma betydelse, men är äfven liktydigt med *Medalj* stycke metall, prägladt till minne af någon märklig person eller händelse. *Slant*, skiljemynt.

778. **Persedel. Artikel. Post.** — *Persedel*, särskilt stycke af varor, kläder o. s. v. *Artikel*, särskilt för sig afsluten del af bok, tidning o. s. v.; äfv. € handelsvara, betraktad särskilt för sig. *Post*, hvarje räkning särskilt upptagen vara, arbete o. s. v., jemte derför utsatt penningbelopp.

779. **Pil. Kolf.** — *Pil*, ett med udd försedt och vanligtvis i den trubbiga ändan fjädradt vapen, som skjutes med båge eller pilbössa. *Kolf*, stor och tunn pil, som sköts med armborst.

780. **Pingla. Klocka. Bjellra. Skälla.** — *Klocka* ihåligt, rundt, nedtill öppet redskap af metall, hvar medelst genom en inuti fästad kläpp klingande lju

frambringas. *Bjellra*, liten klocka, inuti försedd med flera små kläppar. *Pingla*, helt liten Bjellra. *Skälla*, liten klocka, som fästes under halsen på kor eller får.

781. **Piska. Gissel. Knut. Knutpiska. Katt. Ferla. Karbas. Ris.** — *Piska*, redskap att pådrifva dragare med, bestående af flätade läderremmar eller tagelsnoddar med en snärt eller tamp i ändan, och fästade vid ett skaft. *Gissel*, piska med ett stycke bly eller jern i snärten. *Knutpiska*, piska med knutar. *Knut*, kort, rysk läderpiska till afstraffning. *Katt*, ett slags straffredskap om bord på fartyg. *Ferla*, ett slags fordom brukligt straffredskap af trä eller läder. *Karbas*, piska af flätade läderremmar med ett skaft, öfverdraget med läder. *Ris*, straffredskap af sammanbundna, färska björkqvistar, för barn och qvinnor.

782. **Pligt. Skyldighet. Förbindelse. Förpligtelse. Åliggande.** — *Förbindelse*, på lag grundadt tvång, hvarigenom menniskan ålägges något visst handlingssätt. *Pligt*, förbindelse, grundad på sedelagens bud. *Skyldighet*, förbindelse, grundad på borgerlig lag. *Förpligtelse*, förbindelse, stödd både på sedliga grunder och lagens tvång. *Åliggande*, hvad som är ens pligt eller skyldighet, vare sig frivilligt åtagen eller pålagd.

783. **Plikt. Böter.** — *Plikt*, egentl. i lag stadgad straff (hvaraf Kroppsplikt); äfv. liktydigt med *Böter*, i lag stadgad penningstraff.

784. **Plump. Fläck. Plätt. Klick. Smocka.** — *Fläck*, litet olikfärgadt ställe på en yta. *Klick*, något litet af ett klibbigt ämne. *Plump*, bläckfläck på papper, uppkommen vid skrifning. *Plätt*, liten bar, harlös fläck. *Smocka*, stor klick eller utbredd liten hög af stänkt, slängd eller fallen orenlighet, träck, smuts, slem o. d.

785. **Plåga. Smärta. Pina. Utpina. Qvälja. Agga. Martera. Anfakta. Beängsta. Jägta. Ansätta. Beklämma. Fräta. Bry. Besvara. Förtrycka.** — *Smärta*, förorsaka lidande, vare sig i kroppsligt eller andligt afseende. Brukas dock mest för det sednare. *Plåga*, förorsaka svårt lidande, kroppsligt eller andligt. *Pina*, *Martera*, egentl. plåga med egna dertill

inrättade plågoredskap, antingen till straff, eller för att aftvinga bekännelse. Bada dessa värber brukas äfven bildligt, för att utmärka högsta grad af kroppss- eller själslidande. *Utpina*, plåga till det yttersta. *Qvälja*, förorsaka qväljningar i magen; fig. förorsaka själsqval. *Agga*, egentl. åstadkomma någon stickande kroppssmärta; fig. förorsaka ett städse oroande själsqval. *Ansätta*, gå någon våldsamt in på lifvet; fig. häftigt oroa, förfölja, plåga. *Anfäkta*, svårt ansätta. *Beängsta*, betaga med ångest. *Beklämma*, svårt trycka med bekymmer, sorg, ångslan o. s. v. *Jägta*, häftigt och utan uppehåll oroa, icke gifva någon ro. *Besvär*, orsaka besvär, omak, möda, olägenhet o. s. v. *Förtrycka*, belasta med för stora skatter, arbeten, tjenstskyldigheter o. s. v. *Bry*, oroa och besvär; äfv. sätta i förlägenhet. *Fräta*, egentl. (om syror o. d.) upplösa och förstöra; fig. svårt plåga och långsamt tillintetgöra.

786. **Plåga. Smärta. Värk. Pina. Marter. Vända. Agg. Qval. Lidande.** — *Lidande*, det tillstånd, då man lider, vare sig i kroppsligt eller andligt hänseende. *Smärta*, lindrigare, *Plåga*, svårt, *Pinganska* svårt, *Marter*, *Vända*, ytterligt lidande. *Vär* svår och ihållande kroppslig smärta. *Qval*, svår plåga i synn. själslidande. *Agg*, egentl. något aggande; fig. städse oroande själsqval.

787. **Plåga. Bruka.** — *Plåga*, hafva för van att göra något; äfv. vanligtvis förete något visst förhållande. *Bruka*, har samma betydelse, men nyttja företrädesvis i talspråket.

788. **Plåga. Förplåga. Undfägna. Vulfägna. Vålplåga. Spendera. Traktera. Regalera.** — *Plåga*, gifva en person mat och dryck till bästa. *Förplåga*, rikeligen plåga; äfv. sörja för, att manskap erhåller de till dess underhåll bestämda näringsmedel och dryckesvaror. *Undfägna*, *Vulfägna*, *Vålplåga*, *Traktera*, fägna med god mat och dryck. *Regalera*, på ett ståtligt sätt undfägna. *Spendera*, bekosta undfägnad, helst i anledning af någon särskilt tillfällighet, t. ex. fö-

delsedag, namnsdag o. s. v. Traktera, Regalera och Spendera äro allesamman främmande ord.

789. **Prakt. Prål. Pomp. Ståt. Herrlighet.** — *Herrlighet*, alla de lysande yttre företräden, som anses tillhöra en furste eller hög herre. *Prakt*, utvertes, kostbar glans och prydlighet. *Prål*, skrytsam grannlåt. *Ståt*, offentliga, praktfulla ceremonier och högtidligheter. Har ofta samma betydelse som *Prakt, Prål. Pomp*, egentl. ett främmande ord, är liktydigt med *Ståt*.

790. **Prest. Prestman. Predikant. Andlig. Pastor. Kyrkoherde. Prost. Biskop. Prelat.** — *Prest*, religionstjenare, som förrättar gudstjensten. *Prestman*, i allmänhet person, tillhörande presteståndet. *Predikant*, person, som håller andliga föredrag vid den offentliga gudstjensten; äfv. benämning på innehafvarne af vissa presterliga befattningar. *Andlig*, person, tillhörig det andliga ståndet (prester och, hos katolikerna m. fl., munkar, nunnor samt eremiter). *Pastor, Kyrkoherde*, andlig styresman för en kyrkoförsamling. *Prost, pastor*, som har öfverinseende öfver ett kontrakt eller prosteri. *Biskop*, högste andelige styresman i ett kyrkostift. *Prelat*, prest af hög värdighet.

791. **Pryda. Bepryda. Smycka. Besmycka. Sira. Utsira. Pynta. Utpynta. Tillpynta. Försköna. Putsa. Uppputsa. Hyfsa. Städa. Snygga. Utsmycka. Utpråla. Utstoffera.** — *Försköna*, göra skönare, vackrare, prydligare. *Pryda, Bepryda*, försköna med prydnader. *Smycka*, pryda på ett praktfullt, dyrbart sätt. *Besmycka*, rikligen smycka. *Utsmycka*, ett ännu starkare uttryck för *Smycka*, mest brukadt i bildlig mening. *Utpråla*, på ett pråligt sätt utsmycka. *Sira, d. s. s. Pryda*. Säges icke gerna om klädsel eller möbler. *Utsira*, rikeligen, öfverflödigt sira. *Pynta, gifva* ett sirligt, prydligt utseende. Mindre brukligt än *Utpynta, Tillpynta*, kläda mycket grann. *Utstoffera, liktydigt* med *Utpynta*, nyttjas ofta bildligt. *Snygga, göra snygg. Putsa*, göra snygg och fin. *Uppputsa, putsa något*, så att det åter blir fullkomligt snyggt. *Hyfsa, gifva* ett sådant utseende, som sällskapslifvet fordrar;

äfv. fig. bibringa sällskapsvett och goda umgängesseder. *Städa*, göra ren och ställa i ordentligt skick.

792. **Prydnad. Smycke. Klenod. Grannlåt. Bjefs. Glitter. Nipper. Lullull. Sirat. Ornament. Floskel.** — *Prydnad*, något som pryder eller tjänar till att pryda. *Smycke*, liten dyrbar prydnad för klädseln. *Klenod*, smycke af ganska högt värde. *Grannlåt*, lysande, prälände prydnad eller prydnader. *Sirat*, prydnad på bildhuggeriarbeten o. d. Främmande ord, liksom *Ornament*, prydnad, i synnerhet uti rum och på byggnader; *Floskel*, prydnad i tal eller skrift. *Bjefs* småprydnader i ett fruntimmers klädsel, såsom bandspetsar o. d. *Glitter*, små blänkande grannlåter af guld-, silfver- eller messingsbleck; äfv. i allmänhet grannlåter. *Nipper*, småprydnader för fruntimmerklädseln. *Lullull*, egentl. barnleksak, som lysar i ögonen; äfv. fig. grannlåt; verldsliga fördelar, såsom makt, ära, rikedom.

793. **Puts. Streck. Spratt. Knep. Grepp. Konst. Konstgrepp. Påfund. Upptåg. Skålmstycke. Skalkstycke. Odygd. Inpass. Fukter. Funder. Fuffens.** — *Puts*, *Spratt*, svek af lindrigare art, antingen med afsigt att på allvar bedraga eller blott på skäm. *Streck*, svek, bedrägeri af svår beskaffenhet. *Knep*, illfundigt streck. *Grepp*, *Konst*, *Konstgrepp*, svikligt, illfundigt medel att uppnå något mål. *Skålmstycke*, *Skalkstycke*, puts, spratt; äfv. fult spratt, bedrägeri. *Påfund*, någonting genom eftertänkande påfunnet. Säges vanligtvis i en annan mening och innebär ofta begreppet af list. *Upptåg*, skalkaktigt puts af ungdomsyra eller obetänksamhet. *Odygd*, skada, förtret, skålmstycke, som föröfvas af barn. *Inpass*, ett streck i räkningen; otjenst, som göres någon. I hvardagsspråket brukas stundom i st. f. *Konstgrepp*: *Fukter*; i st. f. Skålmstycken: *Fuffens*, *Funder*, knep, list och konster.

794. **Påföljd. Följd. Efterkänning. Eftersläng.** — *Följd*, hvad som följer af något föregående såsom verkan af orsak. *Påföljd*, liktydigt, säges i synnerhet om svåra, olyckliga följder eller om straff för begången

delse. *Efterkänning*, lindrigare känning efteråt t öfverståndet ondt. *Eftersläng*, svår följd; idt, hvaraf man lider efter och i sammanhang got föregående.

. **Påhäng. Last. Börda. Tunga.** — *Börda*, som menniska eller lastdjur på en gång bär; något tryckande, besvärande. *Last*, hvad som jur drages eller bäres på ryggen; äfv. fartygs . Har samma bildliga betydelse som *Börda*. något tyngande, tryckande, besvärande. *Bruast* bildligt. *Påhäng*, säges bildligt om en per n är till last, till börda.

. **Pöbel. Mobb. Pack. Slödder. Byke. Följe. Patrask.** — *Pöbel* (fr. peuple), lägsta, klassen af ett samhälles medlemmar. *Mobb* (*ob*), uttrycker samma begrepp. Båda orden i föraktlig mening. *Pack, Slödder, Följe, Tross*, or utan hyfsning och sedlighet, dåligt folk. ämsta pack. *Patrask*, folk af ringa stånd och

Q.

. **Qvaf. Qvalmig. Dof.** — *Dof*, kallas luften, är så het, att man deraf försmäktar. *Qvaf*, de het. Säges likaledes om luften. *Qvalmig*, ifvande och osund. Jfr. 1202.

l. **Qvarter. Herberge. Högqvarter.** — *Her tälle*, der man på resor tar in och hvilat öfver. *herberge*, i synnerhet för soldater. *Högqvarter*, der högste befälhafvaren öfver en krigshär, i r vid kantoneringar, befinner sig jemte sin stab.

l. **Qvickhet. Infall. Infälle. Bångmål.** — *In- älle*, kort, oförberedt och fyndigt yttrande. *Qvick- äkt* infall. *Bångmål* (fr. bon mot), platt infall.

l. **Qvinna. Qvinnfolk. Kona. Kulla.** — person af qvinnkön, särdeles den, som uppnått

manlig ålder. *Qvinnfolk*, fullväxt qvinnsperson. *Brukas* mest i fråga om det lägre folket. *Kona*, ursprungligen d. s. s. *Qvinna*, numera ett högst föraktligt uttryck. *Kulla*, i folkspråket: bondqvinna.

R.

801. **Regeringssätt. Regeringsform. Statsförfattning. Grundlag.** — *Statsförfattning*, inbegripet af alla de lagar, som bestämma grunderna för statsmaktens utöfning, fördelning och organisation. *Regeringssätt*, det olika sätt, hvarpå i allmänhet styrelsen i borgerliga samhällen utöfvas. *Grundlag*, lag, som bestämmer de allmännaste grunderna för statsmaktens utöfning, fördelning och anordning. *Regeringsform*, grundlägg, som fastställer regerings och undersätters ömsesidiga rättigheter och skyldigheter, jemte sättet för regeringsmaktens utöfning.

802. **Ren. Oblandad. Obemängd. Skär. Skir. Pur. Klar. Fin.** — *Oblandad, Obemängd*, ej blandad, fri från tillblandning af främmande ämnen. *Ren*, hvars ursprungligen samma betydelse, t. ex. rent guld, rena vatten, men betyder särskilt: fri från smuts, grumma o. s. v. *Klar*, ej grumlig, t. ex.: klart vatten, en klar källa; äfv. fri från fläckar, moln o. d., t. ex. ett klart spegelglas, en klar himmel. *Skir*, klar, renad (om honung). *Skär*, ljus och klar. I vissa uttryck, t. ex. skär färg, hy. *Pur*, ren, oförfalskad, äkta, t. ex. purt guld. Afven bildligt för: idel, lutter, bara. *Fin*, utmärkt väl renad, luttrad, sofrad, t. ex. fint guld, silfver, socker.

803. **Rena. Rengöra. Rensa. Luttra. Sofra. Skira. Mocka. Kratsa.** — *Rengöra*, göra ren till det yttre, t. ex.: rengöra ett rum. *Rena*, fränskilja från en kropp, ett ämne, allt hvad som orenar, t. ex.: rena socker, metaller. *Rensa*, borttaga från en yta, från ett föremål, det som är orent, odugligt, skadligt, hin-

derligt, t. ex.: rensa öron, tänder, grönsaker, en brunn, o. s. v. *Sofra*, rena malmer, metaller. *Luttra*, rena vissa metalliska och andra ämnen, såsom guld, silfver, salpeter, svafvel. *Skira*, rena, klara genom smältning, . ex. honung, vax, talg. *Mocka*, rengöra fähus eller tall ifrån fallen spillning. *Kratsa*, rengöra med krats eller kratsborste.

804. **Rep. Tåg. Lina. Tross. Kabel. Snöre. treck. Garn. Segelgarn. Sträng. Tåt. Snodd.** — *nodd*, något, som blifvit hopsnodt. *Garn*, en af lin, hampa, bomull eller fårull o. d. spunnen tråd af betydligare längd. *Segelgarn*, garn, som nyttjas af segelmare eller till ombindning. *Sträng*, part i gröfre lodder, t. ex. i rep, tåg. *Rep*, en temmeligen tjock odd af hampa o. d. *Tåt*, sträng i rep. *Streck*, smalt p. *Snöre*, ett af flera trådar hopsnodt eller flätadt und eller smalt rep. *Tåg*, en hopsnodd samling af inst 24 garn eller två tums omkrets. *Lina*, smärt tåg. *Tross*, tåg, som består af tre parter och är äget medsols. *Kabel*, skeppståg, hopsnodt af trenne ossar.

805. **Resa. Uppresa. Upprätta. Uppföra.** — *resa*, lyfta upp och ställa rak. Kan till föremål hafva både person och sak. *Uppresa*, har samma bemärkelse som *Resa*, men är äfven liktydigt med *Uppföra*, bygga upp. *Upprätta*, d. s. s. *Uppresa*, har i denna mening blott inskränkt användning, men nyttjas ofta bildligt r: inrätta, stifta.

806. **Resa. Färd. Tåg. Tur. Vandring. Marsch. utsch. Utfärd. Utflygt. Vallfart. Pilgrimsfärd.** — *ärd*, handlingen att begifva sig ifrån ett ställe till ett annat, mer eller mindre aflägsset. Brukas mest i det egliga tal, både om land- och sjöfärder, men sällan fråga om vandring eller ridning. *Resa*, färd till af-gåen ort, medelst åkning, ridning, eller sjöledes, på glande fartyg eller ångbåt. *Tur*, säges i hvardags-tal ofta för *Färd*, *Resa*. *Vandring*, gång, som göres i något ärende eller endast för nöjes skull; äfv. *resa* till utsch. *Utfärd*, kortare *resa* ut ifrån hemmet. *Utflygt*,

litén kort färd, vanligen för nöjes skull. *Rutsch*, i folk- och hvardagsspråket samma betydelse. *fart*, *Pilgrimsfärd*, resa, som i religiöst ändamål tages till någon helig ort. *Tåg*, vandring eller till sjös, som af ett större antal människor samföretages till en ort, i och för något gemensamt ändamål. *Marsch*, en trupps gående i takt och i viss stämd ordning.

807. **Reta. Egga. Sporra. Hetsa. T Harma. Uppreta. Förarga. Förbittra. Fört Förtörna. Uppegga. Uppsporra. Uppelda. Upph Uppvigla.** — *Egga*, ingifva brinnande håg, lust, stark ifver; äfv. genom kraftigt verkande medel bevekelsegrunder söka förmå en person till något. *ligt* brukas i samma betydelse *Sporra*. *Reta*, egg vrede, försätta i ökad lifsverksamhet, i passion. *Egga* hundar att förfölja, angripa, bita. Liktydigt i hvardagsspråket *Tussa*. *Hetsa* nyttjas äfven bit i samma betydelse som *Egga*, *Reta*. *Uppreta*, i grad egg till vrede. *Förarga*, *Förtreta*, väcka hos någon missshag hos någon. *Förtörna*, väcka ens vrede. *bittra*, göra bitter till sinnes, i högsta grad fört *Harma*, väcka ens harm. *Uppegga*, förstärkning af *Egga*. *Uppelda*, bildligt uttryck: i hög grad uppuntra, uppegga. *Upphetsa*, bildligt uttryck *Uppreta*. *Uppsporra*, liktydigt med *Uppegga*. *vigla*, reta, egga till uppstudsighet, till uppror.

808. **Retlig. Retsam. Kittlig.** — *Retlig*, lätt blir uppretad. *Retsam*, fallen för att retas. *lig*, fallen för att genom gäckeri vilja reta andra.

809. **Rifva. Repa. Ritsa. Kittla. Klå. K Skrubba.** — *Rifva*, skrapa med någonting skarpt, hvasst (naglar, klor o. s. v.). *Repa*, med någo spetsigt göra ett fint streck på ytan af ett för *Ritsa*, med en fin spets göra ett lätt streck på yta. *Kittla*, genom sakta rifning på en människas framkalla en på samma gång behaglig och smärnervretning. *Klå*, rifva hårdt med naglarna. *Ko rifva* med klor eller fingrar uti eller på något. *S*

ba, hårdt rivva eller skrapa ytan af en kropp, så att något litet deraf borttages. Jfr. 968.

810. **Rik. Förmögen. Bemedlad. Välmående. Bergad. Burgen. Behållen. Välbehållen. Vålbergad.** — *Rik*, som har mycket penningar, stora ägodelar. *Förmögen*, kallas den, som besitter så stor egendom, att han kan tillbringa ett sorgfritt, bekvämt och njutningsrikt lif. *Välmående*, som befinner sig i goda förmögenhetsvilkor. *Bemedlad*, som äger tillräckliga medel att kunna lefva utan tryckande näringsomsorger. *Bergad*, som har sin nödtorftiga utkomst. *Behållen*, väl bergad. *Burgen*, som har sitt goda uppehälle. *Välbehållen, Vålbergad*, ganska väl bergad.

811. **Riktning. Kosa. Kurs.** — *Riktning*, den åt ett visst bestämdt håll löpande linie, i hvilken en kropp rör sig; äfv. det läge, som en hvilande kropp har i förhållande till någon viss trakt, något visst väderstreck. *Kosa*, viss bestämd riktning för rörelse, i synnerhet för segling. *Kurs*, den kosa, ett fartyg har att följa.

812. **Ring. Krets. Cirkel. Rund. Rundel. Ringel. Lock. Buckla. Slinga. Länk. Malja.** — *Cirkel*, en plan figur, begränsad af en kroklinie, hvars alla punkter äro lika långt ifrån medelpunkten; äfv. *kroklinie*, som omsluter en sådan figur; äfv. *cirkelrund bana*. *Krets*, cirkelrund linie, bana eller sträckning. *Rund*, rund plats; äfv. liktydigt med *Krets*. *Rundel*, liten rund plan; äfv. rundt fästnings- eller slottstorn. *Ring*, egentl. d. s. s. *Krets*; äfv. cirkelrund figur eller prydnad. *Ringel*, cirkelrund linie, t. ex. på vattenytan, så man ikastar en liten sten; äfv. kretsformig bukt, *krokning*, t. ex. ringlarne af en orm. *Lock*, ringel af hår. *Buckla*, stor, vid och yfvig ringel af växande hår; äfv. stor, rund upphöjning, till prydnad o. s. v. *Slinga*, kretsformigt hopböjd snodd, band o. s. v., hvars ändar blifvit infätade i hvarandra. *Länk*, ring eller led i en kedja. *Malja*, ring, hvaruti något löper, t. ex. på förhängen.

813. **Ringa. Klämta. Kimma.** — *Ringa*, slå på eller svänga en klocka, så att hon gifver ljud.

Klämta, Kimma, ringa en tornklocka på det sätt, a kläppen endast slår emot ena sidan.

814. **Ringa. Låg. Gemen. Menig. Simpel.** — *Ringa, Låg*, brukas, för att beteckna den torftiga, rå och okunniga folkmassan i ett land. *Menig*, som ha afseende på det lägre folket. Allenast i några få ut tryck, t. ex.: menige man, menige allmogen. *Gemen* liktydigt med *Ringa*, är likaledes föga brukligt, utom i vissa uttryck, t. ex.: gemene man, gemen soldat *Simpel*, ringa, menig, af lägsta klassen, t. ex.: simpe bonde, soldat, simpel adelsman.

815. **Ringlad. Lockig. Krusig. Knorlig. Lurvig. Ruggig.** — *Ringlad*, lagd, liggande i ring, i krets *Lockig*, som har lockar, faller i lockar. *Krusig*, säge om det, hvars yta bildar många små, vågrunda krök ningar. *Knorlig*, säges om hår, då det af nature bildar små ringlar. *Lurfvig*, säges om långt, tätt oc oordentligt ringladt hår. *Ruggig*, som har långa, borstig halfkrökta och hoptofvade hår.

816. **Rinna. Flyta. Strömma. Flöda. Svälma. Forsa. Frusa. Svalla. Sqvala. Porla. Qväl. Välla. Uppvälla. Laka. Lacka. Sippra. Läcka.** *Flyta*, (om våta ämnen) röra sig framåt. Säges äf om kroppar, som genom sin lätthet uppbäras på yf af ett flytande ämne. *Rinna*, betecknar i allmänl ett sakta flytande och brukas i synnerhet om små massor. *Strömma*, flyta i stor massa och med snat lopp. *Forsa*, strömma ganska häftigt. *Flöda*, fly ymnigt. *Svämna*, säges om vatten, som stiger u och flödar ut öfver en trakt. *Svalla*, flöda, strömm: brusande vågor. *Sqvala*, forsa häftigt och med bull *Porla*, rinna eller sjuda med ett sorlande ljud. *Väl Uppvälla*, brusande flöda upp; sjuda upp. Om kä vatten, kokande vatten o. d. *Frusa*, häftigt välla fra *Qvälla*, säges med samma betydelse om källvatten, in brukas föga utom i poesi. *Laka*, rinna smått, droppv Föråldråd. *Lacka*, rinna droppvis. Om svett. *Läc* säges om kärl, som rinna eller drypa till följe af otåh *Sippra*, uttränga droppvis genom porerna af en krop

817. **Rita. Teckna.** — *Rita*, med någonting spetsigt (ritstift, blyertspenna o. s. v). afbilda något på ytan af ett föremål. *Teckna*, till utlinierna afbilda ett föremål, sådant det visar sig för ögat.

818. **Rolig. Rosam. Nöjsam. Munter. Löjlig. Lustig. Putslustig. Tokrolig. Torrolig.** — *Nöjsam*, som förnöjer sinnet, ger nöje. *Rolig*, mycket nöjsam. *Rosam*, liktydigt, tillhör folkspråket. *Tokrolig*, på ett narraktigt sätt rolig. *Torrolig*, som med helt allvarsam min säger roliga saker. *Löjlig*, som väcker löje. *Munter*, som muntrar, lifvar sinnet. *Lustig*, i hög grad roande. *Putslustig*, narraktigt lustig.

819. **Rop. Skri. Skrik. Anskri.** — *Rop*, högt och starkt ljud, frambragt genom ansträngning af människorösten. *Skri*, ganska högt, men kort rop. *Skrik*, högt, ljudeligt rop af smärta, förskräckelse o. s. v. *Anskri*, plötsligt och gällt, skallande skri.

820. **Ropa. Skria. Skrika. Hojta. Tuta.** — *Ropa*, genom röstens ansträngande frambringa ett högt och starkt ljud. *Skria*, *Skrika*, ropa så högt man förstår. *Hojta*, ropa högt och stojande. *Tuta*, i vardagspråket, skämtvis: ropa mycket högt.

821. **Rum. Rymd. Utrymme.** — *Rymd*, den oändliga utsträckning i alla riktningar, inom hvilken de skapade tingen bestå tillsammans och jemte hvarandra; äfv. viss, bestämd, begränsad del deraf, t. ex.: en tunnans rymd. *Rum*, den del af rymden, som en kropp intager; äfv. viss del af rymden, t. ex.: ett tomt rum; äfv. liktydigt med *Utrymme*, fri, ledig, tom rymd eller plats, der något kan inrymmas.

822. **Rum. Boningsrum. Gemak. Lägenhet.** — *Boningsrum* ell. blott *Rum*, särskilt genom väggar afskild del af ett boningshus. *Gemak*, egentl. tyskt ord, har samma betydelse, men brukas endast i poesi och den högre stilen. *Lägenhet*, inbegreppet af de särskilda boningsrum och uthus, som tillhöra en boning.

823. **Rund. Cirkelformig. Trind. Kupig. Kullrig. Skålig. Kullig.** — *Cirkelformig*, som har formen af en cirkel. *Rund*, har samma betydelse, men är

äfvén liktydigt med *Trind*, till formen liknande klot eller en vals, en stock. *Kupig*, upphöjdt ru form af en kupa, ett halfklot. *Kullrig*, upphöjdt i bildande någon mindre del af en cirkelperiferi. *Sk* rundt urhålkad som en skål. *Kullig*, som har fot af en kulle.

824. **Rusig. Berusad. Drucken. Ankom Full. Plakat.** — *Drucken, Rusig*, förvirrad i hufv genom förtärandet af en eller flera hetsiga dryc *Berusad*, i hög grad rusig. *Ankommen*, något r *Full*, berusad, i synnerhet af brännvin. Tillhör h dagsspråket. *Plakat*, i högsta grad öfverlastad af st drycker.

825. **Rutten. Rött. Ankommen. Anskämd. M nad. Murken.** — *Rött*, angripen af röta. *Rutten*, i löst i sina beståndsdelar, förskämd af röta. *Ank men, Anskämd*, något skämd (om kött och andra n varor). *Multnad*, genom förruttnelse förvandlad till s *Murken*, lös eller sönderfallande af röta (om trä, o. s. v.).

826. **Rycka. Rifva. Slita. Knycka. Ra Rafsa.** — *Rycka*, häftigt draga åt sig. *Rifva*, h vissa talesätt samma betydelse. *Slita*, med jemn k ansträckning, men med all makt, draga åt sig nå t. ex. slita något ur händerna på en person. *Kny rycka* till mycket kort och häftigt. *Rappa*, i hvard tal: snappa åt sig. *Rafsa*, hastigt rifva åt sig.

827. **Rykte. Namn. Fräjd.** — *Rykte*, det männa omdömet om en person. *Namn*, är i vissa t sätt liktydigt, t. ex.: hafva godt, dåligt namn om *Fräjd*, allmänna omdömet om en persons sedliga v

828. **Rå. Obildad. Ohyfsad. Ostädad. O stad. Råbarkad. Grof. Plump. Grofkornig. Fåal Bestaktig.** — *Obildad*, som saknar själsbildning. *C sad*, som saknar hyfsning i skick och seder. *Ostä vårdslösad* i det yttre. *Oborstad*, på en gång i ohyfsad och ostädad. *Rå*, okunnig och ohyfsad. *barkad*, i hvardagsspråket: mycket rå. *Grof*, rå oanständig i tal, skick och uppförande. *Plump*, my

fi i sitt tal. *Grofkornig*, nästan plump. *Fäaktig*, i g grad rå. *Bestaktig*, rå och ondskefull.

829. **Råd. Inrådan. Tillrådan. Tillstyrkan. talan. Ingifvelse.** — *Råd*, yttrande, hvarigenom an tillkännagifver, huru man anser att någon i ett sst förevarande fall bör förhålla sig. *Inrådan, Tillrådan, Tillstyrkan*, yttrande, hvarigenom man uttryckt och bestämdt råder en person till något visst handngssätt. *Intalan, Ingifvelse*, tal, hvarigenom man gifver en person något i själen. *Ingifvelse*, betyder fven: omedelbar, öfversinlig inverkan på en människas äl, hvarigenom en tanke, en idé, ett beslut o. s. v. eruti uppstår.

830. **Rådrum. Andrum. Betänketid. Besinningsid.** — *Rådrum*, nödig tid att fråga sig till råds, att fverlägga. *Andrum*, tillfälle att samla sina tankar. *letänketid, Besinningstid*, nödig tid att betänka sig.

831. **Räcka. Vara. Förslå.** — *Räcka*, vara tilläcklig för någon viss tid. *Varu*, brukas stundom i nahanda betydelse. *Förslå*, är äfven liktydigt, men ar ej så omfattande användningskrets, och kan icke äl brukas vid tidsbestämningar; man kan t. ex. icke erna säga: provianten förslår till varen, veden förslår fver jul.

832. **Rädd. Skygg. Bang. Försagd. Klenmodig. Modlös. Feg. Mesig. Mesaktig. Grufsam. Ifrig. olkskygg. Buskrädd. Haj. Förfärad. Förskräckt.** - *Rädd*, betagen af fruktan; äfy. af naturen fruktande. *ang*, liktydigt, nyttjas endast skämtvis. *Skygg*, som yr, undviker, andra personer eller vissa ting. *Förög*, rädd eller bestört, så att man ej vet, hvad man all säga. *Klenmodig*, föga modig. *Modlös*, som förat modet, saknar mod. *Feg*, rädd för hvarje fara; m af fruktan för fara sviker sin pligt. *Mesig, Mesig*, i hvardagsspråket: rädd af sig. *Grufsam*, fallen att grufva sig för allt, som skall göras, äfven det etydligaste. *Ifrig*, antager i hvardagsspråket ofta nna betydelse som *Rädd*. *Buskrädd*, bildligt utck i hvardagsspråket för: mycket rädd. *Folkskygg*,

som gerna undviker människors sällskap. *Förskräck* plötsligt betagen af stor fruktan. *Haj*, i hvardagsspråket, liktydigt. *Förfärad*, ytterst förskräckt.

833. **Räkna. Beräkna. Efterräkna. Genomräkna. Inberäkna. Uppräkna. Uträkna. Öfverräkna. Öfverslä.** — *Räkna*, undersöka, huru många enheter någon viss mängd af föremål utgör; äfven af gifna bekanta tal söka andra obekanta. *Beräkna*, göra en öfverslag på förhand, till hvad belopp inkomster, utgifter o. s. v. ungefärligen skola komma att sammanlagdt uppgå. *Öfverslä*, ungefärligen beräkna kostnade af något eller det till ett arbete, företag behöffig. *Efterräkna*, söka att genom räkning utfinna något. *Genomräkna*, räkna alltsammans af något visst gifvet antal, ett och ett i sender. *Inberäkna*, upptaga något med i räkningen. *Uppräkna*, uppnämna hvar för sig i ordning efter hvarandra, alla enheterna utaf ett visst antal. *Uträkna*, genom räknande utfinna svaret på en aritmetisk uppgift. *Öfverräkna*, genom efterräkning söka att finna beloppet af flera summor, poster o. s. v. äfv. liktydigt med *Beräkna*.

834. **Ränta. Intresse. Procent.** — *Ränta*, de årliga afkastningen af en utlånt penningssumma, eftervisst för hundra på året. *Intresse*, beloppet af räntan för en penningssumma på viss gifven tid. *Procent* visst för hundra, som betalas för lånta penningar.

835. **Rät. Rak. Snörrät.** — *Rät*, som fortgårafbrutet i samma riktning, utan att vika af hvarken åt höger eller venster. *Rak*, rätt uppstående; äfv. liktydigt med *Rät*. *Snörrät*, liksom dragen efter spänt snöre, alldeles rät.

836. **Rätt. Rättvis. Rättmätig. Billig. Befogad.** — *Rätt*, öfverensstämmande med naturlig rätt (jfr. 63) lag och religion; äfv. liktydigt med *Rättvis*, öfverensstämmande med rättvisans fordringar (jfr. 839). *Billig*, som öfverensstämmer med billighetens fordringar (jfr. 839). *Rättmätig*, öfverensstämmande med lag och rätt. *Befogad*, som har skäl för sig, grundad på lag och fog, billighet.

837. **Rättighet. Rätt. Befogenhet. Frihet.** *kt.* — *Rättighet*, på lag, borgerlig eller naturlig, indad behörighet att äga, åtnjuta eller bruka något, d andras uteslutande. *Rätt*, har samma betydelse, n nyttjas endast i singular. *Befogenhet*, på borgerlag eller sed grundad rättighet. *Frihet*, befriande dantag i åligganden, skyldigheter, skatters utgörande m. Brukas mest i plural. *Makt*, har i vissa talett samma betydelse som *Rättighet*, *Rätt*, t. ex.: fva makt att göra och låta efter behag.

838. **Rättvis. Rättfärdig. Rättrådig.** — *Rättvis*, som öfvar rättvisa. *Rättfärdig*, som älskar att ra det goda och undfly det onda. Brukas mest i t bibliska och kyrkliga språket. *Rättrådig*, som rårr, tillstyrker, anbefaller det rätta.

839. **Rättvisa. Rätt. Billighet.** — *Rätt*, *Rättvisa*, det rätta, grundadt på lag, borgerlig eller natur: *Rättvisa*, betyder derjemte: ett noggrant afvägande rättighet och pligt samt ett strängt iakttagande deraf handlingssätt eller i domaremaktens utöfning; äfven sskipning, domaremakt. *Billighet*, det rätta enligt delagens fordringar.

840. **Röfva. Roffa. Råna. Plundra. Sköfva. eja. Skinna. Eröfra. Inkräkta.** — *Röfva*, med dsam hand främtaga en person något. *Roffa*, på dligt sätt, dock utan användande af handgripligt d, främtaga en person något. *Råna*, med våld eller beröfva en person något. *Plundra*, frånrofva en egrad fiende de dyrbarheter, han bär på sig; äfv. ydigt med *Sköfva*, i krig, med fiendehand frånrofva ebyggarne i land eller stad alla deras dyrbarheter. *ja*, *Skinna*, taga mer af någon i betalning, än lageller billigt är. *Eröfra*, genom vapenmakt underga land eller stad sitt välde. *Inkräkta*, med våld orätt bemäktiga sig ett främmande land. Säges en om rättigheter.

841. **Röra. Beröra. Vidröra. Snudda. Nåkas. nna.** — *Röra*, taga på något med hand eller finger. *röra*, *Vidröra*, komma lindrigt vid något föremål

med kroppen eller någon kroppsdel. *Snudda*, helt tydligt beröra ytan af ett föremål. *Nåkas*, komma föremål tillräckligt nära, för att vidröra det. *Åldradt*. *Känna* (på), taga på något med fingret handen, för att undersöka det.

842. **Röra. Rubba. Rucka. Runka. Vagga. Vippa.** — *Röra*, bringa ett föremål ur hvila i motsatt tillstånd. *Rubba*, röra något ifrån dess ställe, bringa i oordning. *Rucka*, röra något helt tydligt ifrån dess plats. *Runka*, helt litet röra af och an. *Vagga*, gifva något en svängningsrörelse upp och ned, ifrån ena sidan till den andra. *Vippa*, sätta något i hastig rörelse upp och ned.

843. **Röra. Arbeta. Bruka. Knåda. Älta.** *Röra*, oafbrutet föra handen, eller något som deruti håller, af och an eller rundt omkring uti vätska. *Arbeta*, låta något ämne undergå en omröring, i och för dess beredning till något ändamål. *Bruka*, *Älta*, bearbeta ler, murbruk, o. s. v. *Knåda*, bearbeta deg.

844—5. **Röra. Sörja. Mörja. Smörja. Modd.** — *Röra*, hoprörd blandning. *Sörja*, blöt massa. *Mörja*, en välling. *Mörja*, grus, blandadt med vatten till röra. *Modd*, djup snö, genom tramp blandad sand och väg- eller gatsmuts. *Smörja*, fett äfva, dålig blandning.

846. **Röst. Stämma.** — *Röst*, det ljud, som uti niskor äga förmåga att genom lufröret frambringa, som kan på mångfaldiga sätt förändras till toner, stafsljud och ord. *Stämma*, liktydigt, brukas för det bemärkelse mindre ofta i talspråket, hvaremot det slutande betecknar: hvarje särskilt parti vid sång musik af flera personer.

S.

847. **Sägga. Käxa. Kälta.** — *Sägga*, allt tala eller påminna om ett och samma. *Kälta*, tidd

ofta begära eller påminna om ett och samma. *Käxa*, ideligen smågråla om ett och samma. Dessa ord tillhöra hvardagsspråket.

848. **Sak. Ting. Mål. Föremål. Tingest.** — *Föremål*, allt hvad som är eller kan vara mål för synen eller de öfriga sinnen, för själsförmögenheterna eller för handling, verksamhet. *Sak*, föremål, verkligt eller blott tänkt; äfv. liktydigt med *Mål* i begge bemärkelseerna af: rättegångsmål; angelägenhet, värf, uträttning. *Ting*, hvarje tillvarande, verkligt eller möjligt föremål. Är i allmänhet liktydigt med *Sak*, men icke med *Mål*. *Tingest*, i hvardagstal: sak, som icke har någon viss benämning, eller som på något sätt utmärker sig för besynnerligt utseende, oformlighet, underlighet, ovanlig storlek, fulhet o. s. v.

849. **Sakta. Stilla. Lindrig. Mild. Len. Dus.** — *Sakta*, föga märkbar, t. ex. en sakta rörelse; äfv. ej häftig, t. ex. en sakta fläkt; äfv. (om ljud) lag. *Stilla*, som är utan rörelse eller har blott en ringa grad leraf, t. ex.: stilla luft, väder; äfv. lugn, tyst, fredlig, . ex. en stilla lefnad, död. *Lindrig*, icke svår, icke äftig, icke sträng. *Mild*, ej hård, ej sträng, t. ex.: mild regering, mildt straff; äfv. (om väderleken o. s. v.) ej kall, ej skarp. *Len*, ganska sakta, lindrig, mild. Endast i vissa uttryck, t. ex.: lent vidrörande, len röst. *Dus*, (om ljud) len.

850. **Sakta. Stilla. Lugna. Lindra. Mildra. Lisa. Ämpa. Döfva. Söfva. Förtaga.** — *Sakta*, göra sakare, t. ex.: sakta sin gång; äfv. d. s. s. *Stilla*, göra ett något upphör, t. ex.: stilla värken. *Lugna*, göra lugn. Afven bildligt. *Lindra*, *Mildra*, göra mindre vär, mindre plågsam. *Lisa*, gifva lindring, tröst, lugnsvalelse. *Dämpa*, göra att något upphör, afstannar; äfv. (om rösten) göra saktare, lägre. *Förtaga*, hindra något att låta sig förnimmas, märkas eller att verka; äfv. komma något att upphöra. *Döfva*, *Söfva*, säges bildligt för: Stilla, Dämpa.

851. **Samfund. Sällskap. Samhälle. Samhälligt. Stat. Rike. Förening. Menighet. Gille. Skrå.**

Brödraskap. Församling. Socken. Kyrka. 0 Klubb. — *Förening*, flere personer, som slutit sig sammans i och för något gemensamt ändamål. *fund*, förening af personer för något bestämdt ändamål med egen styrelse och gemensamma lagar, stadga reglementen. *Sällskap*, i vissa fall liktydigt med *fund*, t. ex.: ett lärdt sällskap. Se f. ö. 855 och *Samhälle, Borgerligt samhälle, Stat*, förening af niskor, som lefva tillsammans under en regering; kungjorda lagar. *Samhälle*, betyder äfven: stad, ping, socken eller annat landområde, som utgörelt för sig inom staten, med egen, statsmakten i ordnad styrelse. I denna mening brukas äfven *Landet*, någon gång också *Samhällighet*. *Rike*, stat, af kejsare eller konung. *Församling*, ett inom visst område boende antal af menniskor, som gemensamma andaktsöfningar. *Socken*, landt församling. *Kyrka*, bildligt: samfund af kristna lärans bekännare. *Brödraskap*, se 153. *Gille*, brödraskap (under rikstiden), hvars medlemmar sammankommo till gemensamma andaktsöfningar, nöjen och dryckeslag. (Förening af personer, hvilka förbundet sig att lefva under vissa regler eller ordensstadgar, och som genom antaget yttre tecken skilja sig ifrån andra. handverksgille. *Klubb*, slutet sällskap, som samman till inbördes tidsfördrif, och äfven ett sådant samlingsställe.

852. **Samfält. Gemensam.** — *Gemensam*, tillhör på en gång alla eller flere, eller kan på ett sätt sägas om flere. I vissa fall kan liktydigt betyda *Samfält*, t. ex.: samfält besittning, ägande rätt.

853. **Samla. Hopsamla. Samka. Hopa. Skatta. Berga. Insamla. Församla. Inberga. Sammanbringa. Sammanföra. Sammanhoppa. Sammanhämta. Sammanfatta. Upphopa. Uppstapla. Upphämta. Åsamlas.** — *Samla, Hopsamla*, föra, bringa, skaffa tillsammans. *Samka*, af enahanda betydelse, brukas föga. *Sammanbringa, Sammanföra, Sammanhämta*, uttrycka lika begreppet af *Samla*, med den skiftning, som stam-

angifver. *Skocka*, hopsamla i skockar, i stort antal. *Hopa*, *Sammanhopa*, sammanbringa i stor mängd. *Upphopa*, egentl. sammanbringa till en hop, har samma bemärkelse; likaså *Uppstapla*, egentl. lägga upp i stapel. *Insamla*, samla och införa; äfven samla ihop. *Upphämta*, egentl. taga upp, plocka upp, har bildligt samma bemärkelse som *Insamla*. *Församla*, bringa, alla tillsammans flera personer på ett ställe. *Berga*, *inberga*, upphämta och införa skördad gröda. *Sammanätta*, i sammandrag framställa, anföra. *Åsamka*, ådraga ågot hopsamkadt ondt.

854. **Sammankomst. Sammanträde. Möte.** — *Sammankomst*, *Sammanträde*, på förhand öfverenskommen eller föranstaltad församling af flera personer, som omnit tiillsammans i och för något gemensamt ändamål. *Möte*, aftalad sammankomst emellan personer, i och för något enskilt ändamål; äfv. offentlig sammankomst af ombud ifrån flera orter, för att öfverlägga om en eller flera viktiga, allmänna angelägenheter.

855. **Samqväm. Sällskap. Gästabud. Kalas.** *ille*. — *Samqväm*, *Sällskap*, samling af personer för allskapligt tidsfördrif och umgänge. *Gästabud*, större åltid, hvartill flere personer äro inbjudne som gäster. *Brådradt ord*, i hvars ställe numera *Kaläs* brukas. *ille*, samqväm, dryckeslag, dansnöje.

856. **Samråd. Sammansvärjning. Sammangaddning. Maskopi.** — *Samråd*, gemensamt råd, gemensam verläggning. *Sammangaddning*, förening af flera personer till uppror, myteri, uppstudsighet eller till någon persons skada. *Sammansvärjning*, förening af flera personer, som med ed förpligtat sig till gemensamt förande af något hemligt förehafvande. *Maskopi*, hemlig förbindelse i och för något olofligt ändamål. r. 37.

857. **Samtycka. Bifalla. Bevilja. Villiga. Villra. Biträda.** — *Bifalla*, förklara, att man gillar någon handling, åsigt o. s. v.; äfv. förklara, att man låter något, som blifvit begärtdt eller ifrågestäldt. denna bemärkelse äro *Bevilja* och *Samtycka* (till)

liktydiga. *Villiga*, d. s. s. Bevilja, Villfara, men sällan brukligt. *Villfara*, göra en person till viljes i något. *Biträda*, deltaga i någon öfverenskommelse, något aftal, beslut; äfv. liktydigt med Bifalla, i den förra bemärkelsen. Jfr. 1071.

858. **Samvete. Medvetande. Heder. Rättskänsla. Sjelfkänsla. Sjelfaktning.** — *Medvetande*, själens förnimmelse af sig sjelf sasom verkande eller lidande. *Samvete*, människans sedliga medvetande eller förnufts omdöme om det rätta eller orätta i våra handlingar. *Rättskänsla*, den hos människan inneboende känslan af det rätta. *Sjelfaktning*, aktning, som man hyser för sig sjelf i medvetandet af uppfyllda pligter. *Sjelfkänsla*, liflig känsla af sin värdighet som människa. *Heder*, den känsla af rätt och sanning, som förmår en människa att så handla, att hon kan vara nöjd med sig sjelf och äga anspråk på aktning af andra.

859. **Sand. Grus. Ör.** — *Sand*, samling af gröfre eller finare korn af kisel, quartz m. m., tillkommen genom bergarters söndersmulning. *Grus*, grofkornig sand, blandad med sma kiselstenar. *Ör*, grof sand, blandad med små klappersten.

860. **Sann. Sanningsenlig. Sannskyldig. Verklig. Riktig. Rätt. Rättskaffens. Sannfärdig. Äkta.** — *Verklig*, som i sjelfva verket finnes till eller tilldragit sig. Innebär motsatsen af det blott tänkta eller diktade. *Sann*, med verkligheten, med verkliga förhållandet eller förloppet öfverensstämmande. *Riktig*, enligt med rätta, verkliga förhållandet, t. ex.: en riktig beskrifning; äfv. öfverensstämmande med regel, föreskrift, stadgande, t. ex. riktig uträkning, riktigt mål. *Rätt*, som har alla erforderliga egenskaper, för att fullkomligt motsvara sitt begrepp, t. ex. en rätt änger öfver synden. I enahanda bemärkelse nyttjas äfven Sann, Verklig, *Sannskyldig*, *Äkta*, t. ex.: en sann, verklig, sannskyldig, äkta vän, äkta guld, äkta perlor; likaså *Rättskaffens*, t. ex. en rättskaffens kristen. *Sannfärdig*, *Sanningsenlig*, enligt med sanningen, t. ex. en sannfärdig, sanningsenlig berättelse. Sannfärdig, säges äfven om den,

som noga håller sig vid sanningen, t. ex. ett sannfärligt vittne.

861. Sannolik. Trolig. Liklig. Förmodlig. Antaglig. Rimlig. — *Sannolik*, som synes vara sann. *Trolig*, *Liklig*, *Antaglig*, som har tillräckliga skäl för sig att kunna antagas för sann. *Förmodlig*, som inneär endast en förmodan. *Rimlig*, som innehåller intet, vilket strider emot en tänkt möjlighet.

862. Sans. Sansning. Fattning. Sinnesnärvaro. jälsnärvaro. — *Sansning*, medvetande af sin tillvaro. *ans*. betyder det samma, men derjemte äfven: klok tertanka. *Fattning*, sinnestillstånd, hvarunder själen rkar fritt och obehindradt af yttre intryck. *Sinnesnärvaro*, *Själsnärvaro*, det själstillstånd, då man i en ra, i ett svårt eller brydsamt läge, har tankarna mlade och med radighet förstår att reda sig derur. r. 646.

863. Sats. Mening. Period. Punkt. — *Sats*, genom ord uttryckt omdöme. *Mening*, en eller re enkla satser, förenade till ett sammanhängande h för sig afslutet helt. *Period*, mening, som består många, med hvarandra sammanhängande och till helt förenade satser. *Punkt*, sats, mening, period, n slutas med det skiljetecken, man kallar punkt.

864. Se. Blicka. Titta. Stirra. Skela. Snegla. iga. Plira. Glutta. Blänga. Koxa. Kika. Gapa. o. Kisa. Ögna. Skåda. Betrakta. Märka. Varsefva. Skönja. Urskilja. Varsna. Bese. Åse. Öfverse. kåda. Beskåda. Öfverskåda. Bemärka. Förmärka. kika. Begapa. Påse. Påögna. — *Se*, medelst sinnet uppfatta bilder af yttre föremål. *Blicka*, ta ögat på något visst föremål. *Skåda*, med upprksamhet se på något. Brukas mindre i talspråket, n helst i den högre stilen för *Se*. *Betrakta*, upprksamt se på något och sysselsätta tanken dermed. *na*. flyktigt blicka på något. *Stirra*, blicka med nda, orörliga ögon. *Skela*, se med hvarterdera ögat olika håll; äfv. se snedt, åt sidan. *Snegla*, se åt an med förstulna blickar. *Varseblifva*, *Varsna*,

komma att få se något. Uttrycker en tillfälligh *Skönja*, tydligt blifva varse, med ögonen urskilja. *Maka*, varseblifva något och fästa uppmärksamhet der *Urskilja*, med ögat särskilja föremål ifrån andra. *Be- taga* något väl i ögnasigte. *Beskåda*, noga och up- märksamt bese. *Åse*, se på något, som tilldrager : *Åskåda*, uppmärksamt betrakta något anmärkningsvärt något som tilldrager sig, utföres eller förevisas. *Pe* se på något, för att granska det. *Påögna*, i sam- afsigt ögna på något. *Öfverse*, *Öfverskåda*, skåda öfver en rymd eller en mängd af föremål; äfv. bese hela af något. *Bemärka*, fästa särskilt uppmärksam vid någon person, någon sak eller något förhållan *Förmärka*, blifva uppmärksam på något. Af före- ende verber nyttjas *Se*, *Blicka*, *Skåda*, *Betral Skönja*, *Märka*, *Förmärka*, ofta i bildlig mening. Ef följande tillhöra folk- och hvardagsspråket: *Titta*, bli se. *Koxa*, blicka mycket uppmärksamt, undrande e spejande. *Blåga*, se undersamt och med uppspärrt ögon på någonting. *Gapa*, med vidöppen mun stirrande ögon, uppmärksamt se på något. *Plira* med halföppnade ögon, men ganska uppmärksa *Glutta*, titta oförmärkt och hastigt, liksom spejar genom en öppning. *Blänga*, blicka på någon i uppspärrade ögon, enfaldigt eller hotande och a *Glo*, se stint, med stirrande ögon, på något. *K blicka* kärligt, med halft tillslutna ögon. *Kika*, i spända blickar se på ett föremål. *Bekika*, besk med kikare; äfv. noga eller undersamt betrakta. *gapa*, nyfiket och med dum förundran betrakta.

865. **Seg. Simmig. Klibbig.** — *Seg*, som lätt kan sönderslitas eller brytas; äfv. (om väts som låter utdraga sig i trådar. *Simmig*, säges om skor, som hafva en viss tjocklek och seghet. *Klib* säges om sega, våtaktiga, smörjiga kroppar, som g fästa sig vid allt, hvarmed de komma i beröring.

866. **Sida. Kant. Flank. Flygel.** — *S* gränsyta af en kropp, då hon hvarken är fram- baktill, utan deremellan. I sammansättningar bet-

dock Sida i allmänhet hvarje gränsyta af en kropp; man säger således: Framsida, Baksida, m. m. *Kant*, yttersta randen af ett föremål (jfr. 520). *Flank*, d. s. s. Sida, brukas mest i militärisk stil. *Flygel*, hvardera sidan af en i linie uppställd här, flotta eller truppafdelning; äfv. mindre sidobyggnad.

867. **Sinlig. Köttslig. Verldslig.** — *Sinlig*, som tillhör, har afseende på världen; äfv. (om person) som älskar världen och sinneas njutningar. Med denna sednare betydelsen liktydigt är *Köttslig*, som endast nyttjas i det kyrkliga språket. *Verldslig*, som angår det jordiska, det timliga; (om person) som sysselsätter sig uteslutande med hvad som tjenar till kroppsliga, sinliga och timliga ändamål, älskar världen och dess lustar. Sammanfaller till en del med *Sinlig*, men har en vidsträcktare bemärkelse.

868. **Sinne. Mod. Lynne. Sinnelag. Sinnesart. Hjertelag. Skaplynne. Sinnesstämning. Kynne.** — *Sinne*, den egendomliga beskaffenheten af det inre, andliga hos människan, såsom källan för hennes handlingsätt. För denna bemärkelse äro *Sinnesart*, *Hjertelag* liktydiga. *Sinne* betyder äfven: själens tillfälliga tillstånd, såsom en följd af yttre och inre känslor. *Lynne*, naturlig sinnesbeskaffenhet; en människas tillfälliga känslotillstånd. *Sinnelag*, det vanliga tillståndet af en människas sinne, af hennes känslor och begär. *Sinnesstämning*, en människas tillfälliga känslotillstånd. Härmed instämmer äfven, i vissa uttryck, *Mod*, t. ex.: Sorgset, gladt mod. *Skaplynne*, naturlig beskaffenhet; äfv. *sinnelag*. *Kynne*, egentl. beskaffenhet. Föråldradt ord, någon gång brukadt för: *Sinne*, *Sinnesart*.

869. **Sinnessvag. Svagsint. Vurmig. Kollrig. Tokig. Vriden. Rubbad. Förryckt. Galen. Vansinnig. Vanvettig. Ursinnig. Besatt. Månadsrasande. Fånig. Fjoskig.** — *Sinnessvag*, *Svagsint*, som icke har fulla bruket af sitt förstånd. *Vurmig*, intagen af ett öfverdrifvet, dåraktigt tycke för någon viss sak. *Kollrig*, icke rätt klok. *Tokig*, *Vriden*, *Rubbad*, utmärka en mindre grad af Svagsinhet. *Vansin-*

nig, Förryckt, Galen, alldeles ifrån förståndet. *Vanrettig*, till någon del beröfvad bruket af sitt förstånd. *Ursinnig, Besatt*, vansinnig, derjemte ytterst våldsamt till lynnes och människofientlig. *Fånig*, slö till förstånd, minne och känsla. *Fjoskig*, betecknar en lindrigare art af Fänighet. *Månadsrasande*, som vanligtvis en gång i månaden får anfall af raseri eller galenskap. Jfr. 1212.

870. **Sinnrik. Snillrik. Konstig. Artig. Behändig.** — *Sinnrik*, som har mycken uppfinningsförmåga eller vittnar derom. *Snillrik*, som äger mycket snille; äfv. som röjer snille. *Konstig*, gjord med mycken konst. *Artig*, säges stundom i st. f. Sinnrik, men blott om sak. *Behändig*, fintligt uttänkt och med konstskicklighet utförd. Afven om sak, men mindre brukligt.

871. **Sitta. Huka.** — *Sitta*, med öfra delen af kroppen upprätt, hvila på bakdelen. *Huka*, hålla kroppen i en nedböjd ställning, med benen hopvikta i knäveckan.

872. **Sjelfkär. Egenkär. Sjelfbehaglig. Sjelfförnöjd. Sjelfbelåten. Sjelftillräcklig. Sjelfklok. Sjelfvis. Inbilsk.** — *Sjelfkär, Egenkär, Sjelfbehaglig*, som öfverdrifvet tycker om sig sjelf, sina egna verk och handlingar. *Sjelfförnöjd, Sjelfbelåten*, af fåfänga mycket belåten med sig sjelf och sin egen ställning. *Sjelftillräcklig*, som tycker sig vara sig sjelf nog, ej anser sig behöfva hjälp eller råd af andra. *Sjelfklok, Sjelfvis*, som har öfverdrifvet hög tanka om sin egen klokhet och derföre icke vill taga råd af andra. *Inbilsk*, kallas den, som tror sig äga förtjenster, dygder, fullkomligheter, dem han i verkligheten icke äger.

873. **Sjelfrådig. Egenmäktig. Egenmyndig. Godtycklig.** — *Sjelfrådig*, som tager råd endast af sig sjelf, utan att vilja lyssna till andras. *Egenmäktig, Egenmyndig*, som i allting vill göra sin egen myndighet gällande, utan att rådfråga hvarken lag, naturlig rättvisa eller andras önsknigar. *Godtycklig*, som härrör eller beror af godtycke (jfr. 1225).

874. **Sjelfvisk. Egennyttig.** — *Sjelfvisk*, kallas n, som hänför allt blott till sig sjelf och betraktar allt annat endast såsom medel för egna ändamål. *gennyttig*, är den, som i allt sitt görande och låtande tänker blott på egen fördel, egen vinning, utan att betrakta afseende på andras.

875. **Sjuk. Krank. Dålig. Opasslig. Illamående. Tral. Kraslig. Krallig. Usel. Eländig. Sjuklig. Ankig. Hänglig. Hängsjuk.** — *Sjuk*, ej frisk. Säges fråga om allvarsammare sjukdom. *Dålig, Skral, raslig, Krallig*, hvardagsuttryck, som beteckna en mildrigare sjukdom. *Illamående*, för tillfället icke rätt frisk, utan att dock vara sängliggande. *Opasslig*, lindrigt illamående. *Krank*, föräldradt, betydde egentligen s. s. Sjuk, men brukas nu nästan skämtvis i st. f. dlig. *Usel, Eländig*, illa sjuk. *Sjuklig*, som har svag hälsa, ofta sjuk eller illamående. *Hankig, Hänglig*, icke frisk, än sjuk. Hvardagsord, likasom *Hängsjuk*, som icke är rätt frisk, icke har sina fulla lifskrafter.

876. **Sjukdom. Sjuka. Krankhet. Illamående. Opasslighet. Krämpa. Åkomma. Farsot. Smitta. Ohälsa.** — *Sjukdom*, hämmad eller oregelbunden verksamhet i kroppens organiska förrättningar. *Sjuka*, tydigt, brukas endast för några särskilda fall, t. ex. gelska sjukan, samt i vissa sammansättningar. *Illamående*, helsotillstånd, då man ej är fullkomligt frisk, utan att dock vara sängliggande. *Opasslighet*, lindrigt illamående. *Krankhet*, föräldradt, är liktydigt med sjukdom. *Krämpa*, kroppsligt ondt af mindre farlig kaffenhetsart, och som ofta låter känna sig. *Åkomma*, mildrigare kroppsligt ondt af tillfällig beskaffenhet. *Farsot*, allmänt gängse sjukdom. *Smitta*, smittsam sjukdom. *Pest*, hastigt dödande, smittsam sjukdom, består i feber med bölder och fläckar på huden. *Ohälsa*, icke friskhet.

877. **Sjunga. Tralla. Gnola. Nunna. Skråla. Illa. Lulla. Qvittra. Messa.** — *Sjunga*, med rösten medbringa en följd af högre och lägre toner, hvilka i sin helhet uttrycka någon viss känsla, själsstämning

Skämma, göra oduglig eller mindre god, försämra. *Förskämma*, helt och hållet skämma. *Kränkka*, förföra en kvinna. Se f. ö. 49, 1189 och 1324. *Förkränka*, kränka, skada ens heder, genom förtal.

882. **Skada. Men. Förlust. Mistning. Afbräck. Iackdel. Knäck. Förfång. Ofog.** — *Skada*, hvarje lags ondt, hvarigenom person eller sak försättes i ett ämre tillstånd. *Men*, dermed liktydigt, är mindre rukligt och endast i fråga om menniskor. *Förlust*, *Mistning*, händelsen, omständigheten, att något förloras. *Afbräck*, förlust eller skada, som person eller sak lider ill följd af yttre inverkan. *Nackdel* (t. Nachtheil), iktydigt med *Skada*, *Förlust*, är mindre brukligt. *Knäck*, bildligt: svår skada. *Förfång*, skada, som tillögas någon genom ingrepp i hans rättigheter. *Ofog*, skada, som af kittslighet eller ungdomsyra föröfvas.

883. **Skaka. Buska. Rista.** — *Skaka*, häftigt öra något af och an, fram och tillbaka. *Ruska*, skaka nycket våldsamt. *Rista*, skaka med häftiga ryck.

884. **Skam. Blygd. Blygsel. Försyn.** — *Blygd*, den nedslående känsla, som väckes genom medvetandet af någon ofullkomlighet, något fel eller brott, varigenom man känner sig nedsatt eller föraktlig inför sig sjelf eller andra. *Blygd*, har samma betydelse, men brukas mindre ofta, nästan endast i skriftspråket. *Skam*, liktydigt, tillhör företrädesvis talspråket. *Försyn*, känsla af blygsel, som afhåller ifrån handlingar, varigenom man fruktar att förlora andras aktning. fr. 1187.

885. **Skapnad. Skepnad. Skepelse. Gestalt. Igur. Form.** — *Form*, ett tings yttre begränsning. *skapnad*, den form, som person eller sak af naturen får, eller som ett föremål genom människohand erhållit. *Gestalt*, det samma, brukas blott i fråga om menniskor och djur. *Skepnad*, *Skepelse*, för tillfället itagen skapnad, t. ex. vid förvandlingar. *Figur*, en upps form eller en ytas begränsning.

886. **Skarp. Hvass. Uddhvass. Uddig. Spetsig.** — *Hvass*, som har en fin, skärande kant eller spets.

Skarp, mycket hvass. *Uddig*, *Spetsig*, som har udd spets. *Uddhvass*, som har hvass udd.

887. **Skarpsinnig. Djupsinnig.** — *Skarpsinnig*, som har ett genomträngande förstånd. *Djupsinnig*, som tänker grundligt och djupt, icke nöjer sig med ytliga oklara föreställningar.

888. **Skatt. Afgift. Påлага. Utlaga. Utskylt Gärd. Bevilning. Ränta. Jordränta. Afrad. Afgäld. Tull. Hemmansränta. Jordboksränta. Landgille. Arrende.** — *Afgift*, hvad som måste erläggas för åtnjutandet af någon förmån. *Skatt, Utlaga, Utskylt*, a gift, som man är skyldig att årligen betala till stat eller till den kommun, der man är mantalsskrifve. *Skatt* betyder äfven den afgift, som en skattskyld stat eller furste årligen måste betala till en annan hvilken han är underlydig. *Påлага, afgift*, som regering pålägger sina undersåter. *Afgäld*, årlig afgift för begagnandet af annans egendom eller rättigheter. *Jordränta* eller blott *Ränta*, årlig afgift af jordegendom, penningar eller naturapersedlar. *Hemmansränta, Landgille*, ränta, som utgöres af ett hemman. *Jordbokränta* ell. *Ordinarie Ränta*, skatt till kronan af jordestående i en mängd persedlar af ortens produkte. *Afrad*, skatt eller ränta af jordegendom, bergsbruk o. s. v. *Gärd*, kallades fordom extraordinarie skatt som erlades till kronan och utgjordes in natura. *Bevilning*, i allmänhet: frivilligt atagen beskattning; Sverige: det slags beskattning, som riket genom sin ombud vid hvarje riksdag åtager sig utöfver de ständiga skatterna, till statsbehofvens fyllande. *Tull*, a gift, som erlägges för varor, hvilka in- eller utföra. *Arrende*, årlig afgift, som för nyttjande rätten till eget dom eller rättigheter erlägges till ägaren.

889. **Skida. Slida. Balja. Hylsa. Hölster.** — *Slida*, läderfodral för värja, knif, sax, o. s. v. *Skid*, läderfodral för värja, dolk, stilet. *Balja*, läderfodral för svärd, sabel. *Hylsa*, infattning, hvarinom visst föremål inneslutas. *Hölster*, läderfodral, i synnerhet för skjutgevär. I botaniskt hänseende betyder *Skida*

våvalvigt frögömme med fröen fästade i tvenne motatta rader; Balja: enrummigt, tvåvalvigt frögömme, ned fröen fästade endast vid öfra fogen.

890. **Skilja. Söndra. Stycka. Klyfva. Spillra. Splittra. Spjelka. Fläka. Sprätta. Afskilja. Afsöndra. Fränskilja. Särskilja. Åtskilja. Skräda. Utgallra.** — *Skilja*, bringa i sär något, som är förnadt, förbundet, samladt till ett helt. *Söndra*, göra ett något, hvilket ingår såsom del af ett helt, skiljes enifrån. *Stycka*, söndra i stycken. *Klyfva*, skilja i är på längden vissa hårda ämnen, t. ex. trä. *Spillra, splittra*, skilja åt i spillror, splittror. *Fläka*, skilja åt två lika stora, flata stycken. *Spjelka*, klyfva i tunna, mala, långa stycken. *Sprätta*, med knif söndra i sär ågot hopsydt. *Afskilja, Fränskilja*, skilja någon del från ett helt. *Afsöndra*, lösgöra och fränskilja en mindre del ifrån något helt. *Åtskilja*, skilja något ifrån ett annat; äfv. i föreställningen göra skilnad emellan föremål. *Särskilja*, skilja i sär, ifrån hvartannat. *Kräda*, fränskilja det dåliga från det goda. *Utgallra*, skilja det dåliga, odugliga från en samling af föremål.

891. **Skilsmessa. Afsked.** — *Skilsmessa*, förhållandet, att personer skiljas ifrån hvarandra eller lemna ett ort. *Afsked*, välönskan till en person, då man skiljes från honom; äfv. entledigande från tjänst, syssla.

892. **Skog. Hed. Mo. Hult. Lund. Dunge. Park.** — *Skog*, vidsträckt mark, beväxt med träd. *Mo*, örre, med tallskog beväxt sandfält. *Hult*, mindre skog, beväxt med löfskog. *Park*, inhägnad skogspark eller med allahanda träd planterad mark till jagter promenadplats. *Lund*, liten skogspark. *Dunge*, en enstaka samling af tätt stående träd. *Hed*, mark, som bär blott risiga buskarter och ljung, på sin höjd skog af tall.

893. **Skola. Böra. Måste. Vederböra.** — *Böra*, trycker pligt, skyldighet, *Måste*, nödvändighet, *Skola*, förfallning; dock företräder sistnämde verb ofta det som är enne förstnämnda. *Vederböra*, åligger såsom pligt, skyldighet.

894. **Skolka. Lättjas. Dröna. Slå dank.** — *Lättjas*, vara sysslolös af motvilja för arbete. *Slå dank* ga och drifva utan sysselsättning. *Dröna*, förnö tiden i tanklös överksamhet. *Skolka*, hålla sig undifrån arbete.

895. **Skratt. Löje.** — *Skratt*, det slags läte, se höres, då man skrattar. *Löje*, leende. Jfr. 896.

896. **Skratta. Grina. Le. Småle. Hänle. Smil Mysa. Flina. Flissa. Fnettra. Fnissa.** — *Skratta* högljudt, med ett visst, kort, gällt och tätt upprepa läte gifva luft åt sin munterhet. *Grina*, i hvardag språket: skratta med vidt utspärrad mun. *Le*, dra på munnen med ett uttryck af munterhet, tillfredsställelse, välvilja, eller äfven af förakt eller hän. *Småle* helt litet draga munnen till löje. *Hänle*, le med uttryck af hän. *Mysa*, fryntligt småle. *Smila*, småinställsamt eller falskt. Till folk- och hvardagsspråk höra: *Flina*, skratta smatt och försmädligt med vid utdragen mun. *Flissa*, idkeligen eller på ett opassansätt småskratta. *Fnettra*, *Fnissa*, småskratta och idkeliga försök att qväfva skrattet.

897. **Skrifva. Författa. Affatta. Uppsätta. Sammanskrifva. Utskrifva. Utfärda.** — *Författ* skriftligt utarbete en afhandling, en bok o. s. v. (skrifvelser, bref o. d. säges *Skrifva*, hvilket för öfräfven i allmänhet brukas i st. f. *Författa. Affatta* gifva åt något visst ämne behörig, skriftlig form. *Uppsätta*, har i vissa fall samma betydelse, t. ex. uppsätta en skrift, uppsätta sitt testamente. *Sammanskrifva* författa en bok, en skrift, hvars innehåll till stör delen är hämtadt ifrån en mängd andra arbeten. *Utskrifva*, afskrifva något ur en bok o. s. v.; äfv. utdra från flera håll och sammanskrifva; äfv. skrifva färd *Utfärda*, utskrifva och i vederbörlig form utgifva någ som länder till efterrättelse.

898. **Skrymta. Hyckla.** — *Hyckla*, låtsa att ha någon känsla, någon god, lofvärd egenskap, som man icke äger, t. ex. hyckla vänskap, fromhet. *Skrymta*, gif sig sken af dygd, gudsfruktan eller försakelse. Jfr. 62

899. **Skrymtaktig. Skenhelig. Hycklande.** — *Skrymtaktig, Hycklande*, fallen för att skrymta, hyckla. *Skenhelig*, som söker gifva sig ett sken af helighet, men i hjertat är ond. Jfr. 898.

900. **Skryta. Braska. Ståta. Stata. Hofvera. Prunka. Pråla. Skrodera. Skräffa. Svassa.** — *Skryta*, öfverdrifvet berömma sig sjelf, prisa sina egna, verkliga eller blott inbillade förtjenster. *Ståta, Stata*, skrytsamt föra stor stat. *Hofvera*, har i hvardagsspråket samma betydelse som *Ståta*. *Pråla, Prunka*, skryta med grannlåt, glitter, pral och flärd. *Braska*, af skryt och fäfånga lefva stort, slå stort på. *Svassa*, hafva en svulstig, högtrafvande stil. *Skrodera*, prata stort, ljuga på skryt, vara stortalig. *Skräffa*, tala stort och bredt, storskräffa. Jfr. 479.

901. **Skräp. Afskrap. Afskråde. Lappri. Strunt. Frat. Fnäs. Kraf. Plotter. Plock. Småplock. Rask. Kramas. Krimskrams.** — *Skräp, Lappri*, saker af intet värde. *Strunt*, liktydigt, tillhör det lägre språket. Hvardagsspråket har i samma betydelse: *Kraf, Plock, Småplock, Plotter, Frat, Fnäs, Rask, Kramas, Krimskrams*. *Afskrap*, odugligt affall vid skrapning. *Afskråde*, någonting odugligt, som blifvit afskrädt.

902. **Skum. Fradga. Lödder.** — *Skum*, mängd af tätt intill hvarandra samlade luftblåsar, simmande å ytan af en vätska. *Fradga*, skum, som bildar sig å ytan af vissa vätskor, när de häftigt uppröras, ösas eller komma i jäsning; äfven skummande saliv kring tunnen på vissa djur eller på fallandesjuka. *Lödder*, skummande svett (t. ex. på hästar) eller såpvatten.

903. **Skymf. Förolämpning. Förnärmelse. Småsk.** — *Förolämpning*, oförrätt i ord eller gerning, varigenom man bryter emot den aktning, hvar och en ses äga rätt att fordra. *Förnärmelse*, lindrigare förolämpning. *Skymf*, kränkande, uppsåtlig, grof förolämpning. *Smålek*, svår skymf, som tillfogas en person, ittra förolämpningar. Jfr. 1187.

904. **Skära. Snida. Klippa. Såga. Tälja. Kåta. Carfva. Rista.** — *Skära*, med knif eller annat hvasst

redskap stycka, sönderdela, fränskilja o. s. v. skära ut figurer i trä. *Klippa*, skära med sax. skära med såg. *Tälja*, tillskära med knif. I folkspråket: tälja smatt med knif. *Karfva*, skära i något; sönderskära smatt (t. ex. tobak). med udden af något hvasst redskap göra en d. skärning uti något föremål.

905. **Skörd. Årsväxt. Åring. Gröda.** — inbergning af säd och andra jordens frukter; äro som blifvit inbergadt. *Gröda*, växande säd. *Åring*, grödan för något visst år.

906. **Skörda. Hösta. Berga. Meja. Inberga. Inhösta.** — *Meja, Afmeja*, skära säd. *Inberga, Inhösta*, införa skuren och torkad säd tak. *Skörda*, skära och inberga säd och andra frukter. *Hösta*, liktydigt, är mindre brukligt.

907. **Sköta. Ansa. Rykta. Häfda. Förvalta. Handhafva. Bestrida. Bekläda.** — egna nödiga omsorger åt person eller sak, för d. behållande i godt skick, dess främjande, förl. o. s. v. *Ansa*, egna nödig skötsel och omvård barn och sjuka, åt husdjur, växter m. m. *Rykta* sprungligen lika med Sköta. Brukas numera endast om hästar. *Häfda*, sköta odlad jord. I på grund af uppdrag eller förordnande sköta som fordrar ständig tillsyn. *Handhafva*, hafva om något; tillse att något rätt iakttages, sker i börlig ordning. *Förvalta*, handhafva andras ang heter, offentliga eller enskilda. *Bekläda*, innehåll sköta ett embete. *Bestrida*, förestå embete, eller befattning.

908. **Slarfva. Fuska. Hafsa. Klåpa. Sudda. Fubbla. Fumla.** — *Slarfva*, vara vårdnad hvad man förehafver. *Fuska*, göra dåligt arbete. af för mycken brådska slarfva i arbete, sysselsätt förättning. *Klåpa, Kludda*, liktydiga med Fuska höra hvardagsspråket; likaså: *Sudda*, måla illa, *Fumla*, bära sig högst oskickligt åt, när man gör något.

909. **Slita. Rifva.** — *Slita*, genom stark och jemn dragning ändlångs upphäfva sammanhanget af en kropps fibrer, så att han brister tvärs af. *Rifva*, genom stark dragning med begge händer åt motsatta håll göra, att något brister tvärs af.

910. **Slå. Bulta. Klappa. Knacka. Knostra. Dunka. Dänga. Daska. Smiska. Smäcka. Knöla. Prygla. Piska. Gissla. Basa. Bastonera. Spöa. Stupa. Risa. Plagga. Stuta. Rappa. Hudflänga. Hudstryka. Kåkstryka.** — *Slå*, häftigt drifva handen eller någonting, som dermed hålles, emot ett föremål; äfven med handen, med käpp eller annat tillhygge, drifva till en menniska eller ett djur. *Bulta*, slå på något hårdt föremål med hammare, klubba, knytnäfvén o. s. v. *Klappa*, slå sakt med flata handen. *Knacka*, bulta helt sakt, dock hörbart. *Knostra*, slå med knoster. Till hvardagsspråket höra: *Dunka*, bulta, slå, så att ett starkt, men doft ljud uppkommer; *Dänga*, slå med alla krafter; *Daska*, *Smiska*, *Smäcka*, slå med flata handen; *Knöla*, slå med knölpåk; *Plagga*, gifva handplagg; *Rappa*, gifva käppslängar; *Piska*, slå med piska, *Bastonera*, *Prygla*, slå med käpp, påk; *Gissla*, piska med gissel, *Spöa*, *Hudflänga*, *Hudstryka*, afstraffa med slag af spö; *Risa*, *Basa*, tukta, aga med ris eller karbas, *Stuta*, gifva stut. *Stupa med ris*, afstraffa medelst piskning med ris; *Kåkstryka*, hudstryka en förbrytare vid kåken.

911. **Slägt. Ätt. Stämma. Hus. Familj.** — *Slägt*, samteliga personer, som härstamma från en gemensam stamfader. Adlig eller furstlig slägt kallas *Ätt*, regerande furstars, *Hus*. *Stämma*, slägtstam, ätt. Föga brukligt. *Familj*, samteliga under en husfaders styrelse lydande personer; äfv. d. s. s. Slägt, Ätt.

912. **Slägte. Art. Slag. Sort.** — *Art*, sammanfattning af individer, som öfverensstämma i vissa gemensamma, väsendtliga kännetecken. *Slägte*, så beskaffad sammanfattning af arter. *Slag*, *Sort*, brukas i hvardagsspråket ömsom för Slag, Art, Artförändring. Jfr. 2.

913. **Slägting. Skyldeman. Blodsförvandt. frände. Närskyld. Anhörig. Anförvandt. F** — *Slägting, Skyldeman*, person, hvilken hör till släkt som en annan. *Närskyld, Anhörig*, när släktad med någon viss person. *Anförvandt, förvandt, Blodsfrände*, den, som genom blodsband närmare förenad med någon viss person. *Frändsprungl. slägting*; numera: person, genom äkten förbindelse besläktad med någon.

914. **Släktskap. Skyldskap. Anförvandt. Blodsbånd. Frändskap.** — *Släktskap, Skyldskap*, hållandet att vara slägting till någon. *Blodsbånd, släktskapsförhållande*, som äger rum mellan närhöriga. *Anförvandtskap*, det släktskapsförhållande äger rum mellan anförvänder. *Frändskap*, det sidiga förhållande, hvori fränder såsom sådana s hvarandra.

915. **Slätt. Plan. Fält. Högslett.** — jemn yta, jemn och slät plats. *Slätt*, slät, ej så växt mark. *Högslett*, slättland, som har betyd höjd öfver hafvet. *Fält*, slättmark af större vid

916. **Slösa. Spilla. Sluddra. Förslösa. skingra. Förspilla. Försätta.** — *Slösa*, utgifva kostad eller förbruka mer än nödigt är. *Spilla spilla, Försätta*, utan nytta använda, bruka. *Sluddra*, hushålla värdeslöst med penningar. *Förslösa* genom slöseri göra ända på något. *Förskingra* egen nytta utgifva eller använda något, som i andras räkning har om händer eller i förvar.

917. **Smaklös. Fadd. Skäll.** — *Smaklös*, saknar smak. *Fadd*, som har en obehagligt svag som förlorat sin smak eller det retande deri. *vattenaktig, saftlös.*

918. **Smal. Tunn. Fin. Grann. Smärt. ker. Spenslig. Spinkig. Gänglig. Ranglig. Slig.** — *Smal*, som har ringa bredd. *Tunn*, föga. *Fin*, mycket smal; äfv. mycket tunn, tät ocl. *Grann*, har i vissa uttryck samma betydelse som *Små*, t. ex.: ett nät med granna maskor. *Sm*

smal och fin. *Smärt*, smal om lifvet. *Spenslig*, mycket smal och saknande fasthet i kroppen. *Spinkig*, mycket tunn och smal till växten. *Gänglig*, lång, smal och utan fasthet i kroppen. *Ranglig*, *Skranglig*, i hvardagsspråket: smal, mager och utan fasthet.

919. **Smickra. Lisma. Fjäsa. Krusa. Fuxsvansa.** — *Smickra*, söka att ställa sig in hos någon genom falskt beröm. *Lisma*, söka att ställa sig in hos någon genom fagra ord, sqvaller och förtal. *Fuxsvansa*, af enahanda betydelse, tillhör hvardagsspråket. *Fjäsa*, visa en person öfverdrifna artigheter. *Krusa*, på ett tvunget och ceremoniöst sätt visa sig artig. Jfr. 97.

920. **Smyga. Slinka. Smusla. Smugla. Lurendreja.** — *Smyga*, gå helt sakta och under bemödande att vara obemärkt. *Slinka*, i hvardagsspråket: gå eller löpa i smyg. *Smusla*, göra något i smyg. *Smugla*, *Lurendreja*, insmyga förbjudna varor.

921. **Småaktig. Lumpen. Futtig. Kältringaktig.** — *Småaktig*, som lägger allt för mycken vikt på småsaker. *Kältringaktig*, småaktig, gnatig och grälig. *Lumpen*, *Futtig*, högst obetydlig, föraktligt ringa.

922. **Smädelse. Ovett. Nidskrift. Paskill.** — *Smädelse*, ärekränkande tillmäle; beskyllning, som å heder och ära går. *Ovett*, skymfliga ord och utlätelser, bittra och sårande förebräelser. *Nidskrift*, skrift, som innehåller obevista, äreröriga anklagelser. *Paskill*, satirisk smädeskrift.

923. **Smädlig. Lastelig. Förklenlig. Ärerörig. Förgriplig.** — *Smädlig*, som går ut på att smäda, innebär smädelse. *Lastelig*, som innebär ett ärekränkande klander. *Förklenlig*, nedsättande för en persons heder, goda namn och rykte. *Ärerörig*, som innebär något kränkande för en persons heder och ära. *Förgriplig*, som innefattar något förklenligt emot en fridsst eller vördnadsvärd person.

924. **Sned. Vind. Skef.** — *Sned*, som viker af från den vägräta eller lodräta linien, ej fullkomligt rak. *Vind*, vriden på sned (om träd och bräder). *Skef*, är i vissa fall liktydigt med de föregående orden;

fig. ej fullt öfverensstämmande med det *sanna*, e
lest riktig.

925. **Snille. Talang.** — *Snille*, högsta g
andlig förmåga, af andlig skapande kraft. *T*
utmärkt färdighet i någon skön konst, i förenin
förmågan att skapa nytt af det redan för handen va

926. **Snäcka. Mussla.** — *Snäcka*, ens
Mussla, flerskaligt, hufvudlöst blötdjur.

927. **Snöplig. Skamlig. Skymflig. Nesl**
Skamlig, som medför skam. *Skymflig*, som inne
skymf. *Neslig*, i hög grad skamlig, vanärande.
lig, som bringar på en gång både skam och
Jfr. 1188.

928. **Sofva. Slumra. Lura. Blunda. Sus**
Sofva, finna sig i ett öfvergående tillstånd af
vetslös kroppshvila, hvarunder sinnena äro tillslut
yttre intryck och själens verksamhet hämmad. *S*
vara i ett tillstånd af halvesömn, hvarur man lätt
vaknar. *Lura, Blunda*, sofva en liten stund.
i barnspråket, liktydigt med Sofva.

929. **Somna. Domna.** — *Somna*, falla i
Domna, (om kroppsdelar) förlora känslan.

930. **Spara. Skona. Hushålla. Knoga. S**
Bespara. Hopspara. Inbespara. — *Spara*, g
förvara till framtida bruk, behof. *Skona*, genom
samt eller obetydligt nyttjande bevara något för
slitning o. s. v. *Hushålla*, vara sparsam med p
gar eller förråd, som man äger eller har om
Knoga, Snålas, i hvardagsspråket: vara öfver
sparsam. *Bespara*, spara på något, så att ma
det öfver, i behåll till framtida behof. *Hopspar*
nom sparande samla ihop. *Inbespara*, genom spa
het åstadkomma, att man får behålla något, som
beräknadt att utgifvas.

931. **Sparsam. Hushållsaktig. Återhållsam.**
Snål. Nidsk. Njugg. Karg. Knapp. Knussli
Sparsam, kallas den, som söker att spara för fra
behof och derföre icke ger ut mer, än som nødv
behöfs. *Återhållsam*, som iakttaget måtta. *Hus*

aktig, som väl hushållar med det man äger eller har om händer. *Noga*, mycket hushållsaktig. *Karg*, *Knapp*, *Njugg*, *Nidsk*, allt för sparsam. *Snål*, öfverdrifvet sparsam. *Knusslig*, småaktigt *noga*. Jfr. 74.

932. **Spe. Spott. Begabberi. Gyckel. Gäckeri. Hån. Nojs. Spektakel. Bespottelse. Åtlöje.** — *Åtlöje*, försmädligt löje i anledning af andras visade oförstånd, dumbhet, okunnighet o. s. v. *Gäckeri*, *Spe*, *Gyckel*, *Nojs*, *Spektakel*, skämt, hvarigenom man söker att förlöjliga en annan. *Begabberi*, hånfullt gäckeri. *Hån*, lägsinnadt och ondskefullt uttryck af bittert särande förakt för en person. *Spott*, *Bespottelse*, ilskefullt begabberi.

933. **Spel. Dobbel.** — *Spel*, tidsfördrif, hvarvid brukas kort, tärningar o. s. v. *Dobbel*, förbjudna vågspel.

394. **Spela. Klinka. Fila. Qvintilera.** — *Spela*, medelst något tonverktyg frambringa ett sammanhängande helt af musikaliska toner. *Klinka*, spela dåligt och hackigt på klaver eller piano. *Fila*, spela illa på fiol. *Qvintilera*, egentl. spela på qvinten af en fiol; *fig.* spela eller sjunga i svaga, fina, pipiga toner.

935. **Spets. Udd. Pigg. Tagg. Torn. Topp. Skate. Snibb. Tipp.** — *Udd*, mycket smal, hvass ände af ett föremål. *Spets*, småningom till en udd af smalnande ände af ett föremål. *Pigg*, kort och smal spets. *Tagg*, vid basen något tjockare, afsmalnande, spetsig kropp, som skjuter ut ifrån vissa föremål. *Torn*, metallspets i ett spänne; äfv. hård, stickande spets på vissa växter. *Topp*, det öfversta af vissa höga föremål. *Skate*, toppen af ett träd. *Snibb*, spetsig flik på en klädespersedel. *Tipp*, afsmalnande, spetsig ände.

936. **Spjut. Lans. Pik. Spets. Glafven. Harpun.** — *Spjut*, anfallsvapen, bestående af en jernspets i ändan af ett långt skaft. *Lans*, ett slags långt och tungt spjut, som fördes af riddare; äfv. ett slags kastspjut. *Pik*, ett slags kort spjut. *Spets*, i äldre språket d. s. s. *Pik*. *Glafven*, ett slags fordom brukligt stickvapen om 18—21 fots längd. *Harpun*, hvalfiskspjut.

937. **Spricka. Springa. Klyfta. Klyft. I Refva. Bräcka. Rispa.** — *Spricka*, längs gaen öppning i en hård kropp, uppkommen genom fil söndring eller upphörande af delarnes samma *Springa*, spricka af något större bredd. *Remna* gående, ganska bred spricka. *Refva*, remna af ligare bredd. *Klyfta, Klyft*, mycket bred remna. *I* öppning, hål, der något blifvit bräckt. *Rispa*, ställe (i tyg, på huden o. s. v.). Jfr. 1336.

938. **Sprida. Breda. Skingra. Strö. S. Utsprida. Utbreda. Utströ. Förbreda. Förskingr strö. Fortplanta.** — *Breda, Utbreda*, utsträcka n bredden. *Sprida, Utsprida*, skilja någonting s vidt ifrån hvartannat. *Strö*, sprida smådelar a ämne utöfver en yta. *Sprätta*, kringströ med nå spetsigt, uddigt (t. ex. klor). *Utströ*, strö åt al i stor mängd. *Förbreda*, d. s. s. *Utbreda*. brukligt. *Förströ*, strö åt alla håll; äfv. liktydi *Skingra*, drifva i sär ett större antal, så att alla åtskilda. *Förskingra*, helt och hållet skingra. *planta*, bildligt: utbreda, bereda framgång åt nå

939. **Springa. Löpa. Hoppa. Galoppera. Trafva. Skena. Durka. Lunka. Gno. Rusa. Ryka. Pila. Qvista. Skala. Raka. Dänga. Lacka. Ranta. Kojta. Skojta. Luffa. Kuta. Gumpa. Skumpa. Guppa. Skutta. Spritta. S** — *Löpa, Springa*, med benens tillhjälp röra sig framåt. *Springa*, är äfven liktydigt med *Hoppa*, en ansats med kroppen lyfta sig upp i luften; ä ett språng förflytta sig ifrån ett ställe till ett *Ränna*, liktydigt med *Löpa*, är inskränkt till hv språket. *Lunka*, springa sakta; (om hästar) gå passgång. *Trafva*, springa något fortare än (om hästar) springa så, att fotskiftet sker med nala fötter. *Galoppera*, (om hästar) springa i fyr *Skena*, (om skrämde hästar) blindvis ila fram: daste språng. *Durka*, säges i enahanda betydelse en häst, som rides. *Rusa, Störta, Ryka*, fara

och häftigt åstad. *Spritta*, plötsligt hoppa, springa, fara upp. *Sprattla*, med sprittande rörelser kasta sig af och an eller hoppa upp. Till folk- och hvardagsspråket höra: *Qvista*, *Skala*, *Kila*, *Raka*, *Dänga*, *Lacka*, *Gno*, springa fort, häftigt; *Pila*, ila snabbt som en pil; *Ranta*, ränna omkring hit och dit i husen eller gårdarna; *Skojta*, löpa omkring hit och dit i hvarjehanda ärenden; *Kojta*, springa ifrigt och mödosamt; *Luffa*, springa tungt och klumpigt som en björn; *Kuta*, springa kutryggig; *Gumpa*, springa och vicka med bakåndan; *Skumpa*, springa och småhoppa tungt; *Kytta*, springa och hoppa; *Skutta*, taga långa språng; springa, hoppa; *Guppa*, hoppa smått upp och ned.

940. **Språk. Mål. Tungomål. Tunga. Landskapsmål. Munart. Dialekt.** — *Språk*, *Tungomål*, inbegreppet af de artikulerade ljud, hvaraf människan betjenar sig, för att tala. *Mål*, *Tunga*, fordom i samma bemärkelse som *Språk* brukliga ord, hvilka anyo börjat upptagas. *Munart*, ett ifrån ett lands allmänna tungomål afvikande språk, som talas af någon särskilt stam eller i någon viss landsdel. Liktydigt är det främmande *Dialekt*. *Landskapsmål*, munart, som är rådande i något visst landskap.

941. **Spöke. Spökelse. Gengångare. Gast. Vålnad. Skugga.** — *Spöke*, *Spökelse*, andesyn, andeuppenbarelse. *Vålnad*, enligt folktron, luftbilden af någon affiden eller frånvarande. *Skugga*, skugglik gestalt. Brukas stundom i samma betydelse som *Vålnad*. *Gengångare*, vålnad af någon affiden. *Gast*, gengångare af mördadt, odöpt barn.

942. **Stackare. Prackare. Kraslare. Stympare. Lappare. Usling.** — *Stackare*, arm, fattig person; beklagansvärd människa; äfv. odugling. *Prackare*, *Kraslare*, *Stympare*, *Lappare*, person, som är i dåliga omständigheter och måste pracka sig fram, så godt han kan. *Usling*, människa, stadd i nöd och elände.

943. **Stad. By. Köping. Fläck. Ort.** — *Stad*, törre bebyggd plats, hvars innevänare hafva rättighet att idka borgerlig näring, och som lyder under en or-

dentlig kommunalstyrelse. *Köping*, större bebyggd hvars innevanare drifva borgerlig näring, men som äger stadsprivilegier. *Fläck*, liten obetydlig stad köping. *Ort*, säges både om Stad, Köping och men ej om *By*, en samling af hus och gårdar på det, vanligtvis bebodd af bönder.

944. **Staf. Käpp. Påk. Knölpåk. Kräk Käpp**, stycke af en trädtelning, af ett rör o. s. v. begagnas att stödja sig på, när man går. *Pål käpp*. *Knölpåk*, knölig påk. *Staf*, lång och käpp. *Kräkla*, biskopsstaf.

945. **Stam. Stjelm. Stängel. Spira. Strå.** — *Stam*, nedre delen af ett träd ifrån roten till gren äfv. hela den ifrån roten uppstigande delen af ett med afräkning af grenarna; äfv. i örtkunskapen: delen af växter i allmänhet. *Stjelm*, örtstam, skad och fröredning samt förgår årligen. *Stängel*, skaft, som utgår ifrån midten af rothalsen. lång, smal och rak stjelm, stängel eller stam. *Strå* och sädeslagens stängel; äfv. örtstånd, som liknar *Halm*, strået på en sädesväxt.

946. **Stank. Lukt. Os. Doft. Vällukt.** — flygtiga delar, hvilka utdunsta från kropparna och intryck på luftorganerna. *Os*, i vissa uttryck och sätt liktydigt med *Lukt*, t. ex. stekos, svavelos, hafva os af något. *Vällukt*, behaglig lukt. *Doft* lukt, som utgår ifrån blommor. *Stank*, ytterst värdig, nästan qväfvande lukt.

947. **Stark. Kraftig. Kraftfull. Våldig. full. Kärnfull. Handfast. Eftertrycklig. B** — *Kraftig*, som har mycken kraft (både om själs kroppskrafter); äfv. som ger krafter. *Stark*, so stora kroppskrafter; äfv. som ger krafter, mycken rande. *Kraftfull*, som har mycken kraft. Säges nerhet med afseende på själens krafter. *Våldig*, stark. *Semfull*, i kroppsligt hänseende mycket *Bastant*, i hvardagstal: stark, kraftig. *Handfast* har god styrka i händer och armar. *Kärnfull*, b

all af kraft och anda. *Eftertrycklig*, som göres med raft, eftertryck.

948. **Steg. Fjät. Fotsteg.** — *Steg, Fotsteg*, fons lyftning och förflyttning för hvarje gång, under det man går. *Fjät*, spår af en fot; äfv. d. s. s. *Steg*.

949. **Steka. Rosta. Bräcka. Brassä. Fräsa. Halstra.** — *Steka*, bereda kött, fisk eller andra födo-
mnen till mat, genom att utsätta dem för inverknin-
gen af eld eller stark hetta, utan kokning. *Bräcka*,
teka i panna, öfver eld eller glöd. *Halstra, Rosta*,
teka eller hårdt torka på halster eller rost. *Fräsa*,
teka med smör, i stekpanna. *Brassa*, i hvardags-
språket: steka och koka mat i myckenhet. Jfr. 530.

950. **Stel. Styf. Spänd. Stinn. Stram. Oböjlig. Valen.** — *Oböjlig*, som ej kan böjas. *Stel*, som ej lätt
öter böja sig. *Styf*, ej slapp, ej böjlig, ej vek. *Spänd*,
om genom sträckning fått en styf stadighet eller håll-
ing. Alla dessa ord brukas äfven bildligt. *Stinn*,
arkt utspänd; uppbläst. *Stram*, allt för spänd. *Valen*,
el af köld.

951. **Stelna. Frysa. Käla. Domna.** — *Stelna*,
ifva stel. *Frysa*, genom köld stelna till is. *Käla*,
ges om fasta kroppar, genomträngda utaf någon vätska,
ilken genom köldens inverkan stelnar till is. *Domna*,
(om kroppsdelar) förlora känslan.

952. **Sten. Häll.** — *Sten*, oorganiskt ämne, osmält-
rt och oantändligt i eld samt olösligt i vatten; äfv.
örre eller mindre stycke af ett sådant ämne. *Häll*,
t, jemntjock skifva af sten eller jern.

953. **Sticka. Stinga. Borra. Genomborra.** —
Sticka, stöta någonting spetsigt, uddigt in uti ett före-
l. *Stinga*, numera mindre brukligt, har samma be-
rkelse. Säges mest om ormar och bin. *Borra*, me-
lst kringvridning af en borrh o. s. v. intränga uti ett
emål eller göra hål deruti. *Genomborra*, medelst
rning göra hål tvärs igenom ett föremål; äfv. sticka
irs igenom.

954. **Stiga. Tråda. Tråda. Klifva. Trampa. Uppträda. Bestiga. Beträda.** — *Stiga*, lyfta

upp foten och taga ett steg. *Träda*, liktydigt, i talspråket mindre ofta, men förekommer derem mängd talesätt, för hvilka Stiga icke är använ *Klifva*, taga ett långt och högt steg. *Trampa*, med foten tungt på något. *Stampa*, stöta foten emot marken eller golfvet. *Träda*, liktydigt med *Trä* är numera föräldradt. *Bestiga*, *Beträda*, sätta foten på, träda upp på någon plats. *Uppträda*, träd t. ex. på predikstolen; äfv. träda fram inför en samlare af åskådare eller åhörare.

955. **Stilla. Lugn. Kallblodig. Fredlig. Fredsam. Fredfärdig. Säftig. From. Fromsint. I Saktmodig.** — *Stilla*, som ej rör sig, ej upprör vinden; fig. som ej gör mycket väsen, älskar *Lugn*, (om sjö och luft) stilla; fig. fri från strids- och sinnesrörelser. *Kallblodig*, lugn till sinnes. *Fredsam*, *Fredfärdig*, som älskar fred, böjd för *Fredlig*, säges äfven om land, orter, ställen, d. s. s. lugn och ro äro rådande. *Säftig*, af ett stilla, varken något trögt lynne. *From*, *Fromsint*, af naturer och fridsam till sinnes. *Saktmodig*, som älskar lugn och har ett stilla väsende. *Foglig*, fridsamt böjd att foga sig efter andra. Jfr. 398.

956. **Stjelpa. Kantra.** — *Stjelpa*, hvälfva kull, öfver ända. *Kantra*, (om fartyg, båtar) omdirigera, så att kölen vändes i vädret.

957. **Stjåla. Snatta. Knipa. Kapa. Nypa. I Fnalla. Tillgripa. Åverka. Försnilla. Undar** — *Stjåla*, hemligen och olofligen, utan använda våld, beröfva en person egendom af något värde. *gripa*, olofligen tillegna sig något. *Snatta*, stjåla af ringa värde. *Åverka*, våldsamt eller olofligt annans jord, hus, skog, vatten och vattenverk eller äng, eller derå skada göra. *Försnilla*, på ett sätt, genom svek och list, tillegna sig sjelf något som man har om händer eller som blifvit en anför *Undansnilla*, hemligen taga undan och tillegna sig af det, för hvilket man är redo skyldig. I hvårtalspråket brukliga äro: *Knipa*, *Kapa*, *Nypa*, stjåla,

nalla, småsnatta, när man kan komma åt; *Humla*, ar samma betydelse och säges i synnerhet om ved.

958. **Stock. Påle. Stolpe. Syll.** — *Stock*, den edre, tjockare, afhuggna delen af en trädstam. *Påle*, ena ändan tillspetsad stock, i allmänhet begagnad att edslås i marken. *Stolpe*, rund eller fyrhuggen stock, pprest till stöd för något. *Syll*, understa stocken i en råhusvägg.

959. **Stoft. Mull.** — *Mull*, fint sönderdelad jord; fv. vanlig matjord. *Stoft*, finaste, pulverformiga mull.

960. **Stor. Grof. Svår. Dryg. Betydlig. Anenlig. Betydande. Dugtig. Bra. Hederlig. Djup. Diger. Våldig.** — *Stor*, som har mycken utsträckning, ntager mycket rum; mycken till antal, vigt, värde o. s. v. *Grof*, i sitt slag mycket stor. Endast i vissa uttryck, . ex. grof stil, grofva kanoner. *Svår*, stor, grof. I rissa uttryck, t. ex. svårt brott, svår synd, förbrytelse. *Betydlig*, *Betydande*, mycket stor till omfång, längd, unta eller myckenhet o. s. v. *Anenlig*, ganska stor, ganska betydlig. *Dryg*, som öfverstiger det vanliga nåttet. *Djup*, bildligt för *Stor*, t. ex.: djup sorg, smärta, djup vördnad. *Diger*, mycket stor och tjock. I hvarlagsspråket: *Dugtig*, *Bra*, stor, *Hederlig*, *Våldig*, ganska stor, anenlig, betydande, m. fl. Såsom superlativer af *Stor* kunna anses: Oändlig, Gränslös, Omätlig, Kössal, Gigantisk, Utomordentlig, Bål, Otrolig, Obeskriflig, Omättlig, Orimlig, Obäklig, Ofatt, Ogemen, Oerhörd, Ofantlig, Ogrundlig, Ohygglig, Oskälig, Förskräcklig, Osäslig, Hisklig, Gräslig, Obarmhertig, Okristlig, Glupsk, lump, Hundfatt, Hundsk, m. fl. Jfr. 672.

961. **Storhet. Storlek. Myckenhet. Mängd.** — *Storhet*, ett tings egenskap att kunna bestämmas genom l eller mått. *Storlek*, utsträckning i omfång, vidd eller yta. *Myckenhet*, det större eller mindre af något, m kan mätas, vägas eller räknas. *Mängd*, det större ler mindre af något, som kan räknas. Jfr. 40.

962. **Storma. Rasa. Väsna. Rusta. Larma. Coja. Fålas. Husera. Grassera.** — *Storma*, egentl. åsa våldsamt; fig. hålla ett förskräckligt oväsen. *Rasa*,

vara ursinnig, ytterst våldsam. *Väsnas, Rusta*, oväsen. *Larma*, göra larm. *Stoja*, göra oljud med rop, höjtningar och högljudt skratt. *Fålas*, i hvat tal liktydigt med *Väsnas*. *Husera*, hålla illa hus illa fram, göra mycken skada, förstörelse. *Gra* härjande ströfva omkring; fig. gå i svang, härja.

963. **Straff. Tuktan. Aga. Näpst. Råfst. I Besträffning. Upptuktelse. Pligt. Böter. Vit** *Straff*, ondt, som drabbar någon i och för en lag pligtstridig handling, som han begått. *Besträffning* lag stadgad straff för någon lagöfverträdelse, till en dertill dömd person. *Tuktan*, sträng bestraffning som tilldelas någon i ändamål att rätta och för honom. *Aga*, tuktan, tilldelad barn eller tjänst. *Näpst*, liktydigt med *Besträffning*, tillrättavisa, skränker sig för det mesta till skriftspråket. *Rå s. s. Besträffning*, tillhör äfvenledes skriftspråket. *tuktelse*, eftertrycklig tuktan, tillrättavisa, i ta skrift. *Plikt, Böter*, penningstraff. *Vite*, af doms förhand bestämdt penningstraff för en person, i hä han försummar att ställa sig någon dess föreskrifternas efterrättelse. *Hämnd*, på enskilt väg och utan mellankomst af en person utkräfdt straff för liden of

964. **Straffa. Bestraffa. Afstraffa. Tukta. Näpsa. Gissla. Qväsa. Knäppa. Hämna.** — *S* låta någon undergå straff. *Bestraffa*, låta någon undergå af lag stadgad straff; äfv. allvarsamt tillrättavisa, klandra. *Afstraffa*, låta någon till fullo undergå å straff. *Tukta*, straffa i ändamål att rätta och förlära. *Aga*, i det enskilda lifvet, tilldela någon kroppslig straffning, i afsigt att verka dess förbättring. *Tukta* liktydigt med *Bestraffa*, förekommer i talspråket. *Gissla*, piska med gissel, nyttjas bildligt, för att trycka en ganska sträng bestraffning. *Qväsa*, i det tal: tukta, förödmjuka. *Knäppa*, i dagligt tal: tryckligt tukta, tillrättavisa. *Hämna*, på enskilt och utan lagens mellankomst utkräfvat af någon för liden oförrätt.

965. **Strid. Kamp. Slagsmål. Envig. Tvekamp. Iolmgång. Duell. Krakel. Tummel. Klammeri. Fejd. Krig. Ofred. Örlog. Vapenskipte. Handgemäng. Skärmytsel. Fäktning. Träffning. Drabbning. Fältslag. lagtning. Batalj. Bardalek.** — *Strid*, en till handripliga våldsamerheter eller fiendtligheter stegrad oenighet mellan två eller flera personer. Brukas äfven bildligt. *Camp*, har samma betydelse, men är mindre gängse och kan endast nyttjas om strid, hvarvid vapen användas. *Slagsmål*, strid emellan personer, utan användande af vapen. *Krakel, Klammeri*, gräl och slagsmål. Båda dessa ord tillhöra hvardagsspråket. *Tummel*, kamp, strid, krig, slagsmål. *Envig, Tvekamp*, i forna tider, hos Skandinaverna bruklig strid med vapen emellan två personer, för att slita någon dem emellan uppkommen vist. Kallas i nuvarande tid *Duell. Holmgång*, formlom: envig inom en hasslad krets. *Krig*, fiendtligt illstånd emellan folk, stater, då de med vapenmakt trida mot hvarandra. *Örlog*, liktydigt, är numera föråldradt. *Ofred*, säges af allmogen för Krig. *Fejd*, krig mellan enskilda personer i en stat, t. ex. under medeltiden; äfv. krig af kort varaktighet emellan stater. *Vapenskipte*, bildligt uttryck för Krig, Fejd. *Handgemäng*, strid på nära håll, man emot man. *Skärmytsel*, liten strid emellan förtrupper. *Fäktning*, mindre strid i krig, med blanka vapen. *Drabbning*, mindre betydlig, illfällig och på det hela ej afgörande strid i krig. *Träffning*, strid, hvarvid ett eller par tusen man stupas eller blifva sårade. *Fältslag, Batalj*, strid emellan tvänne rigshärrar, i uppställd slagordning. *Slagtning*, fältslag, är ganska stor manspillan äger rum. *Bardalek*, forntidligt, poetiskt uttryck för kamp, strid, krig. Jfr. 1103.

966. **Strida. Fäkta. Kämpa. Slåss. Brottas. Nifvas. Nappas. Kriga. Fejda. Drabba.** — *Strida*, ändtligt anfalla hvarandra, i synnerhet med vapen. *Fäkta*, strida med vapen, i synnerhet blanka vapen. *Kämpa*, d. v. s. Strida, är mindre brukligt än detta. *Slåss*, med vapen, tillhygge eller med användande af blotta armstyrkan strida med någon. *Brottas*, hålla

hvarandra om lifvet eller i kragen och anstränga sig att slå omkull hvarandra. *Knifvas*, släss med knifvar. *Nappas*, i hvardagsspraket för Släss, Strida. *Kriga*, föra krig. *Fejda*, vara i fejd med någon. *Drabba*, strida i krig. Föraldradt. Jfr. 1104.

967. **Stryk. Prygel. Fuktel. Knut. Pisk. Ris. Bas. Handplagg. Stut. Bastonad.** — *Stryk*, en mängd af slag, som tilldelas någon med käpp, påk, piska o. s. v. *Prygel*, bestraffning med slag af hasselkäppar; *Bastonad*, med käppslängar; *Fuktel*, med flata klingan af en sabel; *Knut*, med knutpiska; *Bas, Ris*, med björkris, på bakändan; *Handplagg*, med slag af björkris på insidan af handen; *Stut*, med slag af karbas på bakändan eller af ris på sätet; *Pisk*, stryk, som tilldelas någon med en piska. I hvardagsspraket liktydiga med Stryk äro: Klapp, Dask, Gass, Rammel, Badstu, Påpackning, Påkolja m. fl.

968. **Stryka. Gnida. Gno. Gnugga. Skrapa. Skafva. Skubba. Raspa. Smeta. Klena. Smörja. Peta. Pela. Pillra. Slicka.** — *Stryka*, med blotta handen eller med något. som man håller deruti, öfverfara ytan af ett föremål. *Gnida*, hårdt stryka något fram och åter på ytan af ett föremål. *Gnugga, Gno*, med händerna hastigt och hårdt föra någon del af ett tunt och mjukt föremål fram och tillbaka mot andra delar deraf. *Skrapa*, med någonting skarpt, hvasst, öfverfara ytan af ett föremål. *Skafva*, på detta sätt afnöta smådelar af ett föremåls yta; äfv. (om sak) nöta emot något, så att skada deraf uppkommer. *Skubba, gnida* rygg eller sida mot något. *Raspa*, skafva sönder med rasp. *Smeta, Klena, Smörja*, bstryka med något klibbigt, smetigt, smörjigt. *Slicka*, stryka med tungan. *Peta*, med fingret eller något annat spetsigt föremål hårdt stryka på, rifva, sticka uti något. *Pela*, sakta stryka, fingra på något. *Pillra*, sakta stryka eller rifva. De tre sednare orden tillhöra hvardagsspraket. Jfr. 809.

969. **Sträcka. Tänja. Räcka. Spänna. Utsträcka. Uttänja. Uträcka. Utspänna. Utspärra.** — *Sträcka, Utsträcka*, utvidga något till hela dess längd eller om-

ing; äfv. gifva större längd, vidd, utsträckning genom ragnig, smidning o. s. v., i denna bemärkelse liktydigt med *Tänja*, *Uttänja*. *Spänna*, *Utspänna*, *Utspärta*, utsträcka någonting slappt, så att det får en styf sträckning eller hållning. *Räcka*, *Uträcka*, *uttänja* (jern) neder hammare.

970. **Sträf. Kärf.** — *Sträf*, kallas en yta, som ännas något skarp vid beröring. *Kärf*, mycket sträf.

971. **Ström. Flod. Elf. Å. Bäck. Rännil. Fors. vall. Flöde.** — *Ström*, större, uti en varaktig bädd jordytan, med snabbt lopp framflytande vattenmassa. *Elf*, stor och strid ström, i synnerhet då den kommer från fjäll. *Flod*, ganska betydlig, i allmänhet stilla ytande ström. *Å*, strömdrag, mindre än en ström. *läck*, litet strömdrag, mindre än en å. *Rännil*, vatten, om rinner på marken, i en mycket smal och grund ännu. *Fors*, långsluttande, med stenar uppfylldt vattenfall. *Svall*, starkt svallande vatten. *Flöd*, *Flöde*, ymigt flytande vatten eller annan vätska, t. ex. blod.

972. **Stum. Tyst. Mällös. Tystlåten. Förtegen. fåordig. Ordkarg. Ordnjugg. Enstafvig.** — *Tyst*, om ej säger något, tigrande. *Tystlåten*, ej fallen för att tala mycket. *Fåordig*, *Enstafvig*, som talar föga. *Ordkarg*, *Ordnjugg*, som ej gerna talar, ovillig att tala. *Förtegen*, som troget tiger med hvad som bör hållas yst. *Stum*, som saknar talförmågan. *Mällös*, som mistat förmågan att tala. *Stum*, *Mällös*, kallas äfven den, som vill följa af öfverraskning, förskräckelse, fruktan o. s. v. i förmår att yttra något. Jfr. 1115.

973. **Stuss. Säte. Gump. Svans. Stjert.** — *Stuss*, *Säte*, bakändan på en människa. *Gump*, betyder ett samma, men äfven nedre ändan af ryggraden hos fåglar och fiskar. *Svans*, den utom själfva kroppen utstickande långa och smala förlängning af ryggraden hos dessa djur. *Stjert*, utom kroppen utstickande, bredare förlängning af ryggraden hos fåglar och fiskar; äfv. (i vardagstal) sätet på en människa.

974. **Stycke. Stump. Bit. Stuf. Flik. Stubbe. kärva. Flisa. Smula.** — *Stycke*, afsöndrad del af

något helt. *Stump*, litet återstående stycke af något afskuret, afhugget, afslaget, afbrutet o. s. v. *Bit*, afbitet stycke; äfv. något helt litet. *Stuf*, liten återstod af ett tygstycke eller något dylikt. *Flik*, litet stycke, hörn, snibb af en nedhängande klädnad. *Stubbe*, det på marken kvarstående af ett fäldt träd. *Skärfva*, afbrutet stycke af sten, af krukmakargods, porslin, glas, ben o. s. v. *Flisa*, tunn stenskärfva. *Smula*, någonting helt litet af ett ämne.

975. **Styra. Regera. Råda. Herrska. Beherrka. Leda. Länka. Föra. Anföra.** — *Styra*, gifva riktning åt en kropps rörelse, i synnerhet åt båtar, fartyg, vagnar o. d.; äfv. fig. bestämma människors handlingar, gången af ett företag o. s. v. *Regera*, styra ett borgerligt samhälle, en stat. *Råda*, äga makt och myndighet att bjuda och befalla. *Herrska*, utöfva en oinskränkt makt och myndighet. *Beherrska*, herrska öfver folk, land, område; äfv. utöfva ett öfvervägande inflytande på en person och hans handlingssätt. *Leda*, brukas bildligt i bemärkelsen: gifva viss riktning åt någon eller något. Likaså *Länka*, brukligt endast i skriftspråket. *Föra. Anföra*, gå i spetsen för en truppsasom dess befälhafvare.

976. **Styrelse. Bestyrelse. Regering. Regemente. Öfverhet. Förvaltning.** — *Styrelse*, ordnande, ledning af offentliga angelägenheter (ett samhälles, en inrättnings o. s. v.); äfv. samteliga personer, som hafva en sådan ledning sig anförtrodd. *Bestyrelse*, samteliga personer, som hafva ledningen af någon viss samhällsangelägenhet sig anförtrodd. *Regering*, högsta makten i en stat; äfv. dess utöfning. I sednare bemärkelsen förekommer äfven *Regemente*. *Öfverhet*, den eller de personer, som enligt statsförfattningen äga rättighet att styra och leda en stat. *Förvaltning*, handhafvande af offentliga eller enskilda angelägenheter. Jfr. 66.

977. **Styresman. Förstyre. Öfverhufvud. Ledare. Anförare. Hufvudman. Förman. Höfding. Befälhafvare. Härförare. Fältherre. Regent.** — *Styresman*, den, som har styrelsen i en stat, i en direktion,

vid ett större företag o. s. v. I samma betydelse brukas äfven i dagligt tal *Förstyre*. *Ledare*, den, som leder offentliga eller enskilda ärender. *Hufvudman*, den, som ibland flere har mest att säga och befäller öfver de andra. *Anförare*, person, som går i spetsen för ett antal personer, sasom deras hufvudman och ledare; äfv. d. s. s. *Befälhafvare*, person, som utöfvar befallande myndighet öfver manskap, trupper. *Förman*, den, som i embets- och tjensteutöfning äger att befälla öfver en eller flere andra. *Öfverhufvud*, högste ledare, anförare, styresman. *Regent*, högste styresman i en stat. *Höfding*, öfverhufvud, styresman, anförare. *Fältherre*, *Härförare*, högste befälhafvare öfver en krigshär.

978. **Styrka. Stärka. Lifva. Upplifva. Återlifva. Uppmuntra. Förfriska. Uppfriska. Vederqvicka. Läska.** — *Styrka*, gifva styrka, ny styrka. Samma betydelse har *Stärka*, dock kunna icke dessa verber i alla förekommande fall utbytas med hvarandra. *Lifva*, gifva nytt lif, uppmuntra. *Upplifva*, är deraf ett förstärkningsord. *Återlifva*, åter upplifva, gifva nytt lif. *Uppmuntra*, lifva ens sinne, mod, hopp, förtröstan. *Förfriska*, *Vederqvicka*, gifva friskt mod och friska krafter, gifva ökad livsverksamhet. *Uppfriska*, innebär en stegring i bemärkelsen af dessa ord. *Läska*, uppfrika en törstig, släcka törsten.

979. **Stång. Rå. Spett. Stör. Häfstång. Stake. Spak. Vagel.** — *Stång*, lång, smal, jemntjock kropp, af olika ämne och till olika behof. *Rå*, segelstång. *Spett*, spetsig stång. *Stör*, stång af ett afhugget ungt träd, vanligen 4—5 alnar lång. *Stake*, lång, jemntjock, icke mycket grof stång. *Vagel*, i hönshus, stång för hönsen att sätta sig på. *Häfstång*, stång, hvarmed svåra tyngder bändas upp. *Spak*, häfstång, på fartyg.

980. **Ställe. Rum. Plats. Tomt. Stad. Ort. Fläck.** — *Rum*, den del af rymden, som en kropp intager; äfv. viss mindre del af rymden eller jordytan. *Ställe*, rum, som en kropp intager eller kan intaga; ifv. rum, der en handling föregår eller föregått, eller ler någon befinner sig. *Plats*, rum, som person eller

sak intager eller kan intaga. *Tomt*, plats, der boni hus är bygd. *Ort*, trakt, distrikt, provins. *Stad*, st Endast i vissa talesätt. Jfr. 943. *Fläck*, litet stå

981. **Ställning. Hållning.** — *Ställning*, det hvarpå en stående eller sittande håller kroppen. *ining*, sättet att hålla kroppen, i allmänhet taget, tingen man är stilla eller i rörelse; äfv. fig. fast grundsatser och handlingsätt.

982. **Stämpel. Stamp. Sigill. Signet.** — *St* verktyg, hvarmed slås hål eller göres intryck uti me bleck eller plåtar. *Stämpel*, stamp med upphöjda fördjupade figurer eller bokstäfver, till aftryckning annan kropp medelst slag eller tryck; äfv. aftryck d *Sigill*, namn- eller vapenstämpel till aftryckning i eller vax; äfv. sjelfva aftrycket. *Signet*, i äldre sprid. s. s. Sigill, i förra bemärkelsen.

983. **Stänga. Tillstänga. Sluta. Tillsluta. Ly Tillycka. Tillykta. Läsa. Spärra. Tillspärra. Tå Tilltäppa. Proppa. Stoppa. Tillstoppa. Bomma. R Instänga. Inspärra.** — *Sluta, Tillsluta*, göra, att som är öppet, icke längre förblifver det. *Stänga*, (eg med stänger omgifva) tillsluta med något, som hindrar att komma in eller ut. *Tillstänga*, stegringsord. *Stänga. Lycka*, gammalt ord för Stänga, brukas enbart i part. pass., t. ex. inom lyckta dörrar. *Tillycka, Tillykta*, hafva samma betydelse som Tillsluta, men komma sällan. *Läsa*, stänga något, som är försedt med lås, medelst nyckelns kringvridning i låset. *Spärra*, stänga med hvarjehanda hinder, så att ingen kan komma fram. *Tillspärra*, förstärkt uttryck af Spärra. *Bomma* (för), stänga med bom. *Regla*, stänga genom riktigt förskjutande. *Täppa, Tilltäppa*, tillsluta ett hål eller öppning. *Täppa*, betyder äfven: kringstänga, sp. *Stoppa, Tillstoppa*, tilltäppa ett hål, en öppning, sprid. s. v., med något mjukt ämne, som hårdt och inskjutes. *Proppa, tilltäppa* med propp. *Instänga, inspärra*, stänga om någon, så att han ej slipper. Jfr. 734.

984. **Stängsel. Hägnad.** — *Stängsel*, det, hvar-
led något stänges. *Hägnad*, stängsel omkring åker,
ng o. s. v.

985. **Störa. Oroa. Ofreda. Rubba.** — *Oroa*,
irorsaka oro. *Störa*, förorsaka uppehåll, afbrott i en
ersons sysselsättning; äfv. liktydigt med *Oroa*. *Ofreda*,
öra ens fred. *Rubba*, bringa något ur dess rätta läge,
ringa i oordning.

986. **Stöta. Knuffa. Puffa. Skuffa. Ränna.
tånga.** — *Stöta*, häftigt drifva handen, armen eller
ågon annan kroppsdel, eller ock någonting hårdt och
ötsigt eller smalt, emot ett föremål. *Knuffa*, stöta
ed knytnäfven, axeln, armbågen eller hela sidan af
roppen. *Puffa*, gifva en stöt med handen. *Skuffa*,
öta till någon med axeln eller armbågen. *Ränna*,
äftigt stöta, t. ex. ränna värjan genom lifvet på någon.
tånga, (om hornkreatur) stöta med hornen.

987. **Suga. Supa. Dia. Dägga.** — *Suga*, sakta
draga uti sig en vätska. *Insupa*, genom mun eller
isa indraga. *Dia*, suga mjölk ur ett qvinnobröst eller
i djurhonas spenar. *Dägga*, gifva di; äfv. d. s. s. *Dia*.

988. **Summa. Belopp.** — *Summa*, det tal, som
era sammanräknade smärre tal utgöra. *Belopp*, den
mmanlagda summan af flera penningposter.

989. **Svag. Klen. Dålig. Kraftlös. Maktlös.
unmäktig. Oförmögen. Matt. Trött. Medtagen.
mattad. Utmattad. Bräcklig. Skräplig. Fotfallen.
äd. Skör. Spröd. Fadd.** — *Svag*, *Klen*, ej stark.
llig, liktydigt, säges i fysisk mening endast om sak.
raftlös, som saknar kraft, fysisk eller andlig. *Maktlös*,
röfvad all kroppskraft. *Vanmäktig*, egentl. fallen i
nmakt; i allmänhet: alldeles oförmögen, utan all kraft
h förmåga. *Oförmögen*, saknande förmåga till något
gs verksamhet. *Matt*, kraftlös till följd af sjukdom,
strängning o. s. v. *Trött*, kallas den, som känner
a krafter uttömda genom kropps- eller själsansträng-
ig. *Afmattad*, som småningom blifvit matt i högre
ad. *Utmattad*, hvars krafter blifvit uttömda genom
bete, ansträngning o. s. v. *Medtagen*, kallas den, som

är mycket trött och försvagad, samt har ett lidande utseende. *Bräcklig*, (om sak) som lätt kan bräckas; (om person) som är bekajad med krämpor och lätt blir sjuk. *Skröplig*, svag och krämpig. *Fotfallen*, som har svårt att stå på benen. *Späd*, liten och klen eller ömtålig. *Skör*, som lätt brister. *Spröd*, kallas en kropp som saknar smidbarhet och spänstighet. *Fadd*, egentl utan smak; fig. utan kraft.

990. **Svar. Återsvar. Gensvar. Genmäle. Besked. Svaromål. Upplysning. Förklaring.** — *Svar* hvad som svaras på tilltal eller fråga. *Återsvar*, sva tillbaka på något som säges. *Genmäle*, svar på beskyllning, anklagelse, klander o. s. v. Härmed liktydig är *Gensvar*, som äfven betyder: sturskt, näsvist svar *Besked*, bestämdt, till efterrättelse lädande svar, upp lysning eller förklaring. *Svaromål*, hvad svarande par anför till sitt försvar inför domstol. *Upplysning*, upp lysande svar på gjord förfrågan. *Förklaring*, svar, hvar igenom man förklarar sig angående någon viss fram ställd fråga, något ämne, förhållande, någon omständig het o. s. v.

991. **Svara. Genmäla. Besvara. Bemöta.** — *Svara*, yttra sig i anledning af tilltal, fråga, spörsma *Besvara*, gifva svar på fråga, yttrande, framställning; bref; äfv. förhålla sig, uppföra sig, handla på någt visst sätt i anledning af en annans handling eller be teende. *Genmäla*, svara på anförda skäl, på inkas beskyllning o. s. v. *Bemöta*, besvara en annans anförd skäl, grunder eller handlingssätt.

992. **Svimma. Dåna.** — *Dåna*, falla i vanma. *Svimma*, plötsligen försättas i ett tillstånd af lindrigt vanmakt, med bibehållen sansning och oförändrad pu

993. **Svira. Ruckla. Rumla. Rusta.** — *Rusi* lefva slösaktigt och oordentligt. *Svira*, *Ruckla*, lef i svalg och dryckenskap, i sus och dus. *Rumla*, öfve lemna sig åt nöjen och njutningar.

994. **Svullnad. Svulst. Bulnad. Böld. Bolc** — *Svullnad*, en kroppsdel uppsvällda tillstånd i föl af sjukdomsorsak eller yttre våld. *Svulst*, mindre svu

rad. *Bulnad*, uppsvällning på något ställe af kroppen ill följd af varbildning under huden. *Böld*, *Bolde*, und och upphöjd svulst, som innehåller var, blod och sunda vätskor.

995. **Svår. Mödosam. Tung. Tungsam. Besvärlig. Brydsam. Kinkig. Benig. Stretig. Knepig. trång. Styf. Kännbar. Betänklig. Eftertänklig. Vanskelig.** — *Svår*, ej lätt. *Mödosam*, som medför löda. *Tung*, har i vissa uttryck samma betydelse som *vår*, *Mödosam*, t. ex. tungt arbete. *Tungsam*, mycket lödosam. *Föga brukligt. Besvärlig*, som föranleder, är förenad med besvär. *Brydsam*, som förorsakar bryeri. *Strång*, ganska svår, hård, t. ex. strång vinter. *Styf*, svår, mödosam, t. ex. styft arbete. *Kännbar*, om på ett smärtsamt sätt låter känna sig. *Betänklig, Eftertänklig*, som synes medföra svårighet, fara, och erföre bör noga betänkas. *Vanskelig*, säges om något, vars framgång eller utgång är tvifvelaktig. Till hvaragspråket höra: *Kinkig*, svår, brydsam, *Benig*, svår att fatta, reda eller utföra, *Stretig*, ganska mödosam, *Knepig*, svår, besvärlig. Såsom superlativer till *Svår* ännu anses: *Odräglig, Olidlig, Outhärdlig, Gruflig, Aslig, Ryslig, Befängd, Besatt, Otäck, Förtviflad m. fl.*

996. **Svälla. Svullna. Välla. Pösa. Jäsa. Sjuda. Svälla. Uppsvälla.** — *Svälla*, utvidgas i omfång, höjas på ytan, genom en inifrån påträngande vätska, genom utveckling af luft o. s. v. *Uppsvälla*, svälla betydligt. *Svullna*, svälla upp till följd af sjukdomsak. *Pösa*, gifva sig upp, svälla. Säges endast om vissa ämnen, t. ex. en sort lera. *Jäsa*, säges om vissa ämnen, i synnerhet flytande, då de af någon orsak äro i stark inre rörelse och liksom svälla på ytan. *Sjuda*, säges om flytande ämnen, som upphettas till den grad, att de småningom öfvergå till luftform och dervid uppkasta bubblor och svälla på ytan. *Välla*, entl. sjuda, säges om vatten, som springer upp ur den likt det kokande vattnet i en gryta.

997. **Svälta. Hungra. Fasta.** — *Hungra*, känna starkt behof af och begär efter föda. *Svälta*, lida svår

hunger. *Fasta*, frivilligt afhålla sig ifrån mat, antingen helt och hållet eller blott ifrån köttmat.

998. **Svänga. Svinga.** — *Svänga*, gifva något en båg rörelse, antingen uppåt eller åt sidan. *Svinga*, hastigt med handen föra något i bågform uppöfver hufvudet, genom luften.

999. **Svära. Svärja. Banna. Förbanna. Pestera.** — *Svära*, *Svärja*, med edgång bekräfta, försäkra, bevitna något; äfv. af lättsinnighet och en lastbar vana åberopa djefvulen eller onda andar, till bekräftelse af sitt tal, eller önska andra ondt genom deras tillskyndelse. *Pestera*, i hvardagspråket: storma och svärja. *Banna*, med hårda ord önska en annan någon ondt. *Förbanna*, nedkalla Guds straffdom öfver någon.

1000. **Svärd. Slagsvärd. Pallasch. Pamp. Plit. Sabel. Värja.** — *Svärd*, rakt, långt och bredt sidogevär, till huggning eller stickning, med fäste utan bygel. *Slagsvärd*, fordom brukligt långt svärd, som fördes med begge händer. *Pallasch*, tungt, bredt och långt svärd för ryttare. *Sabel*, krökigt huggsvärd. *Värja*, sidogevär, bestående af en rak, smal klinga med handtag eller fäste. *Pamp*, fordom: huggsvärd, lång värja. *Plit*, fordom brukligt kort, bredt sidogevär. Säges nu skämtvis för Värja.

1001. **Svärmeri. Drömmeri. Fantasteri. Grillfängeri. Fanatism. Inbillning.** — *Inbillning*, falsk föreställning, alstrad af inbillningskraften. *Svärmeri*, *Fantasteri*, sjuklig hängifvelse åt inbillningsfoster, öfverspända känslor, religionsgrubbel o. s. v. *Drömmeri*, *Grillfängeri*, hängifvelse åt inbillningskraftens spel i vakande tillståndet, utan att gifva akt på det närvarande och verkliga. *Fanatism*, religionssvärmeri, stegradt till omvändelse- och förföljelsenit.

1002. **Sy. Sömna. Nästa. Nocka. Träckla.** — *Sy*, med tillhjälp af synål och tråd sammanfästa, förfärdiga något. *Sömna*, hopsy. Säges i synnerhet om lannesöm och segel. *Nästa*, löst fästa ihop med nål och tråd. *Nocka*, med nål och tråd hopfästa tvenne

fyra hvarandra lagda tyg. *Träckla*, hopsy löst med inga styng.

1003. **Syfta. Sigta. Mätta.** — *Syfta, Mätta*, ålla ögat på ett mål, som man vill träffa med kast s. v. *Sigta*, föra sigtet på ett gevär i linie mellan zät och kornet samt målet.

1004. **Syfte. Sigte. Mål.** — *Syfte, Sigte*, ögats kning på något, som man vill träffa med kast, skott s. v. *Mål*, det som man söker träffa med kast, tätt o. s. v.

1005. **Syn. Anblick. Företeelse. Åsyn.** — *Syn*, inrinnelse af ett föremål genom synsinnet; äfv. något om man ser. *Anblick*, ett föremåls uppfattande med sinnet genom en blick derpå; äfv. det som sälunda amställer sig för ögat. *Företeelse*, någonting mindre unligt, som förete sig för ens syn; äfv. händelse af gt. *Åsyn*, liktydigt med *Anblick*, brukas mest i förndelse med preposition.

1006. **Synas. Visa sig. Förete sig. Skymta. Ägra.** — *Visa sig*, framställa sig för ögat. *Förete sig*, säges om något märkligt, som visar sig. *Synas*, tydigt med *Visa sig*, betyder äfven: kunna uppfattas synsinnet, kunna ses, t. ex. slottet synes ej härån. *Skymta*, plötsligt synas och strax åter förinna; äfv. synas blott skunt, dunkelt. *Hägra*, säges af aflägsna föremål, som, afspeglade sig i luftens nster, derigenom synas närmare, än de i verkligten äro.

1007. **Sysselsätta sig. Förehafva. Handlägga. Befatta sig. Syssla. Småsyssla. Pysla. Stöka. Iaska. Knåpa.** — *Sysselsätta sig* (med), hafva något i händer att göra, att förrätta, att underhålla eller afatta sig med, att tänka på. *Förehafva*, sysselsätta sig med göromål, företag o. s. v., egna sin verksamhet åt got. *Handlägga*, lägga hand vid, företaga till afrande, t. ex. handlägga ett mål. *Befatta sig* (med), sysselsätta sig med något tillfälligt, med något som icke egentligen tillhör ens yrke, tjänst, befattning. I nedande satser. *Syssla*, sysselsätta sig med något, göra,

förrätta. I vissa talesätt. *Småsysslu*. hafva att syssla med någonting af mindre vigt. *Pyssla* har i dagligt tal samma betydelse. *Fnaska*, i hvardagsspråket: sysselsätta sig med lappri. *Knåpa*, sysselsätta sig med något småarbete, som fordrar mera tid, möda och konstfärdighet; äfv. långsamt förrätta något. *Stöka*, syssla i ett hus med rengöring, skurning, tvättning, iordningställande o. s. v.

1008. **Sysslolös. Overksam. Fåfång.** — *Sysslolös*, utan sysselsättning. *Overksam*, som ej är i verksamhet, ej van vid eller böjd för att vara verksam. *Fåfång*, innefattar både Sysslolös och Overksam.

1009. **Såll. Rissel. Sikt. Vanna. Sil. Filter.** — *Såll*, med små hål genomborradt redskap, hvarmedelst gröfre delar af ett torrt ämne afsöndras ifrån de finare. *Rissel*, stort och groft såll. *Sikt*, redskap med genombruten botten, hvarmedelst vid malning skal, hylsor och gröfre delar afsöndras ifrån mjölet. *Vanna*, redskap, hvarmed såd rensas eller frön skiljas ifrån hinnor och skal. *Sil*, redskap med silduk till botten, hvarmedelst vissa flytande ämnen renas. *Filter*, porös kropp, vanligtvis sugpapper, som begagnas, för att göra en vätska fullkomligt klar.

1010. **Sång. Qvæde. Visa.** — *Sång*, sångbart dikt. *Qvæde*, det samma, brukas i poesi och högre stil. *Visa*, världslig, kort sångdikt, lämpad i synnerhet för det sällskapliga och enskilda lifvets förhållanden.

1011. **Sår. Sårnad. Skråma. Skårsa. Rispa. Fistel. Reform.** — *Sår*, hvarje söndring af organiskt delar, åstadkommen genom mekaniskt verkande våld och i början vanligtvis åtföljd af blödning. *Sårnad* lindrigare sår. *Skråma*, lindrigt, på längden löpande hudår. *Skårsa*, djup inskärning i hullet, gjord med knif, sabel o. s. v. *Rispa*, rispadt ställe på huden. *Fistel*, pipigt sår under huden. *Reform*, utslagssår på huden, hvilket utbreder sig nästan ringformigt.

1012. **Såra. Sarga. Klösa. Qväsa.** — *Såra* tillfoga sår. *Sarga*, med många små skårer eller hugt sönderslita köttet på människor eller djur. *Klösa*, sarg

ned naglar eller klor. *Qvåsa*, gifva skrubbsår, blåite, genom stöt, slag. Föråldradt.

1013. **Säd. Korn. Spannmål. Kli. Sådor.** — *äd*, benämning på de växter, af hvilkas frön bröd ertes; äfv. liktydigt med *Spannmål*, de urtröskade önen eller kornen af sådana växter. Samma bemärkelse som *Spannmål* har äfven *Korn*, numera i denna etydelse föga brukligt utom i vissa sammansättningar. *li*, skalen af säd, som vid siktning afskiljas ifrån jölet. *Sådor*, kli och orenlighet, som siktas bort från mjöl.

1014. **Säga. Tala. Yttra. Yttra sig. Utlåta sig. ttala sig. Förklara sig. Nämna. Förmåla. Framiga. Utsäga. Uttala. Uttrycka. Framställa. Framra. Anföra. Andraga. Föredraga. Framkasta. ramdraga. Åberopa. Förebringa. Framlägga. Uppifva. Påstå.** — *Säga*, genom ord eller tal meddela; andra något, som man tänker. *Tala*, se 1032. *Yttra*, *Yttra sig*, *Utlåta sig*, *Uttala sig*, muntligen eller skriftligen gifva sin mening tillkänna, redogöra för sin åigt om något. *Förklara sig*, klart och bestämdt gifva sin mening tillkänna. *Nämna*, nyttjas ofta för *Säga*, *yttra*. *Förmåla*, i skriftspråket liktydigt med *Säga*, *meddela*, gifva vid handen, omtala. *Framsäga*, *Utiga*, *Uttala*, gifva uttryck åt tankar eller känslor genom ord. *Uttala*, betyder äfven det samma som *Uttrycka*: med vissa ord, ordasätt, återgifva sin tanka. *framställa*, *Framföra*, uttala sina tankar, önskaningar, förhoppningar o. s. v. *Anföra*, *Förebringa*, muntligen eller skriftligen framställa skäl, bevis, klagomål, upplifter o. s. v. *Andraga*, framställa, muntligen eller skriftligen, skäl, bevis o. s. v., särdeles i tjänste- eller utgångsmål. *Föredraga*, i embetsväg redogöra för en sak, som skall afgöras. *Framlägga*, *Framdraga*, föra (skäl, grunder). *Framkasta*, hastigt och förberedt framställa (en fråga, invändning o. s. v.). *Åberopa*, anföra något såsom bevis, vittnesbörd, intyg, stöd för sitt påstående, eller såsom ursäkt. *Uppifva*, muntligen eller skriftligen meddela något till

underrättelse, upplysning, förklaring. *Påstå*, med f anspråk på visshet uttala ett omdöme, framställa sats, ytra något såsom säkert och tillförlitligt.

1015. **Säker. Trygg. Fredad.** — *Säker*, frit fara; skyddande för fara. *Trygg*, lugn till sinne fråga om faror, ej fruktande eller orolig, skyddad fara. *Fredad*, som åtnjuter fred, skyddad för öf våld, fiendtligheter o. s. v.

1016. **Sälja. Prångla. Utminutera. Utprån. Afsälja. Bortsälja. Försälja. Utsälja. Afiåta. ytra. Afsätta. Borthandla. Föryttra.** — *Sälja*, e betalning till annan person öfverlåta något. *Prån* bruka knep, för att blifva af med en vara, som i vill sälja. *Utminutera*, försälja i smått. *Utprån*, narra köpare att såsom äkta, fullgodt eller på å sätt fånget, vid köp eller byte, emottaga något i falskad, underhaltigt eller olaga fånget. *Försälj* allmänhet liktydigt med *Sälja*. *Föryttra*, afhända något genom försäljning. Brukas mest i skriftsprå om fast egendom eller lösören af värde. Likty äro: *Bortsälja* och det mindre brukliga *Borthan Afiåta*, afstå en sak till annan person genom förs ning, gåfvobref, o. s. v. *Afsälja*, försälja i ha någon del af de varor, som man har till salu. *Afyl Afsätta*, försälja i handel. *Utsälja*, genom försälj i smärre partier afyttra alltsammans af en vara, af lager.

1017. **Sällskap. Umgänge. Följe. Berör Beblandelse.** — *Sällskap*, tvenne eller flere perso sammankomst och samvaro eller följeslagande. *F* sällskap af medföljande, beledsagande personer. *i gänge*, ofta förnyad sammanvaro med en person, att tillsammans med honom fördrifva tiden. *Berör* tillfällig förbindelse, blott löslig bekantskap med person. *Beblandelse*, umgänge med dåliga mennis äfv. olofligt köttsligt umgänge.

1018. **Sända. Skicka. Afsända. Afskicka. B sända. Bortskicka. Försända. Förpassa. Affä Afforsla. Afiåta.** — *Sända*, låta föra något till

erson; äfv. låta någon i ärende begifva sig till en erson eller ort. *Skicka*, har samma betydelse, men rukas mera i dagligt tal, mindre väl om varor. *Bortända*, *Bortskicka*, sända, skicka bort ifrån sig, ifrån n ort. *Afsända*, sända person, trupper, varor ifrån tt ställe till ett annat. *Afskicka*, skicka bud, bref . s. v. från ett ställe till ett annat. *Försända*, af- ända varor med formän eller på fartyg o. s. v. *För- passa*, med pass förse person eller vara, som skall af- ändas till en ort; äfv. fig. liktydigt med Bortskicka. *Afforsla*, medelst körredskap bortföra person eller sak från ett ställe. *Affärda*, skicka bud eller skrifvelse ill en person eller ort, särdeles i något ärende af vigt. *Aflåta*, afsända någon embetsskrifvelse.

1019. **Sänka. Nedsänka. Försänka. Doppa.** — *Sänka*, låta något sjunka till bottnen, nedsläppa något till bottnen af ett flytande ämne. *Nedsänka*, är ett stegradt uttryck af *Sänka*. *Försänka*, nedsänka till bottnen af haf, sjö, flod någonting stort och tungt (t. ex. fartyg), i synnerhet för att stänga ett inlopp. *Doppa*, nedföra något i ett flytande ämne och genast ter upptaga det.

1020. **Sätt. Vis. Maner. Skick. Väsende.** — *ätt*, en handling eller ett tings tillfälliga beskaffen- et; det förhållande, hvarunder något yttrar sig eller ter. *Vis*, liktydigt, brukas endast adverbialt i för- ndelse med prepositionen *på*, samt i adverbiala sam- ansättningar. Likaså är förhållandet med *Maner*, vilket är mindre gängse. *Maner* är äfven liktydigt ed *Skick*, *Väsende*, sätt att vara, att skicka sig.

1021. **Söka. Leta. Spana. Spåra. Speja. Spio- ära. Snoka. Stöfva. Gräfva. Gräfa. Forska. Eftersöka. Efterspana. Efterleta. Efterforska. Upp- öka. Uppleta.** — *Söka*, bemöda sig att finna något, om man icke vet, hvar det är. *Leta*, har samma be- rdelse, men brukas företrädesvis i hvardagstal. *Spana*, rigt genom efterfrågningar söka efter person eller sak. *påra*, med tillhjälp af hund söka spåren efter något jur; äfv. med ledning af spår söka efter. *Speja*, *Spio-*

nera, hemligen och i fiendtlig afsigt, gifva noga akt på en person eller bemöda sig att vinna noggrann kännedom om något. *Snoka*, i elak afsigt leta efter något. *Gräfra*, *Gräfla*, i hvardagsspråket: ifrigt leta efter något ibland en mängd af hoppackade saker. *Stöfva*, leta, snoka efter något. Säges egentligen om jagthundar. *Eftersöka*, *Efterleta*, söka, leta efter något. *Efterspana*, spana efter rymmare, förbrytare. *Forska*, söka att utgrunda något. *Efterforska*, genom forskning bemöda sig att vinna säker kännedom om något. *Uppsöka*, *Uppleta*, söka, leta efter något, tills man finner det. Jfr. 1144.

1022. **Söka.** **Eftersöka.** **Eftersträfva.** **Eftertrakta.** **Fika.** **Ilfånas.** — *Söka*, bemöda sig att vinna, erhålla, ernå, t. ex. söka sitt eget bästa. I allmänhet nyttjas i denna mening: *Eftersöka*, *Eftersträfva*, *Eftertrakta*. *Fika*, ifrigt sträfva efter något. *Ilfånas*, i hvardagsspråket: med ängslig ifver fika efter något.

1023. **Sömn.** **Slummer.** **Blund.** **Lur.** **Dvala.** **Domning.** — *Sömn*, öfvergående tillstånd af medvetlös kroppshvila, hvarunder själens verksamhet är inskränkt till otydliga föreställningar eller drömmar. *Slummer*, halvesömn. *Blund*, helt kort och lätt sömn. Tillhör hvardagsspråket; likaså *Lur*, en kort stunds sömn. *Dvala*, tillstånd emellan sömn och vaka; äfven djup sömn, hvarunder lifvet tyckes hafva flytt. *Domning*, det tillstånd, då en kroppsdela förlorat all känsel.

1024. **Sörja.** **Bedröfvas.** **Ängslas.** **Ängsla sig.** **Gräma sig.** — *Sörja*, vara betagen af sorg; känna djup smärta öfver förlusten af någon älskad person. *Bedröfvas*, känna eller erfara svår sorg. *Ängslas*, *Ängsla sig*, qväljas af oro och fruktan för något förestående, obestämdt ondt. *Gräma sig*, vara djupt bedröfvad öfver något.

1025. **Söt.** **Sliskig.** — *Söt*, som har en mild och behaglig smak, liknande den af socker. *Sliskig*, öfverdrifvet, äckligt söt.

T.

1026. **Tacksam. Erkännsam.** — *Erkännsam*, är n., som i sitt hjerta erkänner åtnjutna välgärningar er bevisad godhet och lifligt önskar att äfven i handig kunna ådagalägga det. *Tacksam*, den, som icke lenast hyser erkänsla för åtnjutet godt, utan ock i d och gerningar bevisar det.

1027. **Tadla. Klandra. Lasta. Anmärka. Erinra. åminna. Mästra. Häckla. Tala på. Hacka.** — *Tadla*, yttra sitt ogillande af person eller sak. *Klandra*, uttryckligt och allvarsamt ogilla; äfv. vid domstol rka upphäfvande af något köpslut rörande fast egenom. *Lasta*, tillvita en person något såsom ett moraskt fel. *Anmärka*, ogillande yttra sig om något såsom felaktigt eller bristfälligt. Innefattar ett lindrigare tryck af Klandra eller Lasta, samt brukas äfven i åga om tjenstefel. *Erinra, Påminna*, innebära en tterligare mildrad begrepps skiftning af Anmärka. *Tala å*, illvilligt klandra. *Hacka* (på), alltjemt tadla någon ör småsaker. *Häckla*, på ett småaktigt och illvilligt ätt klandra. *Mästra*, af ett småaktigt begär att äckla, finna fel med hvad en annan gjort.

1028. **Taga. Fatta. Gripa. Rama. Grabba. lappa. Snappa.** — *Fatta*, omsluta något med handen, ör att hålla det. *Taga*, har ursprungligen samma betydelse, men nyttjas mera i hvardagsspråket och vidgar tt begreppsomfång till den allmänna bemärkelsen: inga i sitt våld, tillegna sig, bemäktiga sig, hvaremot ätta bildligt öfvergår till liktydighet med begripa, för- å. *Gripa*, ursprungligen: fatta uti med klorna såsom i grip; i utsträckt mening: fatta tag i något med nderna, häftigt och med kraft. *Grabba*, gripa med äla näfven, groft, lystet och häftigt. Tillhör, liksom : tre följande orden, hvardagsspråket. *Rama*, egentl. ätta med ramarna, har samma betydelse som Gripa. äkaså *Nappa*, med grundbetydelsen: fatta i med tän- ärna. *Snappa*, plötsligt och oförsedt gripa något.

1029. **Taga. Fasttaga. Fånga. Uppfånga. Uppsnappa. Ertappa. Gripa. Knipa.** — *Fånga*, bringa i sitt våld människa eller djur genom förföljande, efter sättande, snaror, giller o. s. v. *Fasttaga* eller blot *Taga*, fånga en flyende, en rymmare, någon som söke undkomma o. s. v. *Gripa* är deraf blott ett stegrad uttryck. Likaså *Knipa*, allenast i dagligt tal gängse *Uppsnappa*, plötsligt och oförsedt fasttaga. *Uppfånga* uppsnappa och fånga. *Ertappa*, gripa någon på begäring, komma på någon med fel, öfverträdelse. Jf 31 och 249.

1030. **Tal. Samtal. Samspråk. Glam. Pra Pjoller. Joller. Pladder. Sladder. Sliddersladda Sqvaller. Snack. Snicksnack. Svammel. Drafvel** — *Tal*, tankars och känslors uttryckande genom oräfv. hvad som talas. *Samtal*, tvenne eller flere personers utbyte af tankar genom ord. *Samspråk*, förtroligt samtal. *Glam*, muntert samspråk. *Prat*, talande i och dit om hvarjehanda ämnen. *Pladder, Sladder, Snack*, i dagligt tal: tomt, löst, onyttigt prat. *Sladder, Snicksnack*, stegrade uttryck af *Sladder, Snack Pjoller*, i dagligt tal: dåraktigt, barnsligt prat. *Joller* barnsligt, enfaldigt tal, tokprat. *Sqvaller*, prat, se går ut på att nedsätta eller förtala frånvarande personer. *Svammel*, osammanhängande, meningslöst ordsvär. *Drafvel*, dumt, dåraktigt, onyttigt prat. Tillhör hva dagsspråket.

1031. **Tala. Lalla. Stamma. Läspa. Skorra Snöfla. Mumla.** — *Tala*, medelst talorganen af enkljud bildade sammansatta, d. v. s. stafvelser o ord. *Lalla*, tala oredigt, obegripligt, såsom små barn när de först bjuda till att tala. *Stamma*, tala med mycken svårighet, liksom stötvis, i enstaka och of upprepade stafvelser. *Läspa*, tala otydligt genom att stöta tungan emot tänderna; äfv. tala helt sakta o smäktande. *Skorra*, på ett missljudande sätt uttala vissa konsonanter, i synnerhet *r*, med ett liksom snurrande darrljud. *Snöfla*, tala genom näsan med ett eg

obehagligt ljud. *Mumla*, tala sakta och otydligt emellan tänderna, med halft tillslutna läppar.

1032. **Tala. Orda. Samtala. Språka. Samspråka. Prata. Glamma. Snacka. Sladdra. Slamra. Pladdra. Pallra. Jollra. Pjollra. Sqvallra. Prima. Kuttra. Glunka. Hviska. Tissla. Tassla.** — *Tala*, förmedelst talorganen uttrycka sina tankar. *Orda*, framställa sina tankar omständligt och i ett sammanhängande tal, angående något visst ämne. *Samtala*, genom tal och svar utbyta sina tankar om hvarjehanda i det allmänna lifvet förekommande ämnen. *Språka*, *Samspråka*, förtroligt samtala. *Prata*, tala hit och dit om hvarjehanda ämnen. *Glamma*, muntert samspråka. *Snacka*, *Pladdra*, *Pallra*, *Sladdra*, prata mycket, utan mening och sammanhang, om hvarjehanda lapprisaker. *Sqvallra*, i ens frånvaro omtala något, som för honom är förklenligt eller tjenar att ådraga honom en annans ovilja eller vrede. *Jollra*, tala barnsligt och enfaldigt. Alla dessa ord, ifrån *Glamma*, tillhöra hvardagsspråket; likaså *Slamra*, prata högljudt och med starkt ordflöde; *Pjollra*, tala barnsligt, enfaldigt; *Prima*, prata utan eftertankar; *Kuttra*, samtala ömt och kärleksfullt; *Glunka*, i tysthet tala om något, man och man emellan. *Hviska*, tala helt sakta, utan tillhjälp af rösten. *Tissla*, i hvardagstal: hviska en något i örat; *tissla och tassla*, hemligen angifva, lasta eller förklena andra.

1033. **Talför. Talträngd. Språksam. Pratsam. Munvig.** — *Talför*, som har lätt för att tala. *Talträngd*, mycket begärlig att tala. *Språksam. Pratsam*, som gerna språkar, pratar. *Munvig*, som har god talegåfva, godt munläder.

1034. **Talorgan. Tal. Mål. Målföre.** — *Talorgan*, det kroppsliga verktyget för talförmågan. *Målföre*, *Mål*, *Tal*, ljudet af en människas röst, då hon talar.

1035. **Tam. Spak.** — *Tam*, afvand ifrån vildhetens tillstånd. *Spak*, ej ostyrig.

1036. **Tanke. Mening. Idé. Ideal. Begrepp. Föreställning. Omdöme. Åsigt. Inbillning. Betrak-**

telse. — *Föreställning*, bild, som genom sinnenas förmedling framställer sig för själen, utan bestämdt medvetande af det salunda föreställda tingets kännemärken. *Inbillning*, falsk föreställning, alstrad af inbillningskraften. *Begrepp*, den bild, som framställer sig för själen genom uppfattning och förbindning af alla tings särskilda kännemärken. *Tanke*, fullt medveten, klar och tydlig föreställning, som man gör sig om ett ting. *Mening*, det man menar, antager för att vara sant, äga verklighet, hafva skäl för sig. *Omdöme*, tanke, hvarigenom två eller flera begrepps eller föreställningars förhållande till hvarandra bestämmes. *Idé*, föreställning om något föremål, som ligger utom sinneverldens område. *Ideal*, se 223. *Åsigt*, sätt att betrakta och bedöma något. *Betraktelse*, den själens verksamhet, då hon med uppmärksamhet pröfvar och begrunder något, som på henne gjort intryck.

1037. **Tankfull. Fundersam.** — *Tankfull*, fördjupad i tankar. *Fundersam*, i hvardagspråket: eftersinnande, begrundande.

1038. **Tanklös. Korttänkt. Kortsynt. Obetänksam. Besinningslös.** — *Tanklös*, oförmögen att fasthålla föreställningar och bringa dem till klarhet. *Korttänkt*, som icke tänker långt för sig. *Kortsynt*, föga förutseende. *Obetänksam*, som handlar utan eftertanka. *Besinningslös*, innebär fullkomlig brist på eftertanka.

1039. **Tapper. Modig. Behjertad. Hurtig. Rask. Manlig. Manhaftig. Käck. Orädd. Oförsagd. Oförskräckt. Oförfärad. Hjeltemodig. Bold. Barak. Morsk.** — *Modig, Orädd*, som utan fruktan möter faran. *Oförfärad, Oförskräckt, Käck, Barsk*, som ej af något låter sig förskräckas. *Oförsagd*, som ej lätt förlorar fattningen. *Tapper*, som med lugnt mod och af pligtkänsla går faran till mötes. Liktydiga med Modig äro: *Behjertad, Rask, Hurtig, Manlig, Manhaftig. Hjeltemodig*, begåfvad med en hjeltes mod, i högsta grad oförfärad. *Bold*, föräldratt, är liktydigt med Tapper, och brukas numera endast i ballader, riddarromaner o. d.

samt i skämksam, ironisk och humoristisk stil. *Morsk*, ktydigt med Barsk, Oförfärad, tillhör hvardagsspråket.

1040. **Tapperhet. Mod. Hjeltemod. Mannamod. Ianlighet. Mandom. Manhaftighet. Hurtighet. Rasket. Käckhet.** — *Mod*, den själsstyrka, i kraft af vilken menniskan lugn och utan fruktan möter kommande faror. *Tapperhet*, lugnt mod i faran, grundadt å pligtkänsla. *Manlighet, Manhaftighet, Mannamod*, lod, som höfves en man. *Mandom*, liktydigt med 'apperhet. *Hurtighet, Rasket, Käckhet, Hjeltemod*, irstås lätt af motsvarande adjektiver. Jfr. 1039.

1041. **Tecken. Kännetecken. Märke. Kännemärke. ämärke. Minnesmärke. Minnestecken. Vårdtecken. ösen. Signal. Spår. Fjät. Aftryck. Stämpel. rägel. Liknelse. Förebud. Varsel.** — *Tecken*, nåonting synligt eller sinligt, som väcker en bestämd irställning om något annat, hvilket dermed står i ära samband, eller som gifver något tillkänna. *Kännetecken, Kännemärke*, något, hvarpå man kan särskilja ett ting ifrån andra eller igenkänna ett föremål. *Märke*, ynbart, varaktigt tecken, hvarmed ett föremål blifvit irstedt, för att kunna igenkänna det. Äfven: tecken, om åskådligt framvisar verkan af någon kraft. *Minnesmärke, Minnestecken*, märke, tecken, som tjenar till minne af en person eller af någon märklig händelse. *ämärke*, märke, hvarmedelst ägoskiöld utmärkes. *Vårdtecken*, se 770. *Signal*, visst aftaladt tecken, varigenom underrättelser, varningar, befallningar o. s. v. å afstånd meddelas. *Lösen*, igenkänningstecken för personer, i synnerhet det för militärer anbefallda igenkänningsord, som vid anrop gifves till svar på parolln. *Förebud*, förebådande tecken. *Varsel*, förment öfverinligt förebud. *Liknelse*, tecken, hvaraf man tror sig kunna sluta till något kommande, t. ex. det är ännu igen liknelse till fred. *Aftryck*, märke, hvarigenom ett påtryckt föremål afbildas. *Spår, Fjät*, märke efter en mennisko- eller djurfot. *Stämpel*, aftryck af en stamp. *Prägel*, aftryck af myntstämpel på mynt.

1042. **Tecken. Prof. Bevis. Vedermäle** *Tecken*, i bildlig bemärkelse: något, hvaraf kan s till befintligheten, verkligheten af någon egenskap, någon känsla, t. ex.: till ett tecken af sin ynnest ärade han mig sitt porträtt. Jfr. 1041. Liktydigt kas: *Bevis*, egentl. något som bevisar tillvaron af r egenskap, någon känsla, t. ex. gifva bevis på man *Prof*, t. ex. visa någon prof på vänskap; *Vederm* det finare språket, t. ex. denna klenod är ett v mäle af konungens nad.

1043. **Tempel. Kyrka. Kapell.** — *Temp* allmänhet en till offentlig gudstjenst invigd större l nad. Ursprungligen om hedniska gudahus. *Kyrk* till kristlig gudstjenst invigd byggnad eller ett s sådant rum. *Kapell*, kyrka för någon liten försam som är förenad med en annan större.

1044. **Tid. Stund. Skof. Skede. Tidr Tidehvarf. Tidskifte.** — *Tid*, i filosofisk me formen för våra föreställningar om de ändeliga ti följd efter hvarandra; i allmänt språkbruk: i viss, nogare bestämd eller afmått del af denna *Stund*, helt kort tid. *Skof*, mellantid, hvar något sker. *Skede*, viss tid af ett tings fort, utveckling o. s. v. *Tidrymd*, *Tidskifte*, viss l tidsföljd. *Tidehvarf*, historisk tidrymd, som något egendomligt, hvarigenom den skiljer sig andra.

1045. **Tiga. Tystna. Förstummas.** — icke tala. *Tystna*, i allmänhet: upphöra att l att låta höra sig; (särskilt) upphöra att tala. *Förmas*, plötsligen afbryta sitt tal, blifva mällös till af förskräckelse, häpenhet, bestörtning, o. s. v.

1046. **Tilldragelse. Händelse. Företeelse. fälle. Fall. Tillfällighet. Tillstöt. Slump.** ? — *Händelse*, säges om allt hvad som händer i ver *Tilldragelse*, endast om märkligare händelser. *teelse*, är någonting ovanligt och sällsamt, som sig för ens syn, t. ex. en naturföreteelse; äfv. g märklig händelse, som är af vigt för mensklig

eller för ett samhälle. *Tillfälle*, *Tillfällighet*, oförutsedd, tillfällig händelse af mindre vigt. *Fall*, plötsligt inträffande händelse. *Tillstöt*, någonting plötsligt inträffande, som tillkommer och ökar verkningen af något förut varande ondt. *Slump*, *Träff*, tillfällig händelse, som man föreställer sig skickad af ett blindt öde.

1047. **Tillfalla. Hemfalla.** — *Tillfalla*, säges om något, som faller på ens lott, kommer någon till del. *Hemfalla*, säges om egendom, som genom dödsfall eller förverkande åter tillfaller den, hvilken gifvit eller förlänat den samma.

1048. **Tillfredsställelse. Belåtenhet. Förnöjelse. Förnöjsamhet. Nöje. Behag. Välbehag. Trefnad.** — *Tillfredsställelse*, den sinnesstämning, som är en följd af uppfyllda önskningar och behof. *Belåtenhet*, den lägre grad af Tillfredsställelse, då man icke finner skäl till klagan. *Nöje*, den angenäma känsla, som man erfar, då man får ett behof uppfyllt eller då något plågående, besvärande, inskränkande aflägsnas. Uttrycker en högre grad af Tillfredsställelse. *Förnöjelse*, förnöjd sinnesstämning. Utgör en mellangrad emellan Nöje och Tillfredsställelse. *Förnöjsamhet*, belåtenhet med sin lott. *Behag*, känsla af nöje, af tillfredsställelse med afseende på person, sak eller förhållande, t. ex. finna behag i läsning. *Välbehag*, fullkomlig tillfredsställelse, lifligt nöje. *Trefnad*, välbefinnande och dermed förenad tillfredsställelse. Jfr. 394.

1049. **Tillfälle. Lägenhet. Låglighet.** — *Tillfälle*, tjenlig, passande tid att göra något, t. ex. bereda sig tillfälle att stjäla. *Lägenhet*, tillfälle, hvilket yppar sig för något som skall uträttas, eller för afresa, afsändning af varor o. s. v. *Låglighet*, beqvämt, lågligt tillfälle att göra något.

1050. **Tillgift. Förlåtelse. Nåd. Benådning.** — *Förlåtelse*, förklaring, att man ej längre är förtörnad på någon viss person. *Tillgift*, liktydigt, brukas mindre i dagligt tal, mest i skriftspråket. *Nåd*, *Benådning*, eftergift af ådömdt straff.

1051. **Tillgifven. Hängifven.** — *Tillgifven*, välvilligt stämd emot en vän, herre eller husbonde. *Hängifven*, i hög grad tillgifven.

1052. **Tillgjord. Låtsad. Förställd. Konstlad. Sökt. Tvungen. Krystad. Cirklad. Afmätt. Sipp. Pen.** — *Låtsad*, ej verklig, utan blott för sken skull visad, antagen, t. ex. låtsad vänskap. *Förställd*, säges om något, som man i afsigt att bedraga, vilseleda, förändrat, gifvit annat utseende, än det i verkligheten har, t. ex. förställd min, uppsyn, röst. *Tillgjord*, ej naturlig, ej från hjertat gående, utan blott efterhärmat, framtvungad. *Konstlad*, genom konst och bemödande framkallad, ej naturlig. *Sökt*, som röjer ett mödosamt sökande och saknar naturlig ingifvelse. *Tvungen*, som bär spår af tvång. *Krystad*, i hög grad sökt och tvungen. *Afmätt*, öfverdrifvet och konstladt noggrann. *Cirklad*, öfverdrifvet och med kall beräkning afmätt i skick, tal, uppförande. *Sipp, Pen*, tillgjord sedesam. Tillhöra hvardagsspråket.

1053. **Tillgång. Förråd. Råd. Upplag. Öfverflöd. Ymnighet. Rikedom.** — *Förråd*, samlad och till framtida bruk förvarad myckenhet af någon förnödenhets vara o. s. v. *Upplag*, större förråd af upplagda varor. *Tillgång*, möjlighet att kunna förskaffa sig någon vis förnödenhet; äfv. tillgänglig myckenhet af något. *Ymnighet, Rikedom*, ymnig, rik tillgång. *Öfverflöd*, ymnig förråd, stor mängd eller myckenhet. *Råd*, är liktydigt med Tillgång, t. ex. på säd är god råd. Tillhör företrädesvis hvardagsspråket och brukas endast i viss talesätt.

1054. **Tillgänglig. Emottaglig. Öppen.** — *Tillgänglig*, kallas en person, till hvilken man med lätthet får tillträde, som ej är svår att komma till tals med eller med hvilken det är lätt att blifva bekant; äf- liktydigt med *Emottaglig*, villig att emottaga, att tillägna sig, t. ex. tillgänglig, emottaglig för religionens sanningar. Ett stegradt uttryck deraf är *Öppen*, t. ex. öppen för allt godt och ädelt.

1055. **Tillhörighet. Egendom. Besittning. Äga. Ägor. Gods. Ägodelar. Fastighet. Lösören. Förmögenhet. Rikedom. Häfvor. Råd.** — *Tillhörighet*, något, som tillhör en person. Kan sägas äfven om det, som är af högre värde, men nyttjas företrädesvis om saker af mindre värde. *Egendom*, hvad som med antras uteslutande tillhör en person, så att han dertill har full ägande rätt. Brukas i synnerhet om det, som är något högre värde, t. ex. fastigheter. *Besittning*, en betydligare egendom; äfv. ett underlydande land, afägsset ifrån hufvudlandet, t. ex. en koloni. *Äga*, besittning, egendom. Föga brukligt utom i förbindelse med prep *i*, t. ex. hafva något i sin ägo. *Ägor*, den mark, som hör under en större eller mindre jordegendom. *Gods*, allt hvad en person äger, så väl löst som fast, t. ex. dömd att mista lif och gods; äfv. d. s. s. landtjods, jordagods. *Fastighet*, fast egendom. *Lösören*, lös egendom. *Ägodelar*, allt hvad en person äger, i synnerhet när det är af någon större betydenhet. I talspråket föga brukligt. *Förmögenhet*, hela massan af de ägodelar, som tillhöra en person eller ett samhälle, med afseende på deras penningvärde. *Råd*, tillräcklig förmögenhet i något visst afseende, t. ex. han har ej råd att lefva stort. *Häfvor*, d. s. s. egendom af värde. Föråldradt ord, brukligt endast i den högre stilen. *Riketom*, stora ägodelar.

1056. **Tillkännagifva. Underrätta. Förkunna. Bekantgöra. Offentliggöra. Kungöra. Anmäla. Varsko. Antyda. Förståndiga. Yttra. Afkunna. Afäga. Pålysa. Utlysa. Aflysa. Båda. Bebåda. Föreåda. Angifva. Beteckna. Betyda.** — *Tillkännagifva*, gifva kunskap om något, som är nödigt att veta. *Underrätta*, muntligen, skriftligen eller genom bud gifva en person något tillkänna, som kan vara nyttigt, nödigt eller nöjsamt för honom att veta. Brukas äfven om offentliga tillkännagifvanden, då de icke innefatta befallning, påbud, stadgande o. s. v. *Förkunna*, göra något kunnigt för en eller flera personer eller för allmänheten. *Bekantgöra, Offentliggöra*, bringa något till

allmänhetens kännedom. *Kungöra*, genom pålysning på predikstol, tillkännagifvande i tidningar o. s. v. göra allmänt kunnigt någonting, som utgår ifrån regering, myndighet, m. m. *Afkunna*, *Afsäga*, muntligen för tilltalad person eller parter och närvarande åhörare förkunna innehållet af dom eller utslag. *Anmäla*, för vederbörande myndighet tillkännagifva något, som den bör få kunskap om; äfv. för allmänheten tillkännagifva något, som för den samma kan vara nyttigt att veta. *Varsko*, säges i sjömansspråket om uttik, då han under rättar om något, som han blifvit varse. *Antyda*, gifva något tillkänna på ett sätt, att det kan inses, utan att vara uttryckligen sagdt eller framställt. *Yttra*, genom yttre tecken (tal, skrift, min, atbörd, handling o. s. v.) gifva något tillkänna, låta något förstå. *Förståndiga*, gifva något tillkänna på ett befallande, föreskrifvande, tillrättavisande sätt, på grund af embetsmyndighet, förmanskap o. s. v. *Pålysa*, *Utlysa*, genom lysning på predikstol o. s. v. offentligen förkunna, tillkännagifva något. *Afysa*, offentligen förkunna afskaffandet eller upphörandet af något förut gällande. *Båda*, genom bud tillkännagifva något; äfv. liktydigt med *Bebåda*, underätta om något (egentl. såsom bud). *Båda*, *Bebåda* betyda äfven, liksom *Förebåda*: på förhand gifva tillkänna, att något skall inträffa. *Angifva*, lemna uppgift eller upplysning om något; äfv. meddela vederbörande myndighet uppgift om person eller sak, anmäla någ till laga rättelse eller beifran. *Beteckna*, i egenskap *ε* eller medelst tecken angifva någon viss bemärkelse något visst begrepp. *Betyda*, i egenskap af tecken angifva någon viss bemärkelse; äfv. liktydigt med *Förebåda*

1057. **Tillmäle. Beskyllning. Förebråelse. Tilltal Tillrättavisning. Tillvitelse. Bannor. Skrapa. Snåsor Snubbor. Näsbränna.** — *Beskyllning*, yttrande, hvar igenom man ger en person skulden för något. *Tillvitelse*, beskyllning af svår beskaffenhet. *Förebråelse*, yttrande af tadel till någon för af honom begånget fe. *Tillrättavisning*, bestraffande tal. *Tilltal*, skarp till rättavisning. *Tillmäle*, yttrande, som innefattar be

yllning, förebråelse eller skymf. *Bannor*, allvarliga och stränga förebråelser. Till hvardagsspråket höra: *trapa*, skarp tillrättavising, i synnerhet af förmän. *näsor*, *Snubbor*, hårda, arga, bitande ord och utlätelser, hvassa förebråelser. *Näsbränna*, skarp tillrättavising.

1058. **Tillräcklig. Lagom. Hjälpig.** — *Tillräcklig*, som räcker till för något visst ändamål. *Lagom*, ges om det, som är hvarken för stort, för mycket eller för litet. *Hjälpig*, någorlunda tillräcklig.

1059. **Tillräkna. Tillskrifva. Tillägga. Tillåta. Tillegna. Tildöma. Tillerkänna.** — *Tillräkna*, rklara någon för upphofsman till en handling och till ljd deraf förtjent af straff eller belöning, klander eller ford. *Tillskrifva*, förklara, att någon viss person har rtjensten af eller skulden för något. Ofta liktydigt ed Tillräkna. *Tillegna, Tillägga, Tildela, Tildöma, illerkänna*, fälla det omdöme om en person, att någon gd, förtjenst, någonting berömligt tillhör honom. *Tillegga, Tildela*, kunna äfven brukas om något klanderrdt, t. ex. tillägga, tildela en person skulden för got.

1060—1. **Tillskansa sig. Tillegna sig. Tillvälla sig. Tillkräkta sig.** — *Tillegna sig*, göra något till i tillhörighet, i synnerhet da det sker emot lag och tt eller billighet. *Tillskansa sig*, emot lag och rätt, ck utan uppenbart våld, tillegna sig annans egendom. *Ukräkta sig*, olagligen och med våld tillegna sig något. *Ivälla sig*, emot rätt och billighet tillegna sig något. ges om makt, rättigheter o. d., men icke om egendom.

1062. **Tillstå. Bekänna. Erkänna. Medgifva. dgå. Vidkännas.** — *Erkänna*, förklara, att man ser något vara sant eller att något är enligt med rätta hållandet. *Medgifva, Bekänna. Tillstå*, erkänna riktigteten, sanningen af något. *Bekänna*, betyder derjemte: änna sig vara skyldig till brott, fel, forseelse; äfvet tillkännagifva sin öfvertygelse om sanningen af gon viss religionslära. *Vidgå*, bekänna sig skyldig

till brott, fel, färiseelse. *Vidkännas*, d. s. s. Vidgå; äfv. erkänna släktskap, bekantskap o. s. v. med någon.

1063. **Tillstånd. Skick. Lag. Stånd. Ställning. Läge. Belägenhet. Befinnande. Förhållande. Författning. Omständighet.** — *Tillstånd*, den tillfälliga, för någon viss tidpunkt rådande beskaffenheten af en människas eller ett tings varelsesätt. *Skick, Lag*, härmed liktydiga, nyttjas blott i fråga om ting, helst i vissa talesätt, och betyda äfven: godt tillstånd. *Stånd*, är äfven liktydigt med Tillstånd, i synnerhet ordentligt, behörigt, vederbörligt, och har afseende på förmåga, duglighet, användbarhet, samt brukas ofta adverbialt. *Förhållande*, ett tings tillvarelsesätt i jemförelse med och i afseende på ett annat tings. *Omständighet*, sak, händelse, förhållande, som står i något visst underordnad samband med person eller sak, och derpå utöfvar ett mer eller mindre märkbart inflytande. *Befinnande*, det tillstånd, hvaruti person eller sak vid något visst tillfälle sig befinner. *Ställning*, det allmänna tillstånd med afseende på fortvarande bestånd, välgång, framtidutsigter, hvaruti en enskilt person, ett större eller mindre samhälle, en inrättning o. s. v., vid en viss gifven tidpunkt sig befinna. *Läge, Belägenhet*, någon viss ställning i lifvet, till följe af för handen varande omständigheter och förhållanden. *Författning*, inbegreppet af allt det, hvarigenom något bildar ett bestämdt helt och har såsom sådant bestånd. I allmänhet liktydigt med Tillstånd, men mindre brukligt.

1064. **Tillstådesvara. Bivista. Öfvervara.** — *Tillstådesvara*, vara närvarande, på stället. *Bivista*, var närvarande vid, deltaga uti någon tillställning, handlin eller förrättning. *Öfvervara*, såsom åskådare, åhörar eller vittne vara närvarande vid någon högtidlig eller juridisk akt.

1065. **Tillställa. Anordna. Anställa. Föranställa** — *Tillställa*, göra nödiga förberedelser till något och laga att det utföres, verkställs, försiggår. *Anordna* göra nödiga förberedelser för någon tillställning eller förrättning, för högtidligheter, lustbarheter o. d., sam

bestämma, huru allt dervid skall tillgå. *Anställa*, göra nödiga anordningar för utförandet af en sak och bringa den till verkställighet, t. ex. anställa rättegång, åtal emot någon. Äfven i allmänhet liktydigt med Tillställa. *Föranställa*, göra anstalt om att något sker.

1066. *Tillsyn. Uppsigt. Uppsyn. Eftersyn. Inseende. Öfverinseende.* — *Tillsyn, Eftersyn*, tillseende, att någon gör sin skyldighet, eller att något riktigt verkställles. Brukas i synnerhet i fråga om arbeten, arbetare och tjänstefolk. *Uppsigt, Uppsyn*, tillseende, att någon gör sin skyldighet, uppför sig väl, eller att ordning iakttages, lag och laga stadgar efterleivas o. s. v. *Inseende*, tillsyn, som en person i egenskap af embets- eller tjänsteman, tillförordnad ombud o. s. v., utöfvar öfver underordnade eller i och för ledningen af ett större företag o. d. *Öfverinseende*, högsta inseende.

1067. *Tillsäga. Lofva. Utfästa. Utlofva.* — *Lofva*, gifva löfte om något. *Tillsäga*, liktydigt, är numera föräldradt och förekommer endast i några få talesätt, t. ex. tillsäga någon sin vänskap. *Utlofva*, bestämdt och uttryckligt lofva. *Utfästa*, högtidligt eller formligt utlofva något.

1068. *Tilltag. Företag.* — *Företag*, arbete, affär o. s. v., som sättes i verket och är af något större betydighet, vidd och omfattning. *Tilltag*, något som en person tar sig till af sig sjelf och på försök; äfv. djerf, förmäten handling, som innebär ingrepp i annans rättigheter.

1069. *Tillträda. Anträda.* — *Tillträda*, inträda i besittningen, nyttjandet eller utöfvandet af något. *Anträda*, börja att utöfva makt och myndighet, att sköta embete eller tjenst.

1070. *Tillvinna. Skaffa. Förskaffa. Anskaffa. Förvärfa. Tillskynda. Utverka.* — *Skaffa*, laga att någonting fås, erhålles, finnes att tillgå. Är i talspråket mera gängse än *Förskaffa*, hvilket för öfrigt är liktydigt. *Anskaffa*, laga så, att någonting för ett visst behof, ett visst ändamål, nödigt erhålles eller finnes att tillgå. *Förvärfa, Tillvinna, Tillskynda*, vara orsak till att

något vinnes, erhålles, t. ex. detta förvärfvade, tillvann honom många vänner; hvad tillskyndar mig äran af ett besök? *Utrerka*, genom sin bemedling vinna, erhålla eller förskaffa.

1071. **Tillåta. Tillstädja. Låta. Medgifva. Bifalla. Samtycka. Bevilja.** — *Tillåta, Tillstädja*, förklara, det man ej är emot, att något visst ifrågavarande, önskad eller begärddt, sker, göres eller verkställes; icke sätta sig emot att något sker. *Låta*, mera allmänt brukligt både i tal och skrift, har enahanda betydelse, t. ex. lät honom göra som han vill. *Bifalla, Samtycka, Bevilja*, uttryckligt gifva tillåtelse till något, som begäres eller önskas. *Medgifva*, tveksamt, ogera eller med vissa vilkor samtycka till något. Jfr. 857.

1072. **Tillåtelse. Tillstadjelse. Tillstånd. Lof. Bifall. Samtycke. Medgifvande. Beviljande. Begifvande. Frihet.** — *Tillåtelse, Tillstadjelse, Tillstånd*, förklaring, att man tillåter något ske. *Lof*, gängse företrädesvis i talspråket, har samma betydelse. *Bifall, Samtycke, Beviljande*, tillåtelse, att något erhålles eller får ske, som blifvit begärddt eller ifrågastäldt. *Medgifvande*, ett samtycke, som innebär eftergift. *Begifvande*, ett samtycke, som antyder en viss grad af obenägenhet eller likgiltighet, att man låter någonting passera, låter dervid bero. *Frihet*, tillstånd, som gifvet någon att handla efter behag, t. ex.: jag ger dig frihet att välja.

1073. **Tillägg. Bilaga. Bihang.** — *Tillägg*, något som tillägges eller blifvit tillagdt. *Bilaga*, bestyrkand eller upplysande tillägg till en bok, skrift eller skriftlig handling. *Bihang*, något, som åtföljer, är vidfästadt bifogadt, tillagdt till ett hufvudföremål, såsom en dermed sammanhängande, underordnad del.

1074. **Tillägga. Tillfoga. Vidfoga. Bifoga. Bilägga.** — *Tillägga*, tillöka ett helt med något, som blir deraf en ny del. *Tillfoga. Vidfoga*, egentl. foga något till ett annat, så att de blifva ett. Brukas bildligt i samma betydelse som *Tillägga*. *Bifoga*, anbringa något intill ett föremål, så att de båda utgöra et

ammanhängande helt; äfv. förena någonting, såsom ett årskilt tillägg, med en sak. *Bilägga*, vidfoga en betydande eller upplysande handling till någon hufvudhandling. Jfr. 1328.

1075. **Tillökning. Tillväxt. Framsteg. Förkofran.** — *Tillökning*, förhållandet, att något blir, göres större. *Tillväxt*, tillökning, som sker genom växande; äfv. bildigt d. s. s. *Förkofran*, tillökning i förmögenhet, välstånd, kunskaper, i det goda o. s. v. *Framsteg*, egentl. öfrelse framåt, fortgång. Säges bildligt om hvarje slags fortskridande eller småningom fortgående tillökning, vare sig i godt eller ondt.

1076. **Tina. Smälta. Töa upp. Lena.** — *Smälta*, säges om en del fasta kroppar, i synnerhet metaller, som genom värmets inverkan öfvergå till flytande form. *Tina*, säges om något fruset, som smälter. *Lena*, blifva mjuk, kram (om snö). *Töa bort, upp*, (om snö) smälta bort genom tö.

1077. **Tinga. Betinga. Beställa. Påtinga.** — *Beställa*, gifva en person uppdrag att emot betalning örfärdiga eller anskaffa något; äfv. anmoda eller tillåta en person att för något visst ändamål infinna sig på ett ställe. *Tinga*, har i allmänhet samma betydelse, dock säger man företrädesvis: tinga en vara, tinga arbetare. *Betinga*, träffa aftal om någon sak, något arbete, särdeles med visst förbehåll, på vissa villkor. *Påtinga*, betinga sig ens tjänst, biträde, eller att få köpa, äna, nyttja något.

1078. **Tjena. Betjena. Uppassa. Uppvakta.** — *Tjena*, vara i tjänst hos någon; äfv. göra någon en tjänst, ett tillfälligt biträde. *Betjena*, fullgöra åt någon en tjenares åligganden; äfv. vara en annan behjelpelig som biträde vid något visst arbete, i någon viss sak. *Uppassa*, betjena vid spisning, vid klädsel, genom städning, borstning, uppässning o. d. *Uppvakta*, betjena, uppassa en hög person.

1079. **Tjenare. Tjenarinna. Tjenstehjon. Legon. Dräng. Betjent. Lakej. Lifegen. Slaf. Träl.** — *Tjenare, Tjenarinna*, person, som är i tjänst hos

någon. Brukas icke allenast i fråga om enskilt, äfven om offentlig tjenst. *Tjenstehjon*, person, som stadd i lägre hustjenst. Säges både om manliga qvinliga tjenare. *Legohjon*, till tjenst eller arbete person. *Dräng*, manlig tjenare, som förrättar g karlsysslor i ett hus. *Betjent*, en till uppässning herrskapshus eller hos någon ståndsperson antagen m tjenare. *Lakej*, betjent i livré, vid hof eller i ett nämt hus. *Lifegen*, menniska, som personligen i annans tillhörighet, som väl får besitta egendom, m derfor skatt- och tjenstskyldig hos sin husbonde som icke utan dennes vilja får ombyta boning; *Slaf*, menniska, som med kropp, lif och gods tillh person och kan likt en vara köpas och säljas. är liktydigt både med Slaf och Lifegen.

1080. **Tjenst. Syssla. Embete. Tjenstebefatt Befattning. Beställning. Anställning. Läge Plats. Post. Kall. Kallelse. Vårdighet. Åres Hedersställe. Hederspost.** — *Tjenst*, en persons stäl då han är antagen att tjena staten eller någon en i förra fallet utan att vara försedd med kunglig full *Syssla*, offentlig tjenst af lägre värdighet. *Embete*, offentlig tjenst, hvars innehafvare är försedd med kt fullmakt. *Tjenstebefattning, Befattning*, underor syssla. *Beställning*, lägre offentlig tjenst. *Anställ* underordnad offentlig tjenstebefattning; äfv. tjenst vid ett hof eller hos en förnäm person. *Plats*, fattar hvarje slags tjenst, så väl offentlig som er *Post*, säges blott om offentlig tjenst, helst af högre dighet. *Kall, Kallelse*, värf, hvartill någon af för blifvit kallad: embete, tjenst, befattning, yrke. är äfven liktydigt med Pastorsembete. *Lägenhet*, sterlig syssla, i synnerhet pastorsembete. *Värd* embete af högre vigt och anseende. *Åreställe, He ställe, Hederspost*, hög värdighet, förenad med är utmärkelse. Jfr. 422.

1081. **Tjuf. Rövare. Roffare. Rånare. Gå** — *Tjuf*, den, som hemligen och olofligen, utan a dande af våld, beröfvar en person någonting h

llhörigt. *Gårtjuf*, den, som stjal boskapsdjur. *Röf-
are*, den, som med våldsamt hand frántager en person
ägot. *Rånare*, den, som föröfvar rån. Jfr. 1082. *Rof-
we*, den, som på olagligt sätt, men utan handgripligt
ild, afhänder en person någonting honom tillhörigt.

1082. *Tjufnad*. *Stöld*. *Tillgrepp*. *Hustjufnad*.
odrägt. *Snatteri*. *Nidingsstöld*. *Rån*. *Rofferi*. —
öld, det brott, som begås, då någon stjal. *Tjufnad*,
öld af mindre betydighet. *Nidingsstöld*, stöld vid
ideld, vattunöd, skeppsbrott, våldsverkan, eller då fi-
nde åkommer, o. s. v. *Tillgrepp*, det brott, då man
agligen tillegnar sig något, i synnerhet genom stöld,
rsnillning eller förskingring. *Bodrägt*, det slags lag-
verträdelse, då en äkta make lönnligen drager något
idan den andra, eller barn ifrån föräldrar, eller de
ån hvarandra, som i bolag äro. *Hustjufnad*, det slags
ufnad, då tjenstehjon stjal ifrån husbonde, matmoder
ler någon medlem af familjen. *Snatteri*, tillgrepp af
ägot, som har ringa värde. *Rån*, det brott, som be-
is, då någon med fullt våld tager ifrån annan, i hans
is, gård, skepp, å gata eller väg, någonting honom
llhörigt. *Rofferi*, förbrytelsen, då man på olagligt sätt,
ock utan våld, afhänder en person någon dess till-
hörighet.

1083. *Tom*. *Läns*. *Ihålig*. *Ledig*. *Öppen*. —
tom, icke uppfyllt, utan innehåll, utan last. *Läns*, i
mansspråket: uttömd på vatten. *Ihålig*, urhålkad;
uti tom. *Ledig*, icke upptagen, icke besatt, t. ex.
lig plats, ledigt rum. Samma betydelse har i vissa
ll *Öppen*, t. ex. platsen står öppen för hans räkning.

1084. *Torka*. *Borttorka*. *Förtorka*. *Uttorka*.
Visna. *Förvisna*. — *Torka*, blifva torr. *Borttorka*,
l följe af stark torka bortdunsta eller förlora all
ringskraft. *Förtorka*, om växter m. m.: helt och
llet torka, så att ingen näringsaft eller vätska finnes
ar. *Uttorka*, småningom blifva alldeles torr. Säges
synnerhet om mark. *Visna*, aftyna genom brist på
ringsaft. Säges i synnerhet om växter och växt-
lar, men äfven om människokroppen och dess delar.

Förrissna, genom brist på näringsstoff alldeles dö eller förlora all styrka.

1085. **Trakt. Nejd. Bygd. Ängd. Ort.** — *Trakt* en icke noga begränsad sträcka eller del af någon vid sträckt yta eller rymd, af jordytan, af haf, sjö o. s. *Nejd*, närliggande trakt. *Bygd*, bebyggd trakt. *Ängd* föräldratt, landstrakt. *Ort*, egentl. ställe; betyder äfver landstrakt, landskap.

186. **Trasa. Palta. Starfva. Slimsa.** — *Trasa* afslitet eller sönderslitet stycke af ett klädesplagg, linne o. s. v. *Palta*, gammalt slitet och trasigt klädesplagg. *Starfva*, trasigt klädesplagg, klädestrasa. *Slimsa* långt och tunt stycke af någonting lefradt eller ystad af kött, lefver o. d.

1087. **Trifvas. Frodas.** — *Trifvas*, erfara känsla af välbefinnande, befinna sig väl på ett ställe, någon ställning, något förhållande o. s. v.; äfv. (o djur och växter) vara i ett gynnsamt tillstånd för li helsa och utveckling. *Frodas*, växa yppigt; (om människor och djur) vara vid godt hull.

1088. **Tro. Hålla före. Anse. Mena. Tänka. Tycka. Förmena. Förmoda. Inbilla sig. Vänta. Förvänta. Betrakta. Beräkna. Misstänka.** — *Tro*, hålla något för sant, vara öfvertygad om sanningen, verkliheten af något. *Anse*, *Hålla före*, vara af någon v tanka, åsigt, hafva någon viss föreställning i en fråga i ett ämne, en sak. *Tycka*, hafva om något en v föreställning, som hvarken kan bevisas eller vederläggas eller för hvilken man icke kan göra redo. *Mena*, hålla något för troligt, sannolikt. *Förmena*, utan grund hålla något för troligt eller sannolikt; äfv. liktydigt med *Misstänka*. *Förmoda*, yttra den tanken, att något är troligt, sannolikt. *Tänka*, har ofta samma betydelse som *Mena*, t. e. han tänkte, att han skulle få sysslan, men det slog i. *Inbilla sig*, intala sig sjelf att tro något, som sak grund. *Vänta*, *Förvänta*, med fruktan eller hopp hålla något för troligt, att något kommer att ske. *Misstänka*, hy förmodan om en persons olofliga, brottsliga eller fiendliga afsigter, förhållanden eller handlingar, eller :

något icke är hvad det bör vara eller hvad det utgifves för. *Betrakta*, i förbindelse med adv. *såsom*, *som*, antager betydelsen: Hålla före, Anse, t. ex. jag betraktar som en lycka, att det ej blef af. *Beräkna*, brukas ofta för: hålla troligt, sannolikt, t. ex. jag beräknar att få arbetet färdigt till nyåret.

1089. **Tro. Betro. Anförtro. Förtro. Tilltro.**

Ombetro. — *Tro*, sätta lit till någon, anse någon för pålitlig eller tillförlitlig. *Betro*, med full tillit öfverlemna åt någon utförandet af en sak eller vården om något. *Anförtro*, *Ombetro*, äro förhöjda uttryck af *Betro*. *Förtro*, under tysthetslöfte yppa något för en person; äfv. liktydigt med *Betro*. *Tilltro*, tro en person vara i stånd till något.

1090. **Tro. Mening. Tycke. Öfvertygelse. Förmodan. Förmenande. Misstanke. Antagande. Förutsättning.** — *Tro*, stadgad föreställning om sanningen eller verkligheten af något, som icke blifvit eller kunnat blifva föremål för vår erfarenhet. *Öfvertygelse*, på skäl, dem man anser fullt tillräckliga, grundad tro, att något icke förhåller sig annorlunda, än som man föreställer sig. *Mening*, en föreställning om person eller sak, då den icke hunnit stadga sig till fast tro. *Tycke*, har i vissa fall samma betydelse, t. ex. efter mitt tycke, har han orätt. *Förmodan*, yttrad mening, att något är troligt eller sannolikt. *Förmenande*, en anspråkslöst och med varsamhet yttrad mening. *Misstanke*, jfr. *Misstänka* (1088). *Antagande*, förhållandet, att man antager något för sant, till dess motsatsen blifvit bevisad. *Förutsättning*; den akt af själens verksamhet, hvarigenom hon antager för sant någonting ovisst, tvifvelaktigt, för att deraf draga en slutsats.

1091. **Trogen. Trofast.** — *Trogen*, kallas den, som samvetsgrant bemödar sig att obrottsligt uppfylla sina pligter emot en person, med hvilken han är förbunden genom kärlek, vänskap, lydnads- eller tjänsteförhållande o. s. v. *Trofast*, den, som är af bepröfvad trohet.

1092. **Trolla. Hexa. Signa.** — *Trolla*, kallas den föregifna konsten att genom andra än naturliga

och tillåtliga medel erhålla eller utföra, hvad man ästundar. *Hexa*, har samma betydelse, men är mindre gängse. *Signa*, genom vissa ordformler, böner, korsningar m. m. d., söka att framkalla öfvernaturliga verkningar.

1093. **Troslära. Gudalära. Religion. Religionsbekännelse. Trosbekännelse. Religionslära. Religionskunskap. Religionssystem.** — *Religion*, tro på och dyrkande af en eller flera gudar. *Gudalära*, läran om Gud och hans dyrkan; (i hednisk mening) läran om gudarna. *Religionslära*, sammanfattningen af alla till en särskilt religion hörande tros- och sedeläror. *Troslära*, lära om hvad som bör tros i religionsämnea, ifrån ståndpunkten af någon viss religion. *Religionsbekännelse*, offentlig förklaring, afgifven af ett religionsparti eller af enskilt person, rörande dess tro i religionsämnen. Liktydigt är *Trosbekännelse*, men kan äfven beteckna en offentlig förklaring, rörande åsigter i andra än religionsämnen. *Religionskunskap*, kunskap om en religions läror; äfv. liktydigt med Religionslära. *Religionssystem*, systematisk uppställning af de tros-läror, som tillhöra någon viss religion.

1094. **Trupp. Kår. Band. Parti.** — *Trupp*, samlad skara af folk, som hafva samma yrke eller arbete, i synnerhet af krigsfolk; äfv. större flock af vilda djur. *Kår*, större afdelning af en krigshär. *Band*, förening af flera personer i och för något brottsligt ändamål. *Parti*, flere personers förening emot andra, som hafva motsatta åsigter eller syften; äfv. i fält, för något visst ändamål, utskickad trupp af krigsfolk.

1095. **Trycka. Tränga. Tynga. Pressa. Krama. Klämma. Knipa. Nypa. Krysta.** — *Trycka*, mer eller mindre hårdt bringa ett föremål tätt inpå eller intill ett annat. *Tränga*, genom påtryckning, med mer eller mindre styrka, skjuta, drifva undan, framför sig o. s. v.; äfv. hårdt trycka, t. ex. skon tränger. *Tynga*, trycka hårdt med sin tyngd. *Pressa*, medelst press hårdt trycka eller hoptrycka. *Krama*, trycka något med omsluten hand. *Klämma*, ganska hårdt trycka

något emellan tvenne föremål. *Knipa*, klämma om med tång eller annat dylikt. *Nypa*, klämma mellan fingerspetsarna, mellan tangändar o. s. v. *Krysta*, med yttersta ansträngning tränga på, klämma fram, ut.

1096. **Tråd. Tåga. Fiber.** — *Tråd*, fin, spunnen ända af lin o. s. v. *Tåga*, trädlik del i kött eller växter. *Fiber*, kött-tråd, tåga.

1097. **Trång. Snäf. Stram.** — *Trång*, icke nog bred, rymlig eller vid. *Snäf*, säges i synnerhet om kläder, som sitta trångt. *Stram*, allt för spänd.

1098. **Trög. Långsam. Sen. Senfärdig. Tåglig. Lat. Loj. Lättjefull. Trögmörd. Dolsk. Beqväm. Sömnaktig. Dåsigt. Drönigt. Död. Orklös.** — *Långsam*, som behöfver lång tid för rörelse, arbete, verksam o. s. v. *Trög*, svår att sätta i rörelse; långsam i hvad som förehafves; utan håg eller drift. *Tåglig*, långsam i gång och rörelser. *Sen*, som vanligen kommer sent, dröjer utöfver rätta tiden; äfv. d. s. s. *Senfärdig*, långsam, trög i göromål, sysslor, uträttningar o. s. v. *Lat*, skygg för eller trög i arbete. *Lättjefull*, mycket lat. *Loj*, trög, overksam och liknöjd. *Dolsk*, i hög grad trög, lat och sorglös. *Beqväm*, som framför allt älskar sin bekvämlighet och derföre gerna håller sig undan ifrån arbete. *Trögmörd*, i hvardagstal: mycket trög. *Sömnaktig*, ohågad, trög och overksam. *Dåsigt*, tung i kroppen, sömnigt, trög och olustigt. *Drönigt*, i folkspråket: ytterst trög och lat. *Död*, i folk- och hvardagsspråket: ytterst dåsig. *Orklös*, som ingenting vill taga sig för, ytterst lat.

1099. **Tröst. Hugsvalelse.** — *Tröst*, genom bringade skäl verkadt lugn eller lugnare sinnesstämning i bedröfvelse; äfv. hvad som verkar lugnande i sorg, oro, bekymmer. *Hugsvalelse*, andlig tröst, vederqvickelse, för en ångerfull och bekymrad själ.

1100. **Tvifla. Tveka. Betvifla.** — *Tvifla*, vara oviss om sanningen eller verkligheten af något. *Tveka*, vara oviss, huru man i något visst förevarande fall bör förhålla sig. *Betvifla*, tvifla på sanningen eller riktigheten af något, som säges, anföres, uppgifves, berättas.

1101. **Tvifvelaktig. Tvetydig.** — *Tvifvel* benägen att tvifla; äfv. som inger tvifvel. *Tvet* som kan tydas på två sätt; äfv. fig. opålitlig.

1102. **Tvinga. Nödga. Nödsaka. Tillh Truga. Kufva. Betvinga. Tygla. Tämja. Sj Påtvinga. Påtruga.** — *Tvinga*, genom våld, i hot eller myndighet förmå en person till något. *N* utan användande af våld förmå en person till n hvar till han ej är villig. *Nödsaka*, liktydigt, har ligen sak till subjekt. *Tillhålla*; genom flitig t nödga någon att göra sin skyldighet. *Truga*, g enträgenhet nödga en person till något. *Kufva*, t till undergifvenhet. *Tygla*, egentl. hålla i tygeln, *T* egentl. göra tam, *Späka*, egentl. göra spak, b allesamman bildligt för *Kufva*. *Betvinga*, genom eller våld tvinga till lydnad eller underkastelse. *tvinga*, tvinga en person att emottaga något. *Påt genom trug nödga att emottaga.*

1103. **Twist. Twistighet. Träta. Gnabb. Gorm. Käbbel. Oenighet. Söndring. Missämja. drägt. Osämja. Misshällighet. Kif. Split. Krå Bråk. Delo. Stridighet.** — *Oenighet*, brist på het, antingen i allmänhet eller i något visst föreva fall. *Osämja*, *Missämja*, *Misshällighet*, det förhåll då personer, som lefva tillsammans eller äro i hällelig beröring med hvarandra, icke kunna för *Tvedrägt*, missämja, i synnerhet emellan partier stat, i ett samhälle. *Söndring*, skiljaktighet i ås vilja och syften. *Twist*, strid med ord eller i s *Twistighet*, twist angående skiljaktiga meningar, stu anspråk, påståenden eller intressen. *Delo*, gan ord, liktydigt med *Twist* och numera brukligt e i några få talesätt. *Träta*, häftig twist med *Gnabb*, liten obetydlig twist emellan vänner elle skande. *Gräl*, högljudd och allvarsam träta. *G* i folkspråket liktydigt med *Gräl*. *Kif*, idkeligt stande. *Käbbel*, idkeligt twistande om småsaker. *söndring* i åsigt, syften och sträfvanden. *Krå*

råk, hafva i hvardagsspraket ofta betydelsen af Gräl. *tridighet*, häftig tvist. Jfr. 965.

1104. **Tvista. Träta. Gnabbas. Gräla. Gorma. äbbla. Käfsa. Käxa. Kerga. Keta. Bråka. Kifas. Ordvexla. Ordkastas. Munhuggas. Näbbas. Iappas.** — *Tvista*, muntligen eller skriftligen emot en annan förfäktade meningar, åsichter, satser, fordringar, åspråk o. s. v., som af denne förnekas eller bestridas. *Träta*, tvista med ord, argt och häftigt. *Gnabbas*, mätträta såsom vänner eller älskande. *Ordvexla, Ordkastas, Munhuggas*, ge hvarandra stickord, pikar; säga i varandra grofheter. *Kifvas*, tvista, träta. *Gräla*, råta högljudt och häftigt. Till hvardagsspråket höra: *Vappas*, tvista, träta; *Näbbas*, ordvexla näbbigt; *Gorma*, gräla för ingenting; *Käbbla*, utan uppehör träta om småsaker; *Käfsa*, på ett sturskt och näsvist sätt säga emot; *Käxa*, idkeligen smågräla om ett och samma; *Kerga, Keta*, ständigt och jemt smågräla; *Bråka*, träla. Jfr. 966.

1105. **Tvistig. Stridig. Omtvistad.** — *Tvistig*, vist underkastad, tvifvelaktig, oviss. *Omtvistad*, kallas en sak, fråga, sats, hvarom tvistas eller olika tankar äro rådande. *Stridig*, motsägande, motsatt; äfv. likydigt med *Tvistig*.

1106. **Tväng. Trug. Tvångsmål. Band. Nöd-väng. Träldom. Slafveri. Ok.** — *Tväng*, förhållandet att man tvingas eller tvingar sig till något; äfv. något som tvingar. *Trug*, det förhållande, då man genom enträgenhet nödgas af en person till något. *Tvångsmål*, fall, händelse, då tvång kommer i fråga. *Nöd-väng*, tvång af nöd, oundvikligt tvång. *Träldom, Slafveri*, det tvångstillstånd, hvaruti trälar, slafvar befinna sig. *Ok*, bildligt uttryck för plågsamt tvång, träldom, frihet. *Band*, bildligt för *Tväng*, förbindelse, förpligtelse.

1107. **Tvätta. Tvaga. Två. Byka. Bada. Ickölja. Spola. Vaska. Gurgla. Diska. Aftvå. Aftvaga. Aftvätta.** — *Tvätta*, rengöra något med ett flytande ämne, helst vatten, och merendels med till-

hjälp af såpa eller tvål. *Trå, Traga*, d. s. s. 1
 Brukas i fraga om kroppens tvättning. *Byka*,
 orent linne, väf, garn o. s. v., genom kokning
Bada, tvätta kroppen genom dess nedsänkning i
 eller annan vätska, eller begjutning dermed. ,
 öfvergjuta med eller neddoppa uti vatten något,
 rena det. *Spola*, öfverskölja med vatten. Säge
 i sjömansspraket. *Vaska*, tvätta, skölja. Bruka
 som konstterm. *Gurgla sig*, skölja sig i munne
 vatten; som man låter komma ned i svalget, ut
 svälja det. *Diska*, skölja och tvätta orena m
Aftvätta, genom tvättning borttaga orenlighet ifi
 föremåls yta. *Aftvä, Aftvaga*, liktydiga, bruka
 bildligt.

1108. **Tyckas. Synas. Förefalla. Förek**
 — *Tyckas*, säges om det, som väcker blott en
 föreställning. *Synas*, är liktydigt, dock kunna ej
 händelser båda orden utbytas mot hvarandra.
 kan således icke gerna säga: det synes vilja reg
 heller: det tyckes mig godt, i st. f. det synes mi
 Stundom användas liktydigt *Förefalla, Förek*
 hvilka dock nästan alltid åtföljas af ett persone
 nomen. Oriktigt är således att säga: det förefa
 hans tal, som vore han Skåning, i st. f. det tyc
 hans tal etc.

1109. **Tycke. Smak.** — *Tycke*, förestä
 som hvarken kan bevisas eller vederläggas, el
 hvilken man ej kan angifva något skäl. *Smak*
 ligt: i allmänhet liktydigt med *Tycke*, bøjelse; s
 i estetisk mening: förmågan att uppfatta och b
 det sköna och fula.

1110. **Tyda. Uttyda. Förklara. Tolka. U**
Utlägga. Förtydliga. Belysa. Utredda. Lämpa
lämpa. Häntyda. Hänföra. — *Förklara*, gör
 ningen af något klar och tydlig, så att den kan
 och förstås. *Tyda*, tillägga något en viss menin
 tydelse. *Uttyda*, är deraf ett förstärkningsord.
Üttolka, uttyda tal eller skrift på ett främmande
Utlägga, förklara något till alla dess särskilda

å att den dolda meningen af innehållet blir klar. *Förtydliga*, aflägsna allt, som gör meningen af ett uttryck, af en sats o. s. v. dunkel. *Belysa*, sprida ljus öfver en fråga, ett ämne. *Utreda*, bringa reda i något inrekladt, så att man derom kan bilda sig ett klart och bestämdt omdöme. *Lämpa*, *Tillämpa*, gifva något en ådan tydning, att det passar in på någon viss person eller sak. *Häntyda*, *Hänföra*, antyda, att något visst frågavarande står i samband med eller beroende af något annat, eller deruti har sin förklaring.

1111. **Tydlig. Klar. Uppenbar. Redig. Oföräckt. Ohöjd. Påtaglig. Handgriplig. Skenbarlig. Ögonskenlig. Öppendaglig. Dagklar. Solklar. Påfallande. Framstående. Slående.** — *Klar*, kallas i ämne läran en föreställning, da man väl ifrån andra kan skilja det föremål, som man föreställer sig, men ej kan gifva några af dess kännemärken; *Tydlig*, då man kan allenast kan skilja det ifrån andra, utan ock kan gifva de kännemärken, hvarigenom det skiljer sig ifrån andra ting. I dagligt tal göres i allmänhet ingen skillnad mellan Klar och Tydlig; båda dessa ord beteckna å det, som är lätt att uppfatta, begripa, hvars mening icke kan missförstås. *Uppenbar*, säges om det, som är så klart, att meningen genast inses, eller att det af alla lätt begripes. *Redig*, väl ordnad och till följe deraf lätt att uppfatta. *Oförtäckt*, *Ohöjd*, i klara och uttryckliga ord framställd. *Påtaglig*, säges om det, som är så tydligt, att det omöjligen kan missförstås. af en handa betydelse äro äfven *Handgriplig*, *Ögonskenlig*, *Skenbarlig*, *Påfallande*, *Framstående*. Såsom superlativer af Klar kunna anses: *Dagklar*, *Solklar*, *Öppendaglig*. *Slående*, på ett ovederläggligt sätt besående, öfvertygande, bindande.

1112. **Tyna. Tvina. Vissna. Falna.** — *Tyna*, *tvina*, småningom förlora hull och krafter, utan att vara sängliggande sjuk. *Vissna*, förtorka af brist på lifningsaft; äfv. bildligt för Tyna. *Falna*, förblekna.

1113. **Tyngd. Last. Vigt.** — *Tyngd*, alla kroppars dragning till jordens medelpunkt; äfv. någonting

tungt, en tung kropp. *Last*, tyngd, som hvilar uppå eller verkar till att neddraga eller nedtrycka något föremål. *Vigt*, mättet af den tryckning, en kropp utöfvar på en annan, som fullkomligt understöder honom.

1114. **Tyrann. Despot.** — *Despot*, regerande furste, som vid sina regeringsåtgärder allenast rådfragar sin egen vilja. *Tyrann*, grym despot.

1115. **Tyst. Ljudlös.** — *Tyst*, som icke talar. icke låter något ljud höras. *Ljudlös*, som icke har, icke kan frambringa, icke atföljes af något ljud. Jfr. 972.

1116. **Tåla. Lida. Bära. Fördraga. Uthärda. Utstå. Undergå. Genomgå. Öfverstå. Bestå.** — *Lida*, erfara verkningarna af något ondt, vare sig i kroppsligt eller andligt afseende. *Undergå*, lida något svårare ondt, t. ex. undergå straff. *Genomgå*, undergå något långvarigt ondt, t. ex. han har genomgått många pröfningar. *Fördraga*, hafva tillräcklig styrka att utan kännbar skada vara underkastad verkningarna af något ondt. *Tåla*, ståndaktigt fördraga; äfv. i allmänhet liktydigt med *Fördraga*. *Bära*, nyttjas bildligt i bemärkelsen: vara underkastad något ondt, t. ex. bära sin olycka med tålmod. *Uthärda*, *Utstå*, *Öfverstå*, genomgå något långvarigt eller svårare lidande ända till slut, utan att duka under eller förlora tålmodet. Alla dessa verber brukas äfven ofta liktydigt med *Lida* i allmänhet. *Bestå*, lyckligen genomgå någonting svårt eller farligt.

1117. **Tålmod. Tålighet. Tålmodighet. Tål-samhet. Långmodighet. Fördrag. Fördragsamhet.** — *Tålmod*, förmåga eller vana att ståndaktigt bära lidanden; äfv. förmåga eller vana att kunna vänta, utan att tröttna. *Tålighet*, tåligt sinnelag. *Tålmodighet*, *Tålsumhet*, *Fördragsamhet*, egenskapen att hafva tålmod med andras fel och svagheter eller olika tänkesätt. *Fördrag*, utöfvande af fördragsamhetens dygd, t. ex. hafva fördrag med någon. *Långmodighet*, egenskapen att länge, utan att blifva otålig eller vredgas, hafva fördrag med någon.

1118. **Täcka. Hölja. Skyla. Betäcka. Öfverka. Öfverhölja. Öfverskyla. Öfverskygga. Bägga. Beslöja.** — *Hölja*, helt och hållet omsluta något, så att det icke mera kan ses. *Täcka*, egentl. lägga tak på ett hus; i allmänhet: lägga, draga något öfver ett föremål till skydd. *Skyla*, egentl. bringa under skjul, delar bemärkelserna både af *Hölja* och *Täcka*. *Öfverhölja, Öfvertäcka, Öfverskyla*, innefatta ett steg för ett uttryck af motsvarande stamverber. *Betäcka*, helt och hållet täcka. *Öfverskygga*, betäcka med sin skugga. *Bägga, lägga*, till skydd eller förstärkning lägga något öfver ett föremål. *Beslöja*, med slöja eller något dylikt öfverlägga ett föremål, i synnerhet ansigtet.

1119. **Täcke. Täckelse. Betäckning. Hölje. Dölja. Slöja. Larf. Mask. Täckmantel.** — *Betäckning*, något, hvarmed ett föremål är öfverhöljdt, särskles till skydd. *Hölje*, någonting öfverhöljande. *Täckelse*, betäckning, som afser att dölja. *Täcke, tygvecke*, som breddes öfver ett föremål till skydd och bevaring. *Slöja*, täckelse för ansigte och bröst. *Dok, Döljeslöja*. *Täckmantel*, egentl. täckande mantel; brukas endast bildligt i betydelsen af något, som tjänar till att dölja någonting brottsligt eller dåligt. *Larf, Mask*, egentl. en ansigtslik betäckning för ansigtet; brukas bildligt i samma betydelse som *Täckmantel*.

1120. **Täfla. Kappas.** — *Täfla*, anstränga sig till att vinna något, som en eller flere andra äfven sökt. *Kappas*, täfla med någon i snabbhet, i skyndsamhet fullborda något.

1121. **Tält. Tjäll. Kåta.** — *Tält*, flyttbar hydda af väf o. d. *Tjäll*, i äldre målet dermed liktydigt, brukas numera endast i det bibliska språket. *Kåta*, benämning på Lapparnes tält.

1122. **Tända. Antända. Påtända. Upptända. Lätta på.** — *Tända*, göra att något börjar brinna. *Antända*, sätta eld på, t. ex. antända ett hus; blixten tände tornet. *Påtända*, sätta eld på någonting dertill att utbrinna eller bestämdt. *Upptända*, sätta något i brand. *Tutta på*, i folkspråket: anlägga mordbrand.

1123. **Tänka. Föreställa sig. Grunda. Grundera. Vurma. Spekulera.** — *Tänka*, genom standets verksamhet bilda begrepp och samman dem till omdömen och slutsatser. *Tänka på*, forskande rikta förståndets verksamhet på något. *ka*, är äfven i det allmänna språkbruket liktydig *Föreställa sig*, göra sig föreställning om något, tänk er min glädje vid denna underrättelse; för er min sorg. *Grunda*, tänka djupt på något. *Gr* betydelse hafva i hvardagsspråket *Fundera*, *Spel* egentligen främmande ord. *Grubbla*, ifrigt och latligt grunda på något. *Vurma*, grubbla på med dåraktig lidelse. Jfr. 114.

1124. **Tänkespråk. Ordspråk. Ordstäfve.** — *Språk*, minnesvärdt yttrande, ämnadt att i minn vara någon vigtig sanning. *Ordspråk*, tänkespråk i nagra få sinnrika ord innehåller någon allmän regel eller iakttagelse och är allmänt gängse bland folk. *Ordstäfve*, allmänt gängse, sinrikt talesätt tadt af någon särskilt, ofta historisk anledning.

1125. **Tänkvärd. Märkvärdig. Anmärkning. Minnesvärd. Märklig.** — *Tänkvärd*, som förtjänar betänkas, att tagas i öfvervägande. *Märkvärdig* förtjenar mycken uppmärksamhet. *Anmärkning Märklig*, som förtjenar att anmärkas, att fästas i *Minnesvärd*, som förtjenar att ihågkommas.

1126. **Tära. Fräta.** — *Tära*, småningom omärkbart borttaga något af ett ämne, småningom söka, försvaga, medtaga krafterna. *Fräta*, säga syror och dylika skarpa ämnen, som småningom inät upplösa och förstöra andra kroppar. Båda verber nyttjas äfven bildligt.

1127. **Tät. Massiv.** — *Tät*, kallas en fast hvars minsta delar, i förhållande till andra kroppar äro mycket nära intill hvarandra, t. ex. jernet tät kropp, men sandstenen är icke tät. *Massiv*, en fast kropp, som är tät ända genom hela sin inre, ej ihålig, ej fylld inuti med något ämne af ringare

1128. **Tät. Lummig. Yfvig.** — *Tät*, säges om ;, hvars särskilda delar äro nära intill hvarandra, t. ex. skog, tät häck, tät gräs, tät kam. *Lummig*, tät växt med stora löf. *Yfvig*, tät och vidt utbredd, ex. yfvigt skägg.

1129. **Tölp. Lurk. Grobian. Drummel.** — *Tölp*, orstad, ohyfsad, obelevad karl. *Lurk*, rå och tölpig rl. *Grobian*, grof, oborstad människa. *Drummel*, g, lat och värdslös odugling. Samteliga dessa ord höra hvardagsspråket. Jfr. 614.

1130. **Tölpig. Oskicklig. Omanerlig. Tafatt. ymplig. Drumlig. Sjäpig.** — *Oskicklig*, utan skick h vett i umgänge. *Omanerlig*, som ej vet att skicka ; ibland folk. Föga brukligt ord. Följande tillhöra ardagsspråket: *Tafatt*, den som bär sig oskickligt, kvändt at i hvad han förehafver. *Tölpig*, rå och orstad. *Otymplig*, plump, grof. *Drumlig*, trög, lat h värdslös. *Sjäpig*, om fruntimmer: barnslig, tafatt h peplig.

1131. **Tömma. Länsa. Aftömma. Urtömma. Utomma. Medtaga.** — *Tömma*, göra tom. *Länsa*, i mansspråket: göra tom på vatten. *Aftömma*, utslå gon del af ett kärls innehåll; äfv. helt och hållet nma. *Urtömma*, göra ett kärll aldeles tomt. *Utomma*, utgjuta, utslå, utbringa hela innehållet af ett rl o. s. v. *Medtaga*, säges bildligt för: göra tom, ex. resan har medtagit hela min kassa.

U.

1132. **Ugn. Härd. Ässja. Äril. Spisel.** — *Ugn*, fast, muradt rum att deruti upptända och underhålla stark eld. *Härd*, i allmänhet: eldstad; särskilt: stor stad vid smältverk, i smedjor o. s. v. *Ässja*, bläster-, smideshärd. *Äril*, stället i en eldstad, der elden sin plats. *Spisel*, murad eldstad i kök eller bonings-, med större öppning, än en kakelugn har.

1133. **Umbära. Undvara. Sakna. Försaka.** — *Undvara*, vara något förutan, som man behöfver eller blifvit van vid. *Umbära*, hjälpa sig förutan något, som är eller anses sasom ett behof. *Sakna*, smärtsamt känna förlusten af något. *Försaka*, se 15.

1134. **Undanbedja sig. Betacka sig.** — *Undanbedja sig*, bedja att undslippa något. *Betacka sig*, med förklaring af sin tacksamhet undanbedja sig något. Innebär oftast en ironisk mening.

1135. **Undanrödja. Häfva. Upphäfva. Utrota.** — *Undanrödja*, skaffa undan något, som är till hinders eller till skada. *Häfva*, nyttjas ofta bildligt i samma betydelse, t. ex. häfva ett hinder, en svårighet. *Upphäfva*, borttaga laga kraft och verkan af något. *Utrota*, i grund förstöra, helt och hållet afskaffa. Jfr. 9.

1136. **Undantag. Afvikelse. Förbehåll.** — *Afvikelse*, något som afviker fran i allmänhet rådande eller antagna förhållanden. *Undantag*, afvikelse från regel. *Förbehåll*, vilkor, hvarigenom man till sin förman undantager något ifrån den allmänna bestämmelsen.

1137. **Under. Underverk. Järtecken.** — *Under*, händelse, som synes oförklarlig efter naturens lagar och världens vanliga lopp. *Järtecken*, underbar händelse, hvilken betraktas som ett förebud. *Underverk*, handling, som innebär ett under.

1138. **Unergång. Förstöring. Förderf. Fall. Förfall. Obestånd. Ruin.** — *Förstöring*, händelsen att något förstöres (jfr. 367). *Unergång*, upphörande af lif, makt, välgång, anseende, lycka. *Fall*, egentl. d. s. s. fallande, är i bildlig mening liktydigt med *Unergång*. *Förderf*, förderfvadt tillstånd i sedligt hänseende; äf- liktydigt med *Unergång*. olycka. *Ruin*, fullkomlig undergång. *Förfall*, fortskridande till undergång; i hög grad försämradt tillstånd. *Obestånd*, dåligt skick, tillstånd. Jfr. 731.

1139. **Underhandla. Medla. Mäkla. Dagtinga.** — *Underhandla*, framställa förslag, vilkor, i fråga om afslutandet af köp, kontrakt, fred, fördrag o. s. v. *Dagtinga*, underhandla med fiende om uppgifvandet af

ågon befastad ort. Brukas numera mest bildligt. *Medla*, åka att tillvägabringa öfverenskommelse, förlikning. *fåkla*, uppgöra aftal emellan köpare och säljare; äfv. ildligt lika med *Medla*.

1140. **Underlig. Förunderlig. Undransvärd. Beundransvärd. Förundransvärd. Underbar. Besynnerlig.** - *Underlig, Förunderlig*, som väcker förundran. *Förundransvärd*, egnad att väcka förundran. *Beundransvärd*, egnad att väcka en känsla af beundran. *Undransvärd*, motsvarar båda dessa sednare ord. *Underbar*, som sker genom ett under, innebär eller liknar ett under; äfv. högst ovanlig och märkvärdig. *Besynnerlig*, iges om person eller sak, som genom vissa egenheter skiller sig ifrån andra eller afviker ifrån det vanliga. fr. 762.

1141. **Underlydande. Underordnad. Underhållande. Undersåte.** — *Underlydande*, som lyder under en annan. *Undersåte*, innebyggare i en monarkisk stat. *Underhållande*, person, som lyder under en godsherre. *Underordnad*, person af lägre rang, betydighet eller vikt.

1142. **Underrättelse. Tillkännagifvande. Kungörelse. Anmälan. Tidning. Rykte. Nyhet. Glunk. Hum.** — *Tillkännagifvande*, handlingen att gifva kännedom om något. *Underrättelse*, i särskilt afsigt delad kännedom om något. *Kungörelse*, offentligt tillkännagifvande, utgånget ifrån regering eller lagstiftning. *Anmälan*, tillkännagifvande, hvarigenom något anmäles. *Nyhet*, underrättelse om något nytt, som dragit sig. *Tidning*, d. s. s. Nyhet, betyder äfven: på vissa bestämda tider utkommande skrift, innehållande berättelse om nyaste tilldragelser o. s. v. *Rykte*, som allmänt omtalas. *Glunk*, dunkel kännedom om en sak. Endast i talesättet: få glunken om något. *Hum*, tal, yttrande, hvarigenom man får aning, missönska om något förhållande. I talesättet: få nys af något. *Hum*, af någon tillfällig anledning väckt dunkel föreställning om något, som förehafves. I talesättet: få, hafva hum om något.

1143. **Underslef. Lurendrejeri. Smugleri. För-
snillning.** — *För snillning*, det slags tillgrepp, då man genom svek och list tillegnar sig sjelf något af det, som man har om händer eller som blifvit en anförtrödt. *Underslef*, det slags otrohet, da den, som är satt till att bevaka kronans eller enskilt persons fördel, gör sig skyldig till svek och för snillning, hvarigenom deras rätt kränkes. *Smugleri*, förbjudna varors insmygande i landet. *Lurendrejeri*, olöflig in- eller utförsel af förbjudna varor, eller af sådana, som väl äro till införsel tillåtna, men för hvilka icke laglig tull betalas.

1144. **Undersöka. Profva. Probera. Syna. Besigtiga. Pröfva. Granska. Skärskåda. Ransaka. Nagelfara. Vittja, Efterse. Bepröfva. Ompröfva. Genomse. Öfverse. Afsyna. Utsyna.** — *Undersöka*, söka att förskaffa sig kännedom om ett tings väsende, beskaffenhet, sammanhang. *Syna, Besigtiga*, noga undersöka ett tings beskaffenhet, för att finna, om det är sådant, som det enligt lag, författning, föreskrift eller aftal bör vara. *Afsyna*, syna ett verkställt arbete, för att utröna, huruvida det kan godkännas. *Utsyna*, utse och stämpla träd, skog, till fällning. *Vittja*, undersöka utlagd fisk- eller jagtredskap, för att se, om någon fångst erhållits. *Profva, Probera*, undersöka dugligheten, godheten, rätta halten af en sak, eller huruvida ett ting motsvarar ändamalet. *Pröfva*, anställa försök med person eller sak, i afseende på egenskaper, beskaffenhet, tillstånd, halt, värde, duglighet. *Granska*, mycket noga undersöka. *Nagelfara*, på det strängaste granska. *Skärskåda*, moget pröfva och öfverväga. *Ransaka*, såsom domare undersöka de omständigheter, hvilka hänga tillsammans med ett brottmal; äfv. i allmänhet: noga undersöka beskaffenheten af något. *Genomse*, granska något ifrån början till slut. *Efterse*, påse eller genomse något, för att göra sig underrättad om något, som man vill veta. *Öfverse*, genomse något, för att anmärka, rätta eller förbättra. *Bepröfva*, noga pröfva. *Ompröfva*, pröfva en sak till beskaffenhet, förhållande, omständigheter. Mest i rättegångsstil. Jfr. 1021.

1145. **Undervisa. Lära. Visa. Handleda. In-
ra. Utlära.** — *Lära*, bibringa kunskap eller färdig-
het i vetenskap, konst, yrke. Har en vidsträcktare
greppskrets än *Undervisa*, hvarmed i synnerhet menas
att bibringa sådana kunskaper, genom hvilka förståndet
öppnas. *Visa*, på ett åskådligt sätt bibringa en per-
son kunskap om något. *Handleda*, bildligt: visa någon,
uru han bör gå till väga (i afseende å undervisning,
öfstran och lifvets allmänna förhållanden). *Inlära*.
lära en person något, så att han fullkomligt väl kan
det. *Utlära*, lära en annan något, som man ensam kan
lära blott få kunna.

1146. **Undflykt. Föregifvande. Förebärande.
Förevändning. Undskyllan. Undskyllning. Ursäkt.
Omsvep. Svepskäl. Omväg. Omgång. Krokväg. Krum-
bugt. Slingerbult. Kryphål.** — *Föregifvande, Före-
rändande, Förevändning*, tal, hvarigenom man falske-
nen uppger något såsom skäl, för att dölja rätta skälet.
Undflykt, förevändning, hvarigenom man söker und-
gå något. *Undskyllan, Undskyllning, Ursäkt*, brukas
ofta liktydigt med *Förevändning, Undflykt. Omsvep*,
afvikelse i tal eller skrift ifrån hufvudsaken, för att
undvika ett bestämdt svar, en förklaring o. s. v. *Svep-
våg*, diktadt skäl. *Omväg, Omgång, Krokväg*, tal eller
handling, som icke går rakt på saken. *Krumbugt*, i
vardagspråket: listig omväg. *Slingerbult*, i hvardags-
språket: slingrande undflykt. *Kryphål*, säges bildligt i
vardagspråket för *Undflykt, tillflykt*.

1147. **Undra. Beundra. Förundra sig. Förvånas
sig. Förvåna sig. Håpna. Förbluffas. Förhåpna sig.
Förhåpna sig. Förfasa sig. Förkorsa sig.** — *Undra*,
är det slags lifliga känsla, som någonting ovanligt,
öferraskande, besynnerligt väcker hos själen. *Beundra*.
undra eller yttra en angenäm känsla af undran vid
synen af eller tanken på någonting stort, utomordent-
ligt, utmärkt, i högsta måtto förträffligt. *Förundra sig*.
undrar ett stegradt uttryck af *Undra*. *Förvånas* ell.
undras sig, högelingen förundra sig. *Håpna*, blifva
först bestört. *Förhåpna sig*, är ett stegringsord af

Häpna. *Förhisna sig, Förfasa sig, Förkorsa sig*, sägas i hvardagsspråket, för att beteckna högsta möjliga grad af förundran. *Förbluffas*, blifva alldeles försagd af förvaning, häpenhet.

1148. **Undvika. Väja. Undfly. Sky. Kringgå. Undgå. Undslippa. Undkomma.** — *Undvika*, vika undan, för att ej möta, träffa tillsammans med någon; hålla sig undan ifrån person eller sak; äfv. söka att förekomma något. *Väja*, gå eller åka så, att man undviker något föremål; äfv. bildligt för Undvika. *Undfly*, söka att rädda sig undan någonting hotande, farligt eller skadligt. *Sky*, innebär ett stegradt uttryck af Undvika, Undfly. *Kringgå*, bildligt uttryck: genom listiga omsvep, lagvrängning o. s. v. undvika eller frigöra sig ifrån något. *Undkomma, Undslippa, Undgå*, rädda sig eller slippa undan ifrån något, som man fruktar. *Undslippa, Undgå*, hafva derjemte samma betydelse som Undvika, t. ex. jag kan ej undslippa att gå dit; ni kan ej undgå att besöka honom.

1149. **Uppbära. Upptaga. Uttaga. Indrifva.** — *Uppbära*, emottaga något, som skall betalas, erläggas. *Upptaga, Uttaga*, infinna sig på ett ställe, hos en person, för att uppbära penningar. *Indrifva*, kräfva betalningsskyldiga personer och uppbära, hvad de erlägga. Säges om skatter och skuldfordringar.

1150. **Uppenbara. Uppdaga. Upptäcka. Röja. Blotta. Förråda. Yppa. Öppna.** — *Uppenbara*, göra uppenbar. *Uppdaga*, lägga i öppen dag, göra alldeles uppenbar. *Upptäcka*, få eller meddela kännedom om något, som hallits hemligt. *Röja*, uppenbara en persons hemliga anläggning, afsigt, förehafvande, brott o. s. v. *Blotta*, bildligt uttryck, liktydigt med Röja, Uppenbara. *Yppa*, i förtroende säga en person något, som man hållit inom sig. *Öppna*, bildligt uttryck, i vissa talesätt liktydigt med Yppa, t. ex. öppna sitt hjerta för en vän. *Förråda*, med eller utan afsigt yppa något, som man bort förtiga.

1151. **Uppfostra. Fostra. Upptukta. Uppföda.** — *Uppföda*, gifva näring och vård åt barn eller åt

urs ungar, tills de växt upp. *Fostru*, gifva ett barn ring och vård. *Uppfostra*, bemöda sig att utveckla i fullkomna kropps- och själskrafter hos barn och ungdom. *Upptukta*, uppfostra till goda seder, hålla till lit och ordning.

1152. **Uppföra sig. Bete sig. Skicka sig. Ställa sig. Begå sig. Bära sig åt. Förhålla sig. Förfara sig.** — *Bete sig*, gå till väga på något visst sätt. *Bära sig åt*, ges både i fysisk och moralisk mening. *Bära sig åt*, med liktydigt, tillhör hvardagsspråket. *Förfara sig*, gå till väga på något visst sätt vid en förrättning eller i något handlingsätt. *Förhålla sig*, gå till väga i något ekommande fall; äfv. liktydigt med *Uppföra sig*, bete sig i sitt handlingsätt, i sättet att bemöta andra. *Ställa sig*, bete sig i sätt att vara eller i sitt handlingsätt. *Ställa sig*, bete sig i förekommande fall, i förhållande till andra. *Begå sig*, ställa sig på något visst sätt. *Handla*, bete sig på något visst sätt i sedvänseende.

1153. **Uppkomma. Tillkomma. Uppstå. Uppbryta. Födas. Alstras. Yppa sig. Utbrista. Utbryta.** — *Uppkomma*, börja att vara till eller att verka. *Tillkomma*, få tillvarelse. *Uppstå*, *Uppstiga*, bildliga uttryck, i allmänhet liktydiga med *Uppkomma*. *Utbryta*, *utbrista*, plötsligt och med häftighet börja, t. ex. en storm utbrast, krig utbryter snart. *Yppa sig*, säges om vållanden, omständigheter o. d., som förete sig, komma till. *Födas*, (om barn och djurs ungar) frambringas i världen ur moderlifvet. *Alstras*, (om växter) börja växa ur frö, rot, lök o. s. v.

1154. **Uppläsa. Föreläsa. Föredraga. Upprabbla.** — *Uppläsa*, läsa högt något skrivet, tryckt eller uttalat. *Upprabbla*, fort och tanklöst uppläsa något till. *Föreläsa*, läsa något högt för en annan; äfv. i universitet) gifva offentlig undervisning i ett ämne. *Föredraga*, uppläsa något (tal, afhandling, berättelse o. s. v.) i ett sällskap, till nytta eller nöje.

1155. **Uppmärksamhet. Påpasslighet. Deltagan-afseende. Uppseende. Intresse.** — *Uppmärksamhet*,

tankens oafslätliga riktning på ett föremål, för att vinna noggrannare kunskap derom eller bättre ernå dermed äsyftade ändamål; äfv. aktgifvande på hvarje tillfälle att vara en person till tjenst. *Påpasslighet*, egenskapen att alltid uppmärksamt passa på (i tjensteförhållande o. s. v.). *Deltagande*, lifvad uppmärksamhet, lifvad häg, t. ex. följa något med deltagande. *Afseende*, förhållandet att man fäster uppmärksamhet vid, tager något i betraktande, t. ex. denna invändning förtjenar intet afseende. *Uppseende*, stor uppmärksamhet, som person eller sak framkallar hos allmänheten eller hos en samling af personer. *Intresse*, främmande ord, som bemärker: lifligt deltagande, spänd uppmärksamhet.

1156. **Upprepa. Förnya. Omsäga. Omtaga. Omtugga. Idisla.** — *Förnya*, göra liksom ny, gifva ny kraft eller giltighet; äfv. liktydigt med *Upprepa*, åter säga, yttra, skriva, föredraga något. *Omsäga*, upprepa någonting sagdt. *Omtaga*, upprepa från början, t. ex. omtaga ett musikstycke. *Omtugga*, i hvardagsspråket: alltjemt tala om ett och samma, ständigt återkomma till samma ämne. *Idisla*, bildligt uttryck: omsäga, hvad förut blifvit sagdt; begagna förut yttrade tankar, idéer.

1157. **Uppriktig. Öppen. Öppenhjertig. Oförbehållsam. Rättfram. Oförställd. Okonstlad. Hjertlig. Innerlig. Hjertinnerlig.** — *Uppriktig*, kallas den, som talar och handlar i öfverensstämmelse med sitt hjertas tankar. *Öppen, Öppenhjertig*, fallen för att säga allt hvad man tänker. *Oförbehållsam*, den, som ej af försigtighet håller inne med det, han vet eller tänker. *Rättfram*, uppriktig och utan omsvep i tal och handling. *Oförställd*, ej förställd. *Okonstlad*, ej tillgjord. *Hjertlig*, full af sann och uppriktig välvilja. *Innerlig*, som går af hjertat, ganska hjertlig. *Hjertinnerlig*, i högsta måtto hjertlig.

1158. **Uppror. Resning. Uppresning. Revolution. Upplopp. Tumult. Kravall. Myteri.** — *Uppror*, händelsen, då ett helt folk eller en stor del deraf med väpnad makt sätter sig upp emot sin öfverhet, för att tillvägabringa en ändring i regeringen. *Resning, Upp-*

ning, händelsen då ett folk, eller innebyggarna i en vins, i ett distrikt, med väpnad makt uppträda mot förtryckande öfverhet, i afsigt att förskaffa sig bättre i sin belägenhet. *Revolution*, statshvälfning, den benämnde statsformens omstörtande. *Upplopp*, tillfällig omanskockning af folkhopar, som göra polismakten tstånd, men utan upproriskt syfte. *Myteri*, sammanledning af manskap emot sitt befäl. *Tumult*, vildt i stormande upplopp i större skala. *Kravall*, litet upplopp af kort varaktighet. *Revolution*, *Myteri*, *mult*, *Kravall*, äro alla af främmande ursprung.

1159. **Uppröra. Röra. Beveka. Skaka. Upprika. Gripa.** — *Röra*, väcka känslor af sorg, medande, ånger o. s. v. i ens hjerta. *Beveka*, medelst orer eller rörande skäl, föreställningar o. s. v. inverka drande på en persons sinne, att förmå honom till got. *Uppröra*, bildligt uttryck: försätta ens sinne i tstånd af svallande känslor. *Skaka*, bildligt: häft uppröra. *Uppskaka*, förstärkningsord af *Skaka*. *ipa*, bildligt: våldsamt inverka på sinnet.

1160. **Uppstudsig. Motsträfvig. Gensträfvig. Motinstig. Genstörtig. Gensvarig. Uppkäftig. Stursk. edsk. Trilsk. Upprorisk. Rebellisk.** — *Motsträfvig. nsträfvig, Motspänsig*, som sträfvär emot, ej vill a. *Genstörtig*, har i äldre språket samma betydelse n *Motsträfvig*. *Uppstudsig*, som sätter sig upp emot erhet, laglig myndighet, förman eller husbonde. *Stursk, tsig* och *uppstudsig*. *Gensvarig*, som ger sturska svar. *pkäftig*, i folk- och hvardagsspråket: grälig och stursk. *edsk*, som hårdnackadt vägrar att lyda, att rätta sig er befallning, lag, domslut o. s. v. *Trilsk*, i folk- i hvardagsspråket, liktydigt med *Tredsk*. *Upprorisk*, n gör uppror eller är fallen därför. *Rebellisk*, främnde ord af enahanda betydelse som det förra. Jfr. 3 och 765.

1161. **Uppsåt. Afsigt. Syfte. Mål. Syftemål. damål. Ögonmärke.** — *Mål*, egentl. det, som man ter att träffa med kast, skott o. s. v.; äfv. bildligt: nävisst föresatt, som bör uppnås eller utföras. *Syfte*,

Syftemål, *Ögonmärke*, hvad som åsyftas med en ling. *Ändamål*, det slutliga syftemålet med en ling. *Afsigt*, viljans själfmedvetna riktning till visst syftemål. *Uppsåt*, afsigten vid en hand sedligt afseende.

1162. **Upptäcka. Uppfinna.** — *Upptäcka*, i något, som väl redan funnits till, men icke varit *Uppfinna*, uttänka något, som förut ej funnits till begagna det för något visst ändamål. Jfr. 250 och

1163. **Urarta. Försämras. Förvärras. Vanslägtas.** — *Försämras*, *Förvärras*, blifva värre. *Urarta*, blifva sämre till art, beskaffenhet. *artas*, *urarta* i sedligt afseende. *Vanslägtas*, sämre än släkten.

1164. **Ursäkta. Ursaka. Urskulda. Und sig. Rättfärdiga. Bemantla.** — *Urskulda*, fritaga skuld eller tillräknande. *Ursäkta*, anföra skäl till urskuldande. *Ursaka*, i äldre språket liktydig Ursäkta. *Undskylla sig*, ursäkta sig med att skilja något. *Rättfärdiga*, visa, att någon är oskyldig i anklagelse eller beskyllning, att han handlat rätt i att något är med rätt öfverensstämmande. *Ben* se 322.

1165. **Utarma. Utblotta. Utsuga.** — *Utarma*, göra fattig. *Utblotta*, alldeles beröfva en något utfattig. *Utsuga*, bildligt uttryck: genom förtryck pressningar, betungande skatter utarma.

1166. **Utelemna. Utesluta. Utskjuta. Uförbigå. Öfverhoppa.** — *Utelemna*, ej upptaga inför i bok, skrift o. s. v. *Utesluta*, borttaga ur skrift, ur räkning o. s. v.; äfv. förvisa någon samfund. I denna sednare bemärkelse instämms *skjuta*. *Utstöta*, våldsamt eller skymfligt utesluta ur ett samfund. *Förbigå*, *Öfverhoppa*, bildligt: något utan uppmärksamhet och öfvergå till något

1167. **Utforska. Utspana. Utleta. Utrå. Utröna. Utspeja. Utspionera. Uppspana. Uppspåra. Uppsnoka.** — *Upptäcka*, komma till skap om något, som hålles hemligt. *Utforska*,

rskning finna. *Utleta*, med mycken möda leta sig till anskap om något. *Utransaka*, så noga ransaka något, att man derom erhåller fullkomlig kännedom. *Utröna*, genom rön, försök, erfarenhet komma till kännedom om något. *Utspeja*, *Utspionera*, genom spejande, spionering, utleta, utforska. *Utspana*, genom spaning, anställda efterforskningar, utleta något. *Uppspana*, genom spaning upptäcka. Är nästan liktydigt med *Utspana*. *Uppspåra*, egentl. genom spårande uppsöka, och *Uppspåra*, egentl. vädra upp, brukas begge, bildligt, i samma betydelse som *Utspana*.

1168. **Utföra. Verkställa. Genomdrifva. Bedrifva. Utagera.** — *Verkställa*, sätta i verket och fullbrända något. *Utföra*, bringa en sak, ett uppdrag, ett betag till afsedt mål. *Genomdrifva*, genom tjenliga medel uträtta, att en sak, som beror af andras afgörande, vinner framgång. *Bedrifva*, med drift och ihärdigt genomdrifva något. *Utagera*, utföra till slut en sak, en rättegång o. s. v.

1169. **Utgift. Kostnad. Bekostnad.** — *Utgift*, utgifter, som utgifvas af en person, ur en kassa o. s. v. *Kostnad*, utgift för person eller sak. *Bekostnad*, erforderliga utgifter i och för någon viss sak, något visst betag.

1170. **Utgöra. Bilda. Formera. Bestå af. Uppgå. Belöpa sig. Bestiga sig.** — *Utgöra*, tillsammans bilda, utforma, vara någonting helt. I enahanda bemärkelse brukas äfven ofta *Bilda*, *Formera*. *Bestå af*, innehålla af sina beståndsdelar. *Bestiga sig*, *Belöpa sig*, *Uppgå*, utgå, tillsammans utgöra något visst antal, någon viss myckenhet eller sammanlagd summa.

1171. **Utnämna. Tillsätta. Anställa. Förordna. Tillförordna. Utse. Befordra. Upphöja.** — *Tillsätta*, utse, taga en person till förrättande af de göromål, som tillhöra något embete, någon tjenst, syssla eller befattning. *Anställa*, låta någon få öfvertaga en offentlig eller skilt, helst underordnad, tjenstbefattning. *Förordna*, utse, tillsätta en person till någon befattning, helst af tillfällig beskaffenhet. *Tillförordna*, för tillfället förordna

nagon att sköta en tjänst, förrätta ett uppdrag o. s. v. *Utnämna*, offentliggen tillkännagifva, att en person är tillsatt till ett embete, en syssla, ett befäl. *Utsä*, utvälja och antaga till embete, tjänst, befattning, uppdrag o. s. v. *Befordra*, låta någon tillträda högre tjänst eller embete. *Upphöja*, förlåna hög titel eller värdighet.

1172. **Utplåna. Borttaga. Uttaga. Urtaga. Ustryka. Utradera.** — *Borttaga*, göra, att något alldeles försvinner ifrån ett föremåls yta, ifrån något samladt helt, t. ex. borttaga fläckar, finnar, fel i en skrift. o. s. v. *Urtaga*, *Uttaga*, borttaga färg, fläckar o. d. ifrån ytan af ett föremål. *Utplåna*, göra, att något skrifvet, tryckt, tecknad, ritadt o. s. v. ej mera kan läsas eller urskiljas. *Ustryka*, genom dragning af streck med penna eller medelst svamp o. s. v. utplåna. *Utradera*, genom radering utplåna.

1173. **Utrymme. Spelrum. Svängrum.** — *Utrymme*, fritt, öppet rum, tillräckligt för något visst ändamål. *Spelrum*, rum, i hvilket en kropp kan fritt och obehindradt röra sig. *Svängrum*, rum, utrymme för svängning; bildligt: godt utrymme.

1274. **Utseende. Anseende. Yta.** — *Yta*, den yttre utsträckningen af en kropp, af ett föremål. *Utseende*, den form, hvarunder något visar sig för ögat; fig. det sätt, hvarpå något framställer sig för tanken, omdömet, inbillningen. *Anseende*, en persons utseende, en saks synbara beskaffenhet, t. ex. döma efter utvertes anseendet, gifva sig anseende af lärd.

1175. **Utstaka. Utmärka. Beteckna.** — *Utmärka*, genom märke göra någonting igenkänneligt. *Beteckna*, med särskilt tecken utmärka något. *Utstaka*, med stakar, pålar o. s. v. utmärka linie, gräns m. m.

1176. **Utsträckning. Vidd. Omfång. Omfattning. Omkrets. Sfer.** — *Utsträckning*, förhållandet af något utsträcker sig i längd, i bredd eller öfver en yta. *Vidd*, längden af ytterlinien rundt omkring en yta eller en kropp. *Omkrets*, gränslinie, som omsluter en yta eller en kropp. *Omfång*, hela vidden rundt omkring af ett föremål; äfv. fig. liktydigt med *Omfattning*, allt

d som innehålles, innefattas uti något, t. ex. hela enskapsens omfång. *Sfer*, främmande ord, brukas ligt för *Vidd*, *Omfång*.

1177. **Uttrycklig. Formlig.** — *Uttrycklig*, med ämda och tydliga ord uttryckt. *Formlig*, som sker i iakttagande af vederbörliga formaliteter i laga form; liktydigt med *Uttrycklig*, t. ex. en formlig bekännelse.

1178. **Utveckla. Afhandla. Behandla.** — *Utveckla*, utl. utbreda något hopveckladt; fig. omständligt fram- la, förklara något ifrån början till slut. *Afhandla*, ersöka och utveckla ett ämne i muntligt föredrag i skrift. *Behandla*, utveckla och framställa eller ra ett vittert, vetenskapligt eller konstnärligt ämne.

V.

1179. **Vacker. Fager. Däglig. Täck. Skön. gande. Fin. Nätt. Artig. Näpen. Söt. Älsk- l. Retande. Förtrollande. Förtjusande.** — *Skön*, genom fullkomlighet i det yttre väcker högsta väl- g. *Vacker*, är en lägre grad af det Sköna. *Vackert* let, som väl gör ett ganska behagligt intryck på et, men dock saknar den harmoni och regelbunden- som utgöra vilkor för det Sköna. *Täck*, är en lägre grad af det Sköna, och utmärker det, som är i allmänhet och öfvervägande *Vackert*, men der- e har någon tillblandning af det *Fula*, och med g förenar en viss sinlig retelse. *Intagande*, som m fågning och behag gör ett djupt intryck på käns- *Förtjusande*, *Förtrollande*, i högsta måtto intae. *Retande*, som genom fågning, sprittande lif och läkt af behagsjuka retar sinnen. *Älskvärd*, som många yttre behag i förening med hjertats godhet, derföre är värd att älskas. För *Älskvärd* säges i dagsspråket oftast *Söt. Fager*, i äldre språket lika *Vacker*, likasom *Däglig* med *Skön. Näpen*, små- *Nätt*, liten, täck och finbildad. *Fin*, för skönhets-

sinnet behaglig genom frånvaro af allt groft, rått och hvardagligt. *Artig*, säges stundom för Täck, Intagande, t. ex. ett litet allt för artig barn. Jfr. 76.

1180. **Vacklande. Ostadig. Rank. Rankig.** — *Ostadig*, som saknar stadga. *Vacklande*, som står eller går ostadigt; fig. obeslutsam, vankelmodig. *Rankig*, som står ostadigt, vacklar af och an. Säges endast om sak. *Rank*, brukas i samma bemärkelse om större och mindre farkoster.

1181. **Vaja. Svaja. Fladdra.** — *Vaja*, drivas af vinden af och an, hit och dit. Säges om flaggor, vimplar o. d. *Svaja*, har samma bemärkelse, brukas äfven om fanor, och säges tillika om fartyg, när de af vind eller ström sättas i en bågformig rörelse kring ankaret. *Fladdra*, är äfven liktydigt, men har vidsträcktare användning. Så säges t. ex.: elden, ljuset fladdrar, fladdrande här, m. m.

1182. **Vakt. Bevakning. Betäckning.** — *Vakt*, förhållandet att person eller sak vaktas. *Bevakning*, förhållandet, att en person hålles under särskilt uppsigt, på det han ej må aflägsna sig, eller att särskilt tillsyn egnas åt någon sak eller något ställe, till förekommande och afvärjande af obehörigt intrång eller af olagligheter. *Betäckning*, skydd af åtföljande beväpnad trupp eller fartyg emot fiendtligt anfall.

1183. **Vakt. Post. Förpost. Fältvakt. Piket. Patrull. Rond.** — *Vakt*, vaktande person, vaktande manskap eller trupp. *Post*, till vakthållning utställd soldat eller liten trupp. *Fältvakt*, vakt, som utställes i fält, till skydd för läger o. s. v. *Förpost*, soldat, utställd på post närmast intill fienden. *Piket*, en trupp soldater, färdig att rycka ut vid första tecken. *Patrull*, nattvakt af soldater i en stad. *Rond*, trupp med befäl, som visiterar vakterna.

1184. **Val. Urval. Omval.** — *Val*, handlingen eller förrättningen att välja. *Omval*, förnyadt val. *Urval*, utväljande af det bästa; äfv. det utvalda bästa af något.

1185. **Vals. Kaffe. Val. Rulle. Trissa.** — *Vals*, trind, aflång, öfverallt jemntjock kropp, i synnerhet då

n är rörlig kring sin axel. *Kafte*, kort, tjock vals, lig omkring sin axel och med handtag i begge ändrar. *d*, kort, trind stång. *Rulle*, skifva eller vals, som rader sig omkring sin axel; äfv. vals, hvarpå något prullas. *Trissa*, rund svarfvad skifva.

1186. **Vana. Bruk. Skick. Art. Lag. Sed. dvana. Plägsed. Sätt. Vis. Mod.** — *Vana*, en som oftare upprepande af samma handling erhållen dighet eller bøjelse att upprepa den samma. *Bruk*, lertaget sätt att lefva eller handla. *Sed*, enskilt eller mänt antagen vana i lefnadssätt och uppförande. *dvana*, *Plägsed*, allmänt antagen vana, som iakttages samhälls- eller umgängslifvet. *Sätt*, *Vis*, *Skick*, *Art*, *ig*, nyttjas ofta liktydigt med *Vana*, *Bruk*. *Mod* (fröde), föränderligt bruk, beroende af smak och nyck.

1187. **Vanheder. Skam. Vanära. Nesa. Skamck.** — *Skam*, något att blygas för. *Vanheder*, *Vanära*, got, som skämmer ens heder, ära, goda namn och öfver. *Nesa*, någonting i högsta grad vanhedrande. *amflück*, stor skam, som man ådragit sig genom någon lärande handling. Jfr. 884 och 903.

1188. **Vanhederlig. Vanärande. Skamlig. Skändlig.** *Skamlig*, som medför skam. *Vanhederlig*, *Vanärande*, som medför vanheder, vanära. *Skändlig*, i första mätto vanärande, ytterst skamlig. Jfr. 927.

1189. **Vanhedra. Vanära. Kränka. Skända. öcka. Befäcka. Besudla.** — *Vanhedra*, *Vanära*, bringa ens heder, bringa vanheder, vanära. *Kränka*, sätta en persons goda namn och rykte; äfv. förföra mö. *Skända*, nedrigt smäda, svärta; äfv. förföra en. För *Vanhedra* nyttjas ofta bildligt *Fläcka*, *Beka*, *Besudla*.

1190. **Vank. Lyte. Skavank.** — *Vank*, brist i kroppsligt afseende. *Lyte*, yttre kroppsfel, kroppsskada. I dessa ord nyttjas äfven bildligt om andliga fel och brister. *Skavank*, egentl. kroppsskada, verkad genom skafning. Brukas äfven i allmänhet för *Lyte*, kroppsskada, men aldrig om andliga brister.

1191. **Vanka. Vackla. Bunka. Vicka. Kränga. Gunga. Vagga. Ragla. Tumla. Vingla.** — *Vanka* gå på det sätt, att man lutar kroppen än åt ena sidan än åt den andra. *Vackla*, röras hit och dit af en punkt på fasthet. *Bunka*, röra sig helt litet af och an. *Vicka* säges om ett föremål, som af brist på stadig punkt hastigt far öfver åt ena sidan. *Kränga*, (fartyg) luta åt sidan. *Gunga*, röras upp och ned svängas omkring i en cirkel. *Vagga*, röra sig fram tillbaka i båg rörelse fran ena sidan till den andra. *Ragla*, vackla hit och dit som en drucken. *Tumla* komma farande med en ytterst vacklande gång. *Vingla* säges om fallande, långa och smala kroppar, som under fallet vända sig om, upp och ned, åt alla håll; vackla hit och dit.

1192. **Vanlig. Bruklig. Sedvanlig. Öffig. Hjärtlig. Daglig. Alldaglig. Allmän. Gångbar. Gångse.** *Vanlig*, som är eller sker efter vana eller sed; äfven i allmänhet finnes, förekommer, brukas. *Bruklig*, allmänt brukas. *Sedvanlig*, bruklig till följe af vana. *Öffig*, vedertagen såsom bruk, sedvana. *Hjärtlig*, *Daglig*, *Alldaglig*, som hvarje dag eller ganska ofta inträffar, upprepas. *Allmän*, som öfverallt brukas, kommer eller användes. *Gångse*, allmänt rådande, spridd, gällande, antagen. *Gångbar*, allmänt sett eller gällande. Brukas i synnerhet om mynt, pris sjukdomar.

1193. **Vanmakt. Svimming. Svindel.** — *Vanmakt* plötsligt, men öfvergående afbrott i lifsverksamhet jemte fullkomlig frånvaro af medvetandet. *Svimming* en lindrigare art af vanmakt, med bibehållen sans och oförändrad puls. *Svindling*, hastigt påkommen yrsel, med susning för öronen och sinnesförvirring.

1194. **Vanpryda. Misspryda. Misskläda. Vanställa.** — *Misspryda*, *Vanpryda*, illa pryda. *Misskläda* säges om klädesplagg, som icke sitta väl, ge ett utseende. Alla dessa verber brukas bildligt för: passa, illa anstä. *Vanställa*, förändra en persons

ende, så att han endast med svårighet kan igenkän-
 as; äfv. gifva fult utseende.

1195. **Vanvett. Vansinne. Vansinnighet. Galen-
 tap. Ursinne. Ursinnighet. Raseri. Sinnesförvir-
 ng. Sinnesrubbing. Sinnessjukdom. Sinnessvaghet.
 ånighet.** — *Sinnessjukdom*, sjukligt tillstånd, då sjä-
 ns verksamhet, vanligen utan feber, är varaktigt
 örd och förnuftets bruk i mer eller mindre mån
 ämmadt. *Sinnesförvirring*, tillfälligt eller varaktigt
 jällstillstånd, hvarunder människan icke förmår att
 änka redigt. *Sinnesrubbing*, svårare art af varaktig
 innesförvirring, då själens verksamhet är väsendtligen
 ubbad. *Vansinne, Vansinnighet*, det människans till-
 tånd, då förnuftets ljus upphört och lemnat rum för
 äbillningskraftens förvirrande spel. *Vanvett, sinnes-
 sjukdom*, som skiljer sig deruti från Vansinne, att den
 ttrar sig genom en mängd af osammanhängande, orim-
 ga idéer, hvaremot Vansinnet ofta är tyst och tank-
 st. *Galenskap*, till högsta grad stegradt vanvett.
rsinne, Ursinnighet, vansinne i förening med men-
 skohat och ett våldsamt lynne. *Raseri, ursinne*,
 gradt till högsta grad af vildhet och fiendtlighet emot
 t omgifvande. *Sinnesvaghet, Fånighet*, m. fl., förstås
 t af de motsvarande adjektiven; jfr. 869.

1196. **Vanvårda. Vansköta. Missvårda. Van-
 fda. Vanrykta. Vårdslösa. Försumma.** — *För-
 mma*, underlåta att sköta eller sysselsätta sig med
 got, som bör göras, förrättas, iakttagas, eller ock
 rat egna otillräcklig uppmärksamhet. *Vårdslösa*, ej
 nna nödig vård, omsorg, uppmärksamhet åt något,
 m man är pliktig att vårda sig om. *Vanvårda*,
äsvårda, illa vårda. *Vansköta, Vanrykta, Vanhäfda*,
 a sköta, illa häfda.

1197. **Vapen. Gevär.** — *Vapen*, hvarje slags
 skap till anfall eller försvar. *Gevär*, hvarje slags
 ndvapen, i synnerhet skjutvapen, som bäres med hand.

1198. **Vapenhvila. Vapenstillstånd. Stillestånd.**
Vapenhvila, af krigförande makter aftalad, för viss
 stäm, kortare tid gällande, ömsesidig inställelse af

fiendtligheterna. *Vapenstillestånd, Stillestånd*, af krigförande makter öfverenskommen inställelse af fiendtligheterna under en viss bestämd längre tid, hvarunder fredstillstånd äger rum, men efter hvars förlopp kriget åter fortsättes, i fall icke dessförinnan fred blifvit afslutad.

1199. **Vara. Gods. Varugods. Kram.** — *Vara*, hvarje rörligt ting, som göres till föremål för handeln. *Gods, Varugods*, varor, som forslas eller fraktas. *Kram*, hvarjehanda varor, som tillhöra minuthandeln och säljas i öppen salubod.

1200. **Vara. Förefinnas. Finnas. Gifvas. Befinna sig. Befinnas.** — *Vara*, uttrycker, att något tänkes såsom verkligt, såsom motsatt det icke varande; äfv. liktydigt med *Finnas, Gifvas*, vara till, vara möjlig, kunna anträffas. *Förefinnas*, är det samma som *Finnas*, men brukas sällan och endast i skriftspråket. *Befinna sig* ell. *Befinnas*, vara i något visst tillstånd eller förhållande. *Befinna sig*, betyder äfven: Vistas eller uppehålla sig för tillfället på något visst ställe.

1201. **Vara. Fortvara. Fortfara. Fortgå. Räcka. Pågå. Påstå. Bibehålla sig. Bestå. Hålla sig.** — *Fortfara*, ej upphöra att vara, att verka eller handla. *Fortvara, Vara, Räcka*, fortfara att vara till, framgent fortfara, fortsättas. *Fortgå*, oafbrutet fortsättas. *Påstå, Pågå*, hafva afseende på den tidsföljd, hvarunder en handling, en förrättning, ett företag, en verkning fortgår. *Bibehålla sig*, fortfara att hafva ett oförändradt, oskadadt skick. *Bestå*, till betydelsen lika, nyttjas icke gerna om naturalster. *Hålla sig*, (om frukt, bär o. d.) förblifva oskadd.

1202. **Varm. Het. Hetsig. Eldig. Ijum.** — *Varm*, som har värme, gifver värme ifrån sig. *Het*, som har eller ger ifrån sig en hög grad af värme. *Hetsig*, säges om födoämnen eller drycker, som förorsaka stark hetta i kroppen, t. ex. hetsiga kryddor. hetsigt vin. Betyder äfven: upphettad eller åtföljd af stark hetta, t. ex. hetsigt blod, hetsig feber. *Eldig*, egentl. som har mycken eld, brukas endast bildligt för:

ka liffig, t. ex. eldig häst, eldiga ögon. *Ljum*, kännes blott helt litet varm. Jfr. 797.

1203. **Veck. Rynka. Skrynka.** — *Veck*, viket e; märke efter vikning. *Rynka*, helt smalt, men t veck på klädespersedlar eller på ansigtshuden. *mka*, helt litet veck på ytan af ett föremål.

1204. **Veckla. Linda. Vinda. Vira. Svepa. a. Vefva. Fläta. Slinga.** — *Veckla*, lägga någonmjukt flera hvarf omkring ett föremål. Brukas ig annat än i förbindelse med partiklar, t. ex. *la* af, in o. s. v. *Linda*, veckla band, bindel, e o. d. omkring ett föremål. *Vefva*, *Vepa*, i hvarspråket: veckla in eller om. *Svepa*, veckla något omkring ett föremål, så att det alldeles betäckes. *da*, dreja, linda tåg, rep o. d. omkring ett föremål. *i*, tätt omlinda med någonting trådformigt. *Fläta*, viss ordning veckla långa, jemnsnala, böjliga före- in uti och om hvarandra, så att de tillsammans i ett slags jemn och platt väfnad. *Slinga*, kretsigt fläta in i hvartannat.

1205. **Ved. Trä. Virke. Timmer.** — *Trä*, den af ett träd, som är emellan barken och mergen; större stycke af ett träd, till byggnads- ell. skepps- e. *Ved*, den hufvudsakliga delen af stammen hos och buskar, emellan bastet och mergen; äfv. af hugget eller sågadt bränsle. *Virke*, trä till byggnad · slöjd. *Timmer*, groft byggnadsvirke.

1206. **Vedergälla. Gällda. Löna. Aflöna. Be- .. Återgällda.** — *Gällda*, betala, och *Löna*, gifva ågon dess lön, brukas bildligt i samma bemärkelse *Vedergälla*, för godt eller ondt gifva någon lika motsatsen tillbaka. *Återgällda*, egentl. återbetala, samma betydelse, men kan icke hafva person till nål. *Belöna*, gifva en person något såsom bevis erkänsla eller till uppmuntran, utmärkelse eller rsbevisning för någon berömlig handling, för ett te, en tjänst o. s. v.; äfv. liktydigt med *Vedergälla. na*, tilldela lön för tjänst eller arbete.

1207. **Vek. Känslig. Lättrörd. Ömtålig.**
lig. Klemig. Veksint. Vekhjertad. Känslöfull.
mild. Blödig. Blödhjertad. Blödsint. Qvinlig.
ig. Peplig. Pjoskig. Pjåkig. — *Vek*, egent
lätt vikes, böjes; bildligt: som har en svag ka
för mycket eftergifven. *Lättrörd*, som lätt em
intryck; äfv. lätt rörd till medlidande, deltagande
Känslig, lätt tillgänglig för intryck på känsl
känslan; äfv. deltagande, medlidsam. *Ömtålig*,
tål mycket, i hög grad känslig. *Veklig*, i hö
ömtålig för obehagliga intryck. *Klemig*, ömtåli
seende på helsa, smak, tycken. *Blödig*, *Blödh*
Blödsint, *Vekhjertad*, *Veksint*, vek till sinnes, lä
af andras lidande. *Känslöfull*, som har mycken
Qvinlig, qvinligt vek. *Gråtmild*, fallen för att
vid minsta anledning, till följe af öfverdrifven l
vekhhet. *Pjunkig*, fallen för att klaga öfver obe
heter eller något inbilladt ondt. Till hvardagss
höra: *Peplig*, smått pjunkig; *Pjåkig*, barnsligt
ömtålig eller klemig; *Pjoskig*, som lägger allt fö
ken vikt på småsaker. Jfr. 398 och 955.

1208. **Verka. Beverka. Orsaka. Förca**
Vålla. Förvålla. Medföra. Föranleda. Tills
Ådraga. Åbringa. Inverka. Medverka.
Uppväcka. Anstifta. Bringa. Framkalla. F
Föda. Fostra. Alstra. — *Verka*, frambringa f
ringar i ett tings tillstånd; (om person) bemöd
och för ett ändamåls uppnående. *Orsaka*, *Förca*
vara orsak till frambringandet af någon verkan.
Förvålla, vara skuld till något. *Beverka*, åstadl
någon viss verkan. *Föranleda*, gifva anledning
got. *Medföra*, bildligt uttryck: hafva till följd.
ga, *Ådraga*, såsom följd medföra någonting
skadligt eller obehagligt. *Tillskynda*, förorsaka
skaffa, ådraga, t. ex. det har tillskyndat hon
stor vinst, förlust. *Inverka*, utöfva någon viss
på person eller sak. *Medverka*, verka gemensam
person eller sak till samma mål. Bildliga u
motsvarande *Verka* eller *Orsaka*, äro: *Väcka*, *Upp*

ida, Fostra, Alstra, Bringa, Framkalla, Breda, Anfta. Jfr. 268.

1209. **Verkan. Inverkan. Följd. Påföljd. In- telse.** — *Verkan*, förändring, frambragt genom någon rkande orsak. *Inverkan*, verkan, som omedelbart öfvas på person eller sak. *Följd*, hvad som följer er något föregående såsom verkan af orsak. *Påföljd*, år, olycklig, bestraffande följd. *Inflytelse*, kraftig, ertrycklig, bestämmande inverkan.

1210. **Verksam. Kraftig. Stark. Häftig. Våld- m. Eftertrycklig.** — *Verksam*, som gör, medför yftad verkan. *Kraftig*, kraftigt verkande. *Stark*, ycket kraftig. *Häftig*, som verkar med största kraft. *Åldsam*, ytterst häftig. *Eftertrycklig*, som sker med tertryck, har mycken verkan.

1211. **Verktyg. Redskap. Don. Maskin.** — *erktvg*, det, hvaraf man betjenar sig, för att bearbeta, rfärdiga något, eller till att underlätta ett arbete. *edskap*, något, hvaraf man betjenar sig vid syssla, romål, förrättning. *Don*, i folkspråket liktydigt med erktyg. *Maskin*, hvarje redskap, hvarmedelst krop- us rörelse underlättas och ett betydande motstånd, ed jämförelsevis ringa användning af kraft, besegras.

1212. **Verld. Natur.** — *Verlden*, inbegreppet af lt skapadt, af allt som är till, både andligt och sin- ft; i inskränkta re bemärkelse liktydigt med *Naturen*. begreppet af allt, som kan förnimmas genom sinnena.

1213. **Veta. Afveta. Känna. Kunna. Förstå.** *rstå sig på.* — *Veta*, hålla något för sant ur till- ckliga grunder; hafva tydlig kunskap, tillräcklig er- enhet, klart begrepp om ett ting, om dess tillvaro, tur och väsende; äfv. liktydigt med *Känna*, vara derrättad, äga kunskap om något. *Afveta*, hafva nedom, vara underrättad om något. *Kunna*, äga dighet, skicklighet, kännedom, insigt i yrke, konst, enskap. Liktydigt härned brukas äfv. *Förstå*, t. ex. stå ett språk, en konst, ett yrke, ett handtverk. *rstå sig på*, uttrycker en lägre grad af kunskap, dighet eller skicklighet.

1214. **Veterlig. Känd. Bekant. Ku**
Känd, Bekant, som kommit till en persons
Veterlig, Kunnig, allmänt bekant.

1215. **Vetgirig. Lärgirig. Nygirig.**
Förveten. — *Vetgirig*, beärlig att inhämta k
Lärgirig, begärlig att lära. *Nygirig*, begärlig
heter. *Nyfiken*, begärlig efter något nytt,
lifva sinnet och inbillningskraften. *Förveten*
eller oförsynt vetgirig.

1216. **Vid. Vidsträckt. Omfattande.**
som har stor omkrets. Kan sägas både om s
mindre ytor, hvaremot det för öfrigt liktyd
sträckt allenast nyttjas om större ytor samt
t. ex. vidsträckta länder, vidsträckt handel. (C
de, lika med Vidsträckt, brukas bildligt om k
insigter o. d.

1217. **Vidlyftig. Utförlig. Omständli**
ständig. — *Vidlyftig*, säges om tal eller sk
öfverflödar af ord eller blomständigheter, är
hvad nödigt är. *Utförlig*, som upptager alla
omständigheter, skäl, grunder o. s. v. *Omständi*
upptager, meddelar, redogör för alla omständi
en sak. Alla dessa ord kunna sägas både o
och sak. *Fullständig*, innehållande allt hvad
hörer (jfr. 711).

1218. **Vidlåda. Klibba. Fastna.** — *Fo*
stas på ett ställe eller vid ett föremål och
alldeles icke eller med svårighet kunna b
Vidlåda, sitta fast vid ett föremål, liksom ge
ning. Säges endast om sak, ofta bildligt. *K*
sta vid sig föremål, som komma i beröring.
klibbiga ämnen.

1219. **Vidunder. Missfoster. Odjur. Or**
Barbar. — *Vidunder*, någonting i högsta g
skapligt, ofornligt eller förfärande. *Missfos*
skapadt foster. *Odjur*, större skadedjur. *A*
ord sägas bildligt om en i högsta grad grym
turlig människa. *Omenniska*, i högsta mätto
människa. *Barbar*, vild, grym människa.

1220. **Viga. Helga. Skära. Inviga.** — *Helga*, ma till heligt bruk. *Viga*, genom presterlig förrättning stadfästa och helga en äktenskaplig förening; äfv. tydligt med *Inviga*, helga till gudligt, högtidligt bruk; v. högtidligt insätta en person i ett andligt embete. *Skära*, göra skär, ren, helig.

1221. **Viktig. Maktpåliggande. Angelägen. Beddande. Högviktig.** — *Viktig*, som är af vikt. Kan se hafva person till subjekt. *Angelägen*, säges om sak, som är så viktig, att den ej får försummas eller uppskjutas. *Maktpåliggande*, säges om en sak, som är af den vikt, att dess försummande kan medföra stora följder. *Betydande*, ganska viktig. *Högviktig*, mest viktig.

1222. **Vik. Bugt. Baj. Fjärd. Sund.** — *Vik*, större eller mindre fördjupning uti hafs-, sjö- eller strand. *Bugt*, vik med bred öppning, någorlunda snåbred och ej långt inskjutande i landet. *Baj*, liten afsvik, hvars ingång är mindre bred än mitten, sträcker sig djupare in i landet än en bugt och ger fartlygd för vissa vindar. *Sund*, smal farled, som förenar en större vatten. *Fjärd*, djupt i landet inskjutande k med smal öppning; äfven större rymd i en sjö, mellan tvenne sund.

1223. **Vika. Vecka. Fälla. Bryta. Rynka. Rynkla.** — *Vika*, böja ett föremål ifrån ena sidan till den andra, så att det kommer att ligga dubbelt. *Vecka*, böja något i veck. *Fälla*, invika och hopsy kanter till ett tyg. *Bryta*, säges i vissa fall för *Vecka*, t. ex. att bryta serveter. *Rynka*, lägga helt små, lika stora veck på ett tyg invid hvarandra på linne o. d. *Skrynkla*, göra rynklor på tytan af ett föremål.

1224. **Vika. Rygga. Sacka. Svigta.** — *Vika*, vika sig efter för påtryckning, draga sig tillbaka för anfall s. v. *Rygga*, vika undan, draga sig tillbaka. Båda dessa verber nyttjas äfven bildligt. *Sacka*, om fartlygd; om att sakta ner. *Svigta*, egentl. böja sig under en tyngd; bildligt: börja att gifva vika.

1225. **Vilja. Behag. Godtycke. Godtfinnande.** — *Vilja*, förmågan att fritt bestämma sig till beslut eller handling. *Godtfinnande*, hvad någon finner för godt att göra eller låta. *Godtycke*, förfarande efter eget tycke, utan afseende på lag och rätt eller andras önsknningar. *Behag*, hvad som behagar någon att göra eller låta, t. ex. han må göra efter behag.

1226. **Vilkor. Förbehåll. Beting. Förord.** — *Vilkor*, inskränkande bestämning, af hvars uppfyllelse ett tings verklighet eller verkställighet beror. *Förbehåll*, vilkor, som en person gör, innan han ger sitt bifall till något; äfv. undantagsvilkor. *Beting*, i allmänhet liktydigt med *Vilkor*; (särskilt) öfverenskomelse om något arbetes verkställande emot viss betalning, utan att någon viss tid är därför bestämd. *Förord*, i förbindelse med prep. *med*, brukas liktydigt med *Förbehåll*, t. ex. du skall få låna boken, med det förord att . . .

1227. **Villa. Förvilla. Vilseföra. Vilseleda. Missleda. Blända. Förblända. Förblinda. Dåra. Bedåra.** — *Villa*, *Förvilla*, *Vilseföra*, egentl. föra vilse, på orätt väg; fig. leda i villfarelse. *Vilseleda*, *Missleda*, brukas endast bildligt för: leda i villfarelse, inleda i något som är orätt. *Dåra*, *Bedåra*, förvilla någon till den grad, att han ej förmår inse det sanna och rätta. *Blända*, egentl. beröfva synförmågan; fig. förvilla människans sinne genom falskt sken, ytlig glans o. s. v. *Förblända*, *Förblinda*, hafva samma betydelse i stegrad grad.

1228. **Villa. Villfarelse. Förvillelse. Irring. Sinnevilla. Synvilla. Förblindelse. Drömbild. Tankevilla. Hjervilla. Hjernfoster. Hjernspöke. Inbillningsfoster. Drömbild. Luftbild. Dunstbild. Dimbild. Töckenbild. Gyckelbild. Gyckelspel. Gyckelverk. Bländverk. Villomening. Irrmening. Villolära. Irrlära.** — *Villa*, förhållandet, att man förvexlar ett föremål med något annat, till följe af bristande uppmärksamhet eller något yttre sinnes ofullkomlighet. *Förvillelse*, falsk föreställning; äfv. fig. afvikelse från det

ligt rätta, föranledd deraf, att man blifvit vilseledd, ingen af sig sjelf eller af andra. *Villfarelse*, ett ömt omdöme, som antages för sant. *Irring*, villelse af lindrigare art. *Förblindelse*, förvillelse, till e af yttre bedrägligt sken, falska förespeglingar, selsor, retelser o. d. *Sinnerilla*, förvillelse, då förnudet i sina omdömen låter förleda sig af något yttre. *Synvilla*, det slags sinnevilla, då man med synnet oriktigt uppfattar ett föremål, eller tycker sig något, som man icke ser. *Tankerilla*, villa, som sin grund i tankens irring. *Inbillningsfoster*, *Hjerner*, *Hjernvilla*, falsk föreställning, alstrad genom inbillningskraften. *Hjernspöke*, af inbillningskraften framlad föreställning om en fara, som saknar all verklig grund. *Drömvilla*, *Drömbild*, bild, som man ser i sinnen, och den man tager för verklighet. *Luftbild*, bild, som man tycker sig se i luften, vanligen *Dunstabild*, merad af dunster, eller *Dimbild*, *Töckenbild*, former af dimbildningar. *Gyckelbild*, bild, framkallad af inbillningskraftens spel. Samteliga, föregaende ord ifran med Inbillningsfoster, äro äfven i bildlig mening tydiga med *Gyckelverk*, *Gyckelspel*, *Bländverk*, sinne, synvilla; bedrägligt, förvillande sken. *Fällomen*, *Irrmening*, vilsefarande mening, asigt. *Villolära*, *lära*, vilsefarande lära.

1229. **Villig. Villfarig. Beredvillig. Redebogen.** *Villig*, färdig att gerna göra något, som begäres eller önskas. *Beredvillig*, *Redebogen*, villig och beredd göra något, som en annan befäller, fordrar, önskar eller föreslår. *Villfarig*, som gerna villfar andra.

1230. **Villrådlig. Obeslutsam. Tvehågsse. Tveide. Tveksam. Rådlös. Rådwill. Förlägen.** — *Obeslutsam*, som har svårt för att fatta beslut. *Tveide*, *Tvehågsse*, *Tveksam*, oviss, hvad beslut bör tagas. *Rådlig*, *Rådwill*, dels liktydiga med Tvehågsse, dels *Rådlös*, som ej vet sig någon råd. *Förlägen*, beknar en lägre grad af villrådighet.

1231. **Vind. Väder. Väderlek. Oväder. Blåser. Blåst. Fläkt. Pust. Luftdrag. II. Väderil.**

Kuling. **Kultje.** **Vindflagra.** **By.** **Kastby.** **Kastvind.** **Vindstöt.** **Storm.** **Orkan.** — *Vind*, kännbar luftström ifrån ett håll af horisonten till ett annat. *Väder*, egentl. luft, är liktydigt med *Vind*, och äfven med *Väderlek*, luftkretsens tillfälliga beskaffenhet i afseende på värme, torka, fuktighet o. s. v. *Bläst*, luftens strömning, när denna är ganska märkbar för känseln. *Blåsväder*, blasig väderlek. *Luftdrag*, helt sakta, knappt märklig luftströmning. *Fläkt*, sakta, hastigt kommande och öfvergående bläst. *Pust*, en starkare vindfläkt. *Il*, *Väderil*, plötsligt kommande stark bläst af helt kort varaktighet. *Kuling*, hastigt uppkommande frisk vind af kortare varaktighet. *Kultje*, frisk vind af någon varaktighet. *Vindstöt*, en plötsligt kommande, ganska häftig, men snart öfvergående vind. *Vindflagra*, en hastig, men snart öfvergående tillökning i vindens styrka. *By*, hvarje snart öfvergående vindstöt, som uppkommer, då närliggande delar af luftkretsen hastigt och ojemnt antingen förtunnas eller förtätas. *Kastby*, *Kastvind*, plötslig vindstöt, vanligtvis ifrån högt land. *Storm*, ganska våldsam bläst. *Orkan*, ytterst häftig storm. *Öväder*, storm eller stark bläst med regn, snö eller hagel.

1232. **Vinkel.** **Hörn.** **Kant.** **Vrå.** **Knä.** — *Vinkel*, den spets, som bildas af tvenne mot hvarandra lutande linier, hvilka räkas. *Hörn*, utgående vinkel af en yta eller af en solid kropp. *Kant*, se 520. *Vrå*, hörn i ett rum; äfv. litet undangömdt ställe. *Knä*, i allmänhet: ställe, der ett föremål bildar en vinkel.

1233. **Vinna.** **Förvärfva.** **Förtjena.** **Skörda.** **Inskörda.** **Förskaffa sig.** **Tillvinna sig.** **Segra.** — *Förskaffa sig*, laga så, att man bekommer något i sin ägo eller till sitt förfogande, nyttjande o. s. v. *Förvärfva*, genom arbete, närings idkande, köp, byte, eller på annat lagligt sätt, göra något till sin egendom. *Förtjena*, genom arbete, handel, närings idkande förvärfva penningar. *Vinna*, göra vinst i handel, genom affärer eller spel, vadhållning o. d. *Tillvinna*, förvärfva, förskaffa. Brukas mest bildligt. Likaså *Skörda*,

körda, t. ex. skörda beröm, inskörda ära. *Segra*, om öfverhand i strid.

1234. **Visa. Peka. Framvisa. Framte. Förete. Uppvisa. Utvisa. Förevisa. Framhafva. Framhålla. Förelägga. Framlägga. Hänvisa. Påvisa. Utpeka. Anvisa. Bortvisa. Förvisa.** — *Visa*, att ställa något för ens ögon; äfv. genom tecken, ord eller skrift fästa ens uppmärksamhet på något eller visa på en person, hvart han må begifva sig, vända sig till och för något ärende o. s. v. *Peka*, med finger, pekpinne o. s. v. visa på något. *Framvisa, Framte, Utvisa*, att taga eller hålla fram och visa. *Förevisa, Förete, Uppvisa*, att visa något för en person. *Uppvisa, Uppte*, upptaga eller hålla upp och visa något. *Utvisa*, visa på någon eller något ibland flera andra. *Hänvisa*, visa någon till en person eller ställe. *Anvisa*, hänvisa någon till en sak eller person. *Utpeka*, med pekfingret utvisa. *Förvisa*, antyda någon att aflägsna sig ifrån en person eller ifrån ett ställe. *Förvisa*, förbjuda någon att kvarstanna på den ort, der han vistas, eller hos någon viss person; äfv. till straff o. s. v. anvisa en person någon annan, vanligen aflägsen ort till boningsplats. De flesta öfregående verber nyttjas äfven bildligt. *Påpeka*, uttala, uttala, uttala, brukas endast bildligt för: antyda, syfta på. *Framlägga, Förelägga*, oegentligt för: visa, förete. Likaså *Framhafva, Framhålla*, fästa uppmärksamhet på något.

1235. **Viss. Säker. Ofelbar. Tillförlitlig. Pålitlig. Otvifvelaktig. Afgjord. Bestämd.** — *Viss*, som om det, hvaraf man af tillräckliga förnufts- eller renhetsgrunder, eller genom sitt omedelbara medverkande, är öfvertygad; äfv. om person, som är öfvertygad om en sak. *Säker*, fullkomligt viss. Gäller både person och sak. *Otvifvelaktig*, ej underkastad tvifvel. *Afgjord*, fullt säker. *Bestämd*, som ej kan beläsas, fullt viss, afgjord, t. ex. bestämdt bevis, löfte. *Pålitlig*, anförda trenne ord brukas i dessa bemärkelser mest om sak. *Tillförlitlig*, som man tryggt kan sätta till. Både om person och sak. *Pålitlig*, som man

kan lita på, sätta förtröstan till. Både om person och sak. *Ofelbar*, (om person) som ej kan fela eller miss-taga sig; (om sak) som ej förfelar sin verkan, full-komligt palitlig.

1236. **Vitterhet. Vitterlek. Diktkonst. Skalde-konst. Skaldskap. Poesi. Vältalighet.** — *Vältalig-het*, konsten att efter bestämda regler förbinda ord och sätser till ett sammanhängande, logiskt, sinnrikt och skönhetssinnet tilltalande helt, som rörer, beveker och öfvertalar. *Diktkonst, Skaldekonst, Poesi*, den konst, i hvilken skönhetens idé uppenbarar sig genom begrepp och ord. *Skaldskap*, egentl. fornskandinavisk vitter-het; i allmänhet liktydigt med Poesi. *Vitterhet*, den så kallade sköna litteraturen, d. v. s. diktkonst och vältalighet. *Vitterlek*, hos fornskandinaverna: skalde-skap jemte sällskapliga tidsfördrif; i närvarande tid liktydigt med Vitterhet.

1237. **Vred. Vredgad. Förtörnad. Uppbragt. Förbittrad. Förgrymmad. Förtruten. Förtrytsam. Förtretad. Förargad. Ond. Arg. Het. Ifrig. Harmsen. Gramse. Ilsken. Vild. Ursinnig. Rasande.** — *Vred, Vredgad*, upprörd af häftigt missnöje öfver nå- gon oförrätt o. s. v., samt af begär att straffa upp- hofsmaunen. *Förtörnad*, uttrycker en något lindrigare grad af vrede. *Uppbragt*, mycket vred. *Förbittrad*, i högsta mätto vredgad. *Förgrymmad*, ytterst vred. *Ursinnig*, vredgad till den grad, att man tyckes vara ifrån förståndet. *Förargad*, uttrycker en lindrigare grad af tillfällig och snart öfvergående vrede. Tillhör tal- språket, likasom *Förtretad*, häftigt förargad. *Förtruten, Förtrytsam*, intagen af häftigt missnöje öfver verklig eller förment oförrätt. *Harmsen*, betagen af vrede, blandad med förakt, öfver något, som strider emot lag och rätt, emot heder och samvete, eller innebär en skymf, en orättvisa o. s. v. Till hvardagsspråket höra: *Ond*, d. s. s. *Förargad*; *Arg*, d. s. s. *Uppbragt*; *Hel, Ifrig*, tillfälligt upphetsad, förifrad; *Gramse*, som hyser illvilja till någon; *Ilsken*, i hög grad uppbragt; *Rasan- de*, ytterst uppbragt; *Vild*, ursinnig af vrede. Jfr. 44.

238. **Vresig. Butter. Tvär. Trumpen. Sträf. Mulen. Surmulen. Knarrig. Fnurrig. Fnör. t. Bister. Skarp.** — *Sträf*, kallas den, som är sträng och fränstötande i sitt sätt att vara. *Kärf*, irrifvet allvarsam, fåordig och utan vänlighet i sitt *Tvär*, ovänlig och snäsig i sitt tal. *Trumpen*, lakt lynne. *Mulen*, dyster till sinnes. *Surmulen*, och tvär. *Vresig*, i hög grad snäsig och ovänlig och svar. *Knarrig*, som ofta och med vresighet ttring af en missnöjd sinnesstämning. *Butter*, i ul fränstötande, knotande och ovänlig. *Fnurrig*, i hvardagsspråket: snäsig. *Skarp*, hård, sträng, le och stickande i tal och svar. *Barsk*, hård, och fränstötande. *Bister*, afskräckande barsk.
239. **Våg. Bölja. Sjö. Störtsjö. Brottsjö. ing. Svall. Dyning.** — *Våg*, af vinden upp- in aslik förhöjning på vattnets yta i haf, sjö o. *Bölja*, stor våg. *Sjö*, ganska stor bölja på .. *Störtsjö*, sjö, som våldsamt störtar in öfver rtygs däck. *Brottsjö*, böljor, hvilka bryta sig emot idra. *Svall*, den häftiga rörelsen af brusande vå- *Bränning*, vågornas återsvall ifrån stranden eller en klippa. *Dyning*, vattenytans vågiga rörelse före eller efter en storm.
240. **Våga. Töras. Drista. Drista sig. Djerf- Vedervåga. Äfventyra. Fördrista sig. Under- g.** — *Töras*, *Våga*, hafva mod att göra eller något. *Drista*, *Drista sig*, ett stegradt uttryck af *Djerfvas*, våga att företaga eller yttra något, iöjligen kan medföra svara följder. *Fördrista sig*, dt uttryck af *Drista*. *Vederråga*, *Äfventyra*, ut- sig för fara, äfventyr. *Understå sig*, fördrista l något, hvartill man icke är berättigad.
241. **Våldsam. Häftig. Stark. Strid. Het. iftig**, som verkar med en hög grad af styrka. antager ofta samma betydelse, t. ex. stark blåst. *im*, ganska häftig. *Strid*, (om regn och rinnande) ganska häftig. *Het*, bildligt, i vissa uttryck: , ganska svår, t. ex.: en het strid, en het dag.

1242. **Våldsamhet. Våld. Öfvervåld. Våldsvärkan. Våldsgerning.** — *Våld*, olofligt användande af kraft eller öfvermakt, hvarigenom annans rätt kränkes. *Våldsamhet*, häftighet; äfv. liktydigt med *Våldsvärkan*, *Våldsgerning*, utöfning af groft våld. *Öfvervåld*, föröfvande af våldsamer mot någon, som ej kan göra motstånd.

1243. **Vård. Förvar. Värjo. Vårdnad. Omvårdnad.** — *Förvar*, förhållandet att något förvaras. Brukas endast i förbindelse med prep. *i*, t. ex. hafva något i förvar. *Vård*, förhållandet, att man förvarar och bibehåller en sak i godt skick eller har tillsyn om en person. *Vårdnad*, d. s. s. *Vård*. *Omvårdnad*, vård om person. *Värjo*, vård, förvar. Förekommer endast i talesättet: hafva något i sin värjo.

1244. **Vårdslös. Ovårdig. Ovårdsam. Oaktsam. Försumlig. Slarfvig. Slarfaktig. Hafsig. Hamsig. Slamsig.** — *Oaktsam*, som ej iakttaget nödig aktsamhet. *Ovårdig*, *Vårdslös*, *Ovårdsam*, som ej iakttaget tillbörlig omsorg eller noggrannhet. *Försumlig*, som underlåter att iakttaga något, hvilket borde iakttagas. *Slarfvig*, *Slarfaktig*, mycket vårdslös. *Slamsig*, i folk- och hvardagsspråket: mycket vårdslös eller slarfvig. *Hafsig*, för mycket brådsående vid ett arbete, så att det blir illa gjordt. *Hamsig*, i hvardagsspråket: oaktsam, slarfvig.

1245. **Vårdslösa. Vanvårda. Vansköta. Försumma.** — *Försumma*, ej egna nödig uppmärksamhet, omsorg, åt en sak. *Vanvårda*, *Vansköta*, illa vårda, illa sköta. *Vårdslösa*, med vårdslöshet sköta, förrätta, utföra något.

1246. **Våt. Våtaktig. Vattmig. Vattenaktig. Fuktig. Däfvon. Vätiskig. Slaskig.** — *Våt*, kallas en kropp, som har flytande form; äfv. som på ytan är betäckt eller genomträngd af något flytande ämne. *Vattenaktig*, till beskaffenhet liknande vatten; äfv. liktydigt med *Vattmig*, tunn som vatten; äfv. blandad med vatten. *Fuktig*, genomträngd af vattenpartiklar, full af vattenångor. *Däfvon*, något fuktig. *Vätiskig*,

om utsipprar vätskor; äfv. d. s. s. *Våtaktig*, något it. *Slaskig*. säges om orena vätskor, t. ex. skölj-
utten; äfv. i hvardagsspråket för regnig, t. ex. slaskigt
ider.

1247. **Väcka. Uppväcka. Purra.** — *Väcka*, bringa
ogon till att vakna. *Uppväcka*, förstärkningsord af
äcka. *Purra*, sjömansord för Väcka.

1248. **Väckelse. Maning. Anmaning. Uppma-
ning. Påmaning. Eggelse. Påstöt.** — *Maning*, upp-
dran till en person att fullgöra något, hvartill han
pligt eller lag förbindes. *Anmaning, Uppmaning*,
deraf förstärkta uttryck. *Påmaning*, maning till
irre skyndsamhet, till mera drift, verksamhet. *Eggelse*,
nödande att ingifva en person brinnande håg, mod,
t. ifver till något. *Påstöt*, något, som pådrifver,
zår, sporrar till större drift, verksamhet. *Väckelse*,
zot, hvarigenom man föranledes till eftertanka, be-
ning, uppmärksamhet, nytt mod, ifver, nit.

1249. **Väg. Stig. Led. Bana. Pass. Skede.**
Väg, mark, jernad och inrättad att färdas på; äfv.
elselinie. *Stig*, upptrampad, smal väg för fotgängare.
Å, väg, kosa till sjös. *Bana*, banad väg; äfv. en
något särskilt ändamål utstakad, jernad och in-
tad plats. *Pass*, trång väg eller farled. *Skede*, väg-
cke, som på en gång tillryggalägges.

1250. **Vägra. Neka. Afslå. Förneka. Bestrida.**
Neka, säga eller svara, att något icke antages, be-
jas, medgifves. *Afslå*, förklara, att man icke be-
jar någon ifrågavarande sak, som af någon önskas,
gäres eller fordras, yrkas. *Vägra*, neka sitt bifall,
t medgifvande eller sin tillåtelse till något. *Förneka*,
gradt uttryck af Neka. *Bestrida*, göra någon person
sak, en rättighet stridig. Jfr. 321.

1251. **Väld. Partiskhet. Mannamån.** — *Partisk-*
; felet att gynna en part på en annans bekostnad.
mannamån, Väld, det slags partiskhet, då man gör
eende på person och derigenom begår orättvisa.

1252. **Väldig. Mäktig. Betydande. Inflytelse-**
.. — *Mäktig*, som har mycken makt. *Väldig*, gan-

ska mäktig. *Betydande*, som atnjuter mycket anseende och utöfvar stort inflytande på offentliga angelägenheter. *Inflytelserik*, som har stor inflytelse i det allmänna.

1253. **Välja. Kora. Utvälja. Utse.** — *Välja*, med fri vilja bestämma sig för det ena af tvenne föremål eller för ett af flera. *Kora*, d. s. s. Välja, brukas endast i den högre stilen och sällan annat än i fråga om konungaval o. d. *Utvälja*, bland flera personer eller föremål välja en eller flera. *Utse*, bese flera föremål och ibland dem utvälja ett eller flera. Brukas äfv. i allmänhet för *Utvälja*.

1254. **Vällust. Njutning. Vålbefinnande. Vålbehag. Vålmåga. Vållefнад. Fråsseri.** — *Vålbefinnande*, tillstånd, då man befinner sig väl. *Vålbehag*, en känsla af liflig tillfredsställelse och belåtenhet med sitt närvarande tillstånd. *Vålmåga*, friskt helstillstånd. *Njutning*, känsla af nöje vid tillfredsställandet af något behof. *Vällust*, hvarje högre känsla af njutning; (i inskränkta bemärkelse) högsta grad af sinlig njutning, i synnerhet könsdriftens hejdlösa tillfredsställande. *Vållefнад*, njutningsfull och bekväm lefnad. *Fråsseri*, öfverdrifven njutning af födoämnen.

1255. **Välta. Vältra. Rulla. Ralla. Kullra. Trilla. Tillra.** — *Välta*, hvälfva om, stjelpa omkull; äfv. liktydigt med *Vältra*, genom idkelig kringvändning framflytta något stort och tungt föremål, som icke har rund form. *Rulla*, framflytta ett rundt föremål på det sätt, att det ständigt vänder sig omkring sig sjelft. *Kullra*, rulla ett kullrigt föremål. Förenämnda aktiva verber hafva äfven motsvarande neutrala, och kunna i detta afseende ytterligare tilläggas: *Ralla*, rulla (i fråga om små, kulformiga föremål), *Trilla* eller *Tillra*, rulla (helst om smärre trinda föremål); äfv. fara omkull, t. ex. trilla i diket. Dessa tre verber tillhöra hvardags-språket.

1256. **Vålvilja. Tillgifvenhet. Hångifvenhet. Huldhet. Huldskap. Hyllest. Ömhet. Ömsinnet. Bevågenhet. Gunst. Ynnest. Nåd. Vänskap. Kärlek. Förkärlek.** — *Vålvilja*, välvilligt sinnelag, välvillig sinnes-

ning, välvilliga tänkesätt, afsigter, önskuingar o. s. v. *llgifvenhet*, liflig känsla af välvilja, som man hyser för en person. *Hängifvenhet*, hög grad af Tillgifvenhet. *vågenhet*, gynnsam känsla, som man hyser för en person. *Ynnest*, högre grad af bevågenhet. *Gunst*, någenhet att gynna någon (särdeles en ringare person) i allt befrämja hans lycka. *Nåd*, en högres eller mäktigare välvilja för en ringare, i synnerhet då den oförskyld eller härrör af godtycke. *Huldhet*, ömhet i hög grad välvillig sinnesstämning. *Huldskap*, tillgivenhet emot regent eller regering. *Hyllest*, brukas som uttryck för ära i den högre stilen för bevågenhet, gunst, välvilja. *Vänskap*, den ömsesidiga tillgifvenhet, som består af likstämmda tänkesätt hysa för hvarandra och utgå från agalägga genom handlingar, hvilka åsyfta den enes eller andres tillfredsställelse och väl. *Ömhet*, kärleksfullt förhållande. *Ömsinnet*, ömt sinne, deltagande känsla, medsamhet. *Kärlek*, brinnande känsla af ömhet och tillgivenhet för en person; äfv. den brinnande känsla af kärlek och begär, väckt af skönhetsinnet och fortplantningsdriften, som en person af ena könet hyser för en person af det andra. *Förkärlek*, företrädesvis förhållande tillgifvenhet eller tycke för person eller sak.

1257. **Välvillig. Bevågen. Benägen. Gynnsam. Gunstig. Ynnestfull. Gunstbenägen. Gunstbevågen. Huld. Tillgifven. Hängifven.** — *Välvillig*, som i sitt hjerta önskar andra eller någon viss person att gå till godo och i sina handlingar ådagalägger sadant förhållande. *Bevågen, Benägen*, som hyser välvilliga känslor för en person, helst en underordnad eller yngre. *Gynnsam*, uttrycker en högre grad af bevågenhet. *Gunstig, Ynnestfull*, som hyser en hög grad af välvilja för en person och på allt sätt söker att främja hans lycka. *Gunstbevågen, Gunstbenägen*, gunstig och bevågen. Brukas i ödmjuk och bönfallande ton af en lägre person för en högre, men är numera nästan föråldrad. *Nådigt*, uttrycker en högre eller mäktigare person, som med nåd betraktar en lägre. Jfr. *Nåd*, 1248. *Tillgifven*, välvilligt stämd emot en vän, herre, husbonde, förman

o. s. v. *Huld*, ömt tillgifven; äfv. välvilligt sinnad, bevägen. *Hängifven*, i hög grad tillgifven.

1258. **Vända. Rikta. Vrida. Vrånga. Dreja. Sno. Hiva. Förvända. Förvrida. Förvrånga.** — *Vända*, förändra ett tings horisontella läge, från en sida till en annan, i synnerhet när det dervid kommer att röra sig omkring någon viss punkt; äfv. gifva något en viss riktning, t. ex. vända ögonen på ett föremål. *Rikta*, vända något at ett visst håll, åt en viss punkt. *Vrida*, vända något omkring sin medelpunkt eller medellinie. *Vrånga*, egentl. vända ut och in; äfv. vrida något ur dess rätta läge, i skef riktning; fig. förtyda. *Dreja*, vända, vrida. Brukas mest i sjömansspråket. *Sno*, hopvrida något till en tråd, ett snöre, ett rep o. s. v. *Hiva*, i sjömansspråket: medelst spakar kringvrida ett gäng- eller bråspel. *Förvända*, vända åt orätt håll. Brukas mest bildligt. *Förvrida*, vrida något ur dess rätta läge, t. ex. förvrida anletsdragen. Oftast bildligt i samma betydelse som *Förvrånga*, gifva orätt tydning.

1259. **Vänja. Öfva. Tillvänja. Uppöfva. Inöfva. Dressera.** — *Vänja*, bibringa någon en viss vana. *Öfva*, genom tätt upprepade likartade rörelser, handlingar o. s. v., söka att bibringa någon en större färdighet, mera vana. *Tillvänja*, vänja en person till något. *Inöfva*, bibringa tillräcklig öfning. *Uppöfva*, genom öfning bibringa större eller tillräcklig färdighet. *Dressera*, inöfva djur till vissa färdigheter eller konster.

1260. **Vänlig. Fryntlig.** — *Vänlig*, som i det yttre visar en välvillig sinnesstämning emot andra. *Fryntlig*, vänlig och gladlynt.

1261. **Vänta. Bida. Hoppas. Afvänta. Afbida. Afvakta. Förvänta. Förbida. Förhoppas. Invänta. Utvänta. Påräkna.** — *Vänta*, vara i den tanken, i den förmodan, att någon skall komma eller att något skall ske. *Bida*, vänta, tilldess någon person ankommer, någon händelse inträffar; äfv. vänta, hoppas, frukta något kommande. *Hoppas*, vänta inträffandet eller uppfyllelsen af något, som man önskar. *Förhoppas*, d. s. s. *Hoppas*, nyttjas endast i det högtidligare språket och i

ton af värdighet, myndighet o. s. v. *Afvänta*, *Afa*, vänta, tilldess något visst förhållande, någon viss idelse inträffar. *Afrakta*, med tanken fästad på ot särskilt syfte, vänta på inträffandet af någon viss idelse. *Förvänta*, förstärkt uttryck af Vänta. *Be*er äfven: vänta något med hopp. *Förbida*, ihärdigt, rdaktigt och med förtröstan vänta, att någon skall ma eller att något skall inträffa. *Invänta*, förblifva ett ställe, tilldess en väntad person ankommer. *Ut*ta, icke tröttna att vänta på någon länge dröjande, less han ändtligen kommer. *Påräkna*, göra sig räkz, hoppas på något.

1262. **Väntan. Förväntan. Förväntning. Vän.** **igt. Hopp. Förhoppning.** — *Väntan*, förmodan någon skall komma eller att något skall inträffa. *väntan*, *Förväntning*, väntan, som innebär hopp, röstan och närmar sig till visshet. *Hopp*, *Förhopp*g. förväntan, att något, som man önskar, skall inffa. *Utsigt*, anledning till hopp. *Vän*, utsigt till att ot skall inträffa; beräknad möjlighet att något, som n önskar, kan inträffa.

1263. **Värde. Pris.** — *Värde*, hvad ett ting, r billig uppskattning, gäller eller bör gälla. *Pris*, de, hvartill en vara säljes eller är till salu; äfv. ästad betalning eller belöning för något, som skall as eller lemnas.

1264. **Värde. Vigt. Betydenhet. Förtjenst.** — *rde*, förhållandet att en sak står högt i pris eller en person är värd mycken aktning. Jfr. äfven 3. *Betydenhet*, högt värde eller anseende. *Vigt*, kaffenheten att vara viktig, betydande. *Förtjenst*. till erkänsla, tack, belöning, hvaraf någon gjort sig lig.

1265. **Värdera. Skatta. Uppskatta. Öfverskatta.** **a. Högakta.** — *Värdera*, asätta visst värde; äfv. a högt värde på någon person eller sak. *Skatta*, skatta, asätta visst värde. Brukas aldrig, sasom dera, utan åtföljande hestämmningsord. Man kan väl i: jag värderar honom för hans redbara karakter;

men icke: jag skattar honom etc. *Öfverskatta*, drivet skatta, värdera allt för högt. *Akta*, sätta nerligt värde på person eller sak. *Högakta*, hysa naktning för en person eller för någon hans egen.

1266. **Värka. Svida.** — *Värka*, säges om kroppsdela, som lider af en svar och ihållande smärta. *Svida*, säges om en kroppsdela, som erfar en känslig brännande.

1267. **Värma. Uppvärma. Hetta. Elda. Göra. Upphetta. Uppelda. Uppglödga.** — *Värma*, göra meddela värme. *Uppvärma*, åter göra varm; äro väl varm. *Hetta*, göra het. *Upphetta*, göra het. *Elda*, medelst eld uppvärma, upphetta. *Uppglödga*, genom eldning göra ett kallt rum fullkomligt glödande, upphetta ett mineral, en malm eller metall att han lyser med ett hvitt eller rödt sken. *Uppglödga*, göra alldeles glödande. Alla dessa verber antaga bildlig bemärkelse.

1268. **Värme. Värmeämne. Hetta. Glöd.** — *Värmeämne*, det förmodade ämne, som antagligen känsla, man kallar *Värme*, hvilket sedan äfven betyder själfva värmeämnet. *Hetta*, besvärlig eller plågsam grad af värme. *Badd*, stark hetta solbadd. *Glöd*, hettan af en glödande kropp, stark hetta.

1269. **Väsende. Varelse.** — *Väsende*, inbegripet af ett tings oföränderliga egenskaper eller hvildhet utgör dess verklighet och själfständighet. Äfven tydigt med *Varelse*, ett verkligt och själfständigt väsende.

1270. **Väsändtlig. Hufvudsaklig.** — *Väsändtlig*, som utgör eller tillhör ett tings väsende; äfven *Hufvudsaklig*, som utgör något af högsta vigt, och nämsta.

1271. **Väta. Fukt. Blöta.** — *Väta*, någonting på en yta, vatten på marken efter nederbörd. *Fukt*, vattenaktiga ämnen eller vattenångor, luftens uti eller väggarna af ett rum äro genomtränkt. *Blöta*, stark väta, t. ex. rotblöta.

1272. **Väta. Blöta. Vattna. Vattläggga. Fukta. ra. Krympa.** — *Väta*, göra våt. *Blöta*, låta en p genomträngas af någon vätska. *Vattna*, med en begjuta; äfv. gifva boskapsdjur vatten att dricka. *Väggga*, lägga något i vatten till blötning eller uring. *Fukta*, göra fuktig. *Mäska*, med hett vatten gjuta malt. *Krympa*, fukta kläde, för att hindra hopkrympning.

1273. **Vätska. Saft. Safve. Must. Lag. Lake. Vätska**, vått, flytande ämne. *Saft*, vätska, som inne- r kraften i kött, växter, frukter, blommor m. m. e, den saft, som värtiden ifrån trädens rot upp- r i stammen och grenarna. *Must*, ur vissa slags och frukter utpressad saft; äfv. närande saft i ett e. *Lag*, vatten, som blifvit slaget på ett ämne, ett derutur utdraga musten, eller-upplösa det samma, hvaruti något blifvit kokadt. *Lake*, den söta safve, om våren kan uttappas af vissa trädslag; äfv. n af kött, fisk o. d., som afsöndrar sig, när dessa en blifvit insaltade.

1274. **Växa. Gro. Mälta. Frodas. Uppväxa. Växa**, (om organiserade kroppar) tilltaga i storlek m nya delars bildning förmedelst en inneboende raft. *Gro*, (om frö) gifva lif åt en ny växt; äfv. en sålunda tillkommen ny växt) börja att växa. *ta*, (om osädd säd) gro; (om träd) skjuta knopp. *las*, växa yppigt. *Uppväxa*, uppkomma ur jorden ot, lök, frö m. m.; (om människor och djur) växa full storlek.

1275. **Växt. Planta. Ört. Träd. Buske.** — e, organisk kropp, som saknar förmåga af fri rörelse, n inneboende lifskraft utvecklar sig, bildar nya ; och fortplantar sig med organer, hvilka årligen la. *Planta*, växt, som ej har träd- eller buskstam. eller hör till kryptogamerna; äfv. ung växt, upp- en af frö, för att utplanteras. *Ört*, växt, hvars stam en bortdör. *Träd*, hög växt, med mångårig stam fastare byggnad, upptill grenad i så kallad krona. te, trädartad växt, som grenar sig ända från roten.

Y.

1176. **Yngling. Sven. Glunt. Glop.** — *Yngling*, mansperson, som är i ungdomsåldern. *Sven*, urspr. yngling; äfv. yngling, som har svendomen i behåll. *Glunt*, större gosse eller yngling om tolf till sjutton års ålder. *Glop*, illa uppfostrad yngling, som icke vet att skicka sig så, som han bör.

1277. **Yr. Virrig. Hvimmelkantig.** — *Yr*, förvirrad i hufvudet. *Virrig*, i hvardagsspråket: till den grad yr, att tankarne äro orediga. *Hvimmelkantig*, i hvardagsspråket: mycket yr; äfv. berusad.

1278. **Yra. Hvirfla. Hvimla. Kråla.** — *Yra*, säges om snö, sand, stoft och dam, som af blåsten häftigt drifvas fram genom luften. *Hvirfla*, drifvas omkring i hvirvel. Säges om vatten, stoft, dam o. d. *Hvimla*, röra sig fram och ater i stor myckenhet. Liktydigt brukas ofta *Kråla*, egentl. krypa som maskar eller vissa amfibier.

1279. **Yra. Svindla. Hisna.** — *Yra*, befinna sig i det tillstånd af sinnesförvirring, som företer sig under vissa kroppsliga sjukdomar. *Svindla*, fattas af svinde (se 1280). *Hisna*, gripas af en plötslig yrsel, såsom då man står vid brädden af ett brådjuh.

1280. **Yra. Yrsel. Svindel. Hira. Kringajuka** — *Yra*, det slags sinnesförvirring, som ofta påkommer under vissa kroppsliga sjukdomar, i synnerhet febrar. *Yrsel*, det tillstånd, då man är yr i hufvudet. *Svindl* hastigt påkommen stark yrsel, med susning för öronen och sinnesförvirring. *Hira, Kringajuka*, svindel hos kreatur.

1281. **Yrke. Näring. Handtering. Handverk. Slöjd. Konst. Näringsfång. Näringsyrke. Rörelse. Födkrok. Fack.** — *Yrke*, hvarje slags sysselsättning arbete eller befattning, som varaktigt idkas eller skötes för att deraf hafva sitt uppehälle. *Konst*, hvarje ut-

öfning af ett yrke efter bestämda reglor och föreskrifter, sed en genom öfning förvärfvad mekanisk färdighet. *Yrking*, borgerligt eller landtmannayrke, hvars hufvudsakliga ändamål är att bereda dess idkare tillräcklig inkomst. *Slöjd*, hvarje yrke, som har till föremål förbättringen af råa naturalster utan tillhjälp af maskiner; äfv. liktydigt med *Handtverk*, yrke, hvarigenom igot förfärdigas till bruk eller nytta för andra, och var till fordras mycken mekanisk färdighet, men liten ler ingen vetenskaplig insigt. *Handtering*, hvarje yrke, varvid hufvudsakligen kroppsligt arbete eller mekaniska hjälpmedel ifrågakomma. *Näringsgren*, särskilt vidräcktare gren af näringarna i ett samhälle. *Näringske*, yrke, hvaraf en person har sitt uppehälle. *Födok*, det sätt, hvarpå någon förskaffar sig sitt uppehälle. *Fack*, (t. fach), brukas stundom bildligt för Yrke.

1282. **Yrkesidkare. Yrkesman. Yrkesbroder. Arstare. Handtverkare. Näringsidkare. Konstnär. Arst.** — *Yrkesidkare*, *Yrkesman*, person, som drifver umma yrke som en annan. *Arbetare*, person, hvars ke hufvudsakligen endast fordrar användande af kroppskraft; äfven i vidsträckt bemärkelse: hvarje utöfvare ett mekaniskt yrke. *Handtverkare*, person, som idkar t handtverk. *Näringsidkare*, person, som idkar näring. *Konstnär*, utöfvare af skön konst. Liktydigt dermed är det främmande *Artist*.

1283. **Yttrande. Utlåtande. Betänkande. Föraring. Utsaga. Förmenande.** — *Yttrande*, något, n yttras i tal eller skrift. *Utlåtande*, skriftligt yttrande i embetsärender. *Betänkande*, ett embetsverks åtande öfver något, hvarom dess tanke från högre blifvit inforrad. *Förklaring*, yttrande, hvarigenom n tydligt och klart uttalar sig angående något ifrågat förhållande. *Utsaga*, muntligt yttrande. *Förmenande*, muntligen uttryckt mening, förmodan.

Å.

1284. **Åker. Teg. Gärde.** — *Åker*, odlad sädesjord; äfv. inom diken innesluten del eller lott af sådan jord. *Teg*, litet akerstycke. *Gärde*, inhägnadt sädesfält.

1285. **Åkerbruk. Jordbruk. Landtbruk. Landt-hushållning.** — *Åkerbruk*, *Jordbruk*, jordens brukning för odling af säd, jordfrukter, m. m. *Landtbruk*, jordbruk i förening med landtinannanäringar. *Landt-hushållning*, jordbruk och boskapsskötsel jemte dithörande näringsgrenar.

1286. **Åligga. Tillböra. Tillhöra. Tillkomma.** — *Åligga*, säges i fråga om det, hvartill någon på grund af lag eller laga stadgar är förpligtad. *Tillböra*, *Tillhöra*, *Tillkomma*, äro till begreppet vidsträcktare, och uttrycka icke allenast det, hvartill lag förbinder, utan ock hvad sed, naturlig pligt eller det passande föreskrifva.

1287. **Ånga. Dunsta. Dofta. Ryka. Utånga. Utdunsta.** — *Ånga*, gifva från sig ångor; äfv. utgå, sprida sig i form af ånga. *Dunsta*, utveckla, gifva från sig dunster. *Dofta*, (om blommor) sprida vällukt förmedelst kringflygande stoft af frömjölet. *Ryka*, gifva rök ifrån sig. *Utdunsta*, *Utånga*, (aktivt) gifva från sig dunster, ångor; (neutralt) bortgå ifrån en kropp ett ämne, i form af dunst eller ånga.

1288. **Ånger. Ruelse. Syndabot. Kyrkbot. Botfärdighet. Botgöring.** — *Ånger*, sorg öfver en handling, som man sjelf erkänner för oklok eller brottslig. *Ruelse*, förkrossande ånger öfver synden. *Botfärdighet*, af ånger verkad föresats till bättring. *Syndabot*, sinnesförbättring, verkad genom ånger öfver synden. *Kyrkbot*, *Botgöring*, offentlig bot, som den, hvilken för groft brott blifvit utesluten ur kyrkans gemenskap, måste göra.

1289. **Åska. Thordön. Blixt. Ljungeld.** — *Åska*, luftföreteelse, bestående i blixt med åtföljande knall.

ordön, åskans dän. *Blixt*, det elektriska, ögonblick-a ljussken, som vid åskväder ljungar fram ur molnen. *ungeld*, ganska stark blixt.

1290. **Åtaga sig. Ikläda sig. Besvära sig med.** *Åtaga sig*, lofva eller förbinda sig att göra, uträtta, göra något. *Ikläda sig*, bildligt uttryck: åtaga sig got, som aligger en annan. *Besvära sig med*, åtaga sig något besvärande.

1291. **Åtbörd. Later. Åthäfvor.** — *Åtbörd*, kroppselse, hvarmed någon tanke, känsla, sinnesrörelse uttryckes. *Åthäfvor*, föräldradt ord: yttre skick och värd, utvertes beteende. *Later*, liktydigt och äfvenles föräldradt.

1292. **Återkalla. Åtra. Åtra sig. Återtaga. Rygga.** — *Återkalla*, gifva tillkänna, att man ej vill, hvad man sagt, att en gifven befallning ej får bestållas o. s. v. *Återtaga*, har samma betydelse, ex. återtaga sitt löfte, sina ord. *Åtra*, likaså, men utkas endast i fråga om löfte. *Åtra sig*, deremot, yder icke allenast: återkalla sitt ord, sitt löfte, utan en: ändra mening, föresats, beslut. *Rygga*, betyder enledes i vissa fall: återkalla, återtaga, t. ex. rygga löfte, ett kontrakt; men äfven: bryta, öfverträda förbindelse, t. ex. ett förbund, som aldrig kan ryggas.

1293. **Återlemna. Återställa. Återbära.** — *Återlemna*, lemna något tillbaka. Liktydigt är *Återlämna*, men betyder ock: åter bringa person eller sak i dess förra tillstånd. *Återbära*, brukas i lagspråket för: lemna tillbaka, återställa.

1294. **Åtgärd. Åtgörande. Anstaltande. Handläggning. Befattning. Anstalt.** — *Åtgörande*, verksamhet i och för en sak. *Åtgärd*, något som åtgöres i en sak. *Anstaltande*, vidtagande af förberedelser till handling, förrättning, tillställning eller något företag. *Handläggning*, den verksamhet, som egnas en sak, då den företages till åtgörande. Säges i synnerhet om tegångsmal och embetsärenden. *Befattning*, den uppmärksamhet, omtänka, handläggning eller de åtgärder, som man egnar någon viss sak. Fordrar alltid prep.

med. Anstalt, på förhand vidtagen förberedelse eller anordning för någon handling, förrättning, tillställning eller ett företag.

1295. **Åtskilnad. Skilnad. Olikhet. Skiljaktighet.** — *Olikhet*, beskaffenheten hos ett föremål att i visst afseende vara olikt något annat. *Skiljaktighet*, olikhet emellan saker, förhållanden, omständigheter o. s. v. *Skilnad*, hvad som utgör olikhet emellan personer eller ting. Kan i allmänhet utbytas med *Olikhet*; dock icke alltid. Man kan t. ex. icke säga: göra olikhet i st. f. göra skilnad emellan två begrepp. *Skilnad* betyder äfven: skiljande, skilsmessa, t. ex. skilnad emellan äkta makar; äfv. d. s. s. gräns, hvaraf ägoskilnad. Dessa betydelse saknas hos *Åtskilnad*, som i öfrigt sammanfaller med *Skilnad*.

Ä.

1296. **Äfventyrare. Lycksökare.** — *Äfventyrar*, den, som älskar äfventyr eller äfventyrliga företag; äf. liktydigt med *Lycksökare*, den, som genom alla, både löfliga och olofliga, medel söker att göra sin lycka.

1297. **Äktenskap. Gifte. Hjonalag. Giftermål.** — *Äktenskap*, laglig förbindelse för listid emellan tvenne personer af olika kön, med berättigande till köttslig umgänge. *Gifte*, är i dagligt tal liktydigt med *Äktenskap*. *Hjonalag*, det gamla uttrycket för *Äktenskap*, brukas numera föga, utom i uttrycket: bygga hjonalag, hvilket förekommer i lagen. *Giftermål*, äktenskapsin-gående.

1298. **Älska. Hålla af. Tycka om. Dyrka. Afguda. Tillbedja. Förguda.** — *Älska*, hysa innerlig tillgifvenhet för en person, t. ex. älska sina föräldrar, sina barn; äfv. hysa kärlek för en person af annat kön; äfv. hafva stark böjelse för något, t. ex. älska spel, jagt. *Hålla af*, säges i dagligt tal och instämmer med *Älska*, i detta ords tvenne första bemärkelser, men icke

ista. *Tycka om*, uttrycker en lägre grad af detta ords begge sednare bemärkelser. *Dyrka*, med öfverdrifven kärlek älska. *Afguda, Förälska* med högsta öfverdrift.

1). **Älskare. Älskarinna. Hjertevän. Astvän. Gunstling. Favorit.** — *Älskare*, mansperson, som älskar en qvinna, utan att vara gift med henne. *Älskarinna*, qvinna, som älskas af en man, med hvilken hon är gift. *Hjertevän*, kan sägas både för Älskare och Älskarinna; likaså det numera obrukliga *Älsklings*, en innerligt älskad person af manlig köns, dock hvarken Älskare eller Älskarinna. *Gunstling*, person, som står i synnerlig gunst hos näst främmande *Favorit* har samma betydelse.

2). **Ämna. Ärna. Akta. Tänka. Tillägna. Tilltänka.** — *Ämna, Ärna*, hafva för afgöras något. *Akta*, liktydigt, är numera i denna betydelse föräldradt. *Tänka*, likaledes liktydigt, tillhör ännu svis talspråket. *Tillägna, Tillärna, Tilltänka*, äro för afsigt. Äro aktiva och mest brukliga i ämne.

1. **Ämne. Fråga. Punkt. Uppgift.** — *Ämne*, af något består; äfv. det, hvaraf något göres eller till; äfv. (i kemien) benämning på hvart af elementerna eller grundämnena; äfv. föremål, tal, öfverläggning o. s. v. Begreppsfrövarnder sista bemärkelse äro: *Fråga*, uppgifvet ämnes sökning, granskning eller öfverläggning; *Punkt*, ämne ifragavarande ämne för öfverläggning eller ämne; äfv. stycke, afdelning, artikel i skrift; till utarbetning eller uträkning uppgifvet ämne.

2. **Ända. Sluta. Lykta. Afgöra. Afsluta.** — *Ända*, komma något att upphöra, göra ända på, ända sitt lif, sina dagar. Har mindre vidsträckt betydelse än *Sluta*, hvilket derjemte betyder: bringa om förbehålls, till det afsedda målet, t. ex. i arbetet. *Lykta*, liktydigt med *Sluta*, är mindre brukligt. *Afsluta*, bringa något till ett bestämdt slut,

fullkomligt sluta. *Afgöra*, bringa en sak, ett mål, en fråga, en tvist o. s. v. till ett bestämdt slut.

1303. **Ända. Ändas. Sluta. Slutas. Lykta. Lyktas. Aföpa. Upphöra. Stanna. Afstanna. Försvinna.** — *Upphöra*, icke längre fortfara eller fortsättas. *Stanna*, upphöra att vara i rörelse, i verksamhet, fortgång eller utveckling. *Afstanna*, förstärkt uttryck af *Stanna*. *Ända, Ändas. Sluta, Slutas*, icke längre fortvara; äfv. upphöra att verka. De neutrala af dessa verber kunna hafva person till subjekt, men icke de neutropassiva, hvilket äfven gäller om de liktydiga *Lykta, Lyktas. Försvinna*, upphöra att synas, skönjas, märkas eller att finnas till. *Aföpa*, få någon viss utgång, något visst slut, Liktydiga härmed äro äfven de förut anförda: *Ända, Ändas, Sluta, Slutas, Lykta, Lyktas.*

1304. **Ände. Slut. Ändalykt. Lyktone. Utgång. Utslag.** — *Ände*, det yttersta af utsträckning i rummet, af tid eller fortvarande; gräns, der något upphör. *Slut*, det yttersta af någon viss tid, upphörande af varelse, handling eller verkning. *Ändalykt*, brukas nästan endast i fråga om lifvets slut. *Lyktone*, i det adverbiala uttrycket: på lyktone, d. v. s. när det kommer till slutet. *Utgång*, liktydigt med *Slut, Ände*, i fråga om tid, t. ex. innan årets utgång; äfv. det sätt, hvarpå en sak, ett företag ändas. I denna sednare bemärkelse instämna äfven *Slut och Ände. Utslag*, något, som ger en afgjord och bestämd utgång å en sak, t. ex. flesta rösterna gifva utslaget. Jfr. 4.

1305. **Ändra. Förändra. Förvandla. Skifta. Omskapa. Ombilda. Omstöpa.** — *Ändra*, göra at något gonting blir olika mot hvad det förut var; gifva något annan form, beskaffenhet, annat tillstånd, förhållande, innehåll o. s. v. Kan icke hafva person till föremål, såsom förhållandet är med *Förändra*, hvilket eljest till bemärkelsen är liktydigt, men dock icke alla förekommande fall kan väl användas för *Ändra*; man kan t. ex. icke säga: förändra en rock, i st. ändra en rock; likasom, å andra sidan, *Förändra* många fall ej gerna kan utbytas mot *Ändra*, t. ex.:

har mycket ändrat hans ansigte, kan icke gerna i st. f. förändrat hans ansigte. *Förvandla*, på naturligt sätt förändra person eller sak så, att de man skapnad eller blifva till annat ämne; äfv. i nhet liktydigt med Förändra. *Skifta*, i vissa tale-liktydigt med Förändra, t. ex. skifta färg, hy. *ypa*, *Ombilda*, *Omslöpa*, egentl. gifva annan skap- bildning, form. Brukas mest bildligt.

306. **Äta. Spisa. Skaffa. Tära. Fräta. Sluka.**
Glufsa. Mugga. Mumsa. Knapra. Knastra.
Slafsa. Smacka. Smaska. Snaska. Uppäta.
ra. Uppsluka. Föräta sig. — *Äta*, i munnen, tugga och nedsvälja födoämne, frukt o. s. v. intaga en ordentligt tillredd måltid. *Skaffa*, är iansspråket det samma som *Spisa*. *Tära*, säges gång i st. f. *Äta*, t. ex. hafva något att tära på, s. att lefva af. *Förtära*, njuta mat eller dryck. brukas om maskdjur i st. f. *Äta*. *Glupa*, äta och omättligt. *Sluka*, häftigt och med glupskhet eller förtära. *Uppäta*, äta alltsammans af något, intet blifver öfrigt. *Uppsluka*, förstärkningsord ka. *Föräta sig*, äta öfverdrivet, så att man har deraf. Till hvardagsspråket höra: *Glufsa*, äta t snålt; *Mumsa*, tugga häftigt och med efter- *Mugga*, långsamt och smätt tugga något, såsom alt, tandlöst folk. *Knapra*, äta på någonting hårdt, knäckebröd. *Knastra*, äta på någonting torrt ört, t. ex. torra skorpor. *Krasa*, äta på någon- äftigt af tät och köttig textur, t. ex. äplen. *Sma- naska*, äta snålt och med ett eget obehagligt ljud, grisar. *Smacka*, smälla med läpparna, då man *Slafsa*, äta som en hund. Brukas endast i fråga tmat.

ö.

307. **ö. Holme. Halfö. Utö. Näs. Ed. Land- Udde. Pynt.** — *ö*, på alla sidor kringflutet

land. *Holme*, helt liten ö. *Halfö*, på tre sidor kringfluten del af fasta landet. *Landtunga*, lång och smal halfö. *Utö*, långt ifrån fasta landet belägen ö i hafvet. *Näs*, i haf eller sjö utskjutande landremsa; äfv. smal landremsa, som förbinder tvenne fastland eller en halfö med ett fastland. *Ed*, kort och smalt näs emellan tvenne land. *Udde*, i haf, sjö eller flod utskjutande landspets. *Pynt*, långt utskjutande, bergig udde.

1308. **Öda. Slösa. Misshushålla. Förslösa.** — *Misshushålla*, hushålla illa, icke iakttaga tillräcklig sparsamhet. *Slösa*, utgifva, bekosta eller förbruka vida mer än som behöfves. *Öda*, förbruka något i stor myckenhet eller onödigtvis. *Förslösa*, genom slöseri göra ända på något.

1309. **Öde. Skickelse. Lycka. Bestämmelse. Slump.** — *Öde*, hvad som är människan förelagdt och icke kan undvikas. *Skickelse*, förfogande af försynen. *Lycka*, allt hvad som händer och har inflytande på människans väl, utan att bero af hennes vilja. Jfr. 611. *Bestämmelse*, det mal, som af försynen blifvit utstakadt för en människas öden. *Slump*, tillfällig händelse.

1310. **Öde. Ödslig. Vild.** — *Öde*, obebodd, obebyggd, oodlad. *Ödslig*, i hög grad enslig eller obesökt samt derjemte hemsk. *Vild*, säges om en mark, en trakt, som är obebyggd och ouppodlad, samt dit människor sällan eller aldrig komma.

1311. **Ödmjuk. Undergifven. Underdånig. Undersätlig. Vördnadsfull. Vördsam.** — *Ödmjuk*, som tänker ringa om sig sjelf och i sitt uppförande lägger detta i dagen. *Undergifven*, som utan motstånd eller klaga underkastar sig en annans vilja. *Underdånig*, undergifven och hörsam. Säges mest i fråga om undersatser. *Undersätlig*, som anstår, passar, aligger en undersatse. *Vördsam*, högst aktningsfull. *Vördnadsfull*, intagen af djup vördnad.

1312. **Öfva. Utöfva. Idka. Drifva. Bedrifva.** — *Öfva*, göra bruk af något, t. ex. öfva knep, list, våld. *Utöfva*, för beständigt göra bruk af, ådagalägga eller iakttaga något, t. ex. utöfva en konst, ett handt-

utöfva dygden. *Idka*, beständigt eller såsom yrke sätta sig med något, t. ex. idka handel, sjöfart, en konst. *Drifva*, hålla något slags mekanisk inngång o. d. i gång, t. ex. drifva en fabrik; äfv. idka, t. ex. drifva ett yrke, ett handtverk, drifva l. *Bedrifva*, med drift och ihärdighet utföra, t. ex. va ett företag, ett ärende, en sak.

313. **Öfverdrifven. Omåttlig. Ytterlig.** — *Öfver-*
n, som går utöfver måttan, utöfver hvad som är ; äfv. framställd med öfverdrift. *Omåttlig*, mer ttligt stor, t. ex. omåttlig lycka, framgång. *Ytterlig*. ker någonting superlativt, t. ex. ytterlig hetta, törst.

314. **Öfverenskomma. Aftala. Vidtala. Af-**
a. Uppgöra. Åsämjas. — *Öfverenskomma*, blifva med en person om något, som skall utföras, verk-
s. *Aftala*, träffa muntlig öfverenskommelse om
Vidtala, tala vid och öfverenskomma med nå-
m en sak. *Afhandla*, göra något till föremål för
t. ex. afhandla om köpet af en egendom. *Upp-*
i allo och slutligt aftala, t. ex. uppgöra en affär
ågon. *Åsämjas*, i rättegångsspråket: sämjas, öf-
komma om något.

315. **Öfverenskommelse. Aftal. Beting. Af-**
ing. Uppgörelse. Fördrag. Kontrakt. Traktat.
öfverenskommelse, tvenne eller flere personers ömse-
gillade beslut i en sak. *Aftal*, muntlig öfverens-
else. *Beting*, se 1226. *Afhandling*, den hand-
hvarigenom något göres till föremål för aftal.
irelse, handlingen att uppgöra en sak med någon.
ag, öfverenskommelse mellan enskilda angående
rättsförhållande eller emellan stater om förbund
v. I sednare bemärkelsen nyttjas äfven ofta det
ande ordet *Traktat*. *Kontrakt*, äfvenledes ett
ande ord, betyder: skriftligen affattadt fördrag
got rättsförhållande.

316. **Öfverensstämma. Sammanstämma. Instäm-**
Stämman. — *Stämman*, om tonverktyg: hafva lika
d. Deraf hämtade bildliga uttryck äro: *Öfverens-*
a, vara af samma mening, tanke, lynne, o. s. v.;

äfv. passa väl tillsammans. *Sammanstämma*, öfverensstämma i utsagor; äfv. passa väl tillsammans. *Instämma*, yttra sig vara af samma tanke som en annan; äfv. i allmänhet d. s. s. Öfverensstämma.

1317. **Öfverensstämmelse. Likstämmighet. Likställighet. Enstämmighet. Enhällighet. Enlighet.** — *Öfverensstämmelse*, likhet i förhållanden, egenskaper, omständigheter, utsagor, o. s. v. *Likstämmighet*, dermed liktydigt, har mindre vidsträckt användning. *Likställighet*, öfverensstämmelse mellan begrepp eller ting i förhållande eller egenskaper. *Enlighet*, öfverensstämmelse med utsago, yttrande, utlatande, lag, stadgande, föreskrift o. s. v. *Enhällighet*, *Enstämmighet*, allmän öfverensstämmelse mellan flera personer i uttryckt vilja, samtycke, beslut, utlatande.

1318. **Öfvergifva. Lemna. Qvarlemna. Strandsätta. Aflägga. Bortlägga. Afsvärja. Försvärja. Förlofva. Försaka.** — *Lemna*, skiljas ifrån en ort, ett ställe; äfv. liktydigt med *Qvarlemna*, låta person eller sak förblifva qvar på ett ställe, då man lemnar det. *Öfvergifva*, skilja sig ifrån, t. ex. öfvergifva en ort, ens sällskap; äfv. upphöra att egna någon sin hjälp, vård, vänskap eller kärlek, t. ex. öfvergifva en vän, en älskarinna; äfv. upphöra att idka, öfva, utöfva, t. ex. öfvergifva handeln, ett arbete, ett företag, öfvergifva dygden. *Strandsätta*, öfvergifva någon, stadd i fara, i nöd o. s. v. *Aflägga*, *Bortlägga*, upphöra att bruka, begagna något, öfvergifva vana, bruk. *Afsvärja*, högtidligt förklara sig vilja öfvergifva troslära, lärosats o. s. v.; äfv. allvarligt föresätta sig att afstå från last, ovana o. s. v. I sednare bemärkelsen är *Försvärja* liktydigt. *Förlofva*, högtidligt utlofva att afhålla sig ifrån något. *Försaka*, afstå från njutningen af något, som man tycker om eller är i behof af. Jfr. 15.

1319. **Öfvergå. Öfverstiga. Öfverskrida. Öfver-skjuta. Öfverträffa. Fördunkla.** — *Öfverskrida*, *Öfverstiga*, *Öfverskjuta*, utgöra större summa, antal, belopp än något visst bestämdt, t. ex. kostnaden öfverstiger 100 riksdaler. *Öfverträffa*, vara en person i något af-

ide öfverlägsen. *Fördunkla*, vida öfverträffa. *Öfvergå*, svarar både Öfverstiga och Öfverträffa.

1320. **Öfverlägga. Rådgöra. Rådpläga. Rådslå.** *Öfverlägga*, eftertänka, antingen för sig sjelf eller i råd med andra, huru man bör förhålla sig i något t förevarande fall. *Rådgöra*, *Rådpläga*, *Rådslå*, erlägga med andra om något. *Rådgöra* brukas mest åga om enskilt, *Rådpläga* om allmän, *Rådslå* både enskilt och allmän öfverläggning.

1321. **Öfvernaturlig. Öfverjordisk. Öfversinlig.** *Öfverjordisk*, höjd öfver det jordiska, det timliga. *öfersinlig*, säges om det, som ligger utom sinnenas renhet och endast af förnuftet kan fattas. *Öfverur- urlig*, som ej af naturens lagar kan förklaras.

1322. **Öfverse med. Skona.** — *Skona*, icke bedla någon så strängt, som man äger rättighet till; åra eller eftergifva straff, arbete, skatt o. s. v. *erse med*, af efterlåtenhet lemna ostraffad, obeifrad, märkt.

1323. **Öfversätta. Öfverflytta. Öfverföra. Åter- ra. Tolka. Uttolka.** — *Tolka*, *Uttolka*, på ett annat ik uttyda meningen af tal eller skrift. *Öfversätta*, ett främmande språk fullständligt och omständligt ställa innehållet af tal eller skrift. Liktydigt brukas n: *Öfverflytta*, mera sällan *Öfverföra*. *Återgifva*, ber icke allenast: *Öfversätta*, utan äfven: framställa ot i bild, i målning.

1324. **Öfverträda. Bryta. Förbryta sig. Kränka. ra. Fela. Förse sig. Förgå sig. Synda. För- la sig.** — *Fela*, göra någonting oriktigt eller orätt, ka från det rätta. *Bryta*, icke iakttaga något, hvar- man är pliktig. *Förbryta sig*, bryta mot lag, bud, gande; äfv. svårt förorätta någon. *Öfverträda*, icke a, icke iakttaga, hvad lag, pligt eller sedlighet före- fva. *Kränka*, svårt bryta mot lag, rätt, heder, ära . v. *Svika*, underlata att göra sin skyldighet, ej a tro och loften, ej uppfylla någon sin förbindelse. *se sig*, begå något oafsigtligt fel af mindre svår art. *gå sig*, i ord eller handling tillåta sig någonting

emot en annan förnärmande. *Synda*, öfverträda Guds bud. *Försynda sig*, begå synd, fel, öfverträdelse.

1325. **Öfverträdelse. Förbrytelse. Brot. Fel. Förseelse. Synd. Försyndelse. Missgerning. Missdåd. Ilgerning. Ilgrepp. Illbragd.** — *Fel*, afvikelse från det riktiga eller rätta. *Förseelse*, uppsåtligt fel af lindrigare art. *Öfverträdelse*, afvikelse från lag, bud, stadgande. *Förbrytelse*, uppsåtlig öfverträdelse af svårare beskaffenhet, i synnerhet en sådan, som kan hafva personligt straff till följd. *Brott*, grof, uppsåtlig öfverträdelse af gudomlig eller mensklig lag; (i inskränkt mening) en lagstridig, med fri vilja begången handling, som innehåller en kränkning af samhällsmedlemmarnes säkerhet. *Synd*, öfverträdelse af Guds lag. *Försyndelse*, d. s. s. Synd; äfv. i hvardagsspråket: fel emot person, förseelse. *Missgerning*, groft brott, i synnerhet sådant, som straffas med lifvets förlust. Liktydiga äro *Missdåd*, *Ilgerning*, *Illbragd*. *Ilgrepp*, ondskefull, bedräglig handling.

1326. **Öfvervigt. Öfverhand. Öfverlägsenhet. Företråde. Fördel.** — *Öfverlägsenhet*, förhållandet, att person eller sak är en annan öfverlägsen. *Öfverhand*, öfverlägsenhet i strid, öfvermakt. *Öfvervigt*, öfverlägsenhet i ställning, förhållanden, i makt, strid, täflan o. s. v. *Företråde*, öfverlägsenhet i rang, värde, förtjenst, duglighet, nytta o. s. v. *Fördel*, företråde framför en annan, i ett eller annat afseende; äfv. framgång i krig.

1327. **Öfvervinna. Besegra. Öfvermanna. Öfverväldiga.** — *Öfvervinna*, *Besegra*, vinna seger öfver någon. Brukas äfven bildligt. *Öfverväldiga*, det samma, brukas i egentlig bemärkelse mindre ofta. *Öfvermanna*, besegra genom öfverlägsenhet i styrka eller antal.

1328. **Öka. Påöka. Föröka. Tillöka. Skarfvä. Tillskarfvä. Fortplanta. Förmera. Förstora. Höja. Förhöja. Stegra. Dyrka. Fördyra. Skärpa. Upphöja. Uppstegra. Uppdrifva. Uppjaga. Fördyra. Uppdyrka. Uppsätta. Förkofra. Förvärra.** — *Öka*, göra större, talrikare, tyngre o. s. v. *Påöka*, *Tillöka*, tillägga

it till ett förut varande. *Föröka*, förstärkningsord
 öka. *Förmera*, föråldradt ord, brukas stundom för
 . *Fortplanta*, föröka genom apling; äfv. genom af-
 öfverflytta, t. ex. fortplanta en sjukdom; äfv. bild-
 för utbreda, utsprida. *Förstora*, göra stor eller större
 vidd, makt, vigt eller verkan. *Höja*, egentl. göra
 e; bildligt för öka. *Förhöja*, gifva högre kraft,
 le, behag o. s. v. *Skarfva*, öka (klädesplagg eller
 genom tillsättning, tillfogning af ett mindre stycke.
skarfva, tillsätta, tillfoga något mindre stycke till
 större. *Stegra*, *Dyrka*, *Fördyra*, höja priset på en
 t. *Stegra* har äfv. samma betydelse som *Höja*,
 höja. *Skärpa*, göra skarpare, strängare, svårare;
 stärka. *Förkofra*, föröka ens förmögenhet, kun-
 der, sedlighet o. s. v. *Upphöja*, egentl. göra högre;
 ntligt: göra märkbarare, öka, förhöja. *Uppdrifva*,
 a ökad drift, föröka, t. ex. uppdrifva tillverkningen
 en fabrik. Äfven liktydigt med *Uppstegra*. *Upp-
 ta*, *Uppsätta*, höja priset på en vara. *Uppjaga*,
 igt och högt uppstegra. *Förvärra*, göra värre, öka
 ot ondt. Jfr. 1074.

1329. **Ökas. Förökas. Tilltaga. Växa. Till-
 a. Förkofras. Förkofra sig.** — *Ökas*, blifva större,
 kare, tyngre o. s. v. *Förökas*, stegradt uttryck af
 s. *Tilltaga*, småningom och omärkligt vinna till-
 ing. *Växa*, *Tillväxa*, bildliga uttryck, liktydiga med
 taga. *Förkofras*, *Förkofra sig*, tilltaga i välstånd,
 framsteg i kunskaper, i det goda.

1330. **Öken. Ödemark. Vildmark.** — *Ödemark*,
 odlad och obebodd mark. *Öken*, ödemark af stor
 . *Vildmark*, obrukad och obebyggd, ödslig mark,
 nnerhet stenig och bergig skogsmark.

1331. **Öm. Sät.** — *Öm*, kärleksfull, innerligt äl-
 de. *Sät*, som lefver i största vänskap och sänja
 en annan, t. ex. sätta makar, vänner.

1332. **Ömka sig. Förbarma sig. Miskunda sig.
 kunna sig.** — *Ömka sig*, känna medlidande. *För-
 na sig*, af medlidande hjälpa någon, som är stadd

i nöd. Härmed liktydiga äro: *Miskunda sig*, *Varkunna sig*, bada tillhörande det bibliska och kyrkliga språket.

1333. **Ömse. Ömsesidig. Inbördes.** — *Ömse*, både den ena och den andra, t. ex. taga mutor på ömse händer. *Ömsesidig*, som är, finnes, sker på eller utgår ifrån ömse sidor, t. ex. ömsesidig aktning, ömsesidiga ränker, fiendtligheter. *Inbördes*, har afseende på en vexelverkan eller motsvarighet i godt eller ondt emellan tvenne personer, eller emellan dem, som tillhöra samma folk, samfund, förening o. s. v., t. ex. inbördes kärlek, hat, krig. I allmänhet liktydigt med *Ömsesidig*.

1334. **Önska. Behaga. Efterlängta. Efterträngta. Åtrå. Åstunda. Begära. Välönska. Tillönska.** — *Önska*, gerna vilja, att något måtte hända, ske, inträffa; äfv. genom ord uttrycka en sådan vilja. *Tillönska*, muntligen eller skriftligen önska en person något. *Välönska*, tillönska lycka, välgång. Följande ord uttrycka en till begär stegrad önskan: *Åstunda*, ifrigt önska sig något; *Åtrå*, i hög grad åstunda; *Begära*, hafva stark åtra att komma i besittning eller åtnjutande af något; föga brukligt i denna bemärkelse, utom i biblisk stil. *Behaga*, d. s. s. *Åstunda*, *Önska*. Tillhör i denna mening det finare umgängsspråket. *Efterlängta*, lifligt önska, längta, att någon måtte komma eller att något måtte inträffa. *Efterträngta*, på det högsta efterlängta.

1335. **Öppna. Upplåta. Uppspärta. Vidöppna. Utslä. Glänta.** — *Öppna*, göra öppen. *Upplåta*, i vissa ordasätt liktydigt med *Öppna*, t. ex. upplåta dörren, upplåta sin mun. *Uppspärta*, öppna vidt och bredt, helt och hållet. *Vidöppna*, öppna på vid gafvel. *Glänta*, öppna helt litet. I talesättet: glänta på en dörr. *Utslä*, (om växter) öppna, utveckla, t. ex. utslå blommor, blad, löf.

1336. **Öppning. Hål. Gap. Vak. Glugg. Lucka. Läcka. Mun. Mynning. Svalg. Schakt.** — *Öppning*, öppet ställe. *Hål*, öppning af större eller mindre vidd tvärs igenom en kropp eller blott på ytan. *Vak*, hal tvärs igenom is på sjö o. s. v. *Glugg*, liten öppning

på mur eller vägg, för att släppa in ljus eller luft, eller att skjuta igenom. *Lucka*, öppning i vägg, tak, golf, däck o. s. v., med stängsel af samma namn, att skjuta för eller fälla ned. *Läcka*, hål, öppning, otätt ställe på kärl eller farkost. *Mun*, den hålighet i hufvudet, som har sitt läge innanför läpparna; äfv. liktydigt med *Mynning*, öppning, der vatten eller luft har sitt utlopp eller sin utgång, o. s. v. *Gap*, vid öppning; vidöppnad mun. *Svalg*, inre delen af munhålan; äfv. stort gap, vid afgrund. *Schakt*, främmande ord, som betyder: lodrätt nedstigande, utsprängd öppning i en grufva eller genom ett berg. Jfr. 937.

REGISTER.

A.

- Abc 1.
 Adelig 351.
 Adjö 10.
 Afart 2.
 Afbetal 109.
 Afbida 1261.
 Afbild 116.
 Afbilda 3.
 Afbildning 116.
 Afbrinna 149.
 Afbrott 4. 663.
 Afbräck 882.
 Afbränna 12. 157.
 Afböja 448.
 Afdagataga 217.
 Afdanka 11.
 Afdela 187.
 Afdraga 653.
 Afdöma 220.
 Affallen 634.
 Affatta 897.
 Affora 19.
 Afforsla 1018.
 Affyra 12.
 Affärda 19. 217. 1018.
 Afföda 5.
 Afgift 888.
 Afgjord 243. 1235.
 Afgrund 192.
 Afguda 1298.
 Afgång 10. 216.
 Afgäld 888.
 Afgöra 1302.
 Afbandla 1178. 1314.
 Afhandling 1315.
 Afhjelpa 9.
 Afhålla 448.
- Afhända 287.
 Afhängig 89.
 Afhölja 129.
 Afhöra 485.
 Afkasta 492.
 Afkastning 498.
 Afknappa 653.
 Afkomling 52.
 Afkomma 5.
 Afkomst 498.
 Afkorta 653.
 Afkunna 1056.
 Afna 309.
 Aföda 448.
 Aflefva 585.
 Aflemna 584.
 Afleverera 584.
 Afliida 214.
 Afliiden 215.
 Afliifva 217.
 Aflossa 12.
 Aflysa 1056.
 Afnäta 15. 584. 1016.
 1018.
 Afnägg 6. 1318.
 Afnägg 8.
 Afnäna 1206.
 Aföning 631.
 Aföpa 1303.
 Afösa 311. 633.
 Afmarschera 16.
 Afmattad 989.
 Afmeja 906.
 Afmerglad 634.
 Afmiska 653.
 Afmåla 3.
 Afmäta 774.
 Afmätt 1052.
 Afpassa 774.
- Afrad 888.
 Afreda 19.
 Afrita 3.
 Afröda 7.
 Aträkna 653.
 Afränta 492.
 Afrätta 217.
 Afsagd 243.
 Afsaknad 150.
 Afse 114.
 Afseende 472. 1155.
 Afsides 8.
 Afsigkommen 245.
 Afsigt 1161.
 Afskaffa 9.
 Afsked 10. 891.
 Afskeda 11. 19.
 Afskicka 1018.
 Afskildra 3.
 Afskilja 890.
 Afskjuta 12.
 Afskrap 901.
 Afskräcka 7.
 Afskräde 901.
 Afskrämna 7.
 Afsky, v. 435.
 Afsky, s. 763.
 Afskyvärd 291.
 Afslumra 214.
 Afsluta 1302.
 Afslä 21. 1250.
 Afslöja 129.
 Afslöjad 680.
 Afsmålla 12.
 Afsnäsa 19.
 Afsomma 214.
 Afspisa 19.
 Afsprång 20.
 Afspåuna 12.

anna 1303.
 eg 20.
 raffa 964.
 yra 7. 448.
 yrka 7.
 ubba 653.
 å 15.
 uren 243.
 ärja 1318.
 na 1144.
 ga 1056.
 ga sig 15.
 lja 1016.
 nda 1018.
 tta 6. 11. 1016.
 ndra 890.
 cka 11.
 eklad 634.
 ga 3. 654.
 l 1315.
 la 1314.
 ekna 3.
 n 13.
 nmåltid 14.
 nvard 14.
 oppa 16.
 yck 116. 1041.
 äda 15.
 äde 141.
 äga 1107.
 äå 1107.
 ätta 1107.
 ga 16.
 cka 129.
 ra 634.
 mma 1131.
 id 17.
 idsamhet 17.
 idjuka 17.
 kta 1261.
 l 5.
 ta 1213.
 xla 166.
 z 765.
 ka 258.
 kelse 20. 1136.
 sa 19.

Afväg 20.
 Afväges 8.
 Afvända 7. 448.
 Afvänta 1261.
 Afvärja 21. 448.
 Afyttra 1016.
 Aga, v. 964.
 Aga, s. 963.
 Agg 763. 786.
 Agga 785.
 Akt 51. 430.
 Akta 115. 126. 154.
 Aktning 22.
 Aktsam 360.
 Alfabet 1.
 All 711.
 Allena 233.
 Allmän 23.
 Allmänhet 24.
 Allmännelig 23.
 Allvar 25.
 Allvarlighet 25.
 Allvarsamhet 25.
 Almosa 417.
 Alster 26.
 Alstra 268. 1208.
 Alstras 1153.
 Amper 119.
 Amsaga 94.
 Ana 382.
 Anamma 298.
 Anbefalla 62. 355.
 Anbelanga 32.
 Aubetro 111.
 Anbeträffa 32.
 Anblick 36. 1005.
 Anda 29.
 Audakt 27.
 Andas 133.
 Ande 28.
 Andedrag 29.
 Andedrägt 29.
 Andel 186.
 Audetag 29.
 Audfädd 30.
 Andlig, s. 790.
 Andlös 30.

Andraga 1014.
 Andrum 830.
 Andruten 30.
 Andtäppt 30.
 Aufalla 31.
 Anfordran 264.
 Anfakta 785.
 Anfäktelse 273.
 Anföra 975. 1014.
 Anförande 66.
 Anförare 977.
 Anförtro 111. 584
 1089.
 Anförvänt 913.
 Anförvandtskap 914.
 Anzälagen 1221.
 Angelägenhet 422.
 Angenäm 76.
 Angifva 34. 1056.
 Angripa 31.
 Angå 32.
 Anhang 331.
 Anhålla 73.
 Anhållan 178.
 Anhängare 33.
 Anhörig 913.
 Aning 343.
 Anklaga 34.
 Anknyta 330.
 Ankomma 32. 35.
 Ankommen 824. 825.
 Anlag 176.
 Anledning 752.
 Anlete 36.
 Anlita 42. 73.
 Anlägga 165. 408.
 Anläggning 37.
 Anlända 35.
 Anlöpa 35. 570.
 Anmana 263.
 Anmaning 264. 1248.
 Anmoda 78.
 Anmodan 178.
 Anmäla 1056.
 Anmälan 1142.
 Anmärka 506. 1027.
 Anmärkning 507.

- Anmärkningsvärd 1125.
 Annaler 450.
 Annalist 451.
 Annan 730.
 Anordna 38. 744. 1064.
 Anpart 186.
 Anropa 35.
 Aurätta 85.
 Ansa 85. 907.
 Anse 1088.
 Anseende 22, 472.
 1174.
 Ansenlig 960.
 Anskaffa 1070.
 Auskri 819.
 Anskämd. 825.
 Auslå 38.
 Anspråk 264.
 Anspråksfull 480.
 Anspråkslös 130.
 Anstalt 1294.
 Anstalta 566.
 Anstaltande 735. 1294.
 Anstifta 1208.
 Anstrykning 592.
 Ansträngning 677.
 Anstå 203. 775.
 Anstånd 204.
 Anställa 1064. 1171.
 Anställning 1080.
 Anständig 39.
 Anstöt 320.
 Ansätta 785.
 Ansöka 73.
 Ansökau 178.
 Ansökning 178.
 Antaga 298. 391.
 Antagande 1090.
 Antaglig 861
 Antal 40. 747.
 Anteckna 41.
 Anträda 179. 1069.
 Anträde 180.
 Anträffa 249.
 Antvarda 111. 584.
 Antyda 62. 1056.
 Antända 1122.
- Anvisa 38. 1234.
 Använda 42.
 Arbeta 54. 843.
 Arbetare 181. 1282.
 Arbete 422. 677.
 Arbetsam 256.
 Arbetsamhet 255.
 Arbetskarl 181.
 Arf 43.
 Arfprins 447.
 Arfskap 43.
 Arfyode 631.
 Arg. 44. 738. 1237.
 Arglistig 597.
 Argsint 44.
 Arm 245. 732.
 Arrende 888.
 Arrest 304.
 Arrestera 305.
 Art 226. 912. 1186.
 Artad 99.
 Artförändring 2.
 Artig 45. 870. 1179.
 Artikel 778.
 Artist 1282.
 As 46.
 Assemblé 183.
 Astvän 1299.
 Atom 772.
 Axel 47.
- B.**
- Backe 88.
 Bada 48. 1107.
 Bagge 48.
 Baj 1222.
 Bakdanta 49.
 Bakhåll 373.
 Bakslug 597.
 Baktala 49.
 Bal 183.
 Balja 889.
 Balk 120.
 Bana, v. 85.
 Bana, s. 1249
- Band 50. 138. 331.
 1094. 1106.
 Bane 216.
 Baner 238.
 Bang 832.
 Bank 406.
 Bann 51.
 Banna 327. 999.
 Bannlysning 51.
 Bannor 1057.
 Bar 680.
 Barbar 1219.
 Bardalek 965.
 Bark 53.
 Barm 159.
 Barmhertig 398.
 Barn 52.
 Barnsaga 94.
 Barnslig 207.
 Barnunge 52.
 Barr 122.
 Barsk 1039. 1238.
 Bas 967.
 Basa 910.
 Bast 53.
 Bastant 397.
 Bastion 307.
 Bastonad 967.
 Bastonera 910.
 Batalj 965.
 Baxuas 281.
 Bearbeta 54.
 Beblandelse 1017.
 Bebyggare 501.
 Bebåda 1056.
 Bedagad 383.
 Bedja 55. 73.
 Bedraga 56.
 Bedrift 57.
 Bedrifva 71. 1168. 1312
 Bedrägeri 596.
 Bedräglig 237.
 Bedröflig 58. 210.
 Bedröfva 59.
 Bedröfvad 60.
 Bedröfvas 1024.
 Bedröfvelse 61.

	Begynnelse 180.	Bekymrad 60.
	Begå 71.	Bekymra sig 154.
	Begå sig 1152.	Bekänna 1062.
	Begåfva 390.	Belacka 49.
1.	Begär 72.	Belamra 575.
	Begära 73. 1334.	Belasta 575.
	Begäran 178.	Bele 68.
	Begärelse 72.	Beledsaga 312.
007.	Begärlig 74. 175.	Belefvad 103.
22. 1080.	Behag 1048.	Belefvad 45.
	Behaga 75. 1334.	Belg 162.
35. 1200.	Behagfull 76.	Belga 198.
0.	Behaglig 76.	Beljuga 49.
063.	Behandla 77. 1178.	Belopp 988.
1.	Beherrska 975.	Beluxa 56.
9.	Beherrskare 447.	Belysa 615. 1110.
	Behjerta 80.	Belåna 618.
	Behjertad 1039.	Belåten 705.
37.	Behof 150. 352.	Belåtenhet 1048.
316. 1171.	Behålla 78.	Belägenhet 1063.
	Behålleu 810.	Belägga 83. 623. 1118.
	Behållning 585.	Belågra 83.
11.	Behändig 206. 870.	Beläsenhet 554.
	Behöflig 702.	Beläst 626.
	Behöfva 79.	Beläte 116.
1 95.	Behöfvande 245.	Belöna 1206.
	Behörig 569.	Belöning 631.
977.	Beifra 34.	Belöpa sig 1170.
	Bejaka 82.	Bemannan 105.
32. 374.	Bekant 1214.	Bemannning 106.
37.	Bekantgöra 1056.	Bemantla 323. 1164.
	Bekika 864.	Bemedla 344.
2.	Beklaga 80.	Bemedlad 810.
	Beklagansvärd 58.	Bemedling 354.
	Beklaglig 58.	Bemyndiga 95.
240. 468.	Bekläda 527. 907.	Bemäktiga sig 499.
072.	Beklämd 60.	Bemärka 112. 864.
	Beklämma 785.	Bemästra sig 499.
72.	Beklämning 61.	Bemöda sig 84.
9.	Beknip 701.	Bemöta 77. 991.
1.	Bekomma 298.	Benig 995.
6.	Bekosta 81.	Benåda 346. 390.
	Bekostnad 1169.	Benådning 1050.
	Bekräfta 82.	Benågen 175. 1257.
4.	Bekymmer 61.	Benågenhet 176.
1.	Bekymmerfull 60.	Benämna 695.
0.	Bekymra 59.	Benämning 683.

- Benöja sig 704.
 Beordra 62.
 Beprija 97.
 Bepryda 791.
 Beproofva 377. 1144.
 Beqväm 637.
 Beqväma sig 348. 704.
 Beq ämlig 637.
 Berama 03.
 Bereda 85. 86. 1208.
 Beredvillig 1229.
 Berest 87.
 Berg 88.
 Berga 65. 906.
 Bergad 810.
 Bergfast 243.
 Bergning 698.
 Bergshöjd 88.
 Beriktiga 172.
 Bero 89. 90.
 Berusad 824.
 Berykta 91.
 Beryktad 684.
 Beräkna 114. 833.
 1088.
 Beräkning 92.
 Beränna 83.
 Berätta 93.
 Berättelse 94.
 Berättiga 95.
 Beröfva 287.
 Beröm 96.
 Berömd 684.
 Berömma 97.
 Berömmelse 96.
 Beröra 841.
 Beröring 331. 1017.
 Besanna 82.
 Besatt 212. 869.
 Bese 864.
 Besegla 359.
 Besegra 1327.
 Besigtiga 1144.
 Besigtning 98.
 Besinna 114.
 Besinning 646. 862.
 Besitta 423.
 Besittning 1055.
 Besk 119.
 Beskaffad 99.
 Beskaffenhät 226.
 Besked 113. 489. 990.
 Beskedlig 398.
 Beskratta 68.
 Beskydd 370.
 Beskydda 371.
 Beskylla 34.
 Beskyllning 1057.
 Beskymfa 353.
 Beskåda 864.
 Reskäftig 251.
 Beskåra 390.
 Beskärn 370.
 Beskärma 371.
 Beslut 100.
 Besluta 103.
 Beslägtad 101.
 Beslöja 1118.
 Besmycka 791.
 Besolda 581.
 Bespara 930.
 Besparing 102.
 Bespetsa 86.
 Bespotta 68.
 Bespottelse 932.
 Best 193.
 Bestaktig 828.
 Bestalla 83.
 Besticka 667.
 Bestickning 668.
 Bestiga 954.
 Bestiga sig 1170.
 Bestorma 31.
 Bestraffa 964.
 Besträffning 963.
 Bestrida 81. 688 907.
 1250.
 Bestro 147.
 Bestyr 422.
 Bestyrelse 976.
 Bestyrka 82.
 Bestå 81. 203. 1016.
 1170. 1201.
 Beståndande 104.
 Beställa 1077.
 Beställning 1080.
 Beställsam 251.
 Bestämmd 243. 1235.
 Bestämman 62. 103. 347.
 Bestämmelse 1309.
 Beständig 104.
 Bestört 384.
 Besudla 750. 1189.
 Besvara 991.
 Besvika 56.
 Besvägrad 101.
 Besvär 677.
 Besvära 785.
 Besvära sig 522. 1290.
 Besvärlig 995.
 Besvärlighet 677.
 Besynerlig 1140.
 Besynerlighet 691.
 Besätta 105.
 Besättning 106.
 Besöka 107.
 Besörja 566.
 Betacka sig 1134.
 Betaga 108. 287.
 Betala 109.
 Bete 110.
 Bete sig 1152.
 Reteckna 112. 1056.
 1175.
 Beting 1226. 1315.
 Betinga 1077.
 Betjena 1078.
 Betjena sig 42.
 Betjent 1079.
 Betjente 228.
 Betrakta 114. 86
 1088. 47
 Betraktande 114.
 Betraktelse 1036.
 Betro 111. 1089.
 Betryck 61. 701.
 Betryckt 60. 703-
 Betrygga 374.
 Beträda 954.
 Beträffa 32.
 Bettla 73.

102. Bilda 268. 1170.
 2. 1056. Bildad 117.
 960. 1221. Bildning 118.
 Bildstod 116.
 1264. Biljett 148.
 60. Billig 675. 836.
 Billiga 391.
 Billighet 839.
 71. 1118. Biltog 572.
 370. 1119. Biläger 158.
 14. Bilägga 344. 1074.
 Binamn 683.
 e 1283. Binda 305.
 830. Bindel 50.
 242. 995. Binge 477.
 147. Birfilare 666.
 värd 1140. Biskop 790.
 5. Bismak 592.
 1182. Bisprung 453.
 87. 548. Bister 1238.
 5. Bistå 453.
 17. 1159. Bistånd 452.
 rund 752. Bisätta 513.
 208. Bit 974.
 17. 1071. Biträda 391. 453. 857.
 1072. Biträde 452. 454.
 888. Bitter 119.
 1042. Biväg 20.
 0. Bjebba 620. 664.
 32. Bjelke 120.
 1257. Bjellra 780.
 1256. Bjert 605.
 15. Bjuda 62. 84. 121.
 59. 785. Black 138. 463.
 60. Blad 122.
 78. Blanda 123.
 sig 1201. Blek 463.
 504. Blemma 124.
 1. Blick 36.
 32. Blicka 126. 864.
 14. 453. Bliä 398.
 1072. Blifva 125.
 11. 857. Bliga 864.
 174. Blixt 1289.
 073. Blixtra 126.
 173. Blockhus 307.
 Blodbad 686.
- Blodgirig 559.
 Blodlysten 559.
 Blodsband 913.
 Blodsfrände 913.
 Blodsförvandt 913.
 Blodspillan 686.
 Blodstugutelse 686.
 Blodtörstig 559.
 Blom 127.
 Blomma 127.
 Blomma 128.
 Blomster 127.
 Blomstra 128.
 Bloss 604.
 Blossa 149.
 Blota 713.
 Blott 680.
 Biotta 129. 1150.
 Blottad 680.
 Blund 1023.
 Blyg 130.
 Blygas 131.
 Blygd 884.
 Blygsam 130. 550.
 Blygsel 884.
 Blåsa, s. 124. 132.
 Blåsa, v. 133. 134.
 Blåst 1231.
 Blåsväder 1231.
 Bläddra 132.
 Blända 1227.
 Bländverk 1228.
 Blånga 864.
 Blänka 615.
 Blödhjertad 1207.
 Blödigg 1207.
 Blödsint 1207.
 Blöt 660.
 Blöta, s. 1271.
 Blöta, v. 1272.
 Bo, v. 135.
 Bo, s. 136. 140.
 Bock 246.
 Bocka 161.
 Bodrägt 1082.
 Bof 614.
 Bofaktig 211.

- Bofast 142.
 Bofällig 334.
 Bohag 137.
 Bohagiting 137.
 Boja 138.
 Boken 660.
 Bokstafsöljd 1.
 Bokstafsrede 1.
 Bokaynt 626.
 Bokaynhet 554.
 Bokvett 554.
 Bol 140.
 Bolby 140.
 Hold 1039.
 Bolde 994.
 Boll 546.
 Bolstad 140.
 Bolster 545.
 Bomma 983.
 Bonddryg 480.
 Bonde 139.
 Bondhögfärdig 480.
 Boning 140. 460.
 Boningsrum 822.
 Bord 191. 670.
 Borg 307.
 Borgare 643.
 Borra 953.
 Borst 466.
 Bortbjuden 384.
 Bortblanda 123.
 Bortbyta 166.
 Bortbytt 384.
 Bortdrifva 342.
 Bortgifva 389.
 Bortgifva 390.
 Bortglömma 396.
 Bortgång 141.
 Borthandla 1016.
 Bortkomma 372.
 Bortkommen 384.
 Bortlägga 1318.
 Bortskicka 1018.
 Bortskänka 390.
 Bortsälja 1016.
 Bortsända 1018.
 Borttaga 1172.
- Borttagen 717.
 Borttappa 345.
 Borttorka 1084.
 Bortvisa 19. 1234.
 Bosatt 142.
 Boskap 303.
 Bostad 140.
 Boställe 140.
 Bota 143. 172.
 Botemedel 144.
 Botfärdighet 1288.
 Botgöring 1288.
 Botpredikan 145.
 Botten 407. 512.
 Bottenfallning 302.
 Bottenlös 768.
 Bra 277. 397. 436. 960.
 Bragd 57.
 Brak 600.
 Braka af 151.
 Brand 227.
 Brant, adj. 610.
 Brant, s. 146.
 Brasa 227.
 Braska 900.
 Brassa 949.
 Breda 147. 938.
 Bref 148.
 Bringa, v. 316. 1208.
 Briuga, s. 159.
 Brink 88.
 Brinna 149.
 Brist 150.
 Brista 151. 244.
 Bristfällig 716.
 Bro 152.
 Broderskap 153.
 Brorskap 153.
 Brott 1325.
 Brottas 966.
 Brottsjö 1239.
 Brottslig 247.
 Brottsling 323.
 Brud 308.
 Brudskatt 441.
 Bruk 1186.
 Bruka 42. 787. 843.
- Bruklig 1192.
 Brumma 522.
 Brunn 552.
 Brunst 561.
 Brusa 601.
 Bry 785.
 Bry sig om 154.
 Brydd 384.
 Brydsam 995.
 Brygga, s. 152.
 Brygga, v. 530.
 Bryn 520.
 Brynja 769.
 Bryta 71. 155. 1 2
 1324.
 Bråd 434.
 Brådjup 192.
 Brådska, s. 432.
 Brådska, v. 433.
 Brådstupa 146.
 Brådatörta 433.
 Brådstörtad 434.
 Bråk 1103. 677.
 Bråka 1104.
 Brånad 561.
 Bråte 477.
 Bräcka, v. 155. 94 9
 Bräcka, s. 937.
 Bräckas 151.
 Bräcklig 989.
 Brädd 520.
 Bräde 156.
 Bräka 620.
 Bräm 520.
 Bränna 157.
 Bränning 1239.
 Brätte 520.
 Brödraskap 153. 851.
 Bröllop 158.
 Bröst 159.
 Brösta sig 479.
 Bröstbild 116.
 Bubbla 132.
 Buckla 163. 812.
 Bnd 63. 160.
 Budbärare 160.
 Budord 63.

60.	Bända 174.	Dam 284.
	Bängel 614.	Dan 99.
1222.	Bära 268. 309. 316.	Dana 268.
	1116.	Bangla 470.
9.	Bära sig åt 1152.	Dank 894.
544.	Bästa 325.	Dans 183.
	Bättra 172.	Dansmästare 614.
1.	Bödel 173.	Darra 184. 281.
4.	Böja 174.	Dart 194. 529.
	Böjd 175.	Daska 910.
	Bøjelse 176.	Dat 57.
0.	Böjlig 177.	Deg 412.
5.	Böla 620.	Del 185. 186.
832.	Böld 994.	Dela 187.
	Bölja 1239.	Delaktighet 186.
18.	Bön 178.	Delo 1103.
	Bönfälla 55. 73.	Deltagande 645.
	Böra 893.	Despot 1114.
	Börd 310. 746.	Dia 987.
	Börda 795.	Dialekt 940.
	Bördig 283.	Diger 960.
60.	Börja 179.	Digna 235.
	Början 180.	Dike 401.
	Böter 783. 963.	Dikt 94.
		Dikta 188.
		Diktad 236.
		Dikt Konst 1236.
5.		Dimbild 1228.
häkte 305.	C.	Dimma 189.
	Ceremoniös 482.	Dimmig 190.
	Cirkel 812.	Dimpa 235.
1056.	Cirkelformig 823.	Dingla 470.
	Cirklad 1052.	Disig 190.
	Citadell 307.	Disk 191.
39.		Diska 1107.
7. 370.	D.	Djefvulsk 738.
99.	Dag 603.	Djerf 200.
756.	Dagakarl 181.	Djerfvas 1240.
	Dagas 606.	Djup 192. 616. 960.
	Dager 603.	Djupsinnig 887.
13.	Dag 685.	Djur 193.
5.	Dagklar 1111.	Dobbel 933.
	Daglönare 181.	Dof 797. 1202.
567.	Dagsljus 603.	Doft 946.
281.	Dagsverkare 181.	Dofta 1287.
	Dagvard 280.	Dok 1119.
	Dal 182.	Dold 442.
	Dallra 184.	

Dolk 194. 529.
 Dolsk 494. 1098.
 Dom 195.
 Domfästa 568.
 Domna 929.
 Domning 1023.
 Domstol 196.
 Don 1211.
 Dopnamn 683.
 Doppa 1019.
 Drabba 966.
 Drabbuing 965.
 Draf 302.
 Drafvel 1030.
 Draga 197.
 Dreja 1258.
 Dressera 1259.
 Dricka 198.
 Driffjäder 752.
 Drift 176. 255. 489.
 Driftig 256.
 Drifva 68. 199. 347.
 416. 419. 1312.
 Drinkeri 202.
 Drista 1240.
 Dristig 200.
 Droppe 201. 546.
 Drott 447.
 Drucken 824.
 Drumlig 1130.
 Drummel 1129.
 Dryckenskap 202.
 Dryg 480. 960.
 Dråp 662.
 Dråplig 397.
 Dråsa 235.
 Dråse 477.
 Drägg 302.
 Drägt 528.
 Dräng 1079.
 Dräpa 217.
 Drög 551.
 Dröja 135. 203.
 Dröjsmål 204.
 Drömbild 1228.
 Drömmeri 1001.
 Drömvilla 1228.

Dröna 894.
 Drönig 1098.
 Dubbel 237.
 Duell 965.
 Duga 205.
 Dugg 685.
 Duglig 206. 397.
 Dugtig 206. 397. 960.
 Dum 207.
 Dumdristig 200.
 Dumdryg 480.
 Dumhögfärdig 480.
 Duu 466.
 Dunder 600.
 Dunge 892.
 Dunka 910.
 Dunkel 679.
 Dunsä 235.
 Dunst 189.
 Dunsta 1287.
 Dunstbild 1228.
 Durka 939.
 Dus 849.
 Dusk 685.
 Dvala 1023.
 Dväljas 135.
 Dy 208.
 Dygdig 413.
 Dyna 545.
 Dyrning 1239.
 Dynt 751.
 Dyr 209. 535.
 Dyrbar 209.
 Dyrka 437. 1298.
 Dyrka 1328.
 Dyster 60.
 Dåd 57.
 Dålig 210. 211. 875.
 989.
 Dån 600.
 Dåna 992.
 Dåra 1227.
 Däraktig 212.
 Däre 213.
 Därhusmessig 212.
 Dåsigt 1098.
 Däfvén 1246.

Dägga 987.
 Däglig 1179.
 Däld 182.
 Dämma 448.
 Dämpa 850.
 Dänga, v. a. 910.
 Dänga, v. n. 939.
 Däst 248.
 Dö 214.
 Död, adj. 215. 1098.
 Död, s. 216.
 Döda 217.
 Dödlig 218.
 Dödsfall 216.
 Döfva 219. 850.
 Dölja 322.
 Döma 220.
 Dön 600.
 Dörr 221.
 Dös 477.

E.

Ed, s. m. 222.
 Ed, s. n. 1307.
 Eden 771.
 Edgång 222.
 Edsöre 222.
 Efterapa 473.
 Efterbilda 473.
 Efterdöme 223.
 Efterforma 473.
 Efterforska 1021.
 Efterfrågan 285.
 Efterfölja 311. 473. 613.
 Eftergifva 224.
 Eftergifven 253.
 Eftergöra 473.
 Efterhängsen 234.
 Efterhärma 473.
 Efterjaga 199. 337.
 Efterkomma 613.
 Efterkommande 52.
 Efterkänning 794.
 Efterleva 613.
 Efterleta 1021.
 Efterlikna 473. 593.

24.
 253.
 1334.
 833.
 i. 1144.
 114.
 224.
 794.
 1021.
 1022.
 066.
 199. 337,
 022.
 1022.
 536.
 g 947.
 311.
 i 1334,
 114.
 242. 995.
 52.
 225.
 055.
 225.
 erre 139.
 rare 139.
 6. 691.
 2.
 r 873.
 873.
 874.
 234.
 26.
 234.
 48.
 775.
 738.
 3.
 i. 560.
 1202.
- Eldsvåda 227.
 Elf 971.
 Elysé 771.
 Elände 701. 731. 875.
 Eländig 210. 211. 732.
 875.
 Embete 1080.
 Embetsman 228.
 Emottaga 77. 298. 439.
 Ena 336.
 Enahanda 589.
 Ende 233.
 Endrägt 230.
 Endrägtig 229.
 Endräktighet 230.
 Enfaldig 207. 231.
 Enformig 578.
 Enhällig 229.
 Enhällighet 230. 1317.
 Enig 229.
 Enighet 230.
 Euka 308.
 Enkel 231.
 Enligt 232.
 Enlighet 1317.
 Ensam 233.
 Ense 229.
 Eusidig 773.
 Enskilt 233.
 Enslig 233.
 Enstafvig 972.
 Enstaka 233.
 Enstämmig 229.
 Enstämmighet 230.
 1317.
 Enständig 234.
 Entlediga 11.
 Entledigande 10.
 Entonig 578.
 Enträgen 234. 490.
 Entusiasm 489.
 Envig 965.
 Envis 234. 490.
 Enväldsherre 447.
 Enväldsherrskare 447.
 Epistel 148.
 Erbarmelig 210.
- Erbjuda 121.
 Erfara 349.
 Erfaren 548.
 Erfarenhet 554.
 Erforderlig 702.
 Erfordra 79.
 Erhålla 298.
 Eriora 506. 1027.
 Erinra sig 650.
 Erinran 507. 651.
 Erinring 651.
 Erkänna 1062.
 Erkännsam 1026.
 Erlägga 109.
 Ernå 298.
 Ersätta 399.
 Ertappa 249. 1029.
 Eröfra 499. 840.
 Eskader 257.
 Etter 338.
 Everdelig 104.
 Evig 104.
 Evinnerlig 104.
 Exempel 223.
- F.
- Fabel 94.
 Fack 1281.
 Fackla 604.
 Fadd 917. 989.
 Fager 1179.
 Fall 1046. 1138.
 Falla 235. 470. 654.
 Fallen 175.
 Fallenhet 176.
 Falna 1112.
 Falsa 330.
 Falsk 236. 237.
 Familj 911.
 Femla 508.
 Fana 238.
 Fanatism 1001.
 Fantasteri 1001.
 Fara, s. 239.
 Fara, v. 240.
 Farhåga 282.

- Farlig 242.
 Farlighet 239.
 Farsot 876.
 Fart 255. 489.
 Farväl 10.
 Fasa, v. 281.
 Fasa, s. 282.
 Fasansfull 363.
 Fasansvärd 363.
 Fasaäckand: 363.
 Faslig 363.
 Fast 243.
 Fasta 458. 997.
 Fastande 692.
 Fastighet 1055.
 Fastna 1218.
 Fastställa 62.
 Fasttaga 1029.
 Fatt 99.
 Fatta 365. 1028.
 Fattas 244.
 Fattig 245.
 Fattning 862.
 Favorit 1299.
 Feg 832.
 Fejd 965.
 Fejda 966.
 Fel 246. 1325.
 Fela 244. 655. 1324.
 Felaktig 236. 247.
 Felaktighet 246.
 Felsteg 246.
 Ferla 781.
 Ferm 434.
 Fest 481.
 Festivitet 481.
 Festlig 482.
 Fett 261.
 Fiber 1096.
 Fiende 766.
 Fiendskap 767.
 Fiendtlighet 767.
 Fiffig 597.
 Figur 885.
 Fika 1022.
 Fiken 74.
 Fila 934.
 Filter 1009.
 Filur 614.
 Fin 117. 397. 802.
 918. 1179.
 Finkänslig 403.
 Finna 249. 250.
 Finna sig 704.
 Finnas 1200.
 Finne 124.
 Fintlig 297.
 Fira 97. 437.
 Fistel 1011.
 Fjerran 8.
 Fjeskig 251.
 Fjetter 138.
 Fjettra 305.
 Fjoller 213.
 Fjoskiz 869.
 Fjun 466.
 Fjäder 252.
 Fjäll 88.
 Fjällskred 515.
 Fjärd 1222.
 Fjäsa 919.
 Fjäsig 251.
 Fjät 948. 1041.
 Flabb 665.
 Flack 510.
 Flacka 240.
 Fladderaktig 387.
 Fladdra 859. 1181.
 Fladdrig 632.
 Flagg 238.
 Flamma, v. 149.
 Flamma, s. 227.
 Flat 253. 384. 510.
 Flaxa 259.
 Flepa 410.
 Flicka, v. 172.
 Flicka, s. 254.
 Flik 974.
 Flina 896.
 Flink 434.
 Flint 457.
 Flintskallig 680.
 Flisa 974.
 Flissa 896.
 Flit 255.
 Flitig 256.
 Flitighet 255.
 Flitigt 715.
 Flock 40.
 Flod 971.
 Flor 127.
 Florera 128.
 Floskel 792.
 Flott 261.
 Flotta, v. 316.
 Flotta, s. 257.
 Flotte 241.
 Flottilj 257.
 Flunsig 248.
 Fly 258.
 Flyga 259.
 Flygel 866.
 Flygtig 387.
 Flykta 258.
 Flyta 260. 816.
 Flytta 316.
 Flåsa 133.
 Flåsmätt 30.
 Fläck 784. 943. 984.
 Fläcka 1189.
 Fläka 890.
 Fläkt 1231.
 Fläkta 134.
 Flämta 133.
 Flämtande 30.
 Fläng 432.
 Flänga 433.
 Flärd 300.
 Flärdfri 231.
 Flärdfull 299.
 Flärdlös 231.
 Fläsk 261.
 Fläta 1204.
 Flöda 816.
 Flöde 971.
 Fnalla 957.
 Fnas 901.
 Fnaska 1007.
 Fnettra 896.
 Fnissa 896.
 Fnugg 772.

138.	Fot 267.	Fresta 377.
.	Fotfallen 989.	Freatelæ 273.
.	Fotateg 948.	Fri 274. 279.
.	Fradga 902.	Fria 273. 275. 276.
.	Frakta 316.	Frid 272.
752.	Framalstra 268.	Fridlös 572.
576.	Frambringa 268.	Fridsam 953.
.	Framdeles 269.	Frigifva 65.
04. 468.	Framdraga 453. 1014.	Frigöra 65.
i.	Framfara 336.	Frihet 837. 1072.
76.	Framflyta 336.	Frikalla 275.
.	Framfus 278.	Frikostig 398.
832.	Framfård 489.	Frikänna 275.
52.	Framföda 309.	Frilla 455.
162.	Framföra 1014.	Frimodig 278.
.	Framgent 269.	Frisk 277. 517.
66.	Framgå 336.	Friskhet 438.
263.	Framgång 611.	Friskpråkig 278.
14.	Framhafva 1234.	Fristad 370.
64.	Framhjelpa 453.	Fristående 233.
.	Framhålla 1234.	Frisäga 275.
i.	Framhårda 266.	Fritaga 275.
170.	Framhårdig 490.	Fritalig 278.
177.	Framkasta 1014.	Frivillig 279.
14.	Framkomma 35.	Frodas 1087. 1274.
.	Framlefva 580.	Frodig 248.
3.	Framlemna 584.	From 413. 955.
88.	Framliden 215.	Fromma 325.
265.	Framläggga 1014. 1234.	Fromsint 955.
.	Framriina 336.	Frost 562.
.	Frams äffa 316.	Frostig 517.
11.	Framskrida 336.	Fru 308.
.	Framstam 315.	Frukost 280.
36. 1201.	Framsteg 1075.	Frukt 26. 325.
i. 1201.	Framstående 1111.	Frukta 281.
453.	Framställa 270. 1014.	Frukta 282.
611.	Framsäga 1014.	Fruktansvärd 363.
147. 938.	Framte 1234.	Fruktbar 283.
.	Framtid 271.	Fruktlös 740.
316.	Framvisn 1234.	Fruksam 283.
266.	Frasa 601.	Frunttimmer 284.
66.	Frat 901.	Frusta 133. 816.
66. 1201.	Fred 272.	Fryntlig 1260.
.	Freda 371.	Frysa 951.
301.	Fredad 1015.	Fråga, v. 286.
301.	Fredfärdig 955.	Fråga, s. 285. 1301.
1. 1208.	Fredlig 955.	Fråga efter 154.

- Frändraga 653.
 Frånfälle 216.
 Frånrycka 287.
 Frånräkna 653.
 Frånröfva 287.
 Frånse 368.
 Frånskilja 890.
 Frånstjåla 287.
 Frånstötande 708.
 Fråntaga 287.
 Fråssa 288.
 Fråsseri 1254.
 Fräck 709.
 Fräjd 827.
 Fräjdad 684.
 Frälsa 65.
 Främja 64.
 Främmande 289.
 Frän 119.
 Frände 913.
 Frändskap 914.
 Fräsa 601. 620. 949.
 Fräta 785. 1306.
 Frö 290.
 Fröjd 395.
 Fröjda 394.
 Fröjdefull 393.
 Fröken 254.
 Fubbla 908.
 Fuffens 793.
 Fukt 1271.
 Fukta 1272.
 Fuktel 967.
 Fukter 793.
 Fuktig 1246.
 Ful 291.
 Full 293. 296. 711. 824.
 Fullborda 292.
 Fullflugen 206.
 Fullfölja 266. 298.
 Fullgöra 292. 486.
 Fullkomlig 293.
 Fullmäktig 294.
 Fullständig 293. 711.
 1217.
 Fullända 292.
 Fulländad 293.
- Fullärd 206.
 Fumla 908.
 Funder 793.
 Fundera 1123.
 Fundersama 1037.
 Funtad 99.
 Furste 447.
 Fuska 908.
 Futtig 921.
 Fuxsvansa 919.
 Fylla 295.
 Fylleri 202.
 Fyllig 248. 296.
 Fyndig 297.
 Fyr 227.
 Få 298.
 Fåfång 299. 740. 1008.
 Fåfånga 300.
 Fåfånglig 299.
 Fåfånglighet 300.
 Fågelfri 572.
 Fåkunnig 727.
 Fälla, s. 169.
 Fälla, v. 1223.
 Fåu, Fåne 213.
 Fång 325.
 Fånga 1029.
 Fångat 325.
 Fånig 869.
 Fåordig 972.
 Fåtalig 599.
 Fåvitsk 726.
 Få 193.
 Fåaktig 828.
 Fådernejord 301.
 Fådernesland 301.
 Fågen 393.
 Fågna 394.
 Fågnad 395.
 Fåkta 84. 966.
 Fåktning 965.
 Fålas 962.
 Fålla 217. 687.
 Fållning 302.
 Fålt 915.
 Fåltherre 977.
 Fåltslag 965.
- Fåltåg 537.
 Fåltvakt 1183.
 Fåltverk 307.
 Fånad 303.
 Fångelse 304.
 Fångala 305.
 Fåota 254.
 Fård 806.
 Fårdas 240.
 Fårdig 206. 277. 306.
 Fårdiggöra 292.
 Fårga 669.
 Fårga, s. 241.
 Fårga, v. 316.
 Fårsk 690.
 Fåsta 82. 330.
 Fåste 307.
 Fåstmö 308.
 Fåstning 307.
 Fåstningsverk 307.
 Fåda, v. 309. 696. 1208.
 Fåda, s. 698.
 Fådas 1153.
 Fådelase 310.
 Fådkrok 1281.
 Fådsel 310.
 Fålja 311. 312. 613.
 Fåljd 313. 794. 1209.
 Fålje 314. 796. 1017.
 Få, s. 315.
 Fåra 316. 975.
 Fårafskeda 11.
 Fårakt 317.
 Fårakta 318.
 Fåraktlig 319.
 Fåranledda 347. 1208.
 Fåraulåta 347.
 Fåranstalta 566. 1065.
 Fåranstaltande 735.
 Fårabeta 54.
 Fåarga 807.
 Fåargad 237.
 Fåargelse 320. 579.
 Fåarglig 708.
 Fårbanna 326. 999.
 Fårbarna sig 1332.
 Fårbehåll 1137. 1226.

- om 494.
 85.
 5. 203. 1261.
 58. 1166.
 130.
 : 78. 331.
 45.
 58.
 : 741.
 307.
 121.
 123.
 125. 135.
 1227.
 se 1228.
 384.
 1147.
 1227.
 322.
 442.
 147. 938.
 149.
 42.
 384.
 71.
 ig 1324.
 323.
 : 1325.
 157.
 131.
 66.
 172
 sig 324.
 14.
 . 333. 1326.
 37.
 g 693.
 138.
 367.
 1117. 1315.
 1116.
 nhet 1117.
 199. 342.
 sig 1240.
 203.
 sig 203.
 328.
- Fördämma 448.
 Fördölja 322.
 Fördöma 326. 720.
 Förebild 223.
 Förebringa 1014.
 Förebråk 327.
 Förebräelse 1057.
 Förebud 1041.
 Förebåda 1956.
 Förebära 329.
 Förebärande 1146.
 Föredrag 328.
 Föredraga 1014. 1154.
 Föredöme 223.
 Förefalla 468. 1108.
 Förefinnas 1200.
 Föregifva 329.
 Föregifvande 1146.
 Föregifven 237
 Föregå 468.
 Förehafva 1007.
 Förehafvande 422.
 Förehålla 327.
 Förekalla 518.
 Förekasta 327.
 Färekomma 468. 1108.
 Förekommande 45.
 Förelägga 62. 1234.
 Föreläsa 1154.
 Föremål 848.
 Förena 330.
 Förening 331. 851.
 Föresats 100.
 Förese 382.
 Föreskrift 63.
 Föreskrifva 62.
 Förespråk 332.
 Förespå 383.
 Förestå 682. 907.
 Föreställa 270. 327.
 Föreställa sig 1123.
 Föreställning 1036.
 Föresyn 223.
 Föresäga 383.
 Föresätta 62.
 Företag 422. 1068.
 Företaga 179.
- Företal 332.
 Förete 1234.
 Förete sig 1006.
 Företeelse 469. 1005.
 1046.
 Företråde 333. 1326.
 Företrädesrätt 333.
 Förevisa 1234.
 Förevida 327.
 Förevända 329.
 Förevändning 1146.
 Förfall 1138.
 Förfallen 334.
 Förfalskad 237.
 Förfara 1152.
 Förfaren 548.
 Förfarenhet 554.
 Förfasa sig 1147.
 Författa 897.
 Författare 335.
 Författning 63. 1063.
 Förfela 655.
 Förfinad 117.
 Förflyta 336.
 Förflytta 316.
 Förfoga 62.
 Förfoga sig 240.
 Förfriska 978.
 Förfråga sig 286.
 Förfrågan 283.
 Förfång 882.
 Förfäder 386.
 Förfäkta 371.
 Förfära 362.
 Förfärad 832.
 Förfäran 282.
 Förfärande 363.
 Förfärdiga 420.
 Förfärelse 282.
 Förfärlig 363.
 Förfölja 337.
 Förföra 607.
 Förfördela 353.
 Förgift 338.
 Förgifta 339.
 Förgifva 339.
 Förglömma 396.

- Förgripa sig 31.
 Förgriplig 923.
 Förgrymnad 1237.
 Förguda 437.
 Förgå 336.
 Förgå sig 1324.
 Förgås 214.
 Förgäugelse 216.
 Förgänglig 218.
 Förgäta 396.
 Förgöra 217.
 Förhasta sig 340.
 Förhatlig 708.
 Förhexa 108.
 Förhindra 448.
 Förhisna sig 1147.
 Förhjelpa 453.
 Förhoppas 1261.
 Förhoppning 1262.
 Förhålla sig 1152.
 Förhållande 246 671.
 1063.
 Förhåna 68.
 Förhåda 68.
 Förhäfva sig 479.
 Förhåpna sig 1147.
 Förhårda 341.
 Förhårdad 710.
 Förhårja 367.
 Förhöja 483. 1328.
 Förhör 285.
 Förhöra 286.
 Förinta 367.
 Förirra sig 655.
 Förjaga 342.
 Förkasta 720.
 Förkastlig 211. 319.
 Förkela 524.
 Förklara 1110.
 Förklara sig 1014.
 Förklaring 990. 1283.
 Förklema 524.
 Förklena 49.
 Förklenlig 923.
 Förklinga 601.
 Förkläda 527.
 Förknappa 653.
- Förknippa 330.
 Förknippning 331.
 Förkofra 1328.
 Förkofra sig 1329.
 Förkofran 1075.
 Förkofras 1329.
 Förkomma 372.
 Förkorsa sig 1147.
 Förkorta 653.
 Förkrossa 367.
 Förkrossad 60.
 Förkränka 881.
 Förkunna 1056.
 Förkyla 549.
 Förkänning 343.
 Förkänsla 343.
 Förkärlek 1256.
 Förslag 617.
 Förlåna 369.
 Förledda 607.
 Förlida 336.
 Förtiden 357.
 Förlika 330. 344.
 Förlikva 509.
 Förlitande 598.
 Förlofva 1318.
 Förlova 345.
 Förlova sig 372. 654.
 Förlossa 65.
 Förlossning 310.
 Förlost 882.
 Förlusta 394.
 Förlostelse 706.
 Förlåta 346.
 Förlåtelse 1048.
 Förlägen 384. 1230.
 Förläna 390.
 Förlöjliga 68.
 Förlöpa 336.
 Förlösa 65.
 Förman 977.
 Förmena 321. 1088.
 Förmenande 1090.
 1283.
 Förment 237.
 Förmera 1328.
 Förminska 654.
- Förmoda 1088.
 Förmodan 1090.
 Förmodlig 861.
 Förmå 347. 547.
 Förmå sig 348.
 Förmåga 536.
 Förmån 325. 333.
 Förmånlig 693.
 Förmånsrätt 333.
 Förmåla 389. 1014.
 Förmåla sig 276.
 Förmålning 158.
 Förmäten 200.
 Förmärka 864.
 Förmögen 810.
 Förmögenhet 536. 1055.
 Förmann 683.
 Förneka 720. 1250.
 Förminna 349.
 Förmuft 366. 526.
 Förmuftig 525.
 Förmunstig 525.
 Förmå 350. 1156.
 Förmån 351. 480.
 Förmåhet 478.
 Förmärma 353.
 Förmärmelse 903.
 Förmödenhet 352.
 Förmöja 394.
 Förmöjd 705.
 Förmöjelse 1018.
 Förmöjsam 705.
 Förmöjsamhet 1048.
 Förolämpa 353.
 Förolämpning 719. 903.
 Förord 332. 354. 1226.
 Förorda 355.
 Förordna 38. 62. 1171.
 Förordnande 63.
 Förordning 63.
 Förorsaka 1208.
 Förörätta 353.
 Förpassa 1018.
 Förpligtelse 782.
 Förpost 1183.
 Förr 356.

357.
 ga 49. 653.
 na 336.
 kt 869.
 1053.
 a 56. 1150.
 eri 596.
 isk 237.
 ta 420.
 tning 428.
 d 384. 832.
 a 1133. 1318.
 lla 853.
 lning 851.
 358.
 sig 655. 1324.
 lse 1325.
 la 359.
 rå 468.
 kommen 548.
 sig 360.
 ca 203.
 ca sig 203.
 ffa 1070.
 ffa sig 1233.
 usa 67.
 nsaing 307.
 rgra 916. 938.
 ita 618. 720.
 tt 617.
 ifning 361.
 äcka 362.
 äckas 281.
 äckelse 282.
 äcklig 363.
 äckt 832.
 ämma 362.
 lla 379.
 umma 881.
 na 791.
 ; 364.
 gen 297. 597.
 pa 369.
 831.
 . 369.
 a 916. 1308.
 i 318.
- Försmäda 49.
 Försmädlig 708.
 Försnilla 957.
 Försnilling 1143.
 Försona 344
 Försorg 735.
 Förspilla 345. 916.
 Försprång 333.
 Förspörja 349.
 Försteg 333.
 Förstocka sig 341.
 Förstockad 710.
 Förstora 1328.
 Försträcka 147. 618.
 Försträckning 617.
 Förströ 147. 938.
 Förströelse 706.
 Förstummas 1045.
 Förstyre 977.
 Förstå 365. 1213.
 Förstå sig på 1213.
 Förstånd 366. 526.
 Förståndig 525.
 Förstäf 315.
 Förställa sig 621.
 Förställt 237.
 Förställning 596.
 Förstämd 60.
 Förstämma 59.
 Förstämming 6 .
 Förståndiga 62. 1056.
 Förstöra 367.
 Försumma 368. 1196.
 1245.
 Försumlig 1244.
 Försvaga 369. 653.
 Försvar 370.
 Försvara 371.
 Försvarlig 397.
 Försvinna 372. 1393.
 Försvärja 1318.
 Försyn 884.
 Försynda sig 1324.
 Försyndelse 1325.
 Försynt 130.
 Försåt 373. 596.
 Försåtlig 237.
- Försäkra 82. 374.
 Försälja 1016.
 Försämra 375.
 Försämras 1163.
 Försända 1018.
 Försänka 1019.
 Försätta 123. 916.
 Försök 376.
 Försöka 84. 377.
 Försörja 696.
 Förtaga 287. 850.
 Förtala 49.
 Förteckning 378.
 Förtegen 972.
 Förtjena 379. 1233.
 Förtjenst 1264.
 Förtjusa 108.
 Förtjusande 1179.
 Förtjust 393.
 Förtorka 1084.
 Förtret 579.
 Förtreta 807.
 Förtretad 1237.
 Förtretlig 708.
 Förtretlighet 579.
 Förtro 111. 1089.
 Förtroende 598.
 Förtrogen 380.
 Förtrolig 380.
 Förtrolla 108.
 Förtrollande 179.
 Förtruten 1237.
 Förtrycka 785.
 Förtryta 657
 Förtrytsam 1237.
 Förträfflig 397.
 Förtröstan 598.
 Förtvifa 656.
 Förtvifad 60.
 Förtvifan 61.
 Förtycka 57.
 Förtyda 658.
 Förtydliga 1110.
 Förtäckt 442.
 Förtälja 93.
 Förtära 1306.
 Förtäring 698.

Förtörna 807.
 Förtörnad 1237.
 Förunderlig 1140.
 Förundra 381.
 Förundra sig 1147.
 Förundransvärd 1140.
 Förunna 390.
 Förut 356.
 Förutse 382.
 Förutspå 383.
 Förutsäga 383.
 Förutsättning 1254.
 Förvalta 907.
 Förvaltning 976.
 Förvandla 1305.
 Förvar 1243.
 Förvara 115.
 Förverka 345.
 Förveten 1215.
 Förvexla 123.
 Förvilla 1227.
 Förvillelse 1228.
 Förvirrad 384.
 Förvirring 741.
 Förvisa 1234.
 Förvisning 571.
 Förvissa 385.
 Förvissna 1084.
 Förvålla 1208.
 Förvåna 381.
 Förvånas 1147.
 Förvägen 200.
 Förvägra 321.
 Förvänd 738.
 Förvända 658.
 Förvanta 1088. 1261.
 Förväntan 1254. 1262.
 Förväntning 1262.
 Förvärfva 1070. 1233.
 Förvärra 375. 1328.
 Föräldrad 388.
 Förädra 54. 712.
 Föräldrar 386.
 Föräuderlig 387.
 Förändra 1305.
 Förära 390.
 Föräring 417.

Föräta sig 1306.
 Föröda 367.
 Föröfva 71.
 Föröka 1328.
 Förökas 1329.
 Fösa 199.

G.

Gagn 325.
 Gagna 205.
 Gagnande 693.
 Gaguelig 693.
 Gagnlös 740.
 Gala 620.
 Galant 436.
 Galen 212. 869.
 Galenskap 1195.
 Galgfägel 614.
 Gallra 601.
 Galnas 583.
 Galning 213.
 Galoppera 939.
 Gammal 388.
 Gammaldaga 388.
 Gammalmodig 388.
 Gamman 395. 582.
 Gantas 583.
 Gap 1336.
 Garn 804.
 Gas 189.
 Gast 941.
 Gedigen 209.
 Gelike 590.
 Gemak 822.
 Gemen 211. 291. 814.
 Gemensum 852.
 Gemenskap 331.
 Gemål 308.
 Gen 533.
 Gengångare 941.
 Genljud 600.
 Gennåla 991.
 Gennåle 990.
 Genombiten 206.
 Genomborra 953.
 Genomdrifva 168.

Genomdrifven 206.
 Genomföra 292.
 Genomgå 1116.
 Genomleva 580.
 Genomspiakad 116.
 Genomräkna 833.
 Genomse 1144.
 Genomskinlig 605.
 Genomtänka 114.
 Gensträfvig 1160.
 Genstörtig 1160.
 Gensvar 990.
 Gensvarig 1160.
 Gerning 422.
 Gestalt 885.
 Gesvind 434.
 Gevär 1197.
 Gifmild 398.
 Gift 338.
 Gifva 389.
 Gifva sig 276.
 Gifte 1297.
 Giftermål 158. 1247.
 Gifva 390.
 Gifvas 1200.
 Gilja 276.
 Gilla 391.
 Gille 851. 855.
 Girig 74.
 Gissa 382.
 Gissel 781.
 Gissla 910. 964.
 Gisten 760.
 Gitta 348.
 Gjord 421.
 Gjuta 392. 467.
 Glad 393.
 Gladlynt 393.
 Glafven 936.
 Glam 1030.
 Glamma 1032.
 Glans 603.
 Glansk 424.
 Glatt 424.
 Gles 760.
 Glimma 615.
 Glimra 615.

.	Gorma 1104.	Grundsanning 409.
5.	Gosse 400. 640.	Grundsats 409.
.	Grabba 1028.	Grupp 40.
.	Graf 401.	Gruppera 744.
1276.	Gramse 628. 1237.	Grusa 367.
	Graud 772.	Gry 176. 606.
5.	Grann 402. 918.	Grymta 620.
i.	Grannhålle 697.	Gryn 290. 559.
i.	Grannlaga 403. 689.	Gryt 136.
1306.	Graunl�t 792.	Gr�na 601.
5.	Grannskap 697.	Gråta 410.
.	Granntyckt 689.	Gr�tmild 1207.
.	Granska 1144.	Grägna 1207.
3.	Grassera 962.	Gräl 1103.
.	Gravitetisk 482.	Gr�la 1104.
.	Gren 404.	Gräma 59.
5.	Grepp 793.	Gräma sig 1024.
	Grift 401.	Grämelse 61.
	Grill 495.	Gräns 411.
17.	Grillf�ngare 1001.	Gränslös 768.
16.	Grina 410. 896	Gräslig 363.
3.	Grind 221.	Gröda 905.
04.	Gripa 1028. 1029.	Gr�pa 639.
	Gro 1274.	Gröppa 401.
l.	Grobian 1129.	Gr�t 412.
5.	Groda 405.	Grötmyndig 480.
168.	Grof 210. 828. 968.	Gudaktig 413.
	Groll 763.	Gudalära 1093.
8.	Grop 401.	Gudfruktig 413.
0.	Grotta 465.	Gudlig 413.
J.	Grubbla 1123.	Gudl�s 722.
. 601.	Gruffig 363.	Gudsdyrkan 414.
198.	Grufva 401.	Gudstjenst 414.
398.	Grufva sig 281.	Gumma 415.
391.	Grumlig 725.	Gump 973.
8.	Grummel 302.	Gumpa 939.
398	Grums 302.	Gumse 48.
1199.	Grumsa 522.	Gunga 1191.
S.	Grund, s. m. 407. 512.	Gunst 1256.
139.	752.	Gunstbenägen 1257.
le 1225.	Grund, s. n. 406.	Gunstbevågen 1257.
9. 172. 399.	Grund, adj. 616.	Gunstik 1257.
128. 1237.	Grunda 408. 1123.	Gunstling 1299.
225.	Grundlag 801,	Guppa 939.
873.	Grundlig 397.	Gurgla 1107.
79.	Grundlägga 408.	Gyckel 932.
i.	Grundregel 409.	Gyckelbild 1228.

Gyckelapel 1228.
 Gyckelverk 1228.
 Gyckla 68. 419.
 Gynna 453.
 Gynnsam 1257.
 Gyttja 208.
 Gyttring 331.
 Gå 416.
 Gåfva 417.
 Gång 418.
 Gånga 416.
 Gångare 475.
 Gångbar 1192.
 Går 751.
 Gård 443. 497.
 Gårtjuf 1081.
 Gäck 213.
 Gäcka 56. 68.
 Gäckas 419.
 Gäckeri 932.
 Gålda 109. 1206.
 Gåldstuga 304.
 Gäll 602.
 Gälla 32. 534.
 Gänglig 918.
 Gångse 1192.
 Gärda 734.
 Gärde 497. 1284.
 Gästabud 855.
 Gök 614.
 Gökma 322.
 Göpen 694.
 Göra 420.
 Gördel 421.
 Görlig 678.
 Göromål 422.

H.

Hacka 1027.
 Haf 879.
 Hafsa 908.
 Hafaig 1244.
 Hafva 423.
 Hagel 685.
 Haj 594. 832.

Hake 538.
 Hal 237. 424.
 Hala 197.
 Halfö 1307.
 Halkig 424.
 Halm 943.
 Hals 425.
 Halsbrytande 242.
 Halsstarrig 234.
 Halt, s. 426. 502.
 Halta 595.
 Hammare 427.
 Hamna 570.
 Hamsig 1244.
 Hand 428.
 Handel 429.
 Handelsidkare 564.
 Handelsman 564.
 Handfallen 384.
 Handfast 947.
 Handfästning 630.
 Handgemänk 965.
 Handgriplig 1111.
 Handhafva 907.
 Handklofvar 138.
 Handla 32. 563. 1152.
 Handleda 1145.
 Handling 422. 430.
 Handläggga 1007.
 Handläggning 1294.
 Handöplagg 967.
 Handräckning 452.
 Handske 431.
 Handtera 77.
 Handtering 1281.
 Handtlångare 454.
 Handtryckning 668.
 Handverk 1281.
 Handverkare 1282.
 Hankig 875.
 Harma 807.
 Harmsen 1237.
 Harnesk 769.
 Harpun 936.
 Hast 432.
 Hasta 433.
 Hastig 434.

Hat 763.
 Hata 435.
 Hatfull 738.
 Hed 892.
 Heder 22.
 Hederlig 436. 964.
 Hederslöfte 630.
 Hedersord 630.
 Hedersställe 080.
 Hedervärd 436.
 Hedra 437.
 Hejd 674.
 Hejda 448.
 Hel 711.
 Hel och hällen 7 11.
 Hela 143.
 Helbregda 277.
 Helga 390. 1220.
 Helig 413.
 Helsa, s. 438.
 Helsing, v. 439.
 Helsoam 440. 693.
 Helvetisk 738.
 Hem 140.
 Hembjuda 121.
 Hemfalla 1047.
 Hemföljd 441.
 Hemförlofva 11.
 Hemgift 441.
 Hemgång 493.
 Hemland 301.
 Hemlig 442.
 Hemman 443.
 Hemmansbrukare 139.
 Hemmansåbo 139.
 Hemmansägare 139.
 Hemmastadd 548.
 Hems 58. 68.
 Hemsjuta 444.
 Hemsöka 107.
 Hemvist 140.
 Herberge 798.
 Herbergera 464.
 Herravälde 638.
 Herre 445. 447.
 Herrlig 446.

39.	Hjertängslan 61.	Huldhet 1256.
	Hjon 647.	Huldrik 398.
7.	Hjonalag 1297.	Huldskap 1256.
	Hjord 40.	Hull 565.
1.	Hof 267.	Hullig 248.
	Hof 674.	Hulling 538.
	Hofsam 675.	Hult 892.
	Hofvera 900.	Hum 1142.
38.	Hojta 820.	Hundfila 327.
37.	Holma 734.	Hundsvott 614.
2.	Holme 1307.	Hungra 458. 997.
	Holmgång 965.	Hungrig 459.
	Hop 40. 477.	Hurtig 434. 1039.
	Hopa 853.	Hurtighet 1040.
	Hopdikta 188.	Hus 460. 911.
9.	Hopfogd 330.	Husandakt 414.
6.	Hopfasta 330.	Husbehof 352.
	Hopgyttring 331.	Husbonde 445.
	Hopp 1262.	Husdjur 193.
	Hoppa 939.	Husera 962.
	Hoppas 1261.	Husfru 308.
450.	Hopsamla 853.	Husgeråd 137.
are 451.	Hopsmida 188.	Hushålla 930.
31.	Hopspara 930.	Hushållsaktig 931.
	Hopspinna 188.	Hustjufnad 1082.
	Hopsätta 330.	Hustru 308.
	Hoptrassla 505.	Hvalf 168.
453.	Hor 759.	Hvardaglig 1192.
	Hora 455.	Hvarf 418. 567. 746.
32.	Hord 40.	Hvass 886.
3.	Hordom 759.	Hvila, v. 462.
52.	Hornboskap 303.	Hvila, s. 461.
4.	Hors 475.	Hvimla 1278.
8.	Hudflånga 910.	Hvimmelkantig 1277.
140.	Hudstryka 910.	Hvina 601.
1039.	Hufvud 457.	Hvirfla 1278.
228.	Hufvudbry 677.	Hviska 1032.
228.	Hufvudman 977.	Hvissla 601.
228.	Hufvudsaklig 1270.	Hvit 463.
59.	Hufvudsvag 207.	Hvälfva 521.
8.	Hugna 394.	Hvärfva 734.
99.	Hugnad 395.	Hväsa 620.
1157.	Hugskott 495. 691.	Hybble 460.
7.	Hugstor 878.	Hyckla 898.
	Hugsvalelse 1099.	Hycklande 899.
	Huka 871.	Hydda 460.
	Huld 76. 1257.	Hyende 545.

- Hylsa 791.
 Hylsåd 117.
 Hylsning 118.
 Hylgglig 117.
 Hyllest 1256.
 Hylsa 889.
 Hyra, v. 581.
 Hysa 464.
 Hlytt 519.
 Häfvor 1055.
 Håg 176.
 Hågad 175.
 Hågkomst 651.
 Hål 1336.
 Håla 465.
 Hålla 503.
 Hålla af 1298.
 Hålla före 1088.
 Hålla sig 1201.
 Hållning 981.
 Hån 932.
 Håna 68.
 Hångla 583.
 Här 466.
 Hård 559.
 Hårdhertad 559.
 Hårdnackad 234.
 Häckla 1027.
 Håda 68.
 Hådanfård 216.
 Häfda 907.
 Häfdatecknare 451.
 Häfder 450.
 Häfetång 979.
 Häfta 330.
 Häftig 1210. 1241.
 Häfva 483. 1135.
 Hågn 370.
 Hågna 371. 734.
 Hågnad 984.
 Hågra 1006.
 Håhta 305.
 Håkte 304.
 Håktelse 304.
 Hålla 467. 609.
 Håmd 963.
 Håmma 448.
- Håmnas 964.
 Hånda 468.
 Håndelse 469. 1046.
 Håndig 206.
 Hånföra 108. 1110.
 Hånförelse 471. 489.
 Hånga 470.
 Hånga (af) 90.
 Hångfårdig 60.
 Hångifven 1051. 1257.
 Hångifvenhet 1256.
 Hånglig 875.
 Hångmatta 170.
 Hångsjuk 875.
 Håurycka 108.
 Hånryckning 471.
 Hånseende 472.
 Hånsigt 472.
 Hånskjuta 444.
 Hånsyn 472.
 Håntyda 1110.
 Hånvisa 1234.
 Håpen 384.
 Håpna-1147.
 Hår 40.
 Hård 47. 1132.
 Hårfläta 474.
 Hårfård 537.
 Hårförare 977.
 Hårja 367.
 Hårkomst 310.
 Hårleda sig 474.
 Hårilig 446.
 Hårma 473.
 Hårnad 537.
 Hårröra 474.
 Hårsk 119.
 Hårskara 40.
 Hårstamma 474.
 Hårtåg 537.
 Håst 475.
 Håtsk 738.
 Håtskhet 763.
 Håfding 977.
 Håfzig 45.
 Håfva 674.
 Håfvas 775.
- Håfvisk 45.
 Håg, adj. 397. 476. 480
 Håg, s. 477.
 Hågakta 1265.
 Hågaktning 22.
 Hågdjur 193.
 Hågdragen 480.
 Hågdragenhet 478.
 Hågfård 478.
 Hågfårdas 479.
 Hågfårdig 480.
 Hågförädderi 596.
 Hågljudd 602.
 Håglård 626.
 Hågmod 478.
 Hågmodas 479.
 Hågmodig 480.
 Hågmålsfråga 285.
 Hågqvarter 798.
 Hågsint 878.
 Hågalätt 915.
 Hågstäm 878.
 Hågtid 481
 Hågtidlig 482.
 Hågtidlighet 481.
 Hågtänkt 878.
 Hågvigtig 1221.
 Hågättad 351.
 Håja 483. 1328.
 Håjd 484.
 Håja 1118.
 Håje 1119.
 Håjster 889.
 Håra 286. 349. 485.
 613.
 Håra (under) 89.
 Hårn 1232.
 Hårsamma 613.
 Håsta 906.
- I.
- Iakttaga 486.
 Id 255.
 Ide 136.
 Idé 1036.
 Ideal 223. 1036.

104.
1156.
1312.
z 104.
256.
t 255.
57.
87.
488. 490. 832.
237.
189.
inna 353.
å 217.
omma 650.
1083.
nde 104. 490.
: 490.
en 490.
g 490.
527.
sig 1290.
ll.
ende, adj. 875.
ende, s. 876.
nad 738.
kande 738.
gd 1325.
lig 597.
s 1022.
ing 1325.
ingsman 323.
p 1325.
597.
ig 597.
g 597.
tig 597.
597.
g 738.
739. 763.
ll 738.
44. 738. 1237.
189.
epp 502.
ipa 503.
a 853.
kua 833.
tta 93.

Inbespara 930.
Inbetala 109.
Inbilla 491.
Inbilla sig 1088.
Inbillning 1001. 1036.
Inbillningsfoster 1228.
Inbilsk 872.
Inbiten 490.
Inbjuda 121.
Inblanda 123.
Inbringa 492.
Inbrott 493.
Inbryta 179.
Inbunden 494.
Inbördes 1333.
Indela 187.
Indrifva 1149.
Infall 493. 495. 691.
799.
Infallen 634.
Infinna sig 531.
Inflytande 22.
Inflytelse 1209.
Inflytelselik 1252.
Infordra 263.
Infria 109.
Infälle 799.
Ingifva 504.
Ingifvelse 829.
Ingrepp 496.
Ingäld 498.
Inhyes 233.
Inhägnad 497.
Inhämta 349. 625.
Inhäudiga 298.
Inhösta 996.
Inkalla 518.
Inkast 507.
Inkomst 498.
Inkrom 500.
Inkrångla 505.
Inkräkta 499. 840.
Inköpa 563.
Inledning 332.
Inlemna 384.
Inlära 1145.
Inlösa 109.

Inmäte 500.
Innebyggare 501.
Innebära 503.
Innefatta 503.
Innehafva 423.
Innehåll 502.
Innehålla 503.
Innesluta 503. 734.
Innevänare 501.
Inpass 793.
Inplanta 504.
Inplugga 504.
Inpräglä 504.
Inpränta 504.
Inqvartera 464.
Inrotad 490.
Inrymma 584.
Inrådan 829.
Inrätta 408.
Insamla 853.
Inse 365.
Inseend 1066.
Insigt 554.
Insigtsfull 548.
Insjunken 634.
Inskränka 653.
Inskränkt 207.
Inskärpa 504.
Inskörda 1233.
Insnärja 505.
Inspärra 983.
Instifta 408.
Instikta 408.
Instunda 682.
Inställa 9.
Inställa sig 531.
Inställsam 251.
Instämna 34. 391. 518.
1316.
Instänga 983.
Instörta 235.
Icsupa 349.
Intaga 108. 499.
Intagande 76. 1179.
Intala 491. 504.
Intalan 829.
Intrader 498.

Intrassla 505.
 Intresse 834. 1155.
 Intrång 496.
 Intråda 179.
 Intråde 180.
 Inträffa 35. 468.
 Intyg 113.
 Intyga 82.
 Intägt 498.
 Inveckla 505.
 Inverka 1208.
 Inverka 1209.
 Inviga 504. 1220.
 Invända 506.
 Invändning 507.
 Invänta 1261.
 Inöfva 1259.
 Irra 416. 508.
 Irra sig 655.
 Irrbloss 604.
 Irrring 1228.
 Irrlära 1228.
 Irrlärig 758.
 Irrmening 1228.
 Irrsken 603.
 Isbark 685.
 Isskred 515.
 Ister 261.

J.

Jaga 199.
 Jakt 241.
 Jamå 620.
 Jemföra 509.
 Jemka 511. 635. 774.
 Jemmer 523.
 Jemmerlig 210.
 Jemn 510.
 Jemna 511.
 Jemnläk 589.
 Jemnläk 590.
 Jemra sig 522.
 Jernfaat 242.
 Jodla 877.
 Joller 1030.
 Jollra 1032.

Jord 512.
 Jorda 513.
 Jordart 512.
 Jordbruk 1285.
 Jordbrukare 139.
 Jordbäfning 514.
 Jordfall 515.
 Jordfästa 513.
 Jordfästning 69.
 Jordisk 516.
 Jordmån 512.
 Jordning 69.
 Jordras 515.
 Jordränta 888.
 Jordskalf 514.
 Jordstöt 514.
 Jubel 395.
 Julle 241.
 Jungfru 254.
 Jungfrulig 39.
 Järf 507.
 Jäfvä 720.
 Jäfvig 721.
 Jägta 785.
 Jänta 254.
 Järtecken 1137.
 Jäsa 996.

K.

Kabal 37.
 Kabel 804.
 Kabinett 519.
 Kackla 620.
 Kaffe 1185.
 Kajuta 519.
 Kal 510. 680.
 Kalas 855.
 Kalk 171.
 Kall, adj. 517.
 Kall, s. 1080.
 Kalla 518. 695.
 Kallblodig 955.
 Kallelse 176. 1080.
 Kallsinnig 591.
 Kaluf 457.
 Kammare 519.

Kamp 475.
 Kamp 965.
 Kanal 401.
 Kant 520. 866.
 Kantra 956.
 Kap 325.
 Kapa 957.
 Kapell 1043.
 Kappa 641.
 Kappas 1120.
 Kappe 171.
 Kapprock 641.
 Karbas 781.
 Karfva 904.
 Karg 931.
 Karl 640.
 Karsk 257.
 Kassera 720.
 Kast 477.
 Kasta 521.
 Kastby 1231.
 Kastell 307.
 Kastvind 1231.
 Katig 277. 588.
 Katt 781.
 Kavaf 480.
 Kedja 138. 313.
 Kela 524.
 Kerga 1104.
 Keta 1104.
 Kette 169.
 Kif 1103.
 Kifvas 1104.
 Kika 864.
 Kila 939.
 Kimma 813.
 Kinka 522.
 Kiukig 689. 995.
 Kisa 864.
 Kittla 809.
 Kittslig 808.
 Kjusa, s. 182.
 Klaga 522.
 Klagau 523.
 Klagolåt 523.
 Klagomål 523.
 Klagovisa 523.

- Klammer 965.
 Klandervärd 247.
 Klandra 1027.
 Klang 600.
 Klappa 910.
 Klappra 601.
 Klar 602. 605. 802.
 1111.
 Klarsynt 525.
 Klase 40.
 Klase 40.
 Klassisk 397.
 Klema 524.
 Klemig 1207.
 Klen 210. 599. 989.
 Klena 968.
 Klenmodig 832.
 Klenod 792.
 Klentrogen 758.
 Klentrogenhet 757.
 Kli 1013.
 Klibba 1218.
 Klubbig 865.
 Klick 784.
 Klifva 954.
 Klinga 601.
 Klinka 934.
 Klint 484.
 Klippa, v. 984.
 Klippa, s. 88.
 Klippare 614.
 Klippfast 242.
 Klipp-k 597.
 Klo 267.
 Klocka 780.
 Klok 525.
 Klokhet 526.
 Klokskap 526.
 Klossa 405.
 Klot 546.
 Klubb 851.
 Klubba 427.
 Klucka 620.
 Kludda 908.
 Klunga 40.
 Klunka 198.
 Klyft. Klytta 937.
- Klyftig 297.
 Klyfva 890.
 Klå 809.
 Klåda 72.
 Klåpa 908.
 Klåda 527.
 Klådedrägt 528.
 Klådnad 528.
 Klådning 528.
 Klådsel 528.
 Klåmma, v. 1095.
 Klåmma, s. 239. 701.
 Klåmta 813.
 Klånga 542. 416.
 Klåttra 416. 542.
 Klöf 267.
 Klösa 1012.
 Knacka 910.
 Knagglig 723.
 Knall 600.
 Knalla 416.
 Knapp 533. 599. 931.
 Knapphändig 533.
 Knappa 1306.
 Knarka 601.
 Knarra 601.
 Knarrig 1238.
 Kuastra 601. 1306.
 Knep 596. 793.
 Knepiz 995.
 Knif 529.
 Knivas 966.
 Knipa, s. 239. 701.
 Knipa, v. 957. 1029.
 1095.
 Knippa 164.
 Knipsluz 525.
 Knoga 930.
 Knorlig 815.
 Knorra 522.
 Knoster 427.
 Knostra 910.
 Knota 815.
 Knottig 723.
 Knubbig 248.
 Knuffa 986.
 Knusslig 931.
- Knut 781. 967.
 Knutpiska 781.
 Kny 600.
 Knycka 826.
 Knytte 164.
 Knytnäsfve 428.
 Knåda 843.
 Knåpa 1007.
 Knå 576. 1232.
 Knäck 882.
 Knacka 155.
 Knäppa 601. 964.
 Knöla 910.
 Knölig 723.
 Kofsa 455.
 Kofve 460.
 Koj 519.
 Kojta 460.
 Kojta 939.
 Koka, v. 530. 996.
 Kolf 779.
 Kolka 198.
 Kollrig 868.
 Kolonn 776.
 Komma 531.
 Komma an på 90.
 Kommando 66.
 Komplot 37.
 Kona 800.
 Konst 793. 1281.
 Konstfaren 532. 548.
 Konstfitt 255. 699.
 Konstfull 532.
 Konstfärdig 532.
 Konstförfaren 532.
 Konstgjord 532.
 Konstgrepp 793.
 Konstig 870.
 Konstla 543.
 Konstlad 1052.
 Konstlös 231.
 Konstmessig 870.
 Konstnär 1282.
 Konstrik 870.
 Konterfej 116.
 Kontrakt 1315.
 Konvojera 312.

- Kopp 171.
 Kora 1253.
 Korkad 207.
 Korn 290. 772. 1013.
 Kort 533.
 Kortfattad 533.
 Kortsynt 1038.
 Korttänkt 1038.
 Kosa 811.
 Kost 698.
 Kosta 534.
 Kostbar 209.
 Kostlig 209.
 Kostnad 1169.
 Kostsam 535.
 Koteri 331.
 Koza 864.
 Kraf 264.
 Kraffa 542.
 Krafv 901.
 Krafva 809.
 Kraft 536.
 Kraftfull 947.
 Kraftig 947. 1219.
 Kraftlös 989.
 Krake 475.
 Krakel 965.
 Kralla 416.
 Krallig 875.
 Kram, adj. 660.
 Kram, s. 1199.
 Krama 1095.
 Kramas 901.
 Krank 875.
 Krankhet 876.
 Krasa 1306.
 Kraslare 942.
 Kraslig 875.
 Kratsa 803.
 Kratta 542.
 Kravall 1158.
 Kraxa 620.
 Kreatur 193.
 Krets 812.
 Kretsa 259.
 Krig 965.
 Kriga 966.
 Krigståg 537.
 Krimskrams 901.
 Kringgå 1148.
 Kringgårda 734.
 Kringgräna 734.
 Kringsjuka 1280.
 Kringskansa 734.
 Kringsprida 147.
 Krisk 119.
 Kristallisk 605.
 Kristningsnamn 683.
 Krok 534. 544.
 Krokig 539.
 Krokväg 737. 1146.
 Kroma sig 479.
 Kropp 540. 642.
 Kroppslig 541.
 Krossa 155. 367.
 Kruu 539.
 Krunbugt 544. 1146.
 Krunpen 539.
 Krusa 919.
 Krusig 97.
 Kry 277. 588.
 Krycka 538.
 Krympa 1272.
 Kryppa 542.
 Kryphål 1146.
 Krysta 1095.
 Krystad 1052.
 Krängel 1103.
 Krängla 543.
 Kräfatinn 480.
 Kräfva 79. 263.
 Kräkla 944.
 Kräla 542. 1278.
 Krämare 564.
 Krämpa 876.
 Kränga 609. 1191.
 Kränka 49. 881. 1189.
 1324.
 Kräslig 622.
 Kröka 174.
 Krökning 544.
 Krökt 539.
 Krönika 450.
 Krönikeskrifvare 451.
 Kudde 545.
 Kufva 1102.
 Kula 136. 163. 465.
 546.
 Kulen 517.
 Kuling 1231.
 Kull 5.
 Kulla 800.
 Kullbyttera 235.
 Kulle 88.
 Kullig 823.
 Kullkasta 687.
 Kullra 1255.
 Kullrig 823.
 Kultje 1231.
 Kummel 477.
 Kungsord 630.
 Kungöra 1056.
 Kungörelse 1142.
 Kuana 547. 1213.
 Kunnig 548. 1214.
 Kunskap 554.
 Kupig 823.
 Kurerä 143.
 Kurra 601.
 Kurs 811.
 Kursa 563.
 Kust 520.
 Kuta 939.
 Kutig 539.
 Kutryggig 539.
 Kuttra 620. 1032.
 Kyffe 460.
 Kyla, v. 549.
 Kyla, s. 562.
 Kylig 517.
 Kylise 164.
 Kylslå 549.
 Kynne 868.
 Kyrass 769.
 Kyrka 851. 1043.
 Kyrkobot 1288.
 Kyrkoherde 790.
 Kysk 550.
 Kytta 939.
 Kåk 367. 460.
 Kåkstryka 910.

	Kärna 290.	Lakej 1079.
	Kärnfull 947.	Lalla 1031.
	Käromål 523.	Lam 717.
21.	Kärr 879.	Land 512.
	Kättersk 758.	Landa 570.
	Kättja 561.	Landamäre 411.
1.	Käxa 847. 1104.	Landhöjd 88.
	Köld 562.	Landrygg 88.
	Köpa 563.	Landsflykt 571.
	Köping 943.	Landsflyktig 572.
	Köpman 564.	Landsherre 447.
	Köpmanskap 429.	Landskap 573.
	Köpslä 563.	Landskapsmål 940.
	Köra 199. 316.	Landsman 643.
	Kött 565.	Landstiga 570.
12.	Köttslig 867.	Landtbruk 1285.
		Landtbrukare 139.
921.	I.	Landthushållare 139.
		Landtman 139.
	Labb 267. 428.	Landtunga 1307.
53. 841.	Lacka 816. 939.	Langa 584.
	Ladda 575.	Lans 936.
	Laddning 574.	Lappa 172.
4.	Lag, s. m. 63. 1273.	Lappare 942
1041.	Lag, s. n. 567. 745.	Lappri 901.
1041.	1063. 1186.	Larf 400.
	Laga, adj. 569.	Larfva 416.
557.	Laga, v. 85. 172. 566.	Larm 600.
58. 1207.	Lagbrytare 323.	Larma 962.
7.	Lagbunden 569.	Lass 574.
8. 1207.	Lagenlig 569.	Last 574. 761. 795.
	Lager 567.	1113.
8.	Lagfara 568.	Lasta 49. 575. 1027.
1.	Lagfästa 568.	Lastbar 247.
	Lagföra 34.	Lastelig 923.
	Lagg 520.	Lastgammal 388.
	Laggill 569.	Let 1098.
	Laggiltig 569.	Le 896.
38.	Laggraun 403.	Led, adj. 291.
	Laglig 569.	Led, s. m. 576. 1249.
	Laglikmätig 569.	Led, s. n. 221. 594.
	Laglös 729.	Leda 577. 763. 975.
	Lagom 675. 1058.	Ledare 977.
8.	Lagsöka 34.	Ledfogning 576.
1.	Lagtima 569.	Ledgång 576.
	Laka 816.	Ledig 274. 1083.
	Lake 1273.	Ledning 66.

- Ledsaga 312.
 Ledsam 58. 578. 708.
 Ledsamhet 379.
 Ledsen 60.
 Ledsnad 61.
 Lefnad 587.
 Lefnadsbana 587.
 Lefnadslopp 587.
 Lefnadsregel 409.
 Lefva 580.
 Lefvande 588.
 Lefverne 587.
 Lega 581.
 Legohjon 181. 1079. ;
 Lek 582.
 Leka 583.
 Lekamen 540.
 Lekamlig 540.
 Lemna 584. 1318.
 Lemning 585.
 Len 849.
 Lena 1076.
 Leta 1021.
 Leverera 584.
 Lida 586. 1115.
 Lidande 786.
 Liderlig 728.
 Liderlighet 759.
 Lif 540. 587.
 Lifaktig 588.
 Lifegen 1079.
 Liflig 588.
 Liflös 215.
 Lifnära 696.
 Lifsfukt 26.
 Lifsförnödenhet 698.
 Lifsmedel 698.
 Lifst d 587.
 Lifsuppehälle 698.
 Lifva 978.
 Liga 331.
 Lik, adj. 589.
 Likadan 589.
 Likartad 589.
 Likbezängelse 69.
 Like 590.
 Likformig 589.
- Likgiltig 591.
 Likhet 592.
 Liklig 861.
 Likmätigt 232.
 Likna 593.
 Liknelse 1041.
 Liknöjd 591.
 Likställighet 1317.
 Likstämmighet 1317.
 Lilja 127.
 Lina 804.
 Linda, v. 1204.
 Linda, s. 50.
 Lindra 850.
 Lindrig 675. 849.
 Lindring 649.
 Linie 594.
 Linka 595.
 Lipa 410.
 Lisa, v. 850.
 Lisa, s. 649.
 Lisma 919.
 List 50. 520. 596.
 Lista 378.
 Listig 597.
 Lit 598.
 Liten 599.
 Ljud 600.
 Ljuda 601.
 Ljudelig 602.
 Ljudlös 1115.
 Ljuf 76.
 Ljufsig 76.
 Ljuga 188.
 Ljum 1202.
 Ljunga 126.
 Ljungeld 1289.
 Ljus, adj. 605.
 Ljus, s. n. 603. 604.
 Ljusna 606.
 Lock 812.
 Locka 607.
 Lockelse 273.
 Lockig 815.
 Lof 96. 1072.
 Loforda 97.
 Lofsjunga 97.
- Lofal 96.
 Lofva 97. 1067.
 Lofven 630.
 Loj 1098.
 Loma 416.
 Lort 751.
 Lortig 749.
 Loss 632.
 Lossa 633.
 Lotsa 312.
 Lott 186.
 Lucka 1336.
 Ludd 466.
 Luder 46.
 Luf 466.
 Luffa 939.
 Luftbild 1228.
 Luftdrag 1231.
 Lufver 614.
 Lugg 466.
 Lugu, adj. 955.
 Lugu, s. 272. 608.
 Lugna 850.
 Lukt 946.
 Lulla 877.
 Lullull 92.
 Lummig 1128.
 Lumpen 921.
 Lund 892.
 Lunka 416. 939.
 Lur 1023.
 Lura 56. 928.
 Lurendreja 920.
 Lurendrejeri 1143.
 Lurfvig 815.
 Lurifax 614.
 Lurk 1129.
 Lust 176. 394.
 Lusta 72.
 Lustbarhet 706.
 Lustgård 771.
 Lustig 393. 818.
 Lustpark 771.
 Luta 174. 609.
 Lutande 610.
 Luttra 803.
 Lya 136.

v. 983.
s. 497.
s. 611. 1309.
612.
m 612.
ig 612.
are 1296.
9. 613.
83.
v. 1302. 1303
: 1304.
obe 604.
l 614.
226. 868.
15.
485.
74.
72.
190.
7.
l. 616. 814.
t. 149.
. 227.
ad 211.
7.
18.
04. 476. 619.
ngen 578.
a 618.
d 619.
104.
dighet 1117.
rdig 578.
nd 619.
n 1098.
t 652.
ikig 578.
rig 104.
t 618.
66. 601. 620.
71
521.
237. 1052.
60.
v. 816.
s. 1336.
622.

Läge 1063.
Lägenhet 822. 1049.
Läger 170.
Lägga 165. 623
Läglig 693.
Läglighet 1049.
Låka 143.
Låkedom 144.
Läkemedel 144.
Läkt 156.
Lämpa, v. 774. 1110.
Lämpa, s. 674.
Lämpig 693.
Längd 378.
Längta 624.
Långtan 72.
Länk 812.
Länka 975.
Läns 1083.
Länsa 1131.
Lära, v. 625. 1145.
Lära, s. 554.
Lärd 626.
Lärdom 554.
Lärgirig 1215.
Lärgosse 627.
Lärjunge 627.
Lärning 627.
Läsa 83.
Läska 978.
Läska 1031.
Läte 600.
Lätsfärdig 629. 728.
Lättjas 894.
Lättjefull 1098.
Lätulynt 629.
Lättretlig 44.
Lättrörd 1207.
Lätsinnig 629.
Lättrogen 628.
Lödder 902.
Löf 122.
Löfte 630.
Löga 48.
Lögn 753.
Lögnaktig 236.
Löje 895.

Löjlig 818.
Lömsk 597.
Lön 631.
Löna 1206.
Lönlös 740.
Lönnlig 442.
Lönnmod 662.
Lönnmördare 217.
Lönskaläge 759.
Löpa 939.
Lös 274. 632.
Lösa 65. 109.
Lösaktig 728.
Lösaktighet 759.
Lösen 1041.
Lösöra 65.
Löslig 742.
Lösören 1055.

M

Madam 308.
Madrass 545.
Mage 162.
Mager 634.
Majestätisk 446.
Majestätlig 446.
Maka, v. 635.
Maka, s. 308.
Makalös 636.
Maklig 637.
Makt 536. 633. 837.
Maktlös 989.
Maktpåliggande 1221.
Mala 639.
Malja 812.
Malle 500.
Mallra 416.
Mamsell 254.
Man 640.
Mans 263.
Mandom 1040.
Maner 1020.
Manerlig 45.
Manhaftig 1039.
Manhaftighet 1040.

- Mauing 1248.
 Manke 425.
 Manlig 1039.
 Maulighet 1040.
 Mannamod 1040.
 Mannamån 1251.
 Manspillan 686.
 Mantal 443.
 Mantel 641.
 Mark 407. 512.
 Marsch 806.
 Marschera 416.
 Marter 786.
 Martera 785.
 Marteras 586.
 Masa 416.
 Maskera 322.
 Maskin 1211.
 Maskopi 856.
 Massa 642.
 Massiv 1127.
 Mat 698.
 Mata 696.
 Materia 642.
 Materiel 541.
 Matrikel 378.
 Matrona 308.
 Matsäck 698.
 Matt 989.
 Maxa 534.
 Medalj 777.
 Medborgare 643.
 Meddela 584.
 Medel 644. 648.
 Medellös 245.
 Medelmätta 674.
 Medelmättig 675.
 Medelpunkt 648.
 Medelväg 674.
 Medfölja 312.
 Medfölje 314.
 Medföra 1208.
 Medgift 441.
 Medgiftva 1062. 1071.
 Medgiftvande 1072.
 Medgång 611.
 Medgörlig 253.
 Medhjelpare 454.
 Medhållare 33.
 Medkänsla 645.
 Medla 1139.
 Medlidande 645.
 Medlidsam 398.
 Medmenniska 590.
 Medtaga 1131.
 Medtagen 989.
 Medverka 1208.
 Medvetande 646. 858.
 Medvetenhet 646.
 Medömkau 645.
 Meja 906.
 Men 882.
 Mena 1088.
 Menför 717.
 Menig 814.
 Menighet 24. 851.
 Mening 863. 1036. 1090.
 Meulös 231.
 Menlöshet 754.
 Menniska 647.
 Mensklig 398.
 Merg 261.
 Mesaktig 832.
 Mesig 832.
 Messa 877.
 Midt 648.
 Mild 398. 849.
 Mildra 850.
 Mildring 649.
 Mildsinnad 398.
 Min 36.
 Minnas 650.
 Minne 651.
 Minnesgod 652.
 Minnesmärke 1041.
 Minnestecken 1041.
 Minnesvärd 1125.
 Minska 653.
 Miuskas 654.
 Minuthandlare 564.
 Miskunda sig 1332.
 Miskundelig 398.
 Miskundsam 398.
 Missakta 318.
 Missaktning 317.
 Missbildad 714.
 Missbilliga 720.
 Missdåd 1325.
 Missdådare 323.
 Missfirma 353.
 Missfoster 1219.
 Missgerning 1325.
 Missgerningsman 323.
 Misslag 763.
 Misslagtig 708.
 Misshushålla 1308.
 Missällighet 1103.
 Missklåda 1194.
 Missleda 1227.
 Missljud 600.
 Misslynt 60.
 Missnöjd 718.
 Misspryda 1194.
 Missräkna sig 655.
 Missräkning 246.
 Mistag 246.
 Mistaga sig 655.
 Mistanke 1090.
 Mistro, v. 659.
 Mistro, s. 757.
 Mistroende 757.
 Mistrogen 758.
 Misströsta 656.
 Misstycka 657.
 Misstycke 763.
 Mistyda 658.
 Mistänka 659.
 Missunnsamhet 17.
 Missvärda 1196.
 Missämja 1103.
 Missöde 731.
 Mist 189.
 Mistig 345.
 Mistig 189.
 Mistning 882.
 Mjuk 660.
 Mo 892.
 Mobb 796.
 Mocka 803.
 Mod 868. 1040.
 Mod 1186.

- 3
 60.
 et 61.
 12
 60.
 het 61.
 72.
 .
 9.
 .
 i 227.
 159.
 va 441.
 d 280.
 3.
 39.
 .
 . 448.
 de 291. 708.
 731.
 66.
 63.
 2.
 r 1160.
 re 766.
 64.
 507.
 63.
 765.
 4
 .
 08.
 06.
 38.
 8
 1.
 25.
 0. 1031.
 06.
 1336.
 10.
 528.
- Munhuggas 1104.
 Munter 393. 818.
 Munterhet 395.
 Muntra 394.
 Munvig 1033.
 Murfvel 614.
 Murken 825.
 Murrhår 466.
 Musikant 666.
 Musikus 666.
 Mussla 926.
 Must 1273.
 Mustascher 466.
 Muta 667.
 Mutor 668.
 Mycken 672.
 Myckenhet 676. 961.
 Myndighet 536.
 Myning 1336.
 Mynt 777.
 Myr 879.
 Mysa 896.
 Myteri 1158.
 Mål 670. 673. 848. 940.
 1004. 1034. 1161.
 Måla 669.
 Målföre 1034.
 Mållös 972.
 Målning 116.
 Målsman 294.
 Måltid 670.
 Mån 671.
 Månadsrasande 869.
 Mången 672.
 Mångleri 429.
 Måste 893.
 Mått 671. 673. 674.
 Måtta, s. 674.
 Måtta, v. 1003.
 Måttlig 675.
 Måttlighet 674.
 Måttstock 673.
 Mäkla 1139.
 Mäkta, v. 547.
 Mäktig 1252.
 Mälta 1274.
 Många 123.
- Mängd 40. 676. 961.
 Märka 864.
 Märke 1041.
 Märklig 1125.
 Märkvärdig 1125.
 Mörr 475.
 Maska 1272.
 Mästerman 173.
 Mästra 1027.
 Mö 254
 Möbel 137.
 Möda 677.
 Mödosam 995.
 Möjlig 678.
 Mönster 223.
 Mör 660.
 Mörda 217.
 Mörja 844.
 Mörk 679.
 Möte 854.
- N.
- Nackdel 882.
 Nacke 425.
 Nackstyf 234
 Nagelfara 1144.
 Naken 680.
 Nalkas 682.
 Namn: 683. 827.
 Namngifva 695.
 Namnkunnig 684.
 Nappa 1028.
 Nappas 966. 1104.
 Narr 213.
 Narra 56.
 Narraktig 212.
 Narri 753.
 Nation 262.
 Natur 226. 1212.
 Naturlig 231.
 Nedbrinna 149.
 Nedbränne 157.
 Nederbörd 685.
 Nederlag 686.
 Nedkomst 310.
 Nedlåtande 45.

- Ontänksamhet 735.
 Omvexla 166.
 Omvårdnad 1243.
 Omväg 787. 1146.
 Omätlig 1313.
 Omätlig 768.
 Ond 738. 1237.
 Ondsint 44.
 Ondska 739.
 Ondskefull 738.
 Oneklig 755.
 Onyttig 740.
 Onödigt 740.
 Oomkullstöttlig 755.
 Ordentlig 748.
 Oordning 741.
 Opasslig 875.
 Opasslighet 876.
 Opåkallad 740.
 Opålitlig 742.
 Ord 630. 743.
 Orda 1032.
 Ordalag 743.
 Ordasätt 743.
 Orden 851.
 Ordentlig 689.
 Order 63.
 Ordkarg 972.
 Ordkastas 1104.
 Ordna 744.
 Ordning 745. 746.
 Ordningstal 747.
 Ordspråk 1124.
 Ordstäfve 1124.
 Ordställning 743.
 Ordvexla 1104.
 Ordvändning 743.
 Oreda 741.
 Oredig 384.
 Oregelbunden 748.
 Oregelmessig 748.
 Oreggerlig 756.
 Oren 749.
 Orena 750.
 Orenlig 749.
 Orenlighet 751.
 Oriktig 236.
- Oriktighet 246.
 Orka 547.
 Orkan 1231.
 Orklös 1098.
 Orlof 10.
 Oruament 792.
 Oro 61.
 Oroa 985.
 Orolig 60.
 Orsak 752.
 Orsaka 1208.
 Ort 943. 980. 1085.
 Orubblig 243.
 Orygglig 243.
 Orädd 1039.
 Orätt 236.
 Orättfärdig 738.
 Orättmätigt 729.
 Orättrådigt 738.
 Orättvis 738.
 Os 946.
 Osalig 732.
 Osalighet 731.
 Osann 236.
 Osannfärdigt 236.
 Osanning 753.
 Osed 761.
 Osedlig 728.
 Oskaplig 714.
 Oskattbar 209.
 Oskick 741. 761.
 Oskicklig 1130.
 Oskuld 754.
 Oskyldig 231.
 Oskyldighet 754.
 Oskön 291.
 Osnygg 749.
 Ostyrig 756.
 Ostadigt 387. 1180.
 Ostraffligt 724.
 Ostridigt 755.
 Ostädad 828.
 Osvikligt 243.
 Osäll 732.
 Osämja 1103.
 Osökt 231.
 Otacksam 740.
- Oterigt 749.
 Otidigt 709.
 Otillförligt 742.
 Otjenligt 740.
 Otrefligt 708.
 Otro 757.
 Otrogen 758.
 Otrohet 596.
 Otukt 759.
 Otuktigt 728.
 Otur 731.
 Otvifvelaktigt 755. 12.
 Otvungen 231. 274
 Otympligt 1130.
 Otät 760.
 Oumbärligt 702.
 Opphörligt 104.
 Outtröttligt 256.
 Ovana 761.
 Ovanligt 762.
 Ovanskelig 104.
 Ovaraktigt 387.
 Ovederläggligt 755.
 Ovedersägligt 755.
 Overksam 1008.
 Overt 922.
 Ovilja 763.
 Ovilkorligt 764.
 Ovilligt 765.
 Ovis 726.
 Ovårdigt 1244.
 Ovårdsam 1244.
 Oväder 1231.
 Ovän 766.
 Ovänskap 767.
 Övärderligt 209.
 Övärdigt 211.
 Öväsen 600.
 Öadel 211.
 Öakta 237.
 Öändligt 768.
 Öofverträffligt 636.
- P.
- Pack 796.
 Packe 164.

Provins 573.
 Prunka 900.
 Prunkande 402.
 Pryda 791.
 Prydlig 402.
 Prydnad 792.
 Prygel 967.
 Prygla 910.
 Präl 789.
 Pråla 900.
 Prålande 402.
 Prålig 402.
 Pråm 241.
 Prångla 1016.
 Prägel 1041.
 Präktig 402. 446.
 Pröfva 377. 1144.
 Puff 96.
 Puffa 97. 986.
 Pumpa 198.
 Punkt 863. 1301.
 Punktlig 689.
 Pur 802.
 Purra 56.
 Puss 879.
 Pust 1231.
 Pusta 133. 134.
 Puta 545.
 Puts 793.
 Putsa 791.
 Putslustig 818.
 Pynt 1307.
 Pynta 791.
 Pyra 149.
 Pyrvel 400.
 Pys 400.
 Pyssla 1007.
 Påbjuda 62.
 Påbud 63.
 Påbörda 34.
 Pådrifva 199.
 Påfallande 1111.
 Påfinna 249. 250.
 Påflugan 709.
 Påfordra 263.
 Påfund 495. 793.
 Påfylla 295.

Påfölja 794. 1209.
 Pågå 1201.
 Påhelsa 107.
 Påhinna 449.
 Påhitta 249.
 Påhittig 297.
 Påhäng 795.
 Påk 944.
 Påkalla 79.
 Påkläda 527.
 Påkomma 468.
 Påkosta 81.
 Pålaga 888.
 Pålasta 575.
 Påle 958.
 Pålitlig 1235.
 Pålysa 1056.
 Påläggga 62. 623.
 Påmana 199.
 Påmaning 1248.
 Påminna 506. 1027.
 Påminna sig 650.
 Påpasslighet 1155.
 Påpeka 1234.
 Påräkna 1261.
 Påse 864.
 Påstå 263. 1014. 1201.
 Påstående 264.
 Påstöt 1248.
 Påtaga 527.
 Påtaglig 1111.
 Påtruga 1102.
 Påträffa 249.
 Påtvinga 1102.
 Påtända 1122.
 Påtänka 114.
 Påyrka 263.
 Påögn 864.
 Påöka 1328.
 Pöbel 796.
 Pöl 879.
 Pösa 996.

Q.

Qvaf 797.
 Qval 786.

Qvalmig 797. 1202.
 Qvarblifva 135.
 Qvardröja 135.
 Qvarhålla 78.
 Qvarleva 585.
 Qvarlemna 1318.
 Qvarlätenskap 43.
 Qvarstanna 135.
 Qvarter 798.
 Qvick 434. 588.
 Qvickhet 799.
 Qvida 522.
 Qvillra 620.
 Qvmlig 1207.
 Qvinn 800.
 Qvinnfolk 800.
 Qvintilera 934.
 Qvis-la 124.
 Qvist 404.
 Qvista 939.
 Qvittra 877.
 Qvåde 1010.
 Qvåka 620.
 Qvälja 785.
 Qväll 13.
 Qvälla 816.
 Qvällsmat 14.
 Qvällsmål 14.
 Qvällsvard 14.
 Qväsa 964. 1012.

R.

Rackare 614.
 Råd 313. 594.
 Rafsa 826.
 Ragg 466.
 Ragla 1191.
 Ruk 835.
 Raku 235. 939.
 Ralla 1255.
 Ram 267. 428.
 Rama 1028.
 Rainla 235.
 Ramsa 313.
 Rand 520.
 Rang 746.

- Ranglig 918.
 Rank 1180.
 Ranka 404.
 Rankig 1180.
 Ransaka 1144.
 Ranta 939.
 Rapp 434.
 Rappa 826. 910.
 Rar 762.
 Ras, s. m. 2.
 Ras, s. n. 582.
 Rasa 235. 583. 962.
 Rasande 1237.
 Rasera 367.
 Raseri 1195.
 Rasig 588.
 Rask, adj. 277. 434.
 588. 1039.
 Rask, s. 901.
 Raskhet 1040.
 Raspa 968.
 Rast 426. 461.
 Rasta 462.
 Rastlös 256.
 Rasvill 588.
 Rebellisk 1160.
 Reda 745.
 Redbar 436.
 Redebogen 1229.
 Redig 1111.
 Redighet 745.
 Redlig 436.
 Redo 306.
 Redskap 1211.
 Reel 436.
 Ref 406.
 Ref eller Refva 404.
 1330.
 Reform 1011.
 Refva 937.
 Regalera 788.
 Regel 63.
 Regelbunden 689.
 Regemente 976.
 Regent 447. 977.
 Regera 975.
 Regering 976.
 Regeringsform 801.
 Regeringssätt 801.
 Register 378.
 Regla 983.
 Reglera 62.
 Regn 685.
 Religion 1093.
 Religionsbekännelse
 1093.
 Religionskunskap 1093.
 Religionslära 1093.
 Religionssystem 1093.
 Religiös 413.
 Rem 50.
 Remmare 171.
 Remna, s. 937.
 Remsa 50.
 Ren, adj. 802.
 Ren, s. 520.
 Rena 803.
 Rengöra 803.
 Rensa 803.
 Rep 804.
 Repa 809.
 Resa, v. a. 805.
 Resa, v. n. 240.
 Resa, s. 418. 806.
 Resen 634.
 Reslig 476.
 Resning 1158.
 Rest 585.
 Reta 807.
 Retande 76. 1179.
 Retlig 808.
 Retsam 808.
 Revolution 1158.
 Ribba 156.
 Ridderlig 45.
 Rifva 809. 826. 909.
 Rik 810. 296.
 Rike 851.
 Rikedom 1053 1055.
 Riklig 296.
 Rikta 1258.
 Riktig 860.
 Riktning 811.
 Rim 562.
 Rimfrost 562.
 Rimlig 861.
 Ring 812.
 Ringa, v. 734. 813.
 Ringa, adj. 599. 814.
 Ringakta 318.
 Ringel 812.
 Ringhaltig 210.
 Ringlad 815.
 Rinna 816.
 Ris 404. 781. 967.
 Risa 910.
 Risk 239.
 Rispa 670.
 Rispa 937. 1011.
 Rissel 1009.
 Rista 184. 883. 904.
 Rita 817.
 Ritsa 809.
 Ro, s. 272. 395.
 Roa 394.
 Roffa 840.
 Roffare 1081.
 Rofferi 1082.
 Rofgirig 74.
 Rolig 818.
 Rolighet 272.
 Roman 94.
 Rond 1183.
 Rop 819.
 Ropa 518. 820.
 Ros, s. f. 127.
 Ros, s. n. 96.
 Rosa 97.
 Rosam 818.
 Rosta 949.
 Rote 40.
 Rubba 842. 985.
 Rucka 869.
 Ruckla 993.
 Ruelse 1288.
 Rugg 466.
 Rugg 477.
 Ruggig 815.
 Ruin 1138.
 Ruka 487.
 Rulla, v. 1255.

Rulla, s. 378.
 Rulta, v. 416.
 Rum 821. 822. 980.
 Rumla 993.
 Rumor 600.
 Rund, adj. 823.
 Rund, s. 812.
 Rundbref 148.
 Rundel 812.
 Rundskrifvelse 148.
 Runka 842. 1191.
 Rusa 939.
 Rusig 824.
 Ruska, v. 883.
 Ruska, s. 404.
 Ruskig 517. 708.
 Rusta 962. 993.
 Rutsch 806.
 Rutten 825.
 Rycka 416. 826.
 Rygga 122a. 1292.
 Ryka 939. 1287.
 Rykta 907.
 Ryktbar 684.
 Rykte 827. 1142.
 Rynd 821.
 Rymma 258. 503.
 Rynka, s. 1203.
 Rynka, v. 1223.
 Ryslig 363.
 Ryta 620.
 Rå, adj. 828.
 Rå, s. 979.
 Råbarkad 828.
 Råd 829.
 Råd 1053. 1055.
 Råda 975.
 Rådgöra 320.
 Rådlig 297.
 Rådlig 693.
 Rådlös 1230.
 Rådplåga 1320.
 Rådtrum 830.
 Rådslag 100.
 Rådslå 1320.
 Rådsvill 1230.
 Rågång 411.

Råka 249.
 Råma 620.
 Råmärke 1041.
 Rån 1082.
 Råna 840.
 Rånare 1081.
 Råaskilnad 411.
 Räckta, v. a. 147. 584.
 969.
 Räckta, v. n. 831. 1201.
 Räckta, s. 147.
 Rädas 281.
 Rädd 832.
 Rädde 65.
 Rädhdåga 282.
 Rädsla 282.
 Räfaktig 597.
 Räfteft 963.
 Råkel 614.
 Råkna 833.
 Råknetal 747.
 Rånker 37.
 Rånkfull 597.
 Rånna, v. a. 986.
 Rånna, v. n. 939.
 Rånnil 971.
 Rånna 498. 834. 888.
 Råt 835.
 Rått, adj. 836. 860.
 Rått, s. m. 63. 196.
 837. 839.
 Råtta 172. 774.
 Råttesnöre 63.
 Råttram 1157.
 Råttfårdig 838.
 Råttfårdiga 164.
 Råttighet 837.
 Råttmåtig 569. 836.
 Råtttrådig 838.
 Råttsinnad 436.
 Råttsinnig 436.
 Råttskaffens 436. 860.
 Råttskånsla 858.
 Råttsvis 838.
 Råttvisa 839.
 Råttänkande 436.
 Råfva 840.

Råfvere 1081.
 Råja 1150.
 Rån 376.
 Råna 349.
 Råra, v. 32. 841. 842.
 843. 1159.
 Råra, s. 844
 Rårelse 1281.
 Råse 477.
 Råst 846.
 Rått 825.

S.

Sabel 1000.
 Sacka 1224.
 Saft 1273.
 Safve 1273.
 Saga 94.
 Sagga 847.
 Sak 848.
 Sakfålla 220.
 Sakkunnig 548.
 Sakna 1133.
 Saknad 150.
 Saknas 244.
 Sakta, adj. 849.
 Sakta, v. 850.
 Saktmodig 955.
 Salig 215. 612.
 Salvelse 27.
 Samband 331.
 Samdrågt 230.
 Samdrågtig 229.
 Samdrågtighet 230.
 Samfund 851.
 Samfålt 852.
 Samfårdsel 331.
 Samhålle 851.
 Samhållighet 851.
 Samka 853.
 Samla 853.
 Sammanbringa 853.
 Sammanfatta 853.
 Sammanfoga 330.
 Sammanfåsta 330.

- Sammanföra 853.
 Sammangaddning 856.
 Sammanhang 331.
 Sammanhoppa 853.
 Sammanhämta 853.
 Sammankomst 854.
 Sammanlänka 330.
 Sammanskrifva 897.
 Sammaustämma 1316.
 Sammausvärjning 856.
 Sammausätta 330.
 Sammansättning 331.
 Sammanträde 854.
 Samme 589.
 Samqväm 855.
 Samråd 856.
 Sams 229.
 Samspråk 1030.
 Samspråka 1032.
 Samtal 1030.
 Samtala 1032.
 Samtlig 711.
 Samtycka 857. 1071.
 Samtycke 1072.
 Samvete 858.
 Samvetsgrann 689.
 Samvetslös 738.
 Sand 859.
 Sann 860.
 Sanna 82.
 Sannfärdig 860.
 Sanningslös 236.
 Sannolik 861.
 Sannskyldig 860.
 Sans 862.
 Sansning 862.
 Sarga 1012.
 Sats 863.
 Scen 469.
 Schackra 563.
 Schackrare 564.
 Schackreri 429.
 Schakt 1336.
 Se 864.
 Sed 1186.
 Sedesam 39.
 Sedig 39.
- Sedlig 39.
 Sedvana 1186.
 Sedvanlig 1192.
 Seg 865.
 Segla 240.
 Segna 235.
 Segra 1233.
 Sen 1098.
 Senfull 947.
 Senfärdig 1098.
 Sexa 14.
 Sfer 1176.
 Sida 866.
 Sidoväg 20.
 Sidvördnad 317.
 Siffra 747.
 Sigill 982.
 Signa 1092.
 Signal 1041.
 Signet 982.
 Sigta 1003.
 Sigte 1004.
 Siker 614.
 Sikt 1009.
 Sil 1009.
 Simma 260.
 Simmig 865.
 Sempel 211. 231. 814.
 Sinka 203.
 Sinlig 541. 867.
 Sinne 28. 868.
 Sinnelag 868.
 Sinnesart 868.
 Sinnesförvirring 1195.
 Sinnesnärvaro 862.
 Sinnesrubbing 1195.
 Sinnessjukdom 1195.
 Sinnesstämning 868.
 Sinnessvag 869.
 Sinnevilla 1228.
 Sinnrik 870.
 Sipp 1052.
 Sippra 816.
 Sira 791.
 Sirat 792.
 Siratlig 402.
 Sirlig 402.
- Sitta 871.
 Sjelfaktning 858.
 Sjelfbehaglig 872.
 Sjelfbeläten 872.
 Sjelfförnöjd 872.
 Sjelfherrskare 447.
 Sjelfklok 872.
 Sjelfkraft 279.
 Sjelfkänsla 858.
 Sjelfkär 872.
 Sjelfmant 279.
 Sjelffrädig 873.
 Sjelfständig 274.
 Sjelfsväldig 748.
 Sjelftillräcklig 872.
 Sjelfvillig 279.
 Sjelfvis 872.
 Sjelfvisk 874.
 Sjuda 530. 996.
 Sjuk 875.
 Sjuka 876.
 Sjukdom 876.
 Sjuklig 875.
 Sjunka 235. 654.
 Sjunga 877.
 Sjunka 235. 654.
 Sjäpig 1130.
 Sjal 28.
 Själsnärvaro 862.
 Själstor 878.
 Sjö 879. 1239.
 Sjömörker 189.
 Skabb 880.
 Skada, v. 881.
 Skada, s. 882.
 Skaffa 1070. 1306.
 Skafva 968.
 Skaka 184. 883. 1159.
 Skala 939.
 Skaldekonsk 1236.
 Skaldekap 1236.
 Skalk 614.
 Skalkatycke 793.
 Skall 600.
 Skalla 601.
 Skalle 457.
 Skallig 680.

- Skallra 601.
 Skam 884. 1187.
 Skamflat 384.
 Skamfläck 1187.
 Skamlig 927. 1188.
 Skamlös 709.
 Skans 307.
 Skansverk 307.
 Skapa 268.
 Skaplynne 226. 868.
 Skapnad 885
 Skara 40.
 Skarfva 1328.
 Skarn 751.
 Skarp 119. 602. 886.
 1238.
 Skarprättare 173.
 Skarpsinnig 887.
 Skate 935.
 Skatt 888.
 Skatta 109. 1265.
 Skavank 1190.
 Ske 468.
 Skede 1249.
 Skef 924.
 Skela 864.
 Sken 603.
 Skena 939.
 Skenbar 237.
 Skenbarlig 1111.
 Skenfager 236.
 Skenhelig 899.
 Skepelse 885.
 Skepnad 885.
 Skepp 241.
 Skick 745. 1020. 1063.
 1186.
 Skicka 1018.
 Skicka sig 1152.
 Skickelse 1309.
 Skicklig 39. 206.
 Skida 889.
 Skifta 166. 187. 1305.
 Skilderi 116.
 Skildra 3.
 Skilja 890.
 Skiljaktighet 1295.
- Skilnad 1295.
 Skillemessa 891.
 Skimra 615.
 Skina 615.
 Skingra 938.
 Skinkmärr 475.
 Skinn 456.
 Skiinna 840.
 Skir 802.
 Skira 803.
 Skjutsa 199. 316.
 Skock 40.
 Skocka 853.
 Skof 1044.
 Skog 892.
 Skoja 56.
 Skojta 939.
 Skola 893.
 Skolka 894.
 Skona 930.
 Skoningslös 559.
 Skonsam 398.
 Skorf 880.
 Skorra 1031.
 Skotta 521.
 Skral 210. 875.
 Skramla 601.
 Skranglig 918.
 Skrapa 968. 1057.
 Skratt 895.
 Skratta 896.
 Skri 819.
 Skria 620. 820.
 Skribent 335.
 Skribler 335.
 Skrida 416.
 Skriftställare 335.
 Skrifva 897.
 Skrifvelse 148.
 Skrik 819.
 Skrika 820.
 Skrock 757.
 Skrocka 620.
 Skrodera 900.
 Skrof 540.
 Skrofig 723.
 Skrubba 809.
- Skrud 528.
 Skrymta 898.
 Skrymtaktig 899.
 Skrynka 1203.
 Skrynkla 1223.
 Skryta 900.
 Skrå 331. 851.
 Skråla 877.
 Skråma 1011.
 Skräck 282.
 Skräda 890.
 Skräffa 900.
 Skräll 600.
 Skrämma 362.
 Skrämsel 282.
 Skråna 522. 620.
 Skräp 901.
 Skräplig 989.
 Skubba 968.
 Skuffa 986.
 Skugga 941.
 Skuld 752.
 Skuldebref 361.
 Skuldfrihet 754.
 Skuldförskrifning 361.
 Skuldlöshet 754.
 Skuldsedel 361.
 Skuldra 47.
 Skum, adj. 679.
 Skum, s. 902.
 Skumpa 939.
 Skurk 614.
 Skurkaktig 211.
 Skurpensa 327.
 Skuta 241.
 Skutta 939.
 Sky, s. 661.
 Sky, v. 1148.
 Skydd 370.
 Skydda 371.
 Skyfve 520.
 Skygg 130. 832.
 Skyl 477.
 Skyla 34. 322. 1118.
 Skyld 101.
 Skyldeman 913.
 Skyldig 247.

- het 782.
 ap 914.
 903.
 353.
 g 927.
 1006.
 433.
 um 434.
 umhet 432.
 364.
 1.
 323.
 1011.
 166.
 2.
 184.
 375.
 17.
 v. 620.
 s. 780.
 614.
 ycke 793.
 a 881.
 is 131.
 582.
 583.
 1189.
 z 1188.
 117.
 390.
 88.
 dj. 605. 802.
 004. 1220.
 974.
 tsel 965.
 i21.
 1328.
 da 1144.
 340.
 155.
 1107.
 179.
 864.
 19.
 105.
 906. 1233.
 rad 759.
- Sköta 154. 907.
 Sköte 159.
 Sladder 1030.
 Sladdra 1032.
 Sladdrig 632.
 Slaf 1079.
 Slafsa 1306.
 Slafveri 1106.
 Slag 912.
 Slagsmål 965.
 Slagsvärd 1000.
 Slagta 217.
 Slagtning 965.
 Slak 632.
 Slam 208.
 Slamra 601. 1032.
 Slamsig 1244.
 Slankig 632.
 Slant 777.
 Slapp 632.
 Slappa 369.
 Slarfaktig 1244.
 Slarfva, v. 908.
 Slarfva, s. 1086.
 Slarfvig 1244.
 Slaskig 1246.
 Slicka 968.
 Slida 889.
 Sliddersladder 1030.
 Sliddrig 632.
 Slimsa 1086.
 Slinga, s. 812.
 Slinga, v. 1204.
 Slingerbult 737. 1146.
 Slingra 416.
 Slinka, v. 235. 416.
 470. 920.
 Slinka, s. 254.
 Slinta 235.
 Slipad 597.
 Slippa 235.
 Slipprig 424.
 Sliakig 1025.
 Slita 707. 826. 909.
 Slok 614.
 Sloka 470.
 Slott 307.
- Sluddra 916.
 Slug 525.
 Slughet 526.
 Sluka 288. 1306.
 Slummer 1023.
 Slumra 928.
 Slump 585. 1046. 1309.
 Slunga 521.
 Slunk 585.
 Slup 241.
 Slusk 614.
 Sluskig 749.
 Slut 1304.
 Sluta 983. 1302. 1303.
 Slutas 1303.
 Slutena 494.
 Slutta 609.
 Sluttande 610.
 Slyngel 614.
 Slå 165. 467. 910.
 Slåss 966.
 Slåde 551.
 Slägga 427.
 Slägt 911.
 Slägte 912.
 Slägtning 913.
 Slägtskap 914.
 Slänga 521.
 Slängd 597.
 Släpa, v. 197.
 Släpa, s. 551.
 Slät 210. 510.
 Slätt 915.
 Slö 207.
 Slödder 796.
 Slöja 1119.
 Slöjdfit 699.
 Slöjd 1281.
 Slösa 916. 1308.
 Slösint 207.
 Smacka 1306.
 Smak 1109.
 Smaklös 917.
 Smal 918.
 Smale 40.
 Smaska 1306.
 Smatträ 601.

Smeta 968
 Smickra 919.
 Smidig 177.
 Smiska 910.
 Smocka 784.
 Smola 235.
 Smolk 772.
 Smugla 920.
 Smugleri 1143.
 Smula, s. 772. 974.
 Smusla 920.
 Smuts 751.
 Smutsa 750.
 Smutsig 749.
 Smutta 198.
 Smycka 791.
 Smycke 792.
 Smyga 920.
 Små 599.
 Småaktig 921.
 Småle 896.
 Småplock 901.
 Småsyssla 54. 1007.
 Smäcka 910.
 Smäcker 918.
 Smäda 49.
 Smädelse 922.
 Smädlig 923.
 Smäle 903.
 Smäll 600.
 Smälta 1076.
 Smärt 918.
 Smärta, s. 786.
 Smärta, v. 785.
 Smörja, v. 968.
 Smörja, s. 844.
 Snabb 454.
 Snel 700.
 Snack 1030.
 Snacka 1032.
 Snappa 1028.
 Snar 700.
 Snarsint 44.
 Snarsticken 44.
 Snaska 1306.
 Snatta 957.
 Snatteri 1082.

Sned 984.
 Snegla 864.
 Snibb 935.
 Snicksnack 1030.
 Snida 904.
 Sniken 74.
 Snulle 925.
 Snullrik 870.
 Sno 1258.
 Snodd 804.
 Snoka 1021.
 Snopen 384.
 Snubba 327.
 Snubbor 1057.
 Snudda 841.
 Snushane 213.
 Snusk 751.
 Snuskig 749.
 Snut 700.
 Snyffel 614.
 Snyfta 410.
 Snygga 791.
 Snyte 700.
 Snål 74. 931.
 Snålas 930.
 Snäcka 926.
 Snäf 1097.
 Snäll 398. 434.
 Snärja 505.
 Snåsa 327.
 Snåsor 1057.
 Snö 685.
 Snöd 211.
 Snöffa 1031.
 Snöplig 927.
 Snöras 515.
 Snöre 804.
 Snörrät 835.
 Socken 851.
 Sofra 803.
 Sofva 928.
 Sofvel 698.
 Solk 751.
 Solka 750.
 Solkig 749.
 Solklar 1111.
 Somna 929.

Sorg 61.
 Sorgbunden 60.
 Sorgfällig 689.
 Sorglig 58.
 Sorgsen 60.
 Sorgsenhet 61.
 Sort 600. 912.
 Spak, adj. 253. 103
 Spak, s. 979.
 Spakfärdig 253.
 Spana 1021.
 Spannmål 1013.
 Spara 930.
 Spargods 102
 Sparpenning 102.
 Sparre 120.
 Spatsera 416.
 Spe 68. 932.
 Speja 1021.
 Speltakel 932.
 Spektakla 419.
 Spekulera 1123.
 Spel 933.
 Spela 934.
 Spelman 666.
 Spelrum 1173.
 Spendera 788.
 Spenslig 918.
 Spets 484. 935. 95
 Spetsfundig 297.
 Spett 979.
 Spilla 345. 467. 9
 Spillra 890.
 Spilta 169.
 Spinkig 918.
 Spionera 1021.
 Spira 120. 945.
 Spis 698.
 Spisa 1306.
 Spisel 1132.
 Spjelka 890.
 Spjerna 84.
 Spjufver 614.
 Spjut 936.
 Split 1103.
 Splittra 890.
 Spola 1107.

- Sporra 807.
 Sportel 631.
 Spotsk 480.
 Spott 932.
 Spraka 601.
 Spratt 793.
 Sprattla 939.
 Spricka 937.
 Sprida 147. 938.
 Springa, v. 151. 939.
 Springa af 151.
 Springa, s. 937.
 Springbrunn 552.
 Springkälla 552.
 Spritsa 615.
 Spritta 939.
 Språk 940.
 Språka 1032.
 Språksam 1033.
 Spräcka 155.
 Spränga 155.
 Spränglård 626.
 Sprätta 890. 938.
 Spröd 989.
 Spurken 718.
 Spå 383.
 Spång 152.
 Spår 1041.
 Spåra 1021.
 Späck 261.
 Späd 989.
 Späka 1102.
 Spänd 950.
 Spänna 969.
 Spärta 983.
 Spöa 910.
 Spöke 941.
 Spökelse 941.
 Spörja 286. 349.
 Spörsnål 285.
 Sqvala 816.
 Sqvaller 1030.
 Sqvallra 1032.
 Sqvätt 585.
 Sqvätta 467.
 Stabbig 533.
 Stack 477.
- Stackare 942.
 Stackig 533.
 Stad 943. 980.
 Stadfästa 82.
 Stadga, v. 62. 374.
 Stadga, s. 63.
 Stadgande 63
 Stadig 104. 243.
 Staf 944.
 Stafrad 1.
 Stake 979.
 Stallbroder 590.
 Stalp 146.
 Stam 262. 945.
 Stamma 1031.
 Stamp 982.
 Stampa 954.
 Standar 238.
 Standert 238.
 Stank 946.
 Stanna 1303.
 Stapel 477.
 Stark 947. 1210. 1241.
 Stat 851.
 Stata 900.
 Statsförfattning 801.
 Steg 948.
 Stegra 1328.
 Steka 949.
 Stel 234. 950.
 Stelna 951.
 Sten 952.
 Sticka 953.
 Stickande 119.
 Sticken 44.
 Stifta 408.
 Stig 1249.
 Stiga 416. 954.
 Stilet 194. 529.
 Stilla, adj. 849. 955.
 Stilla, v. 696. 850.
 Stillestånd 1198.
 Stillhet 272. 461. 608.
 Stiltje 608.
 Stim 40.
 Stimma 583.
 Stinga 953.
- Stinn 950.
 Stirra 864.
 Stjelk 945.
 Stjelpa 521. 956.
 Stjert 973.
 Stjåla 957.
 Sto 475.
 Stock 958.
 Stocka 448.
 Stoft 959.
 Stoj 600.
 Stoja 962.
 Stol 191.
 Stolle 213.
 Stolpe 958.
 Stolt 480.
 Stolthet 478.
 Stoltsera -479.
 Stomme 540.
 Stoppa 983.
 Stor 960.
 Storas 479.
 Storgod 480.
 Storhet 961.
 Storlek 961.
 Storm 1231.
 Storma 31. 962.
 Stormodig 480.
 Storsint 878.
 Storståtlig 878.
 Storverk 57.
 Straff 963.
 Straffa 964.
 Straffbar 247.
 Straffpredikan 145.
 Straffvärd 247
 Stram 950. 1097.
 Strand 520.
 Strandsätta 1318.
 Streck 793. 804.
 Streta 84.
 Stretig 995.
 Strid, adj. 1241.
 Strid, s. 965.
 Strida 966.
 Stridig 1105.
 Stridighet 1103.

- Stålar 911
 Stålar 914
 Stålar 917
 Stålar 919 964
 Stålar 945
 Stålar 915
 Stålar v. 117
 Stålar v. 313 969
 Stålar 119. 1238
 Stålar 256.
 Stålar 34
 Stålar, s. 894
 Stålar, s. 659 995.
 Stålar 147. 938
 Stålar 416.
 Stålar 971.
 Stålar 816.
 Stålar 653.
 Stålar 974.
 Stålar 533.
 Stålar 626.
 Stålar 974.
 Stålar 460.
 Stålar 416.
 Stålar 972.
 Stålar 974.
 Stålar 533.
 Stålar 1044.
 Stålar 682.
 Stålar, v. 235. 609.
 Stålar, v. 910.
 Stålar, s. 146.
 Stålar 610.
 Stålar 1160.
 Stålar 973.
 Stålar 967.
 Stålar 910.
 Stålar 187. 890.
 Stålar 185. 974.
 Stålar 234. 950. 995.
 Stålar 234.
 Stålar 291. 708. 738.
 Stålar 942.
 Stålar 975.
 Stålar 976.
 Stålar 977.
 Stålar, v. 82. 978.
- Stålar 536.
 Stålar 1043.
 Stålar 243
 Stålar 977
 Stålar 986.
 Stålar 133
 Stålar 789
 Stålar 990
 Stålar 397. 402 440.
 Stålar 653.
 Stålar 791.
 Stålar 117.
 Stålar, v. 581.
 Stålar 623.
 Stålar 1152.
 Stålar 980
 Stålar 981. 1063.
 Stålar, s. 846.
 Stålar, s. 911.
 Stålar, v. 34. 518.
 Stålar, v. 448.
 Stålar, v. 1316.
 Stålar 982. 1041.
 Stålar 37.
 Stålar 1061.
 Stålar 945.
 Stålar 984.
 Stålar 521.
 Stålar 978.
 Stålar 416.
 Stålar 1021.
 Stålar 1007.
 Stålar 1082.
 Stålar 392.
 Stålar 979.
 Stålar 985.
 Stålar 235. 687.
 Stålar 1239.
 Stålar 353. 986.
 Stålar 750. 908.
 Stålar 750.
 Stålar 987.
 Stålar 988.
 Stålar 879.
 Stålar, s. 1222.
 Stålar, s. 277. 440.
 Stålar 438.
- Stålar 198. 987.
 Stålar 302.
 Stålar 119.
 Stålar 1238
 Stålar 601.
 Stålar 601.
 Stålar 928.
 Stålar 521.
 Stålar 989.
 Stålar 869.
 Stålar 1181.
 Stålar 517.
 Stålar 549.
 Stålar 192. 1336.
 Stålar, v. 549.
 Stålar, s. 562.
 Stålar 971. 1239.
 Stålar 816.
 Stålar 1030.
 Stålar 973.
 Stålar 990.
 Stålar 991.
 Stålar 990.
 Stålar 17.
 Stålar 900.
 Stålar 157.
 Stålar 157.
 Stålar 596.
 Stålar 237.
 Stålar 1276.
 Stålar 1204.
 Stålar 1146.
 Stålar 1266.
 Stålar 1224.
 Stålar 56. 1324.
 Stålar 237.
 Stålar 992.
 Stålar 1193.
 Stålar 1193. 1280.
 Stålar 1279.
 Stålar 998.
 Stålar 993.
 Stålar 314.
 Stålar 222.
 Stålar 996.
 Stålar 994.
 Stålar 994.

459.
 160. 995.
 od 61.
 odlig 60.
 259.
 996.
 458. 997.
 ia 816.
 1173.
 998.
 999.
 1000.
 999.
 40.
 t 416.
 eri 1001.
 49.
 12.
 1003
 .004. 1161.
 ål 1161.
 58.
 i. 98. 1005.
 144.
 1008.
 325.
 1324.
 ot 1288.
 738.
 lig 225.
 a 1228.
 itta sig 1007.
 ütning 422.
 v 54. 1007.
 s. 422. 1080.
 is 1008.
 1013.
 14.
 09.
 010.
 11.
 13. 1012.
 1011.
 11.
 7.
 13.
 55.

Säga 1014.
 Sägen 94.
 Säker 1015. 1235.
 Sälja 1016.
 Säll 612.
 Sällsam 762
 Sällskap 851. 855. 1017.
 Sällspord 762.
 Sällsynt 762
 Sämja 230.
 Sända 1018.
 Sändebref 148.
 Säng 170.
 Sänka 653. 1019.
 Särskilja 890.
 Särskilt 225.
 Säte 973.
 Sätt 1020. 1186.
 Sätta 623.
 Sätta sig öfver 318.
 Söfva 850.
 Söka 84. 1021. 1022.
 Sökt 1052.
 Söla 203. 750.
 Sömma 1002.
 Sömn 1023.
 Sömnaktig 1098.
 Söndra 187. 890.
 Söndring 1103.
 Sörja, v. 1024.
 Sörja, s. 844.
 Söt 76. 1025. 1179.

T.

Tacklös 740.
 Tacksam 1026
 Tadelvärd 247.
 Tadra 10. 7.
 Tafatt 1130.
 Tafla 116.
 Taga 1028. 1029.
 Tagel 466.
 Tagg 935.
 Tal 40. 747. 1030.
 1034.
 Tala 1014. 1031. 1032.

Tala på 1027.
 Talang 925.
 Talesätt 743.
 Talför 1033.
 Talg 261.
 Taloråen 1034.
 Talträngd 1033.
 Tam 1035.
 Tanke 1036. 1090.
 Tankevilla 1228.
 Tankfull 1037.
 Tanklös 1038.
 Tappa 345.
 Tapper 1039.
 Tapperhet 1040.
 Tarif 150.
 Tarifa 79.
 Tass 267. 428.
 Tassa 416.
 Tassla 1032.
 Tecken 1041. 1042.
 Teckna 817.
 Teg 1284.
 Tempel 1043.
 Tid 1044.
 Tideböcker 450.
 Tidevarf 1044.
 Tidning 1142.
 Tidrymd 1044.
 Tidsfördrif 706.
 Tidskifte 1044.
 Tidsutdrägt 204.
 Tiga 1044.
 Tigga 73.
 Tillaga 85.
 Tillbakaslå 21.
 Tillbakasätta 368.
 Tillbedja 437. 1298.
 Tillbjuda 121.
 Tillblanda 123.
 Tillböra 1286.
 Tillbörlig 569.
 Tilldana 268.
 Tilldela 390. 1059.
 Tilldraga sig 468.
 Tilldragelse 1046
 Tilldöma 1059

- Tillägna 390. 1059.
 Tillägna sig 1060.
 Tillerkänna 1059.
 Tillfalla 1047.
 Tillflykt 370.
 Tillflyktsort 370.
 Tillfoga 330. 1074.
 Tillfreds 705.
 Tillfredsställd 705.
 Tillfredsställelse 1048.
 Tillfråga 286.
 Tillfälle 1046.
 Tillfallighet 1046.
 Tillforene 356.
 Tillförlitlig 1235.
 Tillförordna 1171.
 Tillförsigt 598.
 Tillgift 1050.
 Tillgifva 346.
 Tillgifven 1051. 1257.
 Tillgifvenhet 1256.
 Tilljord 1052.
 Tillng 1053.
 Tillgänglig 1054.
 Tillhandagä 453.
 Tillhjälp 452.
 Tillhåll 135. 140.
 Tillhålla 1102.
 Tillhöra 1286.
 Tillhörig 225.
 Tillhörighet 1055.
 Tillintetgöra 367.
 Tillit 598.
 Tillita 42.
 Tillkomma 775. 1153.
 1286.
 Tillkommande 271.
 Tillkomst 180.
 Tillkost 698.
 Tillkrängla 505.
 Tillkräkta sig 1060.
 Tillkännagifva 1056.
 Tillkännagifvande 1142.
 Tillmäle 1057.
 Tillnamn 683.
 Tillpynta 791.
 Tillra 1255.
- Tillreda 85.
 Tillreds 306.
 Tillrusta 85.
 Tillrådan 829.
 Tillräcklig 058.
 Tillräkna 1059.
 Tillrättavisa 327.
 Tillrättavising 1057.
 Tillse 566.
 Tillskansa sig 1060.
 Tillskapa 268.
 Tillskarfva 1328.
 Tillskott 186.
 Tillskrifva 1059.
 Tillskynda 1070. 1208.
 Tillsluta 983.
 Tillslä 38.
 Tillspärta 983.
 Tillspörja 286.
 Tillstunda 682.
 Tillstyrkan 829.
 Tillstå 1062.
 Tillstånd 1063. 1072.
 Tillstädja 1071.
 Tillstädjelse 1072.
 Tillställa 584. 1065.
 Tillständig 569.
 Tillstänga 983.
 Tillstöt 1046.
 Tillstöta 468.
 Tillsyn 1066.
 Tillsäga 62. 1067.
 Tillsägelse 630.
 Tillsätta 123. 345.
 1171.
 Tilltag 1068.
 Tilltaga 1329.
 Tilltagsen 200. 709.
 Tilltal 1057.
 Tilltala 34. 327.
 Tilltrassla 505.
 Tilltro 1089.
 Tillträda 1069.
 Tilltänka 1300.
 Tilltäppa 983.
 Tillverka 420.
 Tillvinna 1070. 1233.
- Tillvita 327.
 Tillvitelse 1057.
 Tillvägabrinda 268.
 Tillvälla sig 1060.
 Tillvänja 1259.
 Tillväxa 1329.
 Tillväxt 1075.
 Tillycka 983.
 Tillykta 983.
 Tillåta 1071.
 Tillåtelse 1072.
 Tillägg 1073.
 Tillägga 38. 1059. 1074.
 Tillämna 1300.
 Tillämpa 1110.
 Tilländagä 336.
 Tilländalöpa 336.
 Tillärna 1300.
 Tillöka 1328.
 Tillökning 1075.
 Tillönska 1334.
 Tima 468.
 Timlig 516.
 Timmer 1205.
 Timra 165.
 Tina 1076.
 Tindra 615.
 Ting 848.
 Tinga 1077.
 Tipp 935.
 Tissla 1032.
 Titta 864.
 Tjena 205. 1078.
 Tjenare 1079.
 Tjenarina 1079.
 Tjenlig 693.
 Tjenst 1080.
 Tjenstebefattning 1080.
 Tjenstehjon 1079.
 Tjensteman 228.
 Tjocka 189.
 Tjuf 1081.
 Tjufnad 1082.
 Tjufstryker 614.
 Tjurhufvig 234.
 Tjusa 108.
 Tjuta 620.

121.
 3.
 83.
 12. 869.
 818.
 e 213.
 110. 1323.
 9. 1083.
 80.
 0.
 stnär 666.
 34. 935.
 1289.
 245.
 084.
 i. 935.
 818.
 339.
 477.
 085.
 1315.
 788.
 77.
 954.
 11.
 086.
 416.
 505.
 198.
 1160.
 76.
 1048.
 508.
 256.
 1087.
 255.
 160.
 23.
 j 685.
 416.
 185.
 1088. 1089.
 598. 1090.
 1091.
 1091.
 161.
 092.
- Trolös 237.
 Troppa 416.
 Trosbekännelse 1093.
 Troslära 1093.
 Tross 796. 804.
 Trotsig 480. 709.
 Trug 1106.
 Truga 1102.
 Trumpen 1238.
 Trupp 1094.
 Trut 665.
 Trycka 1095.
 Trygg 1015.
 Tryne 700.
 Tryta 244.
 Träckla 1002.
 Tråd 1096.
 Tråda 954.
 Tråk 677.
 Tråkig 578.
 Tråna 624.
 Trång 1097.
 Trångmål 701.
 Trä 1205.
 Träck 751.
 Träd 1275.
 Träda 416. 954.
 Träff 1046.
 Träffa 249.
 Träffning 965.
 Trägen 256. 490.
 Trägenhet 255.
 Träget 715.
 Träl 1079.
 Träldom 1106.
 Trälsam 256.
 Tränga 1095.
 Trängta 624.
 Trängtan 72.
 Träsk 879.
 Träta, v. 1104.
 Träta, s. 1103.
 Trög 1098.
 Tröggkörd 1098.
 Tröst 1099.
 Trött 989.
 Tabba 607.
- Tukta 964.
 Tuktan 963.
 Tuktig 550.
 Tull 888.
 Tulta 416.
 Tumla 235. 1191.
 Tummel 965.
 Tumult 600. 1158.
 Tung 995.
 Tunga 795. 940.
 Tungomål 940.
 Tungsam 995.
 Tungsint 60.
 Tuan 918.
 Tur 611. 746.
 Tura 166.
 Tussa 807.
 Tuta 820.
 Tutta på 1122.
 Tvaga 1107.
 Tvedräut 1103.
 Tvehåge 1230.
 Tveka 1100.
 Tvekamp 965.
 Tvekande 1230.
 Tveksam 1230.
 Tvetydig 1101.
 Tvifla 1100.
 Tvifvelaktig 1101.
 Tvina 1112.
 Tvinga 1102.
 Twist 1103.
 Tvista 1104.
 Twistig 1105.
 Twistighet 1103.
 Tvungen 1052.
 Två 1107.
 Tvång 1106.
 Tvångsmål 1106.
 Tvär 1238.
 Tvärbrant 610.
 Tvätta 1107.
 Tycka 1088.
 Tycka om 1298.
 Tyckas 1108.
 Tycke 176. 1090. 1109.
 Tyckmycken 689.

Tyda 1110.
 Tydlig 1111.
 Tygellös 748.
 Tygla 1102.
 Tyna 1102.
 Tynga 1095.
 Tyngd 1113.
 Tyrann 1114.
 Tyst 972. 1115.
 Tystlåten 972.
 Tystna 1045.
 Tåg 804. 806.
 Tåga, v. 416.
 Tåga, s. 1096.
 Tåglig 1098.
 Tåla 1116.
 Tålmod 1117.
 Tålighet 1117.
 Tålmodighet 1117.
 Tålsamhet 1117.
 Tåpig 207.
 Tår 201.
 Tåt 804.
 Täck 1179.
 Täckta 1118.
 Täckas 75.
 Täckta 1119.
 Täckelig 76.
 Täckelse 1119.
 Täckewantel 1119.
 Täffa 1120.
 Tälja 93. 904.
 Tält 1121.
 Tämja 1102.
 Tända 1122.
 Tänja 969.
 Tänka 1123. 1300.
 Tänkespråk 1124.
 Tänkvärdig 1125.
 Tappa, v. 983.
 Tappa, s. 497.
 Tära 1126. 1306.
 Tård 634.
 Tärna 254.
 Tät 1127. 1128.
 Tätt 715.
 Töa 1076.

Töcken 189.
 Töckenbild 1228.
 Töcknig 190.
 Töfva 203.
 Töja 147.
 Tölp 1129.
 Tölpig 1130.
 Tömma 1131.
 Töras 1240.
 Tös 254.

U.

Udd 935.
 Udde 1307.
 Uddhvass 886.
 Uddig 886.
 Ugn 1132.
 Ull 466.
 Umbära 1133.
 Undanbedja sig 1134.
 Undandra 287.
 Undandölja 322.
 Undangömma 322.
 Undanhålla 287.
 Undanrödja 1135.
 Undansnilla 957.
 Undansticka 322.
 Undantag 1136.
 Under 1137.
 Underbar 1140.
 Underdånig 1311.
 Undergifven 1311.
 Undergå 1116.
 Undergång 1138.
 Underhafvande 1141.
 Underhandla 1139.
 Underhjälpa 453.
 Underhåll 698.
 Underhålla 78. 696.
 Underkufva 499.
 Underlif 162.
 Underlig 1140.
 Underlydande 1141.
 Underlåta 368.
 Underlägga sig 499.
 Underlätta 453.
 Underordnad 1141.
 Underpant 770.
 Underrätta 1056.
 Underrättelse 1142.
 Underslef 1143.
 Understå sig 1240.
 Undersälla 444.
 Understöd 452.
 Understöddja 453.
 Undersäte 1141.
 Undersätlig 1311.
 Undersöka 1144.
 Undertrycka 448.
 Underverk 1137.
 Undersäsa 1145.
 Undfallande 253.
 Undfly 1 48.
 Undflykt 1146.
 Undfå 298.
 Undfagna 788.
 Undgå 1148.
 Undkomma 1148.
 Undra 1147.
 Undransvärd 1140.
 Undseeude 22.
 Undskylla 1164.
 Undskyllan 1146.
 Undskyllning 1146.
 Undslippa 1148.
 Undsätta 453.
 Undsättning 452.
 Undvara 1133.
 Undvika 1148.
 Ung 690.
 Unge 52.
 Upparbeta 54.
 Uppassa 1078.
 Uppbjuda 121.
 Uppblanda 123.
 Uppblåst 480.
 Uppbragt 123.
 Uppbrinna 149.
 Uppbruka 712.
 Uppbryta 16.
 Uppbräuna 157.
 Uppbygga 165.
 Uppbyggelse 27.
 Uppbåda 518.

1149.
 498.
 1150.
 188.
 d 236.
 i 111.
 a 1328.
 i 1328.
 807.
 4.
 a 78. 696.
 a sig 135.
 e 698.
 4.
 807. 1267.
 c 1111.
 a 1150.
 365.
 250. 1162.
 a 263.
 i 1151.
 in 118.
 i 978.
 292. 295. 486.
 1029.
 1151.
 805.
 sig 1152
 1301.
 15. 1014.
 a 1267.
 170.
 1314.
 se 1315.
 483.
 la 563.
 807.
 1267.
 i 449.
 249.
 a 453.
 80.
 853.
 483. 1135.
 a 853.
 97. 483. 1171.
 3.
- Upphöra 1303.
 Uppjaga 1328.
 Uppkalla 695.
 Uppkomma 1153.
 Uppkomst 180.
 Uppkläda 527.
 Uppkäftig 1160.
 Uppköpa 563.
 Upplag 1053.
 Upplaga 172.
 Uppleva 580.
 Uppleta 1021.
 Upplifva 978.
 Upplopp 1158.
 Uppflyta 483.
 Upplysa 615.
 Upplysning 990.
 Upplyst 117.
 Uppläna 618.
 Uppläta 15. 584. 1335.
 Uppläsa 1154.
 Upplösa 633.
 Uppmana 263.
 Uppmaning 1248.
 Uppmuntra 978.
 Uppmärksamhet 22.
 1155.
 Uppnä 298. 449.
 Uppodla 712.
 Upprabbla 1154.
 Upprepa 350. 1156.
 Uppresa 805.
 Uppresning 1158.
 Uppreta 807.
 Uppriktig 1157.
 Upprinnelse 180.
 Uppropa 518.
 Uppror 1158.
 Upprorisk 1160.
 Upprymd 393.
 Uppräkna 833.
 Uppräuning 364.
 Upprätta 408. 805.
 Upprätthålla 78.
 Uppröra 1159.
 Uppsats 378.
 Uppseende 1155.
- Uppsig 1066.
 Uppskaka 1159.
 Uppskatta 1265.
 Uppskjuta 203.
 Uppskof 204.
 Uppskrifva 41.
 Uppskrämma 362.
 Uppsluka 1306.
 Uppsluppen 393.
 Uppsnappa 1029.
 Uppsnoka 1167.
 Uppspana 1167.
 Uppsporra 807.
 Uppspåra 1167.
 Uppspärra 1335.
 Uppstiga 1153.
 Uppstuds sig 1160.
 Uppstå 1153.
 Uppsvälla 996.
 Uppsyn 36. 1066.
 Uppsät 1161.
 Uppsätta 897. 1328.
 Uppsöka 1021.
 Upptaga 1149.
 Uppte 1234.
 Uppteckna 41.
 Uppträda 954.
 Uppträde 469.
 Upptukta 1151.
 Uppuktelse 963.
 Upptåg 495. 793.
 Upptäcka 1150. 1162.
 1167.
 Upptända 1122.
 Upptänka 114.
 Upputsa 791.
 Uppvakta 107. 1078.
 Uppvigla 807.
 Uppväcka 1208. 1247.
 Uppvälla 816.
 Uppvärma 1267.
 Uppväxa 1274.
 Uppäta 1306.
 Uppöfva 1259.
 Uraktlåta 368.
 Urarta 1163.
 Urbild 223.

- Urganmal 388.
 Urkund 430.
 Urminnes 388.
 Urmodig 388.
 Ursaka 1164.
 Ursinne 1193.
 Ursinoig 869. 1237.
 Ursinnighet 1193.
 Urskilja 365. 864.
 Urskulda 1164.
 Ursprung 180.
 Ursäkt 1146.
 Ursäkta 1164.
 Urtaga 1172.
 Urtid 265.
 Urtömna 1131.
 Urval 1184.
 Uråldrig 388.
 Usel 210. 211. 732. 875.
 Uselhet 701. 731.
 Utagera 1168.
 Utandas 133.
 Utarbata 54.
 Utarma 1165.
 Utbedja sig 73.
 Utbetala 109.
 Utbilda 712.
 Utbjuda 121.
 Utblanda 123.
 Utblotta 1165.
 Utbreda 147. 938.
 Utbrinna 149.
 Utbrista 1151.
 Utbrott 180.
 Utbryta 1151. 1153.
 Utbyta 166.
 Utbyte 325.
 Utdela 187.
 Utdraga 203.
 Utdrifva 199.
 Utdunsta 1287.
 Utdö 214.
 Utdöma 720.
 Uteglömma 396.
 Utelemna 1166.
 Utesluta 1166.
 Utfattig 245.
- Utfinna 250.
 Utflygt 806.
 Utfordra 263.
 Utforska 1167.
 Utfråga 286.
 Utfundera 114.
 Utfärd 806.
 Utfärda 897.
 Utfästa 1067.
 Utföra 1168.
 Utförande 328.
 Utförbar 678.
 Utförlig 1217.
 Utförssätt 328.
 Utgallra 890.
 Utgammal 388.
 Utgift 1169.
 Utgjuta 467.
 Utgrunda 114.
 Utgång 141. 1304.
 Utgöra 109. 1170.
 Uthållande 104.
 Uthållig 104.
 Uthålla 467.
 Uthärda 1116.
 Utkast 364.
 Utkläda 527.
 Utkomst 698.
 Utkräfva 263.
 Utлага 888.
 Utledsen 60.
 Utlefvad 388.
 Utleta 1167.
 Utlofva 1067.
 Utlysa 1056.
 Utläna 618.
 Utlåta sig 1014.
 Utlåtande 1283.
 Utläggga 1110.
 Utländsk 289.
 Utlära 1145.
 Utlärd 206.
 Utlösa 109.
 Utmana 263.
 Utmaning 264.
 Utmattad 989.
 Utmerglad 634.
- Utminutera 1016.
 Utmåla 3.
 Utmärka 112. 117
 Utmärkt 397.
 Utmöonstra 720.
 Utnämma 1171.
 Utnöta 707.
 Utomordentlig 762.
 Utpeka 1234.
 Utpina 785.
 Utpläna 1172.
 Utpräla 791.
 Utprängla 1016.
 Utpuffa 97.
 Utpynta 791.
 Utradera 1172.
 Utransaka 1167.
 Utreda 358. 1110.
 Utrikes 289.
 Utropa 518.
 Utrota 1135.
 Utrusta 358.
 Utrymme 821. 1173.
 Uträcka 147. 969.
 Uträkna 833.
 Uträtta 420.
 Uträttuing 422.
 Utröna 1167.
 Utsaga 1283.
 Utse 1171. 1253.
 Utseende 1174.
 Utsigt 1262.
 Utsira 791.
 Utskifta 187.
 Utskratta 68.
 Utskrifva 897.
 Utskyld 888.
 Utskämna 49.
 Utslag 195. 880. 1304
 Utslita 707
 Utslä 467. 1335.
 Utsmycka 791.
 Utspana 1167.
 Utspeja 1167.
 Utspionera 1167.
 Utsprida 91. 147. 938
 Utspäna 969.

Utspärra 969.
 Utspöka 527.
 Utstaka 62. 1175.
 Utstoffera 791.
 Utstryka 1172.
 Utsträcka 147. 969.
 Utsträckning 1176.
 Utströ 147.
 Utstuderad 206.
 Utstyra 358.
 Utstyrsel 441.
 Utstå 1116.
 Utsåga 1165.
 Utsyna 1144.
 Utsäga 1014.
 Utsälja 1016.
 Utsätta 103.
 Utsökt 397.
 Uttaga 1172.
 Uttala 1014.
 Uttala sig 1014.
 Uttolka 1110. 1323.
 Uttorka 1084.
 Uttryck 743.
 Uttrycka 270. 1014.
 Uttrycklig 1177.
 Uttyda 1110.
 Uttänja 969.
 Uttänka 114.
 Uttömma 1131.
 Utveckla 1178.
 Utverka 1070.
 Utvidga 147.
 Utvisa 1234.
 Utväg 644.
 Utvälja 1253.
 Utvänta 1261.
 Utänga 1287.
 Utö 1307.
 Utöda 367.
 Utöfva 1312.
 Utösa 467.

V.

Vacker 1179.
 Vackla 416. 1191.

Vacklande 1180.
 Vad 406.
 Vada 416.
 Vagel 979.
 Vagga 842. 1191.
 Vaja 1181.
 Vak 1336.
 Vaksam 360.
 Vaksamhet 735.
 Vakt 1182. 1183.
 Vakta 115.
 Val, s. n. 1184.
 Val, s. m. 1185.
 Valen 950.
 Vall 407.
 Valla 416.
 Vallfart 806.
 Vals 1185.
 Vana 1186.
 Vanart 739.
 Vanartad 738.
 Vanartas 1163.
 Vanartig 738.
 Vandra 416.
 Vandring 806.
 Vanför 717.
 Vanheder 1187.
 Vanhederlig 1188.
 Vanhedra 1189.
 Vanhäfda 1196.
 Vank 1190.
 Vanka 416. 1191.
 Vankelmodig 387.
 Vänlig 1192.
 Vanmakt 1193.
 Vanmäktig 989.
 Vanna 1009.
 Vanpryda 1194.
 Vansinne 1195.
 Vansinnig 869.
 Vansinnighet 1195.
 Vanskaplig 291. 714.
 Vanskelig 995.
 Vansköta 1245.
 Vanslägtas 1163.
 Vante 431.
 Vantro 757.

Vantrogen 758.
 Vanvett 1195.
 Vanvettig 869.
 Vanvårda 1245.
 Vanvörda 318.
 Vanvördnad 317.
 Vanära, s. 1187.
 Vanära, v. 1189.
 Vanärande 1188.
 Vapen 1197.
 Vapenhvila 1198.
 Vapenrustning 769.
 Vapensäfte 965.
 Vapenstillstånd 1198.
 Var, s. n. 751.
 Var, adj. 360.
 Vara, v. (durare) 831.
 1200.
 Vara, v. (existere) 134.
 1200.
 Vara, s. 1199.
 Varaktig 104.
 Varda 125.
 Varelse 1269.
 Varietet 2.
 Varkunna sig 1332.
 Varlig 360.
 Varm 1202.
 Varna 7.
 Varnagel 223.
 Varpa 197.
 Varsam 360.
 Varseblifva 864.
 Varsel 1041.
 Varsko 7. 1056.
 Varsna 864.
 Vase 164.
 Vaska 1107.
 Vattenaktig 1246.
 Vattenkonst 552.
 Vattna 1272.
 Vattnig 1246.
 Vattläggna 1272.
 Veck 1203.
 Vecka 1223.
 Veckla 1204.
 Ved 1205.

- Vederböra 893.
 Vederbörlig 569.
 Vederfaras 468.
 Vedergälla 1206.
 Vedergällning 631.
 Vederlag 1042.
 Vederlike 590.
 Vedermåle 1042.
 Vedermöda 731.
 Vedernamn 683.
 Vederpart 766.
 Vederqvicka 978.
 Vedersakare 766.
 Vederspel 663.
 Vederstygglig 291.
 Vedervilja 763.
 Vedervåga 1240.
 Vedervärdig 291.
 Vedervärdighet 731.
 Vefva 1204.
 Vek 660. 1207.
 Vekhjertad 1207.
 Veklagan 523.
 Veklig 1207.
 Veksint 1207.
 Vemod 61.
 Vemodig 60.
 Vepa 1204.
 Verk 422.
 Verka 1208.
 Verkan 1209.
 Verklig 860.
 Verksam 256. 1210.
 Verksamhet 422.
 Verkställa 1168.
 Verkställbar 678.
 Verktyg 1211.
 Verld 1212.
 Verldslig 516. 867.
 Veta 1213.
 Vetande 554.
 Vetenskap 554.
 Veterlig 1214.
 Vetgirig 1215.
 Vetskap 554.
 Vett 554.
 Vettig 525.
- Vexla 166.
 Vicka 1191.
 Vid 1216.
 Vidblifva 78.
 Vidd 1176.
 Vidfoga 330. 1074.
 Vidga 147.
 Vidgå 1062.
 Vidhålla 78.
 Vidkomma 32.
 Vidkännas 1062.
 Vidlyftig 1217.
 Vidlåda 1218.
 Vidmakthålla 78.
 Vidrig 291.
 Vidröra 241.
 Vidskepelse 757.
 Vidskeplig 758.
 Vidsträckt 1216.
 Vidtala 1314.
 Vidunder 1219.
 Vidöppna 1335.
 Vifta 134.
 Vig 533.
 Viga 1220.
 Vigt 1113. 1264.
 Vigtig 1221.
 Vik 1222.
 Vika, v. a. 1223.
 Vika, v. n. 1224.
 Vild 748. 1310.
 Vildmark 1330.
 Vildsint 44.
 Vilja 1225.
 Vilkor 1226.
 Villa, v. 1227.
 Villa, s. 1228.
 Villervalla 741.
 Villfara 857.
 Villfarelse 1228.
 Villfarig 1229.
 Villig 1229.
 Villiga 857.
 Villolära 1228.
 Villomening 1228.
 Villrådlig 1230.
 Vilsefara 655.
- Vilseföra 1227.
 Vilseleda 1227.
 Vimpel 238.
 Vind, adj. 924.
 Vind, s. 1231.
 Vinda 1204.
 Vindflagra 1231.
 Vindstilla 608.
 Vindstöt 1231.
 Vingla 56. 1191.
 Vinkel 1232.
 Vinna 298. 1233.
 Vinning 325.
 Vinningslysten 74.
 Vinnlägga sig 84.
 Vinst 325.
 Vippra, v. 842.
 Vippra, s. 164.
 Vira 1204.
 Virrig 1277.
 Vis, adj. 525.
 Vis, s. 1020. 1186.
 Visa, s. 1010.
 Visa, v. 110. 1234.
 1145.
 Visa sig 1006.
 Visdom 526.
 Vishet 526.
 Vispig 387.
 Viss 1235.
 Visana 1084. 1112.
 Vistas 135.
 Vite 963.
 Vitsord 113.
 Vitsorda 82.
 Vitter 626.
 Vitterhet 1236.
 Vitterlek 1236.
 Vittja 1144.
 Vittna 82.
 Vittnesbörd 113.
 Voja sig 522.
 Vred 1237.
 Vredgad 1237.
 Vresig 1238.
 Vret 497.
 Vrida 1258.

169. Väderil 1231. Vänskap 1256.
 2. Väderlek 1231. Vänta 203. 1088. 1261.
 0. Väg 1249. Väntan 1262.
 38. Vägföra 577. Värde 1263. 1264.
 t 738. Vägleda 577. Värdefull 209.
 738. Vägra 1250. Värdera 1265.
 21. 720. Väja 1148. Värderik 209.
 1258. Val 611. Värdigas 75.
 3. Vålbefinnande. 1254. Vårdighet 1080.
 76. Vålbhag 1048. 1254. Vårf 422.
 123. Vålbehållen 810. Värja, v. 371.
 869. Vålbergad 810. Värja, s. 1000.
 9. Våld 1251. Värjo 1235. 1243.
 662. Vålde 638. Värk 786.
 27. Våldig 947. 960. 1252. Värka 1266.
 42. Vålfägna 788. Värma 1267.
 9. Vålförd 611. Värme 1268.
 40. Vålgerning 452. Värmeämne 1268.
 200. Vålgång 611. Värn 370.
 6. 638. 1242. Vålgörande 398. Värva 371.
 31. Välja 1253. Väsende 1020. 1269.
 1210. 1241. Vålkomma 439. Väsendilig 1270.
 net 1242. Vålla 816. 966. Väsens 962.
 ning 1242. Vållefнад 1254. Väta, v. 1272.
 kan 1242. Vållukt 946. Väta, s. 1271.
 08. Vållust 1254. Vätska 1273.
 7. Vålmakt 611. Vätskig 1246.
 141. Vålmåga 1254. Växa 1274. 1329.
 12. Vålmående 810. Växt 1275.
 2. Vålplåga 788. Vörda 437.
 86. Vålsinnad 397. Vördnad 22.
 586. Vålta 1255. Vördnadsfull 1311.
 17. Våltalighet 1236. Vördeam 1311.
 43. Våltra 1255.
 15. 154. Våltänkande 398.
 g 154. Vålvilja 1256.
 1243. Vålvillig 398. 1257.
 1244. Vålönska 1334.
 1196. 1245. Vämjas 435.
 en 770. 1041. Vämjelig 291.
 24. Vämjelse 763.
 6. Vän, adj. 76.
 1246. Vända 1258.
 208. 1247. Vänga 734.
 1248. Vänja 1259.
 231. Vänlig 1260.

Y.

- Yfva sig, Yfvas 479.
 Yfvig 1127.
 Ymning 296.
 Ymighet 1053.
 Yngel 5.
 Yngling 1276.
 Ynnest 1256.
 Ynnestfull 1257.
 Yppa 1150.
 Yppa sig 1153.

Ypperlig 397.
Yppig 248. 402.
Yr 588. 1277.
Yra, v. 1278. 1279.
Yra, s. 1280.
Yrka 263.
Yrkaude 264.
Yrke 1281.
Yrkesbroder 1280.
Yrkesflit 699.
Yrkesidkare 1282.
Yrkesman 1282.
Yrsel 1280.
Yster 588.
Ytterlig 1313.
Yttra 1014. 1056.
Yttra sig 1014.
Yttrande 1283.

Å

Å 971.
Åberopa 1014.
Åbo 139.
Åbringa 1208.
Ådagalägga 110.
Ådraga 1208.
Ådöma 220.
Åhäga 176.
Åhöra 485.
Åka 240.
Åkalla 55.
Åker 1284.
Åkerbruk 1285.
Åkerbrukare 139.
Åkerman 139.
Åkomna 876.
Åkära 34.
Ålderstigen 388.
Åldrig 388.
Åligga 1286.
Åliggande 782.
Åläggga 62.
Åläggande 63.
Åminnelse 651.
Ånga, v. 1287.

Ånga, s. 189.
Ånger 1288.
Ångest 61.
Ångestfull 60.
Ås 88.
Åsamka 853.
Åse 864.
Åsidosätta 368.
Åsigt 1036.
Åska 1289.
Åskåda 864.
Åstadkomma 268.
Åstunda 73. 1334.
Åstundan 72.
Åsyn 1005.
Åsämjas 1314.
Åtaga sig 1290.
Åtala 34.
Åtel 46.
Åtanka 651.
Åtbörd 1291.
Återbetala 109.
Återbära 1293.
Återgifva 1323.
Återgälda 1206.
Återhäll 674.
Återhålla 448.
Återhållsam 931.
Återhållsamhet 448.
Återkalla 1292.
Återlemna 1293.
Återlifva 978.
Återljud 600.
Återlösa 65.
Återskall 600.
Återstod 585.
Återställa 1293.
Återsvar 990.
Återtaga 350. 1292.
Återvändo 4.
Åtfölja 312.
Åtgård 1294.
Åtgörande 1294.
Åthäfvor 1291.
Åtkomma 298.
Åtlyda 613.

Åtlöje 932.
Åtnjuta 42.
Åtnöja sig. Åtnöjas 704.
Åtra 1292.
Åtra sig 1292.
Åtrå, v. 1334.
Åtrå, s. 72.
Åtskilja 890.
Åtskillig 730.
Åtskilnad 1295.
Åverka 957.
Åvägbringa 268.

Ä

Äckel 763.
Äcklig 291.
Ädel 398.
Ädelmodig 398.
Ädelsinnad 398.
Äfja 208.
Äffas 84.
Äfventyr 239.
Äfventyra 1240.
Äfventyrare 1296.
Äfventyrlig 242.
Äga, v. 423.
Äga, s. 1054.
Ägodelar 1055.
Ägor 1054.
Ägoskilnad 40.
Äkta, v. 276.
Äkta, adj. 860.
Äktenskap 1297.
Älska 1298.
Älskare 1299.
Älskarinna 1299.
Älsklig 76.
Älsking 1299.
Älskvärd 76. 1179.
Älta 843.
Ämna 1300.
Ämne 1301.
Ända 1302. 1303.
Ändalykt 216. 1304.
Ändamål 1161.

- Ändas 1303.
 Ände 1304.
 Ändra 1305.
 Ängd 1085.
 Ängsla 59.
 Ängslan 61.
 Ängsla sig, Ängslas
 1024.
 Ängslig 58. 60.
 Ära, v. 437.
 Ära, s. 22.
 Ärbar 39.
 Ärerörig 923.
 Äreställe 1080.
 Äril 1132.
 Äring 905.
 Ärna 1300.
 Äska 79. 263.
 Ässja 1132.
 Äta 1306.
 Ätt 911.
 Ätting 52.
 Ätlägg 52.
- Ö.
- Ö 1307.
 Öda 1308.
 Öde, s. 1309.
 Öde, adj. 1310.
 Ödelägga 367.
 Ödemark 1330.
 Ödmjuk 1311.
 Ödslig 1310.
 Öllig 1192.
 Öfva 71. 1259. 1312.
 Öfverantvarda 584.
 Öfverbringa 316.
 Öfverdrifven 1313.
 Öfverdådig 200.
 Öfverens 229.
 Öfverenskomma 1314.
 Öfverenskommelse
 1315.
 Öfverensstämma 1316.
- Öfverensstämmelse
 1317.
 Öfverfalla 31.
 Öfverflytta 1323.
 Öfverflöd 1053.
 Öfverflödlig 296.
 Öfverföra 316. 1323.
 Öfvergifva 1318.
 Öfvergifven 200.
 Öfvergå 1319.
 Öfverhand 1326.
 Öfverherrskap 638.
 Öfverhet 976.
 Öfverhoppa 575.
 Öfvehoppa 1166.
 Öfverhufvud 977.
 Öfverhöghet 638.
 Öfverhöjla 1118.
 Öfverila sig 340.
 Öfverinseende 1066.
 Öfverjordisk 1321.
 Öfverklok 525.
 Öfverkläda 527.
 Öfverkomma 249. 298.
 Öfverlasta 575.
 Öfverlefva, v. 580.
 Öfverlefva, s. 585.
 Öfverlemna 584.
 Öfverlista 56.
 Öfverljudd 602.
 Öfverlycklig 612.
 Öfverlåta 15. 584.
 Öfverlägga 1320.
 Öfverlägsenhet 1326.
 Öfvermakt 638.
 Öfvermanna 1327.
 Öfvermod 478.
 Öfvermodig 480.
 Öfvernaturlig 1321.
 Öfverraska 31. 249.
 Öfverrumpla 31.
 Öfverräkna 833.
 Öfverse 864. 1144. 1322.
 Öfversinlig 1321.
 Öfverskatta 1265.
 Öfverskjuta 1319.
- Öfverskrida 1319.
 Öfverskygga 1118.
 Öfverskyla 1118.
 Öfverskåda 864.
 Öfverslag 92.
 Öfverslå 833.
 Öfverstiga 1319.
 Öfverströ 147.
 Öfverstå 1116.
 Öfversvinnelig 296.
 Öfversätta 1323.
 Öfvertaga 179.
 Öfvertala 347.
 Öfvertro 757.
 Öfverträda 1324.
 Öfverträdare 323.
 Öfverträdelse 1325.
 Öfverträffa 1319.
 Öfvertyga 347.
 Öfvertygelse 1090.
 Öfvertäcka 1118.
 Öfvertänka 114.
 Öfvervara 1064.
 Öfvervigt 1326.
 Öfvervinna 1327.
 Öfvervöld 1242.
 Öfverväga 114.
 Öfvervalde 638.
 Öfvervaldiga 1327.
 Öfvervårdakasta 687.
 Ögna 864.
 Ögonmärke 1161.
 Ögonskenlig 1111.
 Ögna 864.
 Öka 1328.
 Ökas 1329.
 Öken 1330.
 Öknamn 683.
 Öm 398. 1331.
 Ömhet 1257.
 Ömhjertad 398.
 Ömka 80.
 Ömka sig 1332.
 Ömklig 210.
 Ömma 80.
 Ömsa 166.

Ömse 1333.	Önskan 72.	Öppning 1336.
Ömsesidig 1333.	Öppen 23. 680. 1054.	Ör 859.
Ömsint 398.	1083. 1157.	Örlog 965.
Ömsinhet 1257.	Öppendaglig 1111.	Ört 1275.
Ömtålig 556. 1207.	Öppenhjertig 1157.	Ösa 467.
Önska 1334.	Öppna 179. 1150. 1335.	

